



ကျေးဇူးတော်ရင်
ဆရာတော်ကြီးများ၏

ဝိပဿနာရူနည်း ပြနည်း

ပထမတွဲ

ကျော်နန္ဒဒေဝာန်

စုဆောင်းပုံစံရေးသား

2000 GRAPHIC DESIGN : KYAW MINN MOUNG

ကျေးဇူးတော်ရှင်

ဆရာတော်ဘုရားကြီး (၉) ပါး၏

ဝိပဿနာရူနည်း (၉) နည်း

ပထမတွဲ

ကျော်နန္ဒဒေသာ

ရုဆောင်းပုံဇော်သည်

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် | ၆၁၂ / ၂၀၀၀ (ဂ) |

မျက်နှာပုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် | ၅၈၆ / ၂၀၀၀ (၁၀) |

သတ္တမအကြိမ်ပုံနှိပ်ခြင်း

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ

အုပ်ရေ (၅၀၀)

တန်ဖိုး - ၅၀၀ / ကျပ်

မျက်နှာပုံးအနုပညာ

ကျော်မင်းမောင်

အတွင်းပုံအနုပညာ

ဦးကျော်

ကိုဇော်မင်း

အတွင်းပုံဂရပ်ပစ်ဒီဇိုင်း

ဘိုဘိုထွန်း

ကွန်ပျူတာစာစီ

“စံ” ၁၂၉ / ၃၄ လမ်း

စာအုပ်ချုပ်

လှိုင်၊ ကိုတင်အေး - အမှတ် (၁၉)၊ (၁၀၁) လမ်း

အပုံးပုံနှိပ်သူ

ဦးတိုးဝင်း ၊ နေလရောင်ပုံနှိပ်တိုက်

အမှတ် (၉၆) ၊ (၁၁) လမ်း ၊ လမ်းမတော် ၊ ရန်ကုန်မြို့။

အတွင်းပုံနှိပ်သူ

ဒေါ်ခင်အေးမြင့် ၊ ရာပြည့်အောင်ဆက်

အမှတ် (၁၉၉) ၊ လမ်း (၅၀) ၊ ပုစွန်တောင် ၊ ရန်ကုန်မြို့။

ထုတ်ဝေသူ

ဦးခင်လှအောင် ၊ ဗညားမော်စာပေ ၊ (၀၂၄၅၆)

အမှတ် (၁၃၉) ၊ တတိယ/ဝဲ ၊ (၅၇)လမ်း ၊ ပုစွန်တောင် ၊ ရန်ကုန်မြို့။

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဓမ္မစရိယ ဦးမောင်မောင်လေး၏အမှာ	၇
ဓမ္မစရိယ ဦးဌေးလှိုင်၏အမှာ	၁၀
စီစဉ်သူ၏အမှာ	၁၃
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး	
လယ်တီတရားရှုမှတ်နည်းကျမ်းစာ	၁၉
ဥယျောဇဉ်	၂၀
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဆုံးမစာ	၂၃
ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း	၂၅
ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာရှုနည်း	၂၈
မင်းကွန်းလေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး	
မင်းကွန်းလေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒတော်	၄၂
မင်းကွန်းဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းစာ	၄၃
အာသီသ	၄၅
မင်းကွန်းလေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း	၄၇
မင်းကွန်းလေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာရှုနည်း	၅၁
မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး	
မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒတော်	၆၆
မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တရားရှုမှတ်နည်းကျမ်းစာ	၆၇
မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း	၇၁
မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာရှုနည်း	၇၄
စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး	
စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒတော်	၉၈
စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တရားရှုမှတ်နည်းကျမ်းစာ	၉၉
စာရေးသူဆရာတော်၏ ဆန္ဒတော်	၁၀၀
စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း	၁၀၂
စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာရှုနည်း	၁၀၄

ဟံသာဝတီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဟံသာဝတီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒတော်ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ	၁၂၄
ဟံသာဝတီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းစာ	၁၂၅
ဆန္ဒလွှာ	၁၂၇
ဟံသာဝတီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း	၁၂၉
ဟံသာဝတီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာရှုနည်း	၁၃၁

တောင်ပုလုဆရာတော်ဘုရားကြီး

တောင်ပုလုဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒတော်	၁၄၈
တောင်ပုလုဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းစာ	၁၄၉
ဆန္ဒအာသီသတော်	၁၅၁
တောင်ပုလုဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း	၁၅၃
တောင်ပုလုဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာရှုနည်း	၁၅၅

မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒတော်	၁၇၈
မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းစာ	၁၇၉
စာရေးသူ၏ဆန္ဒ	၁၈၁
မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း	၁၈၃
မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာရှုနည်း	၁၈၇

ကသပ်ဝိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ကသပ်ဝိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒတော်	၂၂
ကသပ်ဝိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းစာ	၂၃
စာရေးသူ၏ဆန္ဒ	၂၅
ကသပ်ဝိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း	၂၇
ကသပ်ဝိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာရှုနည်း	၂၉

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒတော်	၂၄၄
စကားဦး	၂၄၅
ဆန္ဒမွန်	၂၄၇
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း	၂၅၁
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာရှုနည်း	၂၅၃
ခက်ဆစ်မြန်မာပြန်အဓိပ္ပာယ်	၃၀၆

ဓမ္မာစရိယဦးမောင်မောင်လေး၏အမှာ

လူငယ် စာပေသမားတစ်ယောက်ဟု ဆိုရမည့် ကျော်နန္ဒအောင်က ဝိပဿနာဆိုင်ရာ စာအုပ်တစ်အုပ် ထုတ်ဝေရန် သူ စီစဉ်ကြောင်း။ ယင်းစာအုပ်ကွင် မိမိ၏ အမှာစာကို ထည့်သွင်းဖော်ပြလိုကြောင်း ခပ်စောစောကပင် ကြိုက်အဆိုပြု ထားခဲ့ပါသည်။

ဝိပဿနာဟူသည် စာကွေ့သက်သက်ဖြင့် မလုံလောက်၊ ကိုယ်တိုင် လက်ကွေ့အားထုတ်ရမည့် လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အခြေအနေကို မေးမြန်း ဆွေးနွေးကြည့်ရာ ကျော်နန္ဒအောင်မှာ လူငယ်ပင် ဖြစ်လင့်ကစာ ဝိပဿနာ အလုပ်ကို အခြေခံကျကျ လက်ကွေ့အားထုတ်ခဲ့ဖူးသူ ဖြစ်ကြောင်း သိရှိခဲ့ရသည်။

သို့အားဖြင့် အမှာစာရေးပေးရန် ဝန်ခံပြီး သူ့စာမူကို ဖတ်ရှုခဲ့ပါသည်။
“ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ၉-ပါး၏ ဝိပဿနာရှုနည်း ၉-နည်း”
ဟု အမည်ပေးထားသလို ကျော်နန္ဒအောင်၏ စာအုပ်မှာ အခြား အခြားသော ဝိပဿနာ စာအုပ်တို့နှင့်မတူ တစ်မူထူးခြားပြီး ဘာသာရေးစာပေနယ်ပယ်၌ အမှန် ကကယ်လည်း လိုအပ်နေသော စာအုပ်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သည် ပုဂံခေတ် အနော်ရထာမင်းလက်ထက်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကျယ်ပြန့်ခိုင်မာစွာ အခြေစိုက်ခဲ့သော်လည်း ပဋိပတ္တိဟုဆိုအပ်သော ဝိပဿနာ အားထုတ်မှုမှာ ပရိယတ္တိဟု ဆိုအပ်သော စာပေကျမ်းဂန်သင်အံ့ အားထုတ်မှုလောက် အရှိန်အဟုန်ကောင်းစွာ ပြန့်ပွားထွန်းကားခဲ့ခြင်း မရှိပါ။ ပုဂံ၊ ပင်းယ၊ အင်းဝ၊ ကုန်းဘောင် စသော ခေတ်အဆက်ဆက်တို့၌ ပဋိပတ္တိ အလင်းရောင်များ “လျှပ်စီးပြက်” သကဲ့သို့ တစ်ခါတစ်ရံသာ လင်းလက်ခဲ့ပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်း အကြောင်းရင်းကား ပဋိပတ္တိအလုပ်ဟူသည် မိမိဘာသာ ထိုးထွင်းကြံဆ၍ လုပ်တိုင်း ပေါက်ရောက်နိုင်သည်မဟုတ်။ ဆရာကောင်း

သမားကောင်းနှင့် နည်းစနစ်ကျကျ လေ့ကျင့်အားထုတ်မှသာ ပေါက်ရောက်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ခေတ်အဆက်ဆက်၌ နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်သုံးပုံဟု ဆိုအပ်သော ဗုဒ္ဓစကားတော်များကို အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ နိဿယစသော အဖွင့်ကျမ်းများနှင့် တကွ ကျယ်ပြန့်နက်ရှိုင်းစွာ လေ့လာသင်ယူခဲ့ကြသည်မှာ ယနေ့အထိပင်ဖြစ်ပါသည်။ အလွန်လည်း အားရစရာ ကောင်းလှပါသည်။ ထိုဗုဒ္ဓစကားတော်များ၌ ဝိပဿနာ အားထုတ်မှုဆိုင်ရာ ဟောပြောညွှန်ပြချက်များ အမြောက်အမြား ပါရှိနေကြောင်း အထူးတင်ပြဖို့ လိုမည်မထင်ပါ။ ဝိပဿနာသည် ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ ပန်းတိုင်ဖြစ်သည့် သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားကို ထိုးထွင်းသိမြင်ရေး ကျင့်စဉ်ပင် မဟုတ်ပါလော။

သို့ရာတွင် “ဆေးနည်းကောင်း” ရှိသော်လည်း လိုအပ်သော ဆေးကို စနစ်တကျ ဖော်စပ်မှီဝဲသူ ရှိဖို့လိုပါသည်။ “အနာနှင့်ဆေး တည့်အောင်ပေး” တတ်သည့် ဆရာကောင်း သမားကောင်းရှိဖို့လည်း လိုပါသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဝိပဿနာရှုနည်းများကို ဟောကြားရာ၌ ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စရိုက် ဓာတ်ခံ၊ ဉာဏ်အနု အရင့်ကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်နိုင်သည့် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ရှင် ဖြစ်သောကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓ၏ ဟောကြားချက်များ “ကွက်တိ” ဝင်သွားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ နောက်ပိုင်းခေတ် ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာတိုင်းရင်းသားများ ကံကောင်းခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဟောကြားချက်များထဲမှ လက်တွေ့ကျင့်သုံးစရာ ဝိပဿနာ ရှုနည်းများကို ဖော်ထုတ်ပေးနိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး စောစောပိုင်းက ပေါ်ထွန်းခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကား လယ်တီဆရာတော် (၁၂၀၈-၁၂၈၅)ပင် ဖြစ်ပေ၏။

လယ်တီဆရာတော်သည် ပရိယတ္တိ၌ တစ်ဘက်ကမ်းခပ် တတ်မြောက် ကျွမ်းကျင်တော်မူသည်ဖြစ်၍ ရဟန်းရှင်လူတို့အတွက် အာနာပါန ဒီပနီ၊ အာဟာရ ဒီပနီစသော ဒီပနီကျမ်းများနှင့်တကွ ကျမ်းစာပေါင်း တစ်ရာကျော်ကို ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့၏။ ထိုကျမ်းစာတို့၌လည်း အလျဉ်းသင့်ရာ နေရာတိုင်းမှာလိုပင် လက်တွေ့ဝိပဿနာရှုနည်းများကို ဖော်ပြထားသည့်အပြင် ကိုယ်တော်တိုင်လည်း လက်တွေ့ကျကျ အားထုတ်တော်မူခဲ့ပေသည်။ သို့အားဖြင့် လယ်တီဆရာတော်ကို အကြောင်းပြု၍ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဝိပဿနာအားထုတ်မှုများ ဤမှာဘက်ခေတ်တွင်

တစ်စတစ်စ ပြန့်ပွားလာခဲ့သည်။ မင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော်၊ မိုးညှင်းဆရာတော်၊ စွန်းလွန်းဆရာတော် စသည့် ထင်ရှားသော ဝိပဿနာရှုနည်းပြပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများလည်း ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ကြသည်။

ကျော်နန္ဒအောင်၏စာအုပ်မှာ လယ်တီဆရာတော်မှ စ၍ ဤမှာဘက်ခေတ်တွင် ထင်ရှားသော ဆရာတော်ဘုရားကြီး ၉-ပါးတို့၏ ဝိပဿနာရှုနည်းများကို စုစည်းတင်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျော်နန္ဒအောင်သည် ဆရာတော်ကြီးများ၏ ဝိပဿနာရှုနည်း အသီးသီးကို ဖော်ပြရာ၌ မိမိအမြင်ဖြင့် လေ့လာတင်ပြခြင်း မပြုဘဲ သက်ဆိုင်ရာ ဆရာတော်ကြီးတို့၏ နည်းနိဿယမူများမှ လည်းကောင်း၊ လက်ရင်း တပည့်ကြီးများ၏ ရေးသားဟောပြောချက်များကို တောင်းခံရယူ၍ လည်းကောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤသည်မှာ မူလဆရာတော်ကြီးတို့၏ အာဘော်မှ တိမ်းချော်မသွားဘဲ မှန်ကန်တိကျနိုင်သမျှ မှန်ကန်တိကျစေရန် ကြိုးပမ်းထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ်တွင် ဝိပဿနာရှုနည်းများနှင့်အတူ ဆရာတော်ကြီး (၉)ပါးတို့၏ ထေရုပ္ပတ္တိကျမ်းနှင့် ပုံတော်များကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။ “ပုဂ္ဂိုလ်ခင်မှတရားမင်” ဆိုသည့်အတိုင်း ဆရာတော်ကြီးများ၏ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဂုဏ်နှင့် ရုပ်သွင်လက္ခဏာတော်တို့ကို ကြည်ညိုရသည်နှင့်အမျှ ၎င်းတို့၏ ဟောပြောညွှန်ပြချက်များကို ယုံကြည်စွာ လိုက်နာအားထုတ်လိုသည့် ဆန္ဒတိုးပွားလာနိုင်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကျော်နန္ဒအောင်၏ စာအုပ်သည် ဝိပဿနာအားထုတ်လိုသူအားထုတ်ဆဲ၊ အားထုတ်ပြီးသူများနှင့်တကွ ထေရဝါဒ ဝိပဿနာရှုနည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အရင်းခံကျကျဖြင့် လေ့လာလိုသော ပြည်တွင်းပြည်ပ သုတေသီတို့အတွက် ကောင်းစွာ အထောက်အကူရစေမည့် စာအုပ်ဖြစ်ကြောင်း သတင်းကောင်းပါးလိုက်ရပေသည်။

မ/မ/ဃး

ဓမ္မာစရိယ ဦးမောင်မောင်လေး

တပို့တွဲလပြည့်၊ ၁၃၄၉-ခုနှစ်၊

(၂-၂-၈၈)

အလေးအနက်ကြိုဆိုပါ၏

ဓမ္မာစရိယ ဦးဌေးလှိုင်

လူငယ်စာရေးဆရာကျော်နန္ဒအောင်နှင့် ပညာအလင်းပြ ဦးအုန်းမောင်တို့ နှစ်ဦး စာရေးသူထံသို့ လာရောက်ကာ စာအုပ်တစ်အုပ်အတွက် အမှာစာ ရေးပေးရန် မေတ္တာရပ်ခံကြသည်။

စာအုပ်မှာ “ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး (၉)ပါး၏ ဝိပဿနာ ရှုနည်း (၉)နည်း” ဖြစ်၍ စီစဉ်စုဆောင်းသူမှာ လူငယ်စာရေးဆရာ ကျော်နန္ဒအောင် ဖြစ်သည်။

ပြုစုပုံ အစီအစဉ်လည်း ကောင်းမွန်လှပေ၏။ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဆရာတော်ကြီး(၉)ပါး၏ ထေရုပ္ပတ္တိ အကျဉ်းချုပ်များကို ဦးစွာဖော်ပြထား၏။ ပြီးမှ ကျင့်စဉ် အသီးသီးကို အကျဉ်းချုပ်၍ ပေးထားသည်။

ဤစာအုပ်မျိုး လိုအပ်သည်မှာ ကြာပြီဖြစ်သော်လည်း ပြုစုမည့်သူ မပေါ်ပေါက်ခဲ့ပေ။ စာရေးသူကား “ရဟန္တာနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ” ရေးစဉ်ကပင် ကျင့်စဉ် ရှုမှတ်နည်းများကို တမင်သက်သက် ချန်လှပ်ခဲ့ရကာ အချိန်ရသောအခါမှ ရေးမည် ဟု လျာထားလျက် ပ,လှပ်ခဲ့ရသည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် စာရှုသူများအပေါ် ထိုကြွေးတင်လျက် ရှိခဲ့ပါ၏။

ယခု ကျော်နန္ဒအောင်က ကြိုးစားပြုစုပေးလိုက်သဖြင့် လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ကြိုဆိုရပါ၏။ စာရှုသူများအပေါ် တင်ရှိနေသော ကြွေးကို ပေးဆပ်ရန် အချိန်ဆွဲ၍ ရနေပြီဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ထိုမှတစ်ပါး ကွယ်လွန်သူ ဓမ္မာစရိယ ဦးတင်မြင့်လည်း လွန်ခဲ့သော (၅)နှစ်လောက်က “နိုင်ငံကျော် ဆရာတော်ကြီး (၈)ပါးတို့၏ ဝိပဿနာရှုနည်း

ညွန့်ပေါင်း” အမည်ဖြင့် အလားတူ တစ်အုပ် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ဖူး၏။ ယခု ကျော်နန္ဒအောင် စာအုပ်လောက် ပြည့်စုံခြင်း မရှိသော်လည်း ပဋိပတ္တိသာသနာ တော်အတွက် အုတ်တစ်ချပ် သဲတစ်ပွင့် ပါပေ။

သို့ရာတွင် ဆိုရေးရှိက ဆိုအပ်လှ၏။ အနောက်နိုင်ငံမှ “ဂျက်ကွန် ဖီးလ်ဒ်” နှင့် “ဂိုးစတိန်း” တို့သည် မဟာစည်ဆရာတော်၊ စွန်းလွန်းဆရာတော် စသောပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်းနှင့် ဝိပဿနာကျင့်စဉ်တို့ကို နှစ်ပေါင်း များစွာ အပတ်တကုတ် ကျင့်ကြံလေ့လာ၍ Living Buddhist Masters စာအုပ် (ဓာတ်ပုံများနှင့် စာမျက်နှာ- ၃၀၀ ကျော်) The Experience of Insight စာအုပ်များကို အသီးသီးရေးသားခဲ့ကြသည်။ ၁၉၇၇-ခုနှစ်(၈၃)နှစ်ဂျက်ကွန်ဖီးလ်ဒ် စာအုပ်များ ဒုတိယအကြိမ်ပင် ထွက်လာခဲ့၏။ ပင်မဖြစ်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာ နိုင်ငံမှ ပညာရှင်တို့ကား နိုးကြားမှု နှေးကွေးလှသည်။ အထူးသဖြင့် လေ့လာရာတွင် လည်း ပေါ့လျော့လှ၏။

မည်သို့ဖြစ်စေ ဤအကြောင်းအရာများကို စွမ်းဆောင်နိုင်ပါက ထုတ်ဖော် နိုင်လေ၊ ရေးနိုင်လေ၊ ကောင်းလေပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဤမျှ ထုတ်ဖော်ကြသည်တို့ပင် ကျေးဇူးတင်ရပါသည်။

“ဗုဒ္ဓဓမ္မ-ဗုဒ္ဓဝါဒ-ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုတာ ဘာလဲ” ဟု မေးလျှင် မိမိတို့ ဉာဏ်မီသလောက်သာ ဖြေဆိုကြပါလိမ့်မည်။ ပရိယတ္တိကို ရင်းမြစ်ကျကျ မတတ်ကျွမ်းသူ ဖြစ်လျှင် ထိုအမေးကို ထိမိအောင် ဖြေဆိုနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။ စာပင်တတ်သော်လည်း ဝိပဿနာအလုပ် အားမထုတ်ဘူးသေးလျှင်မူ တကယ် ပိုင်နိုင်အောင် ဖြေဆိုနိုင်ရန် ခက်ခဲလှပေသည်။ စာပေကျမ်းဂန် တတ်မြောက်၍ ဗဟုသုတတွေ ဝေဆာမြိုင်ဆိုင်လှသော်လည်း တကယ်ပိုင်နိုင် ထိမိ၍ ပြည့်ဝအောင် ဖြေဆိုရန်မှာ မလွယ်ကူလှပေ။

“ဗုဒ္ဓဝါဒဟူသည် ဝိပဿနာသာလျှင်ဖြစ်၍ ဝိပဿနာဟူသည် ဗုဒ္ဓဝါဒ ပင်တည်း”

ဤမျှ တန်ဖိုးရှိ၍ သို့ပင်ခက်ခဲနက်နဲသော တရားများကို ကျော်နန္ဒအောင် တို့ကဲ့သို့ လူငယ်လူလတ်များ စိတ်ပါဝင်စားလာကြသည်ကို ဝမ်းမြောက်ရပါ၏။

စိတ်ပါ ဝင်စားရုံမျှမက ကိုယ်တိုင်မြည်းစမ်းအားထုတ်ကာ အခြားသူများ အားလည်း ထိုချမ်းသာမျိုး ရရှိစေရန် ရည်သန်လျက် စွမ်းအားရှိသလောက် ကျမ်းစာ ရေးသားပြုစုသည်အထိ ရှေ့တန်းသို့ ထွက်လာသည်ကို အလေးအနက် ကြိုဆိုရပေမည်။ ကြိုဆိုထိုက်ပေသည်။

သို့သော် ကျော်နန္ဒအောင်ဘက်ကလည်း ရှေးကထက် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာများ တိုးပွားစေရန် လိုအပ်လာပေလိမ့်မည်။ ဘာသာရေး ကျမ်းဂန်များ တိုး၍ ဖတ်ရှုလေ့လာရန် အချိန်ပေးရလိမ့်မည်။ မည်သို့ဖြစ်စေ ကျော်နန္ဒအောင်၏ ဆောင်ရွက်မှုအရ စာရှုသူ ဓမ္မမိတ်ဆွေများအဖို့ ဓမ္မရသစုံ တည်ခင်းကျွေးမွေး လိုက်ရာ တစ်ထိုင်တည်းဖြင့် ကြိုက်ရာသုံးဆောင်ခွင့် ရရှိသွားကြသည်မှာ ကံကောင်းလှပါပေသည်။

• သူတော်ကောင်းဓာတ်၊ တရားမြတ်၊ ဖတ်ရှုသူတိုင်း ကိန်းပါစေ။

ဇော် သုန္ဒရီအောင်

ဓမ္မာစရိယ ဦးဌေးလှိုင်

တပို့တွဲလပြည့်၊ ၁၃၄၉-ခုနှစ်၊ (၂-၂-၈၈)

စိမ့်ညီသူ၏အမ္ဘာ

လူတိုင်း လူတိုင်း ချမ်းသာလိုကြ၏။ ချမ်းသာအောင် လုပ်သမျှ ဒုက္ခနှင့် သမုဒယသစ္စာချည်းသာ အဖြေထွက်လာသည်။ ချမ်းသာခြင်းဟူသည် အဘယ်ပါနည်း။ နိဗ္ဗာန်သည်သာ အချမ်းသာဆုံးဖြစ်၏။

လူတိုင်း လူတိုင်း အေးအေးငြိမ်းငြိမ်း နေလိုကြကုန်၏။ အငြိမ်းစားရအောင် လုပ်လေသမျှ ဒုက္ခနှင့် သမုဒယတို့သာ တိုးနေကြပြန်သည်။ အသင်္ခတဓာတ်ဟူသော နိဗ္ဗာန်သည်သာ အငြိမ်းတကာ အငြိမ်းဆုံးဖြစ်ချေတော့သည်။

မနုဿတ္တ လူ့ဘဝ ရအောင်ခဲကြမင်း၊

ဗြဟ္မာ့ပြည်က အပ်ကိုချ မြေက အပ်တစ်စင်း၊

အပ်သွားချင်းသာ ထိဖွယ်ရာ ပမာမှတ်ကြမင်း၊

ဟု ထွဋ်ခေါင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အတိအလင်း မိန့်ဆိုထားပါသည်။ လူ့ဘဝတွင် နေသွားရခိုက် အကျိုးကျေးဇူးများအောင် နေသွားကြဖို့ လိုပါသည်။

အပေါက်တစ်ပေါက်သာပါ၍ သမုဒ္ဒရာထဲတွင် မျောချင်ရာမျောနေသော ထမ်းပိုး၏ အပေါက်ထဲသို့ အနှစ်တစ်ရာမှ တစ်ခါသာပေါ်လာသော လိပ်၏ ခေါင်းကို စွပ်မိကောင်း စွပ်မိသည်။ လူ့ဘဝရဖို့ မလွယ်ကူကြောင်း ကာဏကစ္ဆပေါပမသုတ်တွင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်ကြားထားပါသည်။

ခေါင်းမီးလောင်က မီးကို နောက်မှငြိမ်း၊ ဝိပဿနာကို အလျင်ရှုပါ။ ရင်ဝ လှံစူးပါက လှံကို နောက်မှနုတ်၊ ဝိပဿနာကို အလျင်ရှုပါဆိုသည့် မိန့်မှာချက်ကိုလည်း မမေ့ကြကုန်ရာ။

ဧကာယနော အယံ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ စသည့် မဂ်ရောက် ဖိုလ်ရောက် နိဗ္ဗာန်ပေါက် သွားရမည့်ခရီး တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်းကား မဟာသတိပဋ္ဌာန် လမ်းမကြီးပေတည်းဟု မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်တွင် ကြေညာထားပါသည်။

တထာဂတာ - ငါဘုရားတို့မှာတော့၊ အကွာ တာရော-ကိလေသာ အမှိုက် မီးရှို့မြှိုက်ဖို့အတွက် နည်းပေးညွှန်ပြရုံသာ စွမ်းနိုင်ကြပါသည်တကားဟု မိန့်မှာထားသောကြောင့် အတုအလိမ် အညာတို့ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်စွမ်းဖြင့် ဖယ်ရှားသင့်ပါသည်။

ငါဘုရား၏ သင်္ကန်းစကို ဆွဲထားစေဦး တရားတော်ကို မရှုမှတ် မကြိုးစားပါက ငါဘုရားနှင့်ဝေးသည်။ ငါဘုရားနှင့် ဝေးစေဦးတော့ တရားတော်ကို ရှုမှတ် ကျင့်ကြံပါက ငါဘုရားနှင့် နီးသည်မည်သည် ချစ်သားတို့ဟူသည့် ဩဝါဒကိုလည်း မမေ့သင့်ကြပါ။

အပ္ပမာဒေန ဘိက္ခဝေ သမ္မာဒေထ ဟူသည့် မဟာသတိပဋ္ဌာန် အမှတ် သတိဖြင့် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ သိက္ခာ သုံးဆင့်ကို မမေ့မလျော့ကြနှင့် ချစ်သားတို့ ဟူသော အဆုံးအမသည်ကား တန်ဖိုးအကြီးမားဆုံးသော ဩဝါဒပေတကား။

ဤသို့စီစဉ်

ယခု ဖတ်မှတ်ကျင့်ကြံရမည့် ဝိပဿနာရှုနည်း (၉)နည်းမှာ ဆရာတော် ဘုရားကြီးများ၏ ဝါစဉ်၊ တရားစတင်ပြသသည့်နှစ်တို့ကို မယူပါ။ သက်တော် ကြီးငယ်ကိုသာ ယူ၍ ရှေ့နောက် စီစဉ်ထားပါသည်။ ထိုကမ္မဋ္ဌာန်း ဌာနများသည် ရန်ကုန်မြို့တွင်း၌ လည်းကောင်း၊ အမြို့မြို့အနယ်နယ်တွင်လည်းကောင်း အသီးသီး တည်ရှိနေပါသည်။ မိမိတို့နှင့် အဝင်ခွင့်ကျဖြစ်သော ဌာနကိုသာ သွားရောက်၍ ရှုမှတ်ကျင့်ပွားကြရန် ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤဝိပဿနာရှုနည်း (၉)နည်း ဖြစ်ပေါ်လာအောင် အကြံဉာဏ်ပေးသော ဆရာမင်းယုဝေအားလည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနအသီးသီးသို့ ပို့ဆောင်ပေးသော ဆရာ ဦးအုန်းမောင် (ပညာအလင်းပြ)အား လည်းကောင်း၊ မအားလပ်သည့်ကြားမှ အမှာစာ ရေးသားပေးကြသော ဓမ္မာစရိယ ဆရာဦးမောင်မောင်လေးနှင့် ဓမ္မာ

စရိယ ဆရာဦးဌေးလှိုင်တို့အား လည်းကောင်း၊ မညည်းမည။ စိတ်ရှည်ရှည်ထား၍ နိဒါန်းသွယ် ရေးသားပေးတော်မူကြကုန်သော ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဆရာတော်ဘုရား များ၊ ဥပါသကာများနှင့် ပါဠိဆရာကြီး ဦးအောင်တင်၊ အောင်ဇော်စာပေတိုက် တို့အားလည်းကောင်း၊ ကျေးဇူးတင်ဂါရဝပြုပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ် ပါသည်။

ဆန္ဒမွန်

ပုံနှိပ်ရာတွင် စာလုံးအမှားအယွင်းများပါကောင်းပါပါလိမ့်မည်။ ပညာရှင် အပေါင်းတို့က ပြင်ဆင်ပေးကြပါရန်လည်း မေတ္တာရပ်ခံ ပန်ကြားပါသည်။

ထို့ထက်ပိုမို၍ ကောင်းမွန်သည့် အကြံဉာဏ်ကောင်းများ ပေးပါကလည်း လှိုက်လှဲစွာ လက်ကမ်းကြိုဆိုပါကြောင်း ပြောလိုပါ၏။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မြတ်ကြီးနှင့် တွေ့ကြုံခိုက်တွင် မွေးရာပါ ကိုယ်ပိုင် ဒုက္ခ၊ သမုဒယသစ္စာနှစ်ပါး၌ မဂ္ဂ၊ နိရောဓသစ္စာကို မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာ အမှတ်သတိဖြင့် ရှုမှတ်လျက် ဖြည့်ကာ လေးသစ္စာ အပြည့်အဝ ရရှိကြပြီး တန်ဖိုးကြီးမားလှသော လက်ရှိ လူ့ဘဝကို နိဂုံးသတ်နိုင်ကြပါစေဟု ကရုဏာ၊ မေတ္တာဖြင့် ဆန္ဒပြုလိုက်ပါသည်။

ကျမ်းမာ ချမ်းသာကြပါစေ။



ကျော်နန္ဒအောင်
(စုဆောင်းပူဇော်သူ)

အမတသုတ်

သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး၊ (ဝိပဿနာ) တရားတို့ (ရှုမှတ်လျက်) ကောင်းစွာ
တည်သောစိတ် ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ နေကြကုန်လော့။ (မရှုမှတ်ဘဲ နေခြင်းဖြင့်) သင်တို့
သည် အမြိုက် နိဗ္ဗာန်ကို မပျက်စီးပါစေလင့်ဟု ဗုဒ္ဓမိန့်တော်မူသည်။

(သံ၊ ၃၊ ၃၊ ၁၆၁)

ကျေးဇူးတော်ရှင်

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဝိပဿနာနည်း

အောင်ဇော်စာပေ

ဝိရုဒ္ဓသုတ်

သတိပဋ္ဌာန် လေးပါး(ဝိပဿနာ) တရားတို့ကို ကောင်းစွာ အားထုတ်ကြ သူဟူသမျှတို့အား ဝဋ်ဆင်းရဲ၏ ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း အရိယာမဂ်ကို (ရအောင်) အားထုတ်သည် မည်၏ဟု ဗုဒ္ဓမိန့်တော်မူသည်။

(သံ၊ ၃၊ ၁၅၇)



ကျေးဇူးတော်ရှင်

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

လယ်တီ တရားရှုမှတ်နည်းကျမ်းစာ

“သူ့ကလောင်အမည်ကတော့ ကျော်နန္ဒအောင်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဝိပဿနာ နှင့် ပတ်သက်လို့ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ လှိုင်မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားတို့ရဲ့ တပည့်ရင်းပါပဲ ဆရာ၊ လာရင်းကိစ္စပြောရရင်တော့ လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးရဲ့ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းနဲ့ ဝိပဿနာရှုနည်းအကျဉ်းကို ဆရာကြီးတို့ ပြုစုပေးတဲ့အတိုင်း (သို့) ညွှန်ကြားပေးတဲ့အတိုင်း လိုချင်လို့ပါဆရာ”ဟု ရာမ ဦးအုန်းမောင်က မိတ်ဆက်ပေးပါသည်။

ဆရာကြီးဦးမြင့်ဆွေနှင့် ဆရာကြီးဦးကြီးခင် ညီအစ်ကိုနှစ်ဦးစလုံးကို ကျွန်တော်သိပါသည်။ သို့သော် ဆရာကြီးနှစ်ဦးလုံးက ကျွန်တော့်ကို မသိကြပါ။ ကျွန်တော်သိသည် ဆိုသည်မှာ မင်္ဂလာပွဲနှိပ်တိုက်တွင် ရိုက်နှိပ်၍ မြန်မာပြည် စာအုပ်တိုက်မှ ဖြန့်ချိသော ဆရာကြီး ပီမိုနင်း၏ စာများ၊ လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ စာများကို ဖတ်နေရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဆက်နွယ် လျက် ဆရာကြီးနှစ်ဦးစလုံး၏ အမည်နာမများကို သိနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

“ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သာသနာပြုလုပ်ငန်း ဖြစ်နေတော့ ကျွန်တော်တို့လည်း တတ်နိုင်သမျှ ကူညီပါမယ်၊ မောင်ရင်လည်း အခုလို အသက်အရွယ်ငယ်ငယ်နဲ့ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့နည်းနှင့် တရားအားထုတ်ပုံကို စိတ်ဝင်စားတယ် ဆိုတော့ ဝမ်းမြောက်ပါတယ်ကွယ်၊ ကူညီရမှာပေါ့” ဟု ဆရာကြီးနှစ်ဦးက ပြောပါ သည်။ မှတ်မှတ်ရရ (၂-၂-၈၇) ညနေတွင် ဖြစ်ပါသည်။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တရားရှုမှတ်နည်းကို လယ်တီ ဒီပနီကျမ်းများမှ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားခဲ့သည့်အတိုင်း ထုတ်နှုတ်ရန် ညွှန်ပြပေးသော ဆရာကြီး ဦးကြီးခင်နှင့် ဆရာကြီးဦးမြင့်ဆွေတို့အား ဂါရဝတရား ရှေ့ထားလျက် ကန်တော့အပ်ပါသည်။

ကျန်းမာချမ်းသာကြပါစေ။

ကျော်နန္ဒအောင်
(စုဆောင်းပူဇော်သူ)

ဥယျာဇဉ်

နိဗ္ဗာန်ခရီး တစ်ကြောင်းတည်းသောလမ်း

ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ပြုစုရေးသားတော် မူခဲ့သော ဝိပဿနာဆိုင်ရာ လယ်တီဒီပနီများကို ခြုံငုံလေ့လာကြည့်ရှုပါက...

- ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်၏ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်မှ ဝိပဿနာရှုပွားနည်းများကို မူရင်းအဖြစ် ဆုပ်ကိုင်ကာ
- ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ထိုထိုနိကာယ် ပါဠိတော်ကြီးများ၏ အဆိုအမိန့်များနှင့်
- အဋ္ဌကထာများကို ဆွဲယူစုစည်းပြီး
- မိမိကိုယ်တိုင် ရှုပွားနည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းလျက် ပါဠိ ပိဋက မတတ်သူများပင် နားလည်သဘောပေါက်အောင် လက်တွေ့ကျကျ ရှင်းလင်းရေးသားထားကြောင်း တွေ့ရှိရပေသည်။

မဟာ သတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်မှ ဝိပဿနာ ရှုပွားနည်းများကို ဗုဒ္ဓရှင်က နိဗ္ဗာန်ခရီးတစ်ကြောင်းတည်းသောလမ်း (-ဧကာယနော အယံဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ) ဟု အမည်တပ်ကာ လက်ညှိုးညွှန်ကြား ထားတော်မူခဲ့သည်ကို ကြည့်၍ သတိပြုဖို့ လိုပေသည်။

ဆိုလိုသည်မှာ နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်လိုသူမှန်ပါက မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်၌ပါရှိသော ဝိပဿနာ ရှုပွားနည်းများသည် နိဗ္ဗာန်ခရီးအတွက် တစ်ကြောင်းတည်းသောလမ်း၊ တစ်ခုတည်းသော လမ်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းလမ်းကြောင်းပေါ်သို့ ရောက်ရှိအောင် တက်ရောက်နိုင်မှသာ မဂ်ဖိုလ်ကို ရရှိနိုင်ကြမည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်၌ နိဗ္ဗာန်ခရီး တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်း၊ တစ်ခုတည်းသော လမ်းကြောင်းပေါ်သို့ ရောက်ရှိအောင် -

၁။ ဣရိယာပထပဗ္ဗ	= ဣရိယာပထလှေကား
၂။ သမ္မဇညပဗ္ဗ	= သမ္မဇညလှေကား
၃။ ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗ	= ဓာတုလှေကား
၄။ အာနာပါနပဗ္ဗ	= အာနာပါနလှေကား
၅။ ဝေဒနာနုပဿနာ	= ဝေဒနာလှေကား
၆။ စိတ္တာနုပဿနာ	= စိတ္တလှေကား
၇။ ဓမ္မာနုပဿနာ	= ဓမ္မလှေကား

ဟူ၍ အပိုင်းကြီး (၇)ပိုင်း (လှေကားကြီး ခုနစ်ခု) ခွဲခြားထားတော်မူရာ မိမိ၏ ပင်ကိုယ်စရိုက်နှင့် လိုက်ဖက်မည့်အပိုင်း၊ လိုက်ဖက်မည့် လှေကားမှနေ၍ နိဗ္ဗာန် လမ်းကြောင်းပေါ်သို့ ရောက်အောင် တက်ရောက်ကြရမည်ဖြစ်သည်။

ဤ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သော ယောဂီများ အနေဖြင့် မိမိရှုပွား အားထုတ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် -

- ၁။ သမထ ယာနိက
- ၂။ သမထ ပုဗ္ဗင်္ဂမ ဝိပဿနာယာနိက
- ၃။ သုဒ္ဓ ဝိပဿနာယာနိက

ဟူ၍ (၃)မျိုး ရှိသည့်အနက် မည်သည့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်သည်ကို ကြိုတင် သိထားဖို့ လိုပေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး သည် အထက်ပါ အပိုင်းကြီး ခုနစ်ပိုင်း (လှေကားကြီး ခုနစ်ခု) အနက် အာနာ ပါနပဗ္ဗ (အာနာပါန လှေကားစသော) အချို့အပိုင်းများ၌ သမထအာနာပါနဖြင့် သမထ သမာဓိကို မြင့်မားခိုင်မာလာအောင် တည်ဆောက်ပြီးမှသာ ဝိပဿနာ ပညာစခန်း သို့ တက်ရောက်ရှုပွားနည်းများကို ညွှန်ကြားရေးသားတော်မူခဲ့သည်။

ယင်းသို့ ရှုပွားနည်းမှာ သမထပုဗ္ဗင်္ဂမ ဝိပဿနာရှုပွားနည်းဖြစ်သည်။

သို့သော် ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗ (=ဓာတုလှေကား) စသော အချို့အပိုင်း များ၌မူ သမထ သမာဓိဖြင့် အခြေမခံတော့ဘဲ ဝိပဿနာသမာဓိဖြင့် တိုက်ရိုက် ရှုပွားနည်းများကို ညွှန်ကြားရေးသားတော်မူခဲ့သည်။

သို့ဖြစ်ရာ အထက်ပါ ဖော်ပြရာ အပိုင်းကြီး ခုနစ်ပိုင်း (=လှေကားကြီး ခုနစ်ခု)တွင် တရားအားထုတ်သူ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ သဘာဝနှင့် လိုက်ဖက် အံဝင် ခွင်ကျမည့် အပိုင်း၊ လိုက်ဖက်မည့်၊ အံဝင်မည့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရွေးချယ်ရှုပွားစေရန်မှာ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယာဖြစ်သူ ကမ္မဋ္ဌာန်းပြဆရာ၏ တာဝန်ပင်ဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ ရွေးချယ်ရန်အတွက် အထက်ပါ အပိုင်းကြီး ခုနစ်ပိုင်းတွင်-

၁။ ဣရိယာပထပဗ္ဗ	]	
၂။ သပ္ပဇေညပဗ္ဗ	]	ကာယာနုပဿနာ
၃။ ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗ	]	ဆိုသည့် ရုပ်ကမ္မဋ္ဌာန်းများဖြစ်၍
၄။ အာနာပါနပဗ္ဗ	]	
၅။ ဝေဒနာနုပဿနာ	]	တို့သည် နာမ်ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်ပြီး
၆။ စိတ္တာနုပဿနာ	]	
၇။ ဓမ္မာနုပဿနာ	]	မှာ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး ရောသော မိဿက ကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်ကြောင်း

ရှေးဦးစွာ ခွဲခြားသဘောပေါက်ထားဖို့ လိုပေသည်။ သို့မှသာ တရားအား ထုတ်သူ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ ပင်ကိုသဘာဝနှင့် အံကျမည့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရွေးချယ်ရန် လွယ်ကူပေလိမ့်မည်။

သို့ဖြစ်ရာ ယခုလို ဝိပဿနာ တရားရိပ်သာ အများအပြားပေါ်ပေါက်လာ ကာ ဝိပဿနာတရား ရှုပွားသူများ တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ များပြားလာသည်ကို တွေ့ရသောအခါ၌ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း (၇၀)ခန့်ကပင် နိဗ္ဗာန်ခရီး တစ်ကြောင်း တည်းသောလမ်း (ဧကာယနော အယံ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ)ကို ဝိပဿနာဆိုင်ရာ လယ်တီ ဒီပနီများဖြင့် ဖော်ထုတ် ညွှန်ကြားရေးသားသွားတော်မူခဲ့သော လယ်တီ ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဓမ္မာနု ဓမ္မ ပဋိပတ် ကျေးဇူးကား ကြီးမားလှပေသည် တကားဟု ကျေနပ်အားရ ဝမ်းမြောက်မိပေသတည်း။



မြန်မာပြည်စာအုပ်တိုက်
မင်္ဂလာပုံနှိပ်တိုက်

ဦးမြင့်ဆွေ
(၂၆-၃-၈၇)

ကျေးဇူးတော်ရှင်

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဆုံးမစာ

ဆိုပိမ့်မညာ၊ စေ့စေ့နာလော့၊ ဂင်္ဂါသဲမျှ၊ ပွင့်ကုန်ကြသား၊ ဘုရား
သာသနာ၊ ခေတ်အခါဝယ်၊ လူ့ရွာနတ်၌၊ နင်ကြံကြိုက်လည်း၊ အမိုက်မခြွေ၊
အလိုက်နေ၍၊ မခြေမကြီး၊ အချည်းနှီးလျှင်၊ ယီးတီးယောင်တောင်၊ ခုတိုင်အောင်
တည့်။ သန်းခေါင် လကွယ်၊ တောအုပ်လယ်၌၊ ရှစ်နယ်ပတ်ကုံး၊ အပြည့်ဖုံးသည့်၊
မိုးလုံးတိမ်တိုက်၊ လျှပ်မကြိုက်သား၊ အမိုက်အပြား၊ အင်းလေးပါထက်၊ နင်ကား
ရာထောင်၊ မကမှောင်၏၊ လူ့ဘောင်လူ့ရွာ၊ သာသနာ၌၊ ကြမ္မာတော်၍၊ ယခု
တွေ့လည်း၊ အလေ့မလွဲ၊ အများနည်းလျှင်၊ မိုက်မြဲနှင့်နှင့်၊ မိုက်စရွှင်၏၊ မျက်မြင်
လောက၊ ဤဘဝကား၊ ဒုက္ခ စင်စင်း၊ ချမ်းသာကင်း၏၊ သေမင်းအစာ၊ နင့်ခန္ဓာကို၊
တဏှာဘီလူး၊ အမှောင်ပူး၍၊ အရူးပြင်ပြင်၊ နင့်ကိုယ်ထင်၏။ နင်နှင့်မဆိုင်၊
နင်ပိုင်မဟုတ်၊ နင့်ရုပ် နင့်နာမ်၊ နင့်သန္တာန်ကို၊ နင့်ဉာဏ်မစူး၊ အပေါ်ဖြူး၍၊
မူးမူးမေ့မေ့၊ အများလေ့ဖြင့်၊ နေ့ရက် အပုံ၊ လွန်ခဲ့တုံပြီ၊ အာရုံဝတ္ထု၊ မီးစာစုကို၊
မူမူရရ၊ နင်အားကျလည်း၊ ဓားပြသေမင်း၊ သူ့တပ်နင်းက၊ အငြင်းဆန်သာ၊
နင့်ခန္ဓာသည်၊ ပြာပုံအပြီး၊ ဖြစ်လုနီးပြီ၊ ယီးတီးယားတား၊ သေ၍သွားလည်း၊ တရား
မကြွယ်၊ အထုပ်ငယ်လျက်၊ အပါယ်စခန်း၊ သွားမြဲ လမ်း၌၊ တပန်းဟိုက်ဟိုက်၊
တစ်ရှိက်ငင်ငင်၊ တငြင်ငြီငြီ၊ ဆင်းရဲပိုလျက်၊ ထိုထို ဘဝ၊ အနန္တလျှင်၊ အစမဆုံး၊
အများထုံးဟည်၊ အနှုန်းမပျက်၊ အောက်နရက်ဝယ်၊ တစ်သက်နွယ်နွယ်၊ အမြစ်
ကွယ်သို့၊ အပါယ်ထိုထို၊ ဥဒဟိုသည်၊ နင်လိုလူမိုက် သွားလမ်းတည်း။

စောဌဗ္ဗ အာရုံကိုလည်း ရှုပါ

ရဟန်းတို့၊ တွေ့ထိရသော အာရုံတို့ကို သင့်လျော်မှန်ကန်စွာ နှလုံးသွင်း
ကြကုန်လော့၊ တွေ့ထိရသော အာရုံတို့၏ မပြခြင်းကိုလည်း ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာ
ရှုကြကုန်လော့။

(သံ၊ ၂၊ ၃၅၅)

ကျေးဇူးတော်ရှင်
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း
[၁၂၀၈ - ၁၂၁၅]

ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ဒီပဲယင်းမြို့၊ စိုင်းပြင်ရွာ၌ ၁၂၀၈-ခု၊ နတ်တော်လဆန်း ၁၃-ရက်၊ အင်္ဂါနေ့တွင် အဖ ဦးထွန်းသာ၊ အမိ ဒေါ်ကြိုးတို့မှ မွေးဖွားသည်။ ငယ်နာမည် မောင်တက်ခေါင်၊ သားသမီး (၅) ယောက်အနက် ဒုတိယသားဖြစ်သည်။

လယ်တီဆရာတော် အလောင်းလျာ ဖွားမြင်ဆဲ၌ စို.(သက်တန်း.)ကြီး အိမ်တွင်းမှ ခေါင်မိုးအထက်သို့ တက်ကာ ကောင်းကင်တလွှား ပျံသွားသည့် နိမိတ်ထူးကို အစွဲပြု၍ မောင်တက်ခေါင်ဟု မှည့်ခေါ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဆယ်နှစ်သားအရွယ်တွင် စိုင်းပြင်ရွာ ကျောင်တိုက် ဆရာတော် ဦးနန္ဒထံ ပညာသင်ရန် အပ်နှံသည်။ မင်္ဂလသုတ်၊ နမက္ကာရ၊ အတွင်းအပြင် အောင်ခြင်း၊ ပရိတ်ကြီး၊ လောကနီတိ စသည်တို့ကို သင်ကြား တတ်မြောက်ပြီးနောက် (၁၅)နှစ်သား အရွယ်တွင် ရှင်သာမဏေပြုသည်။ ရှင်ဘွဲ့မှာ ဉာဏဓဇဖြစ်သည်။

ရှင်သာမဏေအဖြစ်ဖြင့် အရှင်နန္ဒထံ၌ပင် ကစ္စည်းသဒ္ဒါကြီး၊ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟ၊ ဝိထိလင်္ကရိုး၊ မာတိကာ၊ ဓာတုကထာ၊ ယမိုက်၊ ပဋ္ဌာန်းစသော နေ့ဝါ၊ ညဝါ ကျမ်းများကို သင်ကြားတတ်မြောက်တော်မူသည်။

၁၈ နှစ်အရွယ်တွင် ဝဲထွက်ရွာ အရှေ့ဘက် ဆရာတော် ဦးဂန္ဓမာထံ၌ ဗေဒင်ဖက်ဆိုင်ရာ ပညာများကို သင်ကြားတတ်မြောက်တော်မူသည်။ ကျည်းကန်ကိုရင်ကြီး၏ လင်္ကာကို နည်းယူကာ မိုလ်သုဇိဓါတ်၊ ဗျဉ္ဇတားဇာတာဖွဲ့၊ သင်္ကြန်

တွက် လက်ရိုးလက်ဖျားသားတော်မူသည်။ မဟော်ဇာတ်ထုပ်၊ မဟော်ကျေးစေခန်း ရတု၊ ရှင်လောင်းလှည့် (သျှိုးလိုက်) ရတုများကိုလည်း ရေးစပ်တော်မူသည်။ ဝစ္စဝါစက အကောက်ကိုလည်း ရေးသားတော်မူသည်။

၁၂၂၈-ခု၊ ကဆုန်လဆန်း ၆ ရက်၊ သက်တော် (၂၀) တွင် စိုင်းပြင်ရွာ မြင်တင်တိုက်ရှိ သိမ်တော်၌ ဆရာတော် ဦးနန္ဒကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်။ စာကြည့်ဝါသနာ ပါတော်မူလှသော အရှင် ဉာဏဓဇအား ဆရာတော် ဦးနန္ဒက စာကြည့်တိုက်ကြီး (၅) လုံးရှိ နိဿယများကို ကြည့်ရှုခွင့်ပြုတော်မူသည်။

၁၃၂၁-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ မြောက်ပြင် မင်္ဂလာစံကျောင်းတိုက်သို့ ပညာသင်ရန် ကြွတော်မူသည်။ စံကျောင်းတိုက်တွင် ညစဉ် ဝတ်တက်ကြရာ၌ ပါတိမောက် (ဒွေမာတိကာ)ကို (၃) ပိုင်းပိုင်း၍ ရွတ်ဆိုရမည် ဖြစ်ရာ အရှင်ဉာဏဓဇသည် ပါတိမောက်တိုင်း ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ရွတ်ဆိုတော်မူရသည်။

ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင်ပွဲကြီးတွင် (၁)သစ်ဆိမ့်တိုက်က ဝိနည်း (၂)စလင်း တိုက်က သုတ္တန်၊ (၃) စံကျောင်းတိုက်မှ အဘိဓမ္မာတို့ကို၊ (နန်းတော်ကြီး၏ မြဲတိုက် ရာဇပလ္လင်ပေါ်တွင်) ပြန်ဆိုကြလေရာ ထိုအခါက အရှင်ဉာဏဓဇသည် ကထာ ဝတ္ထု ပါဠိတော်ကို တာဝန်ယူ၍ ပြန်ဆိုတော်မူခဲ့လေသည်။ (ယင်းသို့ တစ်ပါးစီ ပြန်ဆိုပြီးမှ သံဃာတော်အပါး (၆၂၀) တို့က စုပေါင်းရွတ်ဆိုကြလေသည်။)

အရှင်ဉာဏဓဇသည် စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ၌ ဝိနည်း ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာများနှင့် အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာသုံးကျမ်းတို့ကို သင်ယူတော်မူ ပြီးနောက် ထိုပါဠိအဋ္ဌကထာများကိုပင် အကုဋ္ဌာရာမ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ထံတွင် သင်တော်မူပြန်သည်။ စလင်းဆရာတော် (ဦးပဏ္ဍိစ္စ) ထံတွင် ပါစိတျာဒိ အဋ္ဌကထာ၊ သမ္မောဟ ဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ၊ ပဉ္စမကြိုဏ် အဋ္ဌကထာတို့ကို ဆိုဝါ တက်ဝါနှင့် သင်ယူတော်မူပြန်လေသည်။

ရဟန်း (၈)ဝါအရတွင် စံကျောင်းတိုက်၌ ပထမ စာချအဖြစ် ဆောင်ရွက် တော်မူရသည်။ စာချနေစဉ်လည်း အခြား ဆရာတော်ကြီးများထံ နည်းခံတော် မူသည်။ ရူပသိဒ္ဓိသဒ္ဓါကျမ်းကိုလည်း အထူးတွင်ကျယ်အောင် ပို့ချတော်မူသည်။ ထိုစဉ်အတွင်း စံကျောင်းဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ခက်ခဲနက်နဲလှသည့် ပုစ္ဆာ (၂၀) တို့ကို ပါရမီဒီပနီဟု အမည်မှည့်ကာ အဖြေ ရေးသားတော်မူသည်။

စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ရှေ့တွင် မာရ်အောင်ဆရာတော် ဘုရားကြီး ကိုယ်တိုင် တိုက်တွန်းတော်မူချက်အရ မဏိသာရမဇ္ဈသာ နိဂုံးနိဿယ ကို ရေးသားတော်မူရာ များစွာ အချိုးမွမ်းခံတော်မူခဲ့ရသည်။

၁၂၇၃-ခုနှစ်တွင် “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို (မြန်မာနိုင်ငံ တွင် ပထမဦးဆုံး) ခံယူရရှိတော်မူသည်။

၁၂၇၅-ခုနှစ်တွင် စတင်တည်ထောင်သည့် နိုင်ငံခြားသာသနာပြုအသင်း ကြီး၌ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်တော်မူရသည်။

၁၂၈၃-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လ၌ ရန်ကုန်မြို့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းကြီး ဖွင့်လှစ် သည့် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် တက္ကသိုလ်အဓိပတိဖြစ်သော ဘုရင်ခံက ဒီလစ် (Doctor of Literature) ဘွဲ့တံဆိပ် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခြင်းကို ခံယူရရှိတော် မူသည်။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဖွင့်၊ ပရမတ္ထဒီပနီဋီကာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လင်္ကာ စသည့်တို့ အပါအဝင် ကျမ်းပေါင်းတစ်ရာကျော် ရေးသားစီစဉ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ကျေးဇူးရှင် လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ၁၂၈၅-ခု၊ ပထမဝါဆို လပြည့်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ (၂:၃၀) နာရီ အချိန်တွင် ပျဉ်းမနားမြို့၌ ဘဝနတ်ထံ စံဝင်တော်မူသည်။

ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းပြီး၏။



မှတ်ချက်။

။အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့၊ ဒေါက်တာ ဒီလစ်ဘွဲ့များကို ဆိုင်ရာဌာနသို့ ကြွရောက်အလှူခံရန် ဖြစ်သော်လည်း ကြွရောက်တော် မမူသဖြင့် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ တံဆိပ်တော်ကို ဆရာတော်ကြီး၏ တပည့် ရဟန်း တော်များနှင့် ဒကာများက ကိုယ်စား သွားရောက် ယူငင်ကြသည်။ ဒီလစ်ဘွဲ့ကိုမူ ဆိုင်ရာက ဆရာတော်ကြီးရှိရာသို့ လာရောက် ဆက်ကပ်ကြရသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင်
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဝိပဿနာရှုနည်း

ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်ခွင်တည်ခန်း

ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ
သုညာဂါရဂတော ဝါ နိဿိဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ
ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဣဓ ပန၊ ဤသာသနာတော်တွင်း၌။ ဘိက္ခု၊
သံသရာဘေးကို မြော်မြင်နိုင်သောသူသည်။ အရညဂတော ဝါ၊ တောအရပ်၌
တည်၍သော် လည်းကောင်း။ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ၊ သစ်ပင်ရင်း၌ တည်၍သော်
လည်းကောင်း။ သုညာဂါရဂတော ဝါ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ ကျောင်း၊ အိမ်၊ ဘုံနန်း၊
တိုက်ခန်းနေရာ၌ တည်၍သော်လည်းကောင်း။ ပလ္လင်္ကံ၊ ထက်ဝယ်ပလ္လင်ကို။
အာဘုဇိတွာ၊ ဖွဲ့ခွေနေထိုင်၍။ ကာယံ၊ အထက်ကိုယ်ကို။ ဥဇုံ၊ ဖြောင့်မတ်စွာ။
ပဏိဓာယ၊ ထား၍။ သတိံ၊ သတိကို။ ပရိမုခံ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအချက် ထွက်သက်
ဝင်သက်ကို ရှေးရှု။ ဥပဋ္ဌပေတွာ၊ ခိုင်မြဲစွာ စိုက်ထား၍။ နိဿိဒတိ၊ နေ၏။

ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ နေထိုင်မှုသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်နှင့် အထူးသင့်လျော်
သောကြောင့် “ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ” ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။ စင်စစ်သော်ကား
ဣရိယာပုတ် လေးပါးထဲ၌ပင် စွဲမြဲရမည်ဖြစ်သည်။

ကာယဂတာသတိ

တစ်ခုခုသော ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ထင်မြင်အောင် အားထုတ်လိုသော
သူသည် မိမိစိတ်ကို ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံရှိရာ မိမိကိုယ်ခန္ဓာအတွင်းသို့ သွင်းတိုင်း

အောင်ဇော်စာပေ

သွင်းတိုင်း စိုက်စိုက်စူးစူး ဝင်၍ထားပြီး အာရုံ၌ တည်ငြိမ်စွာ နေစေခြင်းငှာ ကာယဂဏသတိကို ရှေးဦးစွာ တည်ထောင်ရာ၏။

ကာယဂတာ သတိဆိုသည်ကား- အာနာပါန၌ စွဲမြဲသော သတိမှ ဣရိယာပထ သမ္ပဇေ၌ စွဲမြဲသောသတိ အစရှိသဖြင့် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၌ လာသော သတိအစီရင်စုံကို ဆိုသတည်း။

ထိုအစီရင်နှစ်ပါးတို့တွင် အာနာပါန အစီအရင်သည် အာနာပါနဒီပနီ ပိုင်းမှာ ထင်ရှားလတ္တံ့။

ဣရိယာပထ သမ္ပဇေ

စတုဣရိယာပထ သမ္ပဇေ အစီရင် ဆိုသည်ကား-

ပုန စ ပရံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဂစ္ဆန္တော ဝါ “ဂစ္ဆာမိ” တိ ပဇာနာတိ၊ ဌိတော ဝါ “ဌိတောမိ” တိ ပဇာနာတိ၊ နိဿိန္တော ဝါ “နိဿိန္တောမိ” တိ ပဇာနာတိ၊ သယာနော ဝါ “သယာနောမိ” တိ ပဇာနာတိ၊ ယထာ ယထာ ဝါ ပနဿ ကာယော ပဏိဟိတော ဟောတိ၊ တထာ တထာ နံ ပဇာနာတိ-

ဟူ၍ ဟောတော်မူသော အစီအရင်ပေတည်း။

ထွက်သက် ဝင်သက် သိမ်မွေ့လှ၍ မရှုလိုလျှင် ဤ ဣရိယာပထသမ္ပဇေ ကို အားထုတ်ရသည်။

သွားခြင်း၌သတိပြုပုံ

အားထုတ်ပုံကား- သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ လျောင်းခြင်း၊ ဣရိယာ ပုတ် လေးပါးတွင် သွားခြင်း ဣရိယာပုတ်၌ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း ငါသွား ၏ ငါသွား၏ဟု ခြေ၌တည်သောစိတ်ကို ဖြစ်စေ၍ သွားရမည်။ ခြေတစ်လှမ်းမျှ အမှတ်တမဲ့ မလှမ်းမိစေနှင့်။ အာရုံတစ်ပါး မဝင်စေနှင့်။ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်း တိုင်းမှာ အကြွ အငင် အချ သုံးချက်လုံးထင်စွာသိ၍ လှမ်းနိုင်ပေမူ ကောင်းလှ၏။ အစ၌ သုံးချက်လုံး မထင်နိုင်လျှင် အချ အချကိုသာ အသုံးပြုလေ။ လွယ်သည်ဟု မထင်နှင့်။ လေလိုလွင့်၍ နေသောစိတ်ကို ချုပ်တည်းမှုဖြစ်သည်။ အလှမ်းများစွာ သွား၍ စမ်းမှ ခက်မှန်းသိမည်။

ရပ်ခြင်း၌ သတိပြုပုံ

ရပ်ခြင်းအမှု၌ ရပ်မည်ပြုသောအခါ ငါရပ်မည်ဟု သိ၍ရင်၊ အမှတ်တမဲ့ မရပ်မိစေနှင့်။ ရပ်နေစဉ်အခါ၌ မိမိကိုယ်ကို အာရုံပြု၍ ငါရပ်၏ဟု အမြဲစိတ်ကို ဖြစ်စေ၍ နေရမည်။ အပသို့ စိတ်ထွက်၍ မသွားစေနှင့်။ အာရုံတစ်ပါး မဝင်စေနှင့်။

ထိုင်ခြင်း၌ သတိပြုပုံ

ထိုင်ခြင်းအမှု၌ ထိုင်မည်ပြုသောအခါ ငါထိုင်သည်ဟု မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို အာရုံပြု၍ ထိုင်ရမည်။ အမှတ်တမဲ့ မထိုင်မိစေနှင့်။ ထိုင်၍နေစဉ် အခါ၌ မိမိခန္ဓာ ကိုယ်ကို အာရုံပြု၍ ငါထိုင်၏ဟု အမြဲစိတ်ကို ဖြစ်စေရမည်။ အပသို့ မထွက်မိစေ နှင့်။ အာရုံတစ်ပါး မဝင်စေနှင့်။

အိပ်ခြင်း၌ သတိပြုပုံ

အိပ်ခြင်းအမှု၌ အိပ်မည်ပြုသော အခါ၌ ငါအိပ်မည်ဟု သိ၍အိပ်၊ အမှတ် တမဲ့ မအိပ်မိစေနှင့်။ အိပ်၍နေစဉ်အခါ၌လည်း မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို အာရုံပြု၍ ငါအိပ် ပြီ ငါအိပ်ပြီဟု အမြဲစိတ်ကို ဖြစ်စေရမည်။ အပသို့ စိတ်မလွင့်စေနှင့်။ အာရုံတစ် ပါး မဝင်စေနှင့်။

ဣန္ဒြိယ သံဝရသီလ

မျက်စိဥပစာ နားဥပစာ၌ ဖြစ်၍ မြင်လာ ကြားလာရသည်ရှိသော် မြင်ကာ မတ္တ ကြားကာမတ္တ၌ တည်စေရမည်။ ထိုအာရုံသို့ စိတ်ဝိတက် လိုက်စားခြင်းကို မပြုရသည်ကို ရည်၍-

တသ္မာ တိဟ တေ ဗာဟိယ ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ သုတေ သုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ မုတေ မုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ ဝိညာတေ ဝိညာတမတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ ဧဝံဥတေ ဗာဟိယ သိက္ခတဗ္ဗံ။

ဟူ၍ ဣန္ဒြိယသံဝရ အစီရင်ကို ဟောတော်မူ၏။

ဗာဟိယ၊ ဗာဟိယ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်လျှင် (တိဟကား အနက်မရှိ)။ တေ၊ သင့်အား။ ဒိဋ္ဌေ၊ မျက်စိတွင် မြင်လာသောအာရုံ၌။ ဒိဋ္ဌမတ္တံ၊ မြင်ရုံမျှသည်။

ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ သုတေ၊ နားတွင်ကြားလာသောအာရုံ၌။ သုတမတ္တံ၊ ကြားရုံမျှသည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်ရလတ္တံ့။ မုတေ၊ နှာခေါင်း ခံတွင်း၊ ကိုယ်အင်္ဂါတို့မှာ လာရောက်ထိပါးသော အာရုံစု၌။ မုတမတ္တံ၊ ရောက်ရုံမျှ ထိရုံမျှသည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ ဝိညာတေ၊ မနောတွင် ထင်လာ သိလာသော အာရုံ၌။ ဝိညာတမတ္တံ၊ သိရုံမျှသည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်ရလတ္တံ့။ ဗာဟိယ၊ ဗာဟိယ။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ တေ၊ သင်သည်။ သိက္ခိတဗ္ဗ၊ ကျင့်အပ် အားထုတ်အပ်၏။

မိမိ၌ တည်ထောင်၍ လုပ်သော အာရုံတစ်ပါးခြောက်ခွါရ၌ ထင်လာတွေ့ကြုံလာသော အာရုံစုမှာ ဝိတက်၊ ဝိစာရ လိုက်စားခြင်းကို မပြုမူ၍၊ ရတ်တရက် မြင်၍၊ ကြား၍၊ တွေ့ကြုံ၍ ကွယ်လွန်စေရသည်ဟု ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ အစီအရင်ကို ဟောတော်မူသော ပါဠိတော်ပေတည်း။

ကိုယ်အမူအရာစုတိုင်း သတိပြု

“ယထာ ယထာ ဝါပနဿ ကာယော ပဏိဟိတော ဟောတိ၊ ကထာ တထာ နံ ပဇာနာတိ” ဟူသော -

ပါဠိဖြင့်ကား ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဣရိယာပုတ်ကြီး လေးပါးအတွင်း၌ ဖြစ်သော ထိုထို ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းတို့၏ လှုပ်ခြင်း၊ ရှားခြင်း၊ ထားခြင်း၊ သိုခြင်း၊ ချိုခြင်း၊ ကြွခြင်း အစရှိသော ကိုယ်အမူအရာ အစုကို ပြသောအခါ၌လည်း ပြုနေကျအတိုင်း အမှတ်တမဲ့ မပြုရာ၊ မည်သို့ပြုမည်ဟု ထိုကိုယ်အင်္ဂါကို အာရုံပြု၍သာ ပြုရမည် ဟူသော အစီအရင်ကို ပြတော်မူသည်။

လိုရင်းအချုပ်ကား ကာယဂတာသတိ ဆိုသည်နှင့်အညီ မိမိခန္ဓာကိုယ်မှ လွတ်ရာအပသို့ မိမိစိတ်ကို ထွက်၍ မလွင့်ပါးရအောင် သတိဖြင့် ချုပ်ထိန်းမှုပေတည်း။

အသမ္မောဟ သမ္ပဇေ

ဤသို့ ဣရိယာပုတ်ကြီး၊ ဣရိယာပုတ်ငယ်ကို ပြုနေကျအတိုင်း အမှတ်တမဲ့ မပြုမိစေမူ၍ အလုံးစုံ အစေ့အင သိ၍ သိ၍ စိတ်ထဲတွင် ထင်မြင်၍ ထင်မြင်၍သာ ပြုမိသည်ကို အသမ္မောဟ သမ္ပဇေ ဆိုသတည်း။

အဋ္ဌကထာလာ ဣရိယာပထ

အဋ္ဌကထာတို့၌ပြသော ဣရိယာပထ အစီအရင် အသမ္မောဟသမ္ပဇေ အစီအရင်တို့သည်ကား နက်နဲသော ဉာဏ်ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်သာ သင့်လျော်သော အစီရင်တို့ပေတည်း။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဣရိယာပထသမ္ပဇေအစီအရင်၊ အသမ္မောဟသမ္ပဇေ အစီအရင်တို့ကား ယခုကာလ၌ ရှိကြသော သူသူငါငါ အများတို့နှင့် သင့်လျော်သော အစီအရင်တို့ပေတည်း။ ယခုကာလ၌ ရှိကြသော သူတို့မှာမူကား ဣန္ဒြိယသံဝရ သီလ ပြည့်စုံရုံမျှ၊ ကာယဂတာသတိ တည်ရုံမျှမှပင်လျှင် အလွန်ခဲယဉ်းကြကုန်၏။ ငါ သွားသည်၊ ငါ ရပ်သည် အစရှိသည်တို့၌ ငါ ဟူသော သတ္တသညာ၊ အတ္တ သညာ၊ ဇီဝသညာ ကွာပျောက်စေရန်အခွင့်နှင့် အလွန်ဝေးကွာကြကုန်၏။

လိုရင်း သံဝရ နှစ်ပါး

စင်စစ်မူကား ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ ဥပစာအကျိုးငှာ ရှေးဦးစွာ ကာယဂတာ သတိကို မွေးမြူ၍ အစီအရင်ဖြစ်သော “ဂစ္ဆန္တောဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ” အစရှိသော ပုဗ္ဗဘာဂ အစီအရင်များ၌ သတ္တသညာ၊ အတ္တသညာ၊ ဇီဝသညာ ပျောက်ကင်းစေရန် အခွင့်သည် လိုရင်းပဓာန မဟုတ်သေး၊ အစဉ်ထာဝရ လေလိုလွင့်ပါး၍ အုပ်မရ ချုပ်မရ ရှိနေသော မိမိစိတ်ကို မိမိကိုယ်ခန္ဓာ အစိတ်အပေါင်း၌ သတိနှင့် ချုပ်ကည်းရသော သတိ သံဝရ ဣန္ဒြိယသံဝရ ကာယဂတာသတိမူမျှသာ လိုရင်းပဓာနတည်း။

သတ္တသညာ၊ အတ္တသညာ၊ ဇီဝသညာ ပျောက်ကင်းမှုမှာမူကား ထိုထိုသတိပဋ္ဌာနပဗ္ဗ၏ အဆုံး၌ “သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ကာယသ္မိံ ဝိဟရတိ” အစရှိသဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အစီရင်မှာမူ ပုဂ္ဂလ သတ္တ အတ္တ ဇီဝသညာ ပျောက်ကင်းစေရန် အခွင့်ပဓာနလိုရင်း ဖြစ်ပေသတည်း။

“သတောဝ အဿသတိ၊ သတောဝ ပဿသတိ”

ဟူသော ပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ ထွက်သက် ဝင်သက်၌ သတိစွဲမြဲ၍ အပသို့ ခဏခဏ ထွက်သော စိတ်ဝိတက် ငြိမ်းမှုကိုသာ ကောင်းစွာ ငြိမ်အောင် အားထုတ်ရာ၏။

ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ -

ဗဟိ ဝိသဋ္ဌ ဝိတက္က ဝိစ္ဆေဒံ ကတွာ အဿာယ ပဿာသာရမ္မဏေ သတိ သံထပနတ္တံ ယေဝ ဟိ ဂဏနာ။

ဟူ၍ မိန့်၏။

ဂဏနာ၊ ရေတွက်ခန်းမည်သည်။ ဗဟိ၊ မိမိကိုယ်ခန္ဓာမှအပ အလွတ်၌။ ဝိသဋ္ဌ ဝိတက္က ဝိစ္ဆေဒံ၊ ဘဝအဆက်ဆက်ပျံ့နှံ့ ပြေးသွား၍ နေသောစိတ် ဝိတက် အလျဉ်၏ ပြတ်ခြင်းကို။ ကတွာ၊ ပြု၏။ အဿာယ ပဿာသာရမ္မဏေ၊ မိမိကိုယ် အင်္ဂါမှဖြစ်သော ထွက်သက် ဝင်သက်အာရုံ၌။ သတိ သံထပနတ္တံယေဝ၊ သတိကို ခိုင်မြဲစွာ ထားခြင်းငှာသာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အဓိပ္ပါယ်ပေါ်ပြီ။

အနုဗန္ဓနာနည်း

ဂဏနာခန်းပြီး၍ အနုဗန္ဓနာခန်းသို့ ရောက်သောအခါ၌-

ဒိဃ ဝါ အဿန္တော ဒိဃ အဿာသာမိတိ ပဇာနာတိ။

အစရှိသော ဒုတိယဝါရ ပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ ထိရာဌာန စိတ်ကို ခိုင်မြဲစွာထားမှုနှင့်တကွ အရှည်အတို သိမှုကိုလည်း အစဉ်မှန်စွာသိအောင် သတိပြု ရာ၏။

အရှည်အတိုကို သိပုံ

အရှည်အတိုသိမှုကိုလည်း သတိပြုရာ၌ ထွက်သက် ဝင်သက်တို့ကို အစ အလယ် အဆုံး အစဉ်လိုက်၍ တမင် အာရုံပြုရသည်မဟုတ်။ စိတ်ကို ထိရာဌာန၌ ခိုင်မြဲစွာ ထားမြဲထား၍ အရှည်အတိုကိုလည်း အစဉ်မှန်စွာသိအောင် ငါ သတိပြု ရမည်ဟု ဥဿာဟတစ်ခု တိုး၍ ပြုရုံမျှသာတည်း။ ရှည်သောအကြိမ်မှာ ထိရာဌာန၌ ထိခိုက်မှု တာရှည်၏။ တိုသောအချိန်မှာ ထိခိုက်ရာဌာန၌ ထိခိုက်မှု တာတို၏။ ထိခိုက်ချက် တာရှည်မှု တာတိုမှုကို တည်၍ အရှည်အတိုကို သိ၏။

စိတ်၏ဗျာပါရမည်သည် အလွန်ပျံ့နှံ့နိုင်သော သဘောသတ္တိရှိသော ကြောင့် ထိရာဌာန၌ပင် စိုက်၍ထားငြားသော်လည်း ထိရာဌာနမှ၊ အတွင်း၌ ထွက်၍လာသောအလား၊ ဝင်၍ သွားသောအလားများသည်လည်း အလိုလို ထင်မြင်လာလတ္တံ့။

အရှည်ကိုသိမှု စွဲမြဲလာသောအခါ၌...

သဗ္ဗကာယပွဋိသံဝေဒီ အဿာသိဿာမီတိ သိက္ခတိ၊

သဗ္ဗကာယပွဋိသံဝေဒီ ပဿာဘိဿာမီတိ သိက္ခတိ။

ယင်း တတိယ ဝါရ ပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ ထိရာဌာန၌ စိတ်ကိုခိုင်မြဲစွာ စိုက်ထား၍ အရှည်အတိုသိမှုနှင့်တကွ ထွက်သက်ကိုအစ အလယ် အဆုံး အကုန်လုံး ထင်လင်းစေမှုကို ဝင်သက်ကို အစ အလယ် အဆုံး အကုန်လုံး ထင်လင်းစေမှုကို အထူးအားထုတ်ရာ၏။ ထွက်သက်လွတ်မည်ရှိခဲ့လျှင် အမှတ်မဲ့ မလွတ်မူ၍ ဝမ်းတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော အစမှစ၍ ထိရာဌာနတိုင်အောင် ထွက်သက် သန္တာန်ကို စိတ်၌ ထင်ရှားအောင်ပြု၍ ထွက်သက်လွတ်မည်ဟု ဥဿာဟပြု၍ လွတ်ရမည်။ ထိရာဌာနမှစ၍ ဝမ်းတွင်း၌ ဆုံရာဌာနတိုင်အောင် ဝင်သက်သန္တာန်ကို စိတ်၌ ထင်ရှားအောင်ပြု၍ ဝင်သက် ရှုရမည်ဟု ဥဿာဟပြု၍ ရှုရမည်။

ထိရာ၌ စိတ်ကို လွတ်မထားရ

ထိုသို့ပြုရာ၌လည်း နှာသီးဖျားဟုဆိုအပ်သော ထိရာဌာနရှိ စိတ်ကို ခိုင်မြဲစွာ ထားမြဲထား၍သာ ဥဿာဟပြုရမည်။ ထိရာဌာန၌ စိတ်ထားမှုကို လွတ်၍ မလိုက်ရ၊ ထိရာဌာနကို လွတ်၍ မလိုက်ရသော်လည်း အစ အလယ် အဆုံး အကုန်လုံးထင်ရှားစေရမည်ဟူသော ဥဿာဟနှင့်တကွ ထိရာဌာန၌ စိတ်ကို စိုက်၍ ထားလျှင်ပင် တစ်စ တစ်စအားဖြင့် ထွက်သက်တို့သည် အစ အလယ် အဆုံး အကုန်လုံးလိုလို ထင်ရှားကုန်လတ္တံ့။

အစ အလယ် အဆုံး အကုန်လုံး ထင်လင်းစွာ ထင်မြင်သောအခါ၌-

ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ အဿသိဿာမီတိ သိက္ခတိ၊

ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ အဿသိဿာမီတိ သိက္ခတိ။

ဟူသော စတုတ္ထဝါရ ပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ အဆင့်ဆင့် ရန်.ရင်းမှု၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း၊ အဆင့်ဆင့်သိမ်မွေ့ခြင်း ကွယ်ပျောက်၍ သွားပြီထင်ရအောင် သိမ်မွေ့ခြင်းသို့ အလိုအလျောက် မရောက်ခဲ့သည်ရှိသော် ထိုသို့ သိမ်မွေ့ခြင်းသို့ ရောက်အောင် အားထုတ်မည်ဟူသော ဥဿာဟကို ပြု၍ ထွက်သက်ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေရမည်။ အမှတ်မဲ့ မဖြစ်စေရာ။

ဝိပဿနာလမ်းသို့ တက်နည်း

ပဓာနဓာတ်ကြီးလေးပါး

မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ်၊ လေဓာတ်၊ စိတ်ဓာတ်ဟူ၍ ပဓာနဓာတ်ကြီး ငါးပါး။

ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ ဟူ၍ ရုပ်၏ ဖြစ်ကြောင်းတရားလေးပါး။ ဝတ္ထု၊ အာရုံ ဟူ၍ နာမ်ဖြစ်ကြောင်း တရားနှစ်ပါး။

ဤတရားအစုကို ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးပြု၍ ထားပြီးလျှင် ထိုတရားတို့ကို လည်းကောင်း၊ ထိုတရားတို့၏ ဖြစ်မှု ပျက်မှုကိုလည်းကောင်း ဉာဏ်ဖြင့် စေ့စေ့ ရှု၍-

“ရူပံ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန
အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန”

ဟူ၍လက္ခဏာအရေးသုံးပါးဖြင့် အဖန်ဖန်သုံးသပ်ခြင်းဟူသောဝိပဿနာ တရားကို အားထုတ်ရာ၏။ ဤကား “အနိစ္စာနုပဿီ အဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ” ဟူသော ဤပါဠိတော်နည်းအားဖြင့် ထွက်သက် ဝင်သက်နှင့်ဖက်တွဲ၍ ဝိပဿနာ လမ်း တက်ပုံ အမြွက်တည်း။

တစ်နည်း

တစ်နည်းမူကား- ထွက်သက် ဝင်သက်ရှုမှုကို ဥပစာရကိစ္စပြု၍ မိမိ၌ သိရင်းရှိနေသော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို ထို့အတူ ဉာဏ်ဖြင့်စေ့စေ့ရှု၍ လည်း သုံးသပ်ရာ၏။

ဥပစာရကိစ္စမှု ဆိုသည်ကား အချိန်နာရီထား၍ အားထုတ်ရသူကိုမှ အလုပ်ခွင်သို့ဝင်သောအခါ ဝင်တိုင်း ဝင်တိုင်း စိတ်ကို ချုပ်တည်းခြင်းငှာ၊ တည်ငြိမ် စေခြင်းငှာ ရှေးဦးစွာ ထွက်သက် ဝင်သက်ကို ရှုမှုတည်း။ စိတ်ငြိမ်သောအခါမှ အလိုရှိတိုင်း ခန္ဓာကို ရှုရာ၏။

ဤကား ဂဏနာအခန်းမှ ဝိပဿနာလမ်းသို့ တက်ရာ၌ အမြွက်မျှ ပြဆိုချက်တည်း။ အပြည့်အစုံဖြစ်သော ဝိပဿနာလုပ်နည်း အစီအရင်မူကား- လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားစီရင်သော အာဟာရ ဒီပနီ၊ အနတ္တဒီပနီ စာအုပ်တို့မှာ ကြည့်ရှု၍ယူလေ။

မှားထားချက်

- ၁။ အနုဗန္ဓနအခန်းမှ ဝိပဿနာလမ်းသို့ တက်နည်း။
- ၂။ ဥပစာရသမာဓိ ဟူသော ထပနာအခန်းမှ ဝိပဿနာလမ်းသို့ တက်နည်း။
- ၃။ အပ္ပနာသမာဓိ ဟူသော ထပနာလေးရပ်တို့တွင် ပထမဈာန်မှ ဝိပဿနာလမ်းသို့ တက်နည်း။
- ၄။ ဒုတိယဈာန်မှ ဝိပဿနာလမ်းသို့ တက်နည်း။
- ၅။ တတိယဈာန်မှ ဝိပဿနာလမ်းသို့ တက်နည်း။
- ၆။ စတုတ္ထဈာန်မှ ဝိပဿနာလမ်းသို့ တက်နည်း။

ဟူ၍ ဂဏနာအခန်းမှ အထက်၌ ခြောက်ဆင့် ခြောက်လမ်း ရှိသည် မှာလည်း ဂဏနာအခန်းမှ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းလမ်းကို အစဉ်မှီး၍ သိကြလေ။

- ၁။ ကျန်ရှိသော ဝိသုဒ္ဓိသုံးပါးတို့၏ ဖြစ်ပုံ အစီအရင်။
- ၂။ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဆယ်ပါးတို့၏ ဖြစ်ပုံ အစီအရင်။
- ၃။ သောတာပတ္တိ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ဟူသော ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိတို့၏ ဖြစ်ပုံ အစီအရင်ကို သံပေါက်လင်္ကာဖြင့် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး ရေးသားစီရင်သော သင်္ဂြိုဟ် (၉) ပိုင်းအချုပ် ပရမတ္ထသံခိပ်ကျမ်း ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းမှာ ယူကြလေ။

ဝိပဿနာလုပ်နည်း

ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို အားထုတ်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လိုရင်း အချက်ကို ပြပေအံ့။ ဝိပဿနာဉာဏ် သုံးပါးတွင် ရှေးဦးစွာ အနိစ္စ ထင်မြင်မှုသည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်၏။ အဘယ်သို့ ထင်မြင်နိုင်ရမည်နည်း ဟူမူ အရိပ်ပြပွဲ၌

တစ်ခုသော အရိပ်မှာ တခဏအတွင်း၌ပင်လျှင် လှုပ်ရှားမှုတွေ အဆက်ဆက် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲမှုတွေ အဘယ်မျှ လျင်မြန်လေသနည်း။ အဘယ်မျှ ထွေထွေ ပြားပြား များပြားလေသနည်းဟူ ဓာတ်ရိပ်ကြီးငယ် တစ်ခုကို စေ့စုံစွာ စဉ်းစား၍ ကြည့်ရှုကြပါလျှင် ဓာတ်ရိပ်၌ ဝိပရိဏာမ အညာထာဘာဝ အချက်တို့သည် တစ်မိနစ် တစ်စက္ကန့် အတွင်းမှာပင် ရာထောင်မက ရှိနေကြသည်ကို တွေ့မြင်ကြ ကုန်ရာ၏။ တွေ့မြင်သမျှသော ထို ဝိပရိနာမ အညာထာဘာဝမှုတို့သည် ထိုဓာတ်ရိပ်မှ အနိစ္စချည်းပေတည်း၊ မရဏမှုချည်းပေတည်း၊ ဓာတ်၏ သေဆုံးမှု ချည်းပေတည်း။

ထိုဓာတ်ရိပ်ကို သွားခြင်း အခိုက်အတန့်၊ ရပ်ခြင်း အခိုက်အတန့်၊ ထိုင်ခြင်း အခိုက်အတန့်၊ အိပ်ခြင်း အခိုက်အတန့်၊ ကွေးခြင်း အခိုက်အတန့်၊ ဆန့်ခြင်း အခိုက်အတန့်၊ ထိုသို့ အင်္ဂါအစိတ်တို့၏ အထွေထွေပြောင်းလဲခြင်း၊ အခိုက် အတန့်တို့ကို၊ လုပ်ကြံ၍ စေ့စုံစွာ ကြည့်ရှုကြပါလျှင် ထိုအရိပ်မှာ ထိုထို အခိုက် အတန့်တွင်၌ ဓာတ်တို့၏ အနိစ္စမှုတွေ မရဏမှုတွေ ပြည့်လျက်နေသည်ကို သိမြင် ကြကုန်လတ္တံ့။ သွားခြင်းအခိုက်အတန့်တွင် တစ်ခု တစ်ခုသော ခြေလှမ်း အတွင်း၌ ဓာတ်တို့၏ အနိစ္စတွေ မရဏတွေ ပြည့်လျက်နေသည်ကို သိမြင်ကြ ကုန်လတ္တံ့။ ကြွင်းကျန်သော အခိုက်အတန့်၌လည်း ထိုနည်းတူ အသီးသီး အနိစ္စတွေ မရဏမှု တွေ ပြည့်လျက် နေကြကုန်သည်သာတည်း။

ဤဓာတ်ရိပ် ဥပမာအတိုင်း မိမိ မိမိတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှာလည်း ဘယ်အခါ မှာမဆို ရုပ်ဓာတ် နာမ်ဓာတ်တို့၏ အနိစ္စမှုတွေ မရဏမှုတွေ ကိုယ်နှင့်အပြည့် ခေါင်းနှင့်အပြည့် ထိုထို အင်္ဂါကြီးငယ်တို့နှင့် အပြည့်ရှိလျက် နေကြကုန်၏။

ထိုကဲ့သို့ ဘယ်အခါမဆို တစ်ကိုယ်လုံး တစ်ကောင်လုံး ပြည့်လျက်ရှိနေ ကြကုန်သော အနိစ္စအချက် မရဏအချက်တို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် ပေါင်းရုံး၍ ကြည့်ရှုတတ် ကြပါကုန်မူကား မိမိ မိမိတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာ ကိုယ်အင်္ဂါတို့သည် တစ်စက္ကန့် တစ်မိနစ် အတွင်းမှာပင် အခါများစွာ ပျက်ဆုံး ပြိုကွဲပြောင်းလဲ၍ နေကြသည်ကိုလည်း သိမြင် နိုင်ကြကုန်လတ္တံ့။ တစ်စက္ကန့်၊ တစ်မိနစ် အတွင်းမှာ ပင် ကိုယ်ခန္ဓာကြီး အခါခါ

ပြောင်းလဲမှု၊ ဦးခေါင်း အင်္ဂါ အခါခါ ပြောင်းလဲမှု၊ ခြေအင်္ဂါ လက်အင်္ဂါ အခါခါ ပြောင်းလဲမှု၊ ကျောအင်္ဂါ ဝမ်းအင်္ဂါ အခါခါ ပြောင်းလဲမှု၊ အသည်းအင်္ဂါ အဆုတ် အင်္ဂါ အခါခါပြောင်းလဲမှုတို့ကိုလည်း သိမြင်ကြကုန်လတ္တံ့။

ဤသို့ သိကြ၊ မြင်ကြ၊ ထင်ကြကုန်သည်ရှိသော် အနိစ္စာ နုပဿနာ အလုပ်တွေ နေရာကျပြီဟုမှတ်၊ အနိစ္စာနုပဿနာ အလုပ် နေရာကျလျှင်လည်း အနတ္တာနုပဿနာ အလုပ်လည်း နေရာကျလေတော့သည်။

နေရာကျဆိုသည်ကား တစ်သက်လုံး စွဲမြဲကြရန် အချက်ကျသည်ကို ဆိုသည်။ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်သို့ ပေါက်ရောက်သည်ကို ဆိုသည်မဟုတ်။ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ပေါက်ရောက်မှုမှာကား ဣန္ဒြေပါရမီ အရင့်အနက်ကို လိုက်၍ အမြန်အနှေးရှိပြန်၏။ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်သို့ ပေါက်ရောက်မှု မည်သည် အမှန် အားဖြင့် “အလွန်သိနိုင်ခဲ၏” တဲ့။

သောတာပန် ဖြစ်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိကိုယ်ကို ငါ သောတာပန် ဖြစ်သည်ဟု အမှန်အားဖြင့် သိနိုင်ခဲ၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ ကိလေသာ တို့၏ အနုသယ အခိုက်အတန့် နက်နဲလှသောကြောင့်တည်း။

ကိလေသာတို့၏ အနုသယ အခိုက်အတန့် နက်နဲပုံကို မသိကြကုန်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာတို့၏ ဝိက္ခမ္ဘနကိစ္စနှင့် ကင်းကွာ၍ နေရုံမျှကိုပင် ငါ သောတာပန်ဖြစ်ပြီဟု ထင်တတ်ကြ၏။ ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာတို့၏ သမုစ္ဆေဒကိစ္စ အနုသယမှုကြီးပါ ကင်းပြတ်၍ သွားမှသာလျှင် သောတာပန် အစစ်ဖြစ်ပေသည်။ ဝိပဿနာ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာမူကား အနိစ္စနုပဿနာဉာဏ်ကို ရနေကြလျှင်ပင် ကောင်းမြတ်လှပြီဟု ဝမ်းမြောက်၍သာ ထိုအလုပ်ကို တပ်မက်စွဲမြဲကြကုန်သည်။ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာသော်လည်း စိတ္တသုခ အကျိုးငှာ ထိုအလုပ်ကို မလွှတ်ကြပေကုန်။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာလည်း ထိုအလုပ်ကို အသက်ထက်ဆုံး ဆွေးနွေးကြသည်ရှိသော် ဉာဏ်ပညာအဆင့် မြင့်တင်၍ ပွားကြသဖြင့် ယခု ဘဝ တွင်ပင် မသေမီအကြား၌ သော်လည်းကောင်း၊ သေခါနီး အခါ၌သော် လည်းကောင်း၊ ပုထုဇ္ဇနဘူမိ ပုထုဇ္ဇနဂတိတို့ကို လွန်မြောက်၍ အရိယဘူမိ

အရိယဂတိသို့ ပေါက်ရောက်ကြကုန်လတ္တံ့။ ယခုဘဝ၌ပင် မပေါက်ရောက်
ရှိကြကုန်သော်လည်း နောင် ဘဝ၌ပင် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ကြ၍ ပေါက်ရောက်
ကြကုန်လတ္တံ့။

လယ်တီ ဝိပဿနာရှုနည်း ပြီး၏။

(အကျယ်ကို ရှုလိုမှု ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ကျမ်းများတွင် ရှုပါလေ။)



သိက္ခာဒုဗ္ဗလျသုတ်

အကျင့် “သိက္ခာ” ၏ အားနည်းကြောင်း (သတ်မှု၊ ခိုးမှု၊ ကာမဂုဏ်
မှားယွင်းမှု၊ လိမ်ညာ ပြောဆိုမှု၊ မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးစွဲမှု) ငါးမျိုးတို့ကို ပယ်ရန်
သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး (ဝိပဿနာ) တရားတို့ကို ရှုမှတ်ပွားများ အားထုတ်ကုန်ကြ၏ဟု
ဗုဒ္ဓမိန့်ကြားတော်မူသည်။

(သံ၊ ၃၊ ၂၅၀)

ကျေးဇူးတင်ရှင်

မင်းကွန်းစေတနာဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဝိပဿနာရှုနည်း

အောင်ဇော်စာပေ

ကျေးဇူးတော်ရှင်

မင်းကွန်ဦးစေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဩဝါဒတော်

ဖြစ်အောင်လည်း မပြုနဲ့။ ပျက်အောင်လည်း မပြုနဲ့။

ဖြစ်တာ ပျက်တာလည်း သိပါစေ၊

ဖြစ်အောင်ပြုတော့ လောဘ၊

ပျက်အောင်ပြုတော့ ဒေါသ၊

ဖြစ်တာ ပျက်တာကို မသိတော့ မောဟ။

အောင်ဇော်စာပေ



ကျေးဇူးတော်ရင်

မင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

မင်းကွန်းဝိပဿနာရှုနည်း ကျမ်းစာ

လွန်ခဲ့သော (၅) နှစ်ခန့်တွင် ဖြစ်ပါသည်။ ရန်ကုန် ကမာရွတ်၊ သာသနာ့
မာရ်အောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန (ယခုလှိုင်မဟာစည်) တွင် ရွှေရတုသဘင် ဆင်ယင်
ကျင်းပ ဖြစ်ပါသည်။ လွန်ခဲ့သော (၅၅)နှစ်တွင် တည်ထောင်ထားခဲ့သည့် မင်းကွန်း
ဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏တပည့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကြီး ဦးမြတ်ကျော်၏
သာသနာ့မာရ်အောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနကို သတိတရဖြင့် ရွှေရတုကျော် ကျင်းပခြင်း
ပင်။ လှိုင်မဟာစည်ဆရာတော်မှ စီစဉ်ကျင်းပခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မိမိ (စုဆောင်း
ပူဇော်သူ) သည် ဆရာတော်၏ ကပ္ပိယ ကာရက ဖြစ်နေရကား ရွှေရတုသဘင်
အတွက် လိုအပ်ဖွယ်သော ကိစ္စတို့ကို ကူညီဆောင်ရွက်ခွင့် ရခဲ့ပါသည်။

ယခင် သာသနာ့မာရ်အောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန၏ အကြောင်းအရာတို့ကို
အတတ်နိုင်ဆုံးပြန်လည်ဖော်ထုတ်ဖို့လိုအပ်ပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် တရားအားထုတ်
ခဲ့ဖူးသော ယောဂီဟောင်းကြီး ဦးသန်းမောင်နှင့် တွေ့ဆုံ၍ သာသနာ့မာရ်အောင်၏
ရာဇဝင်ကို ကက်ဆက်ဖြင့် အသံဖမ်း၍ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရဖူး၏။ ထို့ကြောင့်
နောင်တွင်လည်း မကြာခဏ တွေ့ဆုံခွင့်ရနေသဖြင့် ဦးလေး ဦးသန်းမောင်နှင့်
ခင်မင်နေရပါသည်။

မိမိအနေဖြင့် ဝိပဿနာရှုနည်း (၉)နည်းကို စီစဉ်ခွင့် ရသောအခါတွင်
မင်းကွန်းတောရသို့လည်း သွားရောက်ရန် အကြောင်းပေါ်လာပြန်ပါသည်။
ထိုအခါတွင် မင်းကွန်းတောရ နဂူဟအဖွဲ့တွင် ဥက္ကဋ္ဌတစ်ဦးဖြစ်သူ ဦးလေး
ဦးသန်းမောင်ကို အကူအညီ တောင်းခံရပြန်သည်။

ဦးလေး ဦးသန်းမောင်သည် မိမိကို မင်းကွန်းတောရရှိ ဆရာတော်ဦးဉာဏ်နှင့် တွေ့ဆုံပေးပြီး မင်းကွန်းဝိပဿနာ ရှုနည်းအကျဉ်းကို ရေးသားဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော် ဦးဉာဏ်နှင့် ဦးလေး ဦးသန်းမောင်တို့အား ဤနေရာမှ ကန်တော့အပ်ပါသည်။

ကျန်းမာချမ်းသာကြပါစေ။

ကျော်နန္ဒအောင်
(စုဆောင်းပူဇော်သူ)



အသိသ

တရားအားထုတ်မှုဟူသည် သစ္စာသိအောင် ပြုမှု၊ ဇာတိချုပ်အောင် အားထုတ်မှုပါ။ ဇာတိချုပ်အောင် အားထုတ်မှုဟူသည် ဇာတိကို ဖြစ်စေတတ်သော တဏှာ ချုပ်အောင် အားထုတ်မှုပါပဲ။ ဒါကြောင့် လိုချင်မှု တဏှာချုပ်ခြင်းငှာ တရားအားထုတ်လိုသောစိတ် ဖြစ်ပေါ်စေရန် ထက်သန်စေရန် သံဝေဂရအောင် ယူသင့်သည်။ မည်သို့မည်ပုံ ယူရမှာလဲဆိုရင် ဇာတိဒုက္ခ ပဋိသန္ဓေ တည်နေရခြင်း ဒုက္ခ၊ ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊ မရဏ၊ အပါယ စသော ဘေးဒုက္ခကြီးတွေကို အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ဆင်ခြင်ပေးပါ။ မိမိတို့ရဲ့ ဝမ်းစာအတွက် ရှာမှီးရတဲ့ ပရိယေသန ဒုက္ခတွေ၊ အိပ်ရာမှ နိုးကတည်းက အိပ်ရာဝင်လို့ ခေါင်းအုံးပေါ် ခေါင်းချနေသည် အထိ နောက်နေ့မှာ ဘာတွေလုပ်ရမယ်ဆိုတာ စိတ်ကူးလျက်ပါ။ တဏှာကျွန် လည်စင်းခံနေရတာပါ။ ဘယ်တော့မှ အားရပြီ၊ တင်းတိမ်ပြီ၊ ကျေနပ်ပြီရယ်လို့ မရှိပါဘူး။

“ဦးနော လောကေ အတိတ္ထော တဏှာ ဒါသော”

ဆိုတဲ့ မြတ်ဘုရား၏ ဓမ္မဒွေသ အတိုင်းပါပဲ။

မဟာရာဇ၊ ကောရဗျမင်းကြီး။ လောကေ၊ လူအပေါင်းသည်။ ဦးနော၊ ယုတ်လျော့လျက်နေ၏။ (ပြည့်သည်ဟူ၍ မရှိပါ။) အတိတ္ထော၊ ရောင့်ရဲခြင်း မရှိ။ တဏှာ ဒါသော၊ တဏှာ၏ ကျွန်ချည်းသာတည်း။

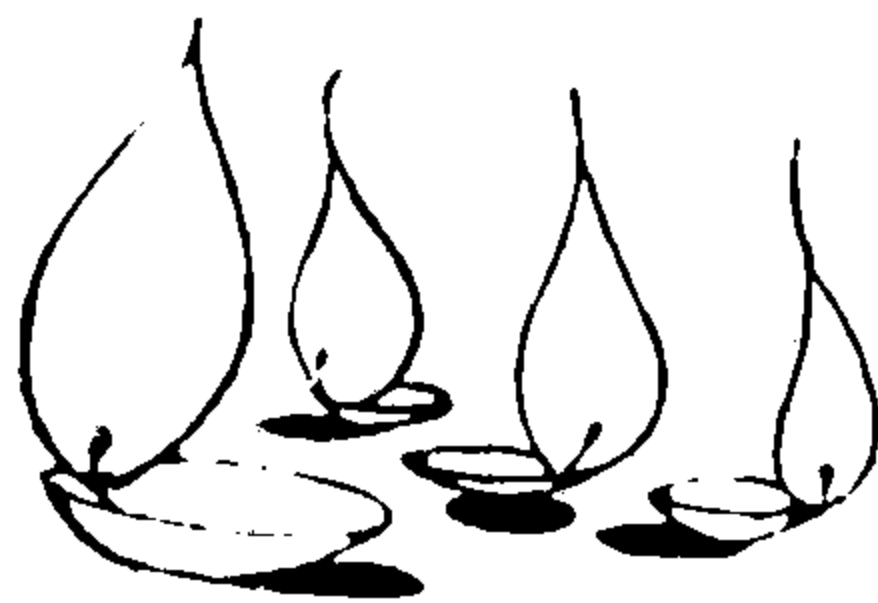
အပူမရှောင် အအေးမရှောင် သက်စွန့်ကြိုးပမ်း ပင်လယ်ရပ်ခြားများ သွားပြီး ရှာဖွေကြရပါသော်လည်း အားမရ၊ မပြည့်စုံနိုင်ကြပါကလားလို့ တရားသံဝေဂရအောင် ဆင်ခြင်ဖန်များလာလျှင် ထိုဇာတိ စသော ဒုက္ခ ဆင်းရဲ ဒုက္ခသစ္စာ ဘေးကြီးကို မြင်လာမည်။ ထိုဆင်းရဲ ဒုက္ခဘေးကို မြင်လာမှသာလျှင် ထိုဘေးမှ လွတ်ခြင်းငှာ စွဲစွဲမြဲမြဲ တရားအားထုတ်တော့၏။

ဘုရားအလောင်းတော်များသည်လည်း ဇာတိစသော ဘေးကြီးတွေကို အလွန်ထိတ်လန့်သောကြောင့် ဇာတိမရှိရာ၊ ထိုဘေးတို့မှ လွတ်ရာနိဗ္ဗာန်ကို ရအောင် ရှာမည်ဟု အားတင်းလျက် “ဒုက္ခော ပုနဗ္ဗဝေါနာမ၊ သရီရဿစ ဘောဒနံ။ သမ္မောဟ မရဏံ ဒုက္ခံ၊ ဧရာယ အဘိမဒ္ဒနံ” စသည်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဝင် ပါဠိကော်များမှာ ဟောလျက်ပါ။ (နှာ-၃၀၇)။

ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် လိုလို လားလား အားထုတ်ချင်စိတ် ပေါက်လာအောင် သံဝေဂဉာဏ် ဦးစွာဖြစ်ပေါ်လာဖို့ လိုကြောင်း ဆန္ဒပြုလိုက်ပါသည်။

Phy. Dham

(ဦးညဏ)
မင်းကွန်းတောရ၊
ရန်ကုန်မြို့။



ကျေးဇူးတော်ရှင်
မူလမင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း
[၁၂၃၀ - ၁၃၁၆]

ဖွားမြင်ခြင်း

ဇေတဝန် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ စစ်ကိုင်းမြို့နယ်၊
ကျောက်ပန်ရွာ၌ အဖ ဦးညို၊ အမိ ဒေါ်ပိုင်တို့မှ ၁၂၃၀ ပြည့်နှစ်၊ တပို့တွဲလဆန်း
(၅) ရက်နေ့၊ ညနေ (၆)နာရီအချိန်တွင် ဖွားမြင်သော ဒုတိယမြောက် အတိဇာတ
သားထူးသားမြတ်ရတနာ ဖြစ်၍ ငယ်မည်မှာ မောင်သာဗျော ဖြစ်ပါသည်။

ပဗ္ဗဇ္ဇ မဂ်္ဂလာ

ဆရာတော် အသက် (၁၄) နှစ် အရွယ်တွင် မိဘနှစ်ပါးတို့၏ ပစ္စယာ
နဂ္ဂဟဖြင့် တောင်ပေါ်ကျောင်းဆရာတော်ကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရှင်သာမဏေ ဖြစ်ခဲ့ပါ
သည်။ ဘွဲ့အမည်မှာ “ရှင်နာရဒ” ဖြစ်ပါသည်။

ဥပသမ္ပဒ မဂ်္ဂလာ

၁၂၄၉-ခုနှစ်တွင် မိခင်ကြီး၏ ညီမဝမ်းကွဲတော်စပ်သူ ကျောက်ပန်ရွာမှ
ဒေါ်အံဇာ၊ ဦးပေါ်စတို့၏ ပစ္စယာနဂ္ဂဟကို ခံယူကာ နောင်တော်ဖြစ်သော
မန်ကျည်းစုံတောရကျောင်း ဆရာတော် ဦးလက္ခဏာကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရဟန်း
အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။

ပညာသင်ကြားခြင်း

ကျောင်းသားဘဝတွင် စော်ကဲကျောင်းဆရာတော်အထံ၌ သဒ္ဒါ-သင်္ဂဟ စသော အခြေခံသင်ရိုး၊ ကျမ်းစာများကို သင်ယူခဲ့ပြီး ရှင်သာမဏေ ဖြစ်သော အခါ၌ ဝိနည်းကို အလေးပေး၍ သင်ကြားခဲ့ရသဖြင့် သာမဏေဘဝ (၄)ဝါ အရ မှာပင် ဝိနည်းပါဠိတော်ကြီး (၅)ကျမ်းလုံး ပြီးဆုံးအောင် သင်ယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဝိနည်းပါဠိတော်ကြီးများကို ဆုံးခန်းတိုင် ပေါက်မြောက်အောင် သင်ယူပြီး သောအခါ၌ မိဘနှစ်ပါးတို့ ကွယ်လွန်အနိစ္စ ရောက်သဖြင့် အစ်မနှင့် နှမငယ်များ ကို ငဲ့ကွက်၍ လူထွက်ခဲ့ပါသေးသည်။

သို့သော် ပါရမီဉာဏ် ရင့်သန်ပြီး ယောက်ျား အာဇာနည် ဖြစ်သည့် အလျောက်၊ အသက် (၂၀)သို့ ရောက်သောအခါ ရဟန်းပြုခဲ့ပါသည်။

ရဟန်းဖြစ်သောအခါ နောင်တော် ဦးလက္ခဏ မင်းကွန်းကောင်ပေါ်ကြီး ကျောင်းတိုက်ပိဋကအကျော် (၃) ဂိုဏ်းချုပ် ဆရာတော် ဦးရာဇိန္ဒ၊ မန္တလေးမြို့ မိုးကောင်းတိုက်၊ ဒက္ခိဏဝန်တိုက်၊ မြတောင်တိုက်၊ စံကျောင်းတိုက် စသည်တို့၌ ပညာသင်ကြားခဲ့ပါသည်။

စာပေပို့ချခြင်း

တောင်ပေါ်ကြီးကျောင်းတိုက်၌ လည်းကောင်း၊ မန္တလေးမြို့၌ လည်းကောင်း စာလိုက်စဉ်ကပင် ဆရာတော်သည် မိမိလည်း သင်ကြား၊ စာသင် သားတို့အားလည်း စာပေပို့ချ၍ အတ္ထု-ပရ နှစ်ဝအကျိုးကို သည်ပိုးဆောင်ရွက် ခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင် လက်ပံတန်းမြို့၌ လည်းကောင်း၊ မင်းကွန်း အလယ်တောရ၌ လည်းကောင်း သီတင်းသုံး စာပေပို့ချခဲ့ပါသည်။

တရားအားထုတ်ခြင်း

ဘူတံ ဘူတတောပဿတိ (အရိုကိုအရိုအတိုင်း အဟုတ်ကို အဟုတ် အတိုင်း သိမြင်လျှင်) နိဗ္ဗာန်ရနိုင်ပါတယ် ဟူသော အလယ်တောရ ဆရာတော် ဦးမဇ္ဈိမသာရ၏ နည်းလမ်းညွှန်ပြ သြဝါဒကိုရသဖြင့် သက်တော် (၃၇) နှစ်

အရွယ်တွင် အရိုးကြေကြေ အရေခြောက်ခြောက် မဆုတ်မနစ်သော ဇွဲလုံ့လဖြင့် တရားအားထုတ်ခဲ့ပါသည်။

တရားပြသခြင်း

၁၂၇၂-ခုနှစ်မှ စတင်၍ အခက်ခဲပေါင်း မြောက်မြားစွာကို ရင်ဆိုင်၍ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို ပွင့်လင်းအောင် ဟောကြားပြသခဲ့ပါသည်။

အဋ္ဌကထာ ရေးသားခြင်း

၁၂၈၂-ခုနှစ်တွင် မင်းကွန်းဇေတဝန်ချောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းငယ် ကလေး၌ သီတင်းသုံး၍ ပေဋကောပဒေသ အဋ္ဌကထာကိုလည်းကောင်း။

၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်တွင် မိုးညှင်းဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ တောင်းပန်ချက် အရ မိလိန္ဒပဉ္စာ အဋ္ဌကထာကိုလည်းကောင်း ရေးသားခဲ့ပါသည်။

ဤနေရာ၌ အလျဉ်းသင့်၍ ဆရာတော်၏ စာရေးသားပုံကို တင်ပြလိုပါသည်။ ဆရာတော်သည် မိမိရေးသားမည့် အဋ္ဌကထာများကို ဦးစွာပထမ စာရွက်ပေါ် မတင်မီ နှုတ်မှာပင် အာဂုံဆောင်ပြီး နှုတ်မှာပင် ပြင်ဆင်၍ စိတ်တိုင်းကျ သောအခါမှ စာရွက်ပေါ်တင်၍ ရေးသားစီရင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ စီရင်ရေးသားရာ၌ ပေဋကောပဒေသ အဋ္ဌကထာကို (၄)နှစ်ခန့်၊ “မိလိန္ဒပဉ္စာ အဋ္ဌကထာ” ကို (၃) နှစ်ခန့် အာဂုံဆောင်ပြီး ရေးသားစီရင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည့်အတွက် “မိမိရေးသည့်စာ၊ မိမိပြန်၍ အာဂုံဆောင်ရန် အလွန်မှပင် ခက်ခဲလှသည်။ ယင်းသို့ ခက်ခဲသည့် အလုပ်ကို နှစ်ပေါင်းမြောက်မြားစွာ အာဂုံဆောင်ထားနိုင်ပါသည်” ဟု ချီးမွမ်း အံ့ဩခြင်းကို ခံယူခဲ့ရပါသည်။

ထို့ပြင် ဆရာတော်သည် “ဝိနယ သမူဟဝိနိစ္ဆယ” “တောလေးဆယ် အဖွင့်ကျမ်း”၊ “ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ်ကျမ်းကြီး” စသော ကျမ်းပေါင်းများစွာကို စီရင်ရေးသားခဲ့ပါသည်။

၁၂၇၀-ပြည့်နှစ်တွင် တရားစတင် ပြသတော်မူသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့အား တရားအမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေးတော် မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်း (၂၃) ကျမ်း ရေးသားတော်မူခြင်း၊ မြန်မာပြည်အရပ်ရပ်တွင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန (၁၀၀)ကျော် ဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့ခြင်း၊ ကမ္ဘာကျော်ဆရာတော် (၂) ပါး ဖြစ်သည့်

တောင်ပုလုတောရ ကမ္ဘာအေးဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီးတို့၏ ပဋိပတ်ဆရာ ဖြစ်တော်မူခြင်း စသည်တို့မှာ ဆရာတော်ကြီး၏ ကြီးမားသော အံ့ဖွယ်များပါပေတည်း။

သက်တော် (၈၆) နှစ်ရွယ်၊ ၁၃၁၆-ခု၊ တပေါင်းလဆုတ် (၁၀) ရက်၊ သောကြာနေ့ (၁၀)နာရီ အချိန်တွင် သထုံမြို့၊ မင်းကွန်းဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ စုတိကမ္မဇရုပ် ချုပ်ငြိမ်းတော်မူခဲ့လေသည်။

ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းပြီး၏။



ကျေးဇူးတော်ရှင်

မင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဝိပဿနာရှုနည်း

မင်းကွန်းတောရမှာတော့ ကျေးဇူးရှင် ဇေတဝန် ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ ချမှတ်ပေးသွားတဲ့ စည်းကမ်းနည်းလမ်းအတိုင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး မကြာခဏ ပြောလေ့ ပြောထ ဟောလေ့ဟောထရှိသည့် “နိဗ္ဗာန်ကို လိုချင်ရင် ဘူတံဘူတတ-
တောပဿတိ ဆိုတဲ့အတိုင်း အရှိကို အရှိအတိုင်း အမှန်ကို အမှန်အတိုင်းမြင်အောင် ကြည့်ဖို့ရှုဖို့” နည်းလမ်းပေးနေတာပဲ။

သတ္တဝါတွေရဲ့ သန္တာန်မှာ အရှိကို အရှိတိုင်း မမြင်အောင် ဖုံးဖိထားတဲ့ တွေဝေမှု မောဟအဝိဇ္ဇာ ရှိနေတယ်။ ဒီအဝိဇ္ဇာ အဖုံးကို ဦးစွာဖွင့်ကြဖို့ပါပဲ။ နိဗ္ဗာန် လိုလားတဲ့ ယောဂီတွေလည်း ဒီအဝိဇ္ဇာအဖုံးကို ခွာရလိမ့်မယ်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးများက ရုပ်-နာမ်ကို ဘယ်သူဖုံးတယ်၊ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကိလေသာ ဖုံးတယ်။ နိဗ္ဗာန်ကို ဘယ်သူဖုံးတယ်၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ကွယ်ကာ ဖုံးတယ်။

အဖုံးကို ဘာနဲ့ခွဲမယ်။ အဝိဇ္ဇာအဖုံးကို အမှတ်နဲ့ခွဲမယ်။ အမှတ်နဲ့ခွဲ၊ ကြေကွဲအဝိဇ္ဇာလို့ သြဝါဒ ပေးခဲ့ပါတယ်။

ဒီတော့ နံပါတ်တစ်ဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ဖုံးနေတဲ့ အဖုံး ရုပ်နာမ်ဟေ့မှာ အဖုံးကို ကွာအောင် ခွာချမှ ဖြစ်မှာပဲ။ အဖုံးဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ကို တစ်ထပ်ဖုံးထားတဲ့ မသိမှု အဝိဇ္ဇာအဖုံးကို ပထမဆုံး ခွာရပါလိမ့်မယ်။ အချို့ပြောလေ့ ပြောထ ရှိပါတယ်။ လက္ခဏာရေးသုံးပါး ရှုနေရင် ပြီးတာပါပဲလို့ ပြောကြတယ်။ လက္ခဏာ ရေးသုံးပါး ဆိုတာက အကျိုးဆက်တရားပါ။ ရုပ်နာမ်ဆိုတာက အကျိုးတရား၊

အဝိဇ္ဇာဆိုတာက အကြောင်းတရားပါ။ မူလဘူတ ဖြစ်တဲ့အကြောင်း အဝိဇ္ဇာကို မသတ်လျှင် အကျိုး အကျိုးဆက်တွေသည် ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မကုန်ဆုံးနိုင်တော့ပါ။ ဒါကြောင့် မူလ ဘူတဖြစ်တဲ့အကြောင်းကို ပထမဆုံး သတ်ရပါလိမ့်မယ်။

ဆရာတော်ကြီးများ သြဝါဒပေးခဲ့ပါတယ်။ အဝိဇ္ဇာသတ်မှ တရားမြတ်မလား၊ ရုပ်နာမ်သတ်မှ တရားမြတ်မလား၊ လက္ခဏာသတ်မှ တရားမြတ်မလား၊ အဝိဇ္ဇာရှိလို့ ရုပ်နာမ်ရှိ၊ ရုပ်နာမ်ရှိလို့ ဖြစ်ပျက်ရှိ။ ဖြစ်တဲ့သဘောကလည်း ဒုက္ခတရား။ ပျက်တဲ့သဘောကလည်း အနိစ္စတရား။ ဖြစ်ပျက်သဘောကလည်း အနတ္တတရား။ အဝိဇ္ဇာမရှိတော့ ရုပ်နာမ်မရှိ။ ရုပ်နာမ်မရှိတော့ ဖြစ်ပျက်မရှိ။ ဖြစ်ပျက်မရှိတော့ လက္ခဏာမရှိ။ ဒီတော့ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ အမှတ်လက်နက် တုတ်ကောင်းကောင်းနဲ့ မြွေ၏ ဦးခေါင်းနဲ့တူတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အဝိဇ္ဇာကို သတ်ရမှာ သေချာပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင်ပင် သမုဒ္ဒရာရေသည်သာလျှင် ခန်းခြောက်သွားမည်။ အဝိဇ္ဇာ အဖုံး မကွာသရွေ့ ယောဂီတို့ လိုချင်တဲ့ စစ်မှန်သော ချမ်းသာသုခ ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မရနိုင်ပါလို့ (သံ၊ ၂၊ နှာ-၁၂၁) မှာ ဟောထားပါတယ်။

ယောဂီတို့ရဲ့ သန္တာန်မှာ ရှိနေတဲ့ အဝိဇ္ဇာ ကိလေသာ အညစ်အကြေးတွေ စင်ကြယ်လိုလျှင် စိုးရိမ်ပူဆွေးရခြင်း၊ ငိုကြွေးရခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်းတို့မှ ကင်းလိုလျှင် စစ်မှန်တဲ့ချမ်းသာကို ရလိုလျှင် ဧကာယနော အယံ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာလို့ (သံ၊ ၃၊ နှာ-၁၂၃) ဟောကြားတော်မူသည့်အတိုင်း သတိပဋ္ဌာန် ရှုမှတ်နည်းကို အပမတ္တော ရှေ့အမှတ် နောက်အမှတ် ဆက်စပ်စေရမည်။ အာတာပီ၊ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ရှုမှတ်ပွားများရမည်။ ပဟိတတ္တော-နိဗ္ဗာန်ကို တကယ်လိုချင်တဲ့စိတ် ဖြစ်နေရမည်ဆိုတဲ့ မူသုံးချက်နဲ့ နည်းလမ်းပေးလျက်ပါ။

တရားအားထုတ်ဖို့ လာတဲ့အချိန်မှာ ယောဂီတို့ရဲ့ နှလုံးသွင်းရမယ့် စိတ်ထားပုံကို နည်းနည်းညွှန်ပြပါမယ်။ အဇရံ မရံဝ ပညော၊ ဝိဇ္ဇမတ္တဉ္စစိန္တယေ။ ရဟိတော ဣဝကေသေသု၊ မစ္စုနာ ဓမ္မ မာဓရေ။ ဆိုတဲ့) ဟိတောပဒေသ နိဒါနကထာ ဂါထာ နံပါတ် (-၂) မှာ လာတဲ့အတိုင်း-

စီးပွားပညာရှင်ချီနဲ့ ထားရမည့်စိတ်ထား

ကြောင်းကျိုး နှစ်တန် ဝေဖန်သိချင်၊ ယောဂီပညာရှင်သည်၊ တတ်သင့်
တတ်ရာ ပညာအပေါင်း စုဆောင်းဆည်းပူးခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ
ရရာ ရကြောင်း ရွှေငွေရတနာ စုပေါင်းဆည်းပူးခြင်းကို လည်းကောင်း၊ မိမိကိုယ်ကို
ယွင်းယို မရှိ၊ ပကတိကြံ့ခိုင်၊ မအိုနိုင်၊ မသေနိုင်ဘိသကဲ့သို့ ကြံစည်စိတ်ကူး၍
အတတ်ပညာ စီးပွားဥစ္စာရှာလေ။

တရားအားထုတ်ခိုက် ထားရမည့်စိတ်ထား

သတ္တဝါအားလုံးကို တဖြုန်းဖြုန်း မစဲ၊ အမြဲတစေ သတ်၍နေသော
သေမင်းသည် မလွတ်နိုင်ရန် ဦးညှောင်ဆံပင်တို့ကို ခဏလတ်လတ် သတ်တော့
မည်မသွေ၊ ဆုပ်ကိုင်၍ နေလေဘိသကဲ့သို့ ကြံစည်စိတ်ကူး အထူးနှလုံးသွင်း၍
သူတော်တကာတို့နှုန်း၊ ကျင့်သုံးမှန်လှ၊ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို ကာလမလင့်
မဖင့်မနွှဲစေဘဲ၊ အမြဲမပြတ်၊ ရှုမှတ်ကျင့်ရာသတည်းဆိုတဲ့အတိုင်း အနီးကပ်ဆုံး
လောကကြီးကို တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်းဆိုသလို ဒီလို သံဝေညဏ် ဖြစ်ပေါ်လာ
မှသာလျှင် ကြောက်လန့်လာပြီး လွတ်မြောက်အောင် ပြင်းပြင်းထန်ထန်
အားထုတ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို အအိပ်အနေလျော့ပြီး အားထုတ်ရှုမှတ်ပါမှ
လျင်လျင်မြန်မြန် တွေ့လွယ် မြင်လွယ်ပါတယ်။

ရှုမှတ်ဖို့ကတော့ ဂစ္ဆန္တောဝါ ဂစ္ဆာမီတိ ပဇာနာတိ မူလအတိုင်းသွားလျှင်
သွားတယ်လို့ မှတ်ရတာပါပဲ။

- ရပ်နေတဲ့အခါမှာ ရပ်တယ်၊ ရပ်တယ်၊
- ထိုင်နေတဲ့အခါမှာ ထိုင်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊
- လျောင်းနေတဲ့အခါမှာ လျောင်းတယ်၊ လျောင်းတယ်၊
- မြင်တဲ့အခါမှာ မြင်တယ်၊ မြင်တယ်၊
- ကြားတဲ့အခါမှာ ကြားတယ်၊ ကြားတယ်၊
- နံတဲ့အခါမှာ နံတယ်၊ နံတယ်၊
- စားတဲ့အခါမှာ စားတယ်၊ စားတယ်၊
- ထိတဲ့အခါမှာ ထိတယ်၊ ထိတယ်၊
- သိတဲ့အခါမှာ သိတယ်၊ သိတယ်လို့ မှတ်ရတာပါပဲ။

ဒီလိုမှတ်မှတ်လည်း မိမိသန္တာန်မှာ လောင်နေတဲ့ လောဘ စတဲ့ မီးတွေ ငြိမ်းမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့်လည်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးများက “တစ်ဆယ့်တစ်မီး ထိန်ထိန်ပြောင်၊ မျက်စိထဲမှာလောင်၊ မီးငြိမ်းအောင် ဘယ်လိုသတ်၊ မြင်တယ် မြင်တယ်မှတ်” လို့ စသည်ဖြင့်ပေါ့လေ၊ ယောဂီများရဲ့ နှလုံးသားထဲမှာ မှတ်ပုံ မှတ်နည်းကလေးတွေ တစ်ခါတည်း စွဲသွားအောင် လင်္ကာလေးများနဲ့ ညွှန်ကြား ပြသခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါကတော့ မှတ်ပုံမှတ်နည်း နမူနာကလေးပါပဲ။

ငါပဲ သူပဲ ဆိုတဲ့ သတ္တဝါပညတ်ကိုတော့ သုတမယနဲ့ပဲ ခွာထားရမှာပါ။ ရုပ်နာမ်သင်္ခတ တရားတို့သည်သာလျှင် အကြောင်းအားလျော်စွာ လှုပ်ရှားရွေ့လျား နေတဲ့ အခြင်းအရာကို ပေါ်လွင်လာအောင် အာရုံစူးစိုက်၍ လေ့ကျင့်ယူရပါတယ်၊ မှတ်ရပါတယ်။ ဒီလို ဣရိယာပုတ်တိုင်းမှာ မပြတ်မလပ်ရအောင် အမှတ်ချင်း ဆက်စပ် သွားအောင် လေ့ကျင့်ပြီး သကာလ မှတ်သွားလို့ရှိရင် (၂)ရက်လောက် ကြာရင် မှတ်ချက် အတော်လေး ကောင်းနေပါပြီ။ မှတ်စရာအာရုံနဲ့ မှတ်သိစိတ် တပ်ခနဲ တပ်ခနဲ အဆင်ပြေနေပါတယ်။ နောက်တဖြည်းဖြည်း အမှတ်စိပ်ပြီး မှတ်ရပါမည်။ ခြေတစ်လှမ်း ၂-မှတ်၊ နောက် ၃-မှတ်၊ ၄-မှတ်၊ ၅-မှတ်၊ ၆-မှတ် အထိ တဖြည်းဖြည်းချင်း လေ့ကျင့်ပြီး ရှုမှတ်ရပါတယ်။

အမှတ်စိတ် တစ်မှတ်တိုးပြီး မှတ်နိုင်အောင် အားပြတ်နေတဲ့ လူမမာကြီး ကဲ့သို့ မိမိကိုယ်ကို သဘောထားပြီး ထကြွ လှုပ်ရှား ပြုပြင်ရတဲ့ အစိတ်အပိုင်းတိုင်း မှာ ရှေ့အမှတ် နောက်အမှတ် မလစ်လပ်ရအောင် ဖြည်းညင်းသာသာ ကိုင်တွယ် လှုပ်ရှားမှုတွေကို ပြုရပါတယ်။

နေ့စဉ်နေ့တိုင်း တရားစစ်ပြီး လိုလျှင်ဖြည့် ပိုလျှင်နုတ် သဘောမျိုးဖြင့် စစ်မေးပြီး ပြုပြင်ပေးရပါတယ်။ ဒီလို မှတ်နေတုန်း ဆူညံသံတွေ စသည် ကြားရ မြင်ရတဲ့အခါမှာလည်း ဒီဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တံ အရ ထင်ရှားရာကို ကြားလျှင် ကြားတယ်။ မြင်လျှင် မြင်တယ် စသည်ဖြင့် ပြောင်းမှတ်စေပြီး သမာဓိ ထူထောင်ခိုင်းပါတယ်။ အိပ်ပျော်နေတဲ့ အချိန်ကလွဲလို့ ပေါ်လာသရွေ့ အာရုံ ထင်ရှားရာကို ပစ္စုပ္ပန် တည့်တည့် ကတွတ်ပေါက်မှာ ဗျိုင်း ငါးကောက်သကဲ့သို့ မှတ်ဖို့ အမြဲသတိပေး လျက်ပါ။ ၄၊ ၅ ရက်လောက်နဲ့ မှတ်အားကောင်းသွားတဲ့ ယောဂီတွေဆိုရင် သူတို့ရဲ့ ကိုယ်တွေ ဉာဏ်မြင်လေးတွေ အသီးသီး ပြောကြပါတယ်။ ဘယ်လိုပြောသလဲ

ဆိုတော့ သွားတဲ့ အခြင်းအရာလေးနဲ့ မှတ်သိစိတ်ကလေး (၂)ခုသာလျှင် အလှည့်ကျ အလုပ်လုပ်နေတာ သိသာပါကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဤသို့ အလိုလို ထင်မြင်လာသည်ကိုသာ သူ့သဘောအတိုင်း မလွတ်ရအောင် ရှုမှတ်ခိုင်းပါတယ်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဝိပဿနာဟူသည် ဉာဏ်စခန်းပါ။ ဉာဏ်ဆိုတာ ဟုတ်သည့်အတိုင်း မှန်သည့်အတိုင်း သိရမှာပါ။ ဖြစ်တာကို မြင်မှ ဖြစ်တယ်ဟု မှတ်ပါ။ ပျက်တာကို မြင်မှ ပျက်တယ်ဟု မှတ်ပါ။ မမြဲတာကို မြင်မှ မမြဲဟု မှတ်။ ဆင်းရဲတာ မြင်မှ ဆင်းရဲဟု မှတ်။ အစိုးမရတာမြင်မှ အစိုးမရဟု မှတ်ပါ။ ဉာဏ်၌ မမြင်ဘဲ စိတ်အတွေးအထင်ဖြင့် ဆင်ခြင်ကြံဆ၍ မပြုလုပ်ရပါ။

ထို့ကြောင့် ကျေးဇူးရှင် ဇေတဝန်ဆရာတော်ကြီးက လက္ခဏာရေး (၃)ပါးကို အသီးအခြား အားထုတ်ရန် မလို၊ ယခင် ဆိုခဲ့ပြီးတဲ့ ပစ္စုပ္ပန် တည့်တည့် ဖြစ်ဆဲ အမှုအရာတွေကိုသာ မှတ်စဉ်နည်းအရ အချိုးကျအောင် မှတ်ကြပါ။ အမှတ်စိတ် လာသောအခါ ဉာဏ်ထဲမှာ မမြဲခြင်းသဘော၊ ဆင်းရဲခြင်းသဘော၊ အစိုးမရခြင်း သဘောများ အလိုလို ပေါ်လွင်ထင်မြင်လာမှာပါ။ ဤကဲ့သို့ အလိုလို ထင်မြင်လာသည်ကိုသာ သူ့သဘောအတိုင်း မလွတ်ရအောင် ရှုမှတ်ရမည် ဟူလို။

ယခုလည်း ယောဂီမှာ သွားတဲ့ အခြင်းအရာက ရုပ်၊ မှတ်သိစိတ်က နာမ်တရားဆိုတာ အလိုလို ထင်လာတာပါ။ ဒီအတိုင်း ဆက်မှတ်သွားရင် ပရမတ် ရုပ် နာမ် တွေ နေသောကြောင့် သူ့ရဲ့သဘာဝလက္ခဏာ သင်္ခတလက္ခဏာ သာမညလက္ခဏာတွေကို တွေ့ရမှာ သေချာနေပါပြီ။

သွားတခြား၊ သွားတယ် တခြား၊ မှတ်တခြား၊ ဉာဏ်အားသိလေပေါ့။ တခြားဟူက မတွဲရ ကွဲရရုပ်နာမ်ပါ။ သွား သွားတယ်မှတ်ဆိုတော့ သွားဆိုတာက မှတ်စရာအာရုံ၊ အာရုံဆိုတာက ရုပ်တရား၊ သွားတယ်ဆိုတာက သိတဲ့စိတ်၊ သိတဲ့ စိတ်က နာမ်တရား၊ ပေါင်းလိုက်တော့ ရုပ်နာမ်တရား။ ဒါဟာ ရုပ်နာမ်ပရမတ် တွေရတာပါပဲ။ မှတ်ဆိုတာက အသိပညာ။ အသိပညာဆိုတာက ဝိပဿနာ ဉာဏ်။ တခြားစီ ဆိုတာက ပရိစ္ဆေဒကို ပြောတာ၊ ပေါင်းလိုက်တော့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒပါပဲ။

ယထာဘူတဉာဏ်ဆိုတာ ဖြစ်တဲ့အတိုင်း အရှိကို အရှိအတိုင်း သိတာကို ဆိုပါတယ်။ ယထာဘူတန္တိ ယထာ သဘာဝံ၊ ယထာ အတ္တိတိ ဝုတ္တံဟောတိ။

ခန္ဓပဉ္စကဉ္စိ ဧတေနဝ အာကာရေန အတ္ထိ၊ မမန္တိအာဒိနာ ပန ဂယုမာနမ္ပိ တေနာကာရေန နေဝတ္ထိတိ အဓိပ္ပာဟော။ (မ-ဋ္ဌ ၂၊ ၁၈၇)

ဘူတံ တစ္ဆံ သဘာဝံ။ (မ=ဋ္ဌ ၂၊ ၁၁၂)

သုံးရက်လောက် ပြသပေးတဲ့အတိုင်း အားထုတ်လေ့ကျင့်မှတ်လိုလျှင် ပရမတ်ဆိုက်လို့ နာမ်ရပ်ပိုက်မိပါပြီ။ ဒီအချိန်မှာ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါဆိုတာ မရှိဘူး၊ ဒီပရမတ် နာမ်ရပ်တွေသာ ရှိပါကလွှားလို့ သဘောပေါက်လာမယ်၊ ဒါတွေကိုပဲ ဆက်လက်ရှုမှတ်ရင်းနဲ့ မှတ်စရာအာရုံနဲ့ မှတ်သိစိတ်ကလေးတွေဟာ တစ်လုံးပြီး တစ်လုံး ကျ၊ကျသွားသလို အတန်လိုက် အတန်လိုက် တစ်သန့်စီ တစ်သန့်စီ တန်းစီပြီး ကျသွားသလို မှတ်လိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ ယောဂီညဏ်မှာ ကွက်ကွက် ကွင်း မြင်လာတတ်ပါတယ်။

“ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဒေသင်္ကမနံနာမ နတ္ထိ ဆိုတဲ့အတိုင်း ဖြစ်လာသရွေ့၊ မရွေ့ ဆံခြည်၊ ရပ်တစ်ပါးသို့ ရွေ့သွားမမည်။ ဖြစ်ဆိုပျက်ရ၊ ခဏမတည်၊ ဖြစ်ပြီးရင် ချက်ချင်းပျက်တော့သည်” ဆိုတာ ဒါကို ပြောတာပါ။

ဒီနည်းအတိုင်း ပေါ်ရာအာရုံကို အရှေ့မှတ် နောက်အမှတ် ဆက်စပ်သွားအောင် မှတ်သွားမယ်ဆိုရင် မဟာဘုတ် လေးပါးမှ တစ်ခုခုသော သဘောလက္ခဏာကို သော်လည်းကောင်း၊ အခံရခက်လှပါတယ်ဆိုတဲ့ ကိုက်ခဲမှု ဆင်းရဲဒုက္ခ တစ်မျိုး မျိုးကိုသော်လည်းကောင်း တွေ့ရတတ်ပါတယ်။ ဒီဆင်းရဲပင်ပန်းမှုတွေရတဲ့အချိန်မှာ ယောဂီဟာ သက်သာသွားအောင်ဆိုပြီး ဣရိယာပုတ်ပြောင်းတတ် ပြင်တတ်ကြ တယ်၊ ပြောင်းလိုက် ပြင်လိုက်ရင်တော့ ပျောက်သွားမှာ သေချာတယ်၊ ဒီလိုသာ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ပေါ်လာလိုက် မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ပြီး ပြောင်းလိုက် ပြင်လိုက် လုပ်နေရင်တော့ ဘယ်တော့မှ ဒီဆင်းရဲပင်ပန်းမှုမျိုးက လွတ်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ နောက် ရှုမှတ်တဲ့ အချိန်တွေမှာလည်း ဒီသမာဓိမျိုး ဒီအဆင့်အတန်းရောက်တိုင်း ရောက်တိုင်း ပေါ်နေမှာပါ၊ ဒီအချိန်မှာ ရှုမှတ်မှုကို လျှော့မပစ်ဖို့ ခန္ဓာနှင့် အသက်ကိုစွန့်ပြီး သကာလ အသက်နဲ့ တရားတော်ကို လဲလှယ်ပြီး ယူမည်ဟု ဇွဲသတ္တိရှိရှိနဲ့ မှတ်ရမည်။

ဒုက္ခသစ္စာကို ကိုယ်တိုင် အမှန်တကယ် တွေ့မြင်လာမှ ဒုက္ခငြိမ်းရာလမ်းစကို တွေ့မြင်မှာပါ၊ ခန္ဓာအတွင်းရှိ ဒုက္ခဆင်းရဲသဘောကို ကောင်းစွာ သဘောမပေါက်သမျှ အတ္တဟု စွဲလမ်းခြင်းကို ဖျောက်နိုင်မည်မဟုတ်။ ဆင်းရဲဒုက္ခမှ

လွတ်မြောက်လျှင် ရုပ်နာမ်မှလည်း လွတ်မြောက်တော့မည်။ ကိလေသာ ဆိုတာက မီးကဲ့သို့ ပူလောင်တတ်သည့် သဘောရှိသည်။ ထိုပူလောင်မှု ကိလေသာကြောင့် ဆင်းရဲဒုက္ခ ဖြစ်ပေါ်၍ ဝေဒနာခံစားရသည်။ ပူလောင်မှု ကိလေသာလောင်စာ ရှိနေသရွေ့ လောင်ကျွမ်းနေသည် ဖြစ်သောကြောင့် ယောဂီ၏ ခန္ဓာတွင်းမှာ လောင်ကျွမ်းမှု ဆင်းရဲဒုက္ခ တည်ရှိဦးမည်။ စွန့်စားပြီး ပေါ်ဆဲဝေဒနာကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တတို့တွင် တစ်ခုခုသော သဘောတရားကို ရှုမှတ်လျက် ရှိမြှိုက်ပစ်လိုက် ရမှာပါ။ ကိလေသာ လောင်စာများ တစ်စမကြွင်း အကုန်လောင်ကျွမ်းခြင်းသို့ ရောက်သွားမှာ မလွဲပါဘူး။ ကိလေသာ ရန်သူနှင့် တိုက်ပွဲဝင်ချိန်မှာ ယောဂီ၏ ဇွဲသတ္တိကို စမ်းကြည့်ခြင်းပင် ဖြစ်တော့၏။ ဒုက္ခ၏ ပေါက်ဖွားရာဖြစ်သော ရုပ်နာမ်ကြီးကို ကြောက်ကာ ရွံ့မှန်းလာ၍ ဇွဲလမ်းခြင်း ကင်းသည့်တိုင်အောင် မြင်အောင် ထင်အောင် ရှုရမှာပါ။

ယော ဧတာ နာဓိဝါသေတိ။ ဥပ္ပန္နာ ဝေဒနာနုခါ။ ပ။ နသော ပါတာလေ ပစ္စုဋ္ဌာသိ၊ အထာဂါဓမ္မိ နာဇ္ဈဂါ။ (သံ-၂၊ ပါတာလသုတ် နာ-၄၀၇) ဆိုတဲ့အတိုင်း သည်းခံပြီး ရှုမှတ်ရမှာပါ။

ဒုက္ခလက္ခဏံ အဘိဏှံ သမ္ပဋ္ဌိ ပီဋံ နဿ အမနသိကာရာ ဣရိယာ ပထေဟိ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ န ပဋ္ဌာသိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ-၂၊ ၂၇၆။) မှာ မိန့်ကြားသည့်အတိုင်း သည်းခံရှုမှတ်လိုက်တော့ မကြာမီအတွင်းမှာပဲ လွတ်မြောက်သွားပါတယ်။

လွတ်မြောက်သွားလို့ ရှုစရာအာရုံနဲ့ ရှုမှတ်မှု အသိစိတ် အံဝင်ခွင်ကျ ရှုမှတ် ကောင်းနေတဲ့အချိန်မှာ ဩဘာသော ပီတိ ပဿဒ္ဓိ အစရှိတဲ့ ဝိပဿနာ၏ အညစ်အကြေးကလေးတွေ တွေ့ရစမြဲပါ။ တွေ့ရတဲ့ အရောင် အလင်း နှစ်သက်မှု ငြိမ်းချမ်းမှု စသည်တွေကိုလည်း မျှောမလိုက်ဘဲနဲ့ သတိအမှတ် မလွတ်ရအောင် အာရုံမှာ မြင်တဲ့အတိုင်း ထင်တဲ့အတိုင်း မလွတ်တမ်း ရှုမှတ်ပေးရပါတယ်။ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး၏ ဖြစ်ပျက်ကို မြင်စမှာ ဒီမှတ်တိုင်တွေ တွေ့ရမလွဲပါဘူး။ တစ်ခါမတွေ့ဘူးတဲ့ ခံစားမှု အရသာထူးတွေ တွေ့ရတဲ့အချိန်မှာ ယောဂီဟာ သဘောကျနေတတ်ပါတယ်။ ဒါဟာ နိကန္တိဝင်လာသည် မည်သောကြောင့် နိကန္တိမှ လွတ်သွားအောင် ချမ်းသာရင် ချမ်းသာတယ်၊ နှစ်သက်ရင် နှစ်သက်တယ် စသည်ဖြင့် မှတ်ပြီး ခွာရပါတယ်။ ဒီလို အရှိကို အရှိအတိုင်း မှတ်လိုက်ရင် မကြာခင် ပျောက်သွားပြီး ဝိပဿနာ လမ်းမှန်ဆိုတဲ့ ပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ပျက်ကိုသာ ယောဂီ၏ဉာဏ်မှာ ရှင်းနေမှာပါ။

အတွေ့ကို အတွေ့အတိုင်း ဆက်စပ်အောင် မှတ်သွားနိုင်လျှင် ဖြစ်ပျက် ထင်ရှားလာပြီး တဖြည်းဖြည်း အပျက်ကိုချည်းသာလျှင် မြင်ရတော့မှာပါ။

ဉာဏေ တိက္ခေ ဝဟန္တေ သင်္ခါရေသ လဟုံ ဥပဋ္ဌာ ဟန္တေသု ဆိုတဲ့ (ဝိသုဒ္ဓိ - ၂၊ နှာ-၂၇၇) အတိုင်းပါပဲ။ ဒီအချိန်မှာ ယောဂီသည် အတော်ကြီး အမှတ်နိုင်နေပါပြီ။ မှတ်ဖို့ရန် အထူးကြောင့်ကြ မစိုက်ရပါဘူး။ ပေါ်လာတိုင်း ပေါ်လာတိုင်း သူ့အလိုလို မှတ်သားပြီး ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ မှတ်ရန် အလုပ် တစ်ခုရယ်လို့ ယောဂီမှာ ဝန်မလေးတော့ပါဘူး။ အိပ်ရာမှ နိုးတယ်ဆိုရင်ပဲ မှတ်စိတ်က တန်းရောက်လာပြီ။ (ဝိသုဒ္ဓိ-၂၊ နှာ-၂၈၁)မှာ ပါရှိတဲ့အတိုင်းယောဂီတွေ အတွက် နားလည်အောင် လင်္ကာလေး စီထားပါတယ်။

ဘင်္ဂဉာဏ်ရောက်၊ ပေါက်မြောက်သူမှာ။
ကွဲမည့်မြေခွက်၊ ဉာဏ်သက်ထင်လာ။
နေရောက်ခြည်ရောက်၊ မြူပျောက်ပမာ။
နှမ်းလှော်အိုးကင်း၊ ရုံးရင်းနှမ်းတစ်ဖြာ။
ရေမျက်နှာထက်၊ ရေပွက်တူစွာ။
ဖြစ်တည်ကင်း၊ ပျက်ယွင်းချက်ချင်းပါ။
ရုပ်နာမ်နှစ်ကွင်း၊ ပျက်ချင်းတူလှတာ။
တရစပ်၊ ဆတ်ဆတ်ပျက်နေတာ။
ကြိုးစားမှတ်၊ တပ်အပ်ဉာဏ်တက်လာ။

ဒီအတိုင်း မပြတ်ရအောင် ရှုမှတ်နိုင်တဲ့အခါ အကျိုးတရား ရှစ်ပါးပါ ပါလာတဲ့ ဘင်္ဂဉာဏ် အထွတ်အထိပ် ရောက်နေပါပြီ။ ရရှိခံစားရတဲ့ အကျိုးတွေ ကတော့ (၁) သဿတဒိဋ္ဌိ ပယ်နိုင်ခြင်း၊ (၂) အသက်၌ ငဲ့ကွက်မှု မရှိခြင်း၊ (၃) မပြတ်မလပ် အားထုတ်နိုင်ခြင်း၊ (၄) အသက်မွေးမှု စင်ကြယ်ခြင်း၊ (၅) ကြောင့်ကြ မှု နည်းပါးခြင်း ပျက်ပြယ်ခြင်း၊ (၆) ကြောက်လန့်မှု မရှိခြင်း၊ (၇) သည်းခံနိုင်ခြင်း၊ ကောင်းကင်၌ မွေ့လျော်ခြင်း၊ (၈) တရားကို မမြင်မှု၊ ကာမဂုဏ်ကို ခင်မင်မှုကို နှိမ်နင်း နှိပ်စက်နိုင်ခြင်းတည်းဟူသော အကျိုးရှစ်ပါးကို ယောဂီ ကိုယ်တိုင် ခံစားရပါ တယ်။

ဒီအကျိုးတရားတွေကို လက်တွေ့သိမြင်တော်မူကြပြီးဖြစ်သည့် ရှေးရှေး ဆရာတော်ဘုရားကြီးများက “ဣမာနိ အဋ္ဌဂ္ဂုဏ ပုတ္တမာနိ-ပ၊ အမတဿ၊

ပတ္တိယာ” ဦးခေါင်းမီးစွဲ၊ စိတ်မှာသဲ၊ အားခဲရှုစမ်းပါလို့ တိုက်တွန်းတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလို မဟာဘုတ်လေးပါးထဲမှာ တစ်ပါးပါးသော ရုပ်ပရမတ်၏ အပျက် သော်လည်းကောင်း၊ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးထဲမှာ တစ်ပါးပါးသော နာမ်ပရမတ်၏ အပျက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ရှုမှတ်နိုင်မှ သာလျှင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အနားသီခွင့် မရတော့ပါဘူး၊ ယောဂီတို့ လိုချင်တဲ့ ပန်းတိုင်ရောက်ဖို့ သေချာနေပါပြီ။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ “သာဝကာနံ သမ္မသနစာရံ ယဋ္ဌိကောဋီယာ ဥပ္ပိ ဋ္ဌေန္တောဝိယ ဧကဒေသမေဝ သမ္မသန္တော အရဟတ္တံ ပတ္တော” လို့ (မ-ဋ္ဌ-၄၊ နှာ ၅၈၊ အနုပဒသုတ်)မှာ သာဝက ဖြစ်ကြတဲ့ ယောဂီတို့၏ ဝိပဿနာ ရှုမှတ်ခြင်း သည် ကောင်းစွန်းဖြင့် ထောက်သော၊ ထိသော နေရာကဲ့သို့ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ကိုသာလျှင် ရှုမှတ်နိုင်သည်ရှိသော် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၏ဟူ၍ ဟောထား လျက်ပါ။ ရှုမှတ်ပွားများသော ယောဂီ၏ဉာဏ်တွင် ထင်ရှားစရာ တစ်ခုခုကို သာလျှင် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မှတ်သွားပါက ကိစ္စပြီးနိုင်လို့ပါပဲ။

ဒီတော့ ရုပ်နာမ်ပရမတ်မှာ ထင်ရှားရှိနေကြတဲ့ လက္ခဏာတွေကိုပဲ သည်းခံပြီး ရှုသွားရင် တဖြည်းဖြည်း ကိလေသာတွေ ပါးမှန်းမသိ ပါးပါး သွားမယ်၊ ယောဂီရဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကလည်း ရင့်မှန်းမသိ ရင့်ကျက် ရင့်ကျက်လာပြီး သကာလ ကြောက်လာမယ်၊ အပြစ်တွေ လက်ညှိုးထိုး မလွတ်အောင် မြင်လာမယ်၊ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာကြီး၏ အပြစ်အနာအဆာတွေ ကောင်းကောင်း ကြီး မြင်နေမှတော့ အပြစ်အနာအဆာတွေရှိနေတဲ့ ဒီရုပ် ဒီနာမ်တွေကို ခင်တွယ် နိုင်ပါ့မလား။ ဘယ်နည်းနှင့်မျှ ခင်တွယ်နိုင်မှု မရှိပါဘူး။ ရွံမှန်းလာပြီး နောက်ဆုံး မလိုချင်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေ ဆုံးသွားတာကို မြင်ရတွေ့ရမှာပါ။

ယောဂီတို့က တစ်နှစ်လာလည်း ဒီဖြစ်ပျက်ပဲ မြင်ရတယ်။ တစ်ခါ ဝင်လည်း ဒီဖြစ်ပျက်ပဲ တွေ့တွေ့နေရတယ် စသည်ဖြင့် အားမလို အားမရ လျှောက်တတ်ကြတယ်။ ဝိပဿနာအလုပ်ဆိုတာ ရေရှည်အလုပ်ပါ။ ခေတ် ကလည်း နေယျပုဂ္ဂိုလ် ခေတ်ပါ။ ဒီတော့ ရုပ်နာမ်နှစ်ခု၊ အပျက်ရှု၊ သတ္တုအချုပ်ပါ ဆိုတဲ့အတိုင်း အမြဲမပြတ်ရှုမှတ်ဖို့ တာဝန်က ယောဂီတို့၏ တာဝန်ပါ။ ရှုမှတ် နေလျှင် ဉာဏ်အထွတ်အထိပ် ရောက်လာပြီး သပ္ပာယ် တစ်ခုခုနဲ့ တွေ့ရတဲ့အချိန် ဗြုန်းကနဲ ပေါ်လာမယ့် တရားတော်ပါ။ သာဓကလေး တစ်ခုပေးပါမယ်။

သံ-၂၊ ၁၂၇ မှာ ပါပါတယ်။

ဘုရားရှင်လက်ထက်က လက်သမားဆရာကြီးတွေ ပဲခွပ်ကို အသုံးများကြပါတယ်။ ဓားမောက် တစ်ချောင်းတည်းနှင့် ပြောင်မြောက်တဲ့ အရပ်ကောင်းကောင်းတစ်ခု ထုလုပ်နိုင်တဲ့ခေတ်ပါ။ ပဲခွပ်နဲ့ ဝမ်းစာရှာဖွေနေရတဲ့ ဆင်းရဲသားလယ်သမားတစ်ယောက်သည် အမြဲမပျက် နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း နှစ်နှင့်ချီပြီးတော့ အလုပ်လုပ်လာတော့ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာတော့ သူ၏ ပဲခွပ်ရိုးမှာ လက်ချောင်းရာကလေးတွေ ခွက်ပြီး ထင်နေပါတယ်။ ထင်နေတာကို မြင်ရပေမယ့်လို့ ပဲခွပ်ကိုတော့ ဆရာကြီးရဲ့ ဉာဏ်မှာတော့ ငါ၏ပဲခွပ်ရိုးသည် မနေ့က ဘယ်လောက်ပါးသွားတယ်၊ စားသွားတယ်၊ ဟိုနှစ် ဟိုလတွေတုန်းကလည်း ဘယ်လောက်ပါးသွားတယ်၊ စားသွားတယ် ဆိုတာ မသိနိုင်ပါဘူး။ လက်ချောင်းရာတွေထင်ပြီး ခွက်လာမှပဲ ဩ အတော် ပါး သွားပါကလား၊ စားသွားပါကလား၊ လက်ရာတွေ ထင်ထင်ရှားရှား ဖြစ်နေပါကလားလို့ သိရသလိုပါပဲ။ အမြဲပွားများအားထုတ်တဲ့ ယောဂီ၏ ကိလေသာသည် အမှတ်တိုင်း အမှတ်တိုင်း ပါးပါးနေပါပြီ။ နေ့တိုင်း လတိုင်း နှစ်တိုင်း အမှတ်နဲ့ သတ်သတ်နေလို့ ကိလေသာတွေ ပါးမှန်းမသိ ပါးလှပါပြီ။ ကုန်မှန်းမသိ ကုန်လှပါပြီ။ အမြဲတမ်း အသုံးပြုနေတဲ့ လက်သမားဆရာကြီးရဲ့ ပဲခွပ်ရိုးလိုပါပဲ။ ဓုရနိက္ခေပံ အကတွာ ဆိုတဲ့အတိုင်း ဇွဲမလျှော့တမ်း ရှုမှတ်ရမယ့် အလုပ်က ယောဂီ၏ အလုပ်ပါ။ ဒီသာဓကလေးမှတ်မိအောင် လင်္ကာလေးဆိုကြည့်ပါ။

ပဲခွပ်ရိုးကို ပုံစံပြု၊ တို့များအတု ယူရမှာ။
 လက်ချောင်းရာတွေ ခွက်ကာသွား၊ ကိုင်ဖန်များတော့ ပါးပါးလာ။
 ပါးပါးသော်လည်း သိနိုင်ခဲ၊ ဖြစ်မြဲဓမ္မတာ။
 ဘယ်နေ့ဘယ်ရက်၊ ဘယ်လောက်ခွက်၊ တွက်ချက်မသိပါ။
 ထို့အတူပဲ၊ ယောဂီလည်း၊ ဇွဲမြဲမှတ်သားပါ။
 ဇွဲမြဲမှတ်မှ၊ အာသဝ၊ မုချပါး ပါးလာ။
 ပါးပါးသော်လည်း သိနိုင်ခဲ၊ စိတ်လည်းမပျက်ရာ။
 အမှတ်မစဲ၊ ထပ်တလဲ၊ မှတ်မြဲမှတ်ရမှာ။
 မှတ်ပါများလျှင်၊ အရာထင်၊ စိတ်စဉ်တည်ကြည်လာ။
 တည်ကြည်ပါမှ၊ သဘာဝ၊ မုချမြင်ရမှာ။

သဘာဝမြင်၊ ရုပ်နာမ်ထင်၊ ဉာဏ်စဉ်တွေတော့မှာ။
ဉာဏ်စဉ်တွေက၊ မြတ်ဓမ္မ၊ ရအပ်သေအချာ။

ယခုပြောတဲ့ သာဓကအတိုင်းပါပဲ။ ယောဂီရဲ့အလုပ်က ပစ္စုပ္ပန်ကျကျ ကတွတ်ပေါက်က ဗျိုင်း ငါးကောက်သလို မလွတ်အောင် မှတ်နိုင်ဖို့ပဲလိုပါတယ်။ မှတ်စရာ အာရုံကို အကွက်ဖော် မယူရပါဘူး။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဖြစ်အောင် လည်း မပြုနဲ့။ ပျက်အောင်လည်း မပြုနဲ့။ ဖြစ်အောင်ပြု လောဘ၊ ပျက်အောင်ပြု ဒေါသ။ ဖြစ်တိုင်း ပျက်တိုင်း မရှုတော့ မောဟတဲ့။ ဒီတော့ ယောဂီက စိတ်စော နေစရာ မလိုပါဘူး။ ပေးလာသရွေ့ ပေါ်လာတဲ့အတိုင်း ထင်ရှားရာကို ရှုမှတ်နိုင်ဖို့ သာလျှင် အဓိကဆိုတာ သဘောပေါက်လာပါပြီ။ ဒီလို မှတ်ရင်း မှတ်ရင်းနဲ့ပဲ ယောဂီ၏ လျော်ကန်သင့်မြတ်တဲ့ ကြိုက်နှစ်သက်တဲ့ သပ္ပာယ်ကို တွေ့ပေါ်ဆိုရင် ခဏလေးနဲ့ ရနိုင်တာပါ။ ဒီသပ္ပာယ်ကလည်း အတော်ကလေးလိုပါတယ်။ အထောက်အကူ အများကြီးရပါတယ်။ (မ၊ဋ္ဌ-၁၊ နှာ ၃၉၅) မှာ တိဿဘွဲ့ အမည် ရှိတဲ့ ကိုရင်ကြီးတစ်ပါးသည် တရားကို ကြိုးကြိုးစားစား အားထုတ်နေရင်းနဲ့ လူ ထွက်ချင်စိတ် ပေါက်လာတယ်။ ဒီတော့ သူ၏ဆရာတော်က မင်း လူထွက်ရင် ငါ့မှာ ရေ အခက်အခဲရှိပါတယ်။ ရေလွယ်ကူတဲ့နေရာကို ပို့ပေးပြီးတော့ ထွက်ပါ လေလို့ အမိန့်ရှိတယ်။ ရေလွယ်ကူတဲ့နေရာကို ပို့ပေးလို့ ရောက်တဲ့အခါမှာ ဆရာတော်ကြီး နေဖို့နေရာကို ပင်ပင်ပန်းပန်းပဲ ရှင်းလင်းသုတ်သင်ရပါတယ်။ ရှင်းပြီးလို့ ဆရာတော်ကြီးကို သီတင်းသုံးရန် ပင့်တဲ့အခါကျတော့ ဆရာတော်က မင်း ပင်ပင်ပန်းပန်း လုပ်ရတယ်ကွာ၊ ဒီတစ်ညတော့ မင်းပဲ အဲဒီနေရာမှာ နေပေ တော့လို့ အမိန့်ရှိလို့ နေပြီး အားထုတ်လိုက်တာ (သောတံ၊ ရတ္တိံ လေဏေ ဝသန္တေဂယံ လဘိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော) ရဟန္တာ ဖြစ်သွားပါတယ်။ လူထွက်မယ့် ကိုရင်၊ ဒီပုံစံအတိုင်းပါပဲ၊ ယောဂီတို့လည်း ဉာဏ်တွေက ရင့်လှပါပြီ။ တစ်ခုခုသော သပ္ပာယ်လိုနေသေးလို့ပါ။ ကိလေသာတွေကလည်း ဆွေးမြည့်နေကြပါပြီ။ ဒီနေရာမှာလည်း (သံ-၂၊ ၁၂၇) သာဓကလေးနဲ့ပဲ ဘုရားရှင်က နိဂုံးချုပ်ပြတော်မူ ခဲ့ပါတယ်။

သမုဒ္ဒရာထဲမှာ အမြဲမပြတ် မိုးလပတ်လုံး စုန်လိုက် ဆန်လိုက် ကူးလိုက် သန်းလိုက် လုပ်နေရတဲ့ လှေကြီးမှာ ကြိမ်နွယ်တွေ လျော်နွယ်တွေနဲ့ ချည်နှောင် တုပ်ဆိုင်ထားတဲ့ တက်မဆိုင်ကြိုး ခတ်ကွင်းကြိုး စသည် စသည် ကြိုးတွေရှိပါ တယ်။

ဒီကြိုးကြိမ်နွယ် အတုပ်အဆိုင်းတွေသည် အမြဲတမ်း ပင်လယ်ရေနဲ့ ထိတွေ့နေရတယ်။ လေ၊ ရေရဲ့ ဆွဲအား တွန်းအားကိုလည်း နေ့တိုင်း ခံနေရတယ်။ ဒီတော့ ကြိုးနွယ်တွေမှာရှိတဲ့ ခိုင်ခံ့တဲ့ အဆီ အစေးတွေသည် တဖြည်းဖြည်းချင်း လျော့မှန်းမသိလျော့၊ ကုန်မှန်းမသိကုန်၊ ခန်းမှန်းမသိ ခန်းခန်းနေပါတယ်။ ရှေးက သစ်သားလှေဆိုပါတော့၊ ပင်လယ်မှာရှိတဲ့ ပိုးတစ်မျိုးက သစ်သားကို စားတယ်၊ စပါးလုံး တစ်ထောက်လောက်များ နက်အောင် စားနိုင်တယ်လို့ ပြောကြတယ်။ လှေပိုင်ရှင်က နောက်နှစ်တွေမှာ ပိုးစားလို့ ပျက်စီးမသွားစေဘဲ ဆက်လက် အသုံးပြုနိုင်အောင် ဆိုပြီး မိုးကုန်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် လွန်းတင်ရပါတယ်။ လှေကြီး လွန်းတင်ထားတော့ ရေနဲ့ လုံးလုံးမတွေ့မထိရတော့ဘူး။ ကြိမ်နွယ်တွေ ကိုလည်း မဖြုတ်ဘဲ တင်ထားလိုက်တယ်။ ဆောင်းလေက အအေးဒဏ်၊ နှင်းဒဏ် အကာအရံမရှိ ခံရတယ်။ နွေလများမှာလည်း ဒီကြိုးနွယ် ကြိမ်နွယ်တွေဟာ အပူဒဏ် ခံနေရတာပါပဲ။ အဲဒီလို ပင်လယ်ထဲမှာရော၊ လွန်းတင်ထားတဲ့အခါ မှာရော မပြတ်မလပ် အနှိပ်စက် ခံနေရတော့ ကြိုးကြိမ်နွယ်တွေဟာ အတော်ကိုပဲ ဆွေးမြည့် နေပါပြီ။ အထိမခံတော့ပါဘူး။ ဒီအချိန်မှာ သည်းထန်တဲ့ မိုးရွာချ လိုက်တော့ ကြိုးနွယ်ကြိမ်နွယ်တွေဟာ တစ်မျှင်မျှမကျန်အောင် ပြတ်ကျ ကုန်ပါတယ်။

ဒီအတိုင်းပါပဲ။ အမြဲအားထုတ် ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီတို့၏ ကိလေသာ သံယောဇဉ်တွေသည် အမှတ်တိုင်း အမှတ်တိုင်း ဝိဇ္ဇာလက်နက်နဲ့ အနှိပ်စက် အသတ် အဖြတ် ခံနေရလို့ ဆွေးမြည့်လှပါပြီ။ သည်းထန်တဲ့ မိုးနဲ့တူတဲ့ သပ္ပာယ် မတွေ့ကြ သေးလို့ပါ။ စိတ်ကြိုက် သပ္ပာယ်တွေပေါ့ဆိုရင် ခုနက ပြောခဲ့တဲ့ ကိုရင်တိဿလို ချက်ချင်း ဒီကြိုးတွေ သံယောဇဉ်ကြိုးတွေ လွယ်လွယ်လေးနဲ့ ပြုတ်ကျဖို့ အသင့်ရှိနေပါပြီ။ ဒါကြောင့် ကြိုးစားရှုမှတ်ပါလို့ နိဂုံးချုပ်ပါတယ်။ ပိုပြီးမှတ်မိသွားအောင် အခုပြောခဲ့တဲ့ သာဓကလေး၏ လင်္ကာကို ဆိုကြည့်ကြပါဦး။

ပင်လယ်လှေကြီး၊ ချည်ပြီးတုပ်ဟန်
ကြိုးကြိမ်နွယ်ပေါင်း၊ ထပ်လောင်းဖန်ဖန်
ဟိုကမ်းသည်ကမ်း၊ ကူးသန်းစုန်ဆန်
မိုးလေးလ၊ ရေမှမလွတ်ပြန်။

ဆောင်းနွေတစ်လျှောက်၊ ပူအေးလျှောက်ပြန်
လွန်းတင်ဌာန၊ ရောက်ရတစ်ဖန်
ရှိသမျှအအေးဓာတ်၊ နေ့မပြတ်လောင်ပြန်
ရက်တွေကြာညောင်း၊ ခြောက်သယောင်းနေဒဏ်
မိုးတစ်ဖြိုက်နှစ်ဖြိုက်၊ ဆိုက်ဆိုက်ထိမှန်
ရှိသမျှ ပြုတ်ကျတစ်မျှင်မကျန်။ ။

သံယောဇဉ်ကြိုး၊ ဘယ်လောက်ခိုင်ခိုင်။
မရပ်မနား၊ မှတ်သွားလှိုင်လှိုင်
ရပ်နာမ်နှစ်ပါး၊ မျက်ဝါးပိုင်ပိုင်
ဉာဏ်မျက်စိထဲ၊ ဖောက်ခွဲရှုနိုင်
သတ္တပျောက်၊ အတ္တကိုယ်မဆိုင်။

ဓာတ်ပရမတ်၊ တွေ့လတ်သောခါ
ငါပဲသူပဲ၊ မခွဲတော့ပါ
တရစပ်ဖြစ်ပျက်၊ ပျက်ပြုန်းသေအချာ
ငြီးငွေ့မှန်း၊ ကုန်ဆုံးစေချင်တာ။

ကြိမ်နွယ်ကြိုးပေါင်း၊ ခညောင်းမြေမှာ
စံနမူထား၊ မှတ်သားရမှာ
ရက်လကြာညောင်း၊ ခြောက်သယောင်း ကိလေသာ
မှတ်ပါများတော့၊ အားပျော့ခွေရှာ
သပ္ပာယ်၊ တွေ့ကချက်ချင်းကွာ
သံယောဇန၊ မြူမျှမျှင် မကျန်ပါ။

မင်းကွန်းဝိပဿနာရှုနည်း ပြီး၏။



ကုသလရာသီသုတ်

‘ကုသိုလ်အထု အစု အပုံကြီး’ ဟု ပြောဆိုသူသည် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး (ဝိပဿနာ) တရားတို့ကို ပြောမှသာ ကောင်းစွာ ပြောဆိုသည်မည်ပါသည်။ ရဟန်းတို့ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး (ဝိပဿနာ) တရားတို့သည်သာလျှင် ‘ကုသိုလ် အထု အစု အပုံကြီး စစ်မှန်သည်’ ဟု ဗုဒ္ဓမိန့်တော်မူသည်။

(သံ- ၃ ၊ ၁၆၃)

ကျေးဇူးတော်ရှင်

မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဝိပဿနာရှုနည်း

အောင်ဇော်စာပေ

ကျေးဇူးတော်ရှင်
မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဩဝါဒတော်

- သိကြားမြတ္တာ၊ ဘုရားမှာလည်း၊ ကိုးရာမရ၊ သင်္ခါရ၊ ပြစ်က အိုမြဲသာ။
- သိကြား မြတ္တာ၊ ဘုရားမှာတောင်၊ ကိုးရာမရ၊ သင်္ခါရ၊ ပြစ်က အိုမြဲသာ။
- သူ့ထက်ငါသာ၊ အိုဘေးကြီးရာ၊ ပြိုင်ကာပြေးရခြင်း။
ရှေ့နောက်ညှပ်ကာ၊ အိုဘေးများစွာ၊ အံ့ကာနှက်၏မင်း။



ကျေးဇူးတော်ရင်

မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး

ကျေးဇူးတော်ရှင်
မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
တရားရှုမှတ်နည်းကျမ်းစာ

ရွှေတိဂုံစေတီတော်မြတ်ကြီး၏ အနောက်ဘက်မုခ် ခြေတော်ရင်းရှိ ဗုဒ္ဓဇယန္တီ ဓမ္မာရုံကြီးသည် ငြိမ်သက်လျက်။ မိမိရောက်ဖူးသော ဘာသာရေး အဆောက်အအုံများထဲတွင် ဤမျှလောက် ကြီးမားခန့်ထည်သော ဓမ္မာရုံကြီး မျိုးကို မတွေ့ဘူးသေးပါ။ ရွှေတိဂုံစေတီတော်၊ ကျယ်ဝန်းလှသော ဓမ္မာရုံကြီး၊ မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး တရားဟောနေဟန်၊ ယောဂီပေါင်းများစွာ တရားနာ တရားရှုမှတ်နေကြပုံများမှာ အာရုံရိပ်တွင် အလိုလို ထပ်ဟပ်နေပြန်ပါသည်။

ကိုရင်ငယ်ကလေး၏ ဦးဆောင်မှုဖြင့် မိမိ (စုဆောင်းပူဇော်သူ) သည် ဗုဒ္ဓဇယန္တီဓမ္မာရုံ(မိုးညှင်း)၏ နာယကဆရာတော် ဦးဓမ္မနန္ဒကို ဖူးမြော်ခွင့် ရခဲ့ပါသည်။ မှတ်မှတ်ရရ (၂၅-၁-၈၇) တနင်္ဂနွေ ညနေချမ်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ လွန်ခဲ့သော (၇) ရက်ခန့်တွင် စာကို ကြိုတင်၍ ပဉ္စင်းပျိုတစ်ပါးမှ တစ်ဆင့် ဆက်ကပ်ထားသဖြင့် ဆရာတော်မှာ သဘောပေါက်နေပေပြီ။

ဆက်ကပ်ထားသည့်စာနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာတော်သည် တစ်ခုချင်း ပြန်လည် ရှင်းလင်းမိန့်ကြား၏။ ထို့နောက် မိုးညှင်းဆရာတော် ဘုရားကြီးကို အစပြုလျက် လက်ရှိ ဓမ္မာရုံကြီးအကြောင်း၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တရားဓမ္မများအကြောင်း၊ အရည်ကလာပ်၊ အဖတ်ကလာပ်၊ ပရမာအဏုမြူ၊ ပထဝီ၊ တေဇော၊ အာပေါ၊ ဝါယော၊ အာကာသ အစရှိသည်မှ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ၊ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ သာသနာ့အမွေ စသည်များ မိန့်ကြားခြင်းကို နာယူခွင့် ရခဲ့ပါသည်။

“ဒကာကြီးတို့ သဗ္ဗံမှတ်ချက်အတိုင်း ဘုန်းကြီး ရေးပေးပါမယ်။ စာမျက်နှာနည်းတော့ ရေးရတာ အတော်ကို ချုံးပြီး ရေးရပေလိမ့်မယ်။ ဘာပဲ ဖြစ်ဖြစ် သာသနာပြု လုပ်ငန်းကို စိတ်ဝင်စားတာ ဘုန်းကြီးသဘောကျတယ်။ ရေးပြီးပြီးချင်း ဖုန်းဆက်လိုက်ပါမယ်။”

မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းနှင့် တရားရှုမှတ်နည်း အကျဉ်းကို ရေးသားချီးမြှင့်ပေးတော်မူသည့် ဆရာတော် ဦးဓမ္မနန္ဒအား ရှိခိုး ကန်တော့ပါ၏ ဘုရား။

ကျန်းမာချမ်းသာကြပါစေ။

ကျော်နန္ဒအောင်
(စုဆောင်းပူဇော်သူ)



စာရှုသူများသို့

ဆင်းရဲခြင်းအပေါင်းမှ လွတ်မြောက်၍ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရှာမှီးကာ နေကြသည့် တရားအားထုတ်သူများအတွက် အားဆေးတစ်ခွက်ဖြစ်သော မိုးညှင်း တောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကိုယ်တိုင်ဟောကြားအပ်သော တရားတို့သည်-

ဒိဋ္ဌိဖွဲ့လစ်၊ တဏှာမြစ်၊ မျောနစ်သတ္တဝါ၊

တဏှာကြောမှာ၊ မျောသတ္တာ၊ ဒုက္ခမလွတ်ရာ။

ဒိဋ္ဌိဗန္ဓန ဗန္ဓာတေ၊ တဏှာသောတေန ဝုယုရေ-

တဏှာ သောတေန ဝုယုန္တာ၊ န တေ ဒုက္ခပမုစ္စရေ။

ဝိသုဒ္ဓိမင်္ဂလာရှိသည့်အတိုင်း-

ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့မှာ ဒိဋ္ဌိအနှောင်အဖွဲ့ကြောင့် တဏှာတည်းဟူသော ရေအယဉ်ဖြင့် မျောပါကြသော သတ္တဝါတို့သည် အို၊ နာ၊ သေ အပယ်ဘေးဆိုးကြီး တို့နှင့် ထပ်လဲဖန်ခါ မလွတ်နိုင်ကြလေကုန်။

သို့ဖြစ်၍ ၎င်းဘေးဒုက္ခကြီး အမျိုးအမျိုးတို့မှ လွတ်ကင်း ထွက်မြောက် ကြစေရန် (ဒိဋ္ဌိလွန်မှ ချမ်းသာရ) ဆိုသည့်အတိုင်း သံသရာကမ္ဘာနှင့် အမျှ အဆက် ဆက်ပါလာခဲ့သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီးကို ပယ်သတ်နိုင်ရန် အထူးသဖြင့် ဟောကြား တော်မူခဲ့လေသည်။

ယခုအခါ ကျော်နန္ဒအောင်သည် တရားမဏ္ဍပ်ကြီး ဆောက်လုပ်၍ အေးဆေးသက်သာ တရားနာကြစေရန် တရားဟော ဓမ္မကထိကကြီးများ ပွင့်ပေး သည့်အလား တရားရှာမှီးသူ ယောဂီများတို့သည် ဉာဏ်မျက်လုံးကြီးများ ပြုံးပြုံး ပါအောင် ကြည့်ရှုနိုင်စေရန် လျှောက်ထားချက်ဖြင့် ကျွန်ုပ်ကလည်း မိုးညှင်း တရားတော်ကြီး ပျောက်ကွယ်လု နီးပါးချိန်ဖြစ်၍ စာရှုသူ ယောဂီများ မိုးညှင်း

ကိုယ်တော်ကြီး သတိတရ အမှတ်ကြေးပြေးလျှင် ရှေးအခါက ငါတို့တစ်တွေကို တရားမျက်လုံးဖွင့်၍ ဓမ္မဖောင်ထက်သို့ ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ပေးခဲ့ပုံများ ပြန်ပြောင်းသတိရစေရန်နှင့် ကျော်နန္ဒအောင်ကိုလည်း ကျေးဇူးတင် သဘောပေါက် နိုင်လိမ့်မည်ဟု ထင်မြင်ယူဆအပ်ပါသည်။

ယခုအခါ စာပေနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသည် အဝင်ခွင်ကျရှိသည့် ဗုဒ္ဓစာပေ အတော်များများ အလင်းဓာတ် အားကောင်း ပေါ်ထွက်ချိန်တွင် ကိလေသာ အမျှင် တွယ်၍ လွတ်ထွက်ရန်ကို လိုလားကြသော သူတို့မှာ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အပိုင်းခံရသည့် အတွင်းက မိုးညှင်းတောရကိုယ်တော်ကြီး၏ ခန္ဓာအရှိ ဉာဏ်နှင့်ညှိ၍ ဟောကြား အပ်သော တရားတော်ကြီးဖြစ်၍ “အနာနှင့်ဆေး ကည့်အောင်ကျွေး၊ ပျောက်ရေး မခက်ပါ” ဆိုသည့်အလား ရောဂါပျောက်သွားသော ရောဂါရှင်သည် ဆေးကို ဆောင်ထား မှတ်ထားဘိသကဲ့သို့ ဒေသနာသည် အဆောင်ကောင်းတစ်လက် ဖြစ်သည့်အလျောက် စာရှု စာဆောင် စာစုသူများအတွက်လည်းကောင်း၊ အလိုရှိ သည့် အခါမျိုး၌ ထုတ်ယူသုံးစွဲမှီဝဲရန် သင့်လျော်လှပေ၏ဟု ဆန္ဒပြုလိုက်ရပေတော့ သည်။



(ဦးဓမ္မနန္ဒ)

ဗုဒ္ဓဇယန္တိဓမ္မာရုံ

မိုးညှင်းတရားဌာန၊

ရွှေတိဂုံစေတီတော် အနောက်မုခ်၊

ရန်ကုန်မြို့။

ကျေးဇူးတော်ရှင်
မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း
[၁၂၃၄-၁၃၂၆]

ကျေးဇူးရှင် မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အလောင်းလျာ ပါရမီရှင် သည် ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာ့ဦးစွန်း တည်ထွန်းသည့်အခါ၊ အသမ္ဘိန္ဒူခတ္တိယနွယ်ဝင် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး လက်ထက်တော်အခါ၊ အောက် မြန်မာပြည် ဟံသာဝတီခရိုင် သန်လျင်မြို့အပိုင် မွန်ခေါ်ဝင်းခနီး၊ မြန်မာအခေါ် ခုံညှင်းစုရွာတွင် ဥပါသကာ၊ ဥပါသကီဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံကြသော ကရင်ဆိပ်ကြီး ရွာသား ကုန်သည်ကြီး ခမည်းတော် ဦးမိုး၊ (အမိ) မယ်တော် ဆေးလုံးကြီးရွာသူ ဒေါ်ဘော်တို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၃၄-ခု၊ တပေါင်းလဆန်း (၂) ရက်၊ သောကြာနေ့တွင် မိုးကြီး(၃)နာရီကြာမျှ ရွာချပြီးနောက် မိုးညှင်းမိုးဖွဲကလေးများ ရွာနေချိန် နံနက် (၈)နာရီအခါတွင် သားထူး တစ်ယောက် ဖွားမြင်တော်မူလေသည်။ မိုးညှင်းအမည် ပေါ်မည့် နိမိတ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထူးဆန်းဖွယ်ရာများမှာ ဒေါ်ဘော် သတိမေ့၍ ကလေးကို အသာချထား ပြီး မိခင်ကို ပြုစုနေကြစဉ် သတိရလို့ ကလေးကို ကြည့်ကြသောအခါ ငိုယိုခြင်းမရှိ၊ ပကတိ မျက်စိအဝိုင်းသား ကြည်လင်လျက်နေသည်ကို အထူးအံ့သြကြရလေ သည်။ နောက်တစ်ခု စကားပြောတတ်သောအရွယ်တွင် အိမ်ခေါင်မှ ကျလာသော ပိုးကောင် ကလေးအား လက်နှင့်တို့၍ ကစားနေသည်ကို မယ်တော်မြင်လျှင် “သား ပိုးကောင်လေး သေသွားလိမ့်မယ်” ဟုပြောသည်တွင် “သေတတ်သလား” ဟု ပြန်မေး၍ သေတတ်ကြောင်းပြောသောအခါ အမေကော သေတတ်သလားဟု မေးလေ၏။ အမေက သေတတ်တယ်ဟု ဖြေ၍ အဖေကောဟု မေးပြန်လျှင် ရှေးနည်းအတိုင်း ဖြေလေသော်၊ သားကော သေတတ်သလားဟု မေးလျှင်

သားလည်း သေတတ်တယ်ဟု ပြောသံကြားသောအခါ ငါလည်း သေမှာပါတကား အားလုံး သေကြမှာပါတကားဟု ကလေးအရွယ်ကပင်လျှင် သေဘေးကို ကြောက်လန့်သော သံဝေဂတရား ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

အသက် (၅)နှစ်သား ရောက်သောအခါ မောင်းမရွာ ဆရာတော် ဦးအာစရထံတွင် ဗုဒ္ဓစာပေများကို သင်ကြားရာ အလွန်ဆုံးမလွယ်၍ ဉာဏ်ရွှင်သော ကလေး ဖြစ်၍ လွယ်ကူစွာ တတ်မြောက်လေသည်။ ဦးအာစရထံတွင် မူလ အခြေခံများ သင်ယူရင်း ရှင်သုမနဟူသော ဘွဲ့ဖြင့် ရှင်သာမဏေ ပြုလေသည်။ ဆရာတော်ထံ နေ့ဝါ ညဝါများ သင်ကြားရုံတွင်မက ငယ်သူကိုရင်များကိုပါ စာပေ ပို့ချလေသည်။ (၁၉)နှစ်၊ (၄)လ လွန်မြောက်သောအခါ ရဟန်းပြုလေသည်။

မန္တလေးတွင် ပညာသင်

ရှင်သုမနသည် မန္တလေးဘုရားကြီးတိုက် စာတတ်အကျော် ဦးရန်ကုန် ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံတွင် ပညာသင်လေသည်။ ထို့နောက် ကြည်ဝင်း ဆရာတော်၊ မင်းဒင်ဆရာတော် အစရှိသော ဆရာတော်များထံ ပညာသင်ယူ စာတတ်မြောက်၍ စာတတ်ရာမှ စာချအဖြစ် ရောက်တော်မူလေသည်။

မြို့မှတော့ရောက်

ဦးသုမန ကိုယ်တော်ကလေးသည် ကျောက်ဆည်ဘက် အဲဗျမက္ခရာတွင် တောရဆောက်တည်ရာ ပရိသတ်များသဖြင့် ဝိနယဓရ ဖြစ်တော်မူသော ခင်မွန် ဆရာတော်၊ ထို့နောက် ရေစကြို၊ ဂူဖြူဆရာတော်ထံ၊ ထိုမှ မုံရွာ လယ်တီ ဆရာတော်ထံတွင် ဝိပဿနာနည်းများ ရှာမှီးအားထုတ်ရာမှ ယခု သမ္ဗုဒ္ဓ မိုးညှင်းသို့ ဆိုက်ရောက်၍ (၁၀)နှစ်လုံးလုံး စကားမပြော၊ တရားမဟောဘဲ အားထုတ်လိုက်ရာ မိုးညှင်းအလောင်းလျာ သာမဏေသည် ရှေးရှေးပါရမီ စုံညီတူမ ဝီရိယနှင့် စိတ္တဝီရိယ ဆန္ဒပြင်းထန် အကြောင်းမှန်တို့ကြောင့် ဝိပဿနာမှန် စွမ်းအားသန်၍ အမှန်ဒိဋ္ဌိ သဘာဝ တရားတို့ကို လက်ဝယ်တင်ထား ပတ္တမြားအသွင် ဖွားဖွားမြင်၍ ဉာဏ်စဉ်ပြီးမြောက် ခရီးရောက်သဖြင့် မဖောက်မပြန် အမှန်တရား တို့ကို ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသုဓမ္မေသု စက္ခုဥပါဒိ၊ ဉာဏ်ဥပါဒိ၊ ပညာဥပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာဥပါဒိ၊ အာလောကော ဥပါဒိ ဆိုသော ဓမ္မစကြာဒေသနာအတိုင်း ဉာဏ်အားဖြင့် ထွင်းဖောက် အလင်းရောက်ပေသတည်း။

ဤယခု သိမြင်သော တရားသည် မမှားစကန် ဉာဏ်မှန်အလျောက် မဂ်ရောက် ဖိုလ်ဝင် နိဗ္ဗာန်မြင်သော တရားထူး တရားမြတ် အစစ်ဟူ၍ ယုံကြည် သတ်မှတ် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ကိုယ်တိုင် သတ်မှတ်ခြင်းသို့ ရောက်ပေသတည်း။ ဤသို့ မိုးညှင်းကိုယ်တော် အရှင်မြတ်သည် မိမိအားထုတ်သော တရားကို မိမိ စိတ်တိုင်းကျ အမြင်မှန်ရပြီး ဓမ္မအလင်းကြီးသည်ကား ၁၂၇၆-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်နေ့၊ ည သန်းခေါင်ယံ အချိန်တွင် ဉာဏ်အားဖောက်ထွင်း တရားအလင်းကို ရရှိတော်မူလေသတည်း။ သက်တော် (၃၉)နှစ်အရွယ်တွင် ရရှိတော်မူသည်။

မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ပဋိပတ်အလုပ်ကို တစ်ကိုယ်ကောင်း အလုပ်မဟုတ်၊ ဝေနေယျသတ္တဝါများအတွက် ဖြစ်ကြောင်းလည်း လက်တွေ့ကျကျ ပြသတော်မူခဲ့လေသည်။ ထို့ပြင် ကျမ်းကြီးကျမ်းငယ် (၃၆) ကျမ်းကို ပြုစုတော်မူခဲ့ ပါသည်။

၁၃၂၆-ခု၊ တော်သလင်းလပြည့်ကျော် (၈) ရက်နေ့၊ ညနေ (၆:၀၄)နာရီ အချိန်တွင် ခန္ဓာဝန်ချတော်မူခဲ့ပါသည်။

ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းပြီး၏



ကျေးဇူးတော်ရှင်

မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဝိပဿနာရှုနည်း

မိုးညှင်းတောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာ တရားတော်ကြီးကို အကျဉ်းမျှသာဟု လျှောက်ထားသဖြင့် ဒေအကျဉ်းမျှကိုသာ ရေးပေအံ့။ အကယ်၍ အကျယ်ရေးမည် ဆိုပါက

ဝိသုဒ္ဓိပိုင်းဆိုင်ရာ - ၁။ သီလ ဝိသုဒ္ဓိ

၂။ စိတ္တ ဝိသုဒ္ဓိ

၃။ ဒိဋ္ဌိ ဝိသုဒ္ဓိများ စသည့် ဝိသုဒ္ဓိများကို ဆက်စပ် ရေးမည်ဖြစ်သော်လည်း ယခုအခါ အကျဉ်းမျှသာဟု တိုက်တွန်းသဖြင့် အကျဉ်းမျှ ရေးလိုက်ရပါသည်။ အကျယ်ကို လိုအပ်ပါက နောက်နောင်တွင် ထွက်ပေါ်လာမည့် စာအုပ်များ ဖတ်ရှုနိုင်အောင် ကြိုးစားတော်မူကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သင်္ခေပဝိပဿနာ

ရုပ်အပျက် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ရန် အဖတ်မှုန့်၊ အရည်မှုန့်၊ ရွံ့ရပ်ဥပမာဖြင့် အာကာသဓာတ်ဖောက်ပုံ၊ အဖတ်ကလာပ် အရည်ကလာပ်တို့မှာ ပရမဓ် ပညတ် ခဲ့ပုံ၊ ခြေတစ်လှမ်းမှာ နှစ်ချက်ပျက်နှင့် တွဲလျက် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သို့တက်၍ ရှုနိုင် ရန်ကို ရေးသားပေအံ့။

ဝိပဿနာဓမ္မ ပွားများ၍ နိဗ္ဗာန်ရောက်လိုသူ ယောဂီတို့မှာ သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိကြီးကို ပယ်စွန့်မှသာလျှင် အိုနာသေရေး အပါယ်ဘေးသို့မှ လျင်မြန်စွာ လွတ်မြောက်ကြမည် ဖြစ်သောကြောင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီး အရေးတကြီး ပယ်ဖြုတ် ရပေမည်။

အောင်ဇော်စာပေ

၁။ ရင်ဝ လုံလျှို၊ ခေါင်းမီးကို၊ လွတ်လိုသူတို့သာ။

၂။ ဒိဋ္ဌိပြုတ်ကို၊ သတိပို၊ သက်ကိုမငဲ့ညှာ။

ဟူသော လင်္ကာသံပေါက်နှင့်အညီ ရင်ဝမှာ လုံမကြီး စူးစိုက်၍နေသောသူ၊ ဦးခေါင်းမှာ လောင်မီး စက်ကွင်းကြီးစွပ်လျက် လောင်မြိုက်နေသော သူတို့သည် တစ်ပါးသော လင်-မယား သား-သမီး-မြေး-မြစ် စသည့်အရေးတို့ကို မငဲ့မကွက်ဘဲ ၎င်းလုံမကြီး ကျွတ်မှု၊ မီးစက်ကွင်းကြီးငြိမ်းမှုကိုသာ စောစောလျင်လျင် အရေးတကြီး အားထုတ်ကြဘိသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ သူသူငါငါ၊ လူပဲ၊ နတ်ပဲ၊ သားပဲ၊ သမီးပဲ၊ လင်ပဲ၊ မယားပဲ စသည့် အထင်လွဲ၍ နေကြသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီး တန်းလန်းရှိ၍ နေကြသော ကလျာဏပုထုဇဉ် ဟူသမျှတို့သည် မျက်စိ၊ နား၊ အင်္ဂါခြေလက်နှင့် အသက်ကိုမျှ မငဲ့ကွက်ကြဘဲ အထင်လွဲသော သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိကြီး ဟူသော လုံမကြီး ပြတ်မှု ကိစ္စကိုသာလျှင် အရေးတကြီး အဆောတလျင် မနေမနား ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်ကြ၍ ပယ်ဖြုတ် စွန့်ပစ်ကြရမည်။

အကျိုးပါဠိကား

သတ္တိယာ ဝိသ ဩမဋ္ဌော၊ ဒယုမာနောဝ မတ္ထကေ။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိပဟာနာယ၊ သတော ဘိက္ခုပရိဗ္ဗဇေ။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီးကို ဖြုတ်ကြရန် ကိုယ်နှင့်အသက်မငဲ့ကွက်ဘဲ ဝိပဿနာ အလုပ်ကို အားထုတ်ရပါသည်။ ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားမထုတ်မီ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်အောင် အားထုတ်ရပါမည်။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဆိုရာဝယ် အမှားစင်ကြယ်အောင် တစ်နည်း အမှန်ရအောင် အားထုတ်ရပါမည်။ အမှန်ဆိုရာမှ ပညတ်အမှန်၊ ပရမတ်မှန် သိအောင် အားထုတ်ရပါသည်။ ပညတ်မှန် သိသောအခါ မြန်မာလို အမှားစင်ကြယ်၊ ပါဠိလို ဒိဋ္ဌိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ပါသည်။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်စေရန် သပ္ပုရိသ သံသေဝ အင်္ဂါနှင့်အညီ ဆရာကောင်းထံ နည်းနာခံ၍ ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်ပါလျှင် ပရမတ်မှန်၊ ပညတ်မှန်ကို သိကြမည်။

ပရမတ်မှန်၊ ပညတ်မှန်ကို မသိက အမှားစင်ကြယ်မည် မဟုတ်ပါ။ အမှား မစင်ကြယ်လျှင် ထိုသူတို့သည် ပရမတ်တွေကို ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ စသည် အထင် အမြင်မှားတဲ့ မြန်မာလို ပရမတ်မှာ ပါဠိလို သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါသည်။

ယခုအခါတွင် ရုပ်ပျက်တရားကြီးကို ရေးပြရမှာဖြစ်၍ ဓာတ်ခြောက်ပါး ရှိသည့်နောက် ရုပ်ဓာတ်ငါးပါးကို အောက်ပါအတိုင်း ရေးလိုက်ပါသည်။

ရုပ်ဓာတ်ငါးပါးတို့တွင် -

၁။ ပထဝီဓာတ်

၂။ အာပေါဓာတ်

၃။ တေဇောဓာတ်

၄။ ဝါယောဓာတ်

၅။ အာကာသဓာတ်

၎င်းဓာတ် (၅)ပါးတွင် “အာကာသပေါက်မှ ယနပျောက်” ဟု ဆိုသော ကြောင့် အဖတ်မှုန့်၊ အရည်မှုန့်၊ ရွှံ့ရုပ်ဥပမာဖြင့် အာကာသဓာတ်ပေါက်ပုံကို အစထား၍ အများသဘောပေါက် အလွယ်တကူသိစေရန် အမေးအဖြေများဖြင့် ရေးသားခြင်းအမှု ပြုလိုက်ရပါသည်။

အဖတ်မှုန့်၊ အရည်မှုန့်၊ ရွှံ့ပုံ ဥပမာဖြင့် အာကာသဓာတ် ပေါက်ပုံကို ပြခြင်း

မေး ◇ ဘယ်ဥပမာဖြင့် အာကာသဓာတ်၊ ရုပ်ပရမတ်ကို အသိဉာဏ်ပေါက် အောင် အားထုတ်ရပါသနည်း။

ဖြေ ♦ ရွှံ့ရုပ် ဥပမာဖြင့် အသိဉာဏ်ပေါက်အောင် အားထုတ်ရပါသည်။

မေး ◇ ရွှံ့ရုပ် ဥပမာကို ဘယ်လိုလုပ်ရပါသနည်း။

ဖြေ ♦ မြူလေးမျိုးတို့တွင် ပရမာမြူလောက် သေးသိမ်သော မြေမှုန့်၊ လေးပြည် သားလောက်နှင့် ၎င်းအတူ သေးသိမ်သော အရည်မှုန့်ပေါင်း နှစ်ပြည် သားလောက်ကို ဘေးတစ်ဖက်တစ်ချက်တွင် ထည့်၍ ကြည့်ပါ။
မြေမှုန့်ကို ကိုင်လျက် အဖတ်မှုန့်၊ အဖတ်မှုန့်။
အရည်များကို အရည်မှုန့်၊ အရည်မှုန့်ဟု ရူပါ။
၎င်းမြေမှုန့်၊ ရေမှုန့်များကို ရောစပ်၍ ပြုလုပ်ရပါမည်။

မေး ◇ ၎င်းအမှုန့်နှစ်မျိုးနှင့် ဘယ်လိုရောစပ်၍ ပြုလုပ်ရပါသနည်း။

ဖြေ ♦ အထက်ကပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဇလုံကြီးနှင့် ခွက်ကြီးကို တည်ထားပြီးလျှင် မြေမှုန့်ကို ဇလုံထဲထည့်၊ အရည်မှုန့်ကို ခွက်ထဲသို့ ထည့်၍ ပြုလုပ်ရပါ သည်။

မေး ◇ မြေမှုန့်ကို ဇလုံထဲထည့်ရန် ဘယ်ကယူခဲ့ပါသနည်း။

ဖြေ ♦ မြေထဲက ယူခဲ့ပါသည်။

မေး ◇ မြေထဲက ယူခဲ့စဉ်အခါက ခြေကြီး လက်ကြီး ရွံ့ရပ်ကြီးများ ပါပါသလား။

ဖြေ ♦ ခြေကြီး လက်ကြီး ရွံ့ရပ်ကြီး စသည်တို့ မပါပါ။

မေး ◇ ခြေလက် စသည်တို့ မပါလို့ရှိလျှင် ဘာသာပါပါသနည်း။

ဖြေ ♦ မြေမှုန့်တွေသာ ပါပါသည်။

မေး ◇ အရည်မှုန့်ကို ခွက်ထဲသို့ထည့်ရန် ဘယ်ကယူခဲ့ပါသနည်း။

ဖြေ ♦ ရေထဲက ယူခဲ့ပါသည်။

မေး ◇ ၎င်းရေထဲမှ ယူခဲ့စဉ်အခါက ခြေလက် စသည်တို့ ပါပါသလား။

ဖြေ ♦ ခြေလက်စသည်တို့ မပါပါ။

မေး ◇ ခြေလက် စသည်တို့ မပါလျှင် ဘာသာပါပါသနည်း။

ဖြေ ♦ အရည်မှုန့်တွေသာ ပါပါသည်။

မေး ◇ အရည်မှုန့်တွေကို အဖတ်မှုန့်တွေထဲသို့ ဉာဏ်နှင့်လောင်း၍ ကြည့်လိုက်စမ်းပါ။ ၎င်းအရည်တွေသည် အပေါ်မှာစုပုံ၍ မတည်ဘဲ ဘယ်အထဲသို့ ဝင်သွားပါသနည်း။

ဖြေ ♦ အဖတ်မှုန့်တွေထဲ ဝင်သွားပါသည်။

မေး ◇ အဖတ်မှုန့်တွေထဲသို့ ဝင်သွားခြင်းသည် ဘာရှိလို့ ဝင်သွားပါသနည်း။

ဖြေ ♦ အကြားရှိလို့ ဝင်သွားပါသည်။

မေး ◇ ၎င်းကို နာနာနယ်၍ ကိုယ်ကြီး ခေါင်းကြီး ခြေကြီး လက်ကြီးတို့အစုံ မိမိ နှင့်တူစွာ ရွံ့ရပ်သဏ္ဌာန်ကြီးလုပ်၍ ထားလိုက်ပါက ၎င်းကို ဘာလို့ ခေါ်ကြလိမ့်မည်နည်း။

ဖြေ ♦ ကိုယ်ကြီး ခေါင်းကြီး လက်ကြီး ရွံ့ရပ်ကြီးလို့ ခေါ်ကြပါလိမ့်မည်။

မေး ◇ ကိုယ်ကြီး ခေါင်းကြီး စသည် ခေါ်ဝေါ်ကြသော သူတို့မှာ ကိုယ်ကြီး ခေါင်းကြီး စသည်မှတစ်ပါး အခြားရှာ၍ ရပါမည်လော။ အတွင်းသား

အဖတ်မှုန့် အရည်မှုန့်နှင့် ကိုယ်ကြီး ခေါင်းကြီး စသည်မှ တစ်သားတည်း ဖြစ်၍ နေကြမည် မဟုတ်ပါလော။

ဖြေ ♦ ကိုယ်ကြီး ခေါင်းကြီး စသည်တို့မှ တစ်ပါး အခြားရှာ၍မရပါ။ အတွင်းသား အရည်မှုန့် အဖတ်မှုန့်နှင့် ကိုယ်ကြီး ခေါင်းကြီး စသည်တို့ တစ်သားတည်း ဖြစ်၍ နေပါသည်။

ဤကား ဥပမာ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ချက်တည်း။

အထက်ပါ ဥပမာ၌ အာကာသဓာတ်ပေါက်၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကွာရန်

ဆွေ့နှိုးစစ်တမ်းထုတ်ပုံ

မေး ♦ သင်တို့သည် ကိုယ်ကြီး ခေါင်းကြီး စသည့် အယူရှိ၍ ပြောဆိုသော ရွံ့ရပ်ကြီး အတွင်းကို ဉာဏ်ထွင်း၍ ကြည့်ပါ။ အစိုဝတ္ထု ဖြစ်သလော၊ အခြောက် ဝတ္ထု ဖြစ်ပါသလော။

ဖြေ ♦ အစိုဝတ္ထု ဖြစ်ပါသည်။

မေး ♦ အစိုဝတ္ထု ဖြစ်ခဲ့လို့ရှိလျှင် အမှုန့်ဘယ်နှစ်မျိုး ရှိပါသနည်း။

ဖြေ ♦ အဖတ်မှုန့် အရည်မှုန့် နှစ်မျိုးသာ ရှိပါသည်။

မေး ♦ အဖတ်မှုန့်သည် ဘာ၏ အကြားထဲသို့ ရောက်နေပါသနည်း။

ဖြေ ♦ အရည်မှုန့်၏ အကြားထဲသို့ ရောက်နေပါသည်။

မေး ♦ အရည်မှုန့်၏ အကြားထဲ ရောက်၍နေတာနှင့် ၎င်းအမှုန့်သည် မိမိ၏ သဘောကို စွန့်၍ အရည်မှုန့် ဖြစ်သွားပါသလား။

ဖြေ ♦ အရည်မှုန့်များ ဖြစ်၍မသွားပါ။

မေး ♦ အရည်မှုန့် ဘာ၏အကြားထဲသို့ ရောက်နေပါသနည်း။

ဖြေ ♦ အဖတ်မှုန့်၏ အကြားထဲ ရောက်၍နေပါသည်။

မေး ♦ အဖတ်မှုန့်၏ အကြားထဲသို့ ရောက်၍နေတာနှင့် ၎င်းအရည်မှုန့်သည် မိမိ၏သဘောကို စွန့်၍ အဖတ်မှုန့်များ ဖြစ်သွားပါသလား။

ဖြေ ♦ အဖတ်မှုန့်များ ဖြစ်၍မသွားပါ။

မေး ◇ ဖြစ်၍ မသွားလို့ရှိလျှင် ၎င်းအဖတ်မှုန့် အရည်မှုန့်တို့သည် အလုံးကြီး၊ အခဲကြီး၊ အတွဲကြီး၊ အပြားကြီး ဖြစ်သွားပါသလား။

ဖြေ ◆ အလုံးကြီး၊ အခဲကြီး၊ အပြားကြီး စသည် မဖြစ်ပါ။

မေး ◇ အလုံးကြီး၊ အခဲကြီး စသည်တို့ မဖြစ်ခဲ့လို့လျှင် ဘာဖြစ်၍ နေပါသနည်း။

ဖြေ ◆ အဖတ်မှုန့်၊ အရည်မှုန့်တွေသာ ဖြစ်၍နေပါသည်။

ဤကား အာကာသဓာတ် ပေါက်ပုံတည်း။

သဏ္ဌာယဒိဋ္ဌိက္ခာပုံကို ပြခြင်း

မေး ◇ ၎င်းအဖတ်မှုန့်၊ အရည်မှုန့်တို့သည် ဘယ်အရပ်သူ ဘယ်အရပ်သား ဖြစ်ပါသနည်း။

ဖြေ ◆ ဇာတိမြေသူ မြေသား၊ ရေသူ ရေသား ဖြစ်ကြပါသည်။

မေး ◇ ယခု ပဝတ္တိအခါမှာ ဘယ်အရပ်သူ ဘယ်အရပ်သားများ ဖြစ်ကြပါ သနည်း။

ဖြေ ◆ ဇလုံသူ၊ ဇလုံသား၊ ရေခွက်သူ ရေခွက်သားများ ဖြစ်ကြပါသည်။

မေး ◇ ပဝတ္တိအခါမှာ ဇလုံသူ ဇလုံသား၊ ရေခွက်သူ ရေခွက်သားဖြစ်တဲ့ သင့် အဖတ်မှုန့် အရည်မှုန့်တို့သည် ယခုအခါ ဘာရပ်၏ ပုံသဏ္ဌာန် အတွင်းထဲ၌ ဖြစ်၍ နေပါသနည်း။

ဖြေ ◆ ရွှံ့ရပ်ကြီး ပုံသဏ္ဌာန်အတွင်း၌ ဖြစ်နေပါသည်။

မေး ◇ ရွှံ့ရပ်ကြီးပုံသဏ္ဌာန် အတွင်းမှာ ဖြစ်နေတာနှင့် ၎င်းအဖတ်မှုန့် အရည်မှုန့် တို့သည် ကိုယ်ကြီး ခေါင်းကြီး လက်ကြီး ရွှံ့ရပ်ကြီးများ ဖြစ်၍ သွားပါ သလား။

ဖြေ ◆ ကိုယ်ကြီး၊ ခေါင်းကြီး ဖြစ်၍ မသွားပါ။

မေး ◇ ကိုယ်ကြီး၊ ခေါင်းကြီး စသည်ဖြစ်၍ မသွားခဲ့လို့ရှိလျှင် ဘာသာဖြစ်၍ နေပါသနည်း။

ဖြေ ◆ အဖတ်မှုန့် အရည်မှုန့်သာ ဖြစ်၍ နေပါသည်။

- မေး ◇ အဖတ်မှုန့်၊ အရည်မှုန့်၊ အဘယ်သစ္စာနယ်က ဖြစ်ပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ ပရမတ္ထသစ္စာနယ်က ဖြစ်ပါသည်။
- မေး ◇ ဘာကြောင့် ပရမတ် ခေါ်ပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ မဖောက်မပြန် မှန်သောကြောင့် ပရမတ်လို့ ခေါ်ပါသည်။
- မေး ◇ ဘယ်လို မဖောက်ပြန်ပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ ဘယ်ပုံသဏ္ဌာန် ရောက်ရောက်သွားသော်လည်း အဖတ်မှုန့်၊ အရည်မှုန့် များသာ ဖြစ်ကြပါ၏။ ကိုယ်လက် ပုံသဏ္ဌာန် စသည် ဖြစ်သော အားဖြင့် မဖောက်ပြန်ပါ။
- မေး ◇ ဘယ်ပုံသဏ္ဌာန် ရောက်ရောက် အဖတ်မှုန့်၊ အရည်မှုန့်ပါပဲဟု အသိဉာဏ် ဆိုက်လိုက်တော့ ဘာအမှန် သိပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ ပရမတ်အမှန်ကို သိရပါသည်။
- မေး ◇ ၎င်းပရမတ်အမှန် အသိဉာဏ်ဆိုက်လိုက်တော့ ကိုယ်ကြီး လက်ကြီးတွေ စသည် ရှိပါသေး၏လော၊ ဘာရှိပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ ကိုယ်ကြီးလက်ကြီးတွေ စသည် မရှိတော့ပါ။ အဖတ်မှုန့်၊ အရည်မှုန့်တွေ သာ ရှိပါသည်။

ဤကား ဥပမာ၌ - သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ခွာပုံတည်း။

- မေး ◇ ၎င်းရွံ့ရုပ်ကြီးကို မိမိအနားမှာ ညာဘက်က ယှဉ်ထား၍ ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် ပြူးပြူးပါအောင် ကြည့်လိုက်စမ်းပါ။ ၎င်းအရုပ်ကြီးသည် အစိုဝတ္ထု ဖြစ်ဘိသကဲ့သို့ ငါကောင်မ-ငါကောင်ထီးဟု ထင်မြင်မှု ရှိနေသော မိမိခန္ဓာလည်း အစိုဝတ္ထုကြီး မဟုတ်ပါလော။
- ဖြေ ◆ မိမိကိုယ်ခန္ဓာလည်း အစိုဝတ္ထုကြီး ဟုတ်ပါသည်။
- မေး ◇ အစိုဝတ္ထု ဖြစ်ခဲ့လို့ရှိရင် အမှုန့်ဘယ်နှစ်မျိုး ရှိပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ ရွံ့ရုပ်ကြီးကဲ့သို့ အဖတ်မှုန့်၊ အရည်မှုန့် ဟူ၍ နှစ်မျိုး ရှိပါသည်။
- မေး ◇ ကလာပ်အားဖြင့် ပြောဆိုမှုကလာပ် ဘယ်နှစ်မျိုး ရှိပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ အဖတ်ကလာပ်၊ အရည်ကလာပ် ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိပါသည်။

- မေး ◇ သဘောနှင့် ပြောဆိုမှု သဘောအားဖြင့် ဘယ်နှစ်မျိုး ရှိပါသနည်း။
- ဖြေ ♦ အဖတ်သဘော၊ အရည်သဘောဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိပါ၏။

မိမိကိုယ်၌ အာကာသ ပေါက်ပွဲတည်း။

မိမိကိုယ်မှာ ပရမတ်၊ ပညတ်ကဲ့ရဲ့ မေးခွန်းစစ်တမ်းထုတ်ပုံ

- မေး ◇ ငါကောင်မ၊ ငါကောင်ထီး လုပ်နေသော မိမိခန္ဓာကိုယ်၏ အတွင်းသို့ ဉာဏ်သွင်း၍ ကြည့်လိုက်သောအခါ ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် ကြောင်ကြောင် ကြီး မြင်ရသော အဖတ်မှုန့်၊ အရည်မှုန့်တို့သည် ဇာတိ ဘယ်ရပ်သူ ဘယ်ရပ်သားများ ဖြစ်ပါသနည်း။
- ဖြေ ♦ ပရမာ နဘောဒ သဉ္ဇုဏ္ဏာ သုခုမရဇာဘူတာ၊ ပထဝီ ဓာတု ဒေါဏ မတ္တာသိယာ၊ သာတသော ဥပဗု ပမာဏာယ အာပေါ ဓာတုယာ သင်္ဂ ဟိတာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ ပရမာဏုဘောဒသဉ္ဇုဏ္ဏာ၊ ပရမာအဏုမြူ အလား မခွဲခြမ်း ထုခြေ မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်ဖြစ်၍နေသော၊ သုခုမရဇာ ဘူတာ၊ သိမ်မွေ့လှစွာသော မြူအဖြစ်သို့ရောက်သော။ ပထဝီဓာတု၊ ပထဝီဓာတ်သည်။ ဒေါဏမတ္တာ၊ တစ်စိတ်သားမျှ အတိုင်း အရှည်ရှိသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ သာ၊ ထိုပထဝီဓာတ်ကို။ ထတော၊ ထိုတစ်စိတ်သားမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပထဝီဓာတ်အောက်။ ဥပဗု ပမာဏာယ၊ ထက်ဝက်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ အာပေါဓာတုယာ၊ အာပေါဓာတ် ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ လုံးထွေးဖွဲ့အပ်၏ဟူ၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ ကျမ်းလာ အရ၊ ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီး၌ ဆံပင်စသော ပထဝီဓာတ် ၂၀၊ သည်းခြေ စသော အာပေါဓာတ် (၁၂)ပါးတို့သည် အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေစဉ် မှာပင် စတင်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ပထဝီလွန်ကဲသော မြေဓာတ် အဖတ်ကလံလပ်မှုန့်၊ တစ်စိတ်သားတို့နှင့် လုံးထွေး၍ ထားအပ်သော ဓာတ်ပရမတ်တို့ ဖြစ်ကြ၍ ဇာတိ မြေသူမြေသား ရေသူ ရေသား ဖြစ်ပါသည်။
- မေး ◇ ယခု ပဝတ္တိအခါ၌ ဘယ်ဘုံဌာန ဘယ်ဒေသမှာ ရောက်နေသနည်း။
- ဖြေ ♦ လူ့ဘုံဌာန လူ့ဒေသမှာ ရောက်၍နေပါသည်။

- မေး ◇ လူ့ဘုံဌာန လူ့ဒေသမှာ ပုံသဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုးရှိရာတွင် ဘာ၏ပုံသဏ္ဌာန် အတွင်းမှာ အဖတ်မှုန့် အရည်မှုန့်တို့သည် ဖြစ်၍နေပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ လူ၏ပုံသဏ္ဌာန်အတွင်းမှာ ဖြစ်နေပါသည်။
- မေး ◇ လူ၏ ပုံသဏ္ဌာန်အတွင်းမှာ ဖြစ်၍နေတာနှင့် သင် အဖတ်မှုန့် အရည်မှုန့် တို့သည် လူကောင်မ၊ လူကောင်ထီးကြီးများ ဖြစ်၍ သွားပါသလား။
- ဖြေ ◆ လူကောင်မ၊ လူကောင်ထီး စသည် ဖြစ်၍မသွားပါ။
- မေး ◇ လူကောင်မ၊ လူကောင်ထီးကြီးများ ဖြစ်၍ မသွားလို့ရှိရင် သင်သည် ဘာဖြစ်၍နေပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ အဖတ်မှုန့်၊ အရည်မှုန့်သာ ဖြစ်၍နေပါသည်။
- မေး ◇ ၎င်းအဖတ်မှုန့်၊ အရည်မှုန့်သည် ဘယ်သစ္စာကပါနည်း။
- ဖြေ ◆ ပရမတ္ထသစ္စာနယ်ကပါတည်း။
- မေး ◇ ဘာကြောင့် ပရမတ်ခေါ်ပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ မဖောက်မပြန် မှန်သောကြောင့် ပရမတ်ခေါ်ပါသည်။
- မေး ◇ ဘယ်လို မဖောက်ပြန်ပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ ဘယ်ပုံသဏ္ဌာန်ရောက်ရောက် အဖတ်မှုန့် အရည်မှုန့်ပါပဲ၊ လူကောင်မ လူကောင်ထီး စသည်ဖြစ်၍ မဖောက်ပြန်ပါ။
- မေး ◇ လူကောင်မ၊ လူကောင်ထီး စသည်ဖြစ်၍ မှုဖောက်မပြန်သော အဖတ်မှုန့် အရည်မှုန့်တွေကို အဖတ်မှုန့် အရည်မှုန့်တွေပဲဟု သိတော့ ဘာအမှန်ကို သိပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ ပရမတ်အမှန်ကို သိပါသည်။
- မေး ◇ ဘာပရမတ်အမှန်ကို သိပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ အဖတ်ကလာပ်၊ အရည်ကလာပ် ပရမတ်အမှန်ကို သိပါသည်။
- မေး ◇ ၎င်းပရမတ်အမှန်ကို သိတော့ လူကောင်မ၊ လူကောင်ထီး ရှာလို့ရပါသေး ၏လော။
- ဖြေ ◆ လူကောင်ထီး၊ လူကောင်မ၊ ငါကောင်မ၊ ငါကောင်ထီး စသည်များ ရှာလို့ မရပါ။

ဤကား ပရမတ်အမှန် မြင်ပုံတည်း။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်း

- မေး ◇ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ချက်ကို ကျေးဇူးရှင် မိုးညှင်းတောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက စာမတတ်သူတို့ပါ လွယ်ကူစွာ သိစေခြင်း အကျိုးငှာ တို့မြန်မာလင်္ကာသွားဖြင့် ရေးသားထားသည်ကို အဖတ်ကလာပ်၊ အရည်ကလာပ် ရုပ်ပရမတ်တို့ပေါ်လွင်အောင် ဘယ်လိုများ ပြင်ဆင်၍ ရွတ်ရပါမည်နည်း။
- ဖြေ ♦ အတွင်းရှိ ဓာတ်ကား နေရာမှာ ယခု စစ်တမ်းထုတ်ခဲ့သော အဖတ်ကလာပ် အရည်ကလာပ် ဖြစ်ပါ၍ အတွင်းရှိ အဖတ်ကလာပ်၊ အရည်ကလာပ်အား ပရမတ်သား၊ နောက်အစဉ်နှင့် အပေါ်ယံကြောတွင် ထင်မြင်ရပုံ သဏ္ဌာန်အကောင်အထည်ခြပ်ကား ပညတ်သားနှစ်ပါး ဉာဏ်မြင် ဒိဋ္ဌိစင် ဟူ၍ ပြင်ဆင်ရွတ်ရပါမည်။

ဤကား ပရမတ်အမှန် ပညတ်မှန်မြင်၍ ဒိဋ္ဌိစင်ပုံတည်း။

ဥပမာ၌ ပညတ်မှန်မြင်ပုံကို ထပ်၍ ထင်ရှားစေရန် ပြဆိုပါအံ့

- မေး ◇ ပရမတ္ထ သစ္စာနယ်က ပရမတ်အမှန်ကို သိသောအခါ မြေမှုန့်၊ ရေမှုန့်တို့သည် ကိုယ်တွေ ဦးခေါင်းတွေ ခြေလက်တွေ၊ လူရုပ်ကြီးတွေ မဟုတ်တာနှင့် သမ္မုတိ သစ္စာနယ်ထဲမှာ ကိုယ်တွေ ဦးခေါင်းကြီးတွေ၊ ခြေလက်တွေ လူရုပ်ကြီးတွေ မရှိတော့ဘူးလို့ ပယ်လိုက်ရတော့မှာလား။
- ဖြေ ♦ မပယ်လိုက်ရပါ။
- မေး ◇ မပယ်လိုက်ရလို့ရှိလျှင် ဘယ်သစ္စာနယ်က ရှိပါသနည်း။
- ဖြေ ♦ သမုတိသစ္စာ၊ ပညတ်နယ်က ရှိပါသည်။
- မေး ◇ ဘာကြောင့် ပညတ်လို့ ခေါ်ပါသနည်း။
- ဖြေ ♦ ပညာပိယတိ၊ ဝေါဟာရိယတိတိ ပညတ္တိဟု ဆိုသောကြောင့် ခေါ်ဝေါ်အပ်လို့ ပညတ်လို့ ခေါ်ပါသည်။
- မေး ◇ ဘယ်လိုခေါ်ဝေါ် အပ်ပါသနည်း။
- ဖြေ ♦ ကိုယ်ကြီး၊ ဦးခေါင်းကြီး၊ ခြေလက်ကြီး၊ လူရုပ်ကြီးလို့ ခေါ်ဝေါ်အပ်ပါသည်။

- မေး ◇ ၎င်းခေါ်ဆိုနေတဲ့ ကိုယ်ကြီး၊ ဦးခေါင်းကြီး၊ လူရပ်ကြီး စသည်တို့သည် ဘာတွေ စပ်မှ ဟပ်မှ ဖြစ်ပေါ်လာပါသနည်း။
- ဖြေ ♦ မြေမှုန့်၊ ရေမှုန့်တွေကို စပ်မှ ဟပ်မှ ဖြစ်ပေါ်လာရပါသည်။
- မေး ◇ မြေမှုန့်၊ ရေမှုန့်တွေကို စပ်မှ ဟပ်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသော ကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန်ကြီးတွေ၊ ဦးခေါင်းပုံသဏ္ဌာန်ကြီးတွေ၊ ခြေလက် ပုံသဏ္ဌာန်ကြီးတွေ၊ လူရပ်ပုံသဏ္ဌာန်ကြီးတွေသည် ဘာပညတ်များ ဖြစ်ပါသနည်း။
- ဖြေ ♦ သဏ္ဌာနပညတ် ဖြစ်ပါသည်။
- မေး ◇ လူရပ်ကြီး စသည်တို့ဟာ တစ်လ၊ နှစ်လ၊ တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ် ကာလရှည် လာအောင် အစဉ်အဆက် ဖြစ်ပေါ်ချက်ကား ဘာပညတ်ဖြစ်ပါသနည်း။
- ဖြေ ♦ သန္တတိပညတ် ဖြစ်ပါသည်။
- မေး ◇ ကိုယ်၊ လက်၊ ခြေ၊ ဦးခေါင်း၊ လူရပ်၊ ခွေးရပ် စသည် ခေါ်ဝေါ်အပ်သော သဒ္ဒါက ဘာပညတ် ဖြစ်ပါသနည်း။
- ဖြေ ♦ သဒ္ဒပညတ် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ချက် သဘာဝအနက်ကို ပြဆိုဦးအံ့။

- မေး ◇ ပညတ် အစားစားတို့တွင် လူရပ်ပုံသဏ္ဌာန်ကြီး မြေမှုန့်၊ ရေမှုန့်၊ အမှန် ဟုတ်မည်လော။
- ဖြေ ♦ မြေမှုန့်၊ ရေမှုန့် မဟုတ်ပါ၊ ပညတ်မှန်သာ ဖြစ်ပါသည်။
- မေး ◇ မြေမှုန့်၊ ရေမှုန့်သည် လူရပ်ပုံသဏ္ဌာန်ကြီး အမှန်ဟုတ်ပါမည်လော၊ ဘာ အမှန်ဖြစ်ပါသနည်း။
- ဖြေ ♦ လူရပ် ပုံသဏ္ဌာန်ကြီး မဟုတ်ပါ၊ မြေမှုန့်၊ ရေမှုန့်သာအမှန်ဖြစ်ပါသည်။
- မေး ◇ မြေမှုန့်၊ ရေမှုန့်အတိုင်း လူရပ်ကြီး စသည်ကို လူရပ်ကြီး စသည်အတိုင်း သိတော့ ဘာအမှန်ကို သိပါသနည်း။
- ဖြေ ♦ ပရမတ်မှန် ပညတ်မှန်ကို သိပါသည်။
- မေး ◇ ၎င်းပရမတ်မှန် ပညတ်မှန်သိတော့ ဘာစင်ကြယ်ပါသနည်း။
- ဖြေ ♦ အမှား စင်ကြယ်ပါသည်။

မေး ◇ အမှားစင်ကြယ်ဆိုတာက မြန်မာလို၊ ပါဠိလိုက ဘာလဲ။

ဖြေ ◆ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ပါသည်။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ် အမှားစင်ကြယ်သော ပါဠိမြန်မာ နှစ်ဘာသာတို့သည် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အဟုတ် ပြီးစီးကြသော သဘာဝတရား မဟုတ်ချေသေးပေ။ ယခုကဲ့သို့ အရပ်အတွင်းသားဟာ မြေမှုန့် ရေမှုန့်တို့သာတည်း။ ၎င်း အမှုန့် ပေါင်းစပ်စုဝေးမိသောအခါမှာ အရပ်လုပ်သူ၏ လက်ထဲတွင်သာ အပေါ်ယံ ပျဉ်စပ် ထိပ်စီးတပ်ပြီး ဖြစ်ပေါ်၍လာတဲ့ လူရပ်ပုံသဏ္ဌာန်ကြီး ပါလားလို့ ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ရင်တွင်းနှလုံးတွင်းမှာ ကြည်လင်စွာနှင့် နှစ်မျိုးနှစ်စား ပိုင်းခြား၍ မြင်လိုက်ရခြင်းတည်းဟူသော ယထာဘူတ ဉာဏ်သည်ပင်လျှင် ၎င်းရွဲ့ရပ် ဥပမာ၌ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အဟုတ် ပြီးစီးကြသော သဘာဝတရားအစစ် ဖြစ်မည်ဟု မှတ်ကြပါလေ ယောဂီမြတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို ပြခြင်း

ထိုထို အမူအရာ ဖြစ်ပျက်ဟာ “ခန္ဓာပြတ်မှု အစစ်ရှု” ဟူသော ဆောင်ပုဒ် လင်္ကာအရ၊ ခြေလှမ်းတစ်လှမ်းမှာ တစ်ခါပျက်စီးက စ၍ ကြည့်ရှုကြ၊ အားထုတ် ကြတိုင်းတို့၏ အစစတိုင်းမှာ ရပ်လျက်နေစဉ် အတွင်းသားဓာတ်ကြည် ကလာပ် ကြည်တို့ တေဇောမီးအတွက် ယမ်းပုံမီးကျအလား၊ ပထဝီမီးသြဇာ၊ ဓာတ်ဆီ တို့အကြောင်း လေးပါးကြောင့် တစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်လာကြပြီးလျှင် အရွှေ့အပြောင်း မခံဘဲ၊ ယမ်းပုံမီးတွေ့လိုက်သလို တစ်ပြိုင်နက် ပျက်လိုက်ကြကုန်၏။ ယခုလို အရွှေ့မခံ အပြောင်းမခံချက်များကို ထင်ရှားအောင် ရှုကြည့်ပြီးမှ။ ထိုထိုညာလှမ်း ဘယ်လှမ်း အမူအရာ အသစ်သစ်ဖြစ်ကြ၍ မိမိတို့ ကိုယ်ကောင်ကြီး ရှေ့ဘက်သို့ တက်သွားမှု၊ (ဝါ) အသစ်သစ် ဖြစ်သွားမှု၊ ဥဒယစုကိုကား မိမိတို့ မျက်စိဖြင့် ဒိဋ္ဌထင်မြင် ထင်မြင်၊ လိုက်ချက် လိုက်ချက်နှင့် ရှုကြည့်ပြီး ထိုညာလှမ်း ဘယ် လှမ်း အမူအရာဟောင်းတွေ နောက်ဘက်က ပျက်ပျက် ပျောက်ပျောက် လိုက်နေ မှု၊ (ဝါ) အမူအရာဟောင်းတွေ မရှိမရှိလိုက်နေမှု၊ ဝယစုတို့ကို ရှုရှုလိုက်ရန်၊ မိမိတို့ဉာဏ်ကို နောက်ကျောဘက်မှ စိုက်ထားကြလျက်၊ ညာလှမ်း ဘယ်လှမ်း အမူအရာပျက်ချက်ကိုသာ ကြည့်ကြ သိကြပြီး စကြိုသွားလျက် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ကျမ်း

အလာ ကျေးဇူးရှင် မိုးညှင်းတောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ နည်းကို မှီပါ၍
ခြေတစ်လှမ်း တစ်ခါပျက်၍ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အချက်တို့ကို အမြင်သန်ကြ စေရန်
မေးခွန်းစစ်တမ်း ထုတ်ပုံမှာ -

မေး ◇ ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်လို၍ စုံရပ်ဆဲအခါ ဘယ်လိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်
ပါသနည်း။

ဖြေ ◆ စုံရပ်လိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။

မေး ◇ စုံရပ်လိုစိတ် ဖြစ်ဆဲအခါမှာ ဘယ်လိုအမှုအရာ ဖြစ်ပါသနည်း။

ဖြေ ◆ စုံရပ်တဲ့ အမှုအရာ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

မေး ◇ ၎င်းစုံရပ်တဲ့ အမှုအရာနှင့် အပြည့်ပြည့် ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့သည်
ဘာကြောင့် ဖြစ်ပါသနည်း။

ဖြေ ◆ အကြောင်းတရားလေးပါးကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်တို့အစုံပင် ရှိငြားသော်
လည်း ဤစကြိုသွားသောအခါ စိတ္တဇရုပ်ပျက် ထင်ရှားသည်ကို ပြလို၍
စုံရပ်လိုစိတ်ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

မေး ◇ ညာလှမ်း-လှမ်းလိုက်စမ်း၊ ယခုတင်က စုံရပ်လိုသောစိတ် ရှိပါသေး၏
လော။

ဖြေ ◆ စုံရပ်လိုစိတ် မရှိပါ။

မေး ◇ စုံရပ်လိုစိတ် မရှိက၊ စုံရပ်တဲ့အမှုအရာကြီးကော ရှိပါသေး၏လော။

ဖြေ ◆ စုံရပ်တဲ့ အမှုအရာ မရှိပါ။

မေး ◇ စုံရပ်တဲ့ အမှုအရာ မရှိက၊ စုံရပ်လိုသောစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်တို့
သည် ရှိပါသေး၏လော။

ဖြေ ◆ ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနိစ္စံ ယောပိဟေတု၊ ယောပိပစ္စယော၊ ရူပဿဥပ္ပါဒါယ
သောပိ အနိစ္စံ၊ အနိစ္စသမ္ဘူတံ ဘိက္ခဝေ ရူပံ ကုတော နိစ္စံ ဘဝိဿတိ။
ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ အနိစ္စံ၊ အမြဲမရှိ။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။
ဥပ္ပါဒါယ၊ ဖြစ်ခြင်းငှာ။ ယောပိဟေတု၊ အကြင် ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ
တည်းဟူသော အကြောင်းတရားသည် လည်းကောင်း။ ယောပိပစ္စယော၊
အကြင် ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ တည်းဟူသော အထောက်အပံ့သည်
လည်းကောင်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ သောပိ၊ ထိုကံ စိတ် ဥတု အာဟာရတည်း။

ဟူသော အထောက်အပံ့သည်လည်း။ အနိစ္စံ၊ အမြဲမရှိ။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အနိစ္စသမ္ဘူတံ၊ အနိစ္စဖြစ်သော ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရတည်း။ ဟူသော အကြောင်းအထောက်အပံ့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော။ ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ နိစ္စံ၊ မြဲသည်။ ကုတောဘဝိဿတိ၊ အဘယ်မှာ ဖြစ်နိုင်လတ္တံ့နည်းဟူသော ဟောတော်မူအပ်သော ပါဠိဇနာနှင့်အညီ အကြောင်းပျက်က အကျိုးပျက်ရမြဲ ဓမ္မတာဖြစ်လေသောကြောင့် စုံရပ်လိုသော စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်သည် မရှိတော့ပါ။

မေး ◇ ဘယ်ရောက်သွားပါသနည်း။

ဖြေ ◆ ပျောက်သွားပါသည်။

မေး ◇ ပျောက်သွားတယ်ဆိုတာ ဘာဖြစ်တာလဲ။

ဖြေ ◆ ပျက်ပျက်သွားတာ။

မေး ◇ ပျက်တယ်ဆိုတာ ရှိနေသေးသလား။

ဖြေ ◆ ရှိ မရှိ ဖြစ်သွားတာ။

မေး ◇ ရှိ မရှိဖြစ်လျှင် ဝိပဿနာနှင့် ရှုမယ်ဆိုရင် ဘယ်လိုရှုမလဲ။

ဖြေ ◆ အနိစ္စ အနိစ္စဟု ရှု။

မေး ◇ ယခု ညာလှမ်းဆဲအခါ၊ ဘယ်လိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ ◆ ညာလှမ်း လှမ်းလိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။

မေး ◇ ညာလှမ်း လှမ်းလိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ဘယ်လိုအမှုအရာ ဖြစ်ပေါ်၍ လာပါသနည်း။

ဖြေ ◆ ညာလှမ်း အမှုအရာ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

မေး ◇ ၎င်း ညာလှမ်းအမှုအရာ အပြည့် အပြည့် ရပ်ကလာပ်တို့သည် ဘာကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ ◆ ညာခြေလှမ်း လှမ်းလိုသောစိတ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။

မေး ◇ တစ်ခါ ဘယ်လှမ်း လှမ်းလိုက်စမ်းပါ။ ယခုတင်က ညာလှမ်း လှမ်းလိုသောစိတ် ရှိပါသေး၏လော။

ဖြေ ◆ ညာလှမ်း လှမ်းလိုသောစိတ် မရှိပါ။

မေး ◇ ညာလှမ်း လှမ်းလိုသော စိတ်မရှိက ညာလှမ်း အမှုအရာကြီးကော ရှိပါသေး၏လော။

- ဖြေ ♦ ညာလှမ်းအမှုအရာကြီး မရှိတော့ပါ။
- မေး ◇ ညာလှမ်း အမှုအရာကြီး မရှိက ၎င်းညာလှမ်း လှမ်းလိုသော စိတ်ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ရုပ်တွေရော ရှိပါသေး၏လော။
- ဖြေ ♦ ညာလှမ်း လှမ်းလိုသော စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်တွေလည်း မရှိတော့ပါ။
- မေး ◇ ဘယ်ရောက်သွားပါသနည်း။
- ဖြေ ♦ ပျောက်သွားပါသည်။
- မေး ◇ တစ်နည်းကော။
- ဖြေ ♦ မရှိဖြစ်သွားပါသည်။
- မေး ◇ ပါဠိလို ပြန်ဆိုစမ်းပါ။
- ဖြေ ♦ အနိစ္စ ဖြစ်ပါသည်။
- မေး ◇ ၎င်း ပျောက်-ပျက်-မရှိ၊ အနိစ္စရောက်သွားတာကို ကိုယ်ပိုင်ရှိသော ဉာဏ်ဖြင့် ကိုယ်ပိုင်သိရတာ၊ ဘာဖြစ်လို့ သိရပါသနည်း။
- ဖြေ ♦ ရှုလို့၊ ပွားလို့၊ နှလုံးသွင်းလို့ သိရပါသည်။
- မေး ◇ ရှုလို့ ပွားလို့ နှလုံးသွင်းလို့ ဆိုတဲ့ မြန်မာစကားကို ပါဠိလို ပြန်ဆိုစမ်းပါ။
- ဖြေ ♦ ဝိပဿနာ။
- မေး ◇ အနိစ္စနှင့် တွဲလိုက်စမ်းပါ။
- ဖြေ ♦ အနိစ္စဝိပဿနာ။
- မေး ◇ မြန်မာလို ပြန်ဆိုစမ်းပါ။
- ဖြေ ♦ အပျောက်ကို ရှုတာ။
- မေး ◇ တစ်နည်းကော။
- ဖြေ ♦ အပျက်ကို ရှုတာ။
- မေး ◇ တစ်နည်းကော။
- ဖြေ ♦ မရှိတာကို ရှုတာ။
- မေး ◇ ပါဠိလို ပြန်ဆိုစမ်းပါ။
- ဖြေ ♦ အနိစ္စဝိပဿနာ။

မေး ◇ ဘာအပျက်ကို ရှုတဲ့ အနိစ္စဝိပဿနာ ဖြစ်ပါသနည်း။

ဖြေ ◆ ရုပ်အပျက်ကို ရှုတဲ့ ဝိပဿနာ။

မေး ◇ ယခု ဘယ်လှမ်း လှမ်းလိုသောအခါမှာ ဘယ်လိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ ◆ ဘယ်လှမ်း လှမ်းလိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။

မေး ◇ ဘယ်လှမ်း လှမ်းလိုစိတ် ဖြစ်ဆဲအခါမှာ ဘယ်လို အမှုအရာ ဖြစ်ပေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ ◆ ဘယ်လှမ်း အမှုအရာ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

မေး ◇ ၎င်း ဘယ်လှမ်းအမှုအရာနှင့် အပြည့်အပြည့် ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့သည် ဘာကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ ◆ ဘယ်လှမ်း လှမ်းလိုသော စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။

မေး ◇ တစ်ဖန် ညာလှမ်း လှမ်းလိုက်စမ်းပါ။ ယခုတင်က ဘယ်လှမ်း လှမ်းလိုသော စိတ် ရှိပါသေး၏လော။

ဖြေ ◆ ဘယ်လှမ်း လှမ်းလိုစိတ် မရှိတော့ပါ။

မေး ◇ ဘယ်လှမ်း လှမ်းလိုသောစိတ် မရှိက ဘယ်လှမ်း အမှုအရာကြီးကော ရှိပါသေး၏လော။

ဖြေ ◆ ဘယ်လှမ်း အမှုအရာကြီး မရှိတော့ပါ။

မေး ◇ ဘယ်လှမ်း အမှုအရာကြီး မရှိက ဘယ်လှမ်းလှမ်းလိုသောစိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်ကလာပ်တို့ ရှိပါသေး၏လော။

ဖြေ ◆ ၎င်းရုပ်ကလာပ်တို့ မရှိတော့ပါ။

မေး ◇ ဘယ်ရောက်သွားပါသနည်း။

ဖြေ ◆ ပျောက်ပျက်သွားပါသည်။

မေး ◇ တစ်နည်းကော။

ဖြေ ◆ ပျက်သွားပါသည်။

မေး ◇ တစ်နည်းကော။

ဖြေ ◆ မရှိ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ◇ ပါဠိလို ပြန်ဆိုစမ်းပါ။

ဖြေ ◆ အနိစ္စ ဖြစ်ပါသည်။

- မေး ◇ ၎င်း ပျောက်၊ ပျက်၊ အနိစ္စ ရောက်ရောက်သွားတာကို ကိုယ်ပိုင်ရှိသော ဉာဏ်ဖြင့် ကိုယ်ပိုင်သိရတာ၊ ဘာဖြစ်လို့ သိရပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ ရှုလို့၊ ပွားလို့၊ နှလုံးသွင်းလို့ သိရပါသည်။
- မေး ◇ ရှုလို့၊ ပွားလို့၊ နှလုံးသွင်းလို့ ဆိုတဲ့ မြန်မာစကားကို ပါဠိလို ပြန်ဆိုစမ်းပါ။
- ဖြေ ◆ ဝိပဿနာ။
- မေး ◇ ၎င်းကို အနိစ္စနှင့် တွဲလိုက်စမ်းပါ။
- ဖြေ ◆ အနိစ္စဝိပဿနာ။
- မေး ◇ မြန်မာလို ပြန်ဆိုစမ်းပါ။
- ဖြေ ◆ အပျောက် ရှုတာ။
- မေး ◇ တစ်နည်းကော။
- ဖြေ ◆ အပျက်ကို ရှုတာ။
- မေး ◇ တစ်နည်းကော။
- ဖြေ ◆ မရှိတာကို ရှုတာ။
- မေး ◇ ပါဠိလို ပြန်ဆိုစမ်းပါ။
- ဖြေ ◆ အနိစ္စဝိပဿနာ။
- မေး ◇ အပျက်ကို ရှုတဲ့ အနိစ္စဝိပဿနာသည် ဘာဖြစ်ပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ ရုပ်ပျက်ကို ရှုတဲ့ ဝိပဿနာ။

ဤကား တစ်လှမ်း တစ်ချက်ပျက် ရှုပုံတည်း။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အမြင်သန့်ပုံကို ပြခြင်း

- မေး ◇ ၎င်းစုံရပ်ဆဲအခါမှာ ဖြစ်စ ဖြစ်ဆုံး၊ လှမ်းစ လှမ်းဆဲ စသည့်အခါ ဖြစ်စ ဖြစ်ဆုံး၊ ဘယ်လှမ်း လှမ်းဆဲ စသည့်အခါတိုင်းတို့မှာ ဖြစ်စ ဖြစ်ဆုံး ရှိပါ၏လော။
- ဖြေ ◆ ဖြစ်စဆိုတာ ရှိပါသည်။
- မေး ◇ ဖြစ်စကို ဘာခေါ်ပါသနည်း။
- ဖြေ ◆ ဥဒယ ခေါ်ပါသည်။

မေး ◇ ဖြစ်ဆုံးကို ဘာခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ ♦ ဝယ ခေါ်ပါသည်။

မေး ◇ ၎င်းစုံရပ်သည့်အခါကစ၍ ညာလှမ်း၊ ဘယ်လှမ်းတို့ အမှုအရာအတိုင်း တို့မှာ အမြဲပါရှိသော ရပ်ကလာပ်တို့၏ ဖြစ်စ ဖြစ်ဆုံးကို ရှုနိုင်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဘယ်ဉာဏ်ကို ရပါသနည်း။

ဖြေ ♦ အကြောင်းတရား ငါးပါးကိုယ်စီ၊ အကုန်ချီလျက်၊ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း ဤနှစ်စင်းကို ထင်လင်းသုံးသပ် သတိရှု ဆင်ခြင်နိုင်သော ဉာဏ်သည် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဟု လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး စပ်ဆိုတော်မူသော လင်္ကာနှင့်အညီ ရပ်တို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို မြင်သူသည် ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်ကို ရပါသည်။

ဤကား ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ပေါက်ပုံတည်း။

မေး ◇ အထက်ပါ ပြဆိုခဲ့သော ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း၊ သဘောရှိသော ရပ်တရား တို့၏ အနိစ္စလက္ခဏာတို့ကို၊ အသိဉာဏ် မယှဉ်သော သတ္တဝါအပေါင်း တို့သည် အဘယ်တရားကို နှလုံးမသွင်း၍၊ အဘယ်တရားဖြင့် ဖုံးလွှမ်း သောကြောင့် မယှဉ်နိုင်ကြလေသနည်း။

ဖြေ ♦ အနိစ္စလက္ခဏံ တာဝ ဥဒယဗ္ဗယာနံ၊
အမနသိကာရာ သန္တတိယာ ပဋိစ္ဆန္နဘာ နဥပဋ္ဌာတိ။
တာဝ၊ ရှေးဦးစွာ။ အနိစ္စလက္ခဏံ၊ အမြဲမရှိဟု မှတ်ကြောင်းသဘော တရားသည်။ (တစ်နည်း) အနိစ္စလက္ခဏံ၊ အနိစ္စလက္ခဏာသည်။ ဥဒယဗ္ဗယာနံ၊ ခန္ဓာငါးပါး ရပ်နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း သဘောတရားတို့ကို။ သန္တတိယာ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏာမှ စ၍၊ စုတိစိတ်၏ ဘင်္ဂက္ခဏ တိုင်အောင်၊ မီးအလျှံအစဉ်၊ ရေယာဉ်အလား ခန္ဓာ (၅)ပါး ရပ်နာမ်တရားတို့၏။ ဥပါဒိဋ္ဌိတင် အစဉ်မပြတ် ထပ်ကာ ထပ်ကာ ဖြစ်ပျက်ခြင်း၊ အစဉ်ဖြင့်။ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ၊ ဖုံးလွှမ်းသောကြောင့် လည်းကောင်း။ နဥပဋ္ဌာတိ၊ ကောင်းကင်စခန်းဝယ် ငှက်အပေါင်းတို့၏ သွားရာလမ်း မထင်သလို၊ ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့ ဉာဏ်အစဉ်ဝယ် အနိစ္စလက္ခဏာ မထင်နိုင်။

ဤသို့ မိန့်အပ်သော ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာပါဠိ လာသည်နှင့်အညီ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို နှလုံးမသွင်းသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း အစဉ်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းသောကြောင့်လည်းကောင်း အနိစ္စလက္ခဏာကို မထင်နိုင်ပါ။

မေး ◇ ဘယ်တရားပညာဖြင့် သိမ်းဆည်း၍၊ ဘယ်တရားဖြစ်စဉ်ကို ပညာတည်း ဟူသော လက်နက်ဖြင့် ဖောက်ခွဲ ဖျက်ဆီးရသော် မမြဲမှု အနိစ္စလက္ခဏာ ကို ထင်မြင်နိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ ♦ ဥဒယဗ္ဗယာ နံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ သန္တတိယာ ဝိကောပိတာယ၊ အနိစ္စ လက္ခဏံ၊ ယာထာဝ သရသတော ဥပဋ္ဌာတိ။

ဥဒယဗ္ဗယာ နံ၊ အကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်ခြင်း၊ အကြိမ်ကြိမ်ပျက်ခြင်းတို့ကို။ ပညာယ၊ အနိစ္စဟု ရှုသော ဝိပဿနာ ပညာစက္ခုဖြင့်။ ပရိဂ္ဂဟေတွာ၊ သိမ်းဆည်းသောကြောင့်။ သန္တတိယာ၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း အစဉ်ကို။ ဝိကောပိတာယ၊ အပိုင်းပိုင်းပြု၍ ဖြတ်တောက် ဖျက်ဆီးအပ်သည်ရှိသော်။ အနိစ္စလက္ခဏံ၊ အမြဲမရှိဟု မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာသည်။ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့အား။ ယာထာဝသရသတော၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သော မိမိတို့ကိစ္စအားဖြင့်။ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ထင်၏။

ဤသို့မိန့်တော်မူအပ်သော ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာပါဠိလာသည် နှင့်အညီ၊ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို ဝိပဿနာ ပညာဖြင့် သိမ်းဆည်းမှတ်ယူ၍ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှု၊ အစဉ်သန္တတိကို ဥတုဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကာလဖြင့် လည်းကောင်း၊ အမှုအရာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဖြတ်ကာ ဖြတ်ကာ ရှုနိုင် သည်ရှိသော အမြဲမရှိဟုမှတ်ကြောင်း လက္ခဏာသည် ထင်မြင်နိုင်တော့ သည်။

ဤသို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာလာသည်နှင့်အညီ လျော်ညီစွာ၊ အနိစ္စ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို အမြင်သန်လိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် ဟူသမျှ တို့သည် အနိစ္စအပျက်၊ သန္တတိ ဖြစ်ပျက်တို့ကို မပျက်မကွက်ရအောင် ညဉ့် နေ့တိုင်းတို့မှာပင် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် တွင်တွင်ကြီး အားထုတ် နိုင်ကြပါစေ၊ ယောဂီမြတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့။

မိမိအတွင်းရှိ တစ်ကိုယ်လုံးနှင့် အပြည့်အပြည့်ဖြစ်ကြသော ရုပ်ပရမတ် ဓာတ်ကြည်၊ ကလာပ်ကြည် ဟူသမျှတို့၏ အမြဲပျက်ပျောက် အနိစ္စ ရောက်သည်တို့ကို ခြေတစ်လှမ်းမှာ တစ်ချက်၊ ဖြစ်စ၊ ဖြစ်ဆုံး၊ အမူအရာ ပျက်တို့နှင့်တွဲလျက်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သို့ တက်၍ ရူစား ပွားများ ပုံသည် ဤမှာတွင် အပြီးသတ်လိုက်ပါသည်။

ယခု ရုပ်ပျက်မျှသာ ရှိပါသည်။ အကျယ်ရေးမည် ဆိုပါက များစွာ ကျန်ပါသေးသည်။ စာမျက်နှာကို ငဲ့၍ ဤမျှနှင့် တစ်ခန်း ရပ်လိုက်ရပါသည်။

မိုးညှင်း ဝိပဿနာ ရှုနည်း ပြီး၏။



မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဝိပဿနာ ဓာတ်အလုပ်၌ အကျကျရန်

- ၁။ ပထဝီဓာတ်၊ အာပေါဓာတ်၊ တေဇောဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ်၊ အာကာသဓာတ်၊ ဝိညာဏဓာတ်၊ မြေထု၊ လေထု၊ ရေထု၊ မှောင်ထု။
- ၂။ မာလျှင်-ခက်မာပထဝီ၊ မမာလျှင် နူးညံ့ ပထဝီ၊ စိုလျှင် -စီးယို အာပေါ၊ မစိုလျှင်- ဖွဲ့စေး အာပေါ၊ ပူလျှင်- ဥဏှတေဇော။ မပူလျှင်-သီတတေဇော။ လှုပ်လျှင်- လှုပ်ရှား ဝါယော၊ မလှုပ်လျှင်- ထောက်ကန် ဝါယော။
- ၃။ မြေထုကလာပ်မှုန့်၊ ခက်မာပထဝီ၊ ဖွဲ့စေး အာပေါ၊ သီတတေဇော၊ ထောက်ကန် ဝါယော။
- ၄။ ရေထုကလာပ်မှုန့်၌ နူးညံ့ပထဝီ၊ စီးယို အာပေါ၊ သီတတေဇော၊ ထောက်ကန် ဝါယော။
- ၅။ လေထုကလာပ်မှုန့်၌ နူးညံ့ပထဝီ၊ ဖွဲ့စေး အာပေါ၊ သီတတေဇော၊ လှုပ်ရှားဝါယော။
- ၆။ ထွေထွေလာလာ၊ သိမှုမှာ၊ ခန္ဓာဝိညာဏ်မှတ်။
- ၇။ မြင်-ကြား-နံ-လျက်-တွေ့ထိချက်၊ ဆက္ကဝိညာဏ်မှတ်။
- ၈။ အတိုက်အခံ၊ အသိညာဏ်လေ့ပျက်၊ စဉ်အဆက်မှာ၊ ထိုနည်းသာ ပြိုင်လာပျက်၍လိုက်။
- ၉။ အရိပ်အရောင်၊ မှောင်အသံလေ၊ ရေနှင့်အနံ့၊ နူးညံ့လှစွာ၊ ဓာတ်တို့မှာ ရှစ်ဖြာရပ်စုံ၊ ပေါ်အောင်ရှု။
- ၁၀။ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏောဂန္ဓော၊ ရသောသြဇာ၊ ပေါင်းရှစ်ဖြာ၊ သုဒ္ဓဋ္ဌာဟုမှတ်။
- ၁၁။ ကလာပ်ဟူသမျှ၊ တူမျှသက်ရွယ်၊ အမူရာဝယ်၊ နည်းငယ်များမှု၊ အထူးရှု။

- ၁၂။ တိမ်တိုက်ထဲတွင်၊ ရုပ်ပုံထင်သို့၊ ထင်မြင်သမျှ၊ သဏ္ဌာန၊ ခေတ္တဓာတ် မှန်းသိ။
- ၁၃။ မီးစက်ဝန်းနှယ်၊ သဲချောင်းသွယ်တို့၊ ရှေ့ပြယ် နောက်ထပ် စဉ်မပြတ်၊ မှတ်လေ သန္တတိ။
- ၁၄။ အတွင်းရှိ ဓာတ်ကလာပ်ကား၊ ပရမတ်သား၊ ရှေ့နောက်အစဉ်နှင့် အပေါ်ယံကြောတွင် ထင်ရသော ပုံသဏ္ဌာန် အကောင်အထည်ခြပ်ကား ပညတ်ကား၊ နှစ်ပါးညဏ်မြင်၊ ဒိဋ္ဌိစင်၊ အတူထင်လတ်၊ ပရမတ်မှာ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိမှတ်။
- ၁၅။ ရထရေဏုမြူ တစ်လုံးကို တဇ္ဇာရီမြူက (၃၆) လုံး၊ အဏုမြူက (၁၂၉၆) လုံး၊ ပရမာဏုမြူက (၄၆၆၅၆) လုံး ရှိ၏။
- ၁၆။ ရုပ်သေရုပ်ပွား၊ နှစ်ပါးကိစ္စ၊ တေဇောက သဟကကောင်းရာ၊ တိုးဆုတ် ပါ၊ အနိစ္စမူ-အချက်စု။
- ၁၇။ ထိုထိုအမူရာ၊ ဖြစ်ပျက်တာ၊ ခန္ဓာဖြစ်ပျက်မှု၊ အစစ်ရှု။
- ၁၈။ စနက်ယမ်းမီး၊ ပမာမှီးကား၊ သူ့ထက်ငါလောင်၍ ပြေးရရှာ။
- ၁၉။ ဇာတိဇရာ၊ မရဏာနှင့် ကိလေသာမီး၊ ပြောင်ပြောင်ညီးကာ သူ့ထက် ငါသာ လောင်၍ ပြေးရရှာ။
- ၂၀။ သူ့ထက်ငါသာ၊ ဘေးကြီးရာ၊ ပြိုင်ကာပြေးရခြင်း။
- ၂၁။ ရှေ့နောက်ညှပ်ကာ၊ ဘေးများစွာ၊ အံ့ကာနှက်၏မင်း။
- ၂၂။ လူနတ်ဗြဟ္မာ၊ ပါယ်လေးရွာဘုံ၊ အလုံးစုံ၊ ဆုံ၍ ပျက်၍ မင်း။
- ၂၃။ အတိတ်သံသရာ၊ ခေါင်းဆိုက်လာ၊ နောက်မှာ ဟာလာဟင်း။

မိုးညှင်း ဝိပဿနာရှုနည်း ဆောင်ပုဒ်ပြီး၏။



သာလသုတ်

ရဟန်းတို့၊ သင်တို့သည် ရဟန်းပြု၍ မကြာမြင့်သေးမူ၍၊ ဤသာသနာတော် သို့ ယခုပင် (မကြာသေးမီက) ရောက်လာကြကုန်သော (ဒုလ္လဘရဟန်းနှင့်သက်ပြည့်) ရဟန်းသစ်တို့ကို သတိပဋ္ဌာန် လေးပါး (ဝိပဿနာ) တို့ကို ရှုမှတ်ပွားများရန် ဆောက်တည် (ဆုံးဖြတ်) ဧကုန်၏။ (ဝိပဿနာ) အလုပ်ခွင်၌ သွင်းထားအပ်ကုန်၏။ (ရှုမှတ်ပွားများလျက်) တည်စေအပ်ကုန်၏ဟု ဗုဒ္ဓ မိန့်တော်မူသည်။

(သံ - ၃၊ ၁၂၅)

ကျေးဇူးတော်ရှင်
စွန့်လွှဲဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဝိပဿနာနည်း

ကျေးဇူးတော်ရှင်

ခွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

နိဗ္ဗာန် မြန်မြန်ရောက်လိုပြန် သြပါဒတော်

- ၁။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဆိုတာ ဘယ်ဟာရ၍ ရသလဲ။
- ၂။ စွဲလမ်းနိုင်ရာ ငါးခန္ဓာ မှန်စွာရ၍ ရစမြ။
- ၃။ ဘယ်အကျိုးငှာ ကိုယ်ခန္ဓာ ဘယ်ခါရ၍ ရပါသလဲ။
- ၄။ မစွဲဖို့ရာ ဖြစ်ဆဲမှာ မှန်စွာရ၍ ရစမြ။
- ၅။ ဖြစ်ခိုက်မရှု ရုပ်နာမ်စု စွဲမှုဝင်ရောက်မြ။
- ၆။ ဖြစ်တိုင်းမှတ်ရှု ရုပ်နာမ်စု စွဲမှုကင်းပျက်မြ။
- ၇။ စွဲမှုကင်းလျှင် နိဗ္ဗာန်ခွင် ပြေးဝင်ဆိုက်ရောက်မြ။
- ၈။ နိဗ္ဗာန် မြန်မြန် ရောက်လိုပြန် နည်းမှန် စွန်းလွန်းပဲ။
- ၉။ ထိမှု-သိမှု-ထိနှစ်ခု ကျင့်မှု သတိမြ။



ကျေးဇူးတော်ရှင်

စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး

ကျေးဇူးတော်ရှင်
စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
တရားရှုမှတ်နည်းကျမ်းစာ

စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာရှုနည်းအကျဉ်း ရရှိပုံမှာ ဤသို့ ဖြစ်ပါသည်။ (၁၆-၁၀-၈၆)နေ့ နံနက်တွင် ဖြစ်သည်။ စွန်းလွန်း ဦးပဏ္ဍဝ (ပုသိမ်) ဆရာတော်ဘုရားသည် စာတစ်အုပ် ရိုက်နှိပ်ရန် မိမိနေအိမ်သို့ ကြွခဲ့ ပါသည်။ စကားစပ်မိ၍ ဝိပဿနာရှုနည်းများအကြောင်း ဆရာ ဒကာ စကားစပ်၍ ပြောဖြစ်ကြ၏။

ထိုအခါ မိမိက ဆရာတော်ကြီးများ၏ တရားရှုမှတ်နည်းများကို စုပေါင်း၍ စာအုပ်ဖြစ်အောင် ရိုက်နှိပ်လိုကြောင်း၊ စွန်းလွန်းတရားရှုမှတ်နည်း နှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာတော်ဘုရားမှ ရေးသားနိုင်က တာဝန်ယူ၍ ရေးသားပေးပါရန် လျှောက်ထားမိ ပါသည်။

ဆရာတော်ဘုရားသည် ပုသိမ်သို့ ပြန်ကြွသွားပြီးနောက် (၂၇-၁၁-၈၆) နေ့စွဲဖြင့် စွန်းလွန်းဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းနှင့် တရားရှုမှတ် နည်းကို ရေးသားပေးပို့တော်မူခဲ့ပါသည်။

စွန်းလွန်း ဦးပဏ္ဍဝ(ပုသိမ်) ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား ဤနေရာမှနေ၍ ဦးခိုက်ပါ၏ဘုရား။

ကျန်းမာချမ်းသာကြပါစေ။

ကျော်နန္ဒအောင်
(စုဆောင်းပူဇော်သူ)

စာရေးသူ ဆရာတော်၏ ဆန္ဒတော်

(ထိသိ - သတိ)

ဗြဟ္မာပြည်က အပ်တစ်စင်း၊ လူ့ပြည်က အပ်တစ်စင်း၊ အပ်သွားချင်သာ ထိဖွယ်ရာရှိပါ၏။ လူ့အဖြစ်ကို အလွန်တရာ ရဲခဲလှပါတယ်။

လူ့အဖြစ်ကို ဘဝတစ်ရာ ဘဝတစ်ယောင်ရဦး၊ ဒီအသိမျိုး၊ ဒီအလိမ္မာမျိုး၊ ဒီအခွင့်မျိုး၊ ဒီအခါမျိုး၊ ဒီတရားမျိုးနဲ့ အလွန်တရာ ကြံကြံကြံခဲလှပါတယ်။

ကြံတောင့်ကြံခဲ ကြံရောက်ခဲလှတဲ့ အခွင့်အခါမျိုးနဲ့ ကြံတွေ့နေရတဲ့ အခါမျိုးမှာ တို့တော့ လူ့ဖြစ်ကျိုးနပ်အောင်၊ လူ့ဘဝရကျိုးနပ်အောင်၊ လူ့ဘဝ ရောက်ကျိုးနပ်အောင်၊ သာသနာတော်ကြီးနဲ့ တွေ့ရကျိုးနပ်အောင် ဧရာမ မနုဿတ္တဒုလ္လဘ လူ့ဘဝကြီးကို အသင့်လျော်ဆုံး၊ အကောင်းဆုံး နေရာမှာ အသုံးချ ရအောင် သီလ သာသနာ၊ သမာဓိ သာသနာ၊ ပညာ သာသနာ၊ သိက္ခာ သုံးရပ် သာသနာတော်မြတ်ကြီးကို ခိုင်မြဲအောင် တည်တံ့အောင် ပြန့်ပြောအောင် သာသနာပြုကြရအောင်။

ပရိယတ္တိသာသနာ၊ ပဋိပတ္တိသာသနာ၊ ပဋိဝေဓ သာသနာတော်ကြီး (၃) ရပ်ကိုလည်း ခိုင်မြဲအောင်၊ တည်တံ့အောင်၊ ပြန့်ပြောအောင် သာသနာပြုကြ ရအောင်။ ဘုရားရတနာ၊ တရားရတနာ၊ သံဃာရတနာ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သည့် ရတနာမြတ်သုံးပါးကိုလည်း အမြတ်ဆုံးဖြစ်သည့် ဝိပဿနာ တရားတော်မြတ်နဲ့ ပူဇော်ကြရအောင်။ အာမိသအမွေ ဓမ္မအမွေ (၂) မျိုးတို့တွင် ဓမ္မအမွေ ခံယူ ကြရအောင်။

ဖြစ်သမျှအကြောင်း အကောင်းချည်းသာ ရသမျှနဲ့ ရောင့်ရဲ၊ မသေ ထမင်း၊ မသေဟင်းလေး စားပြီး ကြမ်းခုနစ်ချောင်းပေါ်မှာ အိပ်ရလျှင် အိပ်ရပါစေ၊

အောင်ဇော်စာပေ

ဒီနေ့ဒီရက် ဒီအချိန်ကစပြီး သေသည်အထိ ဒီဘဝကစပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စုတိသည် အထိ
တရားနှင့် နေတော့မယ်၊ တရားနှင့် သေတော့မယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကိုလည်း မွေး။
မွေးတဲ့အတိုင်း ဆတက်ထမ်းပိုး ကြိုးစားအားထုတ်နိုင်ကြပါစေသည်။

စွန်းလွန်း ဦးပဏ္ဍဝ (ပုသိမ်)

စွန်းလွန်း ဦးပဏ္ဍဝ (ပုသိမ်)
(၂၇-၁၁-၈၆)



ကျေးဇူးတော်ရှင်
စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း
[၁၂၉-၁၃၄]

စွန်းလွန်းဆရာတော်လျောင်းလျာကို မြင်းခြံမြို့နယ်၊ စွန်းလွန်းရွာကြီး တွင် ခမည်းတော် ဦးသန့်၊ မယ်တော် ဒေါ်တုတ်တို့မှ ၁၂၃၉-ခုနှစ်၊ တပေါင်း လဆန်း (၂) ရက်၊ တနင်္လာနေ့ နံနက် လေးနာရီ မထိုးမီအချိန်တွင် မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ပါသည်။

ကျော်စော ထင်ရှားသော နိမိတ်များကြောင့် ငယ်နာမည်ကို မောင်ကျော်ဒင်ဟု အမည်ပေးလေသည်။ လူလားမြောက်အရွယ်ရောက်လာသော အခါတွင် တစ်ရွာတည်းနေ မရွှေရီနှင့် သင့်မြတ်၍ သားသမီးလေးယောက် ထွန်းကားလာခဲ့၏။ သုံးယောက်မှာ ငယ်စဉ်ကပင် ကွယ်လွန်ခဲ့၍ ကိုရှိန်ခေါ် ကိုကံညွန့်တစ်ယောက်သာ ယခုထိ ရှိနေသေး၏။

လယ်ယာအလုပ်ကို လုပ်ကိုင်စားရင်း တစ်နေ့တွင် ဦးကျော်ဒင် အိမ်ရှေ့၌ မဏ္ဍပ်ထိုး၍ ဘုရားပင့်၊ ဝတ်တက်ပြုလုပ်လေသည်။ သုံးညမြောက်နေ့တွင် စတီး ဘုရားသားစက်မှ စာရေးကြီး ဦးစံတင်သည် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အာနာပါနအကြောင်းကို ပြောရာ ဦးကျော်ဒင်က စာမတတ်ဘဲ ဒီတရားကို အားထုတ်၍ ရလားဟု မေးလေသည်။ ထိုအခါ ဦးစံတင်က စာတတ်ဖို့ လိုရင်း မဟုတ်၊ သဒ္ဓါနှင့် ဝီရိယသာ လိုရင်းဟု ပြောသဖြင့် အိမ်ဘေးအဖီတွင် ဦးကျော်ဒင် သည် အာနာပါနကို စတင်အားထုတ်၏။ ထိုအချိန်မှ ဦးကျော်ဒင်သည် အိမ်မှာ သော်လည်းကောင်း၊ မောင်ရင်ပေါ် ချောက်ထဲမှာသော်လည်းကောင်း သဒ္ဓါ ကျေးဇူးတော်ရှင်

ဝီရိယသန်သန်ဖြင့် အဆက်မပြတ် အားထုတ်ခဲ့ပေသည်။

ထိုနှစ်တွင်ပင် လယ်ထွန်ထွက်ရင်း နွားနှစ်ကောင်နှင့် ထွန်တုံးကို ဖြုတ်၍ ထားခဲ့ကာ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးကျောက်ခေါ် ဦးဝီရိယထံမှ သင်းပိုင်တစ်ထည်ကို စွန့်ပြီး ရှင်ကဝိဆိုသော ဘွဲ့ဖြင့် သာမဏေအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလေသည်။

၁၂၈၂-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၁၂-ရက်၊ တနင်္လာနေ့ ညနေ (၄) နာရီ (၉) မိနစ်အချိန်တွင် မိတ္ထီလာမြို့၊ ရေလယ်ကျောင်းတိုက် ခဏ္ဍာသိမ်တွင် ရှင်ကဝိအား ဟင်းရန်ကန်ဆရာတော် ဥပဇ္ဈာယ်အဖြစ် ရေလယ်ဆရာတော်၊ ညောင်လွန်ဆရာတော်နှင့်တကွ ရဟန်းတော် တစ်ကျိပ်ကျော်တို့က ကမ္မဝါစာ ဆရာတော်များ အသီးသီး လျာထားလျက် မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလေသည်။ ရဟန်း ဒါယကာမှာ မိတ္ထီလာမြို့နေ ပွဲစားကြီးဦးပေါနှင့် ဒေါ်ကြီးညိုတို့ ဖြစ်ကြ၏။

ကျေးဇူးရှင် စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ၃၂-နှစ်တိုင်တိုင် တပည့်ကြီးပေါင်းများစွာနှင့် စွန်းလွန်းသာသနာတော်မြတ်ကြီးကို ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် သာသနာပြုတော်မူခဲ့ရာ မြန်မာမဆံ့ ကမ္ဘာအနှံ့ပင် မွေးပျံ့လျက် ရှိလေ သည်။

၁၃၁၄-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၉-ရက်၊ စနေနေ့ ညနေ ၅ နာရီ အချိန်တွင် ကျေးဇူးတော်ရှင် စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မြင်းခြံမြို့ စွန်းလွန်းဂူကျောင်း၌ ခန္ဓာဝန် ချတော်မူခဲ့လေသည်။

ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းပြီး၏။



ကျေးဇူးတော်ရှင်
စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဝိပဿနာရှုနည်း

ပုဗ္ဗကိစ္စ ပရိကံပြု

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

(၃ - ခေါက်ဆို)

ထိသိ-သတိ

မြတ်စွာဘုရား၊ ဘုရားတပည့်တော်၏ ခန္ဓာငါးပါး၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို ယခု တရားအားထုတ်ဆဲအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားအား နိဗ္ဗာန်ကို ရည်မှန်း၍ လှူဒါန်း ပါ၏ အရှင်ဘုရား။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ ဖြစ်တော်မူသော စွန်းလွန်းဂူကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးဘုရား၊ ဘုရားတပည့်တော်၏ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး ကို ယခု တရားအားထုတ်ဆဲအခါ၌ ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား နိဗ္ဗာန်ကို ရည်မှန်း၍ လှူဒါန်းပါ၏ အရှင်ဘုရား၊ သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ၌ ကျင်လည်ကြကုန်သော ဝေနေယျ သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ကျန်းမာကြပါစေ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေ၊ ဤကောင်းမှု ဤကုသိုလ်၏ အဖို့ဘာဂကို သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ ကျင်လည်ကြပါကုန်သော၊ ဝေနေယျသတ္တဝါအပေါင်းတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန် ၏။ အမျှယူတော်မူကြပါ။ အမျှ-အမျှ-အမျှ။ သူတော်ကောင်း သူမြတ်လောင်း တို့၏ ပို့သသော မေတ္တာ၊ ပေးဝေသော ကုသိုလ်အဖို့ကိုလည်း ကျွန်ုပ်က ခံယူ ပါ၏။

သာဓု - သာဓု - သာဓု။

အောင်ဇော်စာပေ

ပရိကံ ပြုပြီးလျှင် တရားထိုင်

တရားထိုင်ပုံ

ယောကျ်ားယောဂီများက ဘယ်ဘက်အခွေပေါ်တွင် ညာဘက်အခွေ ထပ်တင်၍ တင်ပျဉ်ခွေထိုင်ပါ။

အမျိုးသမီးယောဂီများက မိမိတို့ ထိုင်နေကျအတိုင်း ကျုံ့ကျုံ့ယုံ့ယုံ့ ထိုင်ပါ။ ဘယ်ဘက်လက်ဝါးအပေါ် ညာဘက်လက်ဝါးထပ်တင်၍ လက်မထိပ် ချင်း အသာထိထားပါ။

အထက်ပိုင်းကိုယ်ကို ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ်ထား၊ မျက်လုံးကို မှိတ်၊ ပါးစပ်ကို ပိတ်၊ ဝင်သက်က စရှူပြီး အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်ပါ။

အချိန်

အနည်းဆုံး မိနစ် (၄၀) ရှိအောင် ထိုင်ပါ။ မိနစ် (၄၀) အာနာပါန ရှူပြီး (၁၀) မိနစ် ဝေဒနာ လိုက်ပါ။

(၁) နာရီ အားထုတ်လိုလျှင် (၄၀) မိနစ် အာနာပါနရှူ၊ မိနစ် (၂၀) ဝေဒနာ လိုက်ပြီး အားထုတ်ပါ။

(၂) နာရီ (၃) နာရီ (၄) နာရီ (၅) နာရီ အားထုတ်ကြရမည်ဆိုလျှင် အာနာပါနကို (၁) နာရီခန့် ရှူပြီး ဝေဒနာကို ကြာကြာလိုက်ပါ။ ဝေဒနာကို ကြာကြာလိုက်လေ အသိဉာဏ် ရှင်းသည်ထက် ရှင်းလေဖြစ်လာသည်ကို ယောဂီ များကိုယ်တိုင် တွေ့သိရပါလိမ့်မည်။

ဝေဒနာလိုက်ပုံ

ဝေဒနာလိုက်ဆိုသည်မှာ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ရှုလာသော အရှုကို ရပ်ပြီး ရှုနေကျ အရှုလေနဲ့ နှာသီးဖျား ကာယတံခါးကို သတိပြု သတိထားပြီး ခန္ဓာ တစ်ခုလုံး အသိဉာဏ် ဖြန့်လိုက်ပါ။

ဥပမာ စောင်လေးကို ခေါင်းမြီးခြုံထားဘိသကဲ့သို့ ခန္ဓာနယ် တစ်နယ်လုံး တွင် အသိဉာဏ် လုံနေပါစေ။

ပေါ်လာသော ဝေဒနာကို ပေါ်လာသည့်အတိုင်း သူ့ပေါ်မှုနှင့် သတိနဲ့ ပြိုင်ကျအောင် သတိပြု သတိထားနေခြင်းကို ဆရာတော်ကြီးက ဝေဒနာလိုက် သည်ဟု ဆိုပါသည်။

ဥပမာ - ပူတဲ့ဝေဒနာ ပေါ်လျှင် ပူ-စ၊ ပူ-လယ်၊ ပူ-ဆုံး အထိ သိသာအောင် ဝေဒနာလိုက်ပါ။

ခန္ဓာနယ်ထဲမှ ဘယ်လိုဝေဒနာမျိုးပဲပေါ်ပေါ်၊ ချမ်းသာသည့်ဝေဒနာပဲ ပေါ်ပေါ်၊ ဆင်းရဲသည့်ဝေဒနာပဲပေါ်ပေါ်၊ ဝေဒနာ၏ အစ-အလယ်-အဆုံး (၃)ပါးလုံး မိအောင် သတိနဲ့ လိုက်ပါ။ ဖြစ်ဆဲ ပျက်ဆဲ ပရမတ် ဆတ်ဆတ် သဘောမျှအထိ သိအောင် ဝေဒနာလိုက်ရပါသည်။ သဘောပေါ် သဘောကျ သွားမှ ဆရာတော်ကြီးက သာဓုခေါ်မည်တဲ့။

စွန်းလွန်း တရားအားထုတ်နည်း

သံသရာစက်လည်ကြောင်း ပြတ်ကြောင်း နှစ်မျိုးရှိသည်တွင် သံသရာ စက်လည်ကြောင်း မဟုတ်ဘဲနဲ့ သံသရာစက်ပြတ်ကြောင်း တစ်မျိုးကိုသာ အားထုတ်ဖို့ပါပဲ။

သံသရာစက်ပြတ်ကြောင်း လုပ်ရမည်မှာ တံခါးက စောင့်၍ ဖြတ်ပါက သံသရာစက် ပြတ်ပါလိမ့်မည်။ တံခါးဆိုသည်မှာ ကာယတံခါးက စောင့်၍ ဖြတ်ပါ။ ကာယတံခါးက စောင့်၍ ဖြတ်ပါဆိုသည်မှာ ကာယတံခါးသည် စက္ခု စသော တံခါးတို့ထက် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ်များမှ သိလွယ် မြင်လွယ် နှလုံးသွင်းလွယ် သုံးသပ်လွယ်သည် ဖြစ်၍ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ် အမြင်သန် စေခြင်းငှာသာ ဆိုပါသည်။

စက္ခု စသော တံခါးကလည်း စောင့်၍ သတ်ရပါသေး၏။ သတ်သော် လည်း စက္ခုစသော တံခါးသည် အလွန်သိမ်မွေ့သည်ဖြစ်၍ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ ဉာဏ်က နန့်နှေးသောကြောင့် နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ် အမြင်မသန်နိုင်ပါ။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ကာယတံခါးက စောင့်၍ ဖြတ်ပါ ဆိုသည်။

ထိုကာယတံခါးကလည်း ထိမှု ဖြစ်တတ်ပါသည်။ အဲဒီထိမှုမှာ သိမှုလည်း ပါပါသည်။ အဲဒီ ထိမှုသိမှုမှာ ထိုနှစ်ခုကို သတိကြပ်ကြပ်ပြုဖို့ လိုပါသည်။

ထိုကာယတံခါးကို ထိတော့ ဖဿ ဖြစ်သည်။ ဖဿဖြစ်တော့ ဝေဒနာ ဖြစ်သည်။ ၎င်းဝေဒနာကို တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ဘဝစသည် မဖြစ်ရအောင် သတိနှင့် စောင့်၍ သတ်ဖို့ပါပဲ။

သတ်ရာမှာလည်း ဝေဒနာသညာ၊ ဝေဒနာပညာနှစ်ပါး ဖြစ်တတ်ရာ၌ ဝေဒနာသညာဆိုသည်မှာ ပညတ်ဒြပ်သဏ္ဌာန်ကို အာရုံပြု၍ သုံးသပ်ခြင်းကို ဆိုလို ပါသည်။ ဝေဒနာပညာဆိုသည်မှာ ပရမတ်ဓာတ်အစစ် ဓာတ်အနှစ်ကို အာရုံပြု၍ သုံးသပ်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

ထိုဆိုခဲ့သော ဝေဒနာသညာ မဖြစ်ဘဲ ဝေဒနာပညာသာ ဖြစ်ပါက ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အမြင်သန်၍ မိမိဉာဏ်မှာ တစ်စတစ်စ သန့်ရှင်း၍ လာပါလိမ့် မည်။ ထို့နောက် ကာယတံခါးက စောင့်၍ သတိနှင့် သုံးသပ်သဖြင့် ထင်ပါများ သော် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ဖြစ်ပြီးသည့်နောက် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာ ပါလိမ့်မည်။

ထိုသင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဆိုသည်မှာ ပရိကံ ဥပစာ အနုလုံဇောများက ကိလေသာ တရား ကင်းစင်သွားအောင် ပြုပေတော့၊ ဂေါတြဘူက နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ရရာ၊ ဒီတော့မှ ဂေါတြဘူက နိဗ္ဗာန်လို့ သညာ ပေးလိုက်တာနှင့် ဂေါတြဘူ၏ သညာသို့ လိုက်၍ ၎င်းဂေါတြဘူသညာပေးသော နိဗ္ဗာန်ကို အမှီသဟဲ ပြုပြီး မဂ်က အနုသယကို ပါယ်ပါရော တဲ့။

မှတ်ချက်။

၁၂၉၂-ခု၊ ဝါဆိုလဆုတ် (၃) ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ရေးသား၍ တောင်သာမြို့၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်ရ ဂိုဏ်းချုပ်ဆရာ ဦးအဂ္ဂဝံသထံသို့ ပေးပို့လိုက်သော စွန်းလွန်းတရားအားထုတ်နည်းကို ထေရုပ္ပတ္တိစာအုပ်မူအတိုင်း ကူးယူဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ထိမ္မ-သိမ္မ-ထိန္တိခူ-သတိကြပ်ကြပ်ပြု

ထိသော် သိလိမ့်မယ်၊ သိတဲ့အပေါ်မှာ သတိထား၊ နှာခေါင်းမှာ ရှိတဲ့ ကာယပဿာဒ ရုပ်အကြည်နှင့် ထွက်လေ ဝင်လေမှာ ရှိတဲ့ ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုပ် သူတို့ ရုပ်နှစ်ဦး ထိတော့ သိမှုနာမ်လေး ပေါ်လာလိမ့်မယ်။ အဲဒီ ထိမ္မ-သိမ္မ ဆိုတဲ့ နာမ်ရုပ်နှစ်ပါးကိုပဲ သတိပြုရှု သတိထားရ။

နာခေါင်းလို့လည်း မှတ်မရှုနဲ့။ ထွက်လေ ဝင်လေလို့လည်း မှတ်မရှုနှင့်။ ထွက်သက် ဝင်သက်လို့လည်း မှတ်မရှုနှင့်။ အတွင်းလိုက် မရှုနှင့်။ အပြင်လည်း လိုက်မရှုနှင့်။ ထိကာမျှ သိကာမျှကို သိအောင် သတိပြု၍ ရှု။ သတိထားရှု။ သူ့ထိမှု နှင့် သူ့သိမှုနှင့် သတိနှင့်သာ ပရမတ် ဆတ်ဆတ်ရောက်အောင် ထိဆဲ သိဆဲကို သာ သိအောင် သတိပြု၍ သတိထားရှု။

အတို-အရှည်မျှအောင်ရှု၊ အနေးအမြန်မျှအောင်ရှု၊ ထွက်သက်ဝင်သက် လည်သွားအောင် ရှု၊ ဆက်စပ်သွားအောင် ရှုပေး၊ (ဝိသေသ-မ၊ ပြီး) ခပ်တင်းတင်း ခပ်ပြင်းပြင်းလေးလည်း ရှုပေးကြ။

မော-မနားနှင့်၊ ညောင်း မပြင်နှင့်။ ယား-မကုတ်နှင့်၊ သည်းခံပြီး ရှုနေ (သည်းခံ နိဗ္ဗာန်ရောက်သည် ဆိုတဲ့စကား လက်တွေ့အသုံးချ) ပျင်းတဲ့စိတ် အိပ်ချင်ငိုက်ချင်တဲ့စိတ်၊ ထိုင်းမှိုင်းတဲ့စိတ်၊ တွေဝေတဲ့စိတ်၊ ထိန မိဒ္ဓ ကောသဇ္ဇ ခေါ်တဲ့ နီဝရဏစိတ်၊ အဲဒီစိတ်တွေ ပျောက်ကင်းအောင် အကောင်းဆုံးနည်းက တော့ ဝီရိယတိုးပြီး ပြင်းပြင်းထန်ထန် (ဝိသေသ မ၊ ပြီး) ရှုပြီး အားထုတ်ရုံပါပဲ။

ပျင်းတယ်၊ အိပ်ချင်တယ်၊ ငိုက်မျည်းတယ်၊ ထိုင်းမှိုင်းတယ်၊ တွေဝေတယ်၊ ပျံ့လွင့်တယ်ဆိုတာ နီဝရဏ တရားတွေက အနိုင်ယူ လွှမ်းမိုးနေတာ။ ဒီ နီဝရဏ တရားတွေ လွှမ်းမိုးအနိုင်ယူနေတော့ သဒ္ဓါတရားတွေက လျော့လျော့ရဲရဲ။ ဝီရိယ လည်း နုန့်နုန့်နွေးနွေး ထက်ထက်သန်သန် မရှိ။ သတိက မထင်ရှားတော့ပါဘူး။ သမာဓိနှင့် ပညာဆိုတာ လုံးဝကို မရှိတော့ဘူး၊ ဗိုလ်ငါးပါးစလုံး လက်မြှောက် ပေးနေရပြီ။ ဒါကြောင့် ဒီနီဝရဏတရားတွေကို နိုင်ချင်ရင် ဗိုလ်ငါးပါး လက်ကိုင် ထားပြီး ပြင်းပြင်းထန်ထန်ကြီး ရှုပေးကြရမှာပဲ။ ဝိသေသ-မ၊ ပြီး ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကြီး ရှုပေးကြ။

နီဝရဏတရားတွေက အနိုင်ယူနေကြတယ်ဆိုတာ ကိလေသာရန် သူပုန်တွေက ထကြွသောင်းကျန်းနေတာပဲ။ အကုသိုလ်တရားတွေက လွှမ်းမိုး နှိပ်စက်ခြင်းကို မခံရလေအောင် ကိလေသာရန်သူတွေရဲ့ ထကြွသောင်းကျန်းမှု ငြိမ်းပျောက်အောင် သဒ္ဓါဗိုလ်၊ ဝီရိယဗိုလ်၊ သတိဗိုလ်၊ သမာဓိဗိုလ်၊ ပညာဗိုလ် ဗိုလ်ငါးပါးနှင့် ခုခံတိုက်ဖျက်ကြရမှာပဲတဲ့။

ဝီရိယတိုး ရှုကျိုး

ဝီရိယတိုးပြီး ပြင်းပြင်းထန်ထန်ရှုလျှင်-

နီဝရဏတရားတွေလည်း ကင်းစင်သွားလိမ့်မည်။

ကိလေသာ ရန်သူပုန်တွေလည်း ပျောက်ကွယ်သွားလိမ့်မည်။

အကုသိုလ်တရားဆိုးတွေလည်း မနှိပ်စက်နိုင်တော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝီရိယတိုးရှုလျှင်-

၁။ မဖြစ်ပေါ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေလည်း ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။

၂။ ဖြစ်ပေါ်ပြီးတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေလည်း တိုးပွားလာတယ်။

၃။ မဖြစ်ပေါ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တရားဆိုးများကိုလည်း တားမြစ် ထားနိုင်တယ်။

၄။ ဖြစ်ပေါ်ဆဲ အကုသိုလ်တရားဆိုးများကိုလည်း ပယ်နိုင်တယ်၊ သတ်နိုင်တယ်၊ ပယ်သတ်နိုင်တယ်၊ ဝိသေသ-မ ပြီး ဝီရိယ တိုး ပြီး ပြင်းပြင်းထန်ထန် ရှုတာဟာ အကျိုးကြီးမားလှပါတယ်။

နီဝရဏတရားခြောက်ပါးက အရှုံးပေးပြီး ဗိုလ်ငါးပါးက အနိုင်ရနေတဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကိုယ်ထဲမှာ မောတာ ပန်းတာတွေလည်း မရှိ၊ ညောင်းတာ ညာတာတွေလည်း မရှိ၊ ယားတာ ယံတာတွေလည်း မရှိပဲ၊ ဒုက္ခဝေဒနာတွေ ငြိမ်းပြီး ချမ်းသာနေပါတယ်။

စိတ်ထဲမှာလည်း ပျင်းတဲ့စိတ်၊ အိပ်ချင်တဲ့စိတ်၊ ငိုက်မျည်းတဲ့စိတ်၊ တွေဝေ တဲ့စိတ်၊ ဟိုဟိုဒီဒီ ပြေးလွှားနေတဲ့စိတ်တွေလည်း မရှိတော့ပါဘူး။ ချမ်းသာနေပါ တယ်၊ ယောဂီ၏တရားကတော့ အလွန် အထက်တန်း ရောက်နေပါပြီ။

သူ့ထိမှု သူ့သိမှုနှင့် သတိနှင့် ထိဆဲ သိဆဲလေးပေါ်မှာ ပြိုင်ပြိုင်ကျနေပြီး ထိကာမျှ သိကာမျှလေးသာ မိနေပြီး (ဒါကို ဆရာတော်ကြီးက အာနာပါန စီးမိနေ တာတဲ့၊ တစ်နည်း စွန်ကလေး လေမိနေသလိုပါပဲတဲ့။)

ရုပ်ပေါ် နာမ်ပေါ် ရောက်ပြီး ပရမတ်ဆတ်ဆတ်ကို မိနေပြီး ရုပ်ပေါ် နာမ်ပေါ် ရောက်နေတဲ့အချိန် ပရမတ် ဆတ်ဆတ်ကိုသာ မိနေတဲ့ အချိန်၊ နှာခေါင်း ဆိုတဲ့ သတ္တဝါ အယူစွန့်တယ်၊ နှာခေါင်းဆိုတဲ့ အတ္တသညာလည်း ကွာတယ်၊

နှာခေါင်းဟာ ငါ့ကိုယ်လို့ စွဲယူနေတဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ မဖြစ်တော့ဘူး၊ နှာခေါင်းမှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကွာပြီ၊ နှာခေါင်းမှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကွာတော့ တစ်ကိုယ်လုံး သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကွာသွားပါပြီ။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိကွာတဲ့စိတ်၊ ထိဆဲ သိဆဲလေးပေါ်မှာ ထိကာမျှ သိကာမျှ အာနာပါန စီးမိနေတဲ့ ယောဂီမှာ နှာခေါင်းမှာ ငါ့ကိုယ် ငါ့ရဲ့ဥစ္စာလို့ စွဲယူထားတဲ့ တဏှာလည်း မရှိတော့ဘူး၊ နှာခေါင်းမှာ တဏှာ ကွာပါတယ်၊ နှာခေါင်းမှာ တဏှာကွာရင် တစ်ကိုယ်လုံး တဏှာကွာသွားပြီ၊ အဲဒီ တဏှာကွာတဲ့စိတ်နှင့် အာနာပါန ထိဆဲ သိဆဲလေးပေါ်မှာ ထိကာမျှ သိကာမျှလေးသာ ရောက်နေလည်း ယောဂီမှာ နှာခေါင်းမှာ ငါ ငါလို့ စွဲတဲ့စိတ် မရှိတော့ပါဘူး။

နှာခေါင်းမှာ မာနကွာနေတယ်။ နှာခေါင်းမှာ မာန ကွာနေတော့ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ မာနကွာနေတယ်။

ဒိဋ္ဌိက-ငါ။

တဏှာစွဲက-ငါ့ဟာ။

မာနစွဲက-ငါ-ငါ။

ဟော-ဒိဋ္ဌိရယ်၊ တဏှာရယ်၊ မာနရယ်ဆိုတဲ့ သံသရာ နယ်ချဲ့နေတဲ့ ပပဉ္စတရား (၃) ပါး တဒင်္ဂ ငြိမ်းအေးသွားကာ လမ်းစပေါ်ပြီ မဟုတ်ပါလား၊ တဒင်္ဂငြိမ်းရင် သမုစ္ဆေဒ အပြီးအပိုင် ငြိမ်းဖို့ သေချာပြီ။

ဒိဋ္ဌိ၊ တဏှာ၊ မာနငြိမ်းရင် လောဘ-ဒေါသ-မောဟ-မာန-အဝိဇ္ဇာ စတဲ့ တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာတွေလည်း ငြိမ်းသွားတော့တာပါပဲ။ အာနာပါနရဲ့ အကျိုးတရားတွေ များများ မြင်လိုက်တာ။

သာဓု...သာဓု...သာဓု။

အာနာပါန အကျိုး

အာနာပါန သတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အကျိုးများပုံကို မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ စာမျက်နှာ (၉၆) မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ် အဖွင့်တွင် ထင်ရှားစွာ ဟောပြထားပါသည်။

အောင်ဇော်စာပေ

- ၁။ တစ်ထိုင်တည်းနှင့် အာသဝေါတရား ကုန်၍ ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်ခြင်း။
- ၂။ ထိုမှ ချွတ်လွဲခဲ့သော် ဒုတိယအကြိမ် သေခါနီးကာလ၌ သမသီသီ ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်ခြင်း။
- ၃။ ထိုမှ ချွတ်ချော်ခဲ့သော် တတိယအကြိမ် နတ်ပြည်၌ နတ်ဓမ္မကထိက က ဟောကြားသော တရားကို နာကြားရသဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်း။
- ၄။ ထိုမှ မရောက်သေးသော် သာသနာပ အခါ၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်နိုင်ခြင်း။
- ၅။ ထိုမှ မရသေးသော် ကြုံရာ မြတ်စွာဘုရား မျက်မှောက်၌ ဗာဟိယ ဒါရဓိယ မထေရ်ကဲ့သို့ ရှစ်လုံးတစ်ပါး လေးပါး တစ်ဂါထာ အဆုံး၌ ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်ခြင်း။

အလွတ်မရှိဘဲ အမြန်နှင့်အနှေးသာ ကွာခြားလေသည်။ အကျိုးပေး ကား ကြီးမားလှပါပေသည်။

ထို့ကြောင့် “အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း” သည် သမထလော၊ ဝိပဿနာ လော ဟူ၍ ဝေဖန်စရာမလို၊ တစ်ထိုင်တည်းနှင့် မဂ်ဉာဏ်လေးပါး၊ ဖိုလ်ဉာဏ် လေးပါးကို ရနိုင်သည်ဆိုပါ၍ ယုံကြည်စွာ အားထုတ်ကြစေလိုပါသည်။

ဣဓ ဘိက္ခု အာနာပါနဿတိ အနုယုတ္တော
 ဧကာသနေ နိသိန္နောဝ သဗ္ဗာသဝေ ခေပေတွာ
 အရဟတ္တံ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ တထာ အသက္ကောန္တော
 မရဏကာလေ သမသီသီ ဟောတိ၊
 တထာ အသက္ကောန္တော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ
 ဓမ္မကထိက ဒေဝပုတ္တဿ ဓမ္မံ သုတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏ္ဏာတိ၊
 တတော ဝိရဒ္ဓေါ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓါပ္ပါဒေ ပစ္စေကဟေမိ
 သစ္စိကရောတိ၊ တံ အသစ္စိ ကရောန္တော ဗုဒ္ဓါနံ သမ္ဗုဒ္ဓိဘာဝေ
 ဗာဟိယတ္တေရာ ဒယောဝိယ ခိပ္ပာဘိညော ဟောတိ။

(မ-၄-၃-၉၆ မျက်နှာ)

ဣဓ ဣမသ္မိံသာသနေ၊ သီလ-သမာဓိ-ပညာ သိက္ခာသုံးရပ် သာသနာတော်မြတ်၌။ ဘိက္ခု၊ သံသရာ ဘေးကို ရှုကုန်သော ရဟန်းသည်။ အာနာပါနဿတိ၊ အာနာပါနဿတိကို။ အနုယုတ္တော၊ လုံ့လဝီရိယဖြင့် အားထုတ်သည်ရှိသော်။ ဧကာသနေ၊ တစ်နေရာတည်း၌ (ဝါ) တစ်ထိုင်တည်း၌။ နိသိန္ဒောဝ၊ နေလျက်သာလျှင်။ သုဗ္ဗာသဝေ၊ အလုံးစုံသော အာသဝေါတရား လေးပါးတို့ကို။ ခေပေတွာ၊ ကုန်စေ၍။ အရဟတ္တံ၊ ရဟန္တာ၏အဖြစ်သို့။ ပါပုဏာတိ၊ ရောက်နိုင်၏။ တထာ၊ ထိုဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း။ အသက္ကောန္တော၊ မစွမ်းနိုင်သေးသည် ရှိသော်။ မရဏကာလေ၊ သေခါနီးကာလ၌။ သမသီသီ၊ သမသီသီ ရဟန္တာသည်။ ဟောတိ၊ မစွမ်းနိုင်သေးသည်ရှိသော်။ ဒေဝလောကေ၊ နတ်ပြည်၌။ နိဗ္ဗတ္တိတွာ၊ ဖြစ်ရ၍။ ဓမ္မကထိက ဒေဝပုတ္တဿ၊ ဓမ္မကထိကနတ်သား၏။ ဓမ္မံ၊ ဟောကြားသောတရားကို။ သုတွာ၊ နာကြားရ၍။ အရဟတ္တံ၊ ရဟန္တာအဖြစ်သို့။ ပါပုဏာတိ၊ ရောက်နိုင်သေး၏။ တထာ၊ ထိုနတ်ပြည်မှ။ ဝိရဒ္ဓေါ၊ ချွတ်လွဲခဲ့သည် ရှိသော်။ ဗုဒ္ဓါပွါဒေ၊ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ပွင့်တော်မူခြင်းသည်။ အနုပ္ပန္နေ၊ ပွင့်တော်မမူသေးသည်ရှိသော်။ ပစ္စေကဗောဓိ၊ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို။ သစ္စိကရောတိ၊ မျက်မှောက်ပြုနိုင်သေး၏။ တံ အသစ္စိကရောန္တော၊ ထိုသို့မျက်မှောက် မပြုနိုင်သေးသည်ရှိသော်။ ဗုဒ္ဓါနံ၊ ပွင့်တော်မူ လတ္တံ့ကုန်သော အရိမေတ္တေယျ အစရှိသော ဘုရားတို့၏။ သမ္မုခိဘာဝေ၊ မျက်မှောက်၌။ ဗာဟိယတ္တေရာ ဒယောဝိယ၊ ဗာဟိယဒါရစိမထေရ် စသည်ကဲ့သို့။ ခိပ္ပာဘိညော၊ လျင်သော အသိဉာဏ်ရှိသော ရဟန္တာသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ရလေတော့သတည်း။

သာဓု - သာဓု - သာဓု ။

မှတ်ချက်။

“တစ်ထိုင်တည်း၊ တစ်နေရာတည်း၌၊ အာသဝေါတရားလေးပါးကုန်ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်တယ်” ဟု စာက ဆိုထားပြီး အာသဝေါတရား လေးပါးကုန်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်က ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇) ပါး ပြည့်စုံလို့သာ ရဟန္တာ ဖြစ်သည်။ သီလ-သမာဓိ-ပညာ သိက္ခာသုံးပါး ပြည့်စုံလို့သာ ရဟန္တာ ဖြစ်သည်။ သီလ-သမာဓိကို ‘သမထ’ ခေါ်၊ ပညာကို ‘ဝိပဿနာ’ ခေါ်၊ သမထ၊ ဝိပဿနာ နှစ်ပါး ပြည့်စုံလို့သာ ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်း စိတ်ချယုံကြည်သင့်ပါသည်။

အာနာပါနု ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးငါးပါး

သတိမမေ့၊ ချိန်နေ့သိပြန်။

မျက်လှန်ကြောဆွဲ၊ မရှိဘဲနှင့်။

သေလည်း မတောင့်တင်း၊ ပုပ်နဲ့ကင်းသည်။

ကျိုးရင်း ဝိပဿနာ တန်ခိုးတည်း။

သံသရာလည်ပုံ

သညာက အနိစ္စကို နိစ္စထင်အောင် လိမ်တယ်၊ ဒုက္ခကိုလည်း သုခထင်အောင် လိမ်တယ်။ အတ္တကိုလည်း အနတ္တထင်အောင် လိမ်တယ်၊ အသုဘကိုလည်း သုဘထင်အောင် လိမ်နေတယ်။ သတ္တဝါတွေဟာ သညာအလိမ်ကို ခံနေရတယ်။ သညာအလိမ် မိနေတယ်။ သညာရဲ့အလိမ်မိနေတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာ အမှန်ကို အမှန်အတိုင်း မသိဘူး။ မသိတော့ လိုချင်၊ လိုချင်တော့ စွဲလမ်း၊ စွဲလမ်းတော့ ပြုလုပ်။ ပြုလုပ်တော့ ရရှိ။ ရရှိတော့ ခံရတယ်။

မသိတာကို အဝိဇ္ဇာ ခေါ်သည်။ လိုချင်တာကို တဏှာခေါ်သည်။ စွဲလမ်းတာကို ဥပါဒါန်ခေါ်သည်။ မသိ လိုချင် စွဲလမ်းတာကို ကိလေသာဝဋ် ခေါ်သည်။

စေတနာနဲ့ ပြုလုပ်တာကို သင်္ခါရနဲ့ ဘဝ ခေါ်သည်။

စေတနာနဲ့ ပြုလုပ်တာကို ကမ္မဝဋ် ခေါ်သည်။

ရရှိတာကို ဝိပါကဝဋ် ခေါ်သည်။

ရရှိတာတွေက ဘယ်သူတွေလဲ၊ ဝိညာဉ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတနာ၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ အကျိုးတရားများ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ကိလေသာဝဋ်ကြောင့် ဝိပါကဝဋ် ဝေဒနာအကျိုးတရားကြီးကိုတော့ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခဒေါမနဿ ဥပါယာသ မီးတွေ အလောင်ခံနေရပါတယ်။

သောက-စိုးရိမ်ပူဆွေးတဲ့ မီးတွေ အလောင်ခံနေရပါတယ်။

ပရိဒေဝ-မျက်ရည်ပေါက်ကြီးငယ်ကျပြီး ငိုကြွေးမြည်တမ်းရတဲ့ မီးတွေ အလောင်ခံနေရပါတယ်။

ဒုက္ခ-ကိုယ်ပင်ပန်း ဆင်းရဲရိက္ခမ်းတဲ့ ဒုက္ခမီးကြီးတွေ အလောင်ခံရပါတယ်။

ဒေါမနဿ-စိတ်ပင်ပန်း ဆင်းရဲရိက္ခမ်းတဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခ မီးကြီးတွေ အလောင်ခံရပါတယ်။

ဥပါယာသ-မေ့မြော သတိလွတ် ရူးသွပ်သွားသည်အထိ ဆင်းရဲ ဒုက္ခ မီးကြီးတွေ အလောင်ခံရပါတယ်။ ဤနည်းအတိုင်း သတ္တဝါတွေဟာ သံသရာ လည်ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေကြပါတယ်။

သံသရာပြတ်ပုံ

ထိမှု-သိမှု ထိုနှစ်ခုကို သတိပြု သတိထားပြီး ရှုတော့ အနိစ္စကို အနိစ္စ မှန်း သိတယ်။ ဒုက္ခကိုလည်း ဒုက္ခမှန်း သိတယ်။ အနတ္တကိုလည်း အနတ္တမှန်း၊ ဒုက္ခကို ဒုက္ခမှန်း၊ အသုဘကို အသုဘမှန်းသိတော့ သညာအလိမ်ပြေတယ်။ သညာ အလိမ် ပျောက်တယ်။ သညာအလိမ် ကင်းသွားတယ်။ သညာအလိမ်ကင်းတော့ သညာရဲ့အလိမ်ကို မခံရတော့ဘူး။ သညာရဲ့အလိမ်ကို မခံရတော့ ဝိပဿနာ အသိတွေကို အပြည့်အဝ ရတယ်။

သိတော့ မလိုချင်။ မလိုချင်တော့ မစွဲလမ်း။ မစွဲလမ်းတော့ မပြုလုပ်။ မပြုလုပ်တော့ မရ။ မရတော့ ချမ်းသာသည်။

သိတော့ မလိုချင်။ မစွဲလမ်းတော့ ကိလေသာဝဋ်ငြိမ်းတာ။ စေတနာနဲ့ မပြုလုပ်တာက ကမ္မဝဋ်ငြိမ်းတာ။ (ဝေဒနာ) အကျိုးတရားကို ဝိပါကဝဋ် ငြိမ်း တာ။ ဝိပါကဝဋ် ငြိမ်းတော့ သောက ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခဒေါမနဿ ဥပါယာသ ဆိုတဲ့ မီးတွေ မတောက်လောင်နိုင်တော့ဘဲ၊ အစဉ်အတိုင်း အေးငြိမ်းကုန်သဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရွှေ့ပြည် ချမ်းသာမြတ်ကြီးသို့ ရောက်ကြပါသတည်း။

အလိုလိုက် အမှိုက်စော်ကားပုံ

(၁) မျက်စိအလိုကို မလိုက်နဲ့။ နားအလိုကို မလိုက်နဲ့။ နှာခေါင်းအလိုကို မလိုက် နဲ့။ လျှာအလိုကို မလိုက်နဲ့။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးရဲ့အလိုကို မလိုက်နဲ့၊ အလို လိုက်တော့ အမှိုက်စော်ကားတတ်သည်။

(၂) မျက်စိအလိုလိုက်တော့ မျက်စိပေါက်ကမှား
နားအလိုလိုက်တော့ နားပေါက်ကမှား
နှာခေါင်းအလိုလိုက်တော့ နှာခေါင်းပေါက်ကမှား
လျှာအလိုလိုက်တော့ လျှာပေါက်ကမှား
ခန္ဓာကိုယ်အလိုလိုက်တော့ ကိုယ်ပေါက်ကမှား
ငါးပါးမှားတော့ ငါးပါးမှောက်အောင်
ဒုက္ခရောက်ရတယ်။

(၃) သတ္တဝါတွေဟာ သညာရဲ့အလိမ်ကို ခံနေရတယ်။ သညာအလိမ် မိနေတယ်။ သညာက ဘယ်ကနေပြီး လိမ်သလဲ။ မျက်စိပေါက်၊ နားပေါက်၊ နှာခေါင်းပေါက်၊ လျှာပေါက်၊ ကိုယ်ပေါက်၊ မနောပေါက်၊ ဒွါရ (၆) ပေါက် ကနေပြီး သညာက လိမ်နေပါတယ်။

(၁) မြင်တာကို သညာဖုံးသည်။ သညာကို သင်္ကာရှင်းမှ သင်္ကာကင်းမည်။
မြင်တာကို သညာဖုံးသည်။ သညာကို သင်္ကာမရှင်းလျှင် သင်္ကာ မကင်းပြီ။

(၂) ကြားတာကို သညာဖုံးသည်	။၀။	ငြိ။
(၃) နံတာကို သညာဖုံးသည်	၀။	ငြိ။
(၄) စားတာကို သညာဖုံးသည်	၀။	ငြိ။
(၅) ထိတာကို သညာဖုံးသည်	၀။	ငြိ။
(၆) သိတာကို သညာဖုံးသည်	။၀။	ငြိ။

ထမင်းစားတော့မယ် ဆိုပါတော့။ ထမင်းပွဲရှေ့သို့ ရောက်ပြီ ဆိုပါတော့။
ကြိုက်တဲ့ ဣရိယာပုတ်နဲ့ ထိုင်ပါ။

အောင်ဇော်စာပေ

ထမင်းဟု အလုပ်အလွှေပြုတော့ မသိဘူးလား သိတယ်။ သိတဲ့အပေါ် သတိထားလုပ်။

ထမင်းကို ပါးစပ်ဆီယူတော့ မသိဘူးလား သိတယ်။ သိတဲ့အပေါ် သတိထားယူ။

ထမင်းကို ပါးစပ်ထဲ ခွံတော့ မသိဘူးလား သိတယ်။ သိတဲ့အပေါ် သတိထားခွံ။

ထမင်းကို စားတော့ မသိဘူးလား သိတယ်။ သိတဲ့အပေါ် သတိထားပြီး မျိုပါတဲ့။

သတိနဲ့ အိပ်ပုံ

ညာဘက်စောင်းပြီး (သီဟသေယျ) အိပ်ခြင်းမျိုးနဲ့ အိပ်ပါ။ ဒူးနှစ်လုံး ဆင့်မထားပါနဲ့။ ရှေ့တိုးနောက်ဆုတ် ယှဉ်ထားပါ။

စိတ်ထဲမှာ အဓိဋ္ဌာန်ပြုလိုက်ပါ (ငါ တရားနဲ့ အိပ်မယ်။ တရားနဲ့ နိုးမယ်။ နိုးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်တည်း တရားဆက် အားထုတ်မယ်) အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီးလျှင် ထိမူ-သိမူကို သတိပြု၍ ဖြည်းဖြည်းလေး ရှုအိပ်။ သာသာလေး ရှုအိပ်။ ထိဆဲ-သိဆဲလေးကိုသာ သိအောင် သတိပြုပြီး ရှုအိပ်။ ဘဝင်ကျပြီး အိပ်ပျော်သွားပါ လိမ့်မယ်။ အိပ်မက်ထဲတွင်တောင် ရှုနေတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် စွန်းလွန်း ဆရာတော်ကြီးက (အိပ်သော် တစ်ရေး၊ ကိုယ်ကျိုးပေး၊ ပေးသည်အမှန်၊ တစ်သိန်း၊ တစ်သန်းမက တန်ပါသည်) တဲ့။

စွန်းလွန်းဝိပဿနာလင်္ကာ

တံခါးဝိပါက်၊ ပစ္စုပ္ပန်စွက်၊ အချက်တစ်ခုသာ။

တံခါးထိဆဲ၊ သတိစွဲ၊ မလွဲဝိပါက်ပါ။

ဝိပါက်ပေါ်လွင်၊ သတိတင်၊ အစဉ်ချမ်းသာမှာ။

ပစ္စုပ္ပန်ခိုက်၊ သတိစိုက်၊ မျှော်စိုက်နိဗ္ဗူတာ။

ထိ-သိ နှစ်ပါး၊ သတိထား၊ ရငြား နိဗ္ဗူတာ။

ဇာတိဆိုတာ၊ ဒီနေရာမှာ သေချာမလွဲပါ။

ဖဿကြောင့်သာ၊ ဝေဒနာ၊ ဒီဟာ မှတ်ကြပါ။

လေးပါးသတိပဋ္ဌာန်၊ ရှုကြပြန်၊ အမှန်သူ့ကိုသာ။
 သင်္ခါရဓမ္မ၊ ရှုပြန်က သူက မလွယ်ပါ။
 နှစ်ပါးရုပ်နာမ်၊ ရှုသူမှန်၊ ဧကန်သူ့ကိုသာ။
 လက္ခဏာသုံးဝ၊ ရှုသမျှ၊ သူက မလွယ်ပါ။
 အကျဉ်းက ထိုင်၊ တစ်ခုပိုင်၊ ပြောနိုင်များလှစွာ။
 ဧကောဓမ္မော၊ ဘုရားဟော၊ သဘောသူ့ထဲမှာ။
 ဆိုင်းတီးသလို၊ ပမာဆို၊ သာကို မှတ်ကြပါ။
 အနုသယဓာတ်၊ ဘယ်အရပ်၊ တည်ကပ်နေသည်သာ။
 ဝေဒနာမှာ၊ အနုသယာ၊ ပါတာသိဖို့ရာ။
 မျိုးစေ့နှင့်သာ၊ ဥပမာ၊ တူစွာမှတ်ကြပါ။
 အတွင်းမှာနေ၊ ပေါက်တတ်စေ၊ ကြည့်လေမမြင်ပါ။
 ပေါက်စေသတ္တိ၊ အတွင်းရှိ၊ ခွဲကြည့် မမြင်ပါ။
 ပေါက်စေတတ်သာ၊ အနုသယာ၊ တူစွာမှတ်ကြပါ။
 မြေမှာချမူ၊ အညော့ကံစူ၊ ထွက်မှု ကြီးပွားရာ။
 အိုးကင်းအပေါ်၊ မီးနှင့်လှော်၊ ကျွမ်းသော် မပေါက်ပါ။
 အာရုံတရား၊ မြေရေလား၊ မှတ်သားကြလေပါ။
 ဝေဒနာတွင်၊ သတိတင်၊ ကြာလျှင် ကျွမ်းမည်သာ။
 ဒိဋ္ဌိနုသယ၊ ကျွမ်းသူမှ၊ သေရဝီတိက်သာ။
 ဝီတိက်သေလျှင်၊ အပါယ်ခွင်၊ အစဉ်လွတ်မည်သာ။
 ဒေါသာနုသယ၊ ကျွမ်းသူမှ၊ သေရ ပရိယုဋ္ဌာ။
 ပရိယုဋ္ဌ၊ သေသူမှ၊ လားရ ဗြဟ္မာ့ရွာ။
 အကုန်နုသယ၊ သေလေက၊ လွတ်ရသံသရာ။
 နုသယသတ်လျှင်၊ သတိပင်၊ သည်ပြင်မရှိပါ။

ထိသိ-သတိ

- (၁) ထိ-သိ နှစ်ပါး သတိထား ရငြား နိဗ္ဗူတာ။
- (၂) ထိ-သိ ပေါ်၌ သတိစိုက် မျှော်လိုက်နိဗ္ဗူတာ။
- (၃) ထိ-သိ ပေါ်တွင် သတိတင် အစဉ်ချမ်းသာမှာ။
- (၄) ထိ-သိ နှစ်ခု သတိပြု ကျင့်မှု ဤအတိုင်းသာ။

နိဗ္ဗာန်မြန်မြန် ရောက်လို့ပြန်

- (၁) ဝိပဿနာဉာဏ်ဆိုတာ ဘယ်ဟာရှု၍ ရသလဲ။
- (၂) စွဲလမ်းနိုင်ရာ ငါးခန္ဓာ မှန်စွာရှု၍ ရစေမည်။
- (၃) ဘယ်အကျိုးငှာ ကိုယ်ခန္ဓာ ဘယ်ခါရှုရပါသလဲ။
- (၄) မစွဲဖို့ရာ ဖြစ်ဆဲမှာ မှန်စွာရှုရမည်။
- (၅) ဖြစ်ခိုက်မရှု ရပ်နာမ်စု စွဲမှု ဝင်ရောက်မည်။
- (၆) ဖြစ်တိုင်းမှတ်မှု ရပ်နာမ်စု စွဲမှုကင်းပျောက်မည်။
- (၇) စွဲမှုကင်းလျှင် နိဗ္ဗာန်ခွင် ပြေးဝင် ဆိုက်ရောက်မည်။
- (၈) နိဗ္ဗာန်မြန်မြန် ရောက်လို့ပြန် နည်းမှန်စွန်းလွန်းပဲ။
- (၉) ထိမှု သိမှု ထိုနှစ်ခု ကျင့်မှု သတိမည်။

ကိုယ့်အလုပ် ကိုယ့်တာဝန်

- (၁) ငါးပါးပဉ္စသီကို ခါးဝတ်အထည်လို မြဲကြ။
 - (၂) ရှစ်ပါးသီလ တဘက်ကို ခြံကြ။
 - (၃) ရတနာသုံးပါး ပန်းသုံးပွင့်ကို ပန်ကြ။
 - (၄) သမထ ဝိပဿနာကို အမွှေးနံ့သာလိမ်းကြ။
 - (၅) ပိုတာ လျှံတာ လှူဒါန်းကြ။
- အဲဒါ ကိုယ့်အလုပ် ကိုယ့်တာဝန်လို့ မှတ်ကြ။

သာဓု - သာဓု - သာဓု။

မေတ္တာဘာဝနာ ပွားနည်းများ

သဗ္ဗသင်္ဂဟ မေတ္တာ

- (က) ခပ်သိမ်းများစွာ သတ္တဝါ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- (ခ) ဘေးရန်ပယ်ရှင်း စိုးရိမ်ကင်း ဆင်းရဲမရှိ ဖြစ်ပါစေ။

တိက မေတ္တာ

- (က) ကြီးငယ် အလတ် သုံးရပ်ခန္ဓာ သတ္တဝါ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
ဘေးရန်ပယ်ရှင်း စိုးရိမ်ကင်း ဆင်းရဲမရှိ ဖြစ်ပါစေ။
- (ခ) ရှည်-တို အလတ် သုံးရပ်ခန္ဓာ သတ္တဝါ ချမ်းသာကိုယ်စိတ်မြဲပါစေ။
ဘေးရန်ပယ်ရှင်း စိုးရိမ်ကင်း ဆင်းရဲမရှိ ဖြစ်ပါစေ။
- (ဂ) ဆူ-ကြုံ အလတ် သုံးရပ်ခန္ဓာ သတ္တဝါ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
ဘေးရန်ပယ်ရှင်း စိုးရိမ်ကင်း ဆင်းရဲမရှိ ဖြစ်ပါစေ။

ဒုက မေတ္တာ

- (က) မြင်ဖူး မမြင်ဘူး နှစ်ဦးများစွာ သတ္တဝါ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
ဘေးရန်ပယ်ရှင်း စိုးရိမ်ကင်း ဆင်းရဲမရှိ ဖြစ်ပါစေ။
- (ခ) ဝေးနေ နီးနေ နှစ်ထွေ များစွာ သတ္တဝါ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
ဘေးရန်ပယ်ရှင်း စိုးရိမ်ကင်း ဆင်းရဲမရှိ ဖြစ်ပါစေ။
- (ဂ) ကြောက်တတ် မကြောက်တတ် နှစ်ရပ်များစွာ သတ္တဝါ ချမ်းသာကိုယ်စိတ်
မြဲပါစေ။ ဘေးရန်ပယ်ရှင်း စိုးရိမ်ကင်း ဆင်းရဲမရှိ ဖြစ်ပါစေ။
- (ဃ) ဘဝဇာတ်သိမ်း မသိမ်းများစွာ သတ္တဝါ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
ဘေးရန်ပယ်ရှင်း စိုးရိမ်ကင်း ဆင်းရဲမရှိ ဖြစ်ပါစေ။

မေတ္တာအကျိုး (၁၁) ပါး

ချမ်းသာအိပ်စက် ချမ်းသာနိုးလျက် အိပ်မက်ဆိုးကင်း စောင့်ခြင်း နတ်များ
လူသားလည်းချစ် နတ်လည်းချစ်လျက် လက်နက်ဆိပ်မီး ပြီးသည့် တစ်ဖြာ
မျက်နှာရှင်ကြည် တည်ကြည်နှလုံး သေဆုံးမတွေ သေလျှင် ဗြဟ္မာ ဖြစ်ကြပါသည်။
မေတ္တာအကျိုး (၁၁) မျိုးတည်း။

သာဓု - သာဓု - သာဓု။

မေတ္တာဖြင့် နေခြင်းသာ အမြတ်ဆုံး

တိဋ္ဌံ စရံ နိဿိန္ဒောဝံ၊

သယာနော ယာဝတဿ ဝိတမိဒ္ဓေါ

ဧတံ သတိံ အဓိဋ္ဌေယျ၊

ဗြဟ္မ မေတံ ဝိဟာရ မိမောဟု

သော၊ ထိုမေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တိဋ္ဌဝါ၊ ရပ်၍နေစဉ် အခါမျိုးမှာပဲဖြစ်စေ။ စရံဝါ၊ သွား၍ နေစဉ် အခါမျိုးမှာပဲ ဖြစ်စေ။ နိဿိန္ဒောဝါ၊ ထိုင်၍နေစဉ် အခါမျိုးမှာပဲ ဖြစ်စေ။ သယာနောဝါ၊ အိပ်၍နေစဉ် အခါမျိုးမှာပဲ ဖြစ်စေ။ ဧတံသတိံ၊ ငါ့ကြောင့် ဆင်းရဲမှုတွေ မဖြစ်ပါစေနှင့်။ ငါ့ကြောင့် ချမ်းသာမှုတွေသာ ဖြစ်ကြပါစေ ဟူသော မေတ္တာစိတ်နှင့် ယှဉ်သော သတိကို။ အဓိဋ္ဌေယျ၊ ကောင်းစွာ တည်ဆောက်ထား ကြရာ၏။ ဧတံသတိံ၊ မေတ္တာနှင့်ယှဉ်တဲ့ ဤသတိတရားကို။ အဓိဋ္ဌေယျ၊ ကောင်းစွာ ဆောက်တည်ထားရာ၏။ ဧတံဝိဟာရံ၊ ဤကဲ့သို့ မေတ္တာစိတ်ဖြင့် နေခြင်းကို။ ဗြဟ္မာဝိဟာရံ၊ မြတ်သောနေခြင်းဟူ၍။ ဣမံ၊ ဤဘုရား သာသနာတော်မြတ်ကြီးအတွင်း၌။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါ၊ အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်ကိုယ်တော် မြတ်ကြီးတို့သည်။ အာဟု၊ ကရုဏာ ရှေ့ထား မေတ္တာအားဖြင့် ဟောကြားတော် မူအပ်ပါပေသတည်း။

သာဓု - သာဓု - သာဓု ။

ဒိဋ္ဌိဉ္စ အနုပဂ္ဂမ္မံ၊

သီလဝါ ဒဿနေန သမ္ပန္နော။

ကာမေသု ဝိနေယျ ဂေမံ၊

န ဟိ ဇာတုဂ္ဂဗ္ဘသေယျ ပုနရေတိ။

သော၊ ထိုမေတ္တာ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဒိဋ္ဌိဉ္စ၊ အမြင်ဖောက်ပြန် မိစ္ဆာဉာဏ်တို့လည်း။ အနုပဂ္ဂမ္မံ၊ မကပ်ရောက်မှု၍။ သီလဝါ၊ ခရသင်း ပွတ်သစ် ပုလဲနှစ်သဖွယ် စင်ကြယ်စွာဘိ ကောင်းမြတ်သည့် အကျင့်သီလ ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဒဿနေန၊ ဖောက်မပြန်

မှန်ကန်သော ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်တို့နှင့်။ သမ္ပန္နော၊ ပြည့်စုံလျက်။ ကာမေသု၊ တေဘူမက သင်္ခါရဝတ္ထု ကာမတို့၏ အပေါ်၌။ ဂေမံ၊ ကာမစွန့်နီဝရဏတရား တို့ဖြင့် တောင့်တမက်မော တွယ်တာခြင်း သဘောကို။ ဝိနေယျ၊ ပယ်စွန့်၍။ ဇာတု၊ ဧကန်မလွဲ အမြဲစင်စစ်။ ပုန၊ နောက်ထပ်တစ်ဖန်။ ဂဗ္ဘသေယျ၊ အမိ ဝမ်းတွင်း၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေရခြင်းသဘောသို့။ န ဧတံ၊ မရောက်ကြရပေတော့ သတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သဗ္ဗမိဒ္ဓါ၊ အလုံးစုံသော ဘုရားရှင် ကိုယ်တော် မြတ်ကြီးတို့သည်။ အာဟု၊ ကရုဏာ ရှေ့ထား မေတ္တာအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူ အပ်ပါပေသတည်း။

သာဓု - သာဓု - သာဓု ။

စွန်းလွန်း ဝိပဿနာ ရှုနည်း ပြီး၏။



ဝါယောဓာတ်ကိုလည်း ရှုပါ။

အကြင်ကိုယ်တွင်း ဝါယောဓာတ်သည် လည်းကောင်း၊ အကြင်ကိုယ်ပ
ဝါယောဓာတ်သည် လည်းကောင်း ရှိ၏။ ယင်း ၂ မျိုးလုံးသည် ဝါယောဓာတ်
ချည်းသာတည်း။ ယင်းဝါယောဓာတ်ကို “ဤသည်ကား ငိုဥစ္စာမဟုတ်၊ ဤသည်ကား
ငါမဟုတ်၊ ဤသည်ကား ငါ၏အတ္တမဟုတ်” ဟု ဤသို့ အမှန်သိသော ပညာဖြင့်
ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ရှုမြင်အပ်၏။

(မ၊ ၂-၈၅၊ မ၊ ၃-၂၈၅)

အရိယသုတ်

ရဟန်းတို့ ဤ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး (ဝိပဿနာ) တရားတို့ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပွားများအားထုတ် ကြကုန်သည်ရှိသော် ဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်စေတတ်သော (အရိယမဂ်တရားတို့သည် ထိုပွားများသူတို့ကို ကောင်းစွာ ဆင်းရဲကုန်ခြင်းငှာ ထုတ်ဆောင်ကုန်၏ဟု ဗုဒ္ဓမိန့်တော်မူသည်။)

(သံ၊ ၃၊ ၁၄၄)

ကျေးဇူးတော်ရှင်
ဟံသာဝတီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဩဝါဒဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ

နာမ်လိမ္မာမှ	ရုပ်သက်သာမည်။
နာမ်မလိမ္မာ	ရုပ်နာလိမ့်မည်။
နာမ်မအေး	ရုပ်ခွေးပြစ်လိမ့်မည်။



ကျေးဇူးတော်ရှင်
ဟံသာဝတီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဟံသာဝတီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဝိပဿနာနည်းကျမ်းစာ

ကျွန်တော် (စုဆောင်းပူဇော်သူ) နှင့် ဆရာ ရာမဦးအုန်းမောင်တို့ စီးလာသည့် ကားသည် မကြီးကြီးလမ်းရှိ ဦးသောင်းစိန်၏ အိမ်ရှေ့တွင် ထိုးရပ်လိုက်၏။ ဦးသောင်းစိန်မှာ ကက်ဆက် (၂) လုံး တရားခွေအချို့နှင့် အလုပ်ရှုပ်လျက် ရှိ၏။ ခရီးရောက်မဆိုက်ပင် မိမိနှင့် ဦးသောင်းစိန်ကို ဆရာဦးအုန်းမောင်က မိတ်ဆက်ပေးပါသည်။ 'ကိုသောင်းစိန်တို့ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ဆောင်ရွက် လုပ်ကိုင်ပြီး တရားအားထုတ်ခဲ့တဲ့ ဟံသာဝတီကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း' စာမူကို လိုချင်လို့ လာခဲ့တာပါပဲ။ အဲဒါကို ကိုသောင်းစိန် အတတ်နိုင်ဆုံး ကူညီပါဟု ဆရာ ရာမဦးအုန်းမောင်က တောင်းခံပေးပါသည်။ ထိုနေ့သည် မှတ်မှတ်ရရ (၂၅-၁-၈၇) တနင်္ဂနွေနေ့ညနေ ဖြစ်ပါသည်။

ဦးသောင်းစိန်သည် တရားအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြောရလို့လား မသိပေ။ ဧည့်ဝတ်ပြုရန်ပင် မေ့လျော့နေပါသည်။ သူသည် ထိုစဉ်အချိန်၌ ဟံသာဝတီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တပည့်ကပ္ပိယအဆင့်သာ ရှိကြောင်း၊ သူ၏ ဦးလေးတော်သူ ဦးဓမ္မနန္ဒခေါ် ဓမ္မာစရိယ ဦးတင်စိုးမှာ ထိုစဉ်က ရဟန်းဝတ်နှင့် ဦးပဉ္စင်းအဆင့် ရှိနေကြောင်း၊ ဟံသာဝတီကမ္မဋ္ဌာန်းတိုက်ကို ၁၃၁၁-ခု၊ နတ်တော်လဆန်း (၃) ရက်နေ့တွင် ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏တပည့် ဒလပျော်ဘွယ်ကြီးရွာ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဆရာကြီး ဆရာသက်၏ တပည့်များ ဗုဒ္ဓသာသနာ ပဋိပတ္တိ သာသနာပြုပုံမှ အစပြု၍ ဟံသာဝတီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဘဒ္ဒန္တဂန္ဓမာ၏ ကရားပြပုံများ အလယ်ထားလျက် တရားရှုမှတ်နည်းများကို ရှေးဟောင်းနှောင်းနှောင်းဖြစ် အားပါးတရ ပြောပြပါတော့သည်။

ဦးသောင်းစိန်၏ သာသနာပြုတရားတွင် ကျွန်တော်သည်နစ်မျောလျက်။

ယခုကဲ့သို့ လာရောက် ခွင့်တောင်းသည်ကို ဝမ်းမြောက်ကြောင်းဖြင့် ၎င်းတွင် အသင့်ရှိနေသော ဟံသာဝတီကမ္မဋ္ဌာန်းတိုက်ကြီး၏ ဖြစ်ပျက်စဉ် မှတ်တမ်း၊ ဟံသာဝတီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိစာအုပ်၊ နိဗ္ဗာန်ဝင်လမ်း (၇) ရက် စခန်း စသည့် စာအုပ်များကို ရက်ရောစွာ ပေးလှူလိုက်ပါသည်။

ဟံသာဝတီ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား စာမူနှင့် ပတ်သက်၍ ကြည်ဖြူစွာ ခွင့်ပြု ကူညီခဲ့ကြသော ဦးသောင်းစိန် (မကြီးကြီးလမ်း)၊ ဦးကျော်ဝင်း (မေခလာ-တောင်ဥက္ကလာ)၊ ဆရာကြီး ဓမ္မာစရိယ ဦးတင်စိုးတို့အား ဟံသာဝတီ ဆရာတော် ဘုရားကြီး အမှူးထားလျက် သာဓုခေါ်ကာ လက်ဆယ်ဖြာ မိုး၍ ရှိခိုးအပ်ပါသည်။

ကျန်းမာချမ်းသာကြပါစေ။

ကျော်နန္ဒအောင်
(စုဆောင်းပူဇော်သူ)



ဆန္ဒလွှာ

ဟံသာဝတီ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန၏ အခြေခံကျင့်စဉ် အကျဉ်းချုပ်ကို ဖော်ထုတ် မှတ်တမ်းတင်ရန် ပန်ကြားလာသော ဆရာကျော်နန္ဒအောင်၏ဆန္ဒကို ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ လက်ခံပါသည်။

ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ၊ ပဋိဝေဓ တည်းဟူသော သာသနာသုံးရပ်တွင် မိမိ တို့ အားသန်သလို ကြည်ညိုချီးမြှောက် ပူဇော်ကြသူများ တိုးပွားလာရေးကို ကျွန်ုပ်တို့ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဆရာကျော်နန္ဒအောင် တောင်းဆိုလာသောဆန္ဒကို ဆရာတော်ဘုရားကြီး ၏ မူမှန်နိဿယအတိုင်း အရှင်ဓမ္မနန္ဒ ပြုစုမှတ်တမ်းတင်ထားသော နိဗ္ဗာန်ဝင်လမ်း ခုနစ်ရက်စခန်းမှ အခြေခံမှုကို ညွှန်ပြပေးခြင်းဖြင့် ကျွန်ုပ် ငယ်စဉ်မှ စ၍ ဆရာတော်ဘုရားခြေရင်းတွင် အလုပ်အကျွေး ပြုစု၍ ဝိုင်းဝန်း ထူထောင်ခဲ့ရသော ဟံသာဝတီကမ္မဋ္ဌာန်းတိုက်အပေါ်၌ ကျေးဇူးဆပ်နိုင်သမျှ ဆပ်ရာ ရောက်မည်ဟု ယူဆပါကြောင်း။



ဦးသောင်းစိန်
(ဥပါသကာ)

အခြားသူများအတွက် သာသနာပြု

အထည်၊ မနုဿာသေယျံ၊ န ကိလိသေယျ ပဏ္ဍိတော။

ထို့နောက် သူတစ်ပါးကို ဆုံးမရာ၏။ ပညာရှိသည် သူတစ်ပါး ကဲ့ရဲ့ခြင်း
ဖြင့် မညစ်နွမ်းစေရာ။

(ဓမ္မပဒဂါထာ၊ ၁၅၈)

ကျေးဇူးတော်ရှင်
ဟံသာဝတီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ထေရ်ပုတ္တိအကျဉ်း
[၁၂၄၇-၁၃၂၁]

၁၂၄၇-ခု၊ တပို့တွဲလဆန်း (၅) ရက်၊ တနင်္လာနေ့တွင် ဟင်္သာတခရိုင် လေးမျက်နှာမြို့နယ် စင်ပြမ်းကုန်းရွာ၌ ဖွားမြင်တော်မူသည်။ ၁၂၆၁-ခုနှစ်တွင် စင်ပြမ်းကုန်းဆရာတော် ဦးအာစရထံတော်တွင် သာမဏေအဖြစ် ခံယူ၍ ပိဋကတ် အခြေခံ ကျမ်းဂန်များကို သင်ယူတော်မူသည်။ ဘွဲ့အမည်မှာ အရှင်ဂန္ဓမာ။

ထို့နောက် မြန်အောင်မြို့ ဓမ္မိကာရာမဆရာတော်၊ ရန်ကုန်မြို့ ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်တိုက်၊ မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင် စကုတိုက် ဦးခေမိန္ဒ၊ ခင်မကန်တိုက် ဦးရေဝတ၊ ဦးသီလာစာရ၊ ဦးဇောဂရ၊ အဘိဓမ္မာအကျော် ဆင်တဲ ဆရာတော်တို့ထံတွင် ပိဋကတ်တော်များကို သင်ယူတော်မူသည်။ ၁၂၇၆-ခုနှစ် တွင် ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော်ထံသို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိတော်မူသည်။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးထံမှ ဆရာသက်ကြီး၊ ဆရာသက်ကြီးထံ မှ ဟံသာဝတီဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းကို အားထုတ်ခဲ့လေသည်။ ၁၂၉၇-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလမှစ၍ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့အား တရားပြသတော် မူသည်။ ၁၃၁၁-ခုနှစ်တွင် ဟံသာဝတီကွက်သစ် (ယခု စာပေဗိမာန်ကျောဘက်) တွင် ဗုဒ္ဓသာသနာ ပဋိပတ္တိ သာသနာပြုအဖွဲ့၏ ပင့်လျှောက်ချက်အရ တရားပြ တော်မူသည်။

၁၃၂၁-ခုနှစ်အထိ (၁၀) နှစ်အတွင်း ဝိပဿနာတိုက်ခွဲပေါင်း (၇၇)ဌာန ဆရာတော်ကြီး ဟောပြောချက်များကို တပည့် အရှင်ဓမ္မနန္ဒ (ဓမ္မာစရိယ

ဦးတင်စိုး)က ရေးသား၍ အဖွဲ့မှ ကိုယ်တွေ့ ဝိပဿနာရှာပုံ၊ နိဗ္ဗာန်ဝင်လမ်း (၇) ရက်စခန်း (၅) တွဲ၊ ဝိပဿနာပါရဂူ၊ ဟံသာဝတီဟောစဉ် (၃) တွဲ တို့ကို စွမ်းဆောင်တော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ယောဂီပေါင်း (၇) သောင်းကျော်ကို တရား ပြသတော်မူခဲ့သည်။ သင်္ကတော် (၇၄) နှစ်၊ ဝါတော် (၅၄) ဝါအရ၊ ၁၃၂၁-ခု၊ တော်သလင်းလဆန်း (၉) ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့၊ ညနေ(၅) နာရီတွင် စံလွန်တော် မူခဲ့ပါသည်။

ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းပြီး၏ ။



ကျေးဇူးတော်ရှင်
ဟံသာဝတီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဝိပဿနာရှုနည်း

ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်လိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဗောဓိပက္ခိယ တရား၌ လာသော သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ဆိုသည့်အတိုင်း ရှေးဦးစွာ ယုံကြည်သော သဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံရမည်။ ဝီရိယနှင့် သတိမှာ မေတ္တာသုတ်၌ မြတ်စွာဘုရား ဆုံးမတော်မူသောကြောင့် ရပ်သော်လည်းကောင်း၊ သွားသော်လည်းကောင်း၊ ထိုင်သော်လည်းကောင်း၊ လျောင်းသော်လည်းကောင်း၊ ဣရိယာပုတ်လေးပါးစလုံး မပြတ်သတိရှိရမယ်လို့ ဟောတော်မူသဖြင့်-

ဥပမာ- မနေမနား မီးပွတ်သော ယောက်ျားကဲ့သို့ အားထုတ်ကြရလိမ့်မည်။ လွှတိုက်သော ယောက်ျားသည် သစ်တုံးကို မျဉ်းကြောင်းမလွဲအောင် အမြဲကြည့်၍ တိုက်သလို ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိ၏ (နာသိကဋ္ဌာန်) နှာသီးဖျားကို အာရုံစိုက်ပြီး မျက်စိ အသာမှိတ်လျက် ထွက်သက်လေကို ထွက်မှန်းသိ၊ ဝင်သက်လေ ကို ဝင်မှန်းသိပြီး ဖုသန နည်းအတိုင်း လက်မချိုး ပုတီးမစိပ် မရေမတွက် မစဉ်းစား မကြံစည် မတွေးတောဘဲနှင့် ဝီရိယ၊ သတိကို လက်ကိုင်ထားပြီး ဣရိယာပုတ် လေးပါးစလုံး အမြဲအားထုတ်ရမည်။

ပေါဋ္ဌိလမထေရ်နှင့် ရှင်သာမဏေငယ်

ပေါဋ္ဌိလမထေရ်ကြီးကို သာမဏေငယ် ဆုံးမသည့်အခါ “အရှင်ဘုရား ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားဟာ မခက်ပါဘူး၊ တောင်ပို့တစ်ခုမှာ ကယ်ပေါက် ခြောက်ပေါက်

ရှိတယ်။ ထိုတောင်ပိုမှာ ဖွတ်တစ်ကောင် အောင်းနေတာ မိချင်လျှင် ကယ်ပေါက် ငါးပေါက်ကို အလုံပိတ်၊ တစ်ပေါက်ကနေ စောင့်နေလျှင် မိပါတယ်” လို့ သာမဏေငယ်က လျှောက်ထားတော့ ပေါဋ္ဌိလ မထေရ်ကြီးက “ငါ့ရှင် ငါသိပြီ” ဆိုပြီး အားထုတ်လိုက်တာ တစ်ခဏချင်းနှင့် အရိယာ ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒါ ဥပမာပဲ။

ယခု စိတ်ကို ဖမ်းရာမှာ စိတ်ထွက်တဲ့ တံခါးပေါက်က ခြောက်ပေါက် ရှိတယ်။ မျက်စိပေါက်၊ နားပေါက်၊ နှာခေါင်းပေါက်၊ လျှာပေါက်၊ ကိုယ်ပေါက်၊ မနှောပေါက် အဲဒီ ခြောက်ခွါရက အမြဲထွက်နေတာ။ ဒါကြောင့် ခွါရငါးပေါက် အလုံပိတ်ပြီးတော့ တစ်ပေါက်ကနေ စိတ်ကို ဖမ်းလျှင် အမှန်သမာဓိ ဖြစ်ပါတယ်။

ယခု (၇)ရက် အားထုတ်သော လုပ်ငန်းမှာ ရှေးဦးစွာ သီလ ဆောက်တည်၍ (၃)ရက် သမထအလုပ်ကို ကြိုးစားလိုက်လျှင် အမှန်ပင် သမာဓိ ရနိုင်ကြပါတယ်။ (၃) ရက် သမာဓိ ထူထောင်ပြီးလျှင် ဝိပဿနာသို့ ကူးပြောင်းရမယ်။ သမထ (၃)ရက် အားထုတ်ပြီး ဝိပဿနာသို့ ကူးပြောင်းတဲ့အခါမှာ အောက်ပါ အတိုင်း ကမ္မဋ္ဌာန်း တောင်းရပါတယ်။

တုမှာကံ ဘန္တေ မမ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇာမိ။

(၃ - ခေါက်)

ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့အား၊

မမ-အကျွန်ုပ်၏၊ ဇီဝိတံ-အသက်ကို၊ ပရိစ္စဇာမိ-စွန့်လှူပါ၏။

ဘန္တေ သံသာရ ဝဇ္ဇဒုက္ခတော

မောစနတ္တာယ ဗီဇတ္တာယစ

ကမ္မဋ္ဌာနံ ယာစာမိ။

(၃ - ခေါက်)

ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ သံသာရ ဝဇ္ဇ ဒုက္ခတော-သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲ အပေါင်းမှ၊ မောစနတ္တာယစ-ထွက်မြောက်ရခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ဗီဇတ္တာယစ - အတိတ်က ပါလာသော ဝိဇ္ဇာမျိုးစေ့ မရှိခဲ့သော်၊ ယခု အားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် မျိုးစေ့ အဖြစ်ဖြင့် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်

ပြုပါရခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ယာစာမိ-တောင်း ပါ၏။

ဩကာသ-ဩကာသ-ဩကာသ-ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ တည်း ဟူသော သဗ္ဗဒေါသ ခပ်သိမ်းသော အပြစ်တို့ကို ပျောက်ပါစေခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်း အကျိုးငှာ ဘုရား တရား သံဃာ ဆရာ မိဘ ဂုဏ်ဂုဋ္ဌိ ဝယ ဂုဋ္ဌိ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ရှိခိုးပါ၏။ ကန်တော့ပါ၏။ အတိတ်သံသရာမှ စ၍ ယခုထိအောင် ပြစ်မှားဖူးသော ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ အပြစ်များကို သည်းခံရန် တောင်းပန်ပါ၏။ ကန်တော့ပါ၏။ မိမိအပေါ်၌ ပြစ်မှားမိဖူးသော ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ အပြစ်များကို သည်းခံပါ၏။

ဤကဲ့သို့ ကန်တော့ပြီးသောအခါ သေချာစွာထိုင်၍ ဒူးပေါ်မှာ လက်တင် လျက် မျက်စိကို အသာမှိတ်ပြီး ဘုရားသခင် ဆုံးမတော်မူသည့်အတိုင်း မိမိစိတ်၌ ဥပမာပြုရမည်မှာ ပကတိ သစ်ပင် သစ်ကိုင်းများကို လေတိုက်သည့်အခါ မငြိမ် မသက်လှုပ်ရှားနေတာ တွေ့ရသလို မြဲလို့ လှုပ်သလား၊ မမြဲလို့ လှုပ်သလား စဉ်းစားလျှင် မမြဲလို့ လှုပ်တယ်ဆိုတာ အမှန် သိရတယ်၊ ဒါဟာ ဥပမာပဲ။

မိမိကိုယ်မှာ ဆံပင်ကအစ ခြေဖျားအထိ လောက လူများက ဦးခေါင်း ခြေလက်ကိုယ် စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်နေကြတယ်၊ ဤလိုခေါ်တာ မှန်သလား ဆိုတာတော့ မမှန်ဘူး၊ သမုတိသစ္စာနယ်က လူတွေ သမုတိပြီးခေါ်ကြတာ၊ အမှန် ကတော့ဖြင့် ရုပ်ချည်းသာလျှင် ဖြစ်တယ်၊ ဆံပင်ကအစ ခြေဖျားအထိ ရုပ်တွေ ချည်းပဲ၊ ဘယ်ရုပ်တွေလဲ ဆိုလျှင်-

အမာခံ ဓာတ်ကြီးလေးပါးရှိတယ်၊ “ပထဝီ၊ တေဇော၊ အာပေါ၊ ဝါယော” ဤဓာတ်လေးပါးရှိတယ်၊ ပထဝီဆိုတဲ့ မြေဓာတ်က မာတဲ့သဘော နူးညံ့တဲ့သဘော ရှိတယ်၊ တေဇောဆိုတဲ့ မီးဓာတ်က ပူတဲ့သဘော အေးတဲ့သဘောရှိတယ်၊ အာပေါ ဆိုတဲ့ ရေဓာတ်က ဖွဲ့စည်းတဲ့သဘော ယိုစီးတဲ့သဘော ရှိတယ်၊ ဝါယောဆိုတဲ့ လေဓာတ်က လှုပ်ရှားတဲ့ ထောက်ကန်တဲ့ သဘောရှိတယ်။ အဲဒီ ရုပ်တရားတွေက လွဲ၍ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ဘာမျှမရှိဘူး၊ ရုပ်ပဲရှိတယ်၊ ဒီရုပ်တရားတွေက လောကမှာ ဘာများ သိတတ်သလဲဆိုရင် ဘာမျှ မသိတတ်ဘူး။

ဥပမာ။ ။ တောင်ပို့တစ်ခုရှိတယ်။ အဲဒီတောင်ပို့ပေါ်မှာ ပန်းတော်ဖြူမြက်တွေ ပေါက်နေတယ်။ တောင်ပို့ကလည်း ငါ့အပေါ် ပန်းတော်ဖြူမြက်တွေ ပေါက်နေတယ်လို့ သိသလား ဆိုလျှင် လုံးလုံးမသိဘူး။ ပန်းတော်ဖြူ မြက်ကလည်း ငါဟာ တောင်ပို့ပေါ်မှာ နေရတယ်လို့ သိသလားဆိုလျှင် လုံးလုံးကိုမသိဘူး။ ဘာကြောင့် မသိရသလဲဆိုလျှင် သူတို့ဟာ ဓာတ် လေးပါး ရုပ်ချည်းပဲ။ ဘာသိမလဲ။

အဲဒီ ဥပမာလို ဦးခေါင်းကလည်း ဓာတ်လေးပါးရုပ်၊ ဦးခေါင်းပေါ်မှာ ပေါက်နေတဲ့ ဆံပင်ကလည်း ဓာတ်လေးပါးရုပ်၊ ဒါကြောင့် ဦးခေါင်းကလည်း ပေါက်နေတဲ့ ဆံပင်တွေ ပေါက်နေတယ်လို့ သိသလား လုံးလုံးမသိဘူး။ ဆံပင် ကလည်း ဦးခေါင်းပေါ်မှာ တက်ပေါက်နေတယ်ဆိုတာ သိသလား၊ လုံးလုံးမသိ ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ ရုပ်ရုပ်ချင်းပဲ။ ဘာသိမလဲ။

ဒီလိုပဲ လက်သည်း ခြေသည်းတွေကို ကြည့်လိုက်ဦး။ လက်သည်း ခြေသည်းတွေဟာ အသားစိုက်က အသားခဲက ထွက်လာပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လက် သည်း ခြေသည်းကလည်း အသားစိုက် အသားခဲကို မသိဘူး။ အသားစိုက် အသားခဲ ကလည်း လက်သည်း ခြေသည်းကို မသိဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ ရုပ်ရုပ်ချင်းမို့လို့ မသိတာပေါ့။ ဒါထက် နီးကပ်တဲ့ အရေထူ အရေပါးကို ကြည့်လိုက်ဦး။ ထိကပ် နေပေမယ့် အရေထူကလည်း အရေပါးကို မသိဘူး။ အရေပါးကလည်း အရေထူ ကို မသိဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ ရုပ်ရုပ်ချင်းမို့လို့ မသိကြဘူး။ အဲဒီအတိုင်းပဲ ရုပ်မှန်က ဘာကိုမျှ မသိဘူး မှတ်ရမယ်။

အခု သိတယ်၊ မြင်လို့ သိရတယ်၊ ကြားလို့ သိတယ်၊ နံလို့ သိတယ်၊ လျက်လို့ သိတယ်၊ ကိုယ်နှင့်တွေ့လို့ သိတယ်၊ ကြုံလို့ သိတယ်၊ ဒါဘာလဲ သိတာ နာမ်ပဲ။ အဲဒီတော့ ယောဂီများ တစ်သက်လုံး မှတ်ထားဖို့က ရုပ်သည် ဘာကိုမျှ မသိဘူး၊ နာမ်သာလျှင် သိတယ်။ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေဟာ ကောင်းကင်က မိုးပေါ်က ဒေါဝါသိကြား ဗြဟ္မာ ဗိဿနိုး တန်ခိုးကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး။ ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ အကြောင်းတရား လေးပါးကြောင့် ဖြစ်တာ။

ကံကြောင့် ဖြစ်သောရုပ်
စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သောရုပ်

ဥတုကြောင့် ဖြစ်သောရုပ်

အာဟာရကြောင့် ဖြစ်သောရုပ်

ဤ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေကို မြတ်စွာဘုရားက မမြဲတဲ့ အနိစ္စတရား၊ ဆင်းရဲတဲ့ ဒုက္ခတရား၊ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တတရားလို့ ဟောထားတယ်။ ဘုရားဟောတာ ဘယ်တော့မှ မမှားဘူး၊ မလွဲဘူး၊ မှန်တယ်၊ မှန်တာကို ဘယ်လို သိရမလဲ၊ ဉာဏ်မှာ သိတယ်၊ ဉာဏ်က ဘယ်ကရသလဲ၊ သမာဓိရှိမှ ရမယ်၊ ဒါကြောင့် ဦးခေါင်းက အစ ခြေဖျားအထိ ရုပ်သာ ရှိတယ်ဆိုတာ အာရုံပြုဦး၊ ဦးခေါင်းမှ ငယ်ထိပ်နေရာ ဒင်္ဂါးဝိုင်းမျှပမာကွက်၍ သမာဓိကို ခိုင်မြဲစွာထားပြီးရှု တွေ့လိမ့်မယ်၊ ဘာနှင့်တွေ့မလဲ ပထဝီ ဖောဋ္ဌဗ္ဗနှင့် တွေ့လျှင် နာကျင်ကိုက်ခဲ တင်းတင်း ကျပ်ကျပ် အုံ့တုံ့တုံ့ ခေါင်းကြီး ကိုယ်ကြီး တွေ့တတ်သည်။ တေဇော ဖောဋ္ဌဗ္ဗနှင့် တွေ့လျှင် တစ်ခေါင်းလုံး ပူပူ အေအေ နွေးနွေး ရှိန်ရှိန် အခိုးထွက်သလို တွေ့တတ်သည်။ ဝါယော ဖောဋ္ဌဗ္ဗနှင့် တွေ့တွေ့၊ ရုပ်ပဲဆိုတာ မှတ်ထားပြီး၊ အာရုံပြုနေလျှင် တစ်ခေါင်းလုံး၊ တစ်ကိုယ်လုံး ရုပ်ဓာတ်တွေ ခဏမစဲ တဖွဲဖွဲ ဖြစ်ပျက်၍ ဖောက်ပြန် ပျက်စီးနေတာ တွေ့လိမ့်မယ်။ သမာဓိကောင်းလျှင် ကောင်းသလို များများတွေ့တတ်သည်။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်မှာ ငါ ဘာဖြစ်ပါလိမ့်မလဲဟု အထင်မှားတတ်သည်။

သတိပြု။ ။ သူ့ သဘော သူဆောင်နေတာ ရုပ်သဘောတွေပဲဟု အမြင်မှန်ကို / နှလုံးသွင်း၍ စွဲမြဲစွာ အားထုတ်ပါလေ။ “သို့သော်” အကယ်၍ အမြင်မှန်ကို ကျနစွာပြသနိုင်သော ဆရာကောင်း လိုလှပါသည်။ ထိုအခါ ပထမ ဆင်ခြင်တာက သမ္မသနဉာဏ်၊ ရုပ်ကိုတွေ့၍ ဖြစ်မှန်း ပျက်မှန်းကို သိတာက ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် တွေတာနှင့် မမြဲတဲ့ အနိစ္စတရား၊ ဆင်းရဲတဲ့ ဒုက္ခတရား၊ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တတရားကို အမှန်သိပြီ မှတ်ယူလေ။

ပညတ်-ပရမတ်

ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များ ပထမဦးစွာ သိထားဖို့ရာ တရားကတော့ ပညတ်နှင့် ပရမတ် ဖြစ်တယ်၊ ပညတ်နှင့် ပရမတ်ကို သိဖို့က ဉာဏ်သက်သက်ဖြစ်၍ ဉာဏ်စခန်းကို ရမှသာ ကွဲပြားနိုင်တယ်။

မိမိခန္ဓာကိုယ်မှာ ဆံပင်ကအစ ခြေဖျားထိ လောကီ သမုတိ သစ္စာနယ် က ခေါ်ကြတဲ့ စကားမှာ ဆံပင်၊ ဦးခေါင်း၊ ခြေ၊ လက်၊ ကိုယ် စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြတယ်။ ထိုကဲ့သို့ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းက မှန်သလားဆိုတော့ မမှန်ဘူး၊ လောကီ သမုတိသစ္စာနယ်က ခေါ်ကြတဲ့စကားများသာ ဖြစ်တယ်။

ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ ဆိုတဲ့ အဋ္ဌကလာပ် ရုပ်ရှစ်ပါးသာ ရှိတယ်။ မြန်မာလိုဆိုတော့ မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး၊ အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာ၊ ဩဇာ ပါပဲ။ ရှစ်မျိုးပေါင်းစုနေတာ အဋ္ဌကလာပ်ရုပ်လို့ ခေါ်တယ်။ ၎င်းအဋ္ဌကလာပ်ရုပ်ဟာ လုံးလုံးလား ပြားပြားလား အစိုင်အခဲရှိသလား လို့ ဆိုလျှင် ဘာမျှမရှိ၊ သဘောအားဖြင့်တော့ ထင်ရှားရှိပါတယ်။

အဋ္ဌကလာပ်ရုပ် ရှစ်ပါးကို ဥပမာပြဖို့ မလွယ်လှဘူး၊ အနည်းငယ် ရိပ်စား မိအောင်ပြရလျှင် ရထားများ ပြေးသွားတဲ့အခါ လွင့်တက်လာသော ဖုံမှုန့်တစ်ခုကို ပါဠိဘာသာအားဖြင့် ရထရေဏုမြူ မြန်မာလို ရထားများ ပြေးသွားတဲ့အခါ ထသော မြူမှုန့်ကို ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ရထားမှုန့်တစ်ခုကို (၃၆) စိတ် စိတ်လိုက်လျှင် တစ်စိတ်ကို တဇ္ဇာရီမြူလို့ ခေါ်တယ်။ ၎င်းတဇ္ဇာရီမြူ တစ်လုံးကို (၃၆) စိတ် စိတ်ပြန်လျှင် တစ်စိတ်ကို အဏုမြူလို့ ခေါ်ပြန်တယ်။

တဇ္ဇာရီမြူ အဏုမြူတို့ကို ပကတိမျက်စိနှင့်ပင် မြင်နိုင်ပါတယ်။ နံနက် စောစော အရှေ့က နေထွက်လာတဲ့အချိန် အိမ်၏ နံရံပေါက် နေခြည်ပြောက် ကလေးများ ဝင်လာတဲ့အခါ နေရောင်ခြည်၌ မီးခိုးကဲ့သို့ မြင်ရမယ်။ အဲဒီအရာများ ဟာ အမှုန့်ကလေးများဖြစ်၍ မြူမှုန့်ကလေး တစ်ခုကို အဏုမြူလို့ ခေါ်တယ်။

အဲဒီ အဏုမြူကလေးတစ်လုံးကို မိမိဉာဏ်နှင့် ဖမ်းပြီးကိုင်လိုက်၊ ထိုအဏုမြူကလေး တစ်ခုကို (၃၆) စိတ် စိတ်လိုက်၊ တစ်စိတ်ကို ပကတိ မျက်စိ နှင့်လည်း မမြင်ရဘူး၊ နတ်မျက်စိနှင့်လည်း မမြင်ရဘူး၊ ဗြဟ္မာမျက်စိနှင့်လည်း မမြင်ရဘူး၊ မမြင်ရလို့ မရှိဘူးလားဆိုလျှင် ဧကန်ရှိတယ်။ မူလက အဏုမြူကို (၃၆)စိတ် စိတ်ထားတာကိုး၊ ရှိမှာပေါ့၊ ထိုတစ်စိတ်သောအဖို့ကို ပညတ်အားဖြင့် ပရမာမြူလို့ ခေါ်တယ်။ ခေါ်စရာရှိလို့ ပညတ်တင်ခေါ်တာ၊ အမှန်အားဖြင့်တော့ ရေ၊ မြေ၊ လေ၊ မီး ဓာတ်ကြီးလေးပါးနှင့်တကွ အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာ၊ ဩဇာ၊ ဒီအဋ္ဌကလာပ် ရုပ်ရှစ်ခုပဲ ရှိတယ်။ ဒါလောက် နူးညံ့သော ပရမတ် အစစ် ဓာတ် အနှစ် ဖြစ်တဲ့ တရားများမှာ မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်းမှာ ကုဋေ ငါးထောင်ကျော် ဖြစ်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတာ ရှိတယ်။

ယခု ပုထုဇဉ်များ ရေတွက်နိုင်ပါသလားဆိုလျှင် ဧကန် မရေတွက်နိုင်ဘူး။ သို့သော် ဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် မိမိရဲ့ ခန္ဓာဉာဏ် အတွင်းမှာ ဉာဏ်သွင်းပြီး ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် အမှန်အားဖြင့် ဓာတ် ကလာပ်ကလေးတွေ မပြတ်မစဲ တဖွဲဖွဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ရမယ်။ ဒီလို ကိုယ်တိုင် တွေ့မှ ရုပ်တရားတွေ၊ နာရီ၊ မိနစ်၊ စက္ကန့်မစဲအောင် ဖြစ်နေကြောင်းကို ထင်ရှားသိရမယ်။

ဒီလိုသိတဲ့အခါမှာ တရှိန်ရှိန်တက်နေသော တေဇောရုပ်၊ လှုပ်လှုပ်ရွရွ ဖြစ်နေသော ဝါယောရုပ်၊ ကိုက်ခဲနာကျင်တတ်သော ပထဝီရုပ်ကို ဧကန်တွေ့ရမယ်။ အခုပြောခဲ့တဲ့ တေဇောဖောဋ္ဌဗ္ဗ၊ ဝါယောဖောဋ္ဌဗ္ဗ၊ ပထဝီဖောဋ္ဌဗ္ဗတို့နှင့် တွေ့နိုင်၍ အပ်နှင့်ထိုးဆွရင် နာကျင်တတ်တဲ့ ဌာနကို ကိုယ်လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ကိုယ်နှင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗ တွေထိတိုင်း တွေ့ထိတိုင်း သိတဲ့ သဘောတရားကလေးကို ကာယဝိညာဉ် နာမ်လို့ ခေါ်တယ်။ ပြောခဲ့တဲ့ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားကိုပင် ရုပ်က ရူပက္ခန္ဓာ၊ နာမ်က နာမက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တယ်။ နာမ်ခန္ဓာလေးပါး ရှိတယ်။ ခံစားတတ်တဲ့ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ မှတ်သားတတ်တဲ့ သညာက္ခန္ဓာ၊ စေ့ဆော်ကြောင့်ကြတတ်တဲ့ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ သိလုံးကလေးက ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၊ နာမ်တရား လေးပါးဟာ ဘယ်တော့မှ ခွဲလို့ ခွာလို့ မရကောင်းတဲ့ တရားအစုံပဲ။ သဟဇာတပစ္စည်းတွေနဲ့ ပေါင်းစည်းစုဝေးပြီးနေအောင် ကျေးဇူးပြုထားတယ်။

ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ ကိုယ်နှင့်အပြည့် ခေါင်းနှင့်အပြည့် မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေကြတာတွေကို ဉာဏ်ဖြင့်မြင်နေမှ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်လို့ ခေါ်တယ်။ တကယ်ဖြစ်ပျက်နေတာ မတွေ့သမျှ ကာလပတ်လုံး ဝိပဿနာ ယောဂီလို့ ခေါ်ဖို့ရာ အလွန်ခဲယဉ်းကြောင်းကို ထင်ရှားသိဖို့လိုတယ်။ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာကို တကယ် မသိဘဲနှင့် တကယ်မတွေ့ဘဲနှင့် ရော်ရမ်းမှန်းဆ၍ ရုပ်နာမ်တွေ ဖြစ်ပျက်နေတာပဲ လို့ စိတ်ကူးရုံမျှနှင့် မည်သည့်အခါမျှ ဝိပဿနာ မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတာ အမြဲမှတ်ထားပါ။ တကယ် အစစ် ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ပျက်မှုကို သိနိုင်ဖို့ရာ ဝိဇ္ဇာ ဉာဏ်ကို ချန်လှပ်၍ မည်သူမျှ မသိနိုင်ဘူးဆိုတာ ယုံကြည်ကြပါ။ ယခု ပြောခဲ့တဲ့ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို တကယ်တွေ့ခါမှ-

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စ
ယဒါ ပညာယ ပဿတိ၊

အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊

ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။ ။ (ဓမ္မပဒ)

သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊ ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရတည်း။ ဟူသော အကြောင်းတရားလေးပါးတို့သည်၊ ပြုပြင် စီရင်အပ် ကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်။ အနိစ္စ၊ အမြဲမရှိကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာပညာဖြင့်။ ပဿတိ၊ မြင်တတ်၏။ အထ၊ ထိုသို့ မြင်သောအခါ၌။ ဒုက္ခေ၊ သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲ၌။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ငြီးငွေ့၏။ ဧသ ဧသော၊ ဤသို့ ငြီးငွေ့ခြင်းသည်။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ ကိလေသာ စင်ကြယ်ခြင်း၏။ မဂ္ဂေါ၊ အကြောင်းတည်း။

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စ-လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း သင်္ခါရာ ပြုပြင်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ရုပ် နာမ် ခန္ဓာတို့ကို မတွေ့ဘဲနှင့် မည်သည့်အခါမျှ အနိစ္စတရားကို မသိဘူး။ ရုပ်နာမ်ကိုတွေ့၍ အနိစ္စမမြဲဘူးလို့ တွေ့ရခြင်းသာ လွယ်လွယ်နှင့် တွေ့တယ်လို့ မမှတ်နှင့်။ ဝိပဿနာပညာအစစ်ကို မှေ့တွေတာ။ “ဝိပဿနာပညာ” အစစ်ကို မရဘဲနှင့် မည်သည့်အခါမှ ရုပ်နာမ် အနိစ္စကို မတွေ့ရဘူး။

ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အနိစ္စကိုမြင်တော့ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့၏ မမြဲသော အဖြစ်ကို ဝိပဿနာဉာဏ်မှာ ငြီးငွေ့သော နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာမယ်။ နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ် ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းဆိုတဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကိုရမှ အစဉ်အတိုင်း ဘင်္ဂဉာဏ်၊ ဘယဉာဏ်၊ အာဒိနဝဉာဏ်၊ နိဗ္ဗိန္ဒဆိုတဲ့ ဉာဏ်ကို ရတာ။ နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်ကိုရလျှင် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကြီးကို ဧကန် ငြီးငွေ့လာလိမ့်မယ်။ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲဆိုတာက ယခု မိမိတို့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်မှ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေ အဆက်မပြတ် ဖြစ်နေတာကို ခေါ်တယ်။

ခန္ဓာနဉ္စ ပဋိပါဠိ၊

ဓာတု အာယတနာနဉ္စ၊

အဗ္ဗောဓိန္ဒ ဝတ္တမာန၊

သံသာရောတိ ပဝုစ္စတိ။ ။ (ဓမ္မသင်္ဂဏီ)

ခန္ဓာနဉ္စ၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏လည်းကောင်း။ ဓာတုအာယတနာနဉ္စ၊ ဓာတ် (၁၈)ပါး၊ အာယတန (၁၂) ပါးတို့၏ လည်းကောင်း။ အဗ္ဗောဓိန္ဒ၊ မပြတ်။ ဝတ္တ၊

မာနခ၊ ဖြစ်နေသော။ ပဋိပါဋိ၊ အစဉ်ကို။ သံသာရောတံ၊ သံသရာဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် ဆိုအပ်၏။

မြန်မာလို သက်သက်ပြောရလျှင် ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ် မပြတ်ဖြစ်တာ သံသရာ လို့ဆိုတယ်။ မိမိခန္ဓာထဲမှာ ရုပ်နာမ်တရားတွေ မပြတ်ဖြစ်နေတာ ခန္ဓာ၊ အာယတန ဓာတ်တရားအစစ်တွေပေါ့။ မိမိကိုယ်နှင့် မပြတ်ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယော ဆိုတဲ့ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် တွေတိုင်း တွေတိုင်း ကာယဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ နာမ်တရားကို အမြဲမပြတ် သိနေတယ် မဟုတ်လား။ အဲဒီ ရုပ်နာမ်တရား မပြတ် ဖြစ်နေရာမှ အတွေ့ ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုပ်က ရူပက္ခန္ဓာ၊ သိသိနေတာက နာမ်ခန္ဓာလေးပါး၊ ပေါင်းတော့ ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်တယ်။ အာယတန ခေါ်ဦးမလား၊ ကိုယ်အာယတန၊ အတွေ့အာယတန၊ တွေ့သိ အာယတန၊ အဲဒါ ရုပ်အာယတန၊ နာမ် အာယတန ပေါ့။ ဓာတ်ခေါ်ဦးမလား၊ ကိုယ်ဓာတ်၊ အတွေ့ဓာတ်၊ တွေ့သိဓာတ်၊ အဲဒါလည်း ရုပ်ဓာတ် နာမ်ဓာတ်ပေါ့။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၊ ရုပ်အာယတန၊ နာမ်အာယတန၊ ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ်တို့ မပြတ်ဖြစ်နေတာကို သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲလို့ ခေါ်တယ်။ သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲကို ငြီးငွေ့လာတဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ ဆိုတဲ့ ကိလေသာ စင်ကြယ်ခြင်းအကြောင်းတရားကို ရရှိသဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မုချ မျက်မှောက်ပြုနိုင်တယ်။

ခန္ဓာတွင်းက ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်ကို သိနေတဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာဒုက္ခဆိုတဲ့ ပါဠိနှင့်လည်း မလွဲတမ်းကိုက်ညီမယ်။ ဤရုပ်နာမ်သည်ပင် လျှင် ဒုက္ခမဟုတ်လား။ “သဗ္ဗေဓမ္မာ အနတ္တာ” ဆိုတာကော ဤရုပ် နာမ်သည် ပင်လျှင် မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေသောကြောင့် မုချ အစိုးမရ မိမိအလိုသို့ မလိုက်သော ကြောင့် အနတ္တ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာအတွင်းမှာ ဘာလိုရင်းလဲဆိုလျှင် ယခု ထင်ရှားသိရတဲ့ အနတ္တဆိုတာပဲ လိုရင်းဖြစ်တယ်။ မိမိခန္ဓာကိုယ်မှာ ခဏမစဲ အမြဲတမ်း ဖြစ်ပျက်နေတာကို သိတော့ မမြဲဘူးဆိုတဲ့ အနိစ္စ၊ ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခ၊ အစိုးမရခြင်းဆိုတဲ့ အနတ္တ ဧကန်သိလာတာပေါ့။

ဝိသေသတော ပန ဣမသ္မိညဏေ
အနိစ္စလက္ခဏာ ဒဿနမေဝ ပဓာနံ တသ္မိံ
ဒိဋ္ဌိယေဝ ဣတရာနိ ကမေန ဒိဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ။

[ပရမတ္ထဒီပနီဋီကာ]

ဝိသေသတောပန၊ အထူးအားဖြင့်ကား။ ဣမသ္မိညဏေ၊ ဤဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာအရာ၌။ အနိစ္စလက္ခဏာ ဒဿနမေဝ၊ အနိစ္စလက္ခဏာကို မြင်ခြင်း သည်သာလျှင်။ ပဓာနံ၊ လိုရင်းအရ ပဓာနသဘောသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တသ္မိံ၊ ထိုအနိစ္စ လက္ခဏာကို။ ဒိဋ္ဌေယေဝ၊ မြင်အပ်သည်ရှိသော်။ ဣတရာနိ၊ အနိစ္စလက္ခဏာမှ တစ်ပါးသော ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အနတ္တလက္ခဏာတို့ကိုလည်း။ ကမေန၊ အစဉ်အားဖြင့်။ ဒိဋ္ဌိနိ၊ မြင်အပ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အနိစ္စမမြဲလို့ ဒုက္ခကိုသိခြင်း၊ အနိစ္စမမြဲလို့ အနတ္တကိုသိရခြင်းမှာ မမြဲ သော အနိစ္စသာလျှင် ပဓာနဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် -

“အရှင်ဘုရား ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်၌ အဘယ်တရားသည် ပဓာနပါလဲ ဘုရား” ဟု မေဃိယ ရဟန်းက လျှောက်ထားသောအခါ ဘုရားသခင် ကိုယ်တော် မြတ်က-

အနိစ္စသညိနော မေဃိယ၊ အနတ္တသညာသဏ္ဌာတိ၊ အနတ္တ သညိနော အသ္မိမာန သမုဿိဋ္ဌပုဏ္ဏာတိ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိဗ္ဗာနံ။

[နဝရံတ္တပါဠိတော်မှ]

မေဃိယ၊ ချစ်သား မေဃိယ။ အနိစ္စသညိနော၊ အနိစ္စသညာထင်လာ သည်ရှိသော်။ အနတ္တသညာ၊ အနတ္တသညာသည်။ သဏ္ဌာတိ၊ အလိုလိုထင်လာ ၏။ အနတ္တသညိနော၊ အနတ္တသညာ ထင်လာသည်ရှိသော်။ အသ္မိမာန သမုဿိဋ္ဌ၊ ငါဟူသော မာန်မာနတရား ကင်းပြတ်ခြင်းသို့။ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ရောက်လေတော့၏။ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ၊ ယခုမျက်မှောက်သော ဘဝ၌ပင်လျှင်။ နိဗ္ဗာနံ၊ သဉ္ဇပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် သို့။ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ရောက်လေတော့၏။

ဤမေဃိယ ရဟန်းအား ဟောကြားသည်ကို များစွာစဉ်းစားသင့်၏။ အနိစ္စသည်သာ ပဓာန၊ အနိစ္စလို့ ဧကန်သိလျှင် အနတ္တဆိုသော တရားကို အမြဲတမ်း သိနိုင်တယ်။ အနတ္တကို အမှန်သိလျှင် ငါဆိုတဲ့ မာန်မာနတရားဟာ အလိုလိုပြတ်သွားမယ်။ မာန်မာန တရားပြတ်သွားလျှင် နိဗ္ဗာန်ကို မလွဲတမ်း မျက်မှောက်ပြုနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ရုပ်နာမ်ကိုသိ၍ အနိစ္စကို သိဖို့လိုတယ် အနိစ္စကိုတွေ့လျှင် အနတ္တဟာ အလိုလို ပေါ်လာနိုင်တယ်။

ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်တရားကို ပယ်ရမယ်၊ မဖြစ်သေးသောအကုသိုလ် ကို မဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမယ်။

မရဘူးသော ကုသိုလ်ကို ရအောင်ရှာမယ်။

ရပြီးသော ကုသိုလ်တရားကို လွန်စွာအားထုတ် ပွားများရမယ်။

အဲဒီ သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါးကို သဘောပေါက်အောင်ကြည့်၊ ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်ကို ပယ်ရမယ်လို့ ဆိုတယ်။ ဘာနှင့်ဘယ်လို ပယ်ရမလဲ။ ဒါနကို မည်မျှ လောက် ကြီးစွာအားထုတ်၍ လှူဒါန်းသော်လည်း အကုသိုလ်ကံကို မပယ်နိုင်၊ လူ့ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာကို အမှန်ပင်ရနိုင်သော်လည်း ပြုပြီးသော အကုသိုလ်ကံ ကို မပယ်နိုင်ဘူး။

သီလကို ဝါဂွမ်းကဲ့သို့ အညစ်အကြေးမထင် ဖြူစင်အောင်စောင့်၊ လူ့ စည်းစိမ်၊ နတ်စည်းစိမ်ကိုမူ ရနိုင်သော်လည်း ပြုပြီးသော အကုသိုလ်ကို မပယ် နိုင်ဘူး။

သမထတရားကို အားထုတ်၍ ဈာန်အဘိညာဉ်တန်ခိုးနှင့် မြေလျှိုးမိုးပျံ ကောင်းကင်ဈာန်နှင့် နေထိုင်သော်လည်း ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်ကို မပယ်နိုင်ဘူး ဟူ၍မှတ်၊ အကုသိုလ်ကို မပယ်နိုင်သမျှ ကာလပတ်လုံး လူ့ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ဗြဟ္မာချမ်းသာ ခံစားနေရသော်လည်း ကုသိုလ်အရှိန်ကုန်က မလွဲတမ်း အပါယ် လေးပါးကို ကျမှာပဲ။

ဒါကြောင့် ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်က အပါယ်လေးပါးသို့ မကျ ချင်လျှင် ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်ကို ပယ်နိုင်အောင် ပယ်လိုက်ကြလို့ ဟောတော် မူတာပဲ။

အနတ္တကို မြင်တာနှင့် ဘာကြောင့် အကုသိုလ်တရားကို ပယ်နိုင်သလဲ ဆိုလျှင် လောကဥပမာအားဖြင့် အလွန်တရာ မှောင်လှစွာသော တိုက်ခန်းကြီး ထဲမှာ ဆီမီးတစ်တိုင်တည်း လင်းတာနှင့် အလုံးစုံ အမှောက်ပျောက်၍ အလင်း ရောက် ရောက်လာသလို အတိတ်ကပြုခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်အပေါင်း အနန္တတို့ကို အနတ္တလက္ခဏာမြင်တာနှင့် တစ်ပြိုင်နက် အလုံးစုံ အကုသိုလ်တရားတွေ ပျောက် သွားရမယ်။

ဘာကြောင့်လဲလို့ဆိုလျှင် အကုသိုလ်ဆိုတာ ပဟာတဗ္ဗ ပယ်အပ်သော တရား၊ ကုသိုလ်ဆိုတာက ပဟာယက ပယ်တတ်သော တရားဖြစ်တယ်၊ ပြုပြီး သော အကုသိုလ်ကို မည်သူခေါ်လာသလဲဟူမူ-

ဥပမာ။ ။ ပုလဲကုံးကလေးတွေကို ခိုင်လှစွာသော ပိုးကြိုးဖြင့် သီကုံးထားလိမ့်မယ်ဆိုလျှင် ပုလဲတစ်လုံးကို ဆွဲယူတာနှင့် တစ်ပြုံလုံး ပါလာလိမ့်မယ်။ ဘာကြောင့် ပါလာသလဲ၊ ခိုင်လှစွာသော ပိုးကြိုးနှင့် သီတာကိုး၊ အဲဒီ ပိုးကြိုးကို နပ်နပ်ပါအောင် ဖြတ်တောက်ပစ်လိုက်လျှင် မည်သည့် ပုလဲလုံးမျှ မပါဘဲ အကုန်လုံး ကျန်ရစ်ခဲ့လိမ့်မယ်။

အဲဒီပိုးကြိုးလိုပဲ အတ္တိဒိဋ္ဌိက မိမိပြုခဲ့ဖူးတဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေကို တစ်ခုမကျန် အကုန်ဆွဲခေါ်လာလို့ သူ့ကိုဖြတ်တာနှင့် တစ်ပြိုင်နက် အကုသိုလ်တရားတွေ တစ်ခုမကျန် ပပျောက်သွားတယ်။

အနတ္တလက္ခဏာ မြင်တာက အမောဟ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဝိဇ္ဇာဉာဏ်အလင်းဓာတ်၊ အနတ္တကို မမြင်အောင် ကာကွယ်ထားတဲ့ အဝိဇ္ဇာက အမှောင်ဓာတ်၊ ဒါကြောင့် အလင်းရောက်က အမှောင်မျချ ပျောက်ရတယ်။

အနတ္တကို တကယ်တွေ့တော့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်တရားကိုလည်း ပယ်နိုင်တယ်၊ မဖြစ်သေးသော အပါယ်ကျလောက်တဲ့ အကုသိုလ်ကို အသက်ကိုသာ အသေခံမယ်၊ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ အကုသိုလ်ကို မပြုတော့ဘူး။ မရဘူးသေးသော ကုသိုလ်ကံ အနတ္တကိုရသဖြင့် ထိုအကုသိုလ်ကို ထိုယောဂီသည် မည်သည့်အခါမျှ လက်မလွှတ်ဘဲ မပွားပါနှင့်ဆို၍ မရ၊ အမြဲတမ်း ပွားများနေရမယ်ဆိုတာ တစ်ထစ်ချ မှတ်သားကြပါ။

သာဓု - သာဓု - သာဓု

ဟံသာဝတီ ဝိပဿနာ ရှုနည်း ပြီး၏။



ဟံသာဝတီ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း တရားတော်ပြ

မြန်မာကဗျာများ

- ၁။ ပျော်ဖွယ်သဘာဝ ဌာနဗိမာန်
ဆရာသက်၏ ဓမ္မစက်မှန်၊
ခုနစ်ရက်နှင့် ဖြစ်ပျက်သိပြန်၊
မဂ္ဂလမ်း ဖြောင့်တန်း ဧဝကန်။
- ၂။ အာနာပါန သမထမှန်
အဝင်အထွက် မပျက်ရှုရန်
သုံးရက်ထပ်ပွား မှတ်သားဧကန်
နိမိတ်များ ထင်ရှားပေါ်လာပြန်။
- ၃။ လေးရက်အကူး အထူးထပ်မံ
ဘာဝနာလမ်း စခန်းတက်ပြန်၊
နာမ်နှင့်ရုပ်များ ဖွားဖွားပျက်ဟန်
ကိုယ်တိုင်သိ ပီတိအတန်တန်။
- ၄။ အသိခက်ခဲ နက်နဲရုပ်နာမ်
လှုပ်လှုပ်ရွရွ ပေါ်ထအမှန်၊
နု၊ မာ၊ ဖွဲ၊ စေး၊ ပူ၊ အေး၊ ထောက်ကန်
ဓာတ်လေးရပ် အတပ်သိရပြန်။
- ၅။ ကိုယ်တိုင်သိဖို့ အဓိကမှန်၊
ကျမ်းဂန်နှင့်ဟပ် အတတ်ဧကန်၊
လုပ်ငန်းဖြောင့်လို လမ်းဖြောင့်သိပြန်၊
သံဃာအပေါင်း အကြောင်းသက်သေခံ။
- ၆။ ရွရွသဲသဲ မစဲခဏာ၊
ဥပါဒ်စွန်းနှင့် ဘင်စွန်းနှစ်ဖြာ၊
ရှိန်ရှိန်သုတ်သုတ် သိမ့်သိမ့်လှုပ်ကာ၊
တဖွားဖွား ထင်ရှားကိုယ်ခန္ဓာ။

- ၇။ ဝေဒနာခံခက် ဒဏ်ချက်ပြင်းစွာ၊
အပ်နှင့်ထိုးဆွ ရိုးရွှေခန္ဓာ၊
စေ့စေ့ညဏ်စိုက် ဆူလှိုက်တုန်လာ၊
အနိစ္စ ဒိဋ္ဌမြင်မည်သာ။
- ၈။ အပြောမဟုတ် အလုပ်ဝင်ပါ၊
ကိုယ်တိုင်ကြည့်ရှု သိမှုပေါ်လာ၊
လေးရက်အတွင်း ပွင့်လင်းညဏ်မှာ၊
ရွှေရိန်း သိမ်းသိမ်းကိုယ်ခန္ဓာ။
- ၉။ သာသနာရေး အားပေးကြရာ၊
လိုရင်းချုပ်က အလုပ်ကိုပါ၊
ဆန္ဒတူချင်း ဂူတွင်းဝင်ပါ။
ပဋိပတ် မပြတ်အားထုတ်ကာ။
- ၁၀။ ဤစာဖတ်ကြား ထပ်ပွားသဒ္ဓါ
ဘာဝနာလမ်း ကြိုးပမ်းစေငှာ
ခေတ်ကောင်းကြုံကြိုက် အားစိုက်ကြပါ
လိုတိုင်းရ ဘဝပဒေသာ။

ဝိပဿနာ ယောဂီဆောင်ပုဒ်များ

- ၁။ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ မယွင်းဒုက္ခမှတ်။
၂။ ဖြစ်ချင်ပါက၊ သမုဒယ၊ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းမှတ်။
၃။ ဖြစ်ပျက်ကိုမြင်၊ မဖြစ်ချင်၊ မဂ္ဂင်တရားမှတ်။
၄။ မဖြစ်ချင်မှ၊ လမ်းမှန်ကျ၊ မဂ္ဂသစ္စာမှတ်။
၅။ မဖြစ်ပါမှ၊ နိရောဓ၊ ဒုက္ခအေးငြိမ်းမှတ်။
၆။ သံပေါက်လင်္ကာ၊ ဤကဗျာ၊ နှုတ်မှာဆောင်၍မှတ်။
၇။ ကြိမ်ဖန်များစွာ၊ ကြံစည်ပါ၊ မှန်စွာသိကြောင်းမှတ်။
၈။ အမှန်သိမှ ဤဒုက္ခ၊ လွတ်ရလိမ့်မည်မှတ်။
၉။ ယောဂီဝိဇ္ဇာ၊ ဓာတ်ပညာ၊ လိုက်ပါဒီလုပ်ရပ်။

- ၁၀။ အသံစိပ်လျှင်၊ ကိလေစင်၊ ထင်မြင်နာမ်ရုပ်မှတ်။
- ၁၁။ အသိကျလျှင်၊ ကိလေဝင်၊ မမြင်နာမ်ရုပ်မှတ်။
- ၁၂။ အသိတစ်လုံး၊ အရှိဆုံး၊ အဆုံးနိဗ္ဗာန်သာ။
- ၁၃။ ယောဂီရုပ်မှာ၊ ဆက်ဆတ်ခါ၊ ပမာတူစွာသိ။
- ၁၄။ ဂေဒနာနုပဿနာ၊ ထင်ရှားလာ၊ ထိုခါမခံချီ။
- ၁၅။ သည်းမခံချင်၊ လွတ်လိုက်လျှင်၊ ဉာဏ်စင်မတတ်သိ။
- ၁၆။ အရိုးကြေကြေ၊ သားကြွေကြွေ၊ ရှုလေလုံ့လရှိ။
- ၁၇။ လုံ့လထက်သန်၊ သည်းညည်းခံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့တိုင်သိ။

သိမှတ်ရာ ဖြန့်မာကဗျာများ

- ၁။ ကာမ-ဓမ္မ-နှစ်ဝကိုမှီ၊
တော်လှပျော်လှ ခေါ်ကြယောဂီ၊
နေ့စဉ်စစ်ဆေး မေးသင့်ပါပြီ၊
စာသဘော ငါကော ဘာယောဂီ။
- ၂။ အောက်ရော ထက်ရော သောသောညံစီ
ပျော်ပျော်ပါးပါး သွားကြရှာသည်
အောက်လမ်းဌာန ကာမယောဂီ
ထက်လမ်းက ဓမ္မခေါ် ယောဂီ။
- ၃။ ရုပ်နာမ်နှစ်ရပ် ပေါင်းစပ်ကာတည်
ယောက်ျား မိန်းမ ခေါ်ကြပါသည်
သူပဲ ငါပဲ စွဲမှတ်ပါပြီ
အယူလွဲ သူပဲ သံသာရှည်။
- ၄။ သံသရာဖြစ်ကြော နှစ်မြောကာလည်
ဆူဆူဘုရား ပွင့်သွားပါပြီ၊
ကာမမှိုင်းတိုက် ရိုင်းမှိုက်ပါသည်
ငါအစွဲ ဒါပဲ သံသရာရှည်။
- ၅။ စာတွေ့ ငါတွေ့ အတွေ့နှစ်လီ
အချိန်ရှိခိုက် သိထိုက်ပါသည်။

- ရက်လကုန်ဆုံး မဖြုန်းသင့်ပြီ
စဉ်းစားရင်း မောင်မင်းသံသရာရှည်။
- ၆။ ကိုယ်တိုင်တွေ့မှ ချမ်းမြေ့သာကြည်
စာအတွေ့ထက် ငါတွေ့သာမည်၊
ခုနစ်ရက်ထဲ အားခဲကြစည်
မဆုတ်တမ်း လုပ်စမ်းဖို့ညီညီ။
- ၇။ လောဘခိုင်းလို့ ရိုင်းရပါသည်
ဒေါသခိုင်းလို့ ရိုင်းရပါသည်၊
မောဟမှိုင်းကြောင့် တိုင်းဆမည်
ခန္ဓာကြီးက ဤနည်းသံသရာရှည်။
- ၈။ ကိုယ်ကျင့်တရား သိငြားပါပြီ
သိပါသော်လည်း ရှိခဲလှသည်၊
သိသမှဖြင့် ရှိမှတော်မည်
သူတော်စစ် ဖြစ်ဖို့ တူညီညီ။
- ၉။ ခန္ဓာအတွင်း လင်းလင်းရှိန်ရှိန်
ဘယ်တရားက လှုပ်ရှားပွေလိမ်၊
မဟာဘုတ်က အဟုတ်မငြိမ်
ဝါယောသုတ် အဟုတ်တေဇောရှိန်။
- ၁၀။ ပုထုဇဉ်များ နေငြားလှူရွာ
ဘေးရန်တွေများ အမှားစုလာ၊
အရိယာများ နေငြားလှူရွာ
ဘေးရန်ကင်း အောင်ခြင်းလွန်ချမ်းသာ။

ဟံသာဝတီတရား လင်္ကာများ ပြီး၏။



ကျေးဇူးတင်ရှင်

တောင်ပုလုဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဝိပဿနာနည်း

အောင်ဇော်စာပေ

ကျေးဇူးတော်ရှင်
တောင်ဗုလူဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
သြဝါဒဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ

ရုပ်ဓာတ်နာမ်ဓာတ်၊ ပရမတ်စစ်၊
ဖြစ်ပျက်နှစ်သွယ်၊ မမြင်ကျယ်သော်
ရှစ်ဆယ် ကိုးဆယ်၊ အရွယ်ကျော်ကာ
တစ်ရာလှလှ၊ နေရစေဦး၊
လူဖြစ်ကြုံထူး၊ မမြတ်ဘူးတဲ့
ဖြစ် ပျက် နှစ်ပါး၊ ထိုတရားကို၊
ထင်ရှားသိမြင်၊ တစ်ရက်ပင်သာ၊
နေရပါလျက်၊ တစ်ရာထက်သာ၊
မြတ်လှစွာ၏။



ကျေးဇူးတော်ရှင်
တောင်ပုလုဆရာတော်ဘုရားကြီး

ကျေးဇူးတော်ရှင်
တောင်ပုလုဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဝိပဿနာနည်းကျမ်းစာ

မိမိ (စုဆောင်းပူဇော်သူ)နှင့် ပညာအလင်းပြစာပေတိုက် မိသားစုတို့ သည် စာပေအရ၊ လုပ်ငန်းအရ နှစ်ဌာနဖြင့် ရင်းနှီးမှုရှိပါသည်။ တစ်နေ့တွင် ပညာအလင်းပြမိခင်ကြီး ဒေါ်မြရင် (ကွယ်လွန်သူ ဆရာပြုံး၏ဇနီး) သည် အလှူမင်္ဂလာ ပြုလုပ်ပါသည်။ ၎င်းကိုးကွယ်သော ဆရာတော်တစ်ပါးအား ကျောင်းဆောက်လုပ်ရန် ဝတ္ထုငွေများ လှူဒါန်းခြင်းနှင့် တရားနာရေစက်ချပြီး၍ ဆရာဟော်ကို ကျောင်းတိုက်သို့ ပြန်ပို့ရန် စီစဉ်ရပါသည်။ ထိုတာဝန်ယူရသူမှာ မိမိပင် ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်ကို ကျောင်းသို့ ပြန်ကြွရန် မိမိနှင့် ပညာအလင်းပြဦးအုန်းမောင်(ရာမ) တို့ စီစဉ်ရသည်။

ဆရာတော်ကို ပြန်ပို့ရင်း လမ်းတွင် ပညာအလင်းပြ ဦးအုန်းမောင်သည် ဆရာတော်နှင့် မိမိအား သိကျွမ်းစေပါသည်။ ဆရာတော်ကို မိမိ ဖူးလိုသည်မှာ ကြာပြီဖြစ်သော်လည်း အခွင့်မသာခဲ့ပါချေ။ ယခုမှ ကားပေါ်တွင် ဆရာဒကာ စကားပြောရင်း ဖူးရပါသည်။ ဆရာတော်သည် တောင်ပုလုဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကမ္ဘာ့သာသနာပြု ခရီးစဉ်တွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့်အတူ လိုက်ပါ၍ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် တရားဟောခွင့် ရရှိနေသော ကမ္ဘာအေးဆရာတော် ဦးပညာဒီပပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာတော်သည် နာဂလိုဏ်ဂူဘုရားနှင့် မလှမ်းမကမ်းတွင် ဝိပဿနာဗိမာန်ကျောင်းတိုက်ကို ဦးစီး၍ သီတင်းသုံးလျက် ရှိပါသည်။ (၁၈-၁-၈၇)နေ့တွင် ပညာအလင်းပြ ဦးအုန်းမောင်ကို အဖော်ပြုလျက် မိမိသည် ဆရာဟော်ထံ အဖူး

အမြော်ရောက်ခဲ့ပြန်ပါသည်။ ဆရာတော်အား တောင်ပုလုဆရာတော်ဘုရားကြီး ၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းနှင့် ရှုမှတ်နည်းအကျဉ်းကို ချီးမြှောက်ပေးသနားပါရန် လျှောက်ထားမိပါသည်။ ထိုအခါ ဆရာတော်သည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာစွာဖြင့် ရေးပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း မိန့်ကြားတော်မူပါသည်။

ချိန်းဆိုသော (၂၅-၁-၈၇) နေ့တွင် ဆရာတော်သည် တောင်ပုလု ဝိပဿနာတရား ရှုပွားနည်းကို ပေးသနားသည့်အပြင် တက္ကသိုလ်ရိပ်သာလမ်း တောင်ပုလုတောရကျောင်းရှိ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဓာတ်တော်ကိုပါ ဖူးမြော် ခွင့်ရအောင် ချီးမြှောက်တော်မူပါသည်။ ဆရာတော် ဦးပညာဒီပအား ဤနေရာ မှနေ၍ ရိသေ့မြတ်နိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ဘုရား။

ကျန်းမာချမ်းသာကြပါစေ။

ကျော်နန္ဒအောင်
(စုဆောင်းပူဇော်သူ)

ကမ္ဘာ့ပုဂ္ဂိုလ်သမဂ္ဂ၊ ကမ္ဘာ့အလင်း
ကမ္ဘာအေးဆရာတော် ဦးဥညာဒီပမထေရ်မြတ်၏
ဆန္ဒအာသီသတော်

ဆရာတော်သည် တောင်ပုလုဆရာတော်ဘုရားကြီးကို လွန်ခဲ့သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှစ၍ ဒေါက်တာသာကာ မိသားစုများက ပင့်လျှောက်ကာ သူတို့၏နေအိမ်သို့ တွေ့ဆုံပေးသဖြင့် စတင်တွေ့ဖူးခဲ့ရပါသည်။ ထိုအခါမှစ၍ ဆရာတော်ဘုရားကြီး နှင့် တရင်းတနီးဖြစ်ခဲ့ရာ ဆရာတော်ကြီး တရားဟောရာ မြန်မာပြည် တချို့ဒေသ များသို့ ရှေ့မှနေ၍ တရားဓမ္မများ ဟောပြောချီးမြှင့်ခွင့်ရခဲ့ပါသည်။ ၁၉၈၅-ခုနှစ်၊ တွင် တောင်ပုလုဆရာတော်ဘုရားကြီး အမေရိကန်သို့ နောက်ဆုံးတစ်ခါ ကြွရောက်သောအခါ၌ ဆရာတော်ကြီးနှင့်အတူ ဆရာတော်ကြီး ဟောကြားသော တရားတော်များကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုဟောကြားပေးရန်တစ်ကြောင်း၊ အခြားပင့်ဖိတ်သော ဒေသများသို့လည်း မိမိကိုယ်တိုင် သာသနာပြုတရားများ ဟောကြားပြသရန်တစ်ကြောင်း ကြံသွားခဲ့ပါသည်။

ထိုသို့ ကြံသွားသောအခါများ၌ ဆရာတော်ကြီး ဟောကြားခဲ့သော တရားများသည် သရဏဂုံ(၃)ပါးနှင့် ငါးပါးသီလအခြေခံထားပြီး (၃၂)ကောဠာသ ပွားနည်းနှင့် ဝိပဿနာတရားရှုနည်းများ ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းနည်းများထဲတွင် ဤစာအုပ်၌ ဖော်ပြပါရှိသော ဆရာကော်ကြီး၏ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ရှုပွားနည်းသည် အာနာပါနပဗ္ဗ၊ သမုဉ္ဇေပဗ္ဗနှင့် ဣရိယာ ပထပဗ္ဗ ပွားနည်း (၇)မျိုးကို ပုဂ္ဂိုလ်စရိုက် ကိုက်ညီအောင် ဟောကြားပြသပေးထား ပါသည်။

တောင်ပုလုဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားထားသည့် တရားတော်များ ယေမ ဘုန်းကြီးသည် ကောင်းနိုးရာရာ ရွေးထုတ်၍ ကိုယ်တိုင်ပြသသည့် နည်းများ ကိုပါ ပေါင်းစပ်၍ သင့်လျော်သလို ပြည်တွင်းပြည်ပ နှစ်ဌာန၌ ဟောကြားပြသ ပေးခဲ့ပါသည်။ လက်တွေ့အားဖြင့် တရားသိမြင် ဉာဏ်သက်ဝင်ကြသည့် ပုဂ္ဂိုလ် များကိုလည်း တွေ့မြင်ခဲ့ရပါသည်။ ယင်းသို့သောကြောင့် ကိုယ်တိုင်တရားရလို လျှင် ကိုယ်တိုင်ကြိုးစားပြီး တရားကျင့်ကြံ အားထုတ်ဖို့ပင် ဖြစ်သည်။

ဆရာတော်ကိုယ်တိုင်ပြသသည့် အတိုဆုံးနည်းမှာ -

- * ထိုင်နေစဉ်တွင် အာနာပါန ရှုစဉ်
- * လျောင်း ထိုင် ရပ် သွားစဉ်တွင် ဣရိယာပထ ရှုစဉ်
- * မြင် ကြား နှ့် စား ထိ သိစဉ်တွင် သမ္မဇည ရှုစဉ်
- * ရှုပွား သိနေလျှင် ကိလေသာ ငြိမ်းမည်။
- * မရှုမပွား သိမနေလျှင် ကိလေသာ ကိန်းသည်။

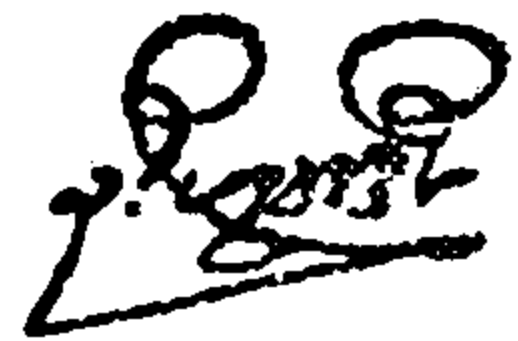
ဥပမာ ဆောင်ပုဒ်

မြင်ဆဲမှာပင် ရှုမှတ်လျှင်၊ ကင်းစင်ကိလေသာ၊

မြင်ဆဲမှာပင် မရှုလျှင်၊ ကြားဝင်ကိလေသာ၊

ထိ-သိ-ရပ်-နာမ် ဖြစ်ပျက်

မြင်-သိ...



(ဦးပညာဒီပ)

နာယကဆရာတော်

ကမ္ဘာ့ဝိဝဿနာဗိမာန်

နာဂလိုဏ်ရူ

အရှေ့ဘုရားလမ်း၊

ဝန်းဝင်ကုန်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

ကျေးဇူးတော်ရှင်
တောင်ပုလူတောရ ကမ္ဘာအေးဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ထေရ်ပုတ္တိအကျဉ်း
[၁၂၅၈ - ၁၃၄၈]

မန္တလေးတိုင်း၊ ဝမ်းတွင်းမြို့နယ်၊ တဲစုရွာတွင် ခမည်းတော် ဦးရံနှင့် မယ်တော် ဒေါ်ရွှေသဲတို့မှ ၁၂၆၈-ခု၊ တပေါင်းလဆုတ် (၃)ရက်၊ စနေနေ့တွင် ဖွားမြင်တော်မူသည်။ ငယ်နာမည် မောင်ပေါ်လာ၊ (၇)နှစ်အရွယ်တွင် တဲစုရေဝန် ကျောင်း ဆရာတော် ဦးတေဇထံတွင် ပညာသင်ကြားသည်။ ထိုကျောင်းမှ ဆရာတော် ဦးလက္ခထံတွင် သဒ္ဒါ သင်္ဂြိုဟ်စသော ပိဋကတ် အခြေခံစာပေများ ကိုပါ သင်ကြားခဲ့သည်။

အသက် (၁၄) နှစ်တွင် ခမည်းတော် မယ်တော်တို့၏ ပစ္စယာနုဂ္ဂဟကို ခံယူ၍ ဆရာတော် ဦးတေဇ ထံတော်တွင် ပဗ္ဗဇ္ဇရှင်သာမဏေအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိ တော်မူလေသည်။ ဘွဲ့တော်မှာ ရှင်နန္ဒိယ ဖြစ်၏။ သာမဏေ (၇) ဝါ၊ သက်တော် (၂၀)နှစ်သို့ အရောက်တွင် ဝမ်းတွင်းမြို့နယ်၊ တဲစုရွာနေ ဦးထွန်းအေး-ဒေါ်ကြာမွှေး တို့၏ စတုပစ္စယာနုဂ္ဂဟကို ခံယူ၍ ဆရာတော်ဦးတေဇကိုပင် ဥပဇ္ဈာယ်ပြုကာ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသည်။

ရဟန်း (၅၀) ဝါမြောက်တွင် ဒက္ခိဏာရာမ ဘုရားကြီးတိုက် ရွှေဘို ကျောင်းမှ ဆရာတော် အရှင်အာစရ၊ ဆရာတော် ဦးဥယျ၊ ဆရာတော် ဦးတေဇ ဝန္တ၊ ဆရာတော် ဦးနာဒရ တို့ထံတွင် အဘိဓမ္မာကျမ်းစာ၊ ညဝါနှင့် ကင်္ခါဝိတရဏီ အဋ္ဌကထာ၊ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၊ ဝိနည်းကျမ်းကိုကိုပါ သင်ယူခဲ့လေသည်။ ပခုက္ကူ တိုက်တွင် ဆရာတော် ဦးသာသနထံတွင်လည်း ဝိနည်း (၅) ကျမ်း၊ သုတ် (၃)ကျမ်း ကို ဆိုဝါများအဖြစ် ပေါက်မြောက်အောင် သင်ယူခဲ့၏။

ထို့နောက် ၁၂၈၇-ခုနှစ်တွင် သာစည်မြို့ ရေလယ်ကျောင်းတိုက်ကြီးတွင် စာချဆရာတော်အဖြစ် ဝါ (၂၀)အထိ သင်ကြားပို့ချခဲ့၏။ ၁၂၉၉-ခုနှစ်တွင် အရှင်နန္ဒဘာသ၊ ထူးတွင်းဆရာတော်များနှင့်အတူ သထုံဇေတဝန် ဆရာတော် ဘုရားကြီးထံတွင် ဝိပဿနာတရားကို (၂)နှစ်မျှ အားထုတ်တော်မူခဲ့လေသည်။

၁၃၀၃-ခုနှစ်တွင် မိမိဇာတိဌာနဖြစ်သော တဲစုဝန်းကျင်တွင် (၁၂)နှစ် ကြာမျှ တောရဆောက်တည်ရာ ဓုတင် (၁၃)ပါးနှင့်တကွ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို စွဲမြဲစွာ အားထုတ်တော်မူခဲ့၏။ ၁၃၁၃-ခုနှစ်တွင် တောင်ပုလု ဆည်တော်ကြီး ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရာ ဒကာများ စုပေါင်း၍ တဲကျောင်းဆောက်လုပ်ပြီး လှူဒါန်းခြင်း ကို လက်ခံ၍ တရားအားထုတ်ခြင်းကြောင့် တောင်ပုလုဆရာတော်ဟု အရပ် လေးမျက်နှာသို့ ပျံ့နှံ့ကျော်ကြားခဲ့လေသည်။

၁၃၁၅-ခုနှစ်တွင် တောင်ပုလုတောင်ထိပ်တွင် ကမ္ဘာအေးစေတီကို အုတ်မြစ်ချပေးခြင်းနှင့် ထိုနှစ်တွင် တောင်ပုလုဆည်နှင့် ကမ္ဘာအေးစေတီ ထီးတော် တင်ခြင်းတို့ ပူးတွဲကျင်းပခြင်းကိုစွဲလျက် တောင်ပုလုတောရ ကမ္ဘာအေးဆရာတော် ဘုရားကြီးဟု ထင်ပေါ်ကျော်စောခဲ့၏။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အမေရိကန်၊ အိန္ဒိယ၊ အင်္ဂလန်၊ နီပေါ၊ ယိုးဒယား(ထိုင်း) နိုင်ငံများတွင် မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာ တရားတော်များကို ပြန့်ပွားစေရန် သာသနာပြုခဲ့လေသည်။

(၇-၆-၈၆) နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ တက္ကသိုလ်ရိပ်သာလမ်းရှိ တောင်ပုလု ကျောင်းတိုက်တွင် ခန္ဓာဝန် ချတော်မူခဲ့လေသည်။

ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းပြီး၏။



ကျေးဇူးတော်ရှင်

တောင်ပူလှတောရ ကမ္ဘာအေးဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာ ရှုပွားနည်း

ဇေယျတုဿဗ္ဗမင်္ဂလံ

နမော တဿ ဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ယောဂီသူမြတ် ပရိသတ်တို့၊ ဤသတ္တဝါ သင်္ခါရတွေဟာ အဘယ် အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်နေတာလည်းဆိုတော့၊ အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာကြောင့် ဖြစ်နေတာလို့ ဘုရားရှင်က ဟောကြားတော်မူတယ်။ ဘယ်လိုဟောတော်မူပါသတုန်း ဆိုတော့-

ယာယစ ဘိက္ခဝေ အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတဿ
ဗာလဿ ယယာစ တဏှာယ သံယုတ္တဿ
အယံ ကာယော သမုဒါဂတောလို့ ဟောတော်မူတယ်။

အနက်ကတော့

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ယာယ အဝိဇ္ဇာယ၊ အကြင်ဝိဇ္ဇာသည်။ နိဝုတဿစ၊ ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်လည်းဖြစ်သော။ ယာယတဏှာယ၊ အကြင်တဏှာနှင့်။ သံယုတ္တဿစ၊ ယှဉ်သည်လည်းဖြစ်သော။ ဗာလဿ၊ လူမိုက်၏။ အယံ ကာယော၊ ဤကိုယ်ကောင်သည်။ သမုဒါဂတော၊ ဖြစ်၏လို့ ဟောတော်မူတယ်။

ဤကိုယ်ကောင်ကြီးဟာ အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာကြောင့် ဖြစ်နေတာတဲ့။ အဲဒီတော့ အဝိဇ္ဇာဟာ မဖြစ်အောင် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်တယ်။ တဏှာဆိုတာကတော့

အောင်ဇော်စာပေ

အဝိဇ္ဇာမှ မဖြစ်လို့ရှိလျှင် ဖြစ်ခွင့်မရနိုင်ဘူး။ အဘယ်ကြောင့်တုန်းလို့ဆိုတော့ တဏှာ၏ မှီရာတည်ရာ ခြေကန်အဝိဇ္ဇာ မရှိသောကြောင့်ဘဲ။ တဏှာသည် ခြေကန်အဝိဇ္ဇာရှိလို့ရှိလျှင် ဘဝခန္ဓာကိုယ်ကို ရတော့တာပဲတဲ့။

ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇူပလဒ္ဓိယာ၊ ခန္ဓော ဥပလဗ္ဘတိ-တဲ့။

အဝိဇ္ဇူပလဒ္ဓိယာ၊ အဝိဇ္ဇာကိုရလျှင်တော့ ခန္ဓာကိုယ်ကို ရတော့မှာတဲ့။

အဲဒီတော့ အဝိဇ္ဇာမဖြစ်အောင် ကြံဖို့ပဲ ကြံနိုင်ပါ့မလား။

သမ္မုဇဉ္ဇယဗ္ဗ

ဘုရားကတော့ -

ပုန စ ပရံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု၊

အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ သမ္မဇာနကာရီ ဟောတိ။

အာလောကိတေ ဝိလောကိတေ သမ္မဇာနကာရီ ဟောတိ။

သမိဉ္ဇ္ဈိကေ ပဿာရိတေ သမ္မဇာနကာရီ ဟောတိ။

သဃံဋီပတ္တစိဝရဓာရဏေ သမ္မဇာနကာရီ ဟောတိ။

အသိတေ၊ ပီတေ၊ ခါယီတေ၊ သာယိတေ၊ သမ္မဇာနကာရီ ဟောတိ။

ဥစ္စာရ ပဿာဝ ကမ္မေ သမ္မဇာနကာရီ ဟောတိ။

ဂတေ ဌိတေ နိသိန္ဓေ သုတ္တေ ဇာဂရိတေ ဘာသိတေ။

တုဏှိဘာဝေ သမ္မဇာနကာရီ ဟောတိ။

အဓိပ္ပာယ်ကတော့

မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တရားဖြစ်တာ၊ ဖြစ်ပြီးတဲ့ အကုသိုလ်တရား ပျက်စီးတာ၊ တစ်ခုသော တရားကို ထား၍ ငါဘုရား ပညာ မံသ နှစ်ဝသော စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှု၍ မမြင် ချစ်သားတို့-

တစ်ခုသော တရားဟူသည် အဘယ်ပါနည်း။

နာဟံဘိက္ခဝေ အညံ ဥကဓမ္မမ္ပိ သမနပဿာမိ၊

ယေနအနုပ္ပန္နာ ဝါ ကုသလာဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ဥပ္ပန္နာ ဝါ အကုသလာဓမ္မော ပရိဟာယန္တိ။

ယဒိဒံ ဘိက္ခဝေ သမ္မဇဉ်။

သမ္မဇာနဿ ဘိဝေ အနုပ္ပန္နာစေဝ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ
ဥပ္ပန္နာစ၊ အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ။ ။

သမ္မာ ပဇာနာတီတိ သမ္မဇေညံဟူသော အဋ္ဌကထာလိနီ ရှိသည်နှင့်အညီ သိလွယ်အောင် တစ်ပိုင်း တစ်စကစ၍ ဖြတ်ပြီး ဟောပြမယ်။

အသိတေ ပီတေ ခါယိတော သာယိတေ သမ္မဇာနကာရီ ဟောတိ။

(အဓိပ္ပာယ်ကတော့) အသိတေ၊ အရ။ စားတာကို စားတယ် စားတယ် လို့ သိလျှင် ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။ (ဝိဂြိုဟ်) ဝိဒတီ ဇာနာတီတိဝိဇ္ဇာ။ ဝိသေသန ဇာနာတီတိ ဝါ ဝိဇ္ဇာ။ စားတဲ့အခါတိုင်း စားတယ် စားတယ်လို့ အထူးသိတာကို ဝိဇ္ဇာလို့ ခေါ်တယ်။ စားတာကို စားတယ် စားတယ်လို့ အသိမပါလျှင် အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။ (ဝိဂြိုဟ်) နဝိဇာနာတီတိ အဝိဇ္ဇာ။ အဝိဇ္ဇာ ဝုစ္စတိ အညာဏံ။ စားတဲ့အခါ မသိတာကို အဝိဇ္ဇာလို့ ခေါ်တယ်။

ပီတေ-အရ၊ သောက်တာကို ရေသောက်သောက်၊ လက်ဖက်ရည် သောက်သောက်၊ ဆေးသောက်သောက်၊ သောက်တာကို သောက်တယ် သောက် တယ်လို့သိလျှင် ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။ သောက်တော့ သောက်တာပဲ။ အသိမပါလျှင် အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။

ခါယိတေ-အရ၊ အမြစ်ခဲဖွယ် ဥခဲဖွယ် စသည်ကို ကိုက် ကိုက်တယ်၊ ဝါး ဝါးတယ်၊ စား စားတယ်သိလျှင် အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။ ကိုက်တော့ ကိုက်တာ ပဲ၊ ဝါးတော့ ဝါးတာပဲ၊ စားတော့ စားတာပဲ၊ အသိမပါလျှင် အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။

သာယိတေ-အရ၊ ပျားတင်လဲ စသည် လျက်သောအခါ လျက်တယ် လျက်တယ်လို့ သိလျှင် ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။ လျက်တော့ လျက်တာပဲ၊ အသိမပါလျှင် အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။

ဥစ္စာရ ပဿာဝ ကမ္မေ သမ္မဇာနကာရီ ဟောတိ-အရ

ကျင့်ကြီးကျင့်ငယ်စွန့်တဲ့အခါ စွန့်တာကို စွန့်တယ် စွန့်တယ်လို့သိလျှင် ဝိဇ္ဇာဖြစ်တယ်။ စွန့်တော့ စွန့်နေတာပဲ၊ အသိမပါလျှင် အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။

ဂတေ ဌိတေ နိသိန္ဓေ သုတ္တေ ဇာဂရိတေ၊

ဘာသိတေ တုဏှိဘာဝေ သမ္မဇာနကာရီ ဟောတိ။

အဓိပ္ပာယ်

ဂတေ-အရ၊ သွားတာကို သွားတယ် သွားတယ်လို့ သိလျှင် ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။ သွားတော့ သွားတာပဲ။ အသိမပါလျှင် အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။

ဦတေ-အရ၊ ရပ်တာကို ရပ်တယ် ရပ်တယ်လို့ သိလျှင် ဝိဇ္ဇာဖြစ်တယ်။ ရပ်တော့ ရပ်တာပဲ။ အသိမပါလျှင် အဝိဇ္ဇာဖြစ်တယ်။

နိသိန္ဓေ-အရ၊ ထိုင်တာကို ထိုင်တယ် ထိုင်တယ်လို့ သိလျှင် ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။ ထိုင်တော့ ထိုင်တာပဲ။ အသိမပါလျှင် အဝိဇ္ဇာဖြစ်တယ်။

သုတ္တေ-အရ၊ အိပ်တာကို အိပ်တယ် အိပ်တယ်လို့ သိလျှင် ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။ အိပ်တော့ အိပ်တာပဲ။ အသိမပါလျှင် အဝိဇ္ဇာဖြစ်တယ်။

ဇာဂရိတေ-အရ၊ အိပ်ရာက နိုးတာကို နိုးတယ် နိုးတယ်လို့ သိလျှင် ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။ နိုးတော့ နိုးတာပဲ။ အသိမပါလျှင် အဝိဇ္ဇာဖြစ်တယ်။

ဘာသိတေ-အရ၊ စကားပြောတာကို ပြောတယ် ပြောတယ်လို့ သိလျှင် ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။ ပြောတော့ ပြောတာပဲ။ အသိမပါလျှင် အဝိဇ္ဇာဖြစ်တယ်။

တုဏှိဘာဝေ-အရ၊ ဆိတ်ဆိတ်နေတာကို ဆိတ်ဆိတ်နေတယ် ဆိတ်ဆိတ်နေတယ်လို့ သိလျှင် ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။ ဆိတ်ဆိတ်တော့ နေတာပဲ။ အသိမပါလျှင် အဝိဇ္ဇာဖြစ်တယ်။

သိသည်ရှိသော် ဝိဇ္ဇာဖြစ်၏။ မသိလို့ရှိရင် ဘာဖြစ်ပါမတုန်း၊ မသိလို့ရှိရင် အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်ပါတယ် ဘုရား။ အဲ... ဟုတ်ပြီ၊ မင်းပြောတာ မှန်တယ်၊ ဘာကြောင့် တုန်းဆိုတော့ အဝိဇ္ဇာ ဝုစ္စတိ အညာဏံ ဆိုသောကြောင့် မင်းပြောတာ မှန်တယ်။ အညာဏံ၊ မသိတာကို။ အဝိဇ္ဇာ၊ အဝိဇ္ဇာ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏တဲ့ မောင်ရေ။ မှန်လိုက်တာ၊ အဝိဇ္ဇာရယ်၊ မောဟရယ်၊ မသိတာရယ် အတူတူပဲ။ ဝိဇ္ဇာရယ်၊ အမောဟရယ်၊ သိတာရယ် အတူတူပဲ။ မသိတော့ ဘာဖြစ်သေးတုန်းကွယ်၊ မသိ တော့ မသိတာဘဲ၊ ဘာမှမဖြစ်ဘူး ဘုရား၊ (ဟင်း)ချော်ပြီဟေ့၊ မသိရင် အဝိဇ္ဇာ မဖြစ်ဘူးလား။ ဖြစ်ပါတယ် ဘုရား။

အဲ... အဝိဇ္ဇာဖြစ်လို့ရှိရင်တော့ သင်္ခါရ ဝိညာဏ် နာမ်-ရုပ်စသော ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်လည်၍ သံသရာရှည်မည်၊ သိသော် ဝိဇ္ဇာဖြစ်၏။ ဝိဇ္ဇာဖြစ်သည်ရှိသော်

အဝိဇ္ဇာ မဖြစ်၊ အဝိဇ္ဇာချုပ်၏။ အဝိဇ္ဇာချုပ်သည်ရှိသော် သင်္ခါရ ဝိညာဏ် နာမ်-
ရုပ်စသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပြတ်၍ သံသရာရပ်ပြီ၊ မလည်တော့ပြီ။

ဤသတ္တဝါ သင်္ခါရတွေဟာ အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းကြောင့် သင်္ခါရ
ဟူသော အကျိုးတရား သတ္တဝါတွေဖြစ်ကြောင်းကို ဘုရားရှင်သည် ဤသို့
ဟောတော်မူ၏။

ဣတိ ဣမသ္မိံ သတိ၊ ဣမဿ ဥပ္ပါဒါ ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ဣတိ ဣမသ္မိံ အသတိ၊ ဣဒံ န ဟောတိ။

ဣမဿ နိရောဓာ ဣဒံ နိရုဇ္ဈတီတိ လုံ့ ဟောတော်မူ၏။

ဣတိ ဣမသ္မိံ၊ ဤအဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းသည်။ သတိ၊ ရှိလတ်
သော်။ ဣဒံ၊ ဤသင်္ခါရဟူသော အကျိုးသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ကသ္မာ၊
အဘယ်ကြောင့်။ ဣမဿ၊ ဤအဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်း၏။ ဥပ္ပါဒါ၊ ဖြစ်ခြင်း
ကြောင့်။ ဣဒံ၊ ဤသင်္ခါရဟူသော အကျိုးသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ ဣမသ္မိံ၊
ဤအဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းသည်။ အသတိ၊ မရှိလတ်သော်။ ဣဒံ၊ ဤသင်္ခါရ
ဟူသော အကျိုးသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့်။ ဣမဿ၊
ဤအဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်း၏။ နိရောဓာ၊ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ ဣဒံ၊ ဤသင်္ခါရ
ဟူသော အကျိုးသည်။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏တဲ့။

အကျဉ်းအားဖြင့် ကိုယ်ဖြင့်ပြုတဲ့အမှု၊ နှုတ်ဖြင့်ပြုတဲ့အမှု၊ စိတ်ဖြင့်ပြုတဲ့
အမှု အားလုံးကို အသိအမှတ်ပြုရမှာချည်းပဲ။ ဒါကြောင့် -

သဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ အဘိညေယျံ လုံ့ ဟောတော်မူပါတယ်။

အနုကတော့

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံကို။ အဘိညေယျံ၊ သိအပ်၏တဲ့။
ဘုရားရှင်ကတော့ ဝိဇ္ဇာဖြစ်စေချင်လို့ ဟောတော်မူတာပဲ။

အဝိဇ္ဇာသမုယာ သင်္ခါရ သမုဒယော။

အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ သင်္ခါရ နိရောဓော တဲ့။

အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ၊ အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းရှိသည်ဖြစ်သော်။ သင်္ခါရ
သမုဒယော၊ သင်္ခါရဟူသော အကျိုးသည် ဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ၊ အဝိဇ္ဇာ

ဟူသော အကြောင်းချုပ်သည် ရှိသော်။ သင်္ခါရနိရောဓော၊ သင်္ခါရဟူသော အကျိုးတရားသည် ချုပ်၏။

အကြောင်းနှင့် အကျိုးဆိုတာ ကွဲခဲတယ်။ အကြောင်းနှင့်အကျိုးကွဲအောင် လွယ်လွယ်နှင့် မှတ်ပုံ ...

(ဥပမာ) သစ်ပင်နှင့် အရိပ်ကဲ့သို့ မှတ်လေ။ သစ်ပင်နှင့်အရိပ်မှာ သစ်ပင်က အရင်ဖြစ်လို့ (အကြောင်း) အရိပ်က နောက်မှဖြစ်လို့ (အကျိုး)။

ဒါကြောင့် သစ်ပင်က (အကြောင်း)၊ အရိပ်က (အကျိုး) ဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ အဝိဇ္ဇာနှင့် သင်္ခါရဟာ အဝိဇ္ဇာက (အကြောင်း) သင်္ခါရက (အကျိုး)၊ အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်း မရှိခဲ့သော် သင်္ခါရဟူသော အကျိုးမရှိနိုင်၊ သစ်ပင် မရှိလျှင် အရိပ်မရှိ၊ သစ်ပင်ရှိလျှင် အရိပ်ရှိ၏။

ဒါကြောင့် ဘုရားရှင်က အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ သင်္ခါရသမုဒယော။

အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော လို့ ဟောတော်မူတယ်။

အနက်။ ။ အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ၊ အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်သည်ရှိသော်။ သင်္ခါရ သမုဒယော၊ သင်္ခါရ ဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ၊ အဝိဇ္ဇာချုပ်သည်ရှိသော်။ သင်္ခါရ နိရောဓော၊ သင်္ခါရချုပ်၏။ သင်္ခါရချုပ်တယ်ဆိုတာက တိမ်တိမ်ကလေး မတွေ့နဲ့၊ နက်နက်ပဲ တွေးပါ၊ ဘဝတစ်ခု ချုပ်ပြီ၊ ပြတ်ပြီ၊ ပြတ်ပြီ၊ ရပ်ပြီဆိုတာ မှတ်ပါ။

ဘာကြောင့်တုန်းလို့ဆိုတော့ အဝိဇ္ဇာမဖြစ်လို့ဘဲ မှတ်ပါ။ အဝိဇ္ဇာဖြစ်ရင် တော့ သင်္ခါရဖြစ်၏ဟု ဆိုအပ်သော ဘဝခန္ဓာကိုယ်ကို မချမလွဲ အမြဲရတော့မှာပဲ၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်-

အဝိဇ္ဇူပလဒ္ဓိယာ ခန္ဓော ဥပလဗ္ဗတိ ဟု မိန့်တော်မူသောကြောင့်တည်း။

အဝိဇ္ဇူပလဒ္ဓိယာ၊ အဝိဇ္ဇာကို ရသည်ရှိသော်။ ခန္ဓော၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို။ ဥပလဗ္ဗတိ၊ ရအပ်၏။

အဲဒါကြောင့် အဝိဇ္ဇာဖြစ်အောင်၊ သူ့ဒွါရနှင့် သူ့အာရုံကြုံတိုင်း ကြုံတိုင်း မြင်တာ၊ ကြားတာ၊ နံတာ၊ စားတာ၊ ထိတာ၊ သိတာကို မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ နံတိုင်း၊ စားတိုင်း၊ ထိတိုင်း၊ သိတိုင်း၊ မြင်ကာမတ္တကလေး မြင်တယ် မြင်တယ် လို့ အသိအမှတ် ပြုပါ။ ကြားကာမတ္တကလေး ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ အသိ

အမှတ်ပြုပါ။ နံကာမတ္တကလေး နံတယ် နံတယ်လို့ အသိအမှတ်ပြုပါ။ စားကာ မတ္တကလေး စားတယ် စားတယ်လို့ အသိအမှတ်ပြုပါ။ ထိကာမတ္တကလေး ထိတယ် ထိတယ်လို့ အသိအမှတ်ပြုပါ။ သိကာမတ္တကလေး သိတယ် သိတယ်လို့ အသိ အမှတ်ပြုရမယ်တဲ့။ ဒါကြောင့်...

ဒီဌေ၊ ဒီဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ သုတေ သုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ မုတေ မုတ မတ္တံ ဘဝိဿတိ စသော ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ပွားများအားထုတ်ကြပါလေ။

ဒီမှတစ်ပါး မိမိပြုလုပ်နေသမျှ ရှုမှတ်ပုံများမှာ စားတာ၊ သောက်တာ၊ ခဲတာ၊ လျက်တာ၊ အိပ်တာ၊ နိုးတာ၊ စကားပြောတာ၊ ဆိတ်ဆိတ်နေတာ၊ ရှူတာ ရှိုက်တာ၊ ထွက်လေ ထွက်တာ၊ ဝင်လေ ဝင်တာ၊ ပိန်တာ ဖောင်းတာ၊ ပူတာ အေးတာ၊ ပျော့တာ မာတာ၊ နုတာ ကြမ်းတာ၊ ချမ်းသာတာ၊ ဆင်းရဲတာ၊ လောဘ ဖြစ်တာ၊ ဒေါသဖြစ်တာ၊ မောဟဖြစ်တာ၊ မာနဖြစ်တာ၊ ဣဿာဖြစ်တာ၊ မစ္ဆရိယ ဖြစ်တာ၊ ကောဓဖြစ်တာ၊ ဥပနာဟဖြစ်တာ၊ တမ္မဖြစ်တာ၊ သာရဗ္ဗဖြစ်တာ၊ သောကဖြစ်တာ၊ ပရိဒေဝဖြစ်တာ၊ ဒုက္ခဖြစ်တာ၊ ဒေါမနဿဖြစ်တာ၊ ဒီမှ တစ်ပါး များစွာသော အဖြစ်ဟူသရွေ့တို့ကို အသိအမှတ်ပြုနိုင်သမျှ ဝိဇ္ဇာချည်း ဖြစ်တယ်။

ဝိဇ္ဇာဖြစ်ရင် အဝိဇ္ဇာချုပ်တယ်။ အဝိဇ္ဇာချုပ်ရင် ဘဝမရတော့ဘူး၊ ဘဝ ပြုတ်ပြီ ပြတ်ပြီလို့မှတ်။

ဘာကြောင့်တုန်းလို့ဆိုတော့ အဝိဇ္ဇာနိရောဓနေဝ
သင်္ခါရနိရောဓော န အညတ္တာ တဲ့။

အဓိပ္ပာယ်ကတော့

တစ်ပါးသော အကြောင်းကြောင့် သင်္ခါရ မချုပ်နိုင်၊ အဝိဇ္ဇာချုပ်မှသာ လျှင် သင်္ခါရချုပ်၏ဟုမှတ်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ အဝိဇ္ဇူပလဒ္ဓိယာ ခန္ဓော ဥပလဗ္ဘတိဟု မိန့်ဆိုသောကြောင့်ပဲ၊ အလုံးစုံသော အကုသိုလ်ဟူသရွေ့တို့သည် အဝိဇ္ဇာရှေ့ဆောင်ရှေ့သွား ပြဋ္ဌာန်းသော တရားတို့ပေတည်း။

ထို့ကြောင့်- အဝိဇ္ဇာ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ အကုသလာနံ
 ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာဟု ဟောတော်မူ၏။

အနုကထော

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အကုသလာနံ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တရားတို့သို့။ သမာပတ္တိယာ၊ ရောက်ခြင်းငှါ။ အဝိဇ္ဇာ၊ အဝိဇ္ဇာသည်။ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ၊ ရှေ့သွားတည်း။ အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့၏ အမြစ်အရင်းဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာကို ဖြတ်သည်ရှိသော် ကိလေသာ ဟူဟူသရွေ့ ဘယ်ကိလေသာမျှ မရှိတော့ဘူး။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် -

ကိလေသာနံ မူလဘူတာယ အဝိဇ္ဇာယ ဆိန္ဒာယ
သဗ္ဗ ကိလေသာ သမုဋ္ဌိတံ ဂစ္ဆန္တိ ဟု မိန့်ဆိုတော်မူသောကြောင့်တည်း။

အနုကထော

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ကိလေသာနံ၊ ကိလေသာတို့၏။ မူလဘူတာယ၊ အမြစ်အရင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ အဝိဇ္ဇာယ၊ အဝိဇ္ဇာကို။ ဆိန္ဒာယ၊ ဖြတ်သည် ရှိသော်။ သဗ္ဗ ကိလေသာ၊ အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့သည်။ သမုဋ္ဌိတံ၊ ကောင်းစွာပယ်ခွာခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

အဲဒီတော့ အမြစ်အရင်းဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာကို ဘာနဲ့ဖြတ်ပါ့မတုန်း၊ အသိ အမှတ်နဲ့ ဖြတ်ရမယ်၊ အသိအမှတ်ဟာ အဝိဇ္ဇာပါပဲ၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်လို့ရှိရင် အဝိဇ္ဇာ မဖြစ်နိုင်ပါ။

ထို့ကြောင့် ဝိဇ္ဇုပ္ပါဒါ အဝိဇ္ဇာယ ပဟာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ တဲ့။

အနုကထော

ဝိဇ္ဇုပ္ပါဒါ၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်သည်ရှိသော်။ အဝိဇ္ဇာယ၊ အဝိဇ္ဇာကို။ ပဟာနံ၊ ပယ်အပ်ပြီးသည်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏တဲ့။ ဝိဇ္ဇာဖြစ်လို့ရှိရင်၊ အဝိဇ္ဇာပယ်ပြီး သားဆိုတာ သိပါ။ အဝိဇ္ဇာပယ်ပြီးလို့ရှိရင်၊ ကိလေသာ ဟူဟူသရွေ့ ဘယ် ကိလေသာမျှ မဖြစ်နိုင်ပါ။ ကိလေသာမရှိလို့ ကိလေသာမဖြစ်ရင် ဘဝပဋိသန္ဓေ အကျိုးကို မပေးနိုင်တော့ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် -

ကိလေသာဘာဝေ ကမ္မံ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကံ ဟောတိ ဟု မိန့်ဆိုသောကြောင့် တည်း။ ။

အနက်ကတော့

ကိလေသာ ဘဝေ ကမ္မံ၊ ကိလေသာ မပါမရှိသော ကံသည်။ အပ္ပဋ္ဌိ သန္တိကံ၊ ဘဝပဋ္ဌိသန္ဓေအကျိုးကို မပေးသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏တဲ့။ ။

အထူးသိဖို့ကတော့

ကိလေသာ မပါမရှိသော ကံဆိုတာဟာ ကုသိုလ်ကံကို ဆိုတယ်။ ကုသိုလ်ကံဆိုတာ ဘဝသစ်ကို မဖြစ်စေတတ်ဘူး။ ဘဝကို ချုပ်ငြိမ်းစေတတ် တယ်။ ကိလေသာ မပါမရှိပေ။ အကုသိုလ်ကံသည်သာလျှင် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေ တတ်၏။ ဒါပေမယ့် အကုသိုလ်ဟူသမျှလည်းပဲ အကုန်လုံးဘဝကို ဖြစ်စေတတ် သည် မဟုတ်ပေ။ တဏှာသည်သာလျှင် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်၏တဲ့။ ။

ထို့ကြောင့် -

အကုသလာ ဓမ္မာတိ ဒွါဒသ စိတ္တုပ္ပါဒါဓမ္မာတဏှာယေဝ ဝါ
ဝိသေသေနဟိ ပုန ဘဝ ကရဏယော ပေါနောဗ္ဘဝိကာ တိ ဝုတ္တံ တဲ့။

အနက်ကတော့

အကုသလာ ဓမ္မာ၊ အကုသလာ ဓမ္မာဟူသည်ကား။ ဒွါဒသ စိတ္တုပ္ပါဒါ ဓမ္မာ၊ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော စိတ္တုပ္ပါဒ် တရားတို့တွင်။ တဏှာယေဝ ဝါ၊ တဏှာ သည်သာလျှင်။ ဝိသေသန၊ အထူးသဖြင့်။ အကုသလာဓမ္မာ၊ အကုသိုလ်တရား မည်ကုန်၏။ ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ သာတဏှာ၊ ထိုတဏှာသည်။ ပုနဘဝကရဏတော၊ တစ်ဖန် ဘဝသစ်ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပေါနောဗ္ဘဝိကာတိ၊ ပေါနောဗ္ဘဝိကာဟူ၍။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ် ၏တဲ့။ တဏှာသည်သာလျှင် အကုသိုလ်အစစ်အမှန်ဖြစ်၍ ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေ တတ်တယ်။ လိုရင်း တိုတိုကျဉ်းကျဉ်း အဓိပ္ပာယ်ကတော့ တပ်မက်နှစ်သက်လို့ စေ့ဆော်အားထုတ်တတ်တဲ့ စေတနာကို ကံလို့ ခေါ်တယ်။

ဒါကြောင့် - စေတနာဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ဝဒါမိ၊ စေတယိတွာ ကမ္မံ ကရောဟိ၊ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ လို့ ဟောတော်မူတယ်။ ဒါကြောင့် ဧကာ စေတနာ ဧက ပဋ္ဌိသန္တိံ ဒေတိ-တဲ့။

အဓိပ္ပာယ်ကတော့

ဒီလို ဘဝပဋိသန္ဓေ အကျိုးမပေးနိုင်အောင်ဟာ ကာယကံမူ၊ ဝစီကံမူ၊ မနောကံမူတို့၌ ပြုတိုင်းပြုတိုင်း အသိအမှတ်ပြုကာ၊ စေတနာပါပါနှင့် တစ်ကြိမ်မှတ်လျှင် ဘဝတစ်ခု ပြုတ်တယ်လို့မှတ်။ နောက်က ပြောခဲ့တဲ့ ကိလေသာ မပါရှိသော ကံဆိုတာဟာ ဘာဝနာ ကုသိုလ်ကံကိုသာ ဆိုသည် မဟုတ်သေးဘူး၊ ဒါန ကုသိုလ် သီလကုသိုလ် စသည်တို့ကို သံသရာရှည်သည်ဟု အယူအဆ မလွဲကြဖို့ရာ သတိထားရန်အချက်တော့ ဒါနကုသိုလ်၊ သီလကုသိုလ်တို့သည် သံသရာ မရှည်ကြောင်းကို အမြွက်မျှ ထုတ်ပြဦးမယ်။

ဘုရားရှင် ဟောတော်မူပုံ

တီဏိမာနိ ဘိက္ခဝေ အကုသလမူလာနိ၊ ကတမာနိ တီဏိ၊ လောဘော အကုသလ မူလံ၊ ဒေါသော အကုသလမူလံ၊ မောဟော အကုသလမူလံ၊ ဣမာနိခေါ ဘိက္ခဝေ တီဏိ၊ အကုသလမူလာနိ တဲ့။

ဒါနုကုသိုလ် မူလတရား (၃) ဝါး

တီဏိ မာနိဘိက္ခဝေ ကုသလမူလာနိ၊ ကတမာနိ တီဏိ၊ အလောဘော ကုသလမူလံ၊ အဒေါသော ကုသလမူလံ၊ အမောဟော ကုသလံ၊ ဣမာနိခေါ ဘိက္ခဝေ တီဏိ ကုသလမူလာနိ တဲ့။ ဒါက ကုသိုလ်မူလ တရားသုံးပါးပဲမှတ်။

အဓိပ္ပာယ်

၁။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ ဤသုံးပါးသည် အကုသိုလ်မူလတရား သုံးပါးဟု မှတ်။ ၂။ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ ဤသုံးပါးသည် ကုသိုလ်မူလ တရားသုံးပါးဟု မှတ်။

၁။ အကုသိုလ်မူလတရား သုံးပါးသည် ကံကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ကံကို မချုပ်စေတတ်ဘူး။ ၂။ ကုသိုလ်မူလတရားသုံးပါးသည် ကံကို ချုပ်စေတတ်၏။ ကံကို မဖြစ်စေတတ်ပုံကို ဟောတော်မူ၏။

ထို့ကြောင့် - ယံ ဘိက္ခဝေ၊ လောဘပကတံ ကမ္မံ လောဘဇံ၊
လောဘနိဒါနံ၊ လောဘသမုဒယံ၊ တံ ကမ္မံ အကုသလံ၊

တံ ကမ္မံသာ ဝဇ္ဇံ တံ ကမ္မံ ဒုက္ခဝိပါကံ၊ တံ ကမ္မံ
ကမ္မသမုဒယာယ သံဝတ္တတိ နတံ ကမ္မံ ကမ္မနိရောဓာယ
သံဝတ္တတိ။

ဒေါသ မောဟ နည်းတူမှတ်လေ။

အနက် - ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ လောဘပကတံ၊ လောဘသည် ပြုအပ်
သော။ လောဘဇံ၊ လောဘကြောင့်ဖြစ်သော။ လောဘနိဒါနံ၊ လောဘလျှင်
အကြောင်းရင်းရှိသော။ လောဘသမုဒယံ၊ လောဘလျှင်ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။
ယံကမ္မံ၊ အကြင် ဝဋ်ဆင်းရဲသို့ ရောက်စေတတ်သော ကံသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။
တံကမ္မံ၊ ထိုဝဋ်ဆင်းရဲသို့ ရောက်စေတတ်သော ကံသည်။ ဒုက္ခဝိပါကံ၊ မကောင်း
သော အကျိုးကို ပေး၏။ တံ ကမ္မံ၊ ထိုဝဋ်ဆင်းရဲသို့ ရောက်စေတတ်သော ကံသည်။
ကမ္မံ သမုဒယာယ၊ ကံဖြစ်ခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ တံ ကမ္မံ၊ ထိုကံသည်။
ကမ္မနိယောဓာယ၊ ကံချုပ်ခြင်းငှါ။ နသံဝတ္တတိ၊ မဖြစ်။

(ဒေါသ၊ မောဟတို့ကို နည်းတူ အနက်ပေးလေ။ ဤကား ကံဆိုသာ
ဖြစ်စေတတ်၍ ကံကို မချုပ်စေတတ်ပုံတည်း။)

ကံတို့ ချုပ်စေတတ်ပုံ သာဓက

ယံ ဘိက္ခုဝေ အလောဘ ပကတံ ကမ္မံ၊ အလောဘဇံ၊
အလောဘနိဒါနံ၊ အလောဘ သမုဒယံ၊ ကံ ကမ္မံ ကုသလံ၊
တံ ကမ္မံ အနဝဇ္ဇံ၊ တံ ကမ္မံ သုခဝိပါကံ တံကမ္မံ ကမ္မ
နိရောဓာယ သံဝတ္တတိ၊ နတံ ကမ္မံ ကမ္မ သမုဒယာယ
သံဝတ္တတိ လို့ ဟောတော်မူတယ်။

အနက်ကတော့

ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အလောဘပကတံ၊ အလောဘသည်ပြုအပ်သော။
အလောဘဇံ၊ အလောဘကြောင့်ဖြစ်သော။ အလောဘနိဒါနံ၊ အလောဘလျှင်
အကြောင်းရင်းရှိသော။ ယံကမ္မံ၊ အကြင် ဝဋ်ဆင်းရဲ ကင်းရာနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေ
တတ်သောကံသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံကမ္မံ၊ ထိုဝဋ်ဆင်းရဲကင်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့
ရောက်စေတတ်သော ကံသည်။ ကုသလံ၊ ကုသိုလ်ကံမည်၏။ တံကမ္မံ၊ ထိုကံသည်။

အနဝဇ္ဇာ၊ အပြစ်မရှိ။ တံကမ္မံ၊ ထိုကံသည်။ ကမ္မနိယောဓာယ၊ ကံချုပ်ခြင်းငှါ၊ သံဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ တံကမ္မံ၊ ထိုကံသည်။ ကမ္မသမုဒယာယ၊ ကံဖြစ်ခြင်းငှါ။ နသံဝတ္တတိ၊ မဖြစ်ဟု ဟောတော်မူတယ်။

မိမိသန္တာန်၌ ကိလေသာ ဖြစ်ပုံ-မဖြစ်ပုံ

ဤလင်္ကာဖြင့် သိပါ။

၁။ မျက်စိ၌ ကိလေသာဖြစ်ပုံ

- (က) မြင်ချင်တာကို၊ မြင်ရတာ၊ လောဘဖြစ်သည်သာ။
- (ခ) မမြင်ချင်တာကို၊ မြင်ရတာ၊ ဒေါသဖြစ်သည်သာ။
- (ဂ) မြင်ချင်တာကို၊ မသိတာ၊ မောဟဖြစ်သည်သာ။
- (ဃ) မမြင်ချင်တာကို၊ မသိတာ၊ မောဟဖြစ်သည်သာ။

မျက်စိမှာ ကိလေသာပယ်ပုံ

- (င) မြင်ချင်တာကို၊ သိသောခါ၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်သည်သာ။
- (စ) မမြင်ချင်တာကို၊ သိသောခါ၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်သည်သာ။

၂။ နား၌ ကိလေသာဖြစ်ပုံ

- (က) ကြားချင်တာကို၊ ကြားရတာ၊ လောဘဖြစ်သည်သာ။
- (ခ) မကြားချင်တာကို၊ ကြားရတာ၊ ဒေါသဖြစ်သည်သာ။
- (ဂ) ကြားချင်တာကို၊ မသိတာ၊ မောဟဖြစ်သည်သာ။
- (ဃ) မကြားချင်တာကို၊ မသိတာ၊ မောဟဖြစ်သည်သာ။

နားမှာ ကိလေသာပယ်ပုံ

- (င) ကြားချင်တာကို၊ သိသောခါ၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်သည်သာ။
- (စ) မကြားချင်တာကို၊ သိသောခါ၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်သည်သာ။

၃။ နှာခေါင်း၌ ကိလေသာဖြစ်ပုံ

- (က) နံချင်တာကို၊ နံရတာ၊ လောဘဖြစ်သည်သာ။
- (ခ) မနံချင်တာကို၊ နံရတာ၊ ဒေါသဖြစ်သည်သာ။
- (ဂ) နံချင်တာကို၊ မသိတာ၊ မောဟဖြစ်သည်သာ။
- (ဃ) မနံချင်တာကို၊ မသိတာ၊ မောဟဖြစ်သည်သာ။

နှာခေါင်းမှာ ကိလေသာပယ်ပုံ

- (င) နံချင်တာကို၊ သိသောခါ၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်သည်သာ။
- (စ) မနံချင်တာကို၊ သိသောခါ၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်သည်သာ။

၄။ လျှာ၌ ကိလေသာဖြစ်ပုံ

- (က) စားချင်တာ၊ စားရတာ၊ လောဘဖြစ်သည်သာ။
- (ခ) မစားချင်တာ၊ စားရတာ၊ ဒေါသဖြစ်သည်သာ။
- (ဂ) စားချင်တာကို၊ မသိတာ၊ မောဟဖြစ်သည်သာ။
- (ဃ) မစားချင်တာကို၊ မသိတာ၊ မောဟဖြစ်သည်သာ။

လျှာမှာ ကိလေသာပယ်ပုံ

- (င) စားချင်တာကို၊ သိသောခါ၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်သည်သာ။
- (စ) မစားချင်တာကို၊ သိသောခါ၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်သည်သာ။

၅။ ကိုယ်၌ ကိလေသာဖြစ်ပုံ

- (က) ထိချင်တာကို၊ ထိရတာ၊ လောဘဖြစ်သည်သာ။
- (ခ) မထိချင်တာ၊ ထိရတာ၊ ဒေါသဖြစ်သည်သာ။
- (ဂ) ထိချင်တာကို၊ မသိတာ၊ မောဟဖြစ်သည်သာ။
- (ဃ) မထိချင်တာ၊ မသိတာ၊ မောဟဖြစ်သည်သာ။

ကိုယ်မှာ ကိလေသာပယ်ပုံ

- (င) ထိချင်တာကို၊ သိသောခါ၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်သည်သာ။
- (စ) မထိချင်တာကို၊ သိသောခါ၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်သည်သာ။

၆။ စိတ်၌ ကိလေသာဖြစ်ပုံ

- (က) သိချင်တာကို၊ သိရတာ၊ လောဘဖြစ်သည်သာ။
- (ခ) မသိချင်တာ၊ သိရတာ၊ ဒေါသဖြစ်သည်သာ။
- (ဂ) သိချင်တာကို၊ မသိတာ၊ မောဟဖြစ်သည်သာ။
- (ဃ) မသိချင်တာ၊ မသိတာ၊ မောဟဖြစ်သည်သာ။

စိတ်မှာ ကိလေသာဝယ်ပုံ

(င) သိချင်တာကို၊ သိသောခါ၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်သည်သာ။

(စ) မသိချင်တာ၊ သိသောခါ၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်သည်သာ။

သတိ။

။သွားရင်း၊ ရပ်ရင်း၊ ထိုင်ရင်း၊ လျောင်းရင်း စသော အရာရာ ပြုတာ ဟူသရွေ့ ဤနည်းမှတ်လေ။ ကိုယ်ဖြင့် ပြုတဲ့အမှု၊ နှုတ်ဖြင့်ပြုတဲ့အမှု၊ ပြုသင့်ပြုထိုက်တဲ့ ကိစ္စဟူသရွေ့ အမှုကိစ္စ ချည်းပဲ မှတ်လေ။ ဒါကြောင့် ရှေးသူတော်ကောင်းများ မှာကြား၍ ထားခဲ့သော စကားအစဉ်ဟာ ယခုတိုင်ရှိသေး၏။ မှာကြားပုံမှာ မေ့မေ့လျော့လျော့ ပေါ့ပေါ့တန်တန် အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ မနေကြနဲ့လို့ ဆုံးမခဲ့တယ်။ အမှတ်ကတော့ မမဲ့ပါဘူး၊ ပြုပြုသမျှတွေဟာ အမှုချည်းပဲ၊ အမှတ်ကတော့ လုံးဝမပါကြဘူး။ သင်တို့တစ်တွေ အသိအမှတ် ပြုနိုင်သမျှ သံသရာပြတ်ကြောင်း ဝိဇ္ဇာချည်းပဲ၊ အသိအမှတ်မပြုသမျှ သံသရာလည်ကြောင်း အဝိဇ္ဇာချည်းပဲ မှတ်ကြ။

ထို့ကြောင့်-

မသိဝိဇ္ဇာ၊ သိဝိဇ္ဇာ၊ နှစ်ဖြာခွဲဝေမှတ်။

မသိလျှင်ပတ်၊ သိလျှင်ပြတ်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်-ဟု

ပညာရှင်တို့ စပ်ဆိုတော်မူကြ၏။

သမထနှင့် ဝိပဿနာ

ကာယာ နုပဿနာ ဝသေန ပဋိလဒ္ဓ သမထော

သမ္ပဇေညေန ဝိပဿနာ။

အဓိပ္ပာယ်

ကာယာနုပဿနာ - စသည်ဖြင့် အားထုတ်လို့ ရအပ်တဲ့တရားကို သမထဟု မှတ်လေ။ သမ္ပဇေညပဗ္ဗ-စသည်ဖြင့် အားထုတ်လို့ ရအပ်တဲ့တရားသည် ဝိပဿနာဟု မှတ်လေ။

တစ်နည်း ၁။ ကိလေသာ ငြိမ်းစေတတ်တာ သမထပဲ။

၂။ အထူးထူး အပြားပြားအားဖြင့် ရှုမှတ်ပွားများနေတာ ဝိပဿနာပဲ။

ပရမတ်နှင့် ပညတ်

၁။ ငါဆိုတာ၊ သူဆိုတာ၊ ယောက်ျားဆိုတာ၊ မိန်းမဆိုတာ ဟူသမျှ ပညတ်ချည်းပဲ။

မြင်တာ၊ ကြားတာ၊ နံတာ၊ စားတာ၊ ထိတာ၊ သိတာ ဟူသမျှ ပရမတ်ချည်းပဲ။

ဆောင်ပုဒ်။ ငါမဟုတ်ပါ၊ နာမ်ရုပ်သာ၊ သိတာပရမတ်။

နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ခေါ်ပုံ

ဤသည်ကား နာမ်၊ ဤသည်ကား ရုပ်လို့၊ နာမ်ရုပ်လို့ ပိုင်းခြားမှတ်သား နိုင်သော ဉာဏ်ကို နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်လို့ ခေါ်တယ်။

နာမ်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်နိုင်သည့်ပြင် နာမ်ရုပ်များကို ထင်မြင်အောင် ပွားများနိုင်လို့ရှိလျှင် ပုထုဇဉ်ပင် ဖြစ်လင့်ကစား အာသဝေါတရားလေးပါး တဒင်္ဂ ပဟာန်ဖြင့် ကင်းနေတယ်။ ရဟန္တာများကဲ့သို့ ကောင်းစွာ ကျွတ်လွတ်သဖြင့် ချမ်းသာစွာ နေရပုံ သာဓက ကတော့...

နေ တံ မမ၊ နေသောဟ မသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာတိ
ပဿတော စိတ္တံ သုဝိမုစ္စတိ၊ အနုပါဒါ အာသဝေဟိ-တဲ့။

အနုကတော့

ဧတံ၊ ဤရုပ်နာမ်တရားနှစ်ပါးသည်။ န မမ၊ ငါမဟုတ် နာမ်ရုပ်သာ ဟုတ်၏။ ဧသော၊ ဤနာမ်ရုပ်တရားနှစ်ပါးသည်။ မေ၊ ငါ၏။ န အတ္တာ၊ ကိုယ် မဟုတ်၊ နာမ်ရုပ်သာ ဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဿတော၊ ရှုမြင်တတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ အနုပါဒါ၊ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိအားဖြင့် စွဲလမ်းခြင်း ဥပါဒါန် မရှိသည်ဖြစ်၍။ အာသဝေဟိ၊ အာသဝေါတရားလေးပါးတို့မှ။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ သုဝိမုစ္စတိ၊ ကောင်းစွာလွတ်၏။

အဓိပ္ပာယ်

နာမ်ရုပ်ကို တိတိကျကျ အမှန်တကယ် ထင်လျှင် ပုထုဇဉ်ပင် ဖြစ်သော် လည်း အာသဝေါတရားလေးပါး ကုန်ခန်းသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များကဲ့သို့ ချမ်းသာ

စွာ နေရ၏။ သို့သော် ပုထုဇဉ်ဖြစ်လို့ရှိလျှင် တဒင်္ဂပဟာန်သာ ရကောင်း၏လို့ မှတ်။

နာမ်ရုပ်ထင်ပုံ ဉာဏ်သုံးမျိုး

နာမ်ရုပ်ထင်ပုံ ဉာဏ်သုံးမျိုးတို့တွင်(၁) သုတမယဉာဏ်၊ (၂) စိန္တာမယဉာဏ်၊ (၃) ဘာဝနာမယဉာဏ်လို့ သုံးမျိုးမှတ်။

ထိုဉာဏ်သုံးမျိုးတို့တွင် နာမ်ရုပ်ကို သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယဉာဏ် တို့ဖြင့် ထင်ပုံမဟုတ်။ ဘာဝနာမယဉာဏ်ဖြင့် ထင်မှသာလျှင် နာမ်ရုပ်ကို အဟုတ် အမှန် ထင်သည်မည်၏။

နာမ်ရုပ်ကို ထင်မြင်လွယ်အောင် မှတ်ပုံ

သွားချင်တာက နာမ်၊ သွားတာက ရုပ်၊ နာမ်က သွားချင်လို့သာ ရုပ်က သွားရတယ်။ နာမ်က မသွားချင်လို့ရှိလျှင် ရုပ်က လုံးဝမသွားဟုမှတ်။

အကျဉ်းချုပ်လက်

- (၁) သွားချင်တာက နာမ်၊ သွားရတာက ရုပ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ဇီဝလိပ်ပြာ၊ အတ္တမဟုတ်၊ နာမ်ရုပ်သာသွားသည်၊ နာမ်ရုပ်သာ သွားသည်။
- (၂) ရပ်ချင်တာက နာမ်၊ ရပ်တာက ရုပ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ဇီဝလိပ်ပြာ၊ အတ္တမဟုတ်၊ နာမ်ရုပ်သာရပ်သည်၊ နာမ်ရုပ်သာ ရပ်သည်။
- (၃) ထိုင်ချင်တာက နာမ်၊ ထိုင်ရတာက ရုပ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ဇီဝလိပ်ပြာ၊ အတ္တမဟုတ်၊ နာမ်ရုပ်သာထိုင်သည်၊ နာမ်ရုပ်သာ ထိုင်သည်။
- (၄) အိပ်ချင်တာက နာမ်၊ အိပ်ရတာက ရုပ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ဇီဝလိပ်ပြာ၊ အတ္တမဟုတ်၊ နာမ်ရုပ်သာအိပ်သည်၊ နာမ်ရုပ်သာ အိပ်သည်။

သတိ

သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ အိပ်ခြင်း စသော ဣရိယာပုတ်လေးပါးသာ ပြလိုက်သည်။ ၎င်းမှ ကြွင်းကျန်သော လုပ်ငန်းစဉ် အရပ်ရပ်တို့၌ ဤနည်းအတိုင်း သာ ထင်မြင်လွယ်အောင် တပည့်များ သတိပေးမယ်။

ဈေးရောင်း ဈေးဝယ်၊ အသွယ်သွယ်နှင့်၊ လယ်လုပ်ယာခုတ်၊ ရေသွင်း ပေါင်းသင်၊ လယ်ထွန်၊ ပျိုးကြဲ၊ ပျိုးနုတ်၊ ကောက်စိုက်၊ မြက်ရိတ်၊ မြက်စဉ်း၊ ဝါကောက်၊ ဝါကြိတ်၊ ဝါဖန်၊ ဗိုင်းငင်၊ ချည်စာနင်း၊ ချည်ချ၊ ဆေးဆိုးပန်းရိုက်၊ ရက်ကန်းရှယ်၊ ရက်ကန်းရက်၊ ထမင်းချက်၊ မောင်းထောင်း၊ ဟင်းရွက်ခူး၊ ဟင်းရွက်သင်၊ ထင်းခွေ၊ ရေခပ် အရပ်ရပ်သော ကိစ္စကြီးငယ် အသွယ်သွယ်တို့ကို ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ရာတွင် မည်သည့်ကိစ္စမဆို သတိမလစ်ရန် မြဲမြံစွဲစွဲ သဲသဲ မဲမဲ အထူးသတိဝီရိယစိုက်၍ မှတ်ကြ တပည့်တို့။

နာမ်ရပ်ကို ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ထင်မြင်လို့ရှိလျှင် (၆၂)ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတွေ မကပ်တော့ဘူး။ ထို့ကြောင့် -

နာမရူပါနံ ယထာဝ ဒဿနံ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗံ တဲ့။

အဓိပ္ပာယ်

နာမ်ရပ်ကို ပိုင်းခြား မှတ်သားပြီး သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ မငြိတွယ် ပယ်စွန့်၍ ဉာဏ်အမြင် စင်ကြယ်၏။

နာမ်ရပ်ကို အဟုတ်အမှန် ထင်ပုံ

အကြင်သူသည် နာမ်ရပ်ကိုမြင်၏။ ထိုသူသည် ယောက်ျား မိန်းမကို မမြင်၊ (မမြင်ပုံ ဥပမာ) သစ်သားရုပ်လို့မှတ်၊ ၎င်းသစ်သား ရုပ်သည် သဏ္ဌာန် မပျောက်ဘဲ ယောက်ျား မိန်းမ အစစ်အမှန် မဟုတ်ဟု မိမိ ဘာဝနာမယဉာဏ် ဖြင့် ထင်မြင်ပါလိမ့်မယ်။ ဉာဏ်အမြင် စင်ကြယ်ခဲ့သော် ပုထုဇဉ်ပင် ဖြစ်သော် လည်း အလွန်အကျိုးများသည့်အပြင် ဆင်းရဲဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းပြီး၍ ချမ်းသာစွာ နေထိုင် ရ၏။ ဆင်းရဲတယ်ဆိုတာဟာ သက္ကာယ အားကြီးလေလေ ဆင်းရဲဒုက္ခများလေ လေပဲ။

ထို့ကြောင့် - သက္ကာယ သမုဒယာ ဒုက္ခသမုဒယာ၊
သက္ကာယ နိရောဓာ ဒုက္ခနိရောဓာ ဟု
ဟောတော်မူတယ်။

အထူးသဖြင့် အကျိုးများသော ဝိပဿနာဉာဏ်သုံးပါး

(၁) ယထာဘူတဉာဏ်။ (၂) သမ္မာဒဿနဉာဏ်။ (၃) ကင်္ခါဝိတရဏ
ဉာဏ်ရယ်လို့ သုံးမျိုးသုံးပါး အပြားရှိ၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်

- (၁) ယထာဘူတဉာဏ်ဆိုတာ ပရမတ္ထ အားဖြင့် သုံးဆယ့်တစ်ဘုံမှာ နာမ်ရပ်
သာရှိ၏။ နာမ်ရပ်မှတစ်ပါး အခြား ဘာမျှမရှိဟု သိမြင်သောဉာဏ်ကို
ခေါ်တယ်။
- (၂) သမ္မာဒဿနဉာဏ်ဆိုတာ ကံကို ပြုတတ်တဲ့ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊
မိန်းမ စသည်မရှိ။ ကံ၏အကျိုးကို ခံစားရတတ်တဲ့ ငါ၊ သူတစ်ပါး
ယောက်ျား မိန်းမ စသည်မရှိ။ သက်သက်နာမ်ရပ်တရား နှစ်ပါးသာ
ဖြစ်၏။ ဤသို့ ကောင်းစွာ သိမြင်သောဉာဏ်ကို ခေါ်တယ်။
- (၃) ကင်္ခါဝိတရဏဉာဏ် ဆိုတာတော့ ပုဂ္ဂိုလ်လော၊ သတ္တဝါလော၊ ငါလော၊
သူလော၊ ယောက်ျားလော၊ မိန်းမလော၊ လူလော၊ နတ်လော၊ တိရစ္ဆာန်
လော၊ ပြိတ္တာလောဟု အသက်ရှိသောအရာ၌ သို့လော သို့လော
တွေးတော ယုံမှားခြင်းမရှိ၊ နာမ်ရပ်ချည်းသာ ဖြစ်၏။

သက်မဲ့၌လည်းပဲ အိုးလော၊ အိမ်လော၊ သစ်လော၊ ဝါးလော၊ အုပ်လော၊
ကျောက်လော၊ ရွှေလော၊ ငွေလော၊ နေလော၊ လလော၊ ရေလော၊ မြေလော၊
သမုဒ္ဒရာလော၊ တောလော၊ တောင်လော စသည် တွေးတော ယုံမှားဖွယ် မရှိ။
ရပ်ချည်းသာပဲလို့ ယုံမှားကင်းတာကို ခေါ်တယ်။

အဲဒီ ယထာဘူတဉာဏ်ရယ်၊ သမ္မာဒဿနဉာဏ်ရယ်၊ ကင်္ခါဝိတရဏ
ဉာဏ်ရယ် သဒ္ဓါမျှသာ ကွဲတယ်။ အနက်အဓိပ္ပါယ်မှာတော့ အတူတူပဲ။

ထို့ကြောင့် ယဉ္ဇ ယထာဘူတဉာဏ်၊ တဉ္ဇ သမ္မာဒဿနံ
ကင်္ခါဝိတရဏာ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ဧကတ္တာ၊
ဗျဉ္ဇန မေဝ နာနန္တိ တဲ့။

ဣမိနာ ပန ဉာဏေန သမ္ပန္နာဂတော ဝိပဿကော ဗုဒ္ဓဿသနေ
လဒ္ဓဿသော လဒ္ဓပတိဋ္ဌိတော နိယတ ဂတိကောစူဠ သောတာပန္နော နာမ
ဟောတိလို့ ဟောတော်မူတယ်။

အဓိပ္ပာယ်

ဤဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံလျှင် စူဠသောတာပန်ဖြစ်ပြီလို့မှတ်။ ရုပ်နာမ်တရား
နှစ်ပါး၏ အဖြစ်အပျက်ကို မြင်လျှင် တစ်ရက်ပင် နေရစေကာမူ အသက်တစ်ရာ
နေရသူထက် မြတ်ပြီလို့သာမှတ်။

နာမ်ရုပ် ဖြစ်ပျက်ပုံမှာ အတွေးသဘောနှင့် မဟုတ်ဘူး။ တည့်တည့်
တိုက်ရိုက်ပဲ၊ နာမ်ချည်းလည်း မဖြစ်နိုင်၊ ရုပ်ချည်းလည်း မဖြစ်နိုင်၊ နာမ်ရုပ်နှစ်ပါး
စုလို့သာ ဖြစ်နိုင်၏တဲ့။

နာမ်ရုပ် ဖြစ်ပျက်ပုံ

ဖြစ်ပုံမှာ မှတ်သည်ကိုပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုအပ်၏။ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း
နာမ်ရုပ် ဖြစ်၏။ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း နာမ်ရုပ် ပျက်၏။

အဖြစ်အပျက်ဆိုတာ ဘယ်မှာဖြစ်လို့ ဘယ်မှာပျက်သတုန်းဆိုတော့-

၁။ မျက်စိမှာဖြစ်၍ မျက်စိမှာပျက်တယ်။

၂။ နားမှာဖြစ်၍ နားမှာ ပျက်တယ်။

၃။ နှာခေါင်းမှာ ဖြစ်၍ နှာခေါင်းမှာ ပျက်တယ်။

၄။ လျှာမှာ ဖြစ်၍ လျှာမှာ ပျက်တယ်။

၅။ ကိုယ်မှာဖြစ်၍ ကိုယ်မှာ ပျက်တယ်။

၆။ နှလုံးမှာ ဖြစ်၍ နှလုံးမှာ ပျက်တယ်။

ထစ်နည်း နာမ်ရုပ် ဖြစ်ပျက်ပုံ

- (က) မြင်တာကို မြင်တယ် မြင်တယ်လို့ မှတ်တာဟာ ဖြစ်တာပဲ၊
မြင်တိုင်း မြင်တိုင်းမှတ်၊ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်းဖြစ်၊ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း
ပျက်၏။

- (a)

ဒါကြောင့် -

ကောဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယံ
လို့ ဟောတော်မူတယ်။

ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ

ရုပ်ဇာတ် နာမ်ဇာတ်၊ ပရမတ်စစ်၊ ဖြစ်ပျက်နှစ်သွယ်၊ မမြင်ကွယ်သော်၊
ရှစ်ဆယ် ကိုးဆယ်၊ အရွယ်ကျော်ကာ၊ တစ်ရာလှလှ၊ နေရစေဦး၊ လူဖြစ်ကြုံထူး၊
မမြတ်ဘူးတဲ့၊ ဖြစ်ပျက်နှစ်ပါး၊ ထိုတရားကို ထင်ရှား သိမြင် တစ်ရက်ပင်သာ၊
နေရပါလျက်၊ တစ်ရာထက်သာ၊ မြတ်လှစွာ၏။

တပည့်အပေါင်းတို့၊ နာမ်ရုပ်ကို မပြတ်မလပ် ကြပ်ကြပ် နှလုံးသွင်း၍
ပွားများအားထုတ်ကြလေ၊ အလွန်အကျိုးများလှ၏။ တရားပွားများ အားထုတ်လို့
ရှိလျှင်၊ တဇာတိလေး ပွားများ အားထုတ်ရုံနှင့်၊ အသက်တစ်ရာ နေရသူထက်
မြတ်ပြီး၊ တဇာတိဆိုတာ ဘယ်လောက်ကြာတုန်းဆိုတော့

ခဏော ဒဿန္တရကာလော တဲ့။

ဒဿန္တရကာလော၊ လက်ဖျစ်ဆယ်တွက်ရှိ၏။ ဆယ်ဇနာသည် တစ်မိနစ် ခန့်မျှ ရှိတန်ရာ၏။ တဇနာလေး ပွားများအားထုတ်လျှင် အသက်တစ်ရာ နေရတဲ့ သူထက် မြတ်တယ်ဆိုခြင်းဟာ အဘယ့်ကြောင့်တုန်းဆိုတော့-

ဣသိတ ပုဂ္ဂလဿ ဝဿသတံ ဇီဝနတော

အာရဒ္ဓ ဝီရိယဿ ဇနမတ္တမ္ပိ ဇီဝိတံ သေယျော-

ဟူသော ပါဠိကို ထောက်သဖြင့် သိရာ၏။

အနုကထော

ဣသိတပုဂ္ဂလဿ၊ ပျင်းရိသဖြင့် တရားကို အားမထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝဿသတံ၊ အနှစ်တစ်ရာ ကာလပတ်လုံး။ ဇီဝနတော၊ အသက်ရှည်သောသူ ထက်။ အာရဒ္ဓဝီရိယဿ၊ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဇနမတ္တမ္ပိ၊ တဇနာ လေးမျှသည်။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ရှင်ခြင်းသည်။ သေယျော၊ မြတ်၏။

နိသိန္နေဟု ဘုရားရှင် ဟောတော်မူသောကြောင့် ယခု ထိုင်နေကြတဲ့ အခိုက်အတန့်ကလေး မိမိစိတ်ကို တခြားသွားခွင့် မပေးဘဲ၊ ထိုင်တယ် ထိုင်တယ် လို့ မျက်စိကို မှိတ်ပြီးမှတ်ကြ။ တစ်မိနစ်လောက် ပွားများလို့ရှိလျှင် အသက် တစ်ထောင် နေရသူထက် မြတ်ပြီ။ နာရီပါတဲ့သူက နာရီပြန်ကြည့်ထား၊ ကဲ.... တစ်မိနစ်လောက် ပွားများအားထုတ်ကြ၊ တစ်မိနစ်ပြည့်လျှင်ပြော၊ တစ်မိနစ် ပြည့်ပါပြီ ဘုရား။ ကိုင်း တော်သေးပြီ။

တောင်ပုလု ဝိပဿနာရှုနည်း ပြီး၏။



အဗ္ဗဟိလိသုတ်

ရဟန်းတို့၊ ဤခရီးလမ်း (မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာ အကျင့်တရား) သည် သတ္တဝါတို့၏ စိတ်စင်ကြယ်ရန်၊ စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်းတို့ကို လွန်မြောက်ရန်၊ ကိုယ်ဆင်းရဲ၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းတို့ ချုပ်ငြိမ်းရန်၊ (အရိယမဂ်ဖိုလ်) ကို ရရန်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရန် တစ်ကြောင်းတည်း (တစ်ခုတည်း) သော ခရီးလမ်း (မဟာသတိ ပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာ အကျင့်တရား) ပြစ်ပေ၏ဟု ဗုဒ္ဓမိန့်တော်မူသည်။

(သံ၊ ၃၊ ၁၂၃)

ကျေးဇူးတော်ဝင်

မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဝိပဿနာနည်း

အောင်ဇော်စာပေ

ကျေးဇူးတော်ရှင်
မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းစာ

“တပည့်တော်အနေနဲ့ တရားရှုမှတ်နည်းတွေကိုစုပြီး စာတစ်အုပ် ဖြစ် အောင် စုဆောင်း နေပါတယ် ဘုရား၊ စုံစုံလင်လင် ရရင်တော့ စာတစ်အုပ် ဖြစ်အောင် ရိုက်မယ်လို့ စိတ်ကူးထားပါတယ် ဘုရား၊ မိုးကုတ်ဝိပဿနာရှုနည်းနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆရာတော်များ ရေးပေးနိုင်မလားလို့ တပည့်တော် လာခဲ့တာပါ ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားသော မိမိ၏ စကားအဆုံးတွင် ဝတ္တလစ် မိုးကုတ်ရိပ်သာ မှ နာယက ဆရာတော် ဦးဇနိတမှာ ပြုံးတော်မူနေပါသည်။

ထိုနေ့ကား (၂၈-၂-၈၇)။

“အင်း ဒကာကြီး ထုတ်ဝေမယ့် စာအုပ်ဟာ သာသနာအတွက် အကျိုးများ မှာပါ။ ဘုန်းကြီးမှာလည်း တရားပြ တရားစစ်လုပ်နေရလို့ အချိန်ကမရ၊ ရေးလေ့ ရေးထမရှိလို့ စာရေးကလည်း ကောင်းကောင်း မကျွမ်းကျင်ဘူး ဖြစ်နေတယ်၊ ဒီတော့ သံဃာတက္ကသိုလ်က ဆရာတော် ဦးယောသိတ (တစ်ဘဝ သာသနာ ကျမ်းပြု) ထံ သွားဖို့ ညွှန်ချင်ပါတယ်။ ဆရာတော် ဦးယောသိတကတော့ ရေးပေး နိုင်မှာပါ” ဟု မိန့်ပါသည်။

ဆရာတော် ဦးဇနိတ၏ မိန့်ချက်အရ ဆရာတော် ဦးယောသိတထံ မိမိ ဖူးမြော်ရန် သွားရပြန်ပါသည်။ ရေကူးရှိ သံဃာတက္ကသိုလ်ဝင်း ကိုးတိုင်းကိုးဌာန ကျောင်းတွင် ဆရာတော် ဦးယောသိတ သီတင်းသုံးပါသည်။ လာရင်းအကြောင်း ကို လျှောက်ထားရပါသည်။ ဆရာတော်မှာ ရေးသားပေးလိုသော်လည်း တရား စခန်းများနှင့် မအားလပ်နိုင်အောင် ရှိနေပြန်ပါသည်။ ဦးမြင့်ဆွေ (မဟာဝိဇ္ဇာ လန်ဒန်)

ပြုစုသော မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ထေရုပ္ပတ္တိကျင့်စဉ်နှင့် သစ္စာ အနက် (၁၆)ချက် စာအုပ်လည်း ကောင်းကြောင်း ညွှန်းပါသည်။

ပညာအလင်းပြစာပေ၏ လမ်းညွှန်ကူညီမှုဖြင့် မန္တလေး မိုးကုတ် ဝိပဿနာ ဆရာဦးကျော်စိန်ထံ စာရေးအကူအညီ တောင်းရပါသည်။ ဆရာ ဦးကျော်စိန်ထံမှ မိုးကုတ် ဝိပဿနာရှုနည်းအကျဉ်းကို (၁၀-၄-၈၇) နေ့တွင် ကောင်းမွန်စွာ လက်ခံရရှိခဲ့ပါသည်။ လူချင်းမတွေ့ဘူးသော်လည်း မေတ္တာရှေ့ထား ကူညီသော ဆရာ ဦးကျော်စိန်အား ကျေးဇူးတင်မဆုံး ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ညွှန်ကြား ပေးကြကုန်သော ဆရာတော် ဦးဇနိတနှင့် ဆရာတော် ဦးယောသိတတို့အား ရှိခိုး ကန်တော့ပါ၏ ဘုရား။

ကျန်းမာချမ်းသာကြပါစေ။

ကျော်နန္ဒအောင်
(စုဆောင်းပူဇော်သူ)

စာရေးသူ၏သန္တ

ယခုအချိန်ကာလမှာ မြန်မာနိုင်ငံတော် တစ်ဝန်းလုံးသာမက ကမ္ဘာနေရာ အနှံ့အပြားတို့တွင် ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာ အားထုတ်ရာ ဖြစ်ကုန်သော သာသနာ့ရိပ်သာအများအပြား ပေါ်ထွန်းလျက်ရှိပါသည်။ ရဟန်း-ရှင်-လူ သူတော်စင်တို့သာမက အခြားသော ဘာသာဝင်တို့ကပင် ဗုဒ္ဓ၏ တရားဓမ္မ အရသာကို မြည်းစမ်းကြပြီး အရသာကို တွေ့နေကြပေပြီ။ ရှေးယခင် ခေတ်ကာလ နှင့်မတူတော့ဘဲ အလွန်များပြား တိုးတက်စည်ကားလျက် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းကို ကြိုးကုတ်အားထုတ်နေကြပြီမို့ ပဋိပတ္တိ သာသနာတော် ကြီးမှာ ဒီရေအလား တိုးပွားလာပြီး ထွန်းလင်းတောက်ပြောင်၍ လာသည်မှာ များစွာ ဝမ်းမြောက်စရာ ကောင်းလှပါသည်။

ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည် သုဘဒ္ဒပရိမိဇ်ကို “ဣမေသ သုဘဒ္ဒ ဘိက္ခုသမ္မာ ဝိဟရေယျံ။ အသုညော လောကော အရဟန္တေဟိ အဿ” လို့ ဟောတော်မူပါသည်။ ဝိပဿနာကိုသာ ကောင်းမွန်စွာ ကျင့်ကြံကြမယ်ဆိုရင်ဖြင့် လောကကြီးမှာ ဘယ်သောအခါမှ ရဟန္တာတွေ မဆိတ်သုဉ်းနိုင်ဘူးဆိုသည့် စကားအရ ကျေးဇူးရှင် မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကဲ့သို့ပင် အခြားသော ရဟန္တာ အရှင်သူမြတ်များနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီးများကလည်း သက်သေ ထူခဲ့ကြပေပြီ။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင်ကျော်မှစ၍ ယနေ့ထက်တိုင် ကမ္ဘာ ပေါ်တွင် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ အမွေအနှစ်ကို စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် ပြီးသကာလ ပရိယတ္တိနှင့် ပဋိပတ္တိသာသနာတော်ကို အရောင်တောက်သထက် တောက်အောင် မြှင့်တင်ပြီး ထိန်းသိမ်းသိုမှီးရာ ဘဏ္ဍာတိုက်သဖွယ် ဖြစ်နေသည့် နိုင်ငံကို ပြပါဆိုလျှင် ကျွန်ုပ်တို့ “မြန်မာနိုင်ငံ” ကိုပဲ ပြရပေမည်။ ကျွန်ုပ်တို့ အနေနှင့် “ဗုဒ္ဓပြာဒ ဒုလ္လဘ” အခွင့်ကောင်းကြီးနှင့် ကြံကြိုက်နေပါလျက် သီလ- သမာဓိ-

ပညာ သာသနာ အကျင့် တရားမြတ်ကို လက်လွှတ်ထားပါမူကား ဒုလ္လဘ အခွင့်ကောင်းကြီးကို ကျော်လွန်ရပေလိမ့်မည်။

ယခုကဲ့သို့ ထို “ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ ဒုလ္လဘ” အခွင့်ကောင်းကို ရရှိနေသည့် ခဏ အခိုက်မှာ အပါယ်လေးပါး၏ အစာအာဟာရမဖြစ်စေဘဲ၊ မြတ်စွာဘုရားကိုယ် တော်မြတ်ကြီး ဟောကြားတော်မူအပ်သော သီလ သမာဓိ ပညာ သာသနာ သုံးရပ် အကျင့်မြတ်ကို အရဟတ္တဖိုလ် ပေါက်သည်အထိ ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ် ကြရန် လေးစားစွာဖြင့် တိုက်တွန်း နှိုးဆော်လိုက်ပါသတည်း။



ဦးကျော်စိန်

မိုးကုတ်ဝိပဿနာ၊ မန္တလေးမြို့။

ကျေးဇူးတော်ရှင်
မိုးတုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း
[၁၂၆၁ - ၁၃၂၄]

- ၁။ ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး အလောင်းလျာကို ဗဒုံမင်းတရားကြီး ၏ မင်းဥယျာဉ်တော်ရွာနေ ဦးအောင်ထွန်း ဒေါ်ရွှေအိတ်တို့မှ ၁၂၆၈ -ခု၊ နတ်တော်လပြည့်ကျော် (၁၁)ရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင် သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်လှဘော်ဖြစ်ပြီး မွေးချင်း (၈)ဦးရှိသည်။
- ၂။ ၁၂၆၉-ခုနှစ်တွင် ဥယျာဉ်တော်ရွာ ဂွေးပင်တောရ ဆရာတော် ဦးဇာတထံ တွင် ရှင်ဝိမလအမည်ဖြင့် ရှင်သာမဏေပြုသည်။
- ၃။ ၁၂၇၂-ခုနှစ်တွင် ကိုရင် ဝိမလ၏ သင်္ကန်းကို ကြိုးတန်း၌ လှန်းထားစဉ် ပျားများအုံ့ဖွဲ့၍ နိမိတ်ထူးပြခဲ့သည်။
- ၄။ ၁၂၈၇-ခုနှစ်တွင် အမရပူရမြို့ရှိ မင်္ဂလာကျောင်းတိုက်၊ တိုက်အုပ်ဆရာ တော် ဦးသုဇာတထံတွင် ပရိယတ္တိစာပေကို ဆက်သင်သည်။
- ၅။ မင်္ဂလာတိုက်အနီးရှိ ဇရပ်ကြီးတွင် အဘိဓမ္မာပါရဂူ ပထမကျော် ဆရာ ကြီး ဦးအုန်းထံတွင် အဘိဓမ္မာညဝါစာပေများကို ဆက်လက်သင်ယူခဲ့ပြီး သာမဏေဘဝကပင် အဘိဓမ္မာကျမ်းဂန်များကို ကောင်းစွာ တတ်မြောက် ခဲ့သည်။
- ၆။ ၁၂၈၁-ခုနှစ်တွင် မင်္ဂလာကျောင်းတိုက်၊ တိုက်အုပ်ဆရာတော် ဦးသုဇာတ ကို ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာပြု၍ ရဟန်းအဖြစ်ကို ခံယူသည်။

- ၇။ ရဟန်းအဖြစ်ကို ရောက်ရှိပြီးနောက်၊ သိမ်မှထွက်၍ မင်္ဂလာတိုက်အတွင်း ရှိ မိမိနေထိုင်ရာ မကုဋ္ဌကျောင်းသို့ ပြန်ပြီး ချွေးစိုနေသည့် သင်္ကန်းကို တန်းပေါ်၌ လှန်းထားစဉ် ပျားများအံ့ဖွဲ့ကာ ဒုတိယအကြိမ် စွဲပြန်ပြီး နိမိတ်ထူးပြခဲ့သည်။
- ၈။ စာပေသင်ကြားမှုကို အားရ တင်းတိမ်ခြင်းမရှိဘဲ၊ ကျမ်းတတ် အကျော် ဆရာတော်ကြီးများဖြစ်သည့် (၁) ခေမာသီဝံဆရာတော်၊ (၂) ဘုရားကြီးတိုက် ဆရာတော် ဦးခန္တီ၊ (၃) ရွှေရေးဆောင်တိုက် ဆရာတော် အရှင်အာဒိစ္စရံသီတို့ထံ၌ ပရိယတ္တိစာပေကို ဆက်လက်သင်ယူခဲ့သည်။
- ၉။ ၁၂၈၂-ခုနှစ်တွင် မိုးကုတ်မြို့မှ သီလရှင် ဒေါ်ဝိစာရီက ရဟန်းအမပြု၍ ဒုတိယအကြိမ် သိမ်ထပ်တော်မူသည်။
- ၁၀။ ၁၂၈၆-ခုနှစ်တွင် ဦးဝိမလသည် မင်္ဂလာတိုက်အတွင်းရှိ အလယ် ပိဋကတ် တိုက်ကျောင်းသစ်ကြီးတွင် သီတင်းသုံးပြီး မြန်မာပြည်တစ်ခွင်မှ စာသင် သားများစွာတို့အား အနှစ် (၃၀) တိုင်အောင် အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ “မာတိ ကာ ဓာတုကထာ ယမိုက်ပဋ္ဌာန်း” အစရှိသည့် ကျမ်းကြီးများကို တစ်နှစ် လျှင် သုံးခေါက်ပို့ချသည်။ ခန္ဓာဉာဏ်ရောက် တရားများကိုလည်း ဟော ကြားခဲ့သည်။
- ၁၁။ ၁၂၈၇-ခုနှစ်တွင် ဆရာကြီး ဦးအုန်း ကွယ်လွန်သွားသဖြင့် အပြီးမသတ် ခဲ့သော “အဘိဓမ္မာညဝါတံခွန်” ကျမ်းကြီးကို ဆက်လက်ပြုစုခဲ့သည်။ ထို့ပြင် “ယမက မဇ္ဈရိကျမ်းနှင့် ပုထုဇ္ဇနအလင်းပြကျမ်း” တို့ကို ပြုစုခဲ့ သည်။
- ၁၂။ အောင်ခြင်းရှစ်ပါး ဆရာတော်၏ ဆုံးမဩဝါဒ ပေးမှုကို ခံယူကာ မိမိ ရဟန်းကိစ္စပြီးရေးကို အနည်းငယ်သာ ကျိန်းစက်၍ သန်းခေါင်ချိန်မှစပြီး သဒ္ဓါနှင့် ဝီရိယကို စွဲကိုင်လျက် ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများ အားထုတ်တော်မူသည်။ ဆရာတော်သည် အချိန်ကို လေးစားတိကျစွာ လုပ်ဆောင်လေ့ရှိသည်။
- ၁၃။ ၁၂၉၂-ခုနှစ်တွင် လယ်တီစာချ ဓမ္မကထိက ဦးပဒုမ မကျန်းမာ၍ ၎င်း ကိုယ်စား ညောင်လေးပင်မြို့၊ ပြည်လုံးချမ်းသာ ဗုဒ္ဓပူဇော်နိယသဘင်၌ အဘိဓမ္မာတရားများကို ဟောကြားသည်။ (၉) နှစ်တိုင်တိုင် ဆက်လက် ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

- ၁၄။ ၁၂၉၄-ခုနှစ်မှစ၍ ၁၃၀၃-ခုနှစ်အထိ မိုးကုတ်မြို့တွင် တရားဓမ္မများကို ပို့ချပြီး ဝါဆိုခါနီးမှ အမရပူရမြို့သို့ ပြန်ကြွလေ့ရှိသည်။
- ၁၅။ စစ်ကာလအတွင်း၌ မိုးကုတ်မြို့ ဘော်ဘတန်းရွာတွင် သီတင်းသုံးပြီး ဝိပဿနာတရားကိုသာ အားထုတ်နေခဲ့သည်။
- ၁၆။ ၁၃၁၆-ခုနှစ်တွင် မိုးကုတ်မြို့မှ ဒေါ်အံ-ဒေါ်ဖုံတို့က မိုးကုတ်မြို့တွင် မင်္ဂလာတိုက်အမည်ဖြင့် အဆောက်အအုံသစ်ကို ဆရာတော်အား လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ဆရာတော်သည် နှစ်စဉ်မပြတ် မိုးကုတ်သို့ ကြွရောက် သီတင်းသုံးပြီး တရားဓမ္မများကို ပို့ချရာမှ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဟု အမည် တွင်ခဲ့သည်။
- ၁၇။ စစ်ကြီးပြီးသော် အမရပူရမြို့၌ ဝါတွင်း ကာလပတ်လုံး သီတင်းသုံးပြီး ပရိယတ်စာပေပို့ချမှုကို ၁၃၁၆-ခုနှစ်မှစ၍ မပြုတော့ပဲ တရားဟောမှုကို သာ ပြုခဲ့သည်။
- ၁၈။ ၁၃၁၇-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့တွင် တရားဓမ္မများကို နှစ်စဉ် ကြွ၍ ချီးမြှင့်ခဲ့ သည်။
- ၁၉။ ၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလဆန်း (၅)ရက်နေ့တွင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ် တော်ကို နိုင်ငံတော်အစိုးရ သာသနာရေးဌာနမှ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းသည်။
- ၂၀။ ၁၃၂၄-ခု၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် (၄)ရက်၊ နေ့ (၁)နာရီ မိနစ်(၂၀)၊ သက်တော် (၆၃) နှစ်တွင် အမရပူရမြို့၊ မင်္ဂလာတိုက်၌ ခန္ဓာဝန်ချတော်မူ သည်။
- ၂၁။ ၁၃၂၄-ခု၊ ပြာသိုလပြည့်နေ့တွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ရုပ်ကလာပ် တော်ကို မီးသဂြိုဟ်ရာ (က) အကြည်မာတ် မပျက်သော မျက်လုံးတော် နှစ်စုံ၊ (ခ) ချိတ်ဆက်နေသော လက်ရိုးကော်၊ (ဂ) အရွယ်စုံ အရိုး၊ အသား၊ အသွေးမှဖြစ်သော ဓာတ်တော်များ၊ (ဃ) အံ့ပွားတော်၊ (င) လုံးဝိုင်းသော ဆံတော်များကို ကြွင်းကျန်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူ သည်။

ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းပြီး၏။



အရိယသုတ်

ရဟန်းတို့ ဤ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး (ဝိပဿနာ) တရားတို့ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပွားများအားထုတ် ကြကုန်သည်ရှိသော် ဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်စေတတ်သော (အရိယမဂ်တရားတို့သည် ထိုပွားများသူတို့ကို ကောင်းစွာ ဆင်းရဲကုန်ခြင်းငှာ ထုတ်ဆောင်ကုန်၏ဟု ဗုဒ္ဓမိန့်တော်မူသည်။)

(သံ၊ ၃၊ ၁၄၄)

ကျေးဇူးတော်ရင်
မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဝိပဿနာရှုနည်း

ရှေးဦးမှတ်ဖွယ်များ (က)

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ထေရုပ္ပတ္တိနှင့်ကျင့်စဉ်ကို ရေးသားပြုစုသော ကျောင်းဒကာ ဦးကျော်သိန်းအား တရားပေးရာတွင် မောင်ကျော်သိန်း၊ မင်းတရား အားထုတ်ဖို့ အချိန်တန်ပြီ၊ မဟုတ်ရင် အသေကဦးသွားမယ်။ ငါသည် အလွန် ကြံ့ခဲလှသော ဘုရားသာသနာ၊ ဆုံခဲလှသော ဆရာသမား၊ ရဲခဲလှသော လူ့ဘဝတို့ တိုက်ဆိုင်နေတဲ့ အချိန်မှာ အို-နာ-သေ-မွဲ-ကွဲ ဆိုတဲ့ သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း အကျင့်မြတ်တို့ကို အားထုတ်တော့မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချ ပါ။ သားမယား၊ ပစ္စည်း၊ ဥစ္စာ၊ အလုပ်အကိုင်တို့ကိုလည်း တစ်ခါတည်း ဉာဏ်နဲ့ စွန့်ပစ်ထားပါ။ ပြီးမှ အဓိပတိ သုံးပါးကို အားထားပြီး တရားကို အားထုတ်ရ မယ်။

အဓိပတိ သုံးပါး ဆိုတာက (၁) မိမိကိုယ်ကို အားထားပြီး တရားကို အားထုတ်ရမယ်။ ငါသည် စားစရာ နေစရာမရှိလို့ အားထုတ်တာမဟုတ်ဘူး။ အို-နာ-သေ-မွဲ-ကွဲတည်းဟူသော သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွန်မြောက်စေခြင်းငှာ တရားအားထုတ်တာ၊ အဲဒါကို အတ္တာဓိပတိ လို့ခေါ်တယ်။ (၂) လောကကြီးကို လည်း အဓိပတိထားပြီး အားထုတ်ရမယ်။ ငါသည် တရားအားထုတ်နေတယ်လို့ အမည်ခံထားပေမယ့် တရားအားထုတ်နေတဲ့ အချိန်မှာ လောဘ-ဒေါသ-မောဟ တရားတွေက ဖုံးလွှမ်းထားပြီး ရောင်းဝယ်ရေးကိစ္စတွေကို တွေးတော စဉ်းစားမနေ

ပါနဲ့၊ ထိနမိဒ္ဓလည်း မဖြစ်စေနဲ့၊ ပျင်းလည်း မပျင်းနဲ့၊ အိပ်လည်း မအိပ်နဲ့၊ စိတ်ကိုလည်း မလွင့်နေနဲ့၊ မတော်တာတွေကို လုပ်နေရင်ဖြင့် ကိုယ်စောင့်နတ်နဲ့၊ သမ္မာဒေဝနတ်ကောင်း နတ်မြတ်ကလည်း သိတယ်၊ အဘိညာဉ်ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း သိပါတယ်။ ဒါကြောင့် လောကကြီးကို ရှက်ကြောက်ပြီး အားထုတ်ရမယ်။ လောကကို အဓိပတိထားပြီး အားထုတ်ခြင်းကို **လောကာဓိပတိ** လို့ခေါ်တယ်။

(၃) တရားတော်ကိုလည်း အဓိပတိထားပြီး ရိသေလေးစားစွာ တရားအားထုတ်ရမယ်။ တရားတော်ကို ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ မမြင် မြင်အောင်ကို ကြည့်ရမယ်။ တရားကိုမမြင်ခဲ့ရင် တရားက မရှိလို့ မဟုတ်ဘဲ ငါက တရားတော်ကို မလေးစားလို့ မမြင်တာလို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီး တရားတော်ကို အဓိပတိထားပြီး အားထုတ်ရမယ်၊ အဲဒါကိုတော့ **ဓမ္မာ ဓိပတိ** လို့ခေါ်တယ်။

တရားကို အားထုတ်တဲ့အခါမှာ သဒ္ဓါ-သတိ-သမာဓိ- ဝီရိယ-ပညာတို့နဲ့ ကြိုးစားပြီး အားထုတ်ရမယ်။ ရှစ်ပါးသီလကိုလည်း အမြဲဆောက်တည်ထားရမယ်။ “ယုံကြည်ကျန်းမာ၊ စိတ်ဖြောင့်စွာဖြင့်၊ လွန်စွာအားထုတ်၊ နာမ်နှင့်ရုပ်ကို၊ ဖြစ်ချုပ်ဉာဏ်မြင်၊ ဤငါးအင်၊ မှန်ပင် မဂ်ရကြောင်း” ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာကို ကျက်မှတ်ပြီး ဆောင်ပုဒ်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးရမယ်။

တရားကိုအားထုတ်တော့မယ်ဆိုရင် ဦးစွာ လုပ်ဆောင်ရမယ့် ကိစ္စငါးပါး (ပုဗ္ဗကိစ္စငါးပါး)ကို လုပ်ဆောင်ရမယ်။ (၁) တရားအားထုတ်တဲ့အချိန်မှာ မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို ဘုရားမှာလှူထားပါ။ (၂) ဆရာမိဘတို့ကို ကံသုံးပါးဖြင့် ပစ်မှားမိခဲ့ဘူးပါက ထိုအပြစ်တို့မှ ပျောက်ပါစေခြင်းငှာ ဝန်ချတောင်းပန် ကန်တော့ပါ၏လို့ ဆို။ (၃) ကိုယ်စောင့်နတ်၊ အိမ်စောင့်နတ်၊ မြို့စောင့်နတ်၊ သာသနာစောင့်နတ်နှင့်တကွ၊ သတ္တဝါပေါင်းတို့အား ဘေးကင်း ကျန်းမာချမ်းသာစေဖို့ မေတ္တာပို့ စိတ်ကိုပွားများပေးရမယ်။ (၄) ရှေးဘဝ ယခုဘဝ ကိုယ်ပြုသမျှ ကုသိုလ်ဒါနတို့သည် ငါအလိုရှိနေသော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်စေခြင်းငှာ လျင်မြန်စွာ ကျေးဇူးပြုပါစေသတည်းလို့ဆို။ (၅) ငါသည် ဘဝများစွာက သေခဲ့လှပြီ။ ယခု ဘဝမသေခင်မှာ တရားအားထုတ်မှပဲလို့ သေခြင်းတရားကို (မရဏာနုဿတိ) ပွားများပြီး အားထုတ်မှု အရှိန်ကို ပြင်းထန်ပေးရမယ်။

တရားကို အားထုတ်တဲ့အခါ ရှေးဦးစွာ နာမ်နဲ့ရုပ်ကို ခွဲခြားတတ်ရမယ်။ မြင်စရာအဆင်းနဲ့ မြင်တဲ့မျက်စိက ရုပ်၊ သိမှုကနာမ်၊ အာရုံခြောက်ပါးမှာလည်း

ရုပ်နဲ့နာမ်ဟာ အမြဲယှဉ်တွဲနေတယ်။ တစ်ခါ တရားကို အားထုတ်ရာမှာ ပရိညာ သုံးပါးနဲ့ သိ-သိသွားရမယ်။ (၁) “ဉာတပရိညာ” ဖြစ်ဆဲ ရုပ်နာမ်ကို ဒီဟာသည် ရုပ်၊ ဒီဟာသည် နာမ်လို့ ခွဲခြားပြီးသိရမယ်။ (၂) “တိရဏပရိညာ” ဖြစ်ဆဲ ရုပ်နာမ် တို့၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောတွေကို ပိုင်းခြားပြီးသိရမယ်။ (၃) “ပဟာ နပရိညာ” နာမ်ရုပ်တို့အပေါ်မှာ “ငါ” ဆိုတဲ့ တဏှာစွဲ၊ ရုပ်ဟာ “ငါပဲ” ဆိုတဲ့ မာနစွဲ၊ ဒီရုပ်ဟာ “ငါ” ကိုယ်ဆိုတဲ့ ဒိဋ္ဌိစွဲ၊ ဒီအစွဲသုံးခုကို သိအောင်လုပ်ပြီး ပြုတ် အောင်ကို ဖြုတ်ရမယ်။

ရုပ်နာမ်တို့ကို ပိုင်းခြားသိပြီးတဲ့နောက်မှာ “ဈာန်လမ်း” ခေါ်တဲ့ သမထ လမ်းဖက်ကို မလိုက်ရဘူး။ သမာဓိရရုံလောက်သာ သမထကို အားထုတ်ရပြီး သမာဓိရသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဝိပဿနာဖက်ကို ပြောင်းပြီးလုပ်ရမယ်။ ဝိပဿ နာဖက်ကို ပြောင်းတယ် ဆိုတာ သမထ (သမာဓိ) လမ်းကနေ ဝိပဿနာ (ပညာ) လမ်းကို စိတ်လွှတ်ပြီး ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ ဖြစ်ပျက်မှု လက္ခဏာကို ဆင်ခြင်နေတာပါပဲ။ ဒါကိုလည်း ဉာဏ်က ဦးစီးတယ်လို့ မှတ်ကြပါ။

ဒါကြောင့် မင်း အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းကို အလျင်လုပ်ရမယ်၊ အာနာပါနဆို တာကလည်း ဝင်လေ-ထွက်လေ (ဝင်လေ-ထွက်လေ) ကို ဆိုပါတယ်။ ဝင်လေ ကို ရှူရာမှာလည်း လေကို ဝအောင်ရှူပါ။ လျှော့ပြီးလည်း မရှူရဘူး၊ သိပ်ပြင်း ထန်စွာလည်း မရှူရဘူး၊ မှန်မှန်ပဲ ရှူရမယ်။ တစ်ခါ စိတ်ကို နှာသီးဖျား၊ အထက် နှုတ်ခမ်း ရင်ညွန့်ဆိုတဲ့ သုံးနေရာမှာ ကြိုက်ရာတစ်နေရာကိုထားပါ။ သတိကို မလစ်စေဘဲ ကပ်နေရမယ်။ ဝင်လေ-ထွက်လေ ရှူရှိုက်တဲ့အခါမှာလည်း နှာသီး ဖျားမှာ ထိတာကို သိနေရပြီး အာရုံကိုလည်း ဝင်သက် ထွက်သက် သိနေမှုမှ တစ်ပါး အခြားဘယ်ကိုမှ အာရုံရောက်မသွားဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

အာနာပါနလုပ်ပြီး သမာဓိ အားကောင်းလာတဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရုပ်- နာမ် နှစ်ပါးကို ပိုင်းခြားသိပြီး ခန္ဓာငါးပါးကိုလည်း ပိုင်းခြားသိရမယ်။ ရုပ်က ရူပက္ခန္ဓာ၊ သိစိတ်က ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၊ ခံစားမှု ဝေဒနာက ဝေဒနက္ခန္ဓာ၊ မှတ်သားမှု သညာက သညာက္ခန္ဓာ၊ ဖဿ စေတနာစတဲ့ ကျန်စေတသိက်(၅၀)က သင်္ခါရက္ခန္ဓာ လို့ သိမှတ်ရမယ်။ ဒါတွေကို သိပြီးတဲ့နောက် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းနဲ့လည်း အကြောင်းအကျိုးခွဲပြီး ဒိဋ္ဌိကို ခွာရဦးမယ်၊ ဒီလိုသိမှုကို အလျင်ပေးပြီးမှ အလုပ်ကို ပေးလို့ဖြစ်မယ်၊ ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးကို ပိုင်းခြားသိမြင်ပြီးရင် ရုပ်-နာမ် ခန္ဓာကို

ဖြစ်စေတဲ့ အဝိဇ္ဇာတဏှာ သင်္ခါရတို့ဟာ အကြောင်းတရား၊ ရုပ် နာမ် ခန္ဓာတို့ဟာ အကျိုးတရားဆိုတာကို အကြမ်းအားဖြင့် မင်းသိမြင်ထားရမယ်။

ကဲ... မင်းတရားအားထုတ်ဖို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းတောင်းကိုလိုက်ဆို၊ “ကမ္မဋ္ဌာန် မေ ဘန္တေဒေထ၊ သံသရာဝဇ္ဇ ဒုက္ခတော မောစနတ္ထာယ။” ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ မေ၊ တပည့်တော်အား။ သံသရာဝဇ္ဇဒုက္ခတော၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ။ မောစနတ္ထာယ၊ ကျွတ်လွတ်ထွက်မြောက်ပါစေခြင်းအကျိုးငှာ။ ကမ္မဋ္ဌာန၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ရောက်ကြောင်း အကောင်းဆုံးဖြစ်သည့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ဒေထ၊ ကရုဏာရှေ့ထားပြီး ပေးသနားတော်မူပါဘုရား။ အဲဒါကို သုံးခေါက်ဆို၊ ကဲ... ငါပြောထားတဲ့အတိုင်း အာနာပါနကို သွားအားထုတ်တော့။

အာနာပါနကို တစ်နာရီလောက် အားထုတ်ပြီး သမာဓိ တော်တော်ရပြီး သည့်အခါမှာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက မင်း သမာဓိ တော်တော်ရတယ်ဆိုတာ ဝီရိယရှိလို့၊ အဲဒါကို “သမ္မာဝါယမ” လို့ခေါ်တယ်။ လေကိုရှူတိုင်း ရှူတိုင်း၊ ရင်ညွန့် ကို ရောက်တိုင်း ရောက်တိုင်း သိနေရဲ့လား၊ (သိပါတယ် ဘုရား)၊ အေး မင်းသိနေ တယ်ဆိုတာ သတိကို လက်မလွတ်လို့ သိတာ၊ အဲဒါကို “သမ္မာသတိ” လို့ခေါ် တယ်။ အာနာပါနကို အားထုတ်နေတုန်း မင်းစိတ်ဟာထားတဲ့ ရင်ညွန့်မှာပဲရှိနေ ပြီး တခြားအာရုံကို ရောက်မသွားတာကို “သမ္မာသမာဓိ” လို့ခေါ်တယ်။ စိတ်က ကိုယ်ထားတဲ့နေရာမှာ တည်နေလို့ပေါ့။

မင်း သမာဓိကို ဒီထက် ကောင်းကောင်းကြီးရဖို့ အားထုတ်နိုင်ရန် လိုသေး တယ်။ ဝင်လေ-ထွက်လေကို ရှူတဲ့အခါမှာလည်း နှာခေါင်းထဲက ရှူရမယ်၊ ပါးစပ် က မရှူရဘူး၊ နှာခေါင်းက ရှူတဲ့အခါ ဘယ်ဘက်ကရှူတယ်၊ ညာဘက်က ရှူတယ်ဆိုတာတွေကို လိုက်နေဖို့မလိုဘူး၊ သမာဓိရဖို့ပဲအရေးကြီးတယ်။ နှာခေါင်းက ရှူရင် ရှူတာကို သိရမယ်။ ရှိုက်ရင် ရှိုက်တာကို သိရမယ်။ ဒါကြောင့် မင်းကို အာနာပါနစပြီး အားထုတ်ခိုင်းစဉ်က စိတ်ကို ရင်ညွန့်မှာ အကပ်ခိုင်းတာ၊ အခု အားထုတ်ရမှာကတော့ ဝင်လေကို ရှူရှိုက်တဲ့အခါမှာ နှာသီးဖျားကအစ ရင်ညွန့်အလယ်၊ ချက်အဆုံး ဝင်တာကို မင်း သိနေရမယ်။ လေကို ထုတ်လိုက်တဲ့ အခါမှာလည်း ချက်အစ၊ ရင်ညွန့် အလယ်၊ နှာသီးဖျား အဆုံးထွက်တာကို သိရ မယ်။ ဒီလိုအားထုတ်ပြီး အသိလိုက် သွားရင် အာရုံဟာ တခြားကို ထွက်မသွားဘဲ သမာဓိကောင်းကောင်းကြီး ရနိုင်တယ်။ ဒီလို အလေ့အကျင့် ကောင်းကောင်းရသွား ရင်ဖြင့် (၁၅) မိနစ်လောက်နဲ့ မင်း သမာဓိကို ထူထောင်နိုင်တယ်။

မင်း အခု ရှုရှိုက်နေတာက ရုပ်၊ ဒီရှုရှိုက်နေမှုကို သိနေတာက နာမ်၊ ဒီရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို ပိုင်းခြားသိတဲ့အခါမှာ “နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်”၊ ဝိသုဒ္ဓိအလို ပြောရရင် “ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ” တစ်ပေါင်းတည်းဖြစ်လာတယ်။ ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်ခွင်ကို ဝင်တဲ့အခါမှာ သိဖို့ရာက (၁) အာရုံနဲ့ သိမှတ်တဲ့ စိတ်လို့နှစ်မျိုး မှတ်ထားရမယ်။ (၂) အာရုံနဲ့ သိမှတ်တဲ့စိတ်ဟာ တည့်နေအောင်ကို ရှုရမယ်။ (၃) အာရုံထဲက စိတ်ကို ထွက်မသွားအောင် သတိပြုနေရမယ်။ (၄) ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်ခွင်ဝင်တဲ့ အခါမှာ စိတ်က ဘာကိုမှ မစဉ်းစားနဲ့၊ ဘာအာရုံမှ ဝင်မလာပါစေနဲ့၊ စိတ်တစ်လုံးကို မင်း နိုင်အောင် ထိန်းနိုင်ရင်ဖြင့် ကိလေသာ နူနာ အမြစ်ပြတ်နိုင်တယ်။ မထိန်းနိုင်ရင်ဖြင့် လောကီအလိုလည်း ချမ်းသာရာကို ရမှာမဟုတ်ဘူး။ လောကုတ္တရာ အလိုလည်း (၁၅၀၀) ကိလေသာ နူနာအမြစ်ဟာ ပြတ်မှာမဟုတ်တော့ဘူး။

မင်းရဲ့ စိတ်ကိုနိုင်အောင် ဆုံးမပုံကို ငါ ဥပမာပြပါ့မယ်။ (၁) နွားကျောင်း သားက နွားရိုင်းကို ဆုံးမချင်ရင် ချည်တိုင်ကို ခိုင်ခိုင်ထားပြီး၊ နဖားကြိုးထိုးထားတဲ့ နွားရိုင်းကို ကြိုးနဲ့ချည်တိုင်မှာ မြဲမြဲချည်ပြီး ဆုံးမရသလို၊ ချည်တိုင်နဲ့တူတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံမှာ နွားရိုင်းနဲ့တူတဲ့ စိတ်ကို ကြိုးနဲ့တူတဲ့ သတိတရားဖြင့် တင်းကျပ်စွာ ချည်ပြီး ဆုံးမရမယ်။ (၂) နောက်တစ်မျိုးထပ်ပြောရရင် အပေါက်ခြောက်ပေါက်ရှိတဲ့ တောင်ပို့ထဲက ဖွတ်တစ်ကောင်ကို အမိဖမ်းချင်ရင် အပေါက်ငါးပေါက်ကို လုံအောင်ပိတ်ပြီး ကျန်တဲ့ တစ်ပေါက်ကနေပြီး စောင့်ဖမ်းမယ်ဆိုရင် ဒီဖွတ်ကို မိသလိုပါပဲ။ မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ် ဆိုတဲ့ ဒွါရငါးပေါက် ပိတ်ထားပြီး၊ ကျန်တဲ့ မနောအပေါက်ကနေ စောင့်ဖမ်းမယ်ဆိုရင်ဖြင့် ဖွတ်နဲ့တူတဲ့စိတ်ကို မိမှာပဲ။ ဒါကြောင့် မင်း သမာဓိကို ကောင်းကောင်းရအောင် အားထုတ်မှုကို ပိုမိုရမယ်။

(နောက်တစ်နေ့မှာတော့) မင်း မနေ့က သမာဓိ ကောင်းကောင်းရရဲ့လား (ထိနမိဒ္ဓဝင်လို့ ခပ်ကျဲကျဲပဲရပါတယ် ဘုရား) မင်း တယ်ချော်တာကိုး၊ အဲဒါ မင်း ဝီရိယလွန်နေလို့ပဲ။ ဝီရိယလွန်တော့လည်း ဥဒ္ဓစ္စ ဝင်တတ်တယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ဣရိယာပုတ်ကို ဖျက်ပြီး လမ်းလျှောက်ရင် “အားထုတ်ရမယ်၊ မင်း မြဲမြဲမှတ်ထား၊ သတိဆိုတာလွန်တယ်လို့ မရှိဘူး။ သဒ္ဓါ ပညာ သမာဓိ ဝီရိယ ဆိုတာတွေကို တစ်ပြိုင်တည်း တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်းဖြစ်အောင် အားထုတ်နိုင်ခဲ့ရင်ဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စ (စိတ်ပျံ့လွင့်မှု) ဖြစ်ဖြစ်၊ ထိနမိဒ္ဓ (စိတ်ထိုင်းမှိုင်းမှု)

ဖြစ်ဖြစ်၊ တစ်ခုကတော့ ဝင်မှာပဲ။ (ယခု အားထုတ်မှုသည် သမထ သက်သက်၊ သမာဓိ ရရုံခိုင်းမှုမှာ ဝိပဿနာနှင့် မရောပါစေနှင့်)။ သဒ္ဓါ၊ ပညာ၊ သမာဓိ၊ ဝီရိယတို့ကို အပိုအလို မရှိစေဘဲ အားထုတ်ရမယ်။ ကဲ... သွားအားထုတ်ချေ၊ သမာဓိကောင်းကောင်းရမှ ငါ့ဆီလာခဲ့။

(နှစ်နာရီလောက် အားထုတ်ပြီး ပြန်လာတော့) မင်း သမာဓိ ကောင်းကောင်းရဲ့လား (ရပါပြီဘုရား)။ မင်းက သမာဓိကောင်းကောင်းရတယ်သာပြောတာ၊ မင်းရုပ်လက္ခဏာက မဟုတ်သေးဘူး၊ သမာဓိကောင်းကောင်းရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ လက္ခဏာနဲ့ မရသေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ လက္ခဏာတို့ဟာ များစွာ ခြားနားတယ်။ ဒါကို နောက်ပိုင်းကျမှ ငါရှင်းပြမယ်။ မင်းအခု တရားကို မထိုင်ခင်ကတည်းက ထမင်းစား၊ ရေချိုး၊ နောက် ခန္ဓာဝန်ကို ပြည့်စုံအောင် ဆောင်ရွက်ထားပါ။ တရားထိုင်ချိန်ကျမှ အခင်းကြီး အခင်းလေးတွေ မပေါ်ပါစေနဲ့၊ ဒီကိစ္စတွေဟာ အများကြီး အနှောင့်အယှက်ဖြစ်တယ်။ ကဲ... ဒါတွေကို ပြည့်စုံအောင်လုပ်ပြီး အားထုတ် ချေ။

(နှစ်နာရီလောက် အားထုတ်ပြီး ပြန်လာတော့) မင်း သမာဓိ ကောင်းကောင်းရဲ့လား၊ (ရပါပြီ ဘုရား)။ အေး ဒီလောက်ဆိုရင် တော်လောက်ပါပြီ၊ ဒီတစ်ခါ ဝိပဿနာဘက်ကို ပြောင်းပြီး ရှုရမယ်။ ဝိပဿနာဆိုတာက ပညာလမ်းကို စိတ်ညွှတ်ပြီး၊ ရုပ် နာမ်လက္ခဏာဖြစ်ပေါ်မှုတွေကို ဆင်ခြင်တာပါပဲ။ ယခု လက်ရှိ ခန္ဓာကြီးဟာ ပဋိသန္ဓေကစပြီး သေသည့်တိုင်အောင် မပြတ်မစဲ၊ ထပ်ခါတလဲလဲ ဖြစ်ပျက်နေကြတယ်။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာရေးသုံးပါးတို့ သာ မုချဧကန်ဖြစ်ပျက်နေတယ်လို့ သိမြင်နေရမယ်။ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့ဟာ မမြဲ၊ ဆင်းရဲခြင်း ငါလည်း မဟုတ်၊ ရုပ်နာမ်တွေဟာ “အနတ္တ”လို့ ထင်မြင်မှုများလာတဲ့အခါကျတော့ ဖြစ်လိုက် ချုပ်လိုက်နဲ့ ဖြစ်ချုပ်နေတာကို တွေ့မြင်တဲ့ အခါမှာ “ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်” ရောက်တယ်လို့ သိရမယ်။ မင်းတရားမထိုင်မီကတည်းက အသိဉာဏ်နဲ့ ယခုကဲ့သို့ မရှင်းခဲ့ရင်ဖြင့် ခရီးရောက်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။

တစ်ခါ မင်း သောတာပန်ဖြစ်ချင်ရင် “ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ” ကို အလျင် ပယ်ရမယ်။ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာဆိုတာ ဘယ်မှာ ကပ်နေသလဲဆိုရင်ဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးမှာ ကပ်နေတယ်။ ဒီခန္ဓာငါးပါးကလည်း ဘယ်ကဖြစ်လာပြီး ဘယ်လိုလုပ် ဖြစ်ပျက်နေတာလဲ ဆိုတာကို မင်း သိထားရမယ်။ ဒါကိုမသိခဲ့ရင် ဒီတပ်နေတဲ့ “ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ” ကို ဘယ်နည်းနဲ့မှ မခွာနိုင် မပယ်နိုင်ဘူး။ အဲဒီတော့ ခန္ဓာငါးပါးကို ဆရာသမား

ပြောပြလို့ သိပြီးထား၊ ဒီခန္ဓာရဲ့ ဖြစ်ကြောင်းချုပ်ကြောင်းကို မသိခဲ့လို့ရှိရင် “ဒိဋ္ဌိကပ်နေဦးမှာပဲ၊ ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး အကြောင်းကို သိချင်လို့ရှိရင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အလျင်သိအောင်လုပ်ရမယ်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဆိုတာကိုလည်း စာထဲမှာပါတာက တစ်မျိုး၊ ခန္ဓာထဲမှာ အခုဖြစ်ပျက်နေတာက တစ်မျိုး၊ စာထဲမှာပါတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို နားလည်ရုံလောက်နဲ့ ခရီးမပေါက်ပါဘူး။ ခန္ဓာထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို နားလည်မှသာ ခရီးပေါက်ပါလိမ့်မယ်။

ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး၏ ဖြစ်ကြောင်း ချုပ်ကြောင်းကို ပြရရင် “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ” အတိတ်ဘဝက လုပ်ခဲ့တဲ့ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရတွေကြောင့် “သင်္ခါရပစ္စယ ဝိညာဏံ”။ ဒီဘဝ ဒီခန္ဓာကြီး ဖြစ်လာရတယ်။ (အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရက) လွန်ခဲ့တဲ့ အတိတ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မို့ အခုမဆိုင်တော့ဘူး၊ နောက်ဖြစ်မယ့် အနာဂတ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လည်း မရောက်သေးလို့ မဆိုင်ပါဘူး။ အရေးကြီးတာကတော့ အခုပစ္စုပ္ပန် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို နားလည်ဖို့ပါပဲ။ “ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ” ဒီခန္ဓာငါးပါးမှာ ကပ်နေတာ။ ဒါ ဘယ်သူ့ဆံပင်လဲ ဆိုရင်ဖြင့် “ငါ့ဆံပင်” လို့ ဖြေမှာပါပဲ။ ဆံပင်ဆိုတဲ့ ရူပက္ခန္ဓာမှာ “ငါ” သွားခိုတယ်၊ “ငါ ထမင်းစားလို့ ကောင်းလိုက်တာ” ဆိုရင် ဝေဒနာက္ခန္ဓာမှာ “ငါ သွားခိုတယ်” “ငါ မှတ်ထားတယ်” ဆိုရင် သညက္ခန္ဓာမှာ “ငါ” သွားခိုတယ်၊ “ငါ ရက်ကန်းခတ်တာမျိုးဟာ ရှာမှရှား” ဆိုရင် သင်္ခါရက္ခန္ဓာမှာ “ငါ” သွားခိုတယ်၊ “ငါ စိတ်မစမ်းနဲ့” ဆိုရင် ဝိညာဏက္ခန္ဓာမှာ “ငါ” သွားခိုတယ်။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးဟာ ဒိဋ္ဌိခိုကပ်စရာ ဌာနကြီးမို့ ခန္ဓာနဲ့ “ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ” အလျင်ခွာရလိမ့်မယ်။ စာလိုကတော့ ရုပ်နာမ်လွဲရင် ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ ကွာတယ် လို့ ရေးကြပေမယ့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း နားလည်မှ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ချုပ်ကြောင်းကိုလည်း နားလည်မှာ။ “ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ” က ကွာမည်။ မသိရင်တော့ “ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ”ဟာ ကပ်နေမှာပဲ။

ဒီတော့ မင်း အလုပ်ခွင်ဝင်ရမယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်က ပစ္စုပ္ပန် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပဲ၊ ဒီနေ့ တစ်နေ့လုံးဖြစ်တဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဆိုလိုတာမဟုတ်ဘူး။ အခုမြင်တဲ့အခိုက် ကြားတဲ့အခိုက်ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အခု တရားထိုင်မယ့် အချိန်မှာ ပစ္စုပ္ပန် တည်တည်ရုံမို့ အရေးကြီးပါတယ်။ မင်း အသက် ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ (၄၀-ပါ ဘုရား)၊ အေး အခု ရုပ်ရည်နဲ့ ငယ်ငယ်က ရုပ်ရည်ဟာ မကွာဘူး၊ ရုပ်မကျဘူးလို့ ထင်မှတ်နေရင်ဖြင့် “သဿတဒိဋ္ဌိ” ဖြစ်တယ်၊ ဆက်ပြီး

တည်တဲ့တယ်လို့ မယူရဘူး၊ တစ်ခါ ငါပိုက်ဆံ များများရမယ်ဆိုရင် ဘယ်မဆို လုပ်ရဲတယ်၊ သေရဲတယ်၊ သေရင်ပြီးတာပဲ ဆိုလို့ရှိရင်လည်း ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်တယ်၊ ဒီလိုလည်း အပြတ်မယူဘူး၊ ကဲ... ဒါလောက်ဆိုတော်ပြီ၊မင်း ဆိတ်ငြိမ်တဲ့ နေရာသွားပြီး အလုပ်ထိုင်ပါ၊ သမထကိုတော့ သမာဓိကောင်းကောင်းရသည်အထိ အားထုတ်ပါ၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို တည့်တည့်ထိုင်ပါ၊ လေကလေး (ရှူလေ) ဝင်တာ လည်း သိနေပါ၊ ထွက်သွားတာ (ထွက်လေ) လည်း သိပေးပါ၊ သမာဓိ အား ကောင်းလာပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီအချိန်မှာ ဝီရိယကိုလည်း မလျှော့ရဘူး၊ သတိပညာကို လည်း တစ်ပါတည်း ကပ်လိုက်ပါ၊ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးဟာ ဖောက်ပြန်ပြီး ဝေဒနာတွေ ပေါ်လာပါလိမ့်မယ်။ ပေါ်လာတာတွေကို အသိလိုက်ပေးပါ၊ ဒီလို သိနေတဲ့ကြား ထဲက အသံတစ်ခုခု ကြားလိုက်ရင် ကြားလိုက်ပြန်ပြီလို့ သိပေးပါ၊ ပစ္စုပ္ပန်တည့် တည့်ကို ရှုပေးကြဖို့ အရေးကြီးတယ်၊ နားလည်ပြီလား၊ ကဲ... အလုပ်သွားထိုင်ချေ တော့။

ထဏှာထိုင်ပုံ ထိုင်နည်း (ခ)

(နှစ်နာရီလောက်ထိုင်ပြီး ပြန်လာတဲ့အခါမှာ) မင်း... သမာဓိကို ကောင်း ကောင်းရဲ့လား (ရပါတယ် ဘုရား၊ အလင်းရောင်ကိုလည်း မြင်ရပါတယ် ဘုရား) အို ဒါတွေကို ဂရုမစိုက်ပါနဲ့။ ဒီလို သမာဓိရလာရင် ပညတ် နိမိတ် အာရုံအမျိုးမျိုး၊ ပရမတ် နိမိတ် အာရုံအမျိုးမျိုးတွေကို မြင်ရမယ်၊ အဲဒီဟာတွေကို ဆက်မလိုက်နဲ့၊ မင်း ဝေဒနာကော တွေ့ရဲ့လား၊ (တွေ့ပါတယ် ဘုရား၊ ကြာကြာ ဖိထိုင်တော့ ထုံကျင်ကိုက်ခဲ လာပါတယ် ဘုရား)၊ အဲဒါကို ဆက်လိုက်သလား၊ (လိုက်ပါတယ် ဘုရား)၊ မင်း... ဝေဒနာကို တမင်တကာ လုပ်ယူသလိုဖြစ်နေတယ်၊ ထိုင်နည်း လိုသေးတယ်၊ ထိုင်တဲ့အခါမှာ တင်ပျဉ်ခွေထိုင်ပါ၊ ခါးကို ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ် ထားပြီး ရှေ့လည်း မငိုက်နဲ့၊ ဘေးလည်း မစောင်းနဲ့၊ ခေါင်းလည်း ဘယ်ဘက်မှ မစောင်းစေနဲ့။ ခါးအထက်ပိုင်းကိုယ်ကြီးဟာ ရှေ့နောက် ဘေးကို ယိမ်းယိုင်ခဲ့ရင် အရိုးအဆစ်တွေဟာ အဆက်ချင်းတည့်မနေတော့ မကြာခင်မှာပဲ နာလာလိမ့်မယ်။ မင်းဝေဒနာကို တွေ့ဖို့ရာထက် သမာဓိရအောင် မထိုင်နိုင်ဘဲနေမှာကို စိုးရတယ်၊ ခါးအောက်ပိုင်းကလည်း သိပ်တင်းကျပ်ပြီး ခြေထောက်ချင်းလည်း ဖိမထားရဘူး။ ဖိထားခဲ့ရင် သွေးလွှတ်ကြော သွေးပြန်ကြောကွေဟာ ကိုက်ခဲ လာလိမ့်မယ်။

ဒါကြောင့် ထိုင်နည်းမမှန်ရင် ဝေဒနာကို တမင်တကာလုပ်ပြီး ယူရာကျမယ်။ ဒီအချက်တွေဟာ မင်းတို့လို တရားထိုင်စ ယောဂီများအတွက် အရေးကြီးတယ်။ ယောဂီတွေအဖို့ မိမိတို့ ကြိုက်နှစ်သက်တဲ့ ဣရိယာပုတ်နဲ့ အားထုတ်နိုင်ပေမယ့် ထိုင်ခြင်း ဣရိယာပုတ်ဖြင့် အားထုတ်တာက သမာဓိကို ရလွယ်လို့ ပိုကောင်းပါတယ်။ ဝင်သက် ထွက်သက်ကို မှန်မှန်ရှုရှိုက်ရမယ်၊ သိပ်ပြင်းထန် မြန်ဆန်စွာ ရှုရှိုက်လို့ရှိရင်ဖြင့် ကိုယ့်ကိုကိုယ် ညှဉ်းဆဲရာကျလိမ့်မယ်။ လေကို ရှုရှိုက်တဲ့အခါမှာ လေထဲမှာရှိတဲ့ တေဇောဓာတ်ဟာ အဆုတ်မှာရှိတဲ့ လေအိတ်ကလေးများစွာ ရှိနေတဲ့နေရာကို ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ခန္ဓာကိုယ်အတွက် အပူခွန်အား (တေဇောဓာတ်) ရရှိတယ်။ ဒါကြောင့် အဆုတ်ရောက်အောင် အသက်ရှူတဲ့အခါတိုင်း အဆုတ်ဟာ ကျယ်ပြန့်သွားနိုင်အောင် ခန္ဓာကိုယ်အထက်ပိုင်းကို တရားထိုင်တဲ့အခါမှာ တည့်မတ်စွာထားရမယ်၊ ဒီကဲ့သို့ထားရင် အဆုတ်လေအိတ်ကလေးတွေဟာ လေပြည့်နေမယ်၊ လေပြည့်နေမှလည်း မိမိခန္ဓာကိုယ်ကြီးက နာရီများစွာ တရားထိုင်နိုင်လိမ့်မယ်။ အဆုတ်ကို လေအပြည့်မသွင်းနိုင်ရင်ဖြင့် မောပန်းလာမယ်၊ ဒီအချက်ဟာ တရားထိုင်တဲ့ ယောဂီများအတွက် အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

မင်းတို့ ဝင်လေကို တစ်ခါရှုလိုက်ရင် နှလုံးဟာ (၄) ကြိမ် လှုပ်ရှားမယ်၊ ညစ်ထုတ်ရမယ်၊ တစ်မိနစ်မှာ (၁၆)ကြိမ်အထိ အသက်ကို ရှုရှိုက်ရတယ်။ နှလုံးကတော့ (၆၄)ကြိမ်မှ (၇၂)ကြိမ်အထိ လှုပ်ရှား ညစ်ထုတ်ရတော့ လေ (အသက်) မြန်မြန် ရှုလိုက်ရင် နှလုံးဟာ ပင်ပန်းပြီး တရားမရပဲ ရောဂါရဖို့သာ သေချာပါနေပါတယ်။

အဆုတ်ရဲ့ အင်အားနဲ့ ယူဆောင်လာတဲ့ တေဇောဓာတ်က အစာအိမ်၊ အူသိမ်၊ အူမများကို ပြုပြင်ပေးလိုက်တဲ့အခါမှာ အစာ အာဟာရ ကြေညက်ပြီး ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံးကို ထောက်ပံ့ပေးတယ်။ ဒီအပြင်လည်း ဒီခန္ဓာကိုယ် အစိတ်အပိုင်း အသီးသီးမှ ဘေးဖြစ်စေတတ်တဲ့ အညစ်အကြေး အဆိပ်အတောက် အပျက်အစီးတွေကို သက်ဆိုင်ရာ အစိတ်အပိုင်းတို့မှ တစ်ဆင့် ချွေး၊ အခိုး၊ အငွေ့၊ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ် အဖြစ်နဲ့ အပြင်ဘက်ကို ထုတ်ပေးတယ်။ အဆုတ်မှ တစ်ဆင့် အဆိပ်အတောက်နဲ့ မကောင်းတဲ့ အခိုးအငွေ့များပါလာတဲ့လေကို ထွက်သက်လေ

ဖြင့် ထုတ်ပစ်တယ်။ သွေးဟာ နှလုံးတုန်ခြင်းအားဖြင့် သွေးကြောထဲမှာ ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်နဲ့ လည်ပတ်ပြီး မကောင်းတဲ့ သွေးညှိသွေးပုတ်တွေကို နှလုံးကနေ အဆုတ်ထဲ တွန်းထုတ်လိုက်တော့ မကောင်းတဲ့ သွေးဟာ (တေဇောဓာတ်) အသစ် တစ်ဖန် နှလုံးထဲမှာ သွေးနီ အကောင်းကို ပြန်လည် ရရှိတယ်။

အဲဒီက တစ်ဖန် မကောင်းတဲ့ အညစ်အကြေး၊ အဆိပ်အတောက်၊ အပျက် အစီးတွေကို ချွေး၊ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်၊ အငွေ့အသက်တို့ဖြင့် ပြန်ထုတ်ပြီး တစ် ပတ်လည်နေကြလို့ အခုလို မင်းတို့ငါတို့ အသက်ရှင်နေတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ နှလုံး ဟာ လက်သီးဆုပ်ပမာဏရှိတယ်။ အတွင်းမှာ အခေါင်းကြီးရှိပြီး ဒီအခေါင်းကြီး အတွင်းမှာတော့ လက်တစ်ဆုပ်စာလောက် (အသစ် အသစ်ဖြစ်နေတဲ့) နှလုံးသွေးနီ (တေဇော)ဟာ ရှိနေတယ်။ အဲဒီ ကောင်းတဲ့သွေးကို အသက်တစ်ခါရှူရင် တစ်ကိုယ်လုံး နဲ့သွားအောင် (၄) ကြိမ် ညှစ်ပို့ရတယ်။ နှလုံးသားကို ဖြူချောပါးလှပ် တဲ့ အမှေးလွှာနဲ့ ဖုံးအုပ်ထားပြီး၊ ဒီနှလုံးသားရဲ့ ညာဘက်အခန်းကတော့ မကောင်း တဲ့ သွေးညှိတွေကို အဆုတ်ထဲ တွန်းပို့ပေးလိုက်တယ်။

အဲဒီ လက်တစ်ဆုပ်စာရှိတဲ့ နှလုံးသွေးကို “ဟဒယဝတ္ထုရုပ်” က မှီနေ တယ်။ ဒီဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို မနောဓာတ် မနောဝိညာဏဓာတ် စိတ် စေတသိက်တို့ က မှီတည်နေတယ်။ ဒီ မနောဝိညာဏဓာတ် စိတ်တွေက စေခိုင်းရာကို ရုပ်တွေက လိုက်လုပ် နေတာမို့ “အသရီရံ- ဂုဟာသယံ” အထည်ကိုယ်မရှိသော စိတ်သည် နှလုံးတည်းဟူသော လိုဏ်ဂူထဲမှာ ကိန်းနေတယ်လို့ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက ဓမ္မပဒပါဠိတော်မှာ ဟောပါတယ်။ စိတ်စေတသိက်တို့ အစွမ်းအာနုဘော်တော် ကြောင့် နှလုံးအတွင်းရှိ တစ်ဆုပ်စာမျှရှိတဲ့ နှလုံးသွေးဟာ အဆင်းအမျိုးမျိုး ပေါ်လာရတယ်။ (၁) ရာဂ အားကြီးတဲ့အခါမှာ ဟင်္သာ ပြဒါးရည်လို နီနီရဲရဲ ဖြစ်ပေါ်လာရတယ်။ (၂) ဒေါသ အားကြီးတဲ့အခါမှာ မည်းပုပ်ပုပ် ဖြစ်ပေါ်လာ တယ်။ (၃) မောဟအားကြီးတဲ့ အခါမှာ အမဲသားဆေးရေလို နီကျဲကျဲဖြစ်လာတယ်။ (၄) ဝိတက်အားကြီးတဲ့အခါမှာ ပဲပိစပ်ပြုတ်ရေလို နီနောက်နောက်ဖြစ်လာတယ်။ (၅) သဒ္ဓါအားကြီးတဲ့အခါ ဝါဖျော့ဖျော့နေရာမှ အဝါရင့်ဖြစ်လာတယ်။ (၆) ပညာ အားကြီးတဲ့အခါမှာတော့ ဆွတ်ဆွတ်ဖြူနေရာမှ မှန်ကဲ့သို့ ကြည်လင်လာပြီး ပတ္တမြားလုံးကဲ့သို့ အလင်းရောင်တွေ တောက်ပပြီးလာတယ်။ ဒီစရိုက်ခြောက်ပါး အလိုက် သွေးအရောင် ပြောင်းလဲနေပုံကို မင်း၊ ကောင်းစွာ မှတ်ထားပါ။

ဒီနှလုံးက ညစ်လွတ်လိုက်တော့ ဗဟိုသွေးကြောမကြီးကနေ တစ်ကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့သွားပြီး ဒေါသဖြစ်နေတဲ့ လူဟာ မည်းပုပ်ပုပ် သွေးများ တစ်ကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့သွားတယ်။ အသားတွေဟာ ဒေါသဖြစ်လွန်းတဲ့အခါမှာ နီပြီးတုန်နေတာ ကိုတွေ့ရမယ်။ နောက်တော့ ညိုပုပ်လာပြီး မကောင်းတဲ့ပြစ်မှုတွေ ကျူးလွန်တဲ့ အထိ ဖြစ်လာပါတယ်။ ဘုရားရဟန္တာများမှာတော့ နှလုံးသွေးဟာ အထူး ကြည်လင်နေလို့ ကိုယ်ရောင် အဆင်းတွေဟာ တစ်ကိုယ်လုံးတောက်ပပြီး ရောင် ခြည်တော်တွေ လွှတ်တဲ့အထိ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ရူးသွပ်သွားတာဟာလည်း ဒီနှလုံးသွေးပဲ။ ကြောက်အားကြီးတဲ့အခါမှာ နှလုံးသွေးက အေးပြီး ပျစ်ချွဲလာတော့ တစ်ကိုယ်လုံးကို အေးစက်လာတယ်။ အအေးလွန်တဲ့အခါမှာ ပျစ်ချွဲလာပြီး နှလုံး သွေးရပ်သွားတာမို့ သေရတာပဲ။

ဒီ နှလုံးသွေး ထွက်ရာ ဝင်ရာအဝမှာ အဆိုရှင် လိပ်ပြာတောင်ကလေး နှစ်ခုရှိတယ်။ စိတ်-စိတ္တဇ-ဥတုဇ လေကြောင့် ဒီလိပ်ပြာတောင် နှစ်ခုဟာ အချက် ကျကျ ခတ်ပေးလိုက်လို့ သွေးတွေဟာ ဒိတ်... ဒိတ်... ဒိတ်... နဲ့ အချက်ကျကျ တစ်ကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့နေတာပဲ။ စိတ်ဟာ နှလုံးသွေးကို မှီနေတယ်။ နှလုံးသွေး ဖောက် ရင်ဖြင့် စိတ်လည်း ဖောက်ပြန်တာပဲ။ မင်း ဒါကို သေသေချာချာ မှတ်ထားပါ။ လည်ပင်း သွေးကြောနှစ်ခုကို ဖိနှိပ်ထားလိုက်ရင် နှလုံးသွေးကြောနဲ့ တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်နေတာမို့ သွေးဖောက်ပြန်ပြီး ဘဝကျမေ့သွားတယ်။

ဒါကြောင့် တရားထိုင်ချိန်မှာ လည်ပင်းကို ရှေ့နောက်ဝဲယာ စောင်ငဲ့ နေရင်ဖြင့် အချိန်ကြာမြင့်တဲ့အခါမှာ ထိုင်းမှိုင်းတွေဝေပြီး မေ့မြောနေတတ်ပါ တယ်။ ဒီအချက်တွေဟာ တရားအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တွေအနေနဲ့ အထူး သတိထားဖို့လိုတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း အမြဲသတိပေးနေရတယ်။

(ဤတရား ရှုမှတ်ပုံ (က) နှင့် (ခ)တို့မှာ စာရေးသူ၏ ဖခင်ဖြစ်သူ ကျောင်းဒကာကြီး ဦးကျော်သိန်း ရေးသားပြုစုခဲ့သော ကျေးဇူးရှင် မိုးကုတ် ဆရာ တော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိ ကျင့်စဉ်ထဲမှာပါသော စာသားများကို အကျဉ်း ချုံးခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ ပြည့်စုံ ကျယ်ပြန့်စွာ သိရှိနိုင်ပါရန် ထေရုပ္ပတ္တိနှင့် ကျင့်စဉ်ကို ဖတ်ရှုလေ့လာကြပါရန် အထူးတိုက်တွန်းလိုက်ရပါသည်)

ဉာဏ်စဉ် အဆင့်ဆင့်ကို ဖော်ပြအပ်

ဒကာ ဒကာမတွေ ဒီနေ့တော့ ဝိပဿနာ လက်တွေ့လုပ်နည်းကို စပြီး ဟောရပါလိမ့်မယ်။ ဝိပဿနာအလုပ်ကို စပြီး လုပ်တော့မယ်ဆိုရင် မိမိစိတ်ဟာ အဓိပတိသုံးပါးကို အားထားရမယ်၊ တရားထိုင်တဲ့အခါမှာ ဆိတ်ငြိမ်တဲ့နေရာမှာ ထိုင်ပါ။ ဆိတ်ငြိမ်တဲ့နေရာဟာ တောပါပဲ။ ဘုရားကိုရှိခိုး ကန်တော့ပြီး မိမိခန္ဓာ ကိုယ်ကို တရားမထိုင်မီ ဘုရားကို လှူထားပါ။ သမ္မာဒေဝ နတ်ကောင်း နတ်မြတ် များကိုလည်း အမျှဝေပါ။

မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို အချိန်ကြာကြာ တရားအားထုတ်နိုင်အောင် တည့်မတ် စွာထိုင်ပါ။ ဘယ်ဘက်မှ မစောင်းပါစေနဲ့၊ ရှေ့ကိုလည်း မငိုက်ပါစေနဲ့၊ ကိုယ်ကို ဖိညှစ်မထိုင်ဘဲ ခပ်လျော့လျော့ထိုင်ပါ။ တောင့်မထားပါနဲ့၊ ထွက်သက် ဝင်သက် အာနာပါနကို စိတ်တည်ငြိမ်ပြီး သမာဓိရအောင်လုပ်ပါ။ အဲဒီလို သတိကို လက် မလွှတ်စေဘဲ ထွက်လေဝင်လေကို သိသိနေတာ ကြာလာတော့ သမာဓိလည်း အားကောင်းလာမယ်။ အဲဒီ သမာဓိ အားကောင်းလာတဲ့အချိန်မှာ ဝီရိယကို မလျှော့ဘဲ သတိ-ပညာနဲ့ ကပ်ပြီးလိုက်ပါ။

တရားထိုင်ရတာ ကြာတော့ ရုပ်တွေက ဖောက်ပြန်လာပြီး ဝေဒနာတွေ ပေါ်လာတယ်။ တောင့်တင်းလာတာ ညောင်းလာတာကို ဉာဏ်ကသိလာတယ်။ ညောင်းတာရယ်၊ ညောင်းမှန်းသိတာရယ်၊ အဲဒီနှစ်ခုကို ဖြစ်ပြီးပျက်သွားတာပဲလို့ သိလိုက်ပါ။ ဒီလို သိလိုက်တဲ့အခါမှာ ညောင်းတဲ့ နာမ်နဲ့ ညောင်းတဲ့စိတ်မရှိတော့ဘဲ ချုပ်ပျောက်သွားကုန်ပြီလို့ နောက် ဉာဏ်ကသိလိုက်ပါ။ ညောင်းတာ တောင့်တာကို ပြုပြင်မပေးသမျှ ညောင်းတာတွေ တစ်ခုပြီး တစ်ခုဖြစ်ပြီး ပျက်နေဦးမှာမို့၊ ဒူးကလေး ခြေကလေး ဆန့်ချင်တဲ့စိတ်၊ ပြောင်းရွှေ့ချင်တဲ့စိတ်ဟာ ပေါ်လာလိမ့်မယ်။ အဲဒီအခါမှာ မိမိတို့ဉာဏ်က ဆန့်ချင်၊ ကွေးချင်၊ ပြောင်းရွှေ့ချင်တဲ့စိတ် ဖြစ်လာတာကို သိလိုက်ပါ။ သိလိုက်တဲ့အချိန်မှာပဲ ထိုဆန့်ချင် ကွေးချင်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေ မရှိတော့တာကို ထပ်သိလိုက်ပါ။ အဲဒီ ခန္ဓာငါးပါးမှာ တစ်ခုခု ပေါ်လာတိုင်း ပေါ်လာတိုင်း သိပြီး၊ ဖြစ်ပြီး ပျက်သွား ပျောက်သွားပါကလားလို့ သိရမယ်။

ဤကဲ့သို့ အသိတရားတွေ ကျနေရာကနေ စိပ်သည်ထက် စိပ်ပြီး လာတာတွေကို ဉာဏ်နဲ့မှတ်ပါ။ တဖြည်းဖြည်း ရုပ်နာမ်တရားတွေ တစ်ခုပြီး တစ်ခုဖြစ်ပြီး

ပျက်သွားတာကို သတိနှင့် စိုက်ကြည့်ပါက တွေ့ပါလိမ့်မယ်။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လို့ ပါဠိလို ရွတ်မနေဘဲ ဖြစ်ပြီးပျက်သွားပါကလားလို့ တစ်ခုတည်းကိုသာ သတိနဲ့ စိုက်ကြည့်ပြီးနေရင် ဆင်းရဲတဲ့ သဘော အစိုးမရတဲ့ သဘောတွေကို ပိုထင်မြင် လာလိမ့်မယ်။ ဒီလို မိမိတို့ခန္ဓာကိုယ်မှာ ပေါ်တိုင်း ပေါ်တိုင်း ဖြစ်ပျက်တွေကြည့်ရှု ဖန်များလာတော့ မိမိရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကို ရွံ့မုန်းလာတော့တာပဲ။ အဲဒီအခါမှာ မိမိတို့ ခန္ဓာကိုယ်ကို စွန့်လွှတ်ချင်တဲ့စိတ် ဖြစ်လာမယ်။

ခန္ဓာကိုယ်ရှိရင် ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက်ဒုက္ခနှင့် မကင်းနိုင်ဘဲ အို၊ နာ၊ သေ ဆိုတဲ့ ဒုက္ခသစ္စာနှင့် တွေ့ကြဦးမှာမို့ ကြောက်ရွံ့ပြီး မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို ရွံ့မုန်းလာမယ်။ ဖြစ်ပျက်ကို ရှုဖန်များလာရင် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ သုံးပါးစလုံး တဖြည်းဖြည်း ခေါင်းပါးပြီး နောက်ဆုံး လွင့်ပျောက် ခန်းခြောက်သွားသည်အထိ ဖြစ်ပျက်ဆုံး အောင် ပွားများ အားထုတ်ဖန်များက ယခုဘဝမှာပင် မဂ်ဖိုလ် ရနိုင်ပါသည်။

ဒါကြောင့် ကြိုးစားပြီး မိမိတို့ခန္ဓာကိုယ်ကို ဖြစ်ပျက်ရှုကြရမယ်။ ဖြစ်ပြီး ပျက်တဲ့သဘောမှတစ်ပါး ဘာမှမရှိဘူးဆိုတာကို တွေ့ရလိုက်မယ်။ အဲဒီလို ရှုဖန် များလာရင် ဤကားရပ်၊ ဤကားနာမ်လို့ ပိုင်းခြားသိလာတော့ **“နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒ ဉာဏ်”** ရလာတယ်။ နောက် ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်ရင်း အကြောင်းတရားတို့ကို ဆင်ခြင်ပြီး ဒီရုပ်နာမ်ဟာ အဝိဇ္ဇာ-တဏှာ-ဥပါဒါန်-ကံ ဆိုတဲ့ အကြောင်းတရား လေးပါးကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အကျိုးတရားပါကလား၊ အကြောင်းလည်း ဖြစ်ပျက်၊ အကျိုးလည်းဖြစ်ပျက်ပဲလို့ ရှေးအတိတ်ဘဝက အဝိဇ္ဇာ-တဏှာ- ဥပါဒါန်-ကံ တို့ကို ရှာမှီးသိမ်းဆည်းနိုင်သော **“ပစ္စယာနုဂ္ဂဟဉာဏ်”** ရလာမယ်။

နောက် ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်လတ္တံ့ ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်ပြီးတို့ကို အတိတ် ပစ္စုပ္ပန် အနာဂတ်ဆိုတဲ့ ကာလသုံးပါးကို ပိုင်းခြားပြီး အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဟူသော လက္ခဏာရေးသုံးပါးဖြင့် ဆင်ခြင် သုံးသပ်ခြင်းတည်းဟူသော **“သမ္မုသနဉာဏ်”** အဆင့်သို့ရောက်လာမယ်။ နောက် ယခုဖြစ်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်တို့၏ ခဏမစဲ တသဲသဲ ဖြစ်ပျက်နေမှုကို ရှုခြင်းဆိုတဲ့ **“ဥဒယပ္ပယဉာဏ်”** ပေါ်လာတယ်။ နောက်ရှုဖန်များလာရင် အပျက်ကိုသာ သိမြင်လာတဲ့ **“ဘင်္ဂဉာဏ်”** ပေါ်လာတယ်။ ဤကဲ့သို့ ရှုဖန်များလာရင် ရုပ်နာမ်တို့၏ ပျက်မှု ချုပ်မှုကိုသာ ဖြစ်လာသဖြင့် ကြောက်ဖွယ်သော ဘေးကြီးလို့ ထင်လာတဲ့ **“ဘယဉာဏ်”** ပေါ်ပေါက်လာမယ်။

နောက် ရုပ်နာမ်တို့၏ ချုပ်ပျက်မှုစသော အပြစ်တွေကို ထင်မြင်လာသော “အာဒိနဝညဏ်” ရလာမယ်။ နောက် မိမိခန္ဓာကိုယ်တည်း ဟူသော ရုပ်နာမ်တို့ကို ငြီးငွေ့စိတ်ပျက်ပြီး မနှစ်သက်တဲ့ “နိဗ္ဗိန္ဒညဏ်” ဖြစ်လာမယ်။ မိမိခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော ရုပ်နာမ်ခမ္မ သင်္ခါရတို့မှ လွတ်ခြင်းငှါ အလိုရှိတဲ့ “မုဉ္ဇိတုကမ္ပတာညဏ်” ရောက်လာမယ်။ ၎င်းမှတစ်ဆင့် ရုပ်နာမ်တို့ မမြဲမှု၊ ဆင်းရဲမှု အစိုးမရမှုတွေကို အပြင်းအထန်အားထုတ်မှုကြောင့် အလွန်ထင်မြင်လာတဲ့ “ပဋိသင်္ခါညဏ်” ရောက်လာတယ်။ နောက်ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့ကို မချစ်မမုန်းတော့လည်း လျစ်လျူရှုတဲ့ “သင်္ခါရပေက္ခာညဏ်” ပေါ်လာတယ်။ နောက်ပြီး ရှေ့ညဏ် နောက်ညဏ်ကို လက္ခဏာရေး သုံးပါးဖြင့် အနုလုံ၊ ပဋိလုံ ရှုပွားလိုက်တဲ့အခါမှာ နှစ်ညဏ်လုံး သင့်လျော်တဲ့ “အနုလောမညဏ်” ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။

နောက် ပုထုဇဉ်တို့၏ အနွယ်ကိုဖြတ်ပြီး အရိယာတို့၏ အနွယ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော “ဂေါတြဘူညဏ်” ပေါ်လာမယ်။ နောက် သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်သော မဂ်ညဏ်နှင့် မရှေးမနှောင်း သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၏ အရသာ၊ နိဗ္ဗာန်၏ အကျိုးကို ခံစားသော “ဖိုလ်ညဏ်” ပေါ်လာတယ်။ နောက် “မဂ်ညဏ်” ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၊ ဖိုလ်ညဏ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကိုဆင်ခြင်ခြင်း၊ ပယ်ပြီးသော ကိလေသာကို ဆင်ခြင်ခြင်း၊ မပယ်ရသေးသော ကိလေသာကို ဆင်ခြင်ခြင်း ဆိုတဲ့ ညဏ်ငါးပါးကို ဆင်ခြင်သော “ပစ္စုဆက္ခဏဂညဏ်” ရောက်လာလိမ့်မယ်။

ဒါကြောင့် အလွန်တွေ့ခဲ့ ကြုံခဲ့လှစွာသော သာသနာတော်အခါကာလနဲ့ ကြုံကြရတွေ့ကြရတဲ့အခိုက် ဆရာသမားကောင်းနဲ့လည်း တွေ့ရတဲ့အခိုက် ရခဲလှလူ့ဘဝကို ရနေခိုက်မှာ ယခုအချိန်ကစပြီး အရိုးကြီးပွားရေးကို မလုပ်ကြဘဲ အရိုးကို ဓာတ်တော်ဖြစ်အောင် ကြိုးစားကြပါ။ အရိုး-အသွေး-အသားက ဓာတ်တော်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ အမေမွေးကတည်းက ဖြစ်လာတာမဟုတ်ပါဘူး။ တရားကို အားထုတ်လို့ တရားကပြုပြင်သောကြောင့် တရားသဘောအရ ဓာတ်တော် ဖြစ်လာရတယ်လို့မှတ်ပါ။ ဒါကြောင့် တရားအလုပ်ကို ကြိုးကြိုးကုတ်ကုတ် အားထုတ်ဖို့ကို သတိပေးလိုက်ပါတယ်။

(အထက်ပါ တရားတော်မှာ (၂၉-၉-၅၅) ခုနှစ်တွင် ဟောသော တရားတော် ဖြစ်ပြီး ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် တရားကို အားမထုတ်ခဲ့ဘူးသေးသော လူပြိန်းများကိုသာ ထိုစဉ်က ဗဟုသုတ အလို့ငှာ အထက်ပါအတိုင်း ညဏ်စဉ်ကို သီးသန့် ဟောခဲ့ပါသည်။ များသောအားဖြင့် ညဏ်သုံးဆင့်ကိုသာ ဆရာတော်ကြီးသည် ဟောပြောလေ့ ရှိပါသည်။)

ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး (၃၀-၉-၅၅) နေ့ ဟောသော

ဓာတ်ခြောက်ပါးကို ဖြစ်ပျက်မှုနှင့်

ဒကာ-ဒကာမတို့ရဲ့ ရဲရဲလှတဲ့ ဒုလ္လဘ တရားငါးပါးမှာ ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်းမှာ သဒ္ဓါတရားနဲ့ ပြည့်စုံမှု ရှိချင်မှ ရှိပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ယခု သဒ္ဓါတရားနဲ့ ပြည့်စုံနေတုန်း မြန်မြန်မဂ်ဉာဏ်ရအောင်လုပ်ပါ။ သေမှာကို ကြောက်ရင် မဂ်ဉာဏ်ကိုရအောင်ယူ၊ မဂ်ဉာဏ်ရပြီဆိုရင် သေမင်းက မမြင်နိုင်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာအလုပ်ကို မလုပ်ဘဲနေရင် “နင် သေချင်သေးလို့လား” လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြန်မေးပါ။ မသေချင်ရင်တော့ ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်မှာ ပေါ်တိုင်းပေါ်တိုင်း ဖြစ်ဒုက္ခ၊ ပျက်ဒုက္ခကိုသာ ရှုကြပေတော့။

ဝိပဿနာဆိုတာ အသေကို အရှင်နဲ့ ကြည့်တာလို့မှတ်ပါ။ တောကျောင်းတောင်ကျောင်းကိုသွားပြီး ရှုမှရတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ့်အသေက ခန္ဓာထဲမှာ ရှိပါတယ်။ ကိုယ့်အသိကလည်း ခန္ဓာထဲမှာပဲ ရှိပါတယ်။ အဲဒါ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းမို့ အထူးလိုက်ရှာနေစရာ မလိုပါဘူး။ တရားနာရတာကို ကုသိုလ်ရရုံ မနာကြဘဲ နိဗ္ဗာန်ရအောင် လုပ်ကြဖို့ လိုပါတယ်။

ဝိပဿနာရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးများပုံကို ပြောရရင် မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး လက်ထက်က ဘိက္ခုနီမ ငါးရာက သွန်သင်ဆုံးမပါဦး ဘုရားလို့ လျှောက်ထားတာနဲ့ ရှင်နန္ဒမထေရ်က ဟောကြား ဆုံးမတယ်။ သူဟောကြားပုံကတော့ ကိုယ်ရယ်၊ လေရယ်၊ နေရယ် ဒီသုံးခုရှိနေမှ ဖဿဆိုတဲ့ တွေ့ထိမှု ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အခံဓာတ်၊ အဖိဓာတ်၊ အထိဓာတ်လို့ ခေါ်တယ်။ ဒီသုံးမျိုးကြောင့် “အပေါ်ဓာတ်” ပေါ်လာတယ်။ ဒီ... အပေါ်ဓာတ်ဟာ အကြောင်းသုံးမျိုးကြောင့် ပေါ်လာတယ်။ ဝေဒနာ ပေါ်လာတာဟာ အကြောင်းကြောင့် အကျိုးပေါ်တာ။ ရေ၊ မြေ၊ နေ၊ လေတို့နဲ့ လွတ်အောင် မနေနိုင်တော့ဘူး။ ၎င်းတို့နဲ့ တွေ့ရင် ဝေဒနာပေါ်ရမယ်။ မွေးတယ်၊ နံတယ်၊ အေးတယ်၊ ပူတယ် ဆိုတာတွေဟာ ဝေဒနာတွေပဲ။

ခန္ဓာကိုယ်ထဲက ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကာယဖောဋ္ဌဗ္ဗ ဖဿ ဝေဒနာပေါ်တိုင်း ပေါ်တိုင်း သတိနဲ့ လိုက်နေရုံနဲ့ မပြီးသေးပါဘူး။ သမ္မဇညနဲ့ လိုက်ပါဦး။ ဝေဒနာပေါ်တိုင်း ပေါ်တိုင်း သိတာက သတိလို့မှတ်၊ ဒီကိုယ်ကြီး ရှိနေတော့ ကိုယ်ပေါ်မှာ ဝေဒနာအမျိုးမျိုးပေါ်မှာပဲ။ ဒီ ကိုယ် အနိစ္စမို့ ကိုယ်ကိုမိပေါ်ရတဲ့ ဝေဒနာဟာ

လည်း အနိစ္စပဲလို့ မြင်-သိနေရမယ်။ ဒီလို ပျက်သင့်လို့ ပျက်တာမှန်း သိတာက “သမ္မဇေည” လို့မှတ်။ ဒါကြောင့် ပျက်သင့်လို့ ပျက်တာမှန်းသိအောင် ဖြစ်ပျက်ကို ရှုပေးပါလို့ ရှင်နန္ဒက ဟောတော်မူတယ်။

ဥပမာပြရရင် မီးထွက်တဲ့အခါမှာ မီးခွက်၊ ဆီ၊ မီးစာ၊ ဒီသုံးခုပေါင်းမှ အလင်းရောင် ထွက်လာသလို၊ ကွဲတတ်တဲ့မီးခွက်၊ ကုန်ခန်းတတ်တဲ့ ဆီ၊ လောင်ကျွမ်းတတ်တဲ့ မီးစာ၊ ဒီသုံးခုပေါင်းမှ မီးအလင်းရောင် ထွက်တာမို့၊ ဒီအလင်းရောင်ကို မြဲချင်လို့ မရဘူး။ ဒီအလင်းရောင်ဟာ ဝေဒနာနဲ့တူတယ်။ ဒါကြောင့် ဝေဒနာဟာ မမြဲတဲ့ အနိစ္စ၊ ဆင်းရဲတဲ့ ဒုက္ခ၊ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တတွေပဲလို့၊ ဝေဒနာပေါ်တိုင်း ပေါ်တိုင်း ဖြစ်ပျက်ကိုသာ ရှုပေးကြရမယ်။

စိတ်တစ်မျိုး တစ်မျိုးပေါ်တိုင်းလည်း ဖြစ်ပျက်ရှု၊ ရုပ်ကလေး တစ်မျိုး တစ်မျိုး ပြောင်းတိုင်းလည်း ဖြစ်ပျက်ရှုပါ။ ခင်ဗျားတို့ အဘိုး၊ အဘွားတွေလည်း အနိစ္စ ရောက်ကုန်ခဲ့ပြီ။ ခင်ဗျားတို့လည်း အနိစ္စတွေက မွေးခဲ့လို့ အနိစ္စတွေပဲ။ ခင်ဗျားတို့ မွေးမယ့်ကလေးတွေလည်း အနိစ္စ။ နံ၊ စား၊ ထိ၊ သိတိုင်း ဖြစ်ပျက်ရှုပါ။ ဖြစ်တာလည်း ဒုက္ခ၊ ပျက်တာလည်း ဒုက္ခလို့ မြင်အောင် ရှုပါလို့ ရှင်နန္ဒက ဟောခဲ့တဲ့အခါမှ ဘိက္ခုနီမ ငါးရာတို့ဟာ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာမတွေ အသီးသီးဖြစ်ကုန်ကြတယ်။

ဒါကြောင့် ဝေဒနာရှုရင် တဏှာကုန်တယ်။ တဏှာကုန်တော့ နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်တာပဲ။ ရှုပ် ရှုနည်းချည်း ဟောနေတာ၊ ဒီ ဖဿဝေဒနာတို့ဟာ ရောနေလို့၊ တစ်ခု ရှုလိုက်ရင် အကုန်ပါတော့တာပဲ။ ဝိပဿနာ အရာမှာ စိတ်ပေါ်ပေါ်၊ ဝေဒနာပေါ်ပေါ် ဖြစ်တာနဲ့ ပျက်တာလို့ ရှုပေးဖို့သာလိုပါတယ်။ ကိုယ်ပေါ်မှာ သုခပေါ်ပေါ်၊ ဒုက္ခပေါ်ပေါ် ဖြစ်တာနဲ့ ပျက်တာပဲ ပေါ်တယ်။ ဝိညာဏ်-နာမ်ရုပ်-သဠာယတန-ဖဿ ဝေဒနာစိတ်-စေတသိက်-ရုပ်တို့ကိုလည်း ပေါ်လာတိုင်း စောင့်ကြည့်ပါ။ ရွံစရာ၊ မုန်းစရာတွေလို့ ငြီးငွေ့တဲ့ စိတ်တွေ ပေါ်လာတော့တာပဲ။ ဖြစ်ပျက်ကိုသာ ရှုဖန်များလာရင် ဉာဏ်တွေ အဆင့်ဆင့် ရင့်သန်ပြီး ဒီခန္ဓာကြီးကို မလိုချင်တော့ဘူး။ ရွံ့လာ မုန်းလာပြီး ခန္ဓာရဲ့ လွတ်ရာလွတ်ကြောင်းကိုသာ ကြံစည်တော့တယ်။ ဒါဟာ ဒုက္ခပိုင်းခြားတဲ့ဉာဏ်ပဲ။ “သဗ္ဗေသင်္ခါရာဒုက္ခာ” ဆိုတဲ့ အတိုင်း ဖြစ်သမျှ ဒုက္ခတွေချည်းမို့ ဖြစ်ပျက်ကိုရှုပါ။ ဖြစ်ပျက်မှတစ်ပါး ဘာမှ မရှိပါဘူး။

ဥပမာတစ်ခု ပြောရရင် အိမ်တစ်အိမ်ကို မီးအကြီးအကျယ် လောင်တဲ့ အခါမှာ မီးကိုမြင်ခြင်းအားဖြင့် ဒီအိမ်မှာရှိတဲ့ ထုတ်တန်းကို မီးလောင်တာထရုံကို လောင်တာ၊ ကြမ်းကို လောင်တာလို့ ခွဲခြားပြီး မပြောနိုင်သလို ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျက်တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဖြစ်ဒုက္ခ ပျက်ဒုက္ခကိုသာ ရှုပါ။ သတိ၊ ပညာနဲ့ ရုပ်ပျက် နာမ်ပျက်တို့ကို ကြည့်ရှုနေလို့ ဝိပရိနာမဖောက်ပြန် ပျက်စီးနေပါကလားလို့ သိလာပြီး ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိလာရင် မဂ်ဉာဏ်ပေါ်လာတော့တာပဲ။

ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက ဝိပဿနာမရှုသောသူဟာ ပရမ်းပတာ ကျဖို့ဘေး၊ ငရဲဘေး၊ တိရစ္ဆာန်ဘေးတွေနဲ့ တွေ့ကြုံရမယ်။ သေခါနီးမှာ သားသမီး၊ လင်မယား၊ ပစ္စည်း ခင်တွယ်တာတွေကြောင့် အပါယ်ဘေးနှင့် နီးလွန်းလို့ ဝိပဿနာဉာဏ်က မဂ်ဉာဏ်ကိုရအောင် လုပ်ကြရမယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်က မဂ်ဉာဏ်ကူးမှ အပါယ်ငရဲဘေးမှ လွတ်ကြရမယ်။ သောတာပန်များဟာ အောက်သံသရာ ဘေးသင့်ခြင်း မရှိတော့လို့ သေရမှာကို မကြောက်တော့ဘူး။ မဂ်ဉာဏ်ရောက်မှ ဒီဘေးက လွန်ပြီ (လွတ်ပြီ) လားရာ ကတိမြဲမယ်။

ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ တည်းဟူသော ရတနာသုံးပါးထက် မြတ်တာ ဘယ်မှာမှ မရှိဘူး။ ဘုရားတောင် တရားကျင့်မှ ဘုရားဖြစ်တယ်။ ဘုရားတောင် တရားကို ပူဇော်ကိုးကွယ်သေးတယ်။ ဤတရားရတနာဟာ ရတနာ အမှန်ဧကန် ဖြစ်ကြောင်း သိသဖြင့် ထီးနန်းကိုစွန့်ကာ တက္ကသိုလ်ပြည်ကြီးမှခွာပြီး ယူဇနာ တစ်ရာကိုးဆယ့်နှစ်ယူဇနာ ဝေးတဲ့ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီး သီတင်းသုံးရာ အရပ်ကို ထီးမဆောင်း၊ ဖိနပ်မပါ၊ ဇွဲကြီးစွာဖြင့် ဒုက္ခမျိုးစုံခံကာ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ် ထံမှောက်မှာလာပြီး တရားနာယူ ကျင့်သုံးတာနဲ့ ကျွတ်တမ်း ဝင်သွားတဲ့ ပတ္တုသ္မာတိ မင်းကြီးထုံးကို နှလုံးပြုပြီး ကြိုးစားကြပါလို့ သတိပေးလိုက်ပါတယ်။

အဲဒီ ပတ္တုသ္မာတိမင်းကြီးကို ဟောတဲ့တရားက ပထဝီဓာတ်၊ တေဇောဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ်၊ အာပေါဓာတ်၊ ဝိညာဏဓာတ်၊ အာကာသဓာတ်လို့ ဓာတ်ခြောက်ပါးရှိတယ်။ ဓာတ်ဆိုတာသည် သူ့သဘော သူလုပ်ပြီး သူ့သဘော သူဆောင်တာပဲ။ လူတို့ရဲ့ သဘောကို မလိုက်ဘူး။ သတ္တဝါဆိုတာ ဒီ ဓာတ်ခြောက်ပါး အစုအဝေးကြီးပါပဲ။ ဒီဓာတ်ခြောက်ပါးဟာ သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပျက်သွားတာပဲ။ သူ့သဘော သူဆောင်တာပဲ။ ဒီလို ဓာတ်ခြောက်ပါးရဲ့ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောကို မြင်အောင်ရှုပါ။

သတ္တဝါဆိုတာ ဓာတ်ကောင်၊ ဓာတ်စု၊ ဓာတ်ခဲကြီးမို့ သူ့သဘော သူဆောင်နေတာပါကလား၊ မိမိအလိုကို မလိုက်ပါကလား၊ အစိုးမရပါကလား၊ (အနတ္တ) ပါကလားလို့ ဓာတ်တွေရဲ့ ဖောက်ပြန် ပျက်စီးယိုယွင်းနေပုံကို မပြတ်မလပ် ထင်မြင်လျှင် ပက္ခသ္မာတိမင်းကြီးလို မဂ်ဉာဏ်ကို ရက်တိုတိုနှင့် ရရှိအောင် ဓာတ်ခြောက်ပါးကိုသာ ဖြစ်ပျက်ရှုကြပေတော့ ဒကာ-ဒကာမတို့။

ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားသော

နီဝရဏတရား ငါးပါးအကြောင်း

နီဝရဏတရား ငါးပါးဆိုတာသည် မဂ်ဖိုလ်ကို မရနိုင်အောင် ပိတ်ပင်တားဆီး ဖုံးလွှမ်းထားတဲ့ တရားလို့ မှတ်ကြပါ။ နီဝရဏတရားမှာ လောဘ-ဒေါသ-ထိနမိဒ္ဓ၊ ဥဒ္ဓစ္စ-ကုက္ကုစ္စ ဝိစိကိစ္ဆာလို့ ငါးပါးရှိတယ်။ ဒီ နီဝရဏတရား ငါးပါးက ဝင်ရောက်နှောင့်ယှက်နေခဲ့လို့ ရှိခဲ့ရင်ဖြင့် ခန္ဓာထဲမှာ ဉာဏ်ကို ဘယ်လိုပင်စိုက်ပြီး ရှုငြားသော်လည်း ခန္ဓာထဲမှာရှိတဲ့ ဖြစ်ပျက် (အနိစ္စသဘော) ကို မမြင်နိုင်ပါဘူး၊ မမြင်နိုင်တော့ ခန္ဓာအရှိနဲ့ ဉာဏ်အသိလည်း မကိုက်လာတော့ မဂ်ဖိုလ်ကို ဘယ်လိုမှ မရနိုင်တော့ဘူး၊ မဂ်ဖိုလ်မရတော့ သံသရာတစ်လျှောက်လုံးကို မရပ်မနား တရစပ် ပြေးနေကြရပြီး ဒုက္ခ စက်ရဟတ်ကြီးဟာ ချာချာလည်ပတ်လို့ နေရတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီ နီဝရဏတရား ငါးပါးကို မိမိတို့ ဉာဏ်အပေါ်မှာ မဖုံးလွှမ်းနိုင်အောင် ဖြစ်ပျက်ရှုပြီး၊ ဖယ်ရှားပစ်နိုင်ကြမှသာလျှင် ခန္ဓာထဲမှာရှိတဲ့ ဖြစ်ပျက်အနိစ္စတွေကို မြင်နိုင်ပြီး မိမိခန္ဓာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကြီး ပြတ်လို့ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရပါလိမ့်မယ်။ နီဝရဏတရား ငါးပါးနဲ့ ပတ်သက်လို့ ပဉ္စကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်မှာလာတဲ့ သင်္ဂါရ သတို့သားက မေးလျှောက်လို့ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက ဖြေကြားပုံအကျဉ်းကို ပြောပြမယ်။

သင်္ဂါရ သတို့သား မေးလျှောက်တာက တပည့်တော်တို့ ပုဏ္ဏားထုံးစံအတိုင်း ဗေဒင်ကျမ်းဂန်တွေကို ညညရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်တဲ့အခါမှာ တစ်ခါတလေ ကပ်လုံးမှ သတိမရဘူး၊ အကုန် မေ့ကုန်တယ် ဘုရား၊ တစ်ခါတလေ ကျတော့ ရပြီးသား စာပေတွေအပြင် မရသေးတာတွေတောင် ဉာဏ်ထဲမှာ ထင်ထင်လာပါတယ်ဘုရား၊ အဲဒါ ဘယ်အတွက်ကြောင့်လဲ ဘုရားလို့ မေး

လျှောက်တယ်။ ဒီတော့ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက ငါ ရှင်းပြပါမယ်ကွာ ဆိုပြီး ဥပမာကလေးနဲ့ ရှင်းပြပါတယ်။

စိတ်သည်ကားဆိုရင် ဟဒယနှလုံးသွေး ကြည်ပြီး နေတဲ့အခါမှာ စိတ်က အာရုံဒွါရလိုက်ပြီး ဖျတ်ကနဲ ဖျတ်ကနဲ ပေါ်ရတယ်။ မနောဝိညာဏ်စိတ်တွေက သူ့မှာပဲ ပေါ်ရတယ်။ စက္ခုဝိညာဏ် စိတ်တွေကတော့ မျက်လုံးထဲမှာ ပေါ်ရတယ်။ သောတ ဝိညာဏ်စိတ်၊ ဃာနဝိညာဏ်စိတ်၊ ဇိဝှါဝိညာဏ်စိတ်၊ ကာယဝိညာဏ်စိတ် တို့ဟာလည်း နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ် အသီးသီးမှာ ပေါ်ပါတယ်။ မနောဝိညာဏ်စိတ်ကတော့ ဟဒယရုပ်ခေါ်တဲ့ နှလုံးသွေးထဲမှာပေါ်တယ်။ နှလုံးသွေးဖြူနေရင် အဲဒီအထဲမှာပေါ်တဲ့ ဉာဏ်ပညာ ထိုးထွင်းသိတော့တာပဲ။ အကယ်၍ နှလုံးသွေးက နောက်နေမယ်ဆိုရင် ဒီအထဲမှာ ပေါ်တဲ့စိတ်ဟာလည်း နောက်တောက်တောက်ဖြစ်နေတော့ ဉာဏ်ကလည်း ထိုးထွင်းပြီး မသိနိုင်တော့ဘူး။

ကဲ- သင်္ဂါရ သတို့သား သေသေချာချာ နားထောင်ပါ။ ဥပမာ ငါ ပြောပြမယ်။

(၁) ခွက်တစ်ခုထဲမှာ ကြည်လင်တဲ့ရေ ထည့်လိုက်ပါ။ အဲဒီ ရေကို ဆေးနီ၊ ဆေးဝါ၊ ဆေးပြာတွေ ရောလိုက်ပြီး ရေကို ငြိမ်အောင်ထားပြီး မင်း မျက်နှာနဲ့ ဟပ်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါမှာ မျက်နှာရိပ် ထင်ရှားစွာ မြင်နိုင်ပါ့မလား၊ မမြင်နိုင်ဘူး၊ ဒီလိုပါပဲ။ နဂိုစိတ် (ဘဝင်စိတ်) ဟာ ကြည်လင်နေပါတယ်။ သူ့မှီရာ နှလုံးသွေး ဟာလည်း ကြည်နေတယ်။ ဒီနှလုံးသွေးအကြည်ထဲမှာ လောဘစိတ်ကလေး ဝင်လာလို့ရှိရင်ဖြင့် စိတ်ဟာ နောက်ကျသွားပြီး ကိုယ်သိပြီးသား စာတွေကို မမှတ်မိနိုင်အောင် ဖြစ်ရတယ်။ ဝိပဿနာ အားထုတ်ရာမှာလည်း ထို့အတူပါပဲ။ သားသမီးအတွက် စီးပွားရေးအတွက် လောဘစိတ်တွေ ဝင်လာရင် ခန္ဓာထဲမှာ နဂိုက ရှိနေတဲ့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘ၊ ဒုက္ခသစ္စာအရိပ်တွေကို ဉာဏ်နဲ့ ဆင်ခြင်လိုက်တဲ့ အခါမှာ မသိမမြင်နိုင်တော့ဘူး။ ဒီတော့ ရေထဲမှာရှိတဲ့ ဆေးနီ၊ ဆေးဝါ၊ ဆေးပြာတွေ ဖယ်ရှားပြီး ရေကို ငြိမ်အောင်ထားပြီး မျက်နှာကို ဟပ်ကြည့်မှသာ ထင်ရှားတဲ့ မျက်နှာရိပ်ကို မြင်နိုင်သလို၊ ဒီပေါ်လာတဲ့ လောဘစိတ်ကိုပဲ ဖြစ်ပျက်ရှုပြီး ဖယ်ရှားပစ်ရမယ်။

အဲဒီကဲ့သို့ ဖယ်ရှားပစ်ပြီးမှ မိမိရှုနေတဲ့ မူလကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြန်ကောက်ပြီး ခန္ဓာထဲမှာ ဉာဏ်စိုက်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ခန္ဓာထဲမှာ နဂိုက ရှိနေတဲ့ အနိစ္စ၊

ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘ၊ ဒုက္ခသစ္စာ အရိပ်တွေကို ထင်ရှားစွာ မြင်နိုင်ပါတယ်။ ဒီတော့ ခင်ဗျားတို့ ခန္ဓာထဲကို ဉာဏ်စိုက်ကြည့်ပြီး ဖြစ်ပျက်ရှုလို့ မမြင်တာသည် လောဘစိတ် ဝင်ရှုပ်နေလို့ မမြင်ရတာ၊ ဒီလောဘစိတ် ဝင်လာရင်ဖြင့် သူ့အလျင် ဖြစ်ပျက်ရှုပြီး၊ ဖယ်ရှားပစ်တဲ့အခါမှ မူလကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြန်ကောက်ပြီး ရှုပါ။ ဒါမှသာလျှင် ဖြစ်ပျက်တဲ့ အနိစ္စကို တွေ့မြင်လာပါလိမ့်မယ်။

(၂) ဒေါသစိတ်တွေ ဖြစ်နေရင်လည်း နှလုံးသွေးဟာ ပွက်ပွက်ဆူနေတာ ပါပဲ။ ပွက်ပွက်ဆူနေတဲ့ ရေဇွေးထဲကို မျက်နှာရိပ် ဟပ်ကြည့်မယ်ဆိုရင်ဖြင့် ရေပွက် ပွက်ဆူနေပြီး အခိုးအငွေ့တွေ ထနေတာမို့ မျက်နှာရိပ်ဟာ ကြည့်လို့မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ အဲဒီလိုပဲ ဒေါသစိတ်တွေက နှလုံးသွေးအကြည်ထဲမှာ ဝင်ရှုပ်နေတဲ့အခါကျတော့ နဂိုရပြီးထားတဲ့ စာတွေကိုတောင် အကုန်မေ့သွားရတယ်။ ဒီမှာလည်း ဝိပဿနာ ရှုတဲ့နေရာမှာ ဒေါသစိတ်တွေ ဖြစ်နေတဲ့အခါ ခန္ဓာကိုယ်ထဲကို ဉာဏ်နဲ့ ကြည့်လိုက် သော ခန္ဓာထဲမှာရှိတဲ့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘ၊ ဒုက္ခသစ္စာကြီးကို ဘယ်လို မှ မမြင်နိုင်တော့ဘူး။ ဒေါသ ဆိုတဲ့ ရေဆူပြီး အခိုးအငွေ့ ထနေတာကိုး။ ဒီတော့ အခိုးအငွေ့တွေငြိမ်အောင် ရေအေးသည်အထိ ထားပြီးမှ မျက်နှာရိပ်ကို ဟပ်ပြီး ကြည့်မှသာလျှင် မျက်နှာရိပ်ကို ထင်ရှားစွာမြင်ရသလို ပေါ်လာတဲ့ ဒေါသစိတ်ကို ဖြစ်ပျက်ရှုပြီး အလျင် ဖယ်ပစ်ရမယ်။ ဒီလို ဖြစ်ပျက်နဲ့ ပယ်ရှားပစ်ပြီးမှ မူလ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြန်ကောက်ရှုလိုက်တဲ့အခါမှာ ခန္ဓာထဲမှာရှိတဲ့ ဖြစ်ပျက် အနိစ္စရိပ် တွေကို မြင်လာပါလိမ့်မယ်။

(၃) တတိယအချက်ကတော့ ထိနမိဒ္ဓပါပဲ။ ထိနမိဒ္ဓ ဆိုတာသည် ကိုယ့် စိတ်ကို မနိုင်တာ၊ ငိုက်မျဉ်းသွားတာ။ ရေကန်ထဲမှာရှိတဲ့ ရေပြင်မှာ မှော်တွေ ဖုံးအုပ်နေတဲ့အခါ မျက်နှာရိပ်ကို ဟပ်ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် မျက်နှာရိပ်ကို မှော်တွေအုပ်နေလို့ မမြင်နိုင်ဘူး။ ဒီလိုပဲ ဟဒယဝတ္ထု နှလုံးသွေးထဲမှာ ထိနမိဒ္ဓ ငိုက်မျဉ်းတဲ့စိတ်က ဝင်ရောက် နှောင့်ယှက်နေမယ်ဆိုရင်ဖြင့် ရပြီးသား စာတွေကို မေ့မှာပါပဲ။ အခု ဝိပဿနာ ရှုတဲ့နေရာလည်း ထိနမိဒ္ဓဆိုတဲ့ ငိုက်မျဉ်းစိတ်တွေဟာ ဟဒယဝတ္ထု နှလုံးသွေးထဲမှာ ဝင်ရောက်ဖုံးလွှမ်းနေရင်ဖြင့် ဉာဏ်ဝင်ခွင့်ကို မရလို့ ခန္ဓာထဲမှာရှိတဲ့ ဖြစ်ပျက်အနိစ္စတွေကို မမြင်နိုင်တော့ဘူး။ ဒီတော့ ဖုံးလွှမ်းနေတဲ့ မှော်တွေကို အလျင်ဖယ်ရှားပစ်ပြီး၊ မျက်နှာရိပ်ကို ဟပ်ကြည့်မှသာလျှင် ထင်ရှား စွာ မြင်ရမယ်။ ဒီမှာလည်း ဉာဏ်ပေါ်မှာ ဖုံးအုပ်နေတဲ့ ထိနမိဒ္ဓကို အလျင် ဖြစ်ပျက်

ရှုပြီး ယဒယဝတ္ထု နှလုံးသွေးထဲမှ ဖယ်ရှားပစ်ပြီးမှသာလျှင် မူလရှုနေတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြန်ကောက်ပါ။ ဒါမှသာလျှင် မိမိတို့ရှုနေတဲ့ ဖြစ်ပျက် အနိစ္စတွေကို ထင်မြင်လာပါလိမ့်မယ်။

(၄) စတုတ္ထအချက်က ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စပါပဲ။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စ ဆိုတာသည် စိတ်ပျံ့လွင့်မှုကို ဆိုပါသည်။ စိတ်မငြိမ်တာ၊ ထားရာမှာမနေဘဲ လှုပ်ရှားနေတယ်။ ရေကန်ထဲမှာရှိတဲ့ ရေသည် လေတိုက်ခတ်လို့ လှုပ်ရှားနေတဲ့အခါမှာ မျက်နှာရိပ်ကို ဟပ်ကြည့်လိုက်ရင် မျက်နှာရိပ်ကို ကြည့်လင်စွာ မမြင်ရပါဘူး။ ဝိပဿနာရှုရာမှာလည်း စိတ်ပျံ့လွင့် လှုပ်ရှားနေတဲ့အခါမှာ ခန္ဓာထဲရှိတဲ့ အနိစ္စတွေကို မမြင်နိုင်ဘူး။ ရေကို ငြိမ်အောင်လုပ်ပြီး မျက်နှာရိပ်ကို ဟပ်ကြည့်မှသာလျှင် မြင်ရပါတယ်။ ဒီမှာလည်း ပျံ့လွင့်နေတဲ့စိတ်ကို ဖြစ်ပျက်ရှုပြီး ဖယ်ရှားပစ်ပါ။ ပြီးမှ မူလရှုနေတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြန်ကောက်လိုက်ပြီး ရှုလိုက်လို့ရှိရင်ဖြင့် ဖြစ်ပျက်အနိစ္စတွေကို မြင်နိုင်ပါတယ်။ ကုက္ကုစ္စဟာ အရေးကြီးလွန်းလို့ အထူးရှင်းပြပါဦးမယ်။

ခင်ဗျားတို့ ငယ်စဉ်အခါတုန်းက မသိမလိမ္မာ နားမလည်ခဲ့လို့ မိုက်မဲခဲ့တာတွေကို တွေးပူပြီး ကြောက်လန့်မနေပါနဲ့။ ငယ်ငယ်တုန်းက မိုက်မဲခဲ့တာတွေကို နှလုံးသွင်းနေကြမယ်ဆိုရင် မဂ်တား ဖိုလ်တား ဖြစ်ပါတယ်။ ငယ်ငယ်တုန်းက စပြီး တောက်လျှောက် လိမ္မာခဲ့တာဟာ မရှိသလောက် ရှားပါးတယ်။ အနည်းနဲ့ အများ မိုက်မှားခဲ့တဲ့ လူတွေပဲ များပါတယ်။ ဒါတွေကို ပြန်တွေးမနေပါနဲ့။ တွေးနေရင်ဖြင့် ကုက္ကုစ္စဖြစ်ပြီး ဝိပဿနာ ရှုရာမှာ အနှောင့်အယှက် ဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ ကုက္ကုစ္စစိတ်တွေ ဝင်လာခဲ့ရင် ဖြစ်ပျက်ရှုပြီး ဖယ်ရှားပစ်ပါ။ ဘုရားကိုယ်တော် မြတ်ကြီး လက်ထက်က လူဆိုးကြီးတွေ မဂ်ဖိုလ်ဆိုက်သွားခဲ့ကြတာ ရှိနေပါတယ်။ တစ်ခါ သေခါနီးမှာ ကုက္ကုစ္စစိတ်တွေ ဖြစ်လာရင် တိရစ္ဆာန် ဖြစ်တတ်တယ်။ ပြိတ္တာ ဖြစ်တတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ခင်ဗျားတို့ကို သေနည်းကို သင်ပေးနေရတာ၊ သေခါနီးရင် ကိုယ်ခန္ဓာဖြစ်ပျက်ကို ရှုပေးပါ။ သားသမီး ပစ္စည်းဥစ္စာတွေအတွက် စိတ်မချဖြစ်ပြီး စွဲလမ်းတာတွေ လာခဲ့မယ်ဆိုရင် ပြိတ္တာတို့၊ တိရစ္ဆာန်တို့ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာလုပ်တဲ့အခါမှာ ရှေးက ဒုစရိုက်လုပ်ခဲ့တာတွေကို ပြန်ပြီး တွေးတောမနေဘဲ ဖြစ်ပျက်ရှုပြီး ဖယ်ရှားကာ မိမိရှုနေတဲ့ မူလကမ္မဋ္ဌာန်းကိုသာ စိုက်စိုက်မတ်မတ် ရှုသွားရမယ်။

(၅) ပဉ္စမအချက် ဝိစိကိစ္ဆာပါပဲ။ ဝိစိကိစ္ဆာ ဆိုတာ သံသယရှိတာ။ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ အပေါ်မှာ သံသယရှိနေမှု၊ မိမိတို့ ယခုကျင့်နေတဲ့ ဝိပဿနာ အကျင့်ပေါ်မှာ သံသယရှိနေမှုတွေဟာ မဂ်တား ဖိုလ်တားပဲ။ မိမိတို့ဉာဏ် မမီတာ တွေကို စဉ်းစားတွေးတောနေပြီး သံသယတွေ ဖြစ်နေရင်ဖြင့် အန္တရာယ်တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ သဒ္ဓါဝီရိယကို ရှေ့သွားပြုပြီး တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ဆင်ခြင်သွားမှသာ အမှန်ကို ရောက်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် တွေးတောပြီး ယုံမှားသံသယစိတ်တွေ ဝင်လာခဲ့ရင် ဖြစ်ပျက်ရှုပြီး ဖယ်ရှားပစ်ရမယ်။ ဖယ်ရှားပြီးမှ မိမိ မူလရှုနေတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြန်ကောက်ပြီး ရှုပါ။ ရေကန်ထဲက ရေတွေဟာ အနည်ထနေမယ် ဆိုရင် မျက်နှာရိပ်ဟာ မဟပ်နိုင်ဘူး။ အနည်တွေ ဖယ်ရှားပစ်မှသာလျှင် မျက်နှာရိပ် ထင်နိုင်တယ်။ ဝိပဿနာရှုရာမှာလည်း ဝိစိကိစ္ဆာတွေ ဝင်ရှုပ်လာခဲ့ရင် ခန္ဓာအရှိကို ဉာဏ်မျက်စိက မမြင်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို ဖယ်ရှားနိုင်မှသာလျှင် ခန္ဓာ အရှိနဲ့ ဉာဏ်ဟာ တစ်ထပ်တည်းကိုက်မယ်။ ခန္ဓာထဲမှာရှိတဲ့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ တွေကို တွေ့မြင်နိုင်တယ်။

ဒါကြောင့် ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ပြောတဲ့နည်းနဲ့ နိဝရဏတွေ ဝင်လာရင် ဖယ်ရှားပြီး ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်ရင် မရမရှိပါဘူး ဒကာ၊ ဒကာမတို့။

(စာမျက်နှာ အခက်အခဲကြောင့် အကျဉ်းချုံးရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အကျယ်ကို ရန်ကုန်မြို့၊ မိုးကုတ်ဝိပဿနာတရားစဉ်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ် ပြန့်ပွားရေး အဖွဲ့ချုပ်မှ ထုတ်ဝေသော သစ္စာလေးပါးတရားတွေ အမှတ်စဉ် (၈)ကို ဖတ်ရှုလေ့လာကြပါရန် အထူးတိုက်တွန်းပါသည်)

မိုးကုတ်ဝိပဿနာရှုနည်း ပြီး၏။



ကျေးဇူးရှင် မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဆုံးမဩဝါဒတော်များ

- ၁။ ငါသည် မုချသေရမည်၊ အချိန်ပိုင်းသာ လိုတော့သည်။
- ၂။ ရခဲလှတဲ့ လူ့ဘဝကို အလွဲသုံးစား အချိန်တွေ မဖြုန်းလိုက်ပါနဲ့။
- ၃။ ခန္ဓာကိုယ်ဟာ မွေးကတည်းက အသေဘက်ကို ပြေးနေတယ်။
- ၄။ သက်တမ်းတိုတဲ့ ဘဝကလေးမှာ တရားအားမထုတ်ဘဲ ချောင်ခိုနေရင် အသေစောက် ကိုယ်ကျိုးနည်းလိမ့်မည်။
- ၅။ မနေ့ကထက် ယနေ့သေဖို့ တစ်ရက်နီးသွားပြီ။
- ၆။ မမျှော်လင့်ဘဲ ဖြုန်းကန် နာလည်း နာနိုင်သည်။ သေလည်း သေနိုင်သည်။
- ၇။ ခန္ဓာ၏ ဝတ္တရားက အသေရှာတာ၊ ဉာဏ်၏ ဝတ္တရားက အသေရှောင်တာ။
- ၈။ အသေမဦးမီ ဉာဏ်ဦးစီးပြီး ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ပါ။
- ၉။ သာသနာနဲ့ကြုံမှ သစ္စာလေးပါး ထွက်မြောက်ရေး တရားပေါ်မယ်။
- ၁၀။ အပြေးမရပ်တဲ့ ခန္ဓာကိုယ် သုသာန်မရောက်ခင် မဂ္ဂင်အလုပ် အမြန် လုပ်ပါ။
- ၁၁။ ကိစ္စဟူသရွေ့ မင်္ဂတား ဖိုလ်တားလို့ မှတ်ပါ။
- ၁၂။ တဏှာ-လောဘ ခိုင်းတာလုပ်နေလျှင် သေတဲ့အခါ အပါယ်ရောက်မယ်။
- ၁၃။ အဝိဇ္ဇာ-တဏှာ ကိန်းလာရင် အရှက်အကြောက် မရှိတော့ဘူး။
- ၁၄။ အလကားနေသရွေ့၊ အအားနေသရွေ့ အမှားနဲ့နေခြင်းလို့မှတ်ပါ။
- ၁၅။ တဏှာကို အဖော်မလုပ်ဘဲ ဉာဏ်ကို အဖော်လုပ်ပါ။
- ၁၆။ ရက်ရာဇာ၊ ပြဿဒါး၊ ရက်မရွေးနဲ့၊ သူတော်ကောင်းအလုပ်လုပ်နေတဲ့ အချိန်ဟာ မင်္ဂလာအချိန်လို့ မှတ်ပါ။
- ၁၇။ ကိုယ့်ကိုကိုယ် သနားရင် ဝိပဿနာလုပ်ကြ၊ ကိုယ့်ကိုကိုယ် မသနားရင် သားရေး၊ သမီးရေး၊ စီးပွားရေး လုပ်ကြ။
- ၁၈။ သစ္စာတရားကို နာမှသိမယ်၊ သိမှ ကျင့်မယ်။

- ၁၉။ နားက တရားကိုနာပါ။ ဉာဏ်က ခန္ဓာကို လှည့်ပါ။
- ၂၀။ နိဗ္ဗာန်သည် ကံ၏အကျိုးမဟုတ်၊ ဉာဏ်၏အကျိုးသာ ဖြစ်တယ်။
- ၂၁။ တရားနာနေသည့်အချိန်ဟာ မတရားအလုပ် မလုပ်တဲ့အချိန်ပဲ။
- ၂၂။ မိမိခန္ဓာရဲ့ အရှိဖြစ်ပျက်ကို အသိမရှိနဲ့ တကယ်သိအောင်လုပ်ပါ။
- ၂၃။ ရှေ့စိတ်ကို နောက်စိတ်က ကြည့်တာ ဝိပဿနာ။
- ၂၄။ တစ်စိတ်ကို နှစ်စိတ်နဲ့ကြည့်တာ ဝိပဿနာ။
- ၂၅။ ရှေ့အသေကို နောက်အသေနဲ့ကြည့်တာ ဝိပဿနာ။
- ၂၆။ အရှိကို အသိလိုက်တာ ဝိပဿနာ။
- ၂၇။ ရှေ့က ဖြစ်ပျက်ပြီးတာ အနိစ္စ၊ နောက်က ပျက်မှန်းသိတာ မဂ္ဂ။
- ၂၈။ အရှိက ဖြစ်ပျက်ဓမ္မ၊ အသိကတော့ မဂ္ဂ။
- ၂၉။ ခန္ဓာက လောင်စာ၊ ဇရာ၊ မရဏက မီး။
- ၃၀။ ဘယ်ခန္ဓာရရ၊ လောင်စာနဲ့မီး တွဲလျက်ကြီး။
- ၃၁။ လောင်စာသိမ်း၍ မီးငြိမ်းတာ နိဗ္ဗာန်။
- ၃၂။ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းတာ နိဗ္ဗာန်။
- ၃၃။ ကိလေသာအပူဓာတ်တွေ အေးငြိမ်းတာ နိဗ္ဗာန်။
- ၃၄။ ခန္ဓာက အနိစ္စ၊ တွေ့တာက မဂ္ဂ၊ သေတာက သမုဒယ၊ ဆိုက်ရောက်တာက နိရောဓ။
- ၃၅။ ဖြစ်ပျက်သမျှ၊ သင်္ခါရ ဒုက္ခသစ္စာမှတ်၊ သင်္ခါရကို ငါကောင်ထင် ခင်မင် သမုဒယ၊ ရုပ်နာမ်အားလုံး ဖြစ်ပျက်သုဉ်း ချုပ်ဆုံး နိဗ္ဗာန်မှတ်၊ ချုပ်ဆုံး မှုတွင် ဉာဏ်သက်ဝင် သိမြင် မဂ်ဟုမှတ်။



ကျေးဇူးတော်ရှင်
ကသစ်ပိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဝိပဿနာရှုနည်း

ကျေးဇူးတော်ရှင်
ကသပ်ခိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဩဝါဒတော်

တိုယ်ထွဋ်မြင် (၅) ချက်

ပူတာပေါ်လျှင် သိ၊ ပူသိတစ်စုံ။

လှုပ်တာပေါ်လျှင် သိ၊ လှုပ်သိတစ်စုံ။

ဆင်းရဲတာပေါ်လျှင် သိ၊ ဆင်းရဲသိတစ်စုံ။

ချမ်းသာပေါ်လျှင် သိ၊ ချမ်းသာသိတစ်စုံ။

မှတ်သတိ။ အမှတ်စိပ်မှ ကိလေသာဝင်မည်။

အမှတ်ကျဲက ကိလေသာဝင်မည်။

[illegible]

ကျေးဇူးတော်ရှင်
ကသစ်ဝိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဝိဿနာရှုနည်းကျမ်းစာ

(၁၄-၁၂-၈၆)နေ့၊ ညနေ (၃) နာရီတွင် ဤကျမ်းစာဖြစ်ပေါ်လာအောင် မိမိ(စုဆောင်းပူဇော်သူ) သည် ရန်ကုန်မြို့၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ သမိုင်းလမ်းဆုံ အောင်ဓမ္မာရိပ်သာလမ်းရှိ အောင်ဓမ္မာရိပ်သာမှ ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ အဖူး အမြော် ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။

ကသစ်ဝိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ နည်းဖြင့် အားထုတ်ကာ တရားပြသ လျက်ရှိသော အောင်ဓမ္မာရိပ်သာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ ကသစ်ဝိုင်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ တရားရှုမှတ် အားထုတ်နည်းနှင့် ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းကို ပေးသနား ပါရန် လျှောက်ထားမိပါသည်။ ထိုအခါ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အနီးရှိ ဒကာကြီး ဦးဝင်းကြည် B.Sc, D.P.M.S ဓာတ်မှန် ကျွမ်းကျင် (အောင်ဆန်းအဆုတ် ရောဂါကုဆေးရုံ) ကို ညွှန်ကြားလျက် လိုအပ်သလို စီစဉ်စေ၍ ကသစ်ဝိုင် တရား စာအုပ်ကို ချီးမြှင့်ပါသည်။

ကသစ်ဝိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းနှင့် ရှုမှတ်နည်း များကို ကျေးဇူးပြုပေးသော ဦးဝင်းကြည်အား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

ကျန်းမာချမ်းသာကြပါစေ။

ကျော်နန္ဒအောင်
(စုဆောင်းပူဇော်သူ)

ပြောရဲ့ လုပ်ရဲ့သူ

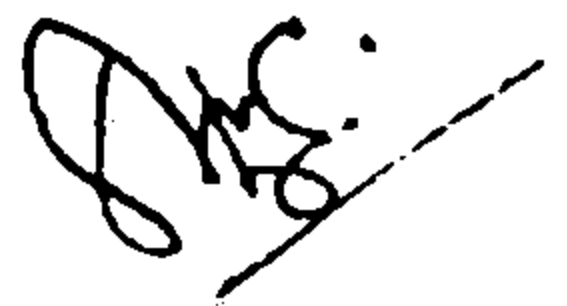
မုသားစကား (လိမ်လည်ညာဏ်) ပြောတတ်သူသည် မကောင်းမှု အကုသိုလ်
ကို အကုန်ပကျန် ပြောရဲ့ လုပ်ရဲ့၏။

(ဓမ္မပဒပါဠိတော်၊ ပုဒ်မ ၁၇၆၊ စိန့်မာဏဝိတာ ဝတ္ထု)

တရားသူ၏သံ

သူတော်ကောင်းဓာတ် တရားမြတ်
လွမ်းပတ်ကမ္ဘာ တည်ရမည်။

ဤတရားစာမူကို ဖတ်ရှုကြကုန်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်
အပေါင်းတို့နှင့်တကွ၊ ဝေနေယျ သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ
ကျန်းမာ ချမ်းသာကြလျက် မအိုရာ၊ မနာရာ၊ မသေရာ ဖြစ်သော မင်္ဂိုလ် နိဗ္ဗာန်
သို့ အပြည့်အစုံ ရှုမှတ်အားထုတ်ကြလျက် လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်နိုင်ကြပါစေ
သတည်း။



ဦးဝင်းကြည်

B.Sc, D.P.M.S

အောင်ဆန်းအဆုတ်ရောဂါကုဆေးရုံကြီး။

မစ္ဆရိယသုတ်

မနာလိုဠုပ္ပ (ဣဿာ)နှင့် ဝန်တိုမှ (အာဝါသ၊ ကုလ၊ လာဘ၊ ဝဏ္ဏ၊ ဓမ္မစ္ဆရိယ) ငါးမျိုးတို့ကိုပယ်ရန် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး (ဝိပဿနာ) တရားတို့ကို ရှုမှတ်ပွားများ အားထုတ်ကုန်ရာ၏ဟု ဗုဒ္ဓမိန့်တော်မူသည်။

(အံ၊ ၃၊ ၂၅၁)

ကျေးဇူးတော်ရှင်
ကသမိခိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း
[၁၂၆၅-၁၃၂၇]

ပဲခူးတိုင်း၊ ဝေါမြို့အပိုင် အဗျားအလယ်စု ကျေးရွာတွင် ၁၂၆၅-ခု၊ တပေါင်းလဆန်း (၁၀)ရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ မွန်းတည့် (၁၂)နာရီအချိန်တွင် ဖခမည်းတော် ဦးဘိုးကန်၊ မယ်တော် ဒေါ်စိန်ရင်တို့မှ မီးရှူးသန့်စင် မွေးဖွားပါသည်။ ငယ်နာမည်မှာ မောင်ရွှေဘ ဖြစ်သည်။ မွေးချင်း (၁၀)ယောက်အနက် ပထမမြောက် သားရတနာဖြစ်၏။

အသက် (၈) နှစ်ခန့်တွင် အဗျားအထက်စုကျောင်း ဆရာတော် ဦးကလျာဏထံတွင် စတင်ပညာသင်ကြားခဲ့၏။ (၁၂)နှစ်သားအရွယ်တွင် ဆရာတော် ဦးကလျာဏ၏ ကျောင်းတွင် ကိုရင်ဝက်၍ ရှင်ရေဝတ ဘွဲ့အမည် ရခဲ့လေသည်။ (၁၄)နှစ်သားအရွယ်တွင် ကျိုက်ထိုမြို့အနီးရှိ မရမ်းချိုကျောင်းတွင် ပညာသင်ပြီး ဆက်လက်၍ ရန်ကုန်မြို့ သရက်တောကျောင်းတိုက် အင်းဝတောင်ကျောင်း ပထမကျော် ဆရာတော် ဦးကောသလ္လနှင့် ဦးဣန္ဒဝံသတို့ထံ၌ သဒ္ဒါသင်္ဂြိုဟ်မှ စ၍ နေ့ဝါ ညဝါ သင်ရိုးကြီး အောက်စာများကို ကုန်စင်တတ်မြောက်အောင် သင်ယူခဲ့၏။ (၁၆)နှစ်သားအရွယ် ကိုရင်ဘဝဖြင့် အစိုးရပါဠိ ပထမပြန်စာမေးပွဲ ပထမငယ်တန်းကို အောင်ခဲ့၏။ ၎င်းနောက် အထက်ကျမ်းစာကြီးများကို သင်ယူခဲ့လေသည်။

၁၂၈၅-ခု၊ တပေါင်းလဆန်း (၅)ရက်နေ့ (၁၀)နာရီအချိန်၌ ဖခမည်းတော်နှင့် မယ်တော်တို့၏ ပစ္စယာ နဂ္ဂဟကို ခံယူ၍ အဗျား အလယ်စုရွာ ရေသိမ်

ဝယ် ကျိုက်ထိုမြို့၊ မရမ်းချို ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာပြု၍ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလေသည်။ ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိသုတာ ရာမတိုက် ဆရာတော်များထံတွင် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းစာများကို (၃)နှစ်တိုင်တိုင် သင်ယူဆည်းပူးခဲ့၏။ ရဟန်း (၃) ဝါ ရသောအခါတွင် ပထမ လတ်တန်းကို အောင်မြင်တော်မူခဲ့၏။ (၇)ဝါ အရတွင် ဝေါမြို့အနီး ချုံထူ ကျောင်းတိုက်ကြီး၌ (၃)နှစ်တိုင်တိုင် စာပို့ချပြန်၏။ ထို့နောက် ပြည်မြို့ တက္ကသိုလ် ကျောင်းတိုက်၌ (၂)နှစ် စာပို့ချပြန်၏။ ထို့နောက် အများအလယ်စုရွာသို့ပြန်၍ မိမိ၏ဆရာရင်း ဦးကလျာဏကျောင်းတွင် (၁၀)နှစ်တိုင်တိုင် စာပေကျမ်းဂန်များ ကို ပို့ချ၏။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်ချိန်တွင် ဆရာရင်းမှာလည်း ပျံလွန်ပြီးရကား ဖက္ကလိပ်ကျောင်းသို့ ကြွ၍ (၁) နှစ်လုံးလုံး နေ့ရောညပါ တရားအားထုတ်ခဲ့လေ၏။ အဘိုးဝမ်းကွဲ ဦးဘိုးမြနှင့်တကွ မယ်တော်၊ ခမည်းတော်တို့ကို တရားအားထုတ်စေ ခဲ့၏။ ကသစ်ဝိုင်ကျောင်းတွင် သီတင်းသုံးစဉ် တရားပြသည်မှ အစပြုကာ ကသစ် ဝိုင်ဆရာတော်ဟု အမည်တော်တွင်ခဲ့လေသည်။ သက်တော် (၄၄) နှစ်အရွယ်၊ ၁၃၀၉-ခုမှစတင်၍ တရားပြသတော်မူလေသည်။ ကသစ်ဝိုင် ကျောင်းတိုက်ကြီး ကို ဗဟိုပြု၍ မြန်မာပြည်အနှံ့ရှိ ဝေနေယျ သတ္တဝါ အများတို့အား တရားပြသ တော်မူခဲ့လေသည်။ သက်တော် ၄၃-နှစ်၊ ဝါတော် ၂၃-ဝါမှအစပြု၍ သက်တော် ၆၂-နှစ်၊ သိက္ခာတော် ၅၂-ဝါ၊ ပျံလွန်တော်မူသည်အထိ ကသစ်ဝိုင် ကျောင်းတိုက် ကြီးတွင်ပင် သီတင်းသုံး၍ ၁၃၂၇ ခု၊ ပြာသိုလဆုတ် (၉)ရက်၊ စနေနေ့ နံနက် (၁၁:၅၀) နာရီအချိန်တွင် ခန္ဓာဝန်ချတော်မူခဲ့လေသည်။

ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းပြီး၏။



သူတော်ကောင်းဓာတ် တရားမြတ် လွှမ်းမတ်ကမ္ဘာတည်ရမည်
ကသမိဝိုင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဝိပဿနာရှုနည်း

အလုပ်ဝေး တရားတော်
ဆရာက ဦးစွာကျင့်

ခန္ဓာမှာ သမာဓိ စိုက်ထားကြ၊ တရားအားထုတ်တယ်ဆိုတာ ဆရာသမား
က ဥပနိဿယကျဖို့ အရေးကြီးတယ်နော်။ ဘယ်ဆရာပဲပြော ဥပနိဿယကျလျှင်
လမ်းမှန်တာပဲ၊ ဆရာလုပ်သူလဲ မိမိကိုယ်တိုင် ဥပနိဿယကျကျ လမ်းမှန်ပြန်င်တဲ့
ဆရာထံမှာ မိမိကိုယ်တိုင်ကလည်း အားထုတ်ကျင့်ကြံ၍ နေရာတကျ အစစ၌
ကျနသေချာတတ်မြောက် နားလည်ပြီးမှ အဘိဓမ္မာ ဗဟုသုတကလည်း များများ
ရရှိမှ သူတစ်ပါးကို ပြသင့်ပါတယ်။

ကိုယ်တိုင်မကျင့်က အခက်တွေ့မည်

အဲဒီတော့မှ တပည့်များကလည်း ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ပေးနိုင်ပါတယ်။
သို့မဟုတ်လျှင် ဆရာလုပ်သူက ကိုယ်တိုင်မှ မတွေ့ဘူးသော နားမလည် မဆုံး
ဖြတ်တတ်ဘဲ ရှက်ရှက်နဲ့ ထင်တာတွေ လျှောက်ပြောတော့ တပည့်မှာလည်း အလွန်
နစ်နာ ဆရာမှာလည်း စိတ်မချမ်းသာ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ ထို့ကြောင့်

အတ္တာနုမေဝ ပဌမံ၊ ပတိရူပေ နိဝေသယေ၊

အထညမနုဿာသေယျ၊ နကိလိဿေယျ ပဏ္ဍိတော။

ပဏ္ဍိတော၊ ကြောင်းကျိုးမြော်သိ ပညာရှိသည်။ အတ္တာနုမေဝ၊ မိမိ
ကိုယ်တိုင်သာလျှင်။ ပဌမံ၊ သူတစ်ပါးကို တရားမပြမီ ရှေးဦးစွာ။ ပတိရူပေ၊

အောင်ဇော်စာပေ

သင့်လျော်လျော့ကန့်ပတ် မြင့်မြတ်သော ဝိပဿနာတရား၌။ နိဝေသယေ၊ ကိုယ်
ကိုယ်တိုင် အခါခါ ပွား၍ နှလုံးသွင်းထားရာ၏။ အထ၊ ထိုသို့ကိုယ်တိုင် ရှေးဦးစွာ
အားထုတ်ပြီးသည့်နောက်မှ။ အညံ၊ တစ်ပါးသော တပည့်များကို။ မနုဿာသေယျ၊
နိုင်နိုင်နင်းနင်းကြီး ပြသဆုံးမရာ၏။ နကိလိဿေယျ၊ သို့မှသာလျှင် မိမိတပည့်
ယောဂီများအတွက် ဘယ်အခါမျှ စိတ်ညစ်ညူး ပင်ပန်းခြင်း မရှိတော့သည်သာ
လျှင်သတည်း။

(သာဓု... သာဓု... သာဓု)

အဲဒီတော့မှ ဆရာအင်္ဂါလည်းညီ၊ တပည့်အင်္ဂါလည်းညီပြီး ခရီးအမြန်
ရောက်နိုင်တယ်ဆိုတာ မှတ်ပေတော့။ ဒါကြောင့် လုပ်ငန်းတတ်၊ ကျမ်းတတ်၊
လမ်းပြနိုင်တဲ့ ဆရာမြတ်ကို မတွေ့တွေ့အောင် ရှာကြပေတော့လို့။

သံယုတ်ပါဠိတော်၌-

ယထာဘူတံ ဉာဏာယ သတ္တာ ပရိယေသိတဗ္ဗော။

ယထာဘူတံ၊ နှစ်ဖြာနာမ်ရုပ် ဖြစ်ချုပ်မှန်စွာ သဘာဝကို။ ဉာဏာယ၊
တပည့်ယောဂီတွေ နားလည်သိမြင် စိမ့်သောငှာ။ သတ္တာ၊ ပရမတ္ထ သဘာဝ
သန့်သန့်ကို နားလည်အောင် သိမြင်လွယ်အောင် ဟောပြနည်းပေးတတ်သော
ဆရာမြတ်ကို။ ပရိယေသိတဗ္ဗော၊ မတွေ့တွေ့အောင် ရှာမှီးလိုက်ရပါတော့
သတည်း။

(သာဓု... သာဓု... သာဓု)

ဥပနိဿယ လမ်းမှန်ကျ

ယနေ့တော့ ဥပနိဿယကျကျ မှတ်ကြနော်၊ တရားမထိုင်ခင် အလုပ်
မလုပ်ခင် နည်းမှန်အောင် ဆရာတော်ပြတာက ကိုယ်တွေ့ ဉာဏ်မြင်အလုပ်
ပင်တိုင်ထားခြင်းကြောင့် စိတ်ရင်းမှာထား၊ ပေါ်တာလေးတွေ မှတ်နေကြ၊ ပေါ်တာ
ဘယ်နှစ်မျိုးလဲ၊ လေးလေးညီညီ ဖြေကြ။ (ငါးမျိုးပါဘုရား)

ငါးမျိုး-ရေတွက်ပြစမ်း။ (ပူတာ၊ အေးတာ၊ လှုပ်တာ၊ ဆင်းရဲတာ၊
ချမ်းသာတာ)။ အဲဒီ ငါးမျိုး ဘယ်ဟာပေါ်တတ်သလဲ (တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ပေါ်တတ်
ပါတယ် ဘုရား) အထက်ပိုင်း ခေါင်းမှာပေါ်ရင် ဘယ်နှစ်မျိုးလဲ (ငါးမျိုးပါဘုရား)။

ဘယ်ကနေ မှတ်မလဲ။ (ရင်ကနေ မှတ်ရပါတယ် ဘုရား)။ ဘာနဲ့မှတ်မလဲ (စိတ်နဲ့ မှတ်ရပါတယ် ဘုရား)။ ခေါင်းကပေါ်တာ ရင်ကမှတ်တာနဲ့ ဆုံနေပစေနော် (မှန်ပါဘုရား)။

အလယ်ပိုင်း ကျော၊ ရင် စသည်မှာ ပေါ်တာ ဘယ်နှစ်မျိုးလဲ (ငါးမျိုး ပါဘုရား) ။ ဘယ်ကနေမှတ်မလဲ (ရင်ကနေ မှတ်ရပါတယ်ဘုရား)။ ဘာနဲ့ မှတ်မလဲ (စိတ်နဲ့ မှတ်ရပါတယ် ဘုရား)။ အလယ်ပိုင်းက ပေါ်တာနဲ့ မှတ်တာနဲ့ ကိုက်သွားပစေနော်။

အောက်ပိုင်း ပေါင်၊ ခြေသလုံး စသည်မှာ ပေါ်တာ ဘယ်နှစ်မျိုးလဲ၊ (ငါးမျိုးပါ ဘုရား)။ ဘယ်ကနေ မှတ်သလဲ (ရင်ကနေ မှတ်ရပါတယ် ဘုရား)။ ဘာနဲ့ မှတ်မလဲ (စိတ်နဲ့ မှတ်ရပါတယ် ဘုရား)။ အောက်ပိုင်းပေါ်တာနဲ့ မှတ်တာနဲ့ ဆုံပစေနော်။

ပေါ်လိုက်တာနဲ့သိ၊ ပေါ်လိုက်တာနဲ့သိ၊ အဲဒီလို ပေါ်တာ သိတာ စိကနဲ့၊ ထပ်ကနဲ့ ဆုံဆုံ နေပစေနော်။ ဟိုကွက်ကွက် ဒီကွက်ကွက် ပေါ်နေရင်ကော ဘယ်နှစ်မျိုးလဲ (ငါးမျိုးပါဘုရား)။ ဘယ်ကနေ မှတ်မလဲ၊ (ရင်ကနေ မှတ်ပါတယ် ဘုရား)။ ဘာနဲ့ မှတ်မလဲ၊ (စိတ်နဲ့ မှတ်ရပါတယ် ဘုရား)။ ဟိုကွက်ကွက် ဒီကွက်ကွက် ပေါ်တာနဲ့ မှတ်တာဟာ တွဲကနဲ့ ထပ်ကနဲ့ ဆုံဆုံနေပစေနော်။

ပေါ်တာ ဘယ်နှစ်မျိုးလဲ (ငါးမျိုးပါဘုရား)။ ငါးမျိုးနော်။ တစ်ပြိုင်နက် ပေါ်တာကတော့ သုံးမျိုးပဲရတယ်။ ငါးမျိုးစလုံး တစ်ပြိုင်နက် မပေါ်နိုင်ဘူး။ သုံးမျိုးပဲ ပေါ်နိုင်တာမှတ်။ သုံးမျိုးရှင်းပြမယ်နော်။

ပူတာနဲ့ အေးတာ တည့်လား မတည့်ဘူးလား။ (မတည့်ပါဘုရား)။ မတည့်ရင် ပူတာပေါ်ရင်၊ အေးတာ မပေါ်၊ အေးတာပေါ်ရင် ပူတာမပေါ်ဆိုတာ မှတ်၊ ပူတာ အေးတာ နှစ်ခုမူတည်ထားလိုက်။ ပူတာနဲ့ လှုပ်ကာနဲ့တွဲ၊ ပူလိုက်ရင် လှုပ်နေတာ တွေ့တတ်တယ်။ အေးလိုက်ရင် လှုပ်နေတာတွေ့ကပ်ကယ်။ ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း မလှုပ်ပေမယ့် သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့လဲ လှုပ်နေတတ်တယ်လို့ မှတ်။

ဆင်းရဲတာနဲ့ ချမ်းသာတာနဲ့ တည့်သလား မတည့်ဘူးလား (မတည့်ပါ ဘုရား)။ ဒါဖြင့် ဆင်းရဲတာပေါ်ရင် ချမ်းသာတာကလေးတွေ မပေါ်ရဘူး။ ချမ်းသာ

တာပေါ်နေချိန်မှာ ဆင်းရဲတာ မပေါ်ဘူး။ ဆင်းရဲတာ၊ ချမ်းသာတာ တစ်ခုစီသာ ပေါ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် -

ပူ၊ လှုပ်၊ ဆင်းရဲ သုံးခုတွဲတာ တစ်မျိုး။

ပူ၊ လှုပ်၊ ချမ်းသာ သုံးခုတွဲတာ တစ်မျိုးလို့ နှစ်မျိုးရတယ်။

အေး၊ လှုပ်၊ ဆင်းရဲ သုံးခုတွဲတာ တစ်မျိုး။

အေး၊ လှုပ်၊ ချမ်းသာ သုံးခုတွဲတာ တစ်မျိုးလို့ အေးတာနဲ့ ပတ်သက်၍ နှစ်မျိုးရတယ်။

ပေါင်းလိုက်တော့ သုံးခုတွဲတာ လေးမျိုးတဲ့။ အဲဒါ တစ်ပြိုင်နက်ပေါ်တာ သုံးမျိုးခေါ်တယ်။

အပူကလေးပေါ်နေတဲ့ အချိန်မှာ နည်းနည်းပဲပူပူ၊ များများပဲပူပူ၊ တစ်စတစ်စနဲ့ တိုးတိုးပြီးတော့ပဲပူပူ၊ တိုးလဲမတိုး လျော့လည်းမလျော့ဘဲနဲ့ တန့်တန့်ပြီး တော့ပဲပူပူ၊ တစ်စတစ် ချိုချိုသွားတဲ့ လျော့လို့ပဲ ပူပူ၊ ပူလာရင် လှုပ်နေတာ ပါတတ်တယ်။ မခံသာရင် ဆင်းရဲမှု ပါတတ်တယ်။ ခံသာရင် ချမ်းသာမှု ပါတတ်တယ်လို့ ဒီလိုလည်း မှတ်ထားကြ။

အေးတာနဲ့ ပတ်သက်၍ နည်းနည်းပဲ အေးအေး၊ မခံနိုင်လောက်အောင်ပဲ အေးအေး၊ ခန္ဓာမှာ အေးတာကလေးတွေပေါ်လာရင် လှုပ်တာကလေးတွေ ပါလာတတ်တယ်။ မခံသာရင် ဆင်းရဲမှု ပါတတ်တယ်။ ခံသာရင် ချမ်းသာမှုပါတယ်လို့ ကိန်းသေယူထားကြ။

ယခုလို တစ်ပြိုင်နက် သုံးခုတွဲပြီးပေါ်တယ်လို့ ပြောပြသော်လည်း အပူလောက်ထင်ရှားရင် အပူ၏ ဖြစ်ပျက်မှုလောက်သာရှု၊ အလှုပ်ကလေးလောက်ထင်ရှားရင် အလှုပ်ကလေးလောက်ဖြစ်မှု ပျက်မှုလောက်သာရှု၊ ဆင်းရဲတာထင်ရှားရင် ဆင်းရဲတာ ဖြစ်ပျက်မှုလောက်သာရှု၊ ချမ်းသာ ထင်ရှားရင် ချမ်းသာတာဖြစ်မှု ပျက်မှုလောက်သာရှု၊ မထင်ရှားကို ထင်ရှားအောင် လိုက်မလုပ်ရဘူး။ တရားဆိုတာကို လိုက်မရှာရဘူး။ စာတတ်မယ်ဆိုရင်လည်း ခွဲခြားစိတ်ဖြာပြီးတော့ မလုပ်ရဘူး၊ အသာကလေး အဆင်သင့် ပစ္စုပ္ပန်ပေါ်တုန်း ပေါ်ခိုက်ကိုသာ မှတ်နေကြ၊ ရှင်းသွားမလား (ရှင်းသွားပါပြီ ဘုရား)။

ယနေ့ နံနက် တရားထိုင်ပြီးရင် တရားလဲစစ်မယ်၊ တရားထိုင်တဲ့အခါမှာ ဆိုရင် အဓိဋ္ဌာန် ပါရမီကလေး ကူပေးရတယ်။ ကြာကြာ ထိုင်ဖို့ပြောတာနော်။

ကြာကြာထိုင်ခိုင်းတာ ညောင်းဖို့လို့၊ ကျဉ်ဖို့လို့၊ ထုံဖို့လို့၊ ကိုက်ဖို့လို့ဆိုတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခပေါ်အောင် ထိုင်ခိုင်းတာမဟုတ်ဘူး။ စိတ်ညစ်၊ စိတ်ဆိုး၊ စိတ်ကောက်၊ စိတ်မချမ်းသာဘူးဆိုတဲ့ စေတသိက ဒုက္ခတွေပေါ်စေချင်လို့ ကြာကြာထိုင်ခိုင်းတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ ခန္ဓာမှာ လျှပ်တစ်လက်မက ဖြစ်ပျက်မြင်ဖို့ ကြာကြာကလေး ထိုင်ခိုင်းတယ်လို့ မှတ်ရမယ်။ ခဏခဏ မပြောင်းနဲ့။ လျှပ် တစ်လက်မက ဖြစ်ပျက်နေတာကို မြင်ချင်သလား၊ (မြင်ချင်ပါတယ် ဘုရား)။ လျှပ် တစ်လက်မက ပေါ်သိ နာမ်ရုပ်ကလေးတွေ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက် မြင်ချင်ရင် ကြာကြာကလေးနေ၊ လက်လည်း ခဏခဏ မပြင်နဲ့၊ ခေါင်းလည်း ခဏခဏ မပြင်နဲ့၊ ဘယ်ညာ တစောင်းလည်း ခဏခဏမပြောင်းနဲ့၊ ကြာကြာကလေး အားထုတ်ပြီး ထိုင်ရတယ်။ ကြာကြာကလေး ထိုင်ကြ။ တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့် ကြာသွားအောင် အဓိဋ္ဌာန် ပါရမီကလည်း ကူပေးရတယ်။

အဓိဋ္ဌာန်လည်း ကူပါ

တစ်နာရီထိုင်မယ်ဆိုရင် တစ်နာရီ၊ နာရီဝက် ထိုင်မယ်ဆိုရင် နာရီဝက် အဓိဋ္ဌာန်။ အဲဒီအတွင်းမှာ မလှုပ်မယှက် မပြင်ဘဲနဲ့ ပေါ်တာကို မှတ်နေရပါမယ်။ စိတ်ထဲက ရည်ရွယ်ချက်ကလေး အောက်မေ့၊ အဲဒါကလေးဟာ အဓိဋ္ဌာန်ပဲ။ အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီကို တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့်တယ်ဆိုတာ တစ်နာရီ အဓိဋ္ဌာန်ရင် တစ်နာရီကြာအောင် မလှုပ်မယှက်မပြောင်းရ၊ နာရီဝက်အဓိဋ္ဌာန်ရင် နာရီဝက်ကြာ အောင် မလှုပ်မယှက် မပြောင်းရဘဲ မှတ်ရတယ်။ ကြာသွားရင် ခန္ဓာမှာ လျှပ်တစ် လက်မက ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်၊ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက် ဧကန်မြင်ရမယ်။ ယုံကြည်ရဲလား။ (ယုံကြည်ပါတယ် ဘုရား)။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်လာ အဖုံးသုံးပါး

အရင်းကျအောင် ပြောဦးမယ်နော်။ လက္ခဏာရေးသုံးပါးနဲ့စပ်ပြီး ပြောမယ်။ အနိစ္စ တစ်လုံး ဉာဏ်နဲ့ မမြင်တာ သန္တတိ ဖုံးနေလို့တဲ့၊ ဒုက္ခတစ်လုံး မမြင်တာ ဣရိယာပုတ် ဖုံးနေလို့တဲ့၊ အနတ္တ တစ်လုံး မမြင်တာ ယန ဖုံးနေလို့တဲ့၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်လာ ဆိုတဲ့အတိုင်း ဒေသနာ သဘောအကျဉ်းချုပ် မှတ်စရာနော်။ ဒုက္ခတစ်လုံး မမြင်တာ ဣရိယာပုတ် ဖုံးတယ်ဆိုတဲ့ စကားတစ်လုံးကို ထုတ်စစ်ကြစို့။

အနုတ္တအာစင်ကို သိပါ

ဒုက္ခဆိုတာက သင်္ခါရဒုက္ခကို ကောက်ရပါတယ်။ သင်္ခါရဒုက္ခဆိုရင် လျှပ်တစ်လက်မက ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်၊ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်ဆိုတဲ့ ဒုက္ခက သင်္ခါရဒုက္ခခေါ်တယ်။ သင်္ခါရဒုက္ခလို့ ကောက်ရတယ်။ ရုပ်ပေါ် နာမ်ပေါ်မှာ တည်တဲ့ဒုက္ခပဲ။ ကောဋ္ဌာသပေါ်မှာလည်း မတည်ဘူး။ ခေါင်း၊ ကိုယ်၊ ခြေ၊ လက် ဆိုတဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာအစိတ်အပိုင်းပေါ်မှာလည်း မတည်ဘူး။ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ အသက်လိပ်ပြာ အကောင် သတ္တဝါပေါ်မှာလည်း မတည်ဘူး။ ပေါ်သိ ရုပ်နာမ်ပေါ်မှာတည်တဲ့ သင်္ခါရဒုက္ခပါ။

ဒုက္ခကို ဣရိယာပုတ် ဖုံးတယ်ဆိုတဲ့ စကားတစ်လုံးမှာ ဒုက္ခအတွက် ကောက်ထားတယ်။ လျှပ်တစ်လက်မက ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နေတဲ့ သင်္ခါရကို ကောက်ပါ။ အဲဒီ ဒုက္ခတွေ မဖြစ်တာ ဣရိယာပုတ် ဖုံးနေတယ်ခေါ်တယ်။ ဣရိယာ ဆိုတာ အနေကိုပြောတာ။

အနေ (၄) မျိုး

ဣရိယာပုတ်ဆိုတာ ထိုင်နေတာတစ်မျိုး၊ အိပ်နေတာတစ်မျိုး၊ ရပ်နေတာ တစ်မျိုး၊ သွားနေတာ တစ်မျိုး၊ အားလုံး လေးမျိုးရှိတယ်။ ဖုံးတယ်ဆိုတာ ခဏခဏ ပြင်တာခေါ်တယ်။ အားလုံးမှတ်ထားကြ။ ပြင်လို့ သင်္ခါရ ဒုက္ခမမြင်တာ။ ခန္ဓာမှာ လျှပ်တစ်လက်မက ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နေတဲ့ သင်္ခါရဒုက္ခက အနေကလေး မပြင်ဘဲ ကြာကြာအားထုတ်ရင် ကိန်းသေမြင်မယ်ဆိုတာ မှတ်ပေတော့။

ကိုယ်တွေ့တရားဆိုတာ ယခု ဆုံးမတာ ကိုယ်တွေ့နဲ့ ကိုက်ရဲ့လား၊ (ကိုက်ပါတယ် ဘုရား)။ ဖြစ်ပျက်၊ တကယ်မြင်ချင်ရင် နည်းနည်းကလေး ကြာကြာ ထိုင်လိုက်။

ခန္ဓာကိုယ်သက်သာအောင် ကြာကြာ နေနိုင်အောင် အဓိဋ္ဌာန်လေးကူ လိုက်၊ ကူလိုက်တယ်ဆိုရင် တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့် ကြာသွားမယ်။ ကြာသွားမယ် ဆိုရင် ခန္ဓာမှာ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နဲ့နေတဲ့ သင်္ခါရ ဒုက္ခကို မြင်နေတတ်တယ် ဆိုတာ မှတ်ပေတော့။ သဘောကျရဲ့လား၊ (သဘောကျပါတယ် ဘုရား)။

စိတ်ကို ရင်မှာထားပြီးပေါ်တာ ငါးမျိုးမှတ်နေတာ နည်းနည်းကလေး ကြာသွားပြီဆိုရင် အောက်ပိုင်းမှာ အပူစကလေး တွေ့တတ်တယ်။ ထိုင်ခါစ

မပူသော်လည်းပဲ နည်းနည်းကလေး ကြာသွားရင် (၁၀)မိနစ်လောက် ကြာသွားရင် အပူကလေးတွေ တွေ့တတ်တယ်။ အပူကလေးတွေ တွေ့ရင် အရှိန်ကလေးတွေလည်း ပါတတ်တယ်။ ရှိန်းရှိန်း ရှိန်းရှိန်းနဲ့ အပူရှိန်ကလေးတွေလည်း ပါတယ်။ အခိုးအငွေ့တွေလည်း ထတတ်တယ်။ ဥပမာ မုန့်ပေါင်းကို ပိတ်ပါးကလေးနဲ့ အုပ်ထားသလိုပါပဲတဲ့။

အရှိန်နဲ့ အခိုးတို့သည် အောက်ပိုင်းကနေပြီးတော့ စပေါ်လာမယ်ဆိုရင် အထက်ကို တဖြည်းဖြည်း တဖြည်းဖြည်းတက်လာတတ်တယ်။ ပေါင်ကနေပြီးတော့ ခါး၊ ခါးကနေပြီးတော့ ကျောရင်၊ ကျောရင်ကနေပြီးတော့ လည်ပင်း၊ ခေါင်းတိုင်အောင် တစ်ကိုယ်လုံး ပူရှိန်ပူခိုးတွေက ထထပြီးနေတတ်တယ်။ အဲဒီလို ထလာတော့ အပူကမီး ပူရှိန်းပူခိုးကလေး မီးဓာတ်က ဖုတ်၊ လေဓာတ်က မှုတ်ဆိုတဲ့ စကားအတိုင်း ခန္ဓာကိုယ်မှာ လှုပ်လှုပ်ရွရွ မွေ့ တရိပ်ရိပ် တလှစ်လှစ် တစစ်စစ် တဖျစ်ဖျစ်နဲ့ ရုပ်ရှင်စနစ်လို ခေါင်းထဲမှာ မျိုးစုံ၊ အလယ်ပိုင်း ကျောရင်စသည်မှာလည်း မျိုးစုံ၊ အောက်ပိုင်း ပေါင် ခြေသလုံး စသည်မှာလည်း မျိုးစုံပေါ်လာတတ်တယ်။ ခန္ဓာနဲ့ ကိုက်ရဲ့လား (ကိုက်ပါတယ် ဘုရား)။

အပူပေါ်ရင်လည်း မျိုးစုံပေါ်တတ်တယ်။ အအေးပေါ်ရင်လည်း မျိုးစုံပေါ်တတ်တယ်။ ရွရွ မွေ့ ဖြိုးဖြိုး ဖျဉ်းဖျဉ်းလည်း မျိုးစုံ၊ ဖျစ်ဖျစ်လှုပ်လှုပ် ရိပ်ရိပ်လည်း မျိုးစုံ၊ ဟုန်းကနဲ ဖြုန်းကနဲ ကြက်သီးထသလိုလည်း မျိုးစုံ၊ ခြအံ၊ နကျယ်အံ၊ ပရွတ်ဆိတ်အံကြီးများကဲ့သို့ အံကြွအံကြွ ပေါ်နေသလိုလည်း မျိုးစုံ၊ သဲကမ်းပါးများ ဖြုတ်ဖြုတ်၊ ဖြုတ်ဖြုတ်နဲ့ ပြိုကျနေသလိုလည်း မျိုးစုံ၊ မိုးဖွဲကလေးတွေများ ကျနေသလို၊ နှင်းဖွဲကလေးတွေများ ကျနေသလို၊ မြူမှုန့်ကလေးတွေများ ကျနေသလို မျိုးစုံပါပဲ။ ဆံပင်တို့ကို ရေစိုစိုလက်နဲ့ ပွတ်လိုက်တဲ့အခါမှာ အမှုန့်ကလေးများ စင်နေသလိုလည်း မျိုးစုံ၊ ဖုန်မှုန့်ကလေးများ လွင့်စင်နေသလို နေရောင်ခြည်သန်းတဲ့အခါမှာ မြူမှုန့်ကလေးတွေ လွင့်စင်နေသလို ရေပူဖောင်းကလေးများ ထနေသလို မျိုးစုံပေါ်တတ်ပါတယ်တဲ့။

ဘိလပ်ရည်ပုလင်းများ ဖောက်လိုက်တဲ့အခါမှာ အကြည်ဓာတ် ပျောက်ပြီး သကာလ ပူဖောင်းကလေးတွေ ရေမြုပ်ကလေးတွေလိုထပြီး ဖျစ်ဖျစ် ဖျစ်ဖျစ်နဲ့ မြည်ပြီးတော့ ပျက်နေတာလည်း မျိုးစုံပါပဲ။ ခန္ဓာမှာ မျိုးစုံပေါ်နေတာ တွေ့ရတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ယောဂီကတော့ အားသန်ရာကိုသာ နိုင်အောင်မှတ်ရပါ

တယ်။ အပူအားသန်ရင် အပူနဲ့ အသိနဲ့ ပူသိ အသိကလေး အပျက်ကပ်(ပူသိပျက်)၊ အအေးသန်ရင် (အေးသိပျက်) အရှိန်းကလေး အားသန်ရင် (ရှိန်းသိပျက်) အရှိန်းကလေးတစ်ခုကို သိပျက်ကပ်လိုက်။ စင်စစ် အားသန်ရင် စင်စစ်၊ ရွရွ အားသန်ရင် ရွရွ၊ ကြက်သီးထသလို အားသန်ရင် ကြက်သီးထတာကို သိပျက်ကပ်ရတယ်။ အသကလေး ကိုယ်က သိပျက် သိပျက် သိပျက် ခန္ဓာက ပေါ်တာနဲ့ သိပျက်နဲ့ ကပ်လိုက်ရတယ်။ အဲဒီလို ကပ်ကပ် ကပ်လိုက်ပြီးတော့ သွားမယ်ဆိုရင် ပေါ်တာနဲ့ သိပျက်နဲ့ ပေါ်တာနဲ့ သိပျက်နဲ့။ အဲဒီလို လျင်လျင်မြန်မြန်ပေါ်ပြီးတော့ ကပ်ကနဲ စိကနဲ ထင်ရှားလာတတ်တယ်။ အဲဒါ ကြာကြာကလေး ထိုင်တဲ့ အကျိုးပါပဲ။ အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီ ရံခါကူကူပေးလိုက်တဲ့ အကျိုးဟာ ခန္ဓာမှာ လျှပ်တစ်လက် ဖြစ်ပျက်ကလေးတွေမြင်ဖို့လို့ အဲသလိုမှတ်ထားကြ။ ညောင်းဖို့ ကျဉ်ဖို့၊ ထုံဖို့၊ ကိုက်ဖို့ ဆိုတဲ့ ဒီဆင်းရဲမှုတွေ ဖြစ်စေလိုလို့ မဟုတ်ပါ။ ဒါလည်း ပေါ်တတ်တာပဲ၊ အဲဒါတွေ ပေါ်မယ်ဆိုရင်လည်း မှတ်ရတာပါပဲ။

ကျဉ်တာပေါ်လိုက်ရင် ကျဉ်သိပျက်၊ သိပျက်ကပ်၊ ထုံတာပေါ်ရင် သိပျက်ကပ်၊ ထုံသိပျက်၊ ကိုက်တာပေါ်ရင် နာတာပေါ်ရင် သိပျက်တာကပ်ပေး၊ သိပျက်သိပျက် အဲဒီလို ကပ်ကပ်သွားမယ်ဆိုရင် သူလည်းပဲ ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် ဖက်က ဖြစ်သွားတာပဲ။ ဒါမှမဟုတ် အေးကနဲ၊ စိမ့်ကနဲ၊ သိမ့်ကနဲ၊ ဖြုန်းကနဲဆိုတဲ့ စိတ်ချမ်းသာမှုလည်း ပေါ်တတ်ပါတယ်။ အေးကနဲပေါ် သိပျက် ကပ်၊ စိမ့်ကနဲပေါ် သိပျက်ကပ်၊ သိမ့်ကနဲပေါ် သိပျက်ကပ်၊ ဖြုန်းကနဲပေါ် သိပျက် ကပ်၊ သိပျက်သာ ကပ်ပေး၊ သိပျက်ကပ်ပေးလိုက်ရင် ဝိပဿနာ ဆက်လိုက်တာ ပဲ။ အဲဒါ စိတ်ချမ်းသာတာပဲ။

ကိုယ့်ဘက်ကလည်း စိတ်ချမ်းသာတာရှိတယ်။ အပူကြီးကို ထောက်၍ အပူကလေးဝင်လာရင် ချမ်းသာတယ်။ အအေးကြီးကို ထောက်၍ အအေးကလေးဝင်လာရင် ချမ်းသာတယ်။ အကျဉ်ကြီး၊ အနာကြီး၊ အကိုက်ကြီးကိုထောက်၍ အကျဉ်ကလေး၊ အနာကလေး၊ အကိုက်ကလေး ဝင်လာရင် အဲဒါ ချမ်းသာတာခေါ်တယ်။ အဲဒီ ချမ်းသာကလေးတွေပေါ်လာရင် သိကပ်ပေးလိုက်ပါ။

သိပျက်ကပ်ပြီး မှတ်သွားမယ်ဆိုရင်လည်း ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် ဖက်ကလဲ ဆေးစက်ကျရ အရပ်ဖြစ်အောင် ရေးနိုင်တဲ့ ပန်းချီသမားကဲ့သို့ အားထုတ်တတ်မယ်ဆိုရင် တရားမြင်နိုင်တာပါပဲလို့ မှတ်ပေတော့။

ထိုကဲ့သို့မှ မမြင်ဘူးဆိုရင် အသက်ရှူတဲ့အခါ လှုပ်တာမှတ်၊ တစ်ခါ အသက်ရှူ တစ်ခါလှုပ်သိ၊ အသက်ရှူတိုင်း လှုပ်တာ သိမယ်ဆိုရင် အလှုပ်သိ၊ အသက်ရှူရင် လှုပ်သိနေမှာပဲ။ ဒီလိုသိရင် မှန်းခြေသိပေါ်တယ်။ မှန်းခြေသိနဲ့ မင်္ဂမကျဘူး။ အသက်ရှူရင် ဘယ်သူဖြစ်ဖြစ် လှုပ်တာပေါ့။ အဲဒါ ဆုံးဖြတ်သိ။ ဆုံးဖြတ်သိလည်း မင်္ဂမကျဘူး။ အလှုပ်သိမှ မင်္ဂကျတယ်နော်။ အသက်ရှူလို့ လှုပ်တာတောင်မှ ထိုင်ကြည့်လည်း မမြင်ပါ။ အိပ်လျက်ကြည့်လည်း မမြင်ပါ။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် အသက်ရှူတာတောင် မသိတာလည်းရှိတယ်။ ဒီလိုဆိုရင် ရင်ပေါ် လက်တင် လက်အောက်ကိုကြည့်ပါ။ လှုပ်တာမြင်ပါလိမ့်မယ်။

ကြည့်တဲ့နေရာမှာ လက်လှုပ်တယ်၊ ရင်လှုပ်တယ်၊ အသားလှုပ်တယ်၊ အရေလှုပ်တယ်ဆိုရင် လက်တို့၊ အသားတို့၊ အရေတို့ကတော့ မှားတယ်၊ လှုပ်တာက မှတ်တယ်။ လှုပ်တာကလေးကို သိနေတော့ ရင်လှုပ်တာမြင်ရင် ကျောပေါက် အောင်ဖြည့်ကြည့်၊ ကျောနဲ့ရင်နဲ့ တစ်သားတည်းလှုပ်တယ်ဆိုရင် အောက်ပိုင်းကိုချဲ့ ကြည့်။ အောက်ပိုင်းမှာလည်း မြင်ရင် အထက်ပိုင်းကိုပိုချဲ့ကြည့်။

ဘယ်လို ကြည့်ရမလဲဆိုရင် အပေါက်ရှိတဲ့ ဘောလုံးကို လက်လွှတ်လိုက် ရင် ဘောလုံးသည် ဖောင်းလာတယ် လေဝင်လို့၊ နှိပ်လိုက်ပြီဆိုရင် ဘောလုံးသည် ပိန်သွားတယ်၊ လေထွက်သွားလို့၊ အဲဒီ ဥပမာအတိုင်း တစ်ခါ အသက်ရှူလိုက် တယ်။ ဗိုက်ဖောင်းတယ်၊ လေဝင်လို့၊ ရှိုက်လိုက်၊ ပိန်သွားတယ်၊ လေထွက်လို့။ ဟောဒီနှစ်ခု ရှူတိုင်း ရှူတိုင်း ဗိုက်ပိန်ရတယ်။

အဲဒါ ပေါင်ရင်းကိုသာ စိတ်နဲ့ကပ်ထားလိုက်။ ရှိုက်လိုက်ရင် လေထွက်၊ ပေါင်ရင်းက ရှိန်းကနဲ ရှိန်းကနဲ ပေါ်လာတယ်။ နေပစေ၊ ကြည့်နေ။ မတ်နေ။ ပေါင်ရင်းက ရှိန်းကနဲ ရှိန်းကနဲ အဲဒီလို တိုးတိုးလာရင် ပေါင်ရင်းက ပေါင်လယ် ခူး၊ ခူးက ခြေသလုံး၊ ခြေသလုံးက ခြေမျက်စိ၊ ခြေမျက်စိက ခြေဖဝါး၊ တစ်ချက် ရှိုက်လိုက်ရင် ရှိန်းကနဲ ရှိန်းကနဲ ခြေဖျားထိအောင် အပူထုတ်သလို ဖြစ်နေတတ် တယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် အောက်ပိုင်းသည် ရွရွဖြစ်စေ၊ ရှိန်းရှိန်းဖြစ်စေ၊ ဖျင်းဖျင်း စစ်စစ်ဖြစ်စေ၊ ဟုန်းကနဲ ဖြန်းကနဲ ကြက်သီးထသလို ဖြစ်စေ မျိုးစုံ ပေါ်နေတတ် ပါတယ်။

အဲဒါ အသက်ရှူလေနဲ့ ပတ်သက်ပြီးသကာလ သိမှတ်နေရာမှာ ခန္ဓာကိုယ် ဖြစ်ပေါ်လာပုံပဲ။ အာနာပါန မဟုတ်ဘူးနော်၊ သမထလည်း မဟုတ်

ဘူးနော်၊ ကျေးဇူးရှင် ကသစ်ဝိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပြတဲ့နည်းက ပူတာ အေးတာ လှုပ်တာဆိုတော့ လှုပ်တာလေး ပါတယ်နော်၊ ဆရာတော်တို့ကတော့ လေပဲ ခေါ်တယ်။ ဘယ်လေပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အသက်ရှူလို့ လှုပ်တဲ့လေပဲဖြစ်ဖြစ် မရှူဘဲနဲ့ လှုပ်တဲ့ သွေးသားက လေတွေဖုံးတဲ့ လှုပ်တဲ့လေပဲ ဖြစ်ဖြစ် ဘယ်လေမဆို ကိုယ်တွေ့ တရား ဖြစ်သောကြောင့် ဆရာတော်များနည်းကလည်း (ကိုယ်တွေ့ဉာဏ်မြင်) ကိုသာ ပဓာနထားသောကြောင့် ဘယ်လေကိုမဆို မရွေးဘူး၊ မှတ်တာပဲ။ သမထ ဖက်က မဟုတ်ဘူး၊ ဝိပဿနာဖက်ကပါလို့ ရှင်းရှင်း မှတ်ပေတော့၊ ရှင်းပါရဲ့လား (ရှင်းပါတယ် ဘုရား)။

အသက်ရှူတဲ့လေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရှင်းပြမယ်နော်။ ခန္ဓာမှာ လေနဲ့ ရှူ တော့ မီးပါ၊ မီးနဲ့လေနဲ့ နှစ်ခုပေါင်းတော့ အရှိန်အခိုးအငွေ့တွေက ထသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ရွရွဖျင်းဖျင်း စိုးစိုးစစ်စစ် အစရှိသည်တို့ဖြင့် ခန္ဓာမှာ မျိုးစုံ ပေါ်နေ တယ်၊ အဲဒါလေးတွေ မှတ်ပေတော့။

ဒီတရားက တရားကြမ်းခေါ်တယ်၊ ဘာဖြစ်လို့လည်းမေးရင် ကိုယ်တွေ့ ဆိုတာ တေဇော ပူအေး၊ ဝါယော လှုပ်ငြိမ်၊ ပထဝီ ခက်မာလို့ လူတိုင်းက သိတယ်၊ မျက်မြင် သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့၊ နားကြား သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့၊ နှာခေါင်းတွေ သိမ်သိမ် မွေ့မွေ့၊ လျှာတွေ သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့၊ မနောတွေ သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ မဟုတ်ပါဘူး၊ ကြမ်းတမ်းတယ်၊ ဒါကြောင့် တစ်ချို့က ပြက်ချော်ချော် ပြောကြ တယ်၊ ပူတာ တရားလား၊ ဖျားရင် ဒီထက်တောင် ပူသေးတယ်။

ပူတာသိရင် တရားဆိုရင် ရိပ်သာတောင် မလာရဘူး။ အိမ်မှာနေလည်း အပူသိတာပါပဲ၊ တို့တွေ့သားပဲ ဒါတွေ တရားလားတဲ့၊ အိမ်မှာနေလည်း ပူတာ ပါပဲလို့ တစ်ချို့ တစ်ချို့က အထင်သေးကြတယ်။ ရှင်းမယ်နော် - ပူတာဟာ ပူတာက ပူတာ၊ ဘယ်သူက ပူတာလဲ (ပူတာက ပူတာပါ ဘုရား)။ အိမ်မှာသိတဲ့ အပူက အသားအရေ အကြောပူတာ၊ ခေါင်းကိုယ်ခြေလက်ပူတာ။ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ သားသမီး၊ မြေးမြစ် အထင်မှားကြတယ်၊ ဘယ်သူမှ ပူတာ မဟုတ်ဘူး၊ ရိပ်သာ ကျတော့ ပူတာက ပူတာ၊ အေးတာက အေးတာ၊ လှုပ်တာက လှုပ်တာပဲ၊ ရွတာက ရွတာပဲ၊ ဖျင်းတာက ဖျင်းတာပဲ၊ စစ်တာက စစ်တာပဲ၊ ဟော အမှတ်မှန်လာ တယ် ခေါ်တယ်။ ဥပနိဿယ ဆရာကောင်းနှင့်တွေ့တော့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်လာပြီ။

ဥပနိဿယဆရာကောင်းနှင့် မတွေ့သေးတဲ့အချိန်မှာ အိမ်က အပူ အတိုင်း ထားလိုက်၊ ကျောင်းကို အပူအတိုင်း ထားလိုက်၊ အနမတဂ္ဂ သံသရာက စပြီး သံကာလ ငါကောင်ပဲ၊ အသားအရေ အကြောပဲ၊ ခေါင်း ကိုယ် ခြေ လက် ပဲ၊ ယောက်ျား မိန်းမ စသည်ပဲ၊ သက်မဲ့ပြောမယ်ဆိုရင် မီးပူပဲ၊ နေပူပဲ၊ ချင်းပူပဲ၊ ငရုတ်ပူပဲ၊ ပိတ်ချင်းပူပဲ စသည်ဖြင့် အဲဒီလို ယူတတ်တယ်၊ သညာဝိပ္ပလ္လာသ အမှတ်မှား မပျောက်ဘူး၊ မပျောက်ရင် မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် ဘယ်တော့မှ မရောက် ဘူးဆိုတာ သဘောကျ မှတ်ပေတော့။

အိမ်မှာတွေ့တဲ့ အပူသည် မမှတ်တတ်သည် ဖြစ်လေသောကြောင့် ဒိဋ္ဌိ မပြုတ်ပါ၊ ရိပ်သာမှာလာပြီး ဆရာကောင်း ဥပနိဿယခံယူပြီး မှတ်တဲ့အပူ၊ မှတ်တဲ့ အအေး၊ မှတ်တဲ့အလုပ်၊ မှတ်တဲ့ ချမ်းသာတာ၊ မှတ်တဲ့ ဆင်းရဲတာတို့သည် ဒိဋ္ဌိ ပြုတ်နိုင်တယ်ဆိုတာ ရှင်းရှင်း မှတ်ပေတော့။ ရှင်းပါရဲ့လား (ရှင်းပါတယ် ဘုရား)။

(၁) နံပါတ်ပြုတ်ရင် (၂) နံပါတ် အကုသိုလ်ဟောင်း ကြွေးဟောင်းလည်း စင်၊ ကံသစ်ကြွေးလည်း မဝင်တော့ခြင်းကြောင့် (၃) နံပါတ် အပါယ်လည်း ဘယ်တော့မှ မကျတော့ဘူးဆိုတာ မှတ်ပေတော့။

ခန္ဓာမှာ ရှုတဲ့တရားဆိုရင် အရိုးခံခေါ်တယ်၊ အဆန်း မဟုတ်ဘူး။ အသားအရေ အကြော ရိုးတွင်းခြင်ဆီ ကောဋ္ဌာသက အဆန်းတရား၊ ခေါင်း ကိုယ် ခြေ လက်စသော ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းတွေက အဆန်းတရား၊ ယောက်ျား မိန်းမ လူ နတ် ဗြဟ္မာ အသက်လိပ်ပြာ အကောင်သတ္တဝါ စသည်တို့သည် အဆန်းတရားလို့ ခေါ်တယ်။

သက်မဲ့မှာဆိုရင်လည်း ထမင်း ဟင်း စားစရာတို့ အင်္ကျီ လုံချည်တို့ အဲဒါတွေဟာ အဆန်းတရားတွေ ခေါ်တယ်၊ စာသုံးဆိုရင် အရိုးခံတရားကတော့ ရုပ်နဲ့နာမ်ပါပဲ။ ကိုယ်တွေ့ဆိုရင် ပေါ်တာနဲ့ သိတာပါပဲ။ အပူကလေး အအေး ကလေးက ဒါအရိုးခံတရားပဲ။ ကန်တိုးတွန်းဆိုတဲ့ လေကလေးဟာ အရိုးခံတရားပဲ။ ရွရွ ဖြိုးဖြင်း စိုးစစ်ဆိုတဲ့ ပထဝီ အမှုန့်ကလေးတွေလည်း အရိုးခံတရားပဲ။

အရိုးခံကို အဆန်းထင် အဆန်းကို အရိုးထင်တာ ကြာရှည်သွားတော့ အရိုးမြုပ်သွားတယ်။ အရိုးခံမြုပ်ပြီး သကာလ အသားအရေ အကြောဆိုတဲ့

အဆန်းတရားလေးတွေကို အသုံးအနှုန်းများ အမြင်များလာတော့ အဲဒါ အရိုးခံ တရားလို့ပဲ အထင်မှားလာတတ်တယ်။ ရုပ်နဲ့နာမ်ပေါ်နဲ့သိ။ အဲဒါ အဆန်းတရား မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီ ရုပ်နဲ့နာမ် ပေါ်နဲ့သိတာ အရိုးခံတရားလို့ မှတ်ပေတော့။

ထို့ကြောင့် အရိုးခံတရားကို အဆန်းဖုံးနေတော့ ဖုံးနေတဲ့ အဆန်းကလေး ကို ပယ်ထုတ်ပြီးတော့ အရိုးခံဆိုတဲ့ ပေါ်တာလေးတွေ မြင်အောင် ပူတာ သက်သက်၊ အေးတာသက်သက်၊ လုပ်တာ သက်သက်၊ ဆင်းရဲတာသက်သက်၊ ချမ်းသာတာ သက်သက်လို့ အသိကလေးနဲ့ မှတ်ရင် သိပျက်ကပ်တာ ပူသိပျက်၊ အေးသိပျက်၊ လှုပ်သိပျက်၊ ဆင်းရဲသိပျက်၊ ချမ်းသာသိပျက် ဆိုတဲ့ သိပျက်ကလေး ကပ်ပြီးတော့ ဥပနိဿယကျကျ အရိုးခံတရားပေါ်လာအောင် တရားထိုင်ကြစို့။

ဝရိုက်ပြုပုံ

တရားထိုင်ပုံကလေး ပြောမယ်နော်။ အောက်ပိုင်း မိန်းမထိုင်ဖြစ်ဖြစ်၊ တင်ပျဉ်ခွေထိုင်ဖြစ်ဖြစ် တာရှည်ထိုင်နိုင်အောင် ထိုင်၊ အထက်ပိုင်း ကိုယ်ကို မတ်မတ်ထားရင် ကောင်းတယ်။ သို့မဟုတ် ထိုင်နေကျအတိုင်း ခါးကလေး ကုန်းကုန်း ထိုင်ချထိုင်၊ ခေါင်းတော့ ငိုက်ငိုက်ကြီး မထားနဲ့။ ငိုက်တတ်တယ်၊ ပျင်းတတ်တယ်၊ သမ်းတတ်တယ်။ ခေါင်းကလေး ဆက်ကနဲ ဆက်ကနဲ ဖြစ်ပြီး သူငယ်ချင်း ဝင်လာတယ်။ ရှေ့ကိုလည်း ငိုက်မထားနဲ့၊ နောက်ကိုလည်း လှန် မထားနဲ့၊ ခေါင်းကို အလောတော်ထား။

လက်ကလေးကလည်း ဘယ်ညာ ထပ်ချင်ထပ် မထပ်ချင်နေ။ တာရှည် ထားနိုင်ဖို့ လိုရင်းပဲ။ စိတ်ကလေးက ရင်ထဲမှာ ထားနော်။ ပေါ်တာမှတ်။ အဓိဋ္ဌာန် လိုက်ဆိုကြ။ လက်အုပ်မချီနဲ့နော်။ နေသားတကျလေးထားကြ။ အဓိဋ္ဌာန်ဆို ပေမယ့် မလှုပ်မယှက် မပြင်ဘဲနဲ့ နေပါ့မယ်ဆိုတဲ့ အဓိဋ္ဌာန်တော့ မဟုတ်ဘူး။

ဤအဓိဋ္ဌာန်ကတော့ တစ်နာရီ ထိုင်မယ်ဆိုပါတော့။ ထိုင်တဲ့အတွင်းမှာ ပေါ်တာမှတ်၍ ထိုင်ပါမယ်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ထားတဲ့ အဓိဋ္ဌာန်ပါပဲ။ မလှုပ်မပြင်ဘဲ နှင့်လည်း ပေါ်တာမှတ်ရမယ်။ မနေနိုင်လို့ ပြင်တော့မယ်ဆိုရင်လည်း ပေါ်တာ မှတ်ပြီးတော့ ပြင်ရမယ်။ ပြင်ပြီးတော့လည်း ပေါ်တာမှတ်ပြီး နေပါ့မယ်လို့ အဓိဋ္ဌာန်လည်း ကွဲအောင် မှတ်ကြနော်။

အဓိပ္ပာယ်ပြည့်

အားလုံး လိုက်ဆိုကြ။ တပည့်တော်များသည် ယခုအချိန် ကစ၍ တစ်နာရီ တိတိ ခန္ဓာကိုယ်မှာ ပေါ်ရင်သိ၊ သိရင်ပျက်၊ ပေါ်သိပျက် ပေါ်သိပျက်၊ မှတ်သားနေ ပါ့မယ်။ မှတ်နေတုန်းမှာ ငိုက်သမ်းပျင်းဝေ စိတ်လေ စိတ်လွင့်၊ စိတ်ကူးအရှောင် နေတာ ပေါ်ခဲ့ပါလျှင် ချက်ချင်းပင် ဖျောက်ပစ်ပြီး သကာလ အမှတ်နဲ့သာ တစ်နာရီ တိတိ နေပါ့မယ်။ မှတ်နေတုန်းမှာ ရပ်တာကို မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် မြင်ခဲ့ပါလျှင် ထူးထူးခြားခြား အနေမျိုးဖြင့် ပြနိုင်ပါစေသတည်း။

တရားထိုင်ကြပေတော့။ ကိုယ်ကို တောင့်တောင့်တင်းတင်းကြီးလည်း လုပ်မထားနဲ့။ ခပ်လျော့လျော့ကလေး စိတ်ကို ရင်ထဲမှာ စိုက်လိုက်။ အမြင်သန်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ရင်ထဲကို စိုက်လိုက်။ စိတ်ကလေး စင်ကြယ်သည်ထက် စင်ကြယ်အောင် ဇွဲကောင်းကောင်းနဲ့ စိုက်ထားလိုက်။ အမြင်မသန်သေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ရင်က နေပြီးတော့ ပေါ်တိုင်းပေါ်တိုင်း ပေါ်တဲ့နေရာကို လိုက်မှတ်ကြ။ ကဲ-ထိုင်ပေတော့။ အချိန်စေ့ရင် သတိပေးမယ်နော်။

မှတ်ချက်။ ။ တစ်နာရီတိတိ ထိုင်သော ဣရိယာပုတ်ဖြင့် တရား မှတ်နေပါသည်။

တစ်နာရီတော့ ပြည့်သွားပြီ။ အချိန်ပြည့်သွားပြီ။ အမှတ်ကို လက်မလွတ် စေနဲ့။ မျက်လုံးလည်း မဖွင့်နဲ့။ ပေါ်တာ မှတ်ပြီးတော့ ဖြည်းဖြည်းလေး ပြင်ကြစမ်း။ လက်ပြင်ချက်ရင် လက်ထဲကို စိတ်ဖြန့်။ ခြေပြင်ချင်ရင် ခြေထဲကို စိတ်ဖြန့်။ ပေါ်တာမှတ်၍ ဖြည်းဖြည်းပြင်ကြပါလို့ ဆိုလိုသည်။ သတိတော့ မလွတ်စေနဲ့နော်။ (မှန်ပါ ဘုရား)။

ပြင်နေရင်းနဲ့ ရပ်တာမြင်ချင်လည်း မြင်တတ်တယ်။ ဒီကနေ့တော့ တရား စစ်မယ်။ ပါးစပ်နဲ့တော့ မလျှောက်ရဘူး။ လက်အုပ်နဲ့ လျှောက်ရမယ်။ ယောဂီ များတော့ တစ်ယောက်ချင်း တရားမစစ်နိုင်ဘူး။ တရားထိုင်တာ တော်တော် ကလေးကော မြင်ရဲ့လား။ (မြင်ပါတယ် ဘုရား)။

တရားမြင်တာက တစ်ကိုယ်လုံး မြင်တာ။ ဟိုကွက်ကွက် ဒီကွက်ကွက် မြင်တာ နှစ်မျိုး ရှိတယ်နော်။ ယခု တရားထိုင်တာကို ပြောတာ။ နောက်က တရားထိုင်တာကို ပြောတာ မဟုတ်ဘူးနော်။ တစ်ကိုယ်လုံးမြင်တဲ့ ယောဂီ လက်အုပ်ချီပါ၊ လက်အုပ်ချီပါ။ အဲဒါ တရားစစ်တာပဲ။ လက်အုပ်ချီတဲ့ ယောဂီတွေ

ဟာ တစ်ကိုယ်လုံး မြင်ရဲ့လား။ (မြင်ပါတယ် ဘုရား)။ လက်အုပ်မချီတဲ့ ယောဂီတွေဟာ တစ်ကိုယ်လုံး မမြင်လို့ပေါ့။

တစ်ကိုယ်လုံးမြင်တဲ့ လူဆိုတာလည်း တစ်ပြိုင်နက်မြင်တဲ့လူ။ ကွက်ကွက်နဲ့ တစ်ကိုယ်လုံးစပ်အောင် မြင်တဲ့လူလို့ နှစ်မျိုးရှိတယ်။ တစ်ပြိုင်နက် တစ်ကိုယ်လုံး မြင်တဲ့ယောဂီ လက်အုပ်ချီထားပါ။ ကွက်ကွက်လေးမြင်တဲ့ ယောဂီ လက်ချလိုက်ပါ။ ယခု လက်အုပ်ချီထားကြတဲ့ ယောဂီတွေဟာ တစ်ကိုယ်လုံး တစ်ပြိုင်နက် မြင်တဲ့ ယောဂီတွေပဲ။

ဒါ တစ်ကိုယ်လုံး တစ်ပြိုင်နက်မြင်တဲ့ ယောဂီဆိုတာ သိပြီ။ လက်အုပ်ချလိုက်၊ ကွက်ကွက်ကလေး မြင်တဲ့ ယောဂီရှိရင် လက်အုပ်ချီပါ။ ဟိုကွက်ကွက် ဒီကွက်ကွက် မြင်တဲ့ ယောဂီ၊ ခေါင်းပိုင်းမြင်လိုက်၊ ကျောရင်မြင်လိုက်၊ အောက်ပိုင်းပေါင် ခြေသလုံးမြင်လိုက် ဟိုကွက်ကွက်၊ ဒီကွက်ကွက် မြင်တဲ့ ယောဂီရှိရင် လက်အုပ်ချီပါ။ တစ်ကိုယ်လုံး တစ်ပြိုင်နက် မြင်တဲ့ ယောဂီတွေ လက်ချထား။ ယခု ကွက်ကွက်ကလေး မြင်ရတဲ့ ယောဂီတွေ စစ်တာ။ ကွက်ကွက်ကလေး မြင်တဲ့ ယောဂီတွေလည်း မြင်တဲ့အချိန်နဲ့ မမြင်တဲ့အချိန် နှစ်မျိုး ရှိတယ်။

မြင်တဲ့အချိန် များတဲ့ယောဂီ လက်အုပ်ချီမြဲတိုင်း ချီပါ။ မြင်တဲ့အချိန်နည်းတဲ့ ယောဂီလက်ချထား။ အမြင်များတဲ့ ယောဂီ ချီမြဲချီထား။ ယခု လက်အုပ်ချီတဲ့ ယောဂီများ ကွက်ကွက်မြင်တဲ့နေရာ အမြင်များတယ် ခေါ်တယ်။ ကဲ လက်ချလိုက်ကြ။

ခန္ဓာမှာ ပူတာ အေးတာ နှစ်မျိုးရှိတယ်။ တိုးပြီးတော့ အေးတာ၊ လျော့ပြီးတော့ အေးတာ၊ တန့်ပြီးတော့ အေးတာ။ အဲဒီ ပူတာ အေးတာ နှစ်ခု ဖြစ်ပျက်ပုံကလေးကို သိတဲ့ ယောဂီရှိရင် လက်အုပ်ချီပါ။ သိတဲ့အချိန် မသိတဲ့အချိန် နှစ်မျိုးရှိတယ်။ သိတဲ့အချိန်များရင် လက်အုပ်ချီမြဲတိုင်း ချီထား။ သိတဲ့အချိန်နည်းတဲ့ ယောဂီလက်ပြန်ချထား။ ဒါကတော့ အမြင်များတဲ့ ယောဂီ ရှိပါလိမ့်မယ်။

အပူကလေးရှိနေတဲ့ချိန်မှာ ရှိန်းရှိန်းကလေး ပါတတ်တယ်။ ရွရွကလေး ပါတတ်တယ်။ ဖျင်းဖျင်းကလေး ပါတတ်တယ်။ သုံးမျိုး၊ အဲဒီသုံးမျိုးသိတဲ့ ယောဂီဆိုရင် လက်အုပ်ချီမြဲတိုင်း ချီပါ။ တစ်ယောက်မကျန် သိတတ်ပါတယ်။ ရှိန်းရှိန်းတော့ ပါတတ်တာ များတာပဲ။ ရွရွလည်း ပါတတ်တာ များတယ်။ ဖျင်းဖျင်းလည်း ပါတတ်တာ များတယ်။ စစ်စစ်လည်း ပါတတ်တာ များကြပါ

တယ်၊ မပါတဲ့ ယောဂီဆိုရင် လက်ချထား။ ချမြဲတိုင်း ပြန်ချထားပါ။

လက်ချထားတဲ့ ယောဂီဟာ ရှိန်းရှိန်း စသည် မမြင်ဘူးပေါ့၊ မမြင်လည်း ကိစ္စမရှိဘူး။ မြင်တဲ့ဥစ္စာတွေဟာ သိပ်များတာပဲ။ ရင်ထဲမှ ဒိတ်ဒိတ် ဒိတ်ဒိတ်နဲ့ သွေးကျနေသလို ဖြစ်ပါတယ်။ ရင်တဒိတ်ဖြစ်စေ၊ တစ်ကိုယ်လုံး ဒိတ်ဖြစ်စေ၊ ကွက်ကွက်ကလေး ဒိတ်ဖြစ်စေ၊ မမြင်တဲ့ ယောဂီရှိရင် လက်ချပါ။ မြင်တဲ့ ယောဂီတွေ လက်အုပ်ချီထားပါ။

ဒိတ်ဒိတ်မြင်တာ အမြင်များတယ် နည်းတယ် နှစ်ခုရှိတယ်။ အမြင်နည်း တဲ့ ယောဂီတွေ လက်ချထား။ အမြင်နည်းပါတယ်ဘုရားဆိုရင် လက်ချထား၊ ယခုဟာ အမြင်များတဲ့ ယောဂီတွေ များကြပါတယ်၊ ဒိတ်ဆိုရင် သိရဲ့လား (သိပါတယ် ဘုရား)။

သိလိုက်ရင် ပျက်သွားမယ်နော်။ ဒိတ်ဆို သိပျက်၊ ဒိတ်ဆို သိပျက်၊ ဒိတ်သိပျက် ဖြစ်ပစေ။ ခန္ဓာမှာ ကြက်သီးထသလို ဟုန်းခနဲ၊ ဖြန်းခနဲ၊ စိမ့်ခနဲ သိမ့်ခနဲဟာ ဒါ ပီတိတွေ ခေါ်တယ်။ အဲဒါလေးတွေ မမြင်တဲ့ ယောဂီရှိရင် လက်ချပါ။ တယ်မြင်တဲ့ ယောဂီများ ပါကလား။ ကြက်သီးဆိုတာ အပူရှိန်ကြောင့်လည်း ဟုန်းကနဲ ဖြစ်တယ်။ ပီတိကြောင့် ဟုန်းခနဲ ဆိုတာ နည်းနည်းကလေး အအေးဓာတ် ပါတယ်၊ စိမ့်ခနဲ၊ ဖြန်းခနဲ၊ သိမ့်ခနဲ အဲသလို နည်းနည်းကလေး ချမ်းသာမှုကလေး ပါလာတတ်တယ်။

အပူရှိန်ကြောင့် ဟုန်းခနဲ ဖြစ်တာကတော့ နည်းနည်းဆင်းရဲတယ်၊ သူက ပူရှိန်ဟပ်တာကိုး၊ အဲဒါ ကိစ္စမရှိပါဘူး၊ ပါရင်လည်း ပါပစေ၊ ပါရင်လည်း ဒီကြက်သီးကို မက်မနေနဲ့၊ ဖြန်းဆိုရင် သိပျက်ကပ်၊ သိမ့်ကနဲဆိုရင် သိပျက်ကပ်၊ ဟုန်းခနဲဆိုရင် သိပျက်ကပ်၊ သိပျက်သာ ကပ်ပေးလိုက်၊ ဘာမှသာယာမှုမရှိစေနဲ့၊ ကြည့်လည်းမနေနဲ့၊ ဝိပဿနာအလုပ်ဟာ ဒီ သိပျက်ကပ်နေတာပဲ၊ လမ်းမဆုံး မချင်း သိပျက်သာ ကပ်ပေတော့။ ခြေအုံ၊ နကျယ်အုံ၊ ပုရွက်ဆိတ်အုံကြီးများ ကဲ့သို့ အုံကြွနေသလို ခန္ဓာမှာ ပေါ်တတ်တယ်၊ တကယ့် အလောင်းကြီးတွေလို့ လည်း စိတ်က ထင်တတ်တယ်၊ အဲသလိုကော တွေ့ကြရဲ့လား (တွေ့ပါတယ် ဘုရား)။

တွေ့တဲ့ယောဂီ လက်အုပ်ချီစမ်း၊ မြင်တဲ့ယောဂီ တယ်များပါကလား၊ မတွေ့တဲ့ ယောဂီလက်ချထား၊ အဲဒါမျိုးတွေ့ရင်လည်း သိပျက်သာ ကပ်ပေးလိုက်။

ဘာမဆို သိပ်ပျက်သာ ကပ်ပေးလိုက်၊ အဖျက်ဘက်သာ ချီမှတ်လိုက်။ လှုပ်လှုပ် လှုပ်လှုပ်၊ ဖျတ်ဖျတ် ဖျတ်ဖျတ်၊ ဆတ်ဆတ် ဆတ်ဆတ်၊ ရိပ်ရိပ် ရိပ်ရိပ်၊ အဲဒါ ကတော့ မြင်တဲ့လူ ရှိရဲ့လား (ရှိပါတယ် ဘုရား)။ မမြင်သေးတဲ့ ယောဂီရှိရင်လည်း လက်ချလိုက်ပါ။ မြင်တဲ့ယောဂီ လက်အုပ်ချီထား။ လှုပ်လှုပ် လှုပ်လှုပ်၊ ဖျတ်ဖျတ် ဖျတ်ဖျတ်၊ ဆတ်ဆတ် ဆတ်ဆတ်၊ ရိပ်ရိပ် ရိပ်ရိပ်နဲ့ တယ်အပျက်မြန်ပါကလား၊ အပျက်မြန်တယ် ခေါ်တယ်။

ယခု တရားထိုင်တဲ့အတွင်းမှာ ဟုတ်ကဲ့လား၊ (ဟုတ်ပါ ဘုရား)။ အခု တရားထိုင်တဲ့အတွင်း မေးတာနော်၊ လက်ချလိုက်ကြတော့၊ ကျေနပ်လောက်စရာ ရှိပါပြီ၊ နောက်က ထိုင်ခဲ့တာ ပြန်စစ်မယ်၊ ရှေ့ထိုင်ခဲ့တာတွေ ပြန်စစ်မယ်နော်၊ ရှေ့ရက်က ထိုင်ခဲ့ကြတာရော မြင်ကြရဲ့လား၊ (မြင်ပါတယ် ဘုရား)၊ အခု မြင်သလိုကော မြင်ကြရဲ့လား၊ (မြင်ပါတယ် ဘုရား)။ ကိုယ့်နေရာမှာ ထိုင်နေတာ ထက် ဆရာသမားရှေ့မှာ ထိုင်တာ ဘယ်ဒင်းက ပိုမြင်ကြသလဲ၊ (ဆရာရှေ့မှာ ထိုင်တာက ပိုမြင်ပါတယ် ဘုရား)။ ဒါက (တင်းပြည့်၊ ကျပ်ပြည့်) တယ်ကောင်း တယ်၊ ဆရာသမားက သတိပေးနေတော့ ပိုပြီး မြင့်လာတတ်တယ်။ ပိုမြင်မှန်း သိရင် ဆရာသမားရှေ့မှာ ထိုင်ရတာ စိတ်မပျက်နဲ့နော်။ (မှန်ပါ ဘုရား)။

အချိန်ရရင် ရသလို ထိုင်မယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကလေးကလည်း ပေါ်ပါစေ၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ တင်းပြည့် ကျပ်ပြည့် တို့ရတယ်၊ ဆရာသမားလည်း သတိ ပေးတယ်၊ တို့ကလည်း သတိပေးသလောက် ထိုင်ကြတယ်၊ ထိုင်သလောက်လည်း ကရားတွေ တိုးတက်ပြီး မြင်ကြတယ်။ ဆရာသမား ခိုင်းသလို ထိုင်ချင်စမ်းဘိ နော်လို့ စိတ်ကလေးကိုလည်း ဆန္ဒကလေး ပြင်းပြပါစေနော်။ (မှန်ပါ ဘုရား)။

နံနက်တိုင်း နံနက်တိုင်း ဆရာသမားရှေ့မှာ လာထိုင်ရမှာပဲ၊ ကိုယ့်နေရာ မှာကို အိပ်လျက်ကော အားထုတ်ကြရဲ့လား။ (အားထုတ်ပါတယ် ဘုရား)။ ကြာကြာကော အိပ်မှတ်ရဲ့လား၊ (မှတ်ပါတယ် ဘုရား)။ လုံးလုံးအားထုတ်တာ ပြောတာနော်၊ အဓိဋ္ဌာန်ကလေးကော ရံခါ ရံခါ ပါပါစေနော်။

စိတ်ဘယ်မှာထား (ရင်မှာပါ ဘုရား)။ ဘာလုပ်နေ (ကိုယ်မှာပေါ်တာ ငါးမျိုး မှတ်နေပါ ဘုရား)။ မြင်ကော မြင်ရဲ့လား၊ (မြင်ပါတယ် ဘုရား)။ မမြင်တာနဲ့ မြင်တာ ဘယ်ဟာက များသလဲ (မြင်တာက များပါတယ် ဘုရား)။ အဲဒါတော့ လက်အုပ်မချီခိုင်းတော့ဘူး၊ အမြင်နည်းရင် ကြိုးစားပေါ့။ အမြင်နည်း

တယ်ဆိုရင် အသက်ရှူလို့ လှုပ်တာမှတ်။ မတွေ့သေးဘူးဆိုရင် ရင်ဘတ်ပေါ် လက်တင် လက်အောက်ကိုကြည့် ကြည့်ရင် လှုပ်တာ တွေ့တတ်တယ်။ လှုပ်တာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး တစ်ချက်ရှူ တစ်ချက်လှုပ်၊ တစ်ချက်ရှူ တစ်ချက်လှုပ်၊ လှုပ်တိုင်း လှုပ်တိုင်း လှုပ်တာသိတော့ အသက်ရှူလိုက်ရင် ဗိုက်ဖောင်းလေဝင်၊ ရှိုက်လိုက်ရင် ဗိုက်ပိန် လေထွက်နော်။ (မှန်ပါဘုရား)။

ပေါင်ရင်းသာ ကပ်ကြည့်၊ ရှိန်းကနဲ၊ ရှိန်းကနဲ ပေါင်ရင်းက ပေါင်လယ်၊ ဒူး၊ ခြေသလုံး၊ ခြေမျက်စိ၊ ခြေဖဝါးထိအောင် ရှိန်းကနဲ၊ ရှိန်းကနဲ၊ တော်တော် ကြာကျ ရှိန်းရှိန်းကတစ်မျိုး၊ ရွရွ ရွရွကတစ်မျိုး၊ ဖျဉ်းဖျဉ်းနဲ့ တစ်မျိုး၊ စစ်စစ် စစ်စစ်က တစ်မျိုး၊ ဟုန်းကနဲ ဖြန်းကနဲ ကြက်သီးထသလိုက တစ်မျိုး အမျိုးမျိုး ပေါ်နေကြပါတယ်။

လုပ်တတ်ရင် နည်းကျကျ မှတ်တတ်ရင် တတ်လွယ်တယ်။ အသက်မရှူဘဲတော့ မနေနိုင်ကြဘူး၊ အသက်တော့ ရှူကြတာချည်းပဲ ရှူရင်တော့ တွေ့မှာပဲ၊ သမာဓိတစ်ချက်ရတာနဲ့ အခုလို တွေ့မှာပဲ၊ အိပ်လျက် အားထုတ်လို့ မြင်ကြပြီနော်။ (မှန်ပါဘုရား)။ မြင်တဲ့နေရာမှာလည်း အမြင်လည်း များကြတယ်နော်။ (မှန်ပါဘုရား)။

မြင်တဲ့နေရာမှာ နေရာတိုးတိုးမြင်တာက တစ်မျိုး၊ အချိန်တိုးတိုးမြင်တာ တစ်မျိုး၊ နှစ်မျိုး ရှိတယ်။ နေရာတိုးမြင်တာများပုံ - ပထမအိပ်လျက် အားထုတ်လိုက်တာ ခေါင်းပိုင်းလောက် မြင်တယ်ဆိုပါတော့၊ နောက်တော့ အောက်ပိုင်း တစ်စတစ်စ တိုးတိုးမြင်လာတာ နေရာ တိုးမြင်တာ ခေါ်တယ်။

အချိန်တိုးမြင်တာက ပထမတုန်းက တစ်ခါ အိပ်လျက် အားထုတ်လျှင် တစ်ချက်နှစ်ချက်လောက် လေးငါးဆယ်ချက်လောက် ဆယ့်ငါးချက်လောက် ဒီလို တိုးတိုးမြင်လာတယ်။ ဟော နောက်တစ်ခါ အိပ်လျက်မှတ်တဲ့အခါမှာ ရေတွက်လို့ကို မနိုင်တော့ဘူး၊ ဖျဉ်းကနဲဆို ပျက်သွား၊ စစ်ခနဲဆို ပျက်သွား၊ ရှိန်းခနဲဆို ပျက်သွား၊ အဲဒီလို သိပျက် သိပျက်တွေဟာ ရေတွက်လို့ကို မရနိုင်ပါဘူး၊ ရေတွက်လို့ မရဘူးဆိုရင် အချိန်တိုးပြီး များပြီး မြင်ပုံပဲတဲ့။ ကြိုးစားသာ အားထုတ်ပေတော့။ ရှင်းပါရဲ့လား။ (ရှင်းပါဘုရား)။

စကြိုကော လျှောက်ပြီး အားထုတ်ရဲ့လား၊ (အားထုတ်ပါတယ် ဘုရား)။ ရာသီဥတုကောင်းလျှင် ကောင်းသလောက် လမ်းလျှောက် မှတ်ပေး။ မီးတွေက

လည်း ထိန်လို့ လမ်းကလည်း ရှင်းလင်းနေရင် လမ်းလျှောက်မှတ်ပေး။ ဆိတ်ငြိမ် တဲ့အခါ အချိန်ရသလို ဆက်လျှောက်ပေး။

ဘယ်လှမ်းရင် ဘယ်ခြေသို့ စိတ်ဖြန့်၊ ကြွတုန်းပေါ်တာမှတ်။ မြောက် တုန်းပေါ်တာမှတ်၊ အောက်ချလိုက်တုန်း ပေါ်တာမှတ်၊ ညာလှမ်းရင် ညာခြေ အောက်သို့ အတွင်းဖြန့်ဖြန့်၊ ကြွတုန်း ပေါ်တာမှတ်၊ မြောက်ထားတုန်း ပေါ်တာ မှတ်။ အောက်ချလိုက်ရင် ချထားတုန်း ပေါ်တာမှတ်၊ အဲဒီလို မှတ်နော်။ (မှန်ပါ ဘုရား)။

အတွင်းဖြန့်ဖြန့်မှတ်၊ အပြင်မမှတ်ရဘူး၊ မှားလို့ပြောတာ မဟုတ်ဘူး နော်။ ဆရာတော်များက အတွင်းသမားမို့ အတွင်းကိုသာ ဖြန့်၍ အတွင်းမှာ ပေါ်တုန်းပေါ်ခိုက်ကို မှတ်ရပါတယ်။

လမ်းလျှောက်မှတ်ပုံ ပြောရဦးမယ်၊ လမ်းကို ကြည့်ထား။ လမ်းတိုရင် ဆယ်ခေါက်လောက် မှန်းလျှောက်၊ လမ်းရှည်ရင် ငါးခေါက်လောက် မှန်းလျှောက်၊ မြင်မြင် မမြင်မြင် လျှောက်လိုက်၊ လျှောက်ပြီးရင် နှစ်မိနစ်လောက် ရပ်လိုက်၊ မြင်မြင် မမြင်မြင်ဆက်လျှောက်၊ ငါးခေါက် ဆယ်ခေါက်လောက် မြင်မြင် မမြင်မြင် နှစ်မိနစ်လောက် ရပ်။ အဲဒီလို လျှောက်ရာက မလျှောက်နိုင်တော့ဘူး ဆိုရင် အိပ်ရာထဲသွား စောင့်ကလေး သင်္ကန်းကလေး ခြုံ၊ ပက်လက်လှန်ပြီးတော့ အိပ်၊ မျက်လုံးမှိတ်ပြီး စိုက်လိုက်တာ အထက်ကနေပြီး အောက်ခြေဖဝါးထိအောင် စိုက်လိုက်စမ်း၊ ခွေးသေကောင်ပုပ် လင်းတဆွဲသလို တရွရွ တမွမွ တဖျစ်ဖျစ် တလှစ်လှစ် တစစ်စစ်နဲ့ ရတရာမရှိအောင် ညနေပိုင်းဆိုရင်လည်း အိုက်စပ်စပ် ဖြစ်မယ်။ နေ့လယ်ပိုင်းဆိုရင်လည်း ချွေးတွေတောင် ထွက်ဖြစ်လာတတ်တယ်။ နွေရာသီဆို သာပြီး ချွေးတစိုစို ဖြစ်လာတတ်တယ်။ အဲဒါ လမ်းလျှောက်တတ်ဖို့ပဲ၊ လမ်းလျှောက်တော့ကော မြင်ရဲ့လား (မြင်ပါတယ်ဘုရား)။ မြင်တယ်နော် ကြိုးစားကြ။ ခုနကပြောသလို လျှောက်ရင် ရပါတယ်။ နည်းနည်းရရင် များများ ရအောင် ကြိုးစားပြီးတော့ လျှောက်အားထုတ်ပေါ့။ နောက်တော့ မြင်လာလိမ့် မယ်။ ခရီးသွားလည်းကောင်း၊ ကျောင်းကန်ဘုရားသွားလည်းကောင်း၊ မြို့ကြီးတွေ မှာဆိုရင်လည်း ရွှေတိဂုံတို့၊ ရွှေမော်ဓောတို့၊ မဟာမြတ်မုနိဘုရားများတို့ကို ကုန်းကြောင်းသွားရင် အလွန်ကျေးဇူးများတယ်။

လှမ်းတိုင်းလှမ်းတိုင်း ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်၊ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက် အဲဒီလို မြင်လာမယ်ဆိုရင် တရားအဖော်ရတယ် ခေါ်တယ်။ လူနဲ့သွားလည်း လူအဖော် ကတော့ စကားတပြောပြောနဲ့ သွားလို့သာ အဖော်ခေါ်ရတယ်။ ညောင်းတယ် ခေါ်တယ်။ ညောင်းတယ်မျိုး၊ ထိုင်လိုက်ကြဦးစို့ဆိုရင် ချွေးတွေက အရမ်းကျ၊ အပူ အခိုးတွေက ထပြီး ရင်ထဲလည်း တဒိတ်ဒိတ်နဲ့ ခုန်နေတာပဲ။ တစ်ကိုယ်လုံး ချွေးတွေ စိုပြီးတော့ အပူတွေ ရိုက်သလို ဖြစ်နေတတ်တယ်၊ မောတယ်။

တရားအဖော် အမှတ်ကလေးနဲ့သွားပြီဆိုရင် ညောင်းခြင်းလည်းမရှိ၊ ထုံခြင်းကျဉ်ခြင်းမရှိ၊ ပေါင်ပိုးခိုခြင်း၊ ခြေထောက်နာခြင်းလည်း မရှိ၊ သွားတဲ့အခါ ကြွလိုက်လည်းပဲ ခြေထောက်နဲ့ မမြင်တော့ဘူး၊ ပထမပူရှိန်းပူခိုးလောက် မြင်ရ တယ်၊ နောက်တော့ ရိုးရိုးရွရွ၊ ဖြိုးဖြိုးဖျဉ်းဖျဉ်း၊ စိုးစိုးစစ်စစ် စသည်ဖြင့် ပထဝီဓာတ် တွေ မြင်နေရတယ်၊ နောက်တော့ ဒါတွေ ပျောက်သွားရော၊ အပူရှိန်လည်း ပျောက်၊ ပထဝီတွေလည်း ပျောက်၊ လေဓာတ်ပါတယ်၊ လေဓာတ်ပါလာလို့ရှိရင် ဘာတွေ ကြွလို့ ဘာတွေချနေမှန်းလည်း မသိဘူး၊ မီးရထားလမ်း ဇလီဖားတုံးပေါ် လှမ်းနေ တဲ့အခါ ဘာတွေလှမ်းလို့ ဘာတွေ ချနေမှန်း မသိတော့ဘူး။ အချက်ကျကျလေးပဲ သူ့ဟာသူ ကြွလိုက် ချလိုက် ကြွလိုက် ချလိုက်၊ အဲသလိုပါပဲတဲ့။

ချီပါသားများ ထမ်းပိုးကောင်း ပြိုင်သလို ထမ်းပိုးအဖျား ကော့ကော့ ကလေး အထက်သားထမ်းတာ တွေ့ဖူးမှာပေါ့၊ ပထမတော့ ငါ့ထမ်းပိုးကလေး ဟာ ပခုံးထိသေးတယ်၊ ပခုံးထိသေးတယ်နဲ့၊ ပခုံးကလေးနဲ့ ထမ်းသွားတယ်။ နောက်တော့ ငါ့ထမ်းပိုးကလေးဟာ ပခုံးမထိတော့ဘဲ ညွတ်ပဲ့ပဲ့နဲ့ သူ့ဟာသူ ထမ်းပိုးကပဲ ထမ်းသွားတယ်လို့ ထင်ရသလို ချီပါသားထမ်းပိုးပြိုင်တဲ့ ဥပမာလို ပထမတော့ ခြေထောက်တွေ ကြွသေးတယ်၊ ကြွသေးတယ်၊ ကြွလိုက် မြှောက် လိုက် ချလိုက် ကြွလိုက် မြှောက်လိုက် ချလိုက် နည်းနည်းကလေးတော့ ဖြစ်သေး တယ်၊ နောက်တော့ ခြေထောက်လည်း မရှိတော့ဘူး၊ အပူလည်း မရှိတော့ဘူး၊ ရွရွမွမွဆိုတဲ့ ပထဝီဓာတ်တွေလည်း ဘာမှ မရှိတော့ဘူး၊ လေချည်းပဲ။

အဲဒီလိုအခါကျတော့ ခြေထောက်ကို ဘယ်သူမလို့ ဘယ်သူက ကြွမှန်း လည်း မသိတော့ဘူး၊ အဲဒါ သူ့ဟာသူ အခန့်သင့်ကလေး ကြွလိုက် မြှောက်လိုက် ချလိုက်၊ ကြွလိုက်၊ မြှောက်လိုက်၊ ချလိုက်နဲ့ နေ့ချင်းပြန်မသွားနိုင်တဲ့လူဟာ နေ့ချင်း ပြန်သွားနိုင်ပါတယ်။

မောခြင်း၊ ပန်းခြင်း ဘာမှ မရှိတော့ဘူး။ အဲဒါ တရားအဖော်နဲ့သွားတာ၊ တရားအဖော်ဟာ တယ်ပျော်မွေ့စရာ ကောင်းတယ်။ ဒါကြောင့် တစ်ချို့တရားဝါသနာပါတဲ့သူဟာ နင်တို့ရှေ့က သွားနှင့်ကြ၊ ငါက နောက်က လိုက်ခဲ့မယ်။ အဲဒါ တရားနဲ့ အဖော်လုပ်တာ အင်မတန် ချမ်းသာတယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။

အဲဒီလို ကျောင်းကန်ဘုရား သွားတဲ့နေရာမှာ ဆိုလို့ရှိရင်လည်းပဲ ဖြစ်ပျက်နဲ့ သွားတယ်ဆိုရင် ကျောင်းကန်ဘုရား မရောက်သေးခင် ဖြစ်ပျက်ရပ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကြီးကို မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် လှမ်းမြင်တတ်တယ်လို့ မှတ်တော့။ ဣရိယာပုတ်လေးပါးနဲ့ မှတ်ပုံပဲ။

နောက်ပြီးတော့ သမ္မဇညပဗ္ဗအရ မှတ်ပုံကတော့ လက်ကွေးတာ၊ ဆန့်တာ ပေါ်တာ မှတ်ပြီး ကွေးကြနော်။ ခြေထောက်ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ် ကိုယ်ကြီးတွေ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်ဆိုတာကလည်းပဲ ပေါ်တာ မှတ်ပြီးတော့ ကွေးကြ၊ ဆန့်ကြပါလို့ ဆိုလိုတယ်။

ကွေးတတ်၊ ဆန့်တတ်ရဲ့လား။ (တတ်ပါတယ် ဘုရား)။ သတိတော့ မလွတ်ပါစေနဲ့၊ မလွတ်ပါစေနဲ့။ သတိလွတ်ရင် ချက်ချင်းသိ၊ သူ့နေရာသူ ပြန်ထား၊ အမှတ်နဲ့ပြန်ပြန်ကွေး၊ ပြန်ပြန်ဆန့်ကြနော်။ ဘာလေးဖြစ်ဖြစ်ကိုင်ရင် ပေါ်တာမှတ်ပြီး ကိုင်၊ သတိလွတ်မိရင် ပြန်ချ။ ပေါ်တာ မှတ်ပြီးတော့ ဖြည်းဖြည်း ဖြည်းဖြည်းကိုင်ကြ။ ရေခွက်တွေ ကိုင်တဲ့အခါ အင်္ကျီလုံချည် သင်္ကန်းတွေကိုင်တဲ့အခါ ပေါ်တာမှတ်ပြီး ဖြည်းဖြည်း ဖြည်းဖြည်း ကိုင်ကြပါ။

ရေချိုးရင် စုပြီးသွားမချိုးနဲ့၊ စုပြီး သွားချိုးတော့ လှချိုးတာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ရေချိုးတဲ့နေရာမှာလည်း တဖြန်းဖြန်းနဲ့ မလောင်းနဲ့၊ သူများ ကုသိုလ် လုပ်တဲ့နေရာ အလဟဿ မဖြစ်လေရအောင် ကိုယ့်ကျောပေါ်ကျတာ များပါစေ။ တစ်ချို့က ဝါသနာပါတာ လုပ်ကြတယ်။ ဖြန်းဖြန်း ဖြန်းဖြန်းနဲ့ ကျောပေါ်ကျတာ နည်းတယ်။ နောက်ကျတာက များတယ်။ အဲဒီတော့ အလဟဿ ရေတွေ ကုန်တာပေါ့။

အဲဒါတော့ ကိုယ်ပေါ်ကျအောင် ရေချိုး၊ ရေခွက်လောင်းတိုင်း လောင်းတိုင်း အအေးဓာတ်ရောက်၊ အပူဓာတ်ပျောက်သွားတာ။ တစ်ချက်တစ်ချက်နဲ့ နောက်လောင်းဖန်များလာတော့ အအေးဓာတ်ပေါ်လာ၊ အနွေးဓာတ် ပျောက်ရော၊ နောက်တော်လောက်ပြီဆိုရင်၊ အအေးဓာတ်ပျောက်၊ အနွေးဓာတ်

ရောက်လာပြန်ရော။ အင်္ကျီဝတ်လိုက်၊ ဘယ်လိုဖြစ်တယ်၊ စောင်ခြုံလိုက်၊ ဘယ်လို ဖြစ်တယ်၊ နေပူထဲသွားလိုက်၊ ဘယ်လိုဖြစ်တယ် မှတ်ကြ။ အဲဒီလို ရေချိုးတဲ့ အခါ မှတ်ကြနော်။ (မှန်ပါဘုရား)။

စားခန်းမှာကော မှတ်ရဲ့လား၊ ဆွမ်းစားတဲ့အခါ၊ လက်ဖက်ရည် သောက် တဲ့အခါ၊ မုန့်ပဲသွားရည်စာ စားတဲ့အခါ၊ လက်နဲ့ ကိုင်ပြီး ခွံ့ရင်ပါးစပ်ထဲ စိတ်ဖြန့်၊ ဝါးရင်လည်း ပါးစပ်ထဲစိတ်ဖြန့် ဆွမ်းတစ်လုတ်တစ်လုတ် ဟင်းတစ်လုတ် တစ်လုတ်၊ ဒါလည်း သူ့ဟာသူ မှတ်ပါ။ ပေါ်တာကို မှတ်ပါ။

အကြမ်းဖျင်းဘယ်လိုမြင်သလဲဆိုရင် ပထမ ပါးစပ်ဟလိုက်တယ်ဆိုရင် ပါးရေ၊ နားရေနစ်ခုမှာ ဘယ်ဘက်ပါးရေ နောက်ညာဘက်ပါးရေ တွန့်လိပ်ခွေ ပြီးတော့ ခေါင်းကျရင် ဒီနှစ်လုံး ခွပ်လိုက်သလို အရေနစ်ခု စုပြီးတော့ ဖြာကနဲ ဖြာကနဲ အောက်ကျလာတတ်တယ်၊ အဲဒီပြောတဲ့နေရာမှာ (အရေတွန့်တယ်၊ လိပ် တယ်ဆိုတာ) အရေက အမှား၊ တွန့်လိပ်က မှန်တယ်၊ မှားတာကို ဖယ်၊ မှန်တာ ကို ရည်ရွယ်ပြီး မှတ်ကြ။ ပထမတော့ ဤကဲ့သို့ ပါးရေကလေးများ ခွေပြီးတော့ တက်သွားမယ်ဆိုရင် သူတို့နှစ်ခု ဆုံလိုက်မယ်ဆိုရင် ဖြာခနဲ ပါးစပ်ဟတော့ ဘာနဲ့ ဟသလဲ၊ လေနဲ့ ဟတယ်၊ ဟပါများတော့ မီးပါတယ်၊ မီးနဲ့ လေနဲ့ နှစ်ခုပေါင်း လိုက်တော့ စားတုန်းမတ္တ ရှိန်းကနဲ၊ ရွက်ကနဲ၊ ဖျဉ်းကနဲ၊ ခစ်ကနဲ၊ ဟုန်းကနဲ စသည်တို့ဖြင့် အထက်ပိုင်းတွေမှာလည်း ပေါ်လာတယ်။ ပါးစပ်တွေမှာလည်း ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီလို ပေါ်လာမယ်ဆိုရင် ရွရွနဲ့စားတယ်။ ဖျဉ်းဖျဉ်းနဲ့ စားတယ်။ စပ်စပ်နဲ့ စားတယ်။ လှုပ်လှုပ်နဲ့ စားတယ်။ ဖျတ်ဖျတ်နဲ့ စားတယ်။ အမှုန့်နဲ့ စားတယ်။ အပူနဲ့ စားတယ်။ သူ့ဟာသူ ပေါ်တယ်။ အရှိန်နဲ့ စားတယ်။ သူ့ဟာသူ ပေါ်လာတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ချုံးလိုက်ရင် အပူဆိုရင်လည်း ဖြစ်ပြီး ပျက်သွား။ အအေး ဆိုရင်လည်း ဖြစ်ပြီး ပျက်သွား။ လှုပ်လှုပ်ရွရွဆိုရင်လည်း ဖြစ်ပြီးပျက်သွား။ ဖြစ်ပျက်နဲ့စားတယ်။ ဖြစ်ပျက်နဲ့ စားမယ်ဆိုရင်လည်း အမြင်လည်း သန်မယ် ဆိုရင် ဖြစ်ပျက်ဆုံးတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို စားတုန်း မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက် ပြုနိုင်တယ်။ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုတာ ရှင်းရှင်းမှတ်ပေတော့။ ရှင်းပါရဲ့လား (ရှင်းပါတယ် ဘုရား)။

အဲဒါ စားခန်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး နည်းပေးတာ၊ ဘာပဲလုပ်လုပ် အမှတ် ကတော့ မလွတ်စေနဲ့နော်။ သတိရောထားတဲ့အချိန် မထားတဲ့အချိန် ဘယ်ဒင်း က များသလဲ။ (ထားတဲ့အချိန် များပါတယ် ဘုရား)။ အမှတ်ရော လွတ်တဲ့အချိန် မလွတ်တဲ့အချိန် ဘယ်ဒင်းက များသလဲ။ (မလွတ်တဲ့အချိန်က များပါတယ် ဘုရား)။ မလွတ်တာများမှ အမှတ်လွတ်ရင် အသိကျဲတယ်။ မှန်ရဲ့လား (မှန်ပါတယ် ဘုရား)။

ပေါ်ရင် သိလိုက်ပေါ့။ ဘာပေါ်ပေါ် ပေါ်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် သိနေရ တယ်။ ပေါ်သိပျက် ပျက်ပျက်ပျက်ပျက် အပျက်မြန်တယ် ခေါ်တယ်။ ပေါ်တာ အရင်၊ သိတာအလယ်၊ ပျက်တာနောက်၊ အဲဒါ အနေးစား ခေါ်တယ်။ အဲဒါ အပျက်မြန်တယ် နေးတယ် ခေါ်တယ်။

အခုတော့ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ အပျက်မြင်တာ မြန်တယ်။ တစ်ပျက်ကို တစ်စက္ကန့်ထား၊ တစ်စက္ကန့် တစ်ပျက်ဆိုတော့ တစ်မိနစ် (၆၀)၊ တစ်နာရီ သုံးထောင့်ခြောက်ရာရရင် အမှတ်သည် ကျဲသလား စိပ်သလား (စိပ်ပါတယ် ဘုရား)။ စိပ်ရင် အမှတ်သည် မြန်သလား နေးသလား။ (မြန်ပါတယ် ဘုရား)။ မြန်လို့ရှိရင် လူများ သေခါနီးရင် အသက်ရှူ မြန်လာသလို အမောဆိုက်လာတော့ သေတော့မယ် သိလာရသလိုပဲ။

အမှတ်လည်း စိပ်တယ် မြန်လည်း မြန်တယ်ဆိုရင် အမှတ်ဆုံးတော့မှာ ပဲ။ အမှတ်စိပ်ဆုံးရင် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်လာပြီ။ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်လာရင် ဆုံးတဲ့နိဗ္ဗာန်ကြီးကို မြင်ရတော့မယ်ဆိုတာ ကိန်းသေ တစ်ချက်မှတ်ပေတော့။ ယုံကြည်ကြနော်၊ ယုံကြည်ရဲ့လား။ (ယုံကြည်ပါတယ် ဘုရား)။

ဆုံးတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကြီးကို မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် မြင်ချင်တယ်ဆိုရင် ခန္ဓာ ထဲ ဖြစ်ပျက်ကို နာနာမှတ်။ မှတ်တဲ့အခါမှာ စိပ်စိပ်နဲ့ မြန်မြန်ရအောင် မှတ်ပါ။ ဆောင်ပုဒ်။ ။ အမှတ်စိပ်မှ ကိလေစင်မည်၊ အမှတ်ကျဲက ကိလေဝင်မည်။ စိပ်စိပ်နဲ့ မြန်မြန်ရအောင် ခုနလို အကြမ်းတွက်၊ တစ်နာရီ သုံးထောင့်ခြောက်ရာ ရပါစေ။ ရချင်တယ်ဆိုရင် ငိုက်ခြင်း၊ သမ်းခြင်း၊ ပျင်းခြင်းဆိုတဲ့ အောက်ရန်သူ ထိနမိဒ္ဓ မလာစေနဲ့။ စိတ်လေစိတ်လွင့် အချောင်နေတဲ့ အထက်ရန်သူ ဥဒ္ဓစ္စ မလာစေနဲ့။ အဲဒါ သေသေချာချာ မှတ်ထားနော်။ (မှန်ပါတယ် ဘုရား)။

အဲဒီလို မငိုက်ဘူး၊ မသမ်းဘူး၊ မဝေဘူး၊ မပျင်းဘူး၊ စိတ်လေစိတ်လွင့် စိတ်ကူး အချောင်နေတာ မရှိဘူးဆိုရင် မှတ်စိပ်ကလေး၊ တစ်မိနစ်မှာ အမှတ် (၆၀) ရတော့မယ်ဆိုရင် မှတ်စိတ်ကလေးစိပ်စပ်နဲ့ မြန်လာမယ်၊ မြန်လာမယ်ဆိုရင် မှတ်စိတ်ဆုံးရင် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်နှင့်တကွ ဆုံးတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကြီးကို မြင်ရတော့မယ်ဆိုတာ ကျိန်းသေသာ မှတ်ကြပေတော့။

နောက် ရိပ်သာ မထွက်မချင်း ဆရာသမားရှေ့မှာ နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း လာအားထုတ်ရမယ်နော် ကြိုးစားကြ။ အချိန်ရသလောက် အချိန် အလဟဿ မဖြုန်းဘဲ ကြိုးစားအားထုတ်ကြပေတော့။

နေရေး၊ ထိုင်ရေး၊ စားရေး၊ သောက်ရေးတွေဟာ လိုလေသေးတယ် မရှိဘူး။ ထပ်ကာ ထပ်ကာ အလွန်ပေါများတယ်၊ လှူကြ တန်းကြတယ်။ အဲဒါ ဘာကြောင့်လဲဆိုတာ သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်တွေ နာမ်အစဉ်ဝင်နေတဲ့ လယ်ယာမြေကောင်းသဖွယ်နဲ့တူတဲ့ သင် ရဟန်း၊ ရှင်၊ ယောဂီ သူတော်စင်တို့အပေါ်မှာ အလွန်စင်ကြယ် လတ်ဆတ်တဲ့ မျိုးစေ့ကလေးတွေကို လာချတာ။

ဒါကြောင့် သုံးစွဲထိုက်အောင် စားထိုက်အောင် မနေမနား ဘယ်အခါမှ အမှတ်ကို မလွတ်စေဘဲ သိပ္ပက်ကပ်ကာ အခါမလပ် မှတ်ကြပေတော့။ ကဲ ယနေ့ နံနက်တော့ အချိန်ပြည့်သွားပြီ။ တော်ကြစို့။

ယခုလို တရားလာထိုင်ရ၊ တရားလည်း နာရ၍ ခန္ဓာမှာလည်း ဖြစ်အစဉ်၊ ပျက်အစဉ်တွေလည်း မြင်ရအားထုတ်ပုံနည်းတွေလည်း ရကြ၍ အလွန်တစ်ရာမှ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရှိခဲ့ပါလျှင် ကြားလောက်သော နေရာဌာနက နေ၍ သုံးကြိမ် တိုင်တိုင် စိတ်ပါလက်ပါ အားရပါးရကြီး သာဓု-သာဓု-သာဓုလို့ ခေါ်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(သာဓု...သာဓု...သာဓု)

ကသစ်ဝိုင် ဝိပဿနာရှုနည်းပြီး၏။



မိတ္တသုတ်

ရဟန်းတို့၊ အသင်တို့သည် အစဉ်သနား စောင့်ရှောက် ချီးမြှင့် မြှောက်စား ထိုက်ကုန်သော၊ မိမိ၏ စကားကို နာယူလိမ့်မည်ဟု မှတ်ထင်ရကုန်သော မိတ်ဆွေ ခင်ပွန်း၊ ဆွေမျိုးသားချင်းတို့အား သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး (ဝိပဿနာတရား) တို့ကို ရှုမှတ်ပွားများ အားထုတ်ဖို့ရန် (ဟောပြောစည်းရုံးလျက်) ဆောက်တည် (ဝန်ခံ) စေအပ်ကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန် အလုပ်ခွင်သို့ သွင်းထားအပ်ကုန်၏။ (အလုပ်ခွင်၌ အားထုတ်လျက်) တည်စေအပ်ကုန်၏ဟု ဗုဒ္ဓမိန့်တော်မူသည်။

(သံ၊ ၃၊ ၁၆၅)

ကျေးဇူးတော်ရင်

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

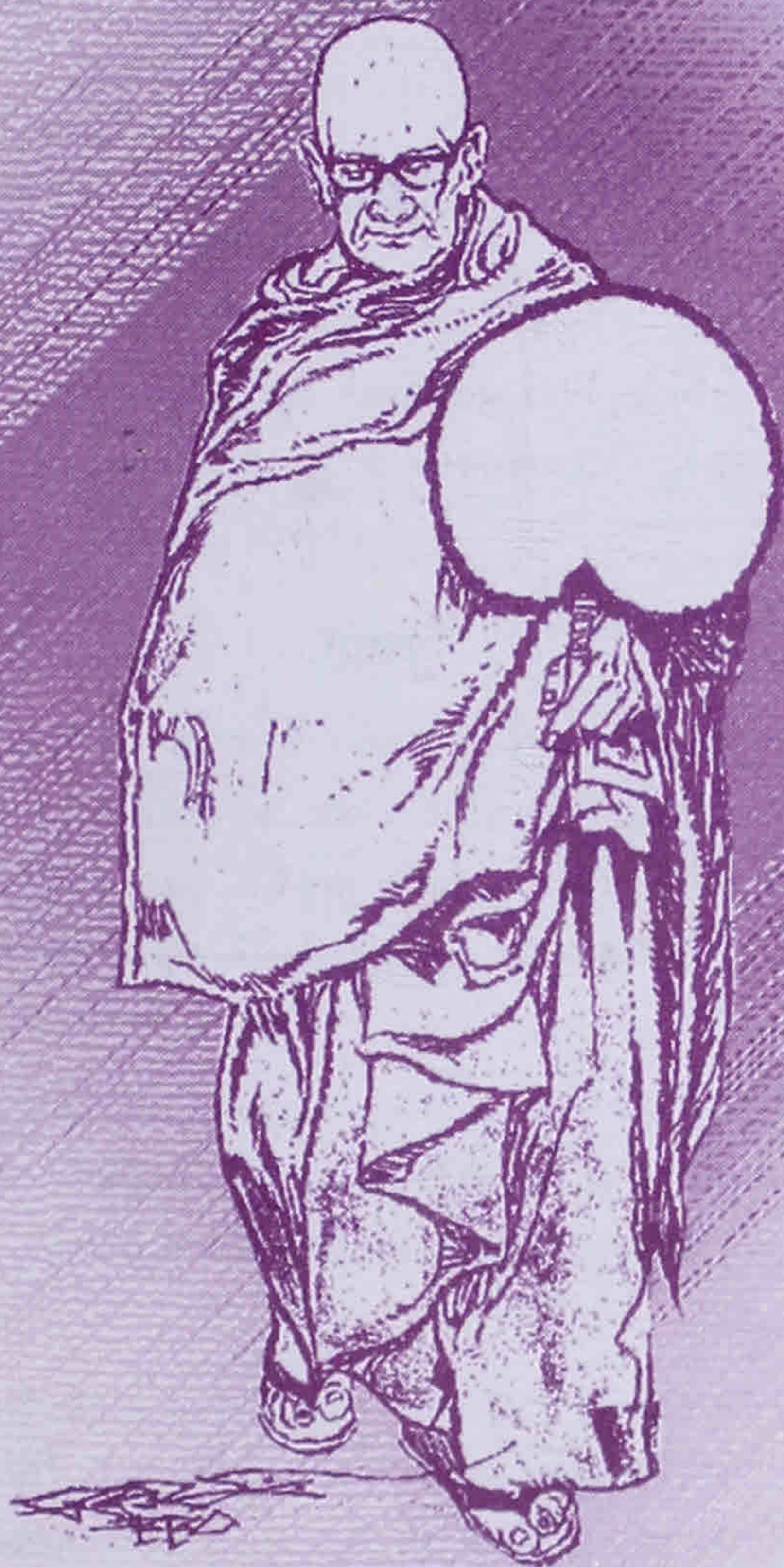
ဝိပဿနာနည်း

အောင်ဇော်စာပေ

ကျေးဇူးတော်ရှင်
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဩဝါဒတော်

အပါယ်ဘေးငြိမ်းခွင့်၊ ဉာဏ်အဆင့်၊ အသင့်ရောက်ပါစေ။
ထိုဉာဏ်ဖြင့်လဲ၊ မတော်ဘဲ၊ ဆင်းရဲငြိမ်းပါစေ။
ဖြစ်ပေါ်လာငြား၊ စိတ်ကြမ်းများ၊ ပယ်ရှားနိုင်ပါစေ။
ဘိက္ခု ဝိဿာသ မာပါဒိ၊ အပတ္တော အာသဝက္ခယံ။

(ဓမ္မပဒ ပါဠိတော်၊ ဂါထာစာအုပ် - ၂၇၂)



ကျေးဇူးတော်ရင်
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

စကားဦး

နမော ဗုဒ္ဓါယ သိဒ္ဓံ

သိဒ္ဓံ - ဉာဏဒဿနဝိဇ္ဇာ အာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာဖြစ်၍ အပါယ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ချမ်းသာ ကောင်းကျိုး ပြည့်စုံ ပြီးစီးအောင်။ ဗုဒ္ဓါယ - ဂေါတမမြတ်စွာ ဘုရားအား၊ နမော- ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။

မဟာစည်

မိမိအသက် (၃၁)နှစ်အထိ မည်သည့်တရားကိုမျှ အားမထုတ်ခဲ့ဘူးပါ။ မိမိနှင့် စတင်ထိတွေ့သည်မှာ မဟာစည်ဝိပဿနာ ဖြစ်ပါသည်။ ယခုထိတိုင် မဟာစည်ဝိပဿနာတရားနှင့် မိမိခွဲ၍ မရပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ပါနည်း။ ရှုမှတ် ပွားများ အားထုတ်ရသည်မှာ မိမိ၏စရိုက်နှင့် အဝင်ခွင်ကျ ဖြစ်သောကြောင့်ပါ တည်း။

ထိုရှုပွားနည်းကို မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံမှ တိုက်ရိုက်သင်ကြား ခံရသည် မဟုတ်ပါ။ ၁၉၈၀-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ၏ ရက်တစ်ရက်တွင် ကမ္မဋ္ဌာန်း ဌာနတစ်ခုသို့ မိမိရောက်ရှိသွားပါသည်။ ဝိပဿနာလောကသို့ ဦးစွာ ရောက်ဖူးခြင်း ပင်။

ယခင် သာသနာမာရ်အောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန မင်းကွန်းဆရာတော် ဘုရားကြီး၏တပည့် ဆရာကြီး ဦးမြတ်ကျော်က တည်ထောင်ခဲ့ခြင်းပင်။ အိုမင်း ဟောင်းနွမ်းလာသောအခါ နုဂ္ဂဟအဖွဲ့က ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီးထံ လှူဒါန်းဆက်ကပ်ခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ၎င်းတပည့် ဖြစ်သူ သရက်အောင်မင်္ဂလာ ကျောင်းတိုက်ထွက် ဆရာတော် အရှင်စန္ဒဝရအား ထပ်ဆင့်လှူဒါန်းပါသည်။ လှိုင်မြို့နယ်တွင် တည်ရှိသဖြင့် လှိုင်မဟာစည်

သာသနာ့ရိပ်သာဟု အမည်တော်ကို မှည့်ခေါ်စေပါသည်။ တပည့်အားလည်း သာသနာပြုရန် စိတ်ချ ယုံကြည်စွာ လွှဲအပ်ထားခဲ့လေသည်။

ထို့ကျောင်းရိပ်သာသို့ မိမိရောက်ရှိသည်။ ဦးစွာပထမ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာအလုပ်ပေး တရားကို နာယူခွင့်ရပါ သည်။ ထို့နောက် ဆရာတော်၏ နည်းပေးလမ်းပြကို ခံယူ၍ တရားရှုမှတ် အားထုတ် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

ရေးသားပေး

ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အလုပ်ပေးတရားတော်ကြီး၊ ဝိပဿ နာရုံနည်းအကျဉ်း၊ ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်စာအုပ်များ ရှိသော်လည်း မိမိ လိုချင်သည် စာမျက်နှာနှင့် ကိုက်ရန် ဖတ်ရှုရ လွယ်ကူစေရန် ဆရာတော်ကို လမ်းညွှန်ရေးသားပေးပါရန် လျှောက်ထားရပါသည်။

ဆရာတော်သည်လည်း မညည်းမညူ ရေးသားပေးတော်မူခဲ့ပါချေပြီ။ မည်သို့ဖြစ်စေ ယခုဖတ်ရှုကြရသည့် ဝိပဿနာရုံနည်းသည်လည်း ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ နည်းအတိုင်းပင် ဖြစ်ပါကြောင်း စကားဦး သန်းလိုက်ရပါတော့သည်။

ရေးသားချီးမြှင့်ပေးသော လှိုင်မဟာစည်ဆရာတော်အား ဦးခိုက်ပါ၏ ဘုရား။

ကျန်းမာချမ်းသာကြပါစေ။

ကျော်နန္ဒအောင်
(စုဆောင်းပုံစံသု)

သန္ဓေမွန်

အတိတ်ကာလကိုမျှော်

ဘီစီ ၅၈၉၊ ခရစ်တော် မပေါ်မီ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း (၂၅၇၅) နှစ်ကာလက ဗာရာဏသီ မိဂဒါဝုန်တော၌ ပဉ္စဝဂ္ဂီ လူသားငါးဦးဖြင့် စတင် တည်ထောင်ခဲ့သော ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သည် ဗုဒ္ဓ၏တစ်သက်တာ (၄၅) ဝါအတွင်း၌ လည်းကောင်း၊ စံတော်မူပြီးနောက် သီရိဓမ္မာသောကမင်း တတိယ သင်္ဂါယနာ ခေတ်နောက်ပိုင်း အတော်ကြာအောင်လည်းကောင်း ပြန့်ပွားခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဦးရေ တိုးသာ တိုးခဲ့ပါသည်။

ပစ္စုပ္ပန်ကို သုံးသပ်လိုက်သော်

စတုတ္ထ သင်္ဂါယနာခေတ် နောက်ပိုင်းဆီလောက်မှစ၍ တဖြည်းဖြည်း ဗုဒ္ဓ သာသနာဝင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် လူဦးရေ လျော့နည်း လျော့နည်းလာခဲ့ရာ နယ်မြေများလည်း ကျဉ်းမြောင်း ကျဉ်းမြောင်းလာခဲ့ရာ ယနေ့ခေတ် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ထေရဝါဒ သာသနာတည်ရှိရာ နိုင်ငံသည် “မြန်မာ၊ ထိုင်း၊ လာအို (ခေါ်) လောနိုင်ငံ၊ ကမ်ပူချား၊ သီရိလင်္ကာ” တို့သာ ရှိတော့သည်။

ဤထေရဝါဒ (၅)နိုင်ငံတို့၌လည်း ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သက်သက်ချည်း မဟုတ်တော့ချေ။ အခြားသော အတွေးအခေါ် အယူအဆ ဘာသာဝါဒများ ဝင်ရောက်ကျယ်ပြန့်နေလေတော့သည်။

လျှော့နည်း၍ လျှော့နည်း၍သာ

ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာ ဗုဒ္ဓဘာသာတည်ရှိရာ (၅)နိုင်ငံ၌ လက်ရှိ ယနေ့အခြေအနေမှန် ပစ္စုပ္ပန်ကို သုံးသပ်ကြည့်လိုက်သော် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဗုဒ္ဓ

သာသနာဝင် ဦးရေ လျော့နည်းလျက် နယ်မြေ ကျဉ်းမြောင်းလာနေသည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။

ဈာန် (၂၁)နှစ်အတွင်း

ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်များသည် ယနေ့ ဟန်ပန်အတိုင်း နေထိုင်သွားကြ ပါလျှင် ခရစ်နှစ် ၂၁၀၀-ပြည့်အတွင်း၌ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တစ်ဦး တစ်ယောက်မျှ မကျန်အောင် ဒါမှမဟုတ် ကုန်လုနီးပါးတိုင်အောင် ဖြစ်သွားနိုင်သည်။

ဘယ်လိုထိန်းသိမ်း၍ ဘယ်လိုကာကွယ်မည်နည်း

ဗုဒ္ဓအရှင်၏ နည်းအတိုင်း ဝိပဿနာနည်းဗျူဟာကို ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်း ကျင့်ပွားအားထုတ်စေလျက် ကာကွယ်ရ၊ ထိန်းသိမ်းရမည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဦးရေတိုး၍ နယ်မြေကျယ်အောင် လုပ်ဆောင်ရမည်ဟု ဖြေဆိုအပ်ပေသတည်း။

လက်ရှိဘဝ ချမ်းသာရေး နောက်ဘဝချမ်းသာရေး

လက်ရှိ ဘဝချမ်းသာရအောင်-

- (၁) မပျင်းနဲ့ အလုပ်လုပ်ရမည်။
- (၂) ရသော လုပ်အားခကို မပျောက်အောင် ထိန်းသိမ်းထားရမည်။
- (၃) ဝင်ငွေ ထွက်ငွေကို မျှတအောင် သုံးရမည်.
- (၄) မိမိအား ကူညီနိုင်မည့် မိတ်ဆွေကောင်းကို ပေါင်းရမည်။

နောက်ဘဝ ချမ်းသာအောင် -

- (၁) ရတနာသုံးပါး၊ ကောင်းကံ ဆိုးကံ၊ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုး၊ ဝိပဿနာ အကျင့်တို့ကို ကြည်ညိုယုံကြည်သော သဒ္ဓါတရား။
- (၂) လူရှင် ရဟန်းများ၏ မိမိတို့ဆိုင်ရာ သီလတရား။
- (၃) ကိုယ်သုံးအတွက်မှ ပိုသည်ကို ပေးလှူခြင်း ဒါန၊ ကိုယ်သုံးအတွက် ပေးဝေခြင်း သံဝိဘာဂ၊ ဤနှစ်ခုပေါင်း စာဂတရား။
- (၄) နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၊ သမ္မသနဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဟူသော ပညာတရား။

ဤတရား (၄)ပါး ရှိရမည်။ (အံ ၃၊ ၁၀၇၊ ဒီဃဇာဏုသုတ်)

ဤသို့ ကောလိယနိုင်ငံ ဒီဃဇာဏုမင်းသားအား ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ဖြေတော်မူ၍ ယခုဘဝ နောက်ဘဝ ချမ်းသာရေး နည်းပေးတော်မူသည်။ ဤ၌ မိတ်ဆွေကောင်းဟူသည်ကို နောက်ဘဝချမ်းသာရေး အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသူ ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

အာနာတိကာလ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်

အတိတ်ကာလ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၊ လက်ရှိပစ္စုပ္ပန်ကာလ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် နှစ်ရပ်ကို သုံးသပ်မျှော်ထောက်ကာ ကိုယ့်အတွက် နောက်ဘဝချမ်းသာ၊ သူတစ်ပါးအတွက် မိတ်ဆွေကောင်းဖြစ်ရေး ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဦးရေ တစ်ကမ္ဘာလုံး ပြန့်ပွား၊ အနာဂတ် ဗုဒ္ဓသာသနာတော် တိုးတက်ကြီးပွားစေလိုသော ဆန္ဒမွန်ဖြင့် ဤဝိပဿနာ အလုပ်ပေး တရားတော်စာတမ်းကို ရေးသားချီးမြှင့်ရခြင်း ဖြစ်သည်။

တမ္မဒါဠိကလူသတ်ဖိုလ်ကြီး

သေဖို့ရာ နာရီပိုင်းအလို၌ ဝိပဿနာကျင့်နည်း အရှင်သာရိပုတ္တရာထံမှ ရရှိ၍ ကျင့်သော နှစ်ပေါင်း ငါးဆယ်ကျော်အောင် ခိုးဆိုးလူသတ် အကုသိုလ် ကန်ထရိုက်တာ ဦးတမ္မဒါဠိက (ဓမ္မပဒ) သည် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ် တရားအမှတ် (၁၁) သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် အထိ ပညာ၊ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ စာဂတရား ထိုလေးပါး မသေမီ ရရှိထားသောကြောင့် အပါယ်လေးပါးမှ လွတ်မြောက်၊ တုသိတာ နတ်ဘုံရောက် ကာ ချမ်းသာသွားသည်။

အရက်သမား သာကီဝင်မင်း

အရက်သမား သာကီဝင်မင်း ဦးသာရဏာနိ (သံယုတ်) သည်လည်း သေခါနီးမှ ဝိပဿနာကို ကျင့်ရသည်။ မဂ်တရား (၁၅)၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မသေခင် ရရှိပြီး အပါယ်လေးပါးမှ လွတ်မြောက်ချမ်းသာရာ ရောက်သည်။

ဘဝိဇ္ဇာနည်း

ဦးတမ္မဒါဠိကကို ဉာဏဒဿနဝိဇ္ဇာ ခေါ်သည်။ ဦးသရဏာနိကို အာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာ ခေါ်သည်။ ဤသူတို့ကဲ့သို့ ဉာဏဒဿနဝိဇ္ဇာ စူဠသောတာပန်၊ အာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာ မဟာသောတာပန် ဘွဲ့ထူးများဖြင့် တန်ဖိုးကြီးမားလှသော မိမိတို့၏ ဘဝနိဂုံးကို ချုပ်နိုင်ကြရန် ဆန္ဒပြုအပ်ပါသည်။



အရှင်စန္ဒဝရ

လှိုင်မဟာစည် ဝိပဿနာကျောင်းတိုက်၊

(၁၆-၄-၁၉၈၇)



ကျေးဇူးတော်ရှင်
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း
[၁၂၆၆-၁၄၃၃]

မင်းကွန်းဇေတဝန် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သထုံမြို့ မြောက်ဘက်၌ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်အမည်တော် သမုတ်၍ သီတင်းသုံးနေတော်မူသည်။ ထိုစဉ် အခါ ၁၂၉၃-ခုနှစ်၊ လတပေါင်းမှသည် ၁၂၉၄-ခုနှစ်၊ လဝါဆိုတိုင် သထုံမြို့ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက် မင်းကွန်းဇေတဝန်ကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး အထံတော်၌ ဝိပဿနာ ပဋိပတ်ကို နည်းယူကျင့်ပွား အားထုတ်တော်မူသည်။

တရားပြတော်မူ

စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ရွှေဘိုမြို့နယ်၊ ဆိပ်ခွန်ရွာ မဟာစည်ကျောင်းတိုက်၌ ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ် (၁၉၃၉-ခုနှစ်) တွင် ဝိပဿနာတရား ပြတော်မူသည်။

ရန်ကုန်သာသနာ့ရိပ်သာ

၁၃၁၁-ခုနှစ်၊ (၁၉၄၉-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ)တွင် ရန်ကုန်သာသနာ့ရိပ်သာ သို့ ကြွရောက် သီတင်းသုံးတော်မူသည်။

မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်တော်မူ

၁၂၆၆-ခုနှစ်၊ ဒုတိယဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၃)ရက်၊ နံနက် (၃) နာရီသာသာ သောကြာနေ့ မင်္ဂလာအချိန် ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ဖွားမြင်တော်မူသည်။ နာမည်တော် “မောင်သွင်” ဖြစ်သည်။

ချုပ်ငြိမ်းတော်မူသည်

ကျေးဇူးတော်ရှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆာက မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ၁၃၄၄-ခုနှစ် (၁၄-၈-၁၉၈၂)၊ ဒုတိယ ဝါဆိုလဆုတ် (၁၀) ရက်၊ စနေနေ့ မွန်းလွဲ (၁:၃၆) နာရီအချိန် စုတိကမ္မဇရုပ် ချုပ်ငြိမ်းတော်မူ သည်။

(၄၅)နှစ် သက်တမ်းတော်လုပ်အား

ကျေးဇူးရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ယောဂီတပည့်တို့သည် မြန်မာတိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုံ၊ အလွှာစုံ၊ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံသား လူမျိုးစုံ အလွှာစုံ သိန်းပေါင်းများစွာ ရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ ပဋိပတ်ကြောင့်လည်း ကမ္ဘာကျော်သည်။ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပြုစုတော်မူသော ကျမ်းပေါင်းများစွာ ရှိသည်။ ထိုတွင် အဋ္ဌကထာသင်္ဂါယနာ စိစစ်ခန်းကျမ်းကို ဖတ်ရှုကြည့်မိသူတိုင်း ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ပရိယတ်စာပေ အရည်အသွေး ပြည့်မီကြောင်း ကောင်းစွာ သိကြသည်။ ထိုအကြောင်းကြောင့်လည်း ကမ္ဘာကျော် သည်။

ဤမျှထက်ပို၍ ပြည့်စုံစွာ ပိုင်းခြားနားလည် ကြည်ညိုနိုင်ရန်အလို့ငှာ ဆရာတော် အရှင် သီလနန္ဒဘိဝံသရေး၊ ဆရာတော်အရှင်ကေလာသ (ဓမ္မာစရိယ၊ ဂဏဝါစက) B.A (Hons.) ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူး(သီရိလင်္ကာ) ရေး ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိကျမ်းများကို ရှုကြည့်တော်မူပါဟု ညွှန်းဆိုအပ်ပါသည်။

ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းပြီး၏။



မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ်ပြီးမှ သင့်ဘဝပြည့်စုံမည်။

အလုပ်ပေးတရားတော်ကြီး

ကဏ္ဍ-တစ်

ပုဂ္ဂိုလ် ရုပ် နှစ် ခန္ဓာ အာယတန စက်သစ္စာ
ဝိပဿနာ (သတိပဋ္ဌာန်) အာရုံတို့ကို ပြဆိုခြင်း

ကိုယ်ပိုင်နှစ်တရားများ

တိရစ္ဆာန်စသော အပါယ်လေးဘုံသား ကျား၊မတို့၌ အကုသိုလ်စိတ် နှစ်
တရား (၁၂) ပါး၊ ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ် နှစ်တရား (၈)ပါး၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်
နှစ်တရားကို ကြည့်သော အဟိစိတ် နှစ်တရား (၁၇)ပါး၊ ဤစိတ်နှစ်တရား
(၃၇) ပါးနှင့်၊ အကုသိုလ်စေတသိက် နှစ်တရား (၁၄) ပါး၊ သောဘဏစေတသိက်
နှစ်တရား (၂၅)ပါး၊ အညသမာဓိ စေတသိက် နှစ်တရား (၁၃)ပါး၊
ဤစေတသိက် နှစ်တရား (၅၂) ပါးတို့ကို ရသည်။

လူ့ဘုံသား ကျား၊မ အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ယခင်စိတ် နှစ်
တရား (၃၇)ပါး၌ ကာမာဝစရဝိပါက် ဉာဏဝိပဿနာ စိတ်နှစ်တရား (၄) ပါးကို
ထပ်ဖြည့်၍ စိတ်နှစ်တရား (၄၁) ပါးနှင့် စေတသိက် နှစ်တရား (၅၂) ပါးတို့ကို
ရသည်။

လူ့ဘုံသား ကျား၊မ ဈာန်မရသော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ယခင်
စိတ်နှစ်တရား (၄၁)ပါး၌ ကာမာဝစရဝိပါက် ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ်နှစ်တရား
(၄)ပါးကို ထပ်ဖြည့်၍ စိတ်နှစ်တရား (၄၅)ပါးနှင့် စေတသိက်နှစ်တရား (၅၂)ပါး
ကို ရသည်။

အောင်ဇော်စာပေ

ကိုယ်ပိုင်ရုပ်တရားများ

အပါယ်ဘုံသား လူ့ဘုံသားကျားတို့၌ “ပထဝီ၊ တေဇော၊ အာပေါ၊ ဝါယော၊ စက္ခု၊ သောတံ၊ ဃာန၊ ဇိဝှါ၊ ကာယ၊ ရူပ၊ သဒ္ဓ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဟဒယ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ အာဟာရ၊ ပုရိသိန္ဒြေ၊ ဝိပဿနာ ရှုကောင်းသော ဤသလက္ခဏာရုပ် (၁၄)ပါးနှင့် “အာကာသ၊ ကာယဝိညတ်၊ ဝစီဝိညတ်၊ ရူပဿလဟုတာ မုဒုတာ၊ ကမ္မညတာ၊ ဥပစယ၊ သန္တတိ၊ ဇေတတာ၊ အနိစ္စတာ” ဝိပဿနာ မရှုကောင်းသော ဤလက္ခဏာ ရုပ် (၁၀)ပါး၊ ဤရုပ်တရား (၂၇)ပါးတို့ကို ရသည်။

ယခင် (၂၇)ပါးသော ရုပ်တရားတို့တွင် ပုရိသိန္ဒြေရုပ်ကို နှုတ်၍ ဣတ္ထိန္ဒြေ ရုပ်ကို ဖြည့်လိုက်လျှင် အပါယ်ဘုံသား လူ့ဘုံသားမတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ရုပ်တရား (၂၇)ပါးဖြစ်တော့သည်။

မြစ်ရေအလျဉ် မီးအလျှံ

ကျား မတို့၏ “စက္ခုသောတ ဃာန ဇိဝှါ ကာယမန” ခြောက်ပါးသော ဒွါရတို့၌ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ မွေးနံတိုင်း၊ စားသောက်တိုင်း၊ လျက်တိုင်း၊ ကွေး၊ ဆန့်၊ ထိုင်၊ ထ၊ ပူ၊ အေး၊ နွေး၊ ရှိန်း၊ ဖောင်း၊ ပိန် စသော ထိမှုတွေ ဖြစ်သိတိုင်း၊ ထိသိတိုင်း၊ ကြည်ညိုအားရ ဝမ်းနည်းဝမ်းသာ စိတ်ဆိုးစိတ်ပျက် စဉ်းစားကြံသိတိုင်း ပြဆိုအပ်သော ကိုယ်ပိုင်နာမ်တရား ရုပ်တရားတို့သည် ယထာရဟ အကြောင်း အလိုက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ အဟုန်ပြင်းထန် စီးအားသန်သော မြစ်ရေအလျဉ် ပမာ၊ ပြင်းထန်သော လေအဟုန်၏ အကူအညီဖြင့် တဟုန်းဟုန်းတောက်နေသော မီးအလျှံအသွင် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေကြလေကုန်၏။

ခန္ဓာဒေသနာတော်အလို

ဝိပဿနာရှုလျှင် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်ကြသော လူတိဟိတ် ပုထုဇဉ်တို့ ၏ အတွက်သာ ဤ၌ ဝေဖန်ပြသွားပါမည်။ ထို လူ့ဘုံသား ကျား၊မ ဈာန်မရသော တိဟိတ် ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အသီးသီးသော ကိုယ်ပိုင် ရုပ်တရား (၂၇)ပါးသည် ရူပက္ခန္ဓာ မည်၏။ စေတသိက်နာမ်တရား (၅၂)ပါးတို့တွင် ဝေဒနာ သညာမှ ကြွင်းသော စေတသိက် (၅၀) သည် သင်္ခါရက္ခန္ဓာမည်၏။ စိတ်နာမ် တရား (၄၅) ပါးသည် ဝိညာဏက္ခန္ဓာမည်၏။

ဤသို့လျှင် လူတိဟိတ် ပုထုဇဉ်တို့သည် ခန္ဓာငါးပါး အစုအဝေးမျှသာ တည်း။ နိဿတ္တနိဇီဝ ဖြစ်သည်။ အသက်လိပ်ပြာ သတ္တဝါဇီဝအတ္တ လုံးဝမဟုတ် ကြကုန်။

အာယတန ဒေသနာတော်အလို

တိဟိတ်ပုထုဇဉ်တို့၏ ကိုယ်ပိုင်ရုပ်တရား (၂၇/ ၂၈)ပါးတို့တွင် မျက်စိရုပ် စက္ခုသည် စက္ခာယတန၊ နားရုပ် သောတသည် သောတာယတန၊ နှာခေါင်းရုပ် ဃာနသည် ဃာနယတန၊ လျှာရုပ် ဇိဝှါသည် ဇိဝှါယတန၊ ထိလျှင်သိသော နေရာ အကုန် ကိုယ်ရုပ်ကာယသည် ကာယာယတန မည်၏။

အဆင်းရုပ် ရူပသည် ရူပါယတန၊ အသံရုပ် သဒ္ဒါသည် သဒ္ဒါယတန၊ အနံ့ရုပ် ဂန္ဓသည် ဂန္ဓာယတန၊ အရသာရုပ် ရသသည် ရသာယတန၊ အတွေ့အထိ ရုပ် (ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယော သုံးပါး အပေါင်း) သည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန မည်၏။

အာပေါ (ပုရိသိန္ဒြေ/ဣတ္ထိန္ဒြေ) ဟဒယ ဇီဝိက အာဟာရ ဝိပဿနာ ရှုကောင်းသော ဤသလက္ခဏာ ရုပ်များနှင့် ဝိပဿနာ မရှုကောင်းသော အလက္ခဏာ ရုပ် (၁၀)ပါးသည် ရုပ်ဓမ္မာယတနတရား၊ စေတသိက် (၅၂)ပါးသည် နာမ်ဓမ္မာ ယတနတရား၊ စိတ် (၄၅) ပါးသည် မနာယတန တရားမည်၏။

ဤသို့လျှင် လူတိဟိတ်ပုထုဇဉ်တို့သည် အာယတန တရား (၁၂)ပါးအစု အဝေးမျှသာတည်း။ နိဿတ္တ နိဇီဝ ဖြစ်သည်။ အသက်လိပ်ပြာ သတ္တဝါဇီဝအတ္တ လုံးဝ မဟုတ်ကြကုန်။

ဓာတုဒေသနာတော်အလို

တိဟိတ် ပုထုဇဉ်တို့၏ ကိုယ်ပိုင်တရား (၂၇/ ၂၈) ပါးတွင် စက္ခာယတန သည် စက္ခုဓာတ် မည်၏။ သောတာယတနသည် သောတဓာတ်၊ ဃာနယတနသည် ဃာနဓာတ်၊ ဇိဝှါယတနသည် ဇိဝှါဓာတ်၊ ကာယာယတနသည် ကာယဓာတ် မည်၏။

ရူပါယတနသည် ရူပဓာတ်မည်၏။ သဒ္ဒါယတနသည် သဒ္ဒဓာတ်၊ ဂန္ဓာ ယတနသည် ဂန္ဓဓာတ်၊ ရသာယတနသည် ရသဓာတ်၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနသည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် မည်၏။ ရုပ်ဓမ္မာယတနသည် ရုပ်ဓမ္မာဓာတ်၊ နာမ်ဓမ္မာယတနသည် နာမ်ဓမ္မဓာတ် မည်၏။

မနာယတန (စိတ် နာမ်တရား ၄၅ ပါး) ၌ စက္ခု ဝိညာဉ်ဒွေးသည် စက္ခု ဝိညာဏ မည်၏။ သောတဝိညာဉ်ဒွေးသည် သောတဝိညာဏဓာတ်၊ ဃာနဝိညာဉ် ဒွေးသည် ဃာနဝိညာဏဓာတ်၊ ဇိဝှိဝိညာဉ်ဒွေးသည် ဇိဝှိဝိညာဏဓာတ်၊ ကာယ ဝိညာဉ်ဒွေးသည် ကာယဝိညာဏဓာတ် မည်၏။

ပဉ္စဒွါရာ ဝဇ္ဇန်းစိတ် သမ္ပဋိစ္ဆိန်ဒွေး ဤစိတ်နာမ်တရားတို့သည် မနော ဓာတ်မည်၏။ သန္တီရဏစိတ် (၃)ပါး၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၊ အကုသိုလ်စိတ် (၁၂) ပါး၊ ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ် ဝိပါတ်စိတ် (၁၆)ပါး၊ ဤ(၃၅)ပါးသော စိတ်နာမ် တရားသည် မနောဝိညာဏဓာတ်မည်၏။

ဤသို့လျှင် လူတိဟိတ် ပုထုဇဉ်တို့သည် ဓာတ် (၁၈)ပါး၊ အစုအဝေးမျှ သာတည်း။ နိဿတ္တ နိဇီဝ ဖြစ်သည်။ အသက်လိပ်ပြာ သတ္တဝါ ဇီဝအတ္တမဟုတ် ကြကုန်။

သစ္စဒေသနာတော်အလို

တိဟိတ်ပုထုဇဉ်တို့၏ ကိုယ်ပိုင်၏ရုပ်တရား (၂၇/၂၈) ပါး စိတ် နာမ် တရား (၄၅) ပါး၊ လောဘကြဉ်သော စေတသိက်နာမ်တရား (၅၁) ပါးသည် ဒုက္ခအရိယသစ္စာမည်၏။ လောဘသည် သမုဒယအရိယသစ္စာ မည်၏။

ဤသို့လျှင် လူတိဟိတ် ပုထုဇဉ်တို့သည် ဒုက္ခ သမုဒယ အရိယသစ္စာ နှစ်ပါး အစုအဝေးမျှသာတည်း။ နိဿတ္တ နိဇီဝ ဖြစ်သည်။ အသက် လိပ်ပြာ သတ္တဝါ ဇီဝအတ္တ မဟုတ်ကြကုန်။

အဂ္ဂိယာသစ္စာတရားလေးပါး

ဗုဒ္ဓအရှင်သည် (ဒုက္ခ၊ သမုဒယ၊ နိရောဓ၊ မဂ္ဂ) အရိယ သစ္စာတရား လေးပါး ထုတ်ဖော် ဟောကြားတော်မူ၏။ ဈာန်မရသော လူတိဟိတ်ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ် တို့၏ ကိုယ်ပိုင်ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၌ ဒုက္ခအရိယသစ္စာ သမုဒယအရိယသစ္စာ ဤနှစ်ပါးသာ ပါဝင်ပါသည်။ နိရောဓ၊ မဂ္ဂ အရိယသစ္စာ (၂)ပါး ကျန်ရစ်နေသည်။

အရှင်ဒေဝဒတ်သည် ဗုဒ္ဓအရှင်အား ဟော်လှန်ပုန်ကန်ခြင်း မပြုမီ ရှေးဦး ပိုင်း၌ မြေလျှိုးမိုးပျံ့ စွမ်းအင်ကြီးမား ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် (၉)ပါး၊ သမာပတ် (၈)ပါး အဘိညာဉ်များ ရတော်မူသည်။ ဗကဗြဟ္မာကြီးသည် လည်း အရှင်ဒေဝဒတ်နည်းတူ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် (၉)ပါး စသည်ကို ရသည်။

ထို အရှင်ဒေဝဒတ်၊ ဗကဗြဟ္မာကြီးတို့၏ ကိုယ်ပိုင် မဟာဂူတံ ကုသိုလ် (၉)ပါးသည်လည်း ဒုက္ခအရိယသစ္စာတရားသာ ဖြစ်သည်။ အရှင်ဒေဝဒတ်ကို လူ့ဘုံသား ဈာန်ရသော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ခေါ်သည်။ အရှင်ဒေဝဒတ် ဈာန် မလျှော့မီ အချိန်ကာလ၌ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်ပိုင် စိတ်နာမ်တရား (၄၅) ပါး၌ မဟာဂူတံကုသိုလ် (၉)ပါးကိုထည့်၍ စိတ်နာမ်တရား (၅၄) ပါးကို ပိုင်သည်။ မြေလျှိုးမိုးပျံ့နိုင်သော်လည်း နိရောဓ၊ မဂ္ဂ၊ အရိယသစ္စာနှစ်ပါးကို မပိုင်ခဲ့။

မြေလျှိုးမိုးပျံ့နိုင်အောင် တန်ခိုးဈာန်များကို ရရှိသော အရှင်ဒေဝဒတ်၊ ဗက ဗြဟ္မာကြီးကဲ့သို့သော ပုထုဇဉ် မိုးပျံ့ဗြဟ္မာများသည်လည်း အသက်လိပ်ပြာ ဇီဝအတ္တ သတ္တဝါ မဟုတ်ကြသော ခန္ဓာအာယတနဓာတ် ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စာ အစု အဝေးမျှသာ ဖြစ်ကြသည်။ ဒုက္ခ သမုဒယ အရိယသစ္စာ နှစ်ပါးကိုသာ ပိုင်ကြသည်။

နိရောဓ၊ မဂ္ဂအရိယသစ္စာ နှစ်ပါးတို့နှင့်အတူ အရိယသစ္စာလေးပါးကို မပိုင်ကြသေးသူ မှန်သမျှတို့သည် “ဘဝ” မပြည့်စုံကြသေး။

နိရောဓ အရိယသစ္စာ

နိဗ္ဗာန်သည် နိရောဓ အရိယသစ္စာမည်၏။ ထို “နိရောဓ” သည် သမုစ္ဆေဒ နိရောဓ၊ တဒင်္ဂနိရောဓ ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိသည်။

မဂ္ဂအရိယသစ္စာ

မဂ်တရားသည် -

(၁) လောကုတ္တရာ မဂ်တရား

(၂) လောကီ မဂ်တရား

ဟူ၍ နှစ်ပါးအပြား ရှိသည်။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် လောကုတ္တရာကုသိုလ် မဂ်တရား (၄)ပါး၌ ယှဉ်သော “သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝ သမ္မာဝါယမ သမ္မာ သတိ သမ္မာသမာဓိ” တို့သည် လောကုတ္တရာမဂ်တရားတို့ မည်ကုန်၏။ အရိယအဋ္ဌဂီကမဂ်တရား၊ အရိယမဂ်တရား၊ အရိယမဂ္ဂသစ္စာဟုလည်း ခေါ်၏။

လောကီမဂ်တရား

ကာမာဝစရကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် (၄)ပါး၌ယှဉ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပ သမ္မာဝါယမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိ တို့သည် လောကီမဂ်မည်၏။ ပဉ္စဂိကမဂ်၊ ကာရကမဂ်၊ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်လည်း မည်၏။

ထိုလောကီမဂ် တရားတို့ကား အောက်ပါတို့ပင်တည်း။

၁။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်

၂။ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်

၃။ သမ္မသနဉာဏ်

၄။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်

၅။ ဓာင်္ဂဉာဏ်

၆။ ဘယဉာဏ်

၇။ အာဒိနဝဉာဏ်

၈။ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်

၉။ မုဇ္ဈိတုကမျတာဉာဏ်

၁၀။ ပဋိသန္ခိဉာဏ်

၁၁။ သန္ခိရပေက္ခာဉာဏ်

၁၂။ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဉာဏ်

၁၃။ အနုလောမဉာဏ်

၁၄။ ဂေါတြဘူဉာဏ်

ဝိဇ္ဇာ (၂) ပါး

(၁) ဤလောကီမဂ် (၁၄) ပါးသည် ဉာဏဒဿနဝိဇ္ဇာ မည်၏။

(၂) လောကုတ္တရာမဂ် (၄)ပါးသည် အာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာ မည်၏။

ကုသိုလ် (၂) ပါး

(၁) လောကီမဂ် (၁၄) ပါးသည် ကာမာဝစရ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ် (၄) ပါး ဖြစ်သည်။

(၂) လောကုတ္တရာမဂ် (၄) ပါးသည် သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်၊
 သကဒါဂါမိမဂ်စိတ်၊ အနာဂါမိမဂ်စိတ်၊ အရဟတ္တမဂ်စိတ်၊
 ဤလောကုတ္တရာမဂ်စိတ် (၄)ပါးသည် လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်များ ဖြစ်
 သည်။

ဉာဏ်စဉ် (၁၅) ပါး

- (၁) လောကီမဂ်ဉာဏ်စဉ်တရား (၁၄) ပါး၊
- (၂) လောကုတ္တရာမဂ် (၄)ပါးကို တစ်ပေါင်းတည်းဖြု၍ “မဂ်ဉာဏ်” ဟု
 အမည်ထုတ်၍ ဉာဏ်စဉ်သောအခါ ဉာဏ်စဉ်တရား (၁၅)ပါး ဖြစ်လေ
 သည်။

ဤလောကီ လောကုတ္တရာမဂ် (၁၅)ပါးသို့ ဆိုက်လျှင် ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သို့
 လည်း ချက်ချင်း တစ်ဆက်တည်း ရောက်တော့သည်။ ရတော့သည်။

မဂ်ဆိုက်ပြီး ဖိုလ်ရောက်သည်ကို ဗုဒ္ဓရှင်က ဓမ္မဂုဏ် ခြောက်ပါး၌
 “အကာလိကော” ဟု ဟောတော်မူထားသည်။ လှိုင်မဟာစည် ဓမ္မဂုဏ်တော်ဖွင့်
 ဘုရားရှိခိုး၌လည်း ဤသို့ တွေ့နိုင်ပါသည်။

“အကာလိကော- တစ်စက္ကန့်မျှ မငဲ့ရဘဲ တစ်ဆက်တည်းမှာ ဖိုလ်ချမ်းသာ
 ကို မြန်စွာပေးတတ်သော မဂ်ဉာဏ်လေးပါး တရားတော်မြတ်ကို ကြည်ညိုမြတ်နိုး
 ရှိခိုးပါ၏ဘုရား” ဟူ၍ -

မဂ် (၂)ပါး၊ နိရောဓ (၂) ပါး

လောကီမဂ် တဒင်္ဂပဟာန် စွမ်းရည်ကြောင့် “တဒင်္ဂနိရောဓ” ကို ရသည်။
 လောကုတ္တရာမဂ် သမုစ္ဆေဒပဟာန် စွမ်းရည်ကြောင့် “သမုစ္ဆေဒနိရောဓ” ကို ရသည်။

ဝိပဿနာ (သတိပဋ္ဌာန်) အာရုံ (၄) ပါး

ဈာန်ရသော ဈာန်မရသော လူတိဟိတ်ပုထုဇဉ် ကိုယ်ပိုင် ဒုက္ခ သမုဒယ
 အရိယသစ္စာ ဓာတ်အာယတန ခန္ဓာရုပ်တရား နာမ်တရားတို့ကို ခြောက်ဒွါရ၌
 ဖြစ်ပေါ်နေစဉ် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာရှုမှတ်စရာ အာရုံအဖြစ်
 ဝေဖန်သော်-

- (၁) ကာယနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
- (၂) ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
- (၃) စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
- (၄) ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်

ဟူ၍ (၄) ပါး ဖြစ်သွားလေသည်။

ဤတွင်၍ -

ပုဂ္ဂလိက ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်သစ္စာ ဝိပဿနာ (သတိပဋ္ဌာန်) အာရုံတို့ကို ပြဆိုရာသည် ဤတွင် ပြီးပြီ။

ကဏ္ဍ-တစ် ပြီးပြီ။



ကဏ္ဍ-နှစ်

မိဂဒါဝုန် ဝိပဿနာ ပရိယတ္တိ သာသနာ
ရှုပုံ မှတ်ပုံနည်းကို ညွှန်ကြား သင်ကြားခြင်း

မျက်စိ စက္ခုဒွါရ၌ ရှုမှတ်ပုံ

မျက်စိသည် ရုပ်တရား၊ မြင်ရသော အဆင်း အာရုံတို့သည်လည်း ရုပ်တရား၊ မြင်သိတာသည် နာမ်တရား ဖြစ်သည်။ မြင်တိုင်း ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားသော ထို ရုပ်တရားနာမ်တရားတို့၏ သဘာဝလက္ခဏာတို့ကို သိအောင် “မြင်တယ် မြင်တယ်” ဟု အသံတိတ် စိတ်ကဆို၍ ရှုရသည်၊ မှတ်ရသည်။

နား သောတဒွါရ၌ ရှုမှတ်ပုံ

နားသည် ရုပ်တရား၊ ကြားရသော အသံအာရုံသည်လည်း ရုပ်တရား၊ ကြားသိတာသည် နာမ်တရား ဖြစ်သည်။ ကြားတိုင်း ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားသော ထိုရုပ်

တရား နာမ်တရားတို့၏ သဘာဝ၊ သင်္ခတ၊ သာမည၊ လက္ခဏာတို့ကို သိအောင် “ကြားတယ် ကြားတယ်” ဟု ရှုရသည်။ မှတ်ရသည်။

နှာခေါင်း ယာဒွါရဉ္စ ဂ္ဂမ္ဘတ်ပုံ

နှာခေါင်းသည် ရုပ်တရား၊ မွေးသည် နံသည်ဟုခေါ်ရသော အနံ့အာရုံ သည်လည်း ရုပ်တရား၊ မွေး သိတာ နံ သိတာသည် နာမ်တရားဖြစ်သည်။ မွေး တိုင်း နံတိုင်း ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားသော ထိုရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ သဘာဝ၊ သင်္ခတ၊ သာမည၊ လက္ခဏာတို့ကို သိအောင် “မွေးတယ် နံတယ်” ဟု ရှုမှတ်ရ သည်။

လျှာ ဇိဝှါ ဒွါရ ဂ္ဂမ္ဘတ်ပုံ

လျှာသည် ရုပ်တရား၊ အရည်၊ အဖတ်၊ အမှုန့်၊ စားဖွယ် သောက်ဖွယ်၊ လျက်ဖွယ် (ရသအာရုံ) တို့သည်လည်း ရုပ်တရား၊ ချိုသာသိ၊ ချဉ်တာသိ၊ စပ်တာ သိ၊ ဖန်တာသိ၊ ခါးတာသိ၊ အငန်သိ၊ ဆိမ့်တာသိ၊ အီတာသိတို့သည် နာမ်တရား ဖြစ်သည်။ စားတိုင်း သောက်တိုင်း လျက်တိုင်းဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားသော ထိုရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ သဘာဝ လက္ခဏာ သင်္ခတလက္ခဏာ (ဖြစ်ပျက်=အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ) သာမည လက္ခဏာတို့ကို သိအောင် “ချိုတယ်၊ ချဉ်တယ်၊ စပ်တယ်၊ ငန်တယ်၊ ဖန်တယ်၊ ခါးတယ်၊ ဆိမ့်တယ်၊ အီတယ်” ဟု အသံတိတ် စိတ်ကဆို၍ ရှုရသည်။ မှတ်ရသည်။

ကိုယ် ကာယဒွါရဉ္စ ဂ္ဂမ္ဘတ်ပုံ

ကာယဒွါရကိုယ် ဟူသည်မှာ ကိုင်လျှင် ထိလျှင်သိသော ရောမုန်သမ္ဘ ခြေဆုံး၊ ခေါင်းဆုံး တစ်ကိုယ်လုံးကို သိမ်းကျုံးပြီး ခေါ်ရသည်။ ထိုင်လျှင် ထိလျှင်သိ သော ခြေဆုံးခေါင်းဆုံး နေရာအားလုံး “ကိုယ်” သည် ရုပ်တရား၊ ကိုယ်တွင်းကိုယ် ပြင် “ထိမှု” အာရုံတို့သည်လည်း ရုပ်တရား။ ကိုင်သိထိသိ စသည်တို့သည် နာမ် တရားတို့ဖြစ်ကုန်၏။

ကိုယ်ကာယဒွါရမှာ ထိမှုဖြစ်တိုင်း ထိသိတိုင်း ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားသော ထိုရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ သဘာဝလက္ခဏာ စသည်တို့ကို သိအောင် “ကိုင်တယ် ထိတယ် သိတယ်” စသည်တို့ကို အသံတိတ် စိတ်ကဆို၍ ရှုရသည်။ မှတ်ရသည်။

ခွဲ၍ ပြီးမည်

“ကာယဒွါရ ကိုယ်မှာ ထိမှုတိုင်း ထိသိတိုင်း” ဟူသော အကျဉ်းစကား၏ အကျယ်ကို အောက်ပါအတိုင်း သိအပ်သည်။

ကိုယ်၏ ဗဟိဒ္ဓအပြင်ပမှ မိမိသူတစ်ပါးတို့၏ လက်ခြေ လေပူလေအေး စသည်တို့သည် လည်းကောင်း၊ နေအပူ မီးအပူ ရေပူရေအေး လေပူလေအေးစသည် တို့ဖြင့် လည်းကောင်း ထိလျှင် သိလျှင် ကာယဒွါရ ကိုယ်မှာ ရုပ်တရား နာမ်တရား တို့ ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားသည်။

ခြင်၊ မှက်၊ ယင်ရဲ၊ မြွေကင်း၊ ပင့်ကူ၊ ခွေး၊ ကြောင် စသည်တို့ကို ထိလျှင် သိလျှင် ရုပ်တရား၊ နာမ်တရား ဖြစ်ပေါ် ထင်ရှားသည်။ နွား၊ မြင်း၊ ဆင် စသည်တို့ တိုးငှေ့ထိလျှင် သိလျှင် ကန်ထိသိလျှင်၊ နင်းထိသိလျှင်၊ တုတ်ဓား သေနတ် လေးစွ စသည် ရိုက်ထိလျှင် သိလျှင် ခုတ်ထိလျှင် သိလျှင် ပစ်ထိလျှင် သိလျှင် ကာယ ဒွါရ ကိုယ်မှာ ရုပ်တရား နာမ်တရား ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားသည်။

ကွေး၊ ဆန့်၊ ထိုင်၊ ထ၊ စောင်း၊ လှည့်၊ ရွှေ့၊ ငုံ့၊ မော့၊ ကိုင်ယူ၊ လှမ်းယူ၊ ဆုပ်ကိုင်၊ ဖြေလွှတ်၊ ပွေ့ချီ၊ မြှောက်တင်၊ ပင့်မ၊ လွှင့်ချ၊ ဆွဲယူ၊ တွန်းထိုး၊ ရုန်းကန်၊ ပါးစပ်ဟ၊ ထမင်းခွံ၊ ဝါးမျို၊ သောက်မျို၊ လျက်မျို၊ အိပ်သာတက်၊ ကျင်ကြီးစွန့်၊ ကျင်ငယ်စွန့် အစရှိသော ထိမှု၊ သိမှုတွေ ဖြစ်တိုင်း ကာယဒွါရ ကိုယ်မှာ ရုပ်တရား နာမ်တရား ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားသည်။

သပိတ်သင်္ကန်း၊ လုံချည်အင်္ကျီ၊ အဝတ်အထည်၊ စာအုပ်နာရီ၊ ဇွန်းပန်းကန် ရေခွက် စသည်တို့ကို ကိုင်ခြင်း၊ လုံချည်၊ အင်္ကျီ ဝတ်ခြင်း၊ ချွတ်ခြင်း၊ စောင်ခြုံ ခြင်း၊ ခွာခြင်း၊ ခေါက်ခြင်း၊ သိမ်းခြင်း၊ ခြင်ထောင် ထောင်ခြင်း၊ ချခြင်း၊ ခေါက်သိမ်း ခြင်း၊ အိပ်ရာခင်းခြင်း၊ ဖြန့်ခြင်း၊ ခေါက်သိမ်းခြင်း၊ သွားတိုက် မျက်နှာသစ် ရေချိုး ခြင်း၊ ဖိနပ်စီးခြင်း၊ ချွတ်ခြင်း၊ တံခါးဖွင့်ခြင်း ပိတ်ခြင်း အစရှိသော ထိမှု သိမှုတွေ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ကာယဒွါရ ကိုယ်မှာ ရုပ်တရား နာမ်တရားများ ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှား သည်။

ဤသို့စသည် ကာယဒွါရကိုယ်မှာ ထိမှုဖြစ်တိုင်း ထိသိတိုင်း ထင်ရှားဖြစ် ပေါ်သော ထိုရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ သဘာဝ လက္ခဏာစသည်ကို သိအောင် “ထိတယ် ပူတယ် အေးတယ်” စသည် မိမိနားလည်သော အရပ်သုံး ဝေါဟာရ အမည်ဖြင့် အသံတိတ် စိတ်က ဆို၍ ရှုရသည်၊ မှတ်ရသည်။

ကာယဒွါရ ကိုယ်အတွင်းမှ ညောင်း၊ ကိုက်၊ ထုံ၊ ကျဉ်၊ အောင့်နာ၊ တိုးတက်၊ မောကြပ်၊ လေးပိ၊ ယားယံ၊ အော့အန်၊ လေတက်၊ ချောင်းဆိုး၊ ကြို့ထိုး၊ လေစုန်၊ မွန်ချေ၊ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်စွန်၊ ပူအေး၊ နွေးရှိန်၊ ဖောင်းပိန် အစရှိသော ထိမှု သိမှုတွေဖြစ်တိုင်း ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားသော ထိုရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ သဘာဝ လက္ခဏာ စသည်ကို သိအောင် မိမိ နားလည်သော အမည်ဖြင့် ရှုရသည်၊ မှတ်ရသည်။

စားသောက်ရာ၌လည်း ထမင်းလုတ်စု ပါးစပ်ဆီ ထမင်းလုတ်ယူ၊ ပါးစပ်ဟ ထမင်းခွံ၊ ငုံ့ထား၊ လက်ကို ပန်းကန်ပေါ် ပြန်ချ၊ ပန်းကန်လက်ထိ ထမင်းကိုဝါး လျှာလိမ်း မာပျော့ ပူအေး၊ ထမင်းမျိုချ အစရှိသော ထိမှု သိမှုတွေ ဖြစ်တိုင်းလည်း ကာယဒွါရ ကိုယ်မှာ ရုပ်တရား နာမ်တရား ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားသည်။

ဟင်းရည် လက်ဖက်ရည် ကော်ဖီ အဖျော်ရည် စသည် သောက်ခြင်း၊ ရောဂါပျောက်ဆေး သောက်ခြင်း၊ လိမ်းခြင်း၊ ဆေးထိုးခြင်း၊ အပ်စိုက်ခြင်း၊ မီးကင်ခြင်း၊ သနပ်ခါးသွေးခြင်း၊ လိမ်းခြင်း၊ ခေါင်းဖြီးခြင်း၊ ဆံထုံးထုံးခြင်း၊ ဖြေခြင်း၊ ဖြန့်ခြင်း၊ ခေါင်းလျှော်ခြင်း၊ အဝတ်လျှော် ဆပ်ပြာတိုက်ခြင်း၊ ဆောင့်ခြင်း၊ ဖြန့်လှန်းခြင်း၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ကို လှီးခြင်း၊ သင်ခြင်း၊ ဖြတ်ခြင်း အစရှိသော ထိမှု သိမှုတွေ ဖြစ်တိုင်းလည်း ကာယဒွါရ ကိုယ်မှာ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေ ဖြစ်ပေါ် ထင်ရှားသည်။

ထိုရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ သဘာဝလက္ခဏာ စသည်ကိုသိအောင် ညောင်းတယ်၊ နာတယ် စသည် မိမိတို့ နားလည်သောအမည်ဖြင့် အသံတိုက် စိတ်က ဆို၍ ရှုရသည်၊ မှတ်ရသည်။

ဘဝင်စိတ် မနောဒွါရ၌ ဣန္ဒြိယ

မေ့လျော့မှု၊ တွေဝေမှု၊ လိုချင်တပ်မက် နှစ်သက်မှု၊ အသက် လိပ်ပြာ အတ္တစွဲမှု၊ ဘဝင်မြင့်မှု၊ ထောင်လွှားမှု၊ စိတ်ဆိုးမှု၊ မကျေနပ်မှု၊ မုန်းမှု၊ ရွံမှု၊ မနာလိုမှု၊ သဝန်ကြောင်မှု၊ ပျံ့လွင့်မှု၊ ပူပန်မှု၊ ဝမ်းနည်းမှု၊ ပျင်းရိထိုင်းမှိုင်းမှု၊ ငိုက်မျဉ်းအိပ်ချင်မှု၊ နိုးမှု၊ ဝမ်းသာမှု၊ ကြည်ညိုမှု၊ ယုံကြည်မှု၊ သနားမှု၊ ချမ်းသာစေလိုမှု၊ လှူဒါန်းလိုမှု၊ သီလစောင့်ထိန်းမှု၊ တရားနာလိုမှု၊ တရားထိုင်လိုမှု၊ သူတစ်ပါးတို့အား ဟောပြော တိုက်တွန်းလိုမှု၊ မှန်မှ မှန်ပါမည်လားဟု သံသယဝင်မှု၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်မှု၊ တွေးမှု၊

ကြံမှု အစရှိသော နာမ်တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ယင်းတို့၏ မှီရာ ရုပ်တရားတို့သည် လည်းကောင်း၊ မေ့လျော့တိုင်း စဉ်းစားတိုင်း စိတ်မနောဒွါရမှာ ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားကုန်၏။ ထိုရုပ်နာမ်တို့၏ သဘာဝလက္ခဏာ စသည်ကို သိအောင် မေ့တယ်၊ တွေ့ရေတယ်၊ တွေးတယ်၊ စဉ်းစားတယ် စသည် အသံတိတ် စိတ်က ဆို၍ ရှိရသည်၊ မှတ်ရသည်။

“ရုပ်” ဣရိယာပုတ်ကို ရွတ်ပုံ

ရုပ်လျက်နေစဉ် ခြေဆုံးခေါင်းဆုံး တစ်ကိုယ်လုံး တောင့်ပြီး ထောင်မတ်နေတာက ရုပ်တရား၊ ရုပ်လျက် ထောင်မတ်နေအောင် တောင့်ထားတာက စိတ်စေတသိက် နာမ်တရား၊ ရုပ်နေစဉ် ကာယဒွါရ ကိုယ်၌ ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားသော ထိုရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ သဘာဝလက္ခဏာ စသည်ကို သိအောင် ခြေဆုံးခေါင်းဆုံး တစ်ကိုယ်လုံး ထောင်ထောင် တောင့်တောင့်ကြီးကို စူးစူးစိုက်စိုက် “ရုပ်တယ် ရုပ်တယ်” ဟု မှတ်ရသည်။

“ထိုင်” ဣရိယာပုတ်ကို ရွတ်ပုံ

ထိုင်လျက်နေစဉ် ခါးအောက်ပိုင်း ခွေခွေ၊ ခါးအထက်ပိုင်း ထောင်ထောင် တောင့်တောင့် မတ်မတ်ကြီးက ရုပ်တရား၊ ခွေအောင် တောင့်လျက် မတ်ထောင်နေအောင် လုပ်ပေးတာက စိတ်စေတသိက် နာမ်တရား၊ ထိုင်လျက်နေစဉ် ကာယဒွါရ ကိုယ်၌ ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားသော ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ သဘာဝလက္ခဏာ စသည်ကို သိအောင် တောင့်လျက် ထောင်မတ်နေသော ကိုယ်ကို စူးစူးစိုက်စိုက် “ထိုင်တယ် ထိုင်တယ်” ဟု ရှုရ မှတ်ရသည်။

လျောင်းအိပ် ဣရိယာပုတ်ကို ရွတ်ပုံ

လျောင်းအိပ်နေစဉ် ခြေဆုံးခေါင်းဆုံး လျားလျားစန့်စန့် ကိုယ်ကြီးက ရုပ်တရား၊ ငြိမ်ပြီး လျားလျားစန့်စန့်ကြီး တည်နေအောင် လုပ်ပေးနေတာက စိတ်စေတသိက် နာမ်တရား၊ လျောင်းအိပ်နေစဉ် ကာယဒွါရကိုယ်၌ ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားသော ထိုရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ သဘာဝလက္ခဏာ စသည်ကို သိအောင် ခြေဆုံးခေါင်းဆုံး တစ်ကိုယ်လုံး လျားလျားစန့်စန့်ကြီးကို စူးစူးစိုက်စိုက် “အိပ်တယ် လျောင်းတယ်၊ အိပ်တယ် လျောင်းတယ်” ဟု အသံတိတ် စိတ်က ရှုရသည်၊ မှတ်ရသည်။

လမ်းလျှောက် ဣရိယာပုတ်ကို ရှုမှတ်ပုံ

လမ်းလျှောက်သွားနေစဉ် ဘယ်ခြေ ညာခြေ ရှေ့မျက်နှာဘက်ကို လှုပ်ရွေ့
နေတာက ရုပ်တရား၊ လှုပ်ရွေ့အောင် လုပ်ပေးနေတာက စိတ်စေတသိက်
နာမ်တရား၊ လမ်းလျှောက်သွားနေစဉ် ကာယဒွါရကိုယ်၌ ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားနေသော
ထိုရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ သဘာဝလက္ခဏာ သင်္ခတလက္ခဏာ (ဖြစ်ပျက်-
အနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တ) သာမညလက္ခဏာတို့ကို သိအောင် ခြေလှမ်းကိုသာ စူးစူး
စိုက်စိုက် “ညာလှမ်းတယ်၊ ဘယ်လှမ်းတယ်၊ ကြွတယ်၊ ချတယ်၊ ကြွတယ်၊
လှမ်းတယ်၊ ချတယ်” ဟု အသံတိတ် စိတ်ကနေ ဆို၍ ရှုရမည်၊ မှတ်ရမည်။

“ထိုင်” ဣရိယာပုတ်ဖြင့်

ကာယဒွါရ ရုပ်နာမ်များကိုလည်းကောင်း

အခြား ဒွါရ ရုပ်နာမ်များကိုလည်းကောင်း

ရှုပုံမှတ်ပုံနည်း-

စုပ်လိုက် - မှိတ်လိုက်ပါ

လမ်းလျှောက် ဣရိယာပုတ်ဖြင့် ရှုမှတ်အားထုတ်နေသော ယောဂီသည်
အချက်ပေး သံချောင်းရိုက်သံကြားသောအခါ “ထိုင်” ဣရိယာပုတ်ဖြင့် ရှုမှတ်
အားထုတ်ရမည့် နေရာသို့ အမှတ်မဖျက် ရှုမှတ်လျက်ပင် လာခဲ့ရမည်။ ထိုင်မည့်
နေရာကို ရောက်လျှင် ရပ်လိုက်ပါ။

ယခင် ရပ်သော ဣရိယာပုတ် ရှုနည်းအတိုင်း ရှုမှတ်လိုက်ပါ။ ပြီးလျှင်
မျက်စိမှိတ်ချင်စိတ်မှစ၍ ရှုမှတ်လျက် မျက်စိကို မှိတ်လိုက်ပါ။

တွဲလျားကျနေပါစေ

ရှေ့မျက်နှာဘက်၌လည်းကောင်း၊ နောက်ကျောဘက်၌လည်းကောင်း
ပိုက်ထားသော လက်ကို စိတ်တစ်လှည့် ရုပ်တစ်လှည့် ရှုမှတ်လျက် ပေါင်၏ ရှေ့သို့
ရောက်အောင် ရွှေ့ချပါ။ လက်နှစ်ဖက် ပေါင်၏ရှေ့၌ တွဲလျားကျနေပါစေ။

ဦးပေါစေ

ပြီးလျှင် ထိုင်လိုသော စိတ်နာမ်တရားမှစ၍ ဖြည်းဖြည်းချင်း ထိုင်ချသော ကာယဒွါရ၌ ထိုင်သော ထိုင်ရပ်ကို ရှုမှတ်ပါ။ ရှုမှတ်လျက် ထိုင်ချစဉ် လက်နှစ်ဖက် ကို အလိုက်သင့် လျှော့ချပါ။ လက်ဝါး ခူးပေါ်ကို ရောက်လျှင် ခူးကို ထောက်လျက် ရှုမှတ်လျက် ထိုင်ချပါ။ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင် အနေအထားသို့ ရောက်သွားပါလိမ့် မည်။ လက်နှစ်ဖက်၏ လက်ဝါးများသည် အသီးသီး ခူးပေါ်သို့ ဖုံးအုပ်လျက် ရှိပါစေ။

နဖူး၌ တင်ထားရမည်

အမျိုးသားများသည် ဤဆောင့်ကြောင့်ထိုင် အနေအထားဖြင့်ပင် အမှတ်ကို မဖျက်ဘဲ ရှုမှတ်လျက် လက်တစ်ဖက်စီ ခူးပေါ်၌ တံတောင်ထောက်၍ ရှုမှတ်လျက် လက်အုပ်ချီရမည်။ ရှုမှတ်လျက် လက်အုပ်ကို နဖူးပေါ် တင်ထား ရမည်။

အမျိုးသမီးများသည် ဆောင့်ကြောင့်ထိုင် အနေအထားမှ ပုဆစ်တုပ် အနေ အထားရောက်အောင် အမှတ်မပျက် ရှုမှတ်လျက်သာ ပြောင်းရွှေ့၍ ထိုင်ရမည်။ ရှုမှတ်လျက်ပင် လက်အုပ်ချီကာ နဖူးပေါ်၌ တင်ထားရမည်။

ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော် ဆင်ခြင်ရမည်

အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးတို့၏ လက်အုပ်သည် နဖူးပေါ် ရောက်ရှိပြီး ထိ သောအခါ “ထိတယ် ထိတယ်” ဟု ၁၀ ကြိမ်ခန့် ရှုမှတ်လိုက်ပါ။ ပြီးလျှင် တစ်ဆက်တည်း။

အရဟံ-နတ်လူဗြဟ္မာ ကောင်းစွာ ဦးတိုက် ပူဇော်ထိုက်သော ဘုရားသခင် ကို ကြည်ညိုမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား-

ဟူ၍ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ကို ဆင်ခြင်ရမည်။

ကန်တော့ရမည်

ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ကို ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် တစ်ဆက်တည်းပင် ဆင်ခြင်သော စိတ်ကို “ဆင်ခြင်တယ် ဆင်ခြင်တယ်” ဟု ၁၀ ကြိမ်ခန့် ရှုပါ။ ပြီးလျှင် ကန်တော့ဖို့

ရန် နဖူးပေါ်မှ လက်အုပ်ကို ကြမ်းပြင်ပေါ်သို့ ချလိုသောစိတ်မှတ်၍ ထိခြင်းငါးမျိုး စုံအောင် ရှုမှတ်လျက်သာ လှုပ်ရှားကန်တော့ရမည်။

တရားဂုဏ်တော်ကို ဆင်ခြင်ရမည်

ရှုမှတ်လျက် နဖူးပေါ်ကို လက်အုပ်ပြန်ရောက်သောအခါ နဖူးအထိကို ရှုမှတ်ပြီးလျှင် တစ်ဆက်တည်းပင်-

ဩပနေယျိကော - ဆင်းရဲသွယ်သွယ် ပျောက်ကွယ်စေတတ်
စွမ်းရည်မြတ်ကြောင့်ကိုယ်စိတ်ထဲမှာ ကောင်းစွာတည်အောင်
ကျင့်ဆောင်သိမ်းထားထိုက်ပါသော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တရားမှန်ကို
ကြည်ညိုမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား -

ဟူ၍ နှစ်ကြိမ်မြောက် တရားဂုဏ်တော်တို့ကို ဆင်ခြင်ရမည်။

ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် တစ်ဆက်တည်းပင် ဆင်ခြင်သော စိတ်ကို “ဆင်ခြင်
တယ် ဆင်ခြင်တယ်” ဟု ၁၀ ကြိမ်ခန့် ရှုမှတ်ရမည်။ ပြီးလျှင် ကန်တော့ဖို့ရန်
နဖူးပေါ်မှ လက်အုပ်ကို ကြမ်းပြင် ပျာပေါ်သို့ ချလိုသော စိတ်မှတ်၍ ထိခြင်းငါးမျိုး
စုံအောင် ရှုမှတ်လျက်သာ လှုပ်ရှားကန်တော့ရမည်။

သံဃာဂုဏ်တော်ကို ဆင်ခြင်ရမည်

ရှုမှတ်လျက် နဖူးပေါ်ကို လက်အုပ်ပြန်ရောက်သောအခါ နဖူးအထိကို ရှုမှတ်ပြီးလျှင် တစ်ဆက်တည်းပင်-

- သုပ္ပဋ္ဌိပန္နော - သီလ သမာဓိ ပညာ၊ သိက္ခာ သုံးဆင့် မြင့်ထက်
မြင့်အောင် ကောင်းစွာ ကျင့်တော်မူပါသော ရဟန်းမြတ်အပေါင်း
သံဃာတော်ကို ကြည်ညိုမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား -

ဟူ၍ သုံးကြိမ်မြောက် သံဃာဂုဏ်တော်ကို ဆင်ခြင်ရမည်။

ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် တစ်ဆက်တည်းပင် ဆင်ခြင်သောစိတ်ကို “ဆင်ခြင်တယ်
ဆင်ခြင်တယ်” ဟု ၁၀ ကြိမ်ခန့် ရှုမှတ်ရမည်။

ပြီးလျှင် ကန်တော့ဖို့ရန် နဖူးပေါ်မှ လက်အုပ်ကို ကြမ်းပြင်ပျာပေါ်ကို
ချလိုသော စိတ်မှတ်၍ ထိခြင်း ငါးမျိုးစုံအောင် ရှုမှတ်လျက်သာ လှုပ်ရှားကန်တော့
ရမည်။

တင်ပျဉ်ခွေ ထိုင်ရမည်

လက်အုပ်နဖူးပေါ် ပြန်ရောက်လျှင် “ထိတယ် ထိတယ်” မှတ်ပြီးရင် အမျိုးသမီးများသည် အမှတ်မဖျက်ဘဲ ပုဆစ်ဒူးတုပ် အနေအထားမှ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင် အနေအထားရောက်အောင် ရှုမှတ်လျက်သာ ရွှေ့ပါ။ ပြင်ပါ။

အမျိုးသား အမျိုးသမီးတို့သည် ဆောင့်ကြောင့်ထိုင် အနေအထားမှ ရှုမှတ်မှုကို မပျက်စေဘဲ တင်ပျဉ်ခွေ အနေရောက်အောင် မှတ်လျက် ရွှေ့ရမည် ဖြစ်သည်။ ရွှေ့သောအခါ ဘယ်ခြေ ညာခြေ၊ နှိုမဆင့် မထပ်စေဘဲ ရှေ့နောက်ယှဉ်လျက် ထားရမည်။ ခါးကို ဖြောင့်ဖြောင့် တောင့်တောင့် ထားရမည်။ ခေါင်းကိုပါ မတ်မတ်ထားရမည်။

ပင်တိုင်ရှုစရာ မှတ်စရာ

ရှုမှတ်လျက် ပြုပြင်မှုတွေ ပြီးသောအခါ ယောဂီသည် ဝမ်းဗိုက်ချက်၌ စိတ်ကို ပို၍ စိုက်ထားပါ။ ဝမ်းဗိုက်က ရှေ့မျက်နှာဘက်ကို တရွေ့ရွေ့ လှုပ်နေတာကို သိအောင် “ဖောင်းတယ်” ဟု မှတ်ရသည်။ ဝမ်းဗိုက်က နောက်ကျောဘက်ကို ရွေ့ရွေ့ပြီး လှုပ်တာကို သိအောင် “ပိန်တယ်” ဟု မှတ်ရသည်။ ဤကဲ့သို့ “ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်” ဟု ပင်တိုင် အာရုံနှစ်မျိုးကို ရှုမှတ်နေစဉ် “ကြားတာ၊ မွေးတာ၊ နံတာ” စသော အခြား အာရုံများ ပေါ်လာရင် လိုက်၍မှတ်ရမည်။ မှတ်ပြီးလျှင် ပင်တိုင် အာရုံ “ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်” ဟု ပြန်မှတ်နေရမည်။

ပင်တိုင် မှတ်စရာကို ပြန်မှတ်နေ

တံတွေးမျိုချင်တာ တံတွေးစုတာ မျိုချတာ တံတွေးထွေးချင်တာ ထွေးတာ၊ ကိုယ်ထဲမှာ ညောင်းတာ၊ ထုံတာ၊ ယားတာ စသည်တွေ ပေါ်လာလျှင် လိုက်မှတ်၊ ပြီးလျှင် ပင်တိုင် အမှတ်ကို ပြန်မှတ်နေရမည်။

မျက်စိမှိတ်ထားပါလျက် ပုံသဏ္ဌာန်ပေါ်အောင် မြင်တာ၊ တွေးတောစဉ်းစားတာ ကြည်ညိုတာ ဝမ်းသာတာ မနာလိုတာ စသည်တွေ ပေါ်ရာရာ လိုက်မှတ်၊ ပြီးလျှင် ပင်တိုင် ပြန်မှတ်နေရမည်။

နာရီပြည့်သွားလည်း အပြစ်မရှိပါ

မှတ်စရာ အာရုံအသစ် အသစ်မပေါ်လျှင် “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်” ပင်တိုင်အာရုံ နှစ်မျိုးသာ မှတ်နေရမည်။ အာရုံအသစ် ပေါ်ရာရာကို မှတ်နေခြင်းကြောင့် ပင်တိုင်အာရုံကို မမှတ်ရဘဲ နာရီပြည့်သွားလျှင် အပြစ်မရှိပါ။

နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် ရွှေနိုင် ပြင်နိုင်

တစ်နာရီထိုင်မှတ်၊ တစ်နာရီ လမ်းလျှောက်မှတ်ဖြင့် လေ့ကျင့်ရသည်။ ထိုင်မှတ်နေစဉ် ညောင်းကိုက် ထုံကျင်စသော ဒုက္ခဝေဒနာများကြောင့် သည်းခံပြီး မမှတ်နိုင်တော့လျှင် တစ်နာရီမပြည့်မီအတွင်း နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်လည်း ရွှေနိုင် ပြင်နိုင်သည်။ ရှုမှတ်မှုကိုတော့ မပြတ်စေ မရပ်စေရပေ။

ထိုင်နာရီပြည့်လျှင် ထလိုသောစိတ်မှစ၍ မတ်မတ်ရပ်မိသည့်တိုင်အောင် မပြတ်မှတ်ရမည်။ ရပ်မိသောအခါ သွားလိုစိတ်ကစ၍ မှတ်ရမည်။ သွားသောအခါ ညာလှမ်းတယ်၊ ဘယ်လှမ်းတယ် စသည် လမ်းလျှောက်မှတ်လေ။ နာရီပြည့်လျှင် ယခင်နည်းအတိုင်း ထိုင်မှတ်လေ။

ပင်တိုင် အမှတ်တိုးပေးခြင်း

ထိုင်ဣရိယာပုတ်ဖြင့် “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်” အာရုံနှစ်မျိုးကို ပင်တိုင်ထား၍ ပေါ်ရာရာ ရှုမှတ်လေ့ကျင့်နေသော ယောဂီအား အရှိန်ရလာသော် “ထိုင်တယ်” ဟု ပင်တိုင် တစ်မှတ်တိုးပေးရမည်။ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်” ဟု ပင်တိုင် သုံးမျိုးဖြင့် ပေါ်ရာရာကို မှတ်ရမည်။ ပြီးလျှင် ပင်တိုင်သုံးမျိုးကို ပြန်မှတ်နေရမည်။

ကျေပွန်လာပြန်သော် “ထိတယ်” ဟု တစ်မှတ်တိုးပေးရမည်။ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်” ဟု ပင်တိုင်လေးမျိုးဖြင့် ပေါ်ရာရာကို မှတ်လေ။

“ထိတယ်” ဟု မှတ်ရာ၌ ညာတင်ပါး ကြမ်းနှင့်ထိရာကို စိတ်ရောက်အောင် ပို့၍ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်” ဟု မှတ်ရမည်။ ဘယ်တင်ပါး ကြမ်းနှင့်ထိရာသို့ စိတ်ရောက်အောင် ပို့၍ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်” မှတ်ရမည်။

ရပ်၊ အိပ် ဣရိယာပုတ်တို့၌လည်း

“ရပ်” ဣရိယာပုတ်ဖြင့် အားထုတ်လျှင် “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်” ဟု လည်းကောင်း၊ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ရပ်တယ်” ဟု လည်းကောင်း၊ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ရပ်တယ်၊ ထိတယ်” ဟု လည်းကောင်း ပင်တိုင်ထား၍ ပေါ်ရာရာ ကို မှတ်ရမည်။ “ထိတယ်” မှတ်ရာ၌ ညာခြေ ဘယ်ခြေထိရာကို စိတ်ရောက်အောင် ပို့ပါ။

“အိပ်” ဣရိယာပုတ်ဖြင့် ရှုမှတ်လျှင် “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်” ဟု လည်းကောင်း၊ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ အိပ်တယ်” ဟု လည်းကောင်း၊ ဦးခေါင်း စသော အထိနေရာများဆီကို စိတ်ရောက်အောင် ပို့၍ ယခင် ပင်တိုင်သုံးမှတ်နှင့် တွဲပြီးတော့ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ အိပ်တယ်၊ ထိတယ်” ဟု ရှေးနည်းအတိုင်း မှတ်ရမည်။

ရပ်ပြီးမှသာ မှတ်လေ

လမ်းလျှောက်လျက် ခြေလှမ်းကို မှတ်နေစဉ် အခြားပေါ်ရာရာကို မှတ်လို ပါက ရပ်ပြီးမှသာ မှတ်ပါလေ။ ပြီးလျှင် သွားလိုစိတ်မှစ၍ ဆက်မှတ်။

သူ့အတွက် ကိုယ့်အတွက် သာသနာပြုခြင်း

ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်ပုံနည်းကို သင်ပြပေးသူသည် သူတစ်ပါးအတွက် ဝိပဿနာ ပရိယတ္တိ သာသနာပြုသည် မည်၏။ ဤရှုမှတ်နည်းကို သင်ယူသော သူသည် ကိုယ့်အတွက် ဝိပဿနာ ပရိယတ္တိသာသနာ ပြုသည် မည်၏။ ဤသို့ သင်ပေးခြင်း၊ သင်ယူခြင်းသည်ပင် ပရိယတ္တိသာသနာဝန်ကို ထမ်းဆောင်သူ မည်သတည်း။

ဤတွင်၍-

ရှုနည်း မှတ်နည်း ကျင့်ပွားအားထုတ်နည်းကို ပြဆိုရာ ဖြစ်သော
ဝိပဿနာ ပရိယတ္တိသာသနာ ကဏ္ဍနှစ် ပြီးပြီ။



ကဏ္ဍ - သုံး

ဝိဿယနာ ပဋိပတ္တိသာသနာ

ကဏ္ဍနှစ်၌ ညွှန်ပြအပ်သော နည်းအတိုင်း သင်ယူပြီး၍ ရှုမှတ်ကျင့်ပွား အားထုတ်ခြင်းသည် ဝိပဿနာ ပဋိပတ္တိသာသနာ မည်၏။ ထိုကဏ္ဍနှစ် နည်း အတိုင်း ကျင့်သော ယောဂီသည် ဝိပဿနာ ပဋိပတ္တိသာသနာ့ဝန်ကို ထမ်းဆောင်သူ မည်၏။

ဝိဿယနာ

ယောဂီ၏ အရည်အချင်း (၅) မျိုး

- (၁) 'ယုံကြည်၊ 'ကျန်းမာ၊ 'စိတ်မှာဖြောင့်မှတ်၊ 'မလစ်လပ်၊ ရှုမှတ် ကြိုးစားသည်။
- (၂) 'ဖြစ်-ပျက်-မြင်သိ၊ ငါးခုရှိ၊ ရောက်၏နိဗ္ဗာန်ပြည်။

ဣန္ဒြေထက်မြက်ကြောင်း (၉) ပါး

ဣန္ဒြေငါးပါး၊ ထက်ကြောင်းများ၊ ကိုးပါး ရှိလေသည်။

- (၁) ဖြစ်တိုင်း ရုပ်နာမ်၊ ချုပ်ပျက်ဟန်၊ ဧကန်ရှုရမည်။
- (၂) ရှုမှတ်ရာမှာ၊ ရိုသေကာ၊ ကောင်းစွာ ပြုရမည်။
- (၃) မနားမရပ်၊ ခြားမပြတ်၊ ရှုမှတ်မြဲရမည်။
- (၄) သင့်လျော်လှစွာ၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ကောင်းစွာမှီရမည်။
- (၅) စိတ်တည်ကြည်ကြောင်း၊ နိမိတ်ဟောင်း၊ ကောင်းကောင်းမှတ် ရမည်။
- (၆) သင့်လျော်လျောက်ပတ်၊ ဗောဇ္ဈင်မြတ်၊ မပြတ်ပွားရမည်။
- (၇) ကိုယ်နှင့်အသက်၊ မငဲ့ကွက်၊ ရက်စက်နိုင်ရမည်။
- (၈) ရှုစဉ်ပေါ်ရိုး၊ ဆင်းရဲမျိုး၊ လွှမ်းမိုးပယ်ရမည်။
- (၉) လမ်းဆုံးမရောက်၊ လက်မမြှောက်၊ တောက်လျှောက်သွားရမည်။

- (၁၀) ဉာဏ်နသောအခါ၊ ဤကိုးဖြာ၊ ဆိုင်ရာပွားရမည်။
ကျမ်းညွှန်း (ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၂-၁၁၈ မဟာစည်ဆရာတော်)

သုသေဝဏ ကျင့်စို့ရာ

- (၁) မျက်စိကွယ်သူ၊ ပုံစံယူ၊ နည်းတူကျင့်ရမည်။
(၂) နားထိုင်းပင်းသူ၊ ပုံစံယူ၊ နည်းတူကျင့်ရမည်။
(၃) ဆွံ့အသောသူ၊ ပုံစံယူ၊ နည်းတူကျင့်ရမည်။
(၄) လှုပ်ရှားမှုရာ၊ လူမမာ၊ တူစွာကျင့်ရမည်။
(၅) ကိုယ်ကျိုးမြော်မြင်၊ သုသေသွင်၊ သင့်လျှင် အိပ်ရမည်။

ကျမ်းညွှန်း (မိလိန္ဒပဉ္စာ၊ ၃၄၅၊ ၂-၉၅ ကစွာနထေရ)

မပျင်းနှင့် ကြိုးစား

- (၁) အလုပ်ပင်ပန်းမည်၊ ပန်းခဲသည်၊ ကြံစည်မပျင်းနှင့်။
(၂) ခရီးပန်းမည်၊ ပန်းခဲသည်၊ ကြံစည်မပျင်းနှင့်။
(၃) အစာဆာသည်၊ ဝမ်းအင့်သည်၊ ကြံစည်မပျင်းနှင့်။
(၄) ရောဂါရှိသည်၊ ပြန်ထမည်၊ ကြံစည်မပျင်းနှင့်။

ကျမ်းညွှန်း (အံ ၃-၁၄၇ ကုသိတာရမ္မသုတ်)

နိဗ္ဗာန်သို့ ဝေးသူ

- (၁) အို- မြတ်ယောဂီ သတိထား၊ ရှုမှတ်ကြိုးစား၊ မဂ်တရား၊ ဆယ့်ငါး
အပြည့် ရအောင်ယူ။
(၂) ဆယ့်ငါးမဂ်ဉာဏ်၊ ရသူမှန်၊ ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်ရတော့သည်။
(၃) စကား၊ အစား၊ အအိပ်များ၊ နည်းပါးကြရမည်။
(၄) နီးစိတ်လာစ၊ အိပ်ပျော်ကျအောင်၊ ဒွါရခြောက်တန်၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ဝ၊
ဖြစ်တိုင်းပ၊ ရှုပ မဂ်ဖိုလ် ရပြန်သည်။

(၅) စားကာ အိပ်ကာ ရယ်မောကာနှင့်၊ ရှုမှတ်တစ်လှည့်၊ ရပ်တစ်လှည့်
နှင့်၊ ငဲ့ကွက်ခန္ဓာ၊ ပြုသူမှား မှတ်ပါ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ပေးလှသည်။

[ကျမ်းညွှန်း - သုတ်ပေါင်းစုံ]

လူမုဒုက္ခ အပါယ်ဒုက္ခ သံသရာဒုက္ခများကို
ကြောက်လွန်းလှ၍ ချမ်းသာအစစ် တကယ်လိုချင်သော
ယောဂီများ တရားအားထုတ်ဖို့ရန်
ဗုဒ္ဓအရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ရေးဆွဲတော်မူထားသော အလုပ်ချိန်ဇယားကြီး

ထိုင်လျက် လမ်းလျှောက်လျက် တစ်နေ့တာ

ဣဓ-ဘိက္ခု-မဇ္ဈိမပဋိပဒါ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာ တရားအလုပ်ကို
အားထုတ်သော ဤထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ဘက်သားဖြစ်သော ယောဂီ
သည်။ ဒီဝသ၊ တစ်နေ့ပတ်လုံး။ ဝါ၊ နေထွက်မှ နေဝင်တစ်နေ့တာ။ စင်္ကာ မေန၊
ညာလှမ်းတယ်-ဘယ်လှမ်းတယ် စသည် ရှုမှတ်ကာထိုင်လျက် အားထုတ်ခြင်းဖြင့်
လည်းကောင်း။ အာရဝဏီယေဟိဓမ္မေဟိ၊ လောဘ ဒေါသ ထိနမိဒ္ဓ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ
ဝိစိကိစ္ဆာ နီဝရဏ တရားဆိုးတို့မှ စိတ္တံ၊ စိတ်ကို ပရိဘောဓေယျ၊ လုံးဝ စင်ကြယ်
စေရာ၏။

ညဉ့်ပထမယံ ထိုင်-လမ်းလျှောက်

ရတ္တိယာ၊ ညဉ့်၏။ ပဋ္ဌမံ၊ ပထမယံပတ်လုံး။ ဝါ၊ ညဉ့်၏ ပထမပိုင်းမှာ
လည်း။ စင်္ကာမေန၊ လမ်းလျှောက်လျက် ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း။

နိသဇ္ဇာယ၊ ထိုင်လျက် ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း။ အာရဝ
ဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ၊ နီဝရဏ အကုသိုလ်တရားတို့မှ။ စိတ္တံ၊ စိတ်ကို။ ပရိသောဓေယျ၊
လုံးဝစင်ကြယ်စေရာ၏။

လျောင်းအိပ်လျက် ရှုမှတ်ချိန်

ရတ္တိယာ မဇ္ဈိမ ယာမံ၊ သန်းခေါင်ယံ (ညဉ့်အလယ်ပိုင်း)၌။ ဒက္ခိဏေန
ပဿေန၊ လက်ယာ နံတောင်းဖြင့် စောင်းလျက်။ ဝါ၊ ညာဘက်ခြမ်းကို

အောက်ထား စောင်းအိပ်လျက်။ ပါဒေ ပါဒံ အစွာဓာယ၊ ညာဘက် ခြေမျက်စိ
အောက် ခြေဖနောင့်ပေါ်၌ ဘယ်ဘက် ခြေဖဝါး ထက်ဝက်ခန့် ခြေဖျားဖြင့် အလိုက်
သင့် ချိတ်တင်ထား၍။ သတော သမ္ပဇာနော၊ အမှတ်ရလျက် မှန်စွာသိလျက်။
ဥဋ္ဌာနသည မနသီကရိတွာ၊ သတ်မှတ်ချိန်မှာ အိပ်ရာမှထရန် နှလုံးသွင်း ဆုံးဖြတ်
ပြီး။ သီဟသေယျံ ကပ္ပေယျ၊ မြတ်သောအိပ်ခြင်းကို (ရှုမှတ်လျက်) ပြုရာ၏။

မိုးသောက်ယံ ထိုင်လျက် လမ်းလျှောက်

ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမံ ယာမံ မိုးသောက်ယံ (ညဉ့်နောက်ဆုံးပိုင်း)၌။ ပစ္စုဒ္ဓာယ-
တစ်ဖန် အိပ်ရာမှ ပြန်ထ၍ စင်္ကမေန နိသန္ဓာယ-လမ်းလျှောက်လျက် ရှုမှတ်
အားထုတ်ခြင်း၊ ထိုင်လျက် ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်းဖြင့်။ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ၊
နိဝရဏ အကုသိုလ်တရားတို့မှ။ စိတ္တံ ပရိသောဓေယျ၊ စိတ်ကို လုံးဝ စင်ကြယ်
စေရာ၏ သတည်း။

[ကျမ်းညွှန်း - ခ၊ ၅၊ ၂၉၄၊ မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိတော်]

ဓုဒ္ဓအရှင်၏ ဝိပဿနာယောဂီ အလုပ်ချိန်ဇယား

သိပ္ပံခေတ် နာရီစက်ဖြင့် ဝေဖန်ပြခြင်း

မိုးသောက်ယံ မနုက်ပိုင်း

- ၁။ (၃) နာရီ အိပ်ရာထ၊ မျက်နှာသစ်ရှု၊ အိမ်သာတက်ရှု၊ လမ်းလျှောက်
ရှု၊
- ၂။ (၄) နာရီ ထိုင်လျက် ရှုရမည်၊ မှတ်ရမည်။
- ၃။ (၅) နာရီ လမ်းလျှောက်ရှု၊ စားသောက်ရှုရမည်။
- ၄။ (၆) နာရီ ထိုင်လျက် ရှုရမည်။
- ၅။ (၇) နာရီ လမ်းလျှောက်ရှု။
- ၆။ (၈) နာရီ ထိုင်လျက် ရှုမှတ်ရမည်။
- ၇။ (၉) နာရီ လမ်းလျှောက်ရှု၊ ရေချိုးရှု၊ စားသောက်ရှုမှတ်ရမည်။

မွန်းလွဲ နေ့လယ်ပိုင်း

- ၈။ (၁၂) နာရီ ထိုင်လျက် ရှုရမည်။ မှတ်ရမည်။
- ၉။ (၁) နာရီ လမ်းလျှောက်ရှု။
- ၁၀။ (၂) နာရီ ထိုင်လျက် ရှုရမည်။
- ၁၁။ (၃) နာရီ လမ်းလျှောက် ရှုရမည်။
- ၁၂။ (၄) နာရီ ထိုင်လျက် ရှု။
- ၁၃။ (၅) နာရီ လမ်းလျှောက်ရှု၊ ရေချိုးရှု။
- ၁၄။ (၆) နာရီ ထိုင်လျက် မှတ်ရမည်။

ညပိုင်း

- ၁၅။ (၇) နာရီ လမ်းလျှောက်ရှု။
- ၁၆။ (၈) နာရီ ထိုင်လျက်ရှု။
- ၁၇။ (၉) နာရီ လမ်းလျှောက်မှတ်ရမည်။
- ၁၈။ (၁၀) နာရီ ထိုင်လျက် ရှု။
- ၁၉။ (၁၀) နာရီ ရှုမှတ်လျက် အိပ်ရာဝင်၊ ရှုမှတ်လျက် လျောင်းအိပ်၊ လျောင်းအိပ်လျက် ရှုနေ မှတ်နေရမည်။ ထိုသို့ ရှုနေစဉ် ဖြစ်ပေါ်လာသော အိပ်ပျော်ချင်စိတ်ကို “အိပ်ချင်တယ် အိပ်ချင်တယ်” ဟု ရှုနေ မှတ်နေရင်း အိပ်ပျော်သွားမှသာ ယောဂီသည် ရှုမှတ်မှု အလုပ်သိမ်း၍ အနားယူရမည်။

မှတ်ချက် -

ဤဇယား၌ ထိုင်ရှုချိန်၊ လမ်းလျှောက်ရှုချိန် (၂) နာရီခန့် တရားဟော၊ တရားစစ်၊ တရားဆွေးနွေးရသည်။

ဤတွင် -

ဝိပဿနာ ပဋိပတ္တိသာသနာနှင့်နည်းဗျူဟာကိုပြဆိုရာဖြစ်သော ဝိပဿနာ ပဋိပတ္တိသာသနာ ကဏ္ဍသုံး ပြီးပြီ။



ကဏ္ဍ-လေး

ဝိပဿနာ ဝဋ်ဝေဓ သာသနာ

ဝိသုဒ္ဓိ (၇) ပါးကို ပြဆိုခြင်း

သီလဝိသုဒ္ဓိ-သီလပါရမီ

လူ၊ သီလရှင်၊ သူတော်၊ ရသေ့တို့သည် ၅-ပါးသီလ၊ ၈-ပါးသီလ၊ ၁၀-ပါးသီလတို့ကို စွမ်းနိုင်ရာ ဆောက်တည်ပြီးလျှင် ကာယကံ-ကိုယ်၊ ဝစီကံ-နှုတ် နှစ်ပါးကို စောင့်ထိန်းမှု စင်ကြယ်ခြင်း၊ သီလဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ရှိ ပြည့်စုံလေတော့၏။

ကိုရင် သာမဏေနှင့် ရဟန်းတို့သည်လည်း မိမိဆိုင်ရာ ဝိနည်းတော်များ အတိုင်း ကိုယ်နှုတ်နှစ်ပါးကို စောင့်ထိန်းမှု စင်ကြယ်တော်မူကြလျှင် သီလဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ရှိ ပြည့်စုံလေတော့သည်။ သီလဝိသုဒ္ဓိသည် သီလပါရမီ မည်၏။

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ

မိမိတို့၏ဆိုင်ရာ သီလဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ရှိ ပြည့်စုံပြီးသော လူ၊ သီလရှင်၊ သူတော်၊ ရသေ့၊ ကိုရင်သာမဏေ၊ ရဟန်းတော်၊ ယောဂီတို့သည် “နှစ်-ကဏ္ဍ” ပြဆိုအပ်ပြီး သော သင်တန်းတိုင်း “သုံး-ကဏ္ဍ” ဌ ပြဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဗျူဟာ နှင့်အညီ ရှုကြကုန်ရာ၏။ မှတ်ကြကုန်ရာ၏။ ကျင့်ကြကုန်ရာ၏။

ရှုကြမှတ်ကြ ကျင့်ကြကုန်သော ထိုယောဂီတို့အား -

- ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ = လောဘ
- ဗျာပါဒနိဝရဏ = ဒေါသ
- ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏ = ထိနမိဒ္ဓ
- ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကစ္ဆနိဝရဏ = ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကစ္ဆ
- ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏ = ဝိစိကိစ္ဆာ

ဤတရားဆိုး (၅) ပါးတို့ ဝင်မလာနိုင်အောင် ၁၀ မိနစ်၊ ၁၅ မိနစ်၊

၂၅ မိနစ်၊ ၁ နာရီ စသည် ကြာရှည်စွာ ရှုစိတ်တွေချည်း၊ မှတ်စိတ်တွေချည်း၊ ဆက်လက် စင်ကြယ်နေတော့သည်။ ဤသို့ ၁၀ မိနစ် စသည် နီဝရဏမဝင် ရှုစိတ် မှတ်စိတ်ချည်း စင်ကြယ်လျက်နေသော စိတ်များသည် “စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ” မည်၏။

ဒိဋ္ဌိ ဝိသုဒ္ဓိ

ဤသို့ နီဝရဏမဝင် ရှုစိတ်မှတ်စိတ်ချည်း ဆက်လျက် ဖြစ်ရှိ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပိုင်ရှင် ယောဂီအား မြင်မှုစသော ခြောက်ဒွါရ ရုပ်နာမ်တို့ကို “မြင်တယ်” စသည် ဖြင့် ရှုမှတ်နေစဉ်ပင် အသက်လိပ်ပြာ ဝိညာဉ် ငါကောင် ဇီဝ အတ္တ မဟုတ်ဟု လည်းကောင်း၊ ရုပ်နာမ်မျှသာဟု လည်းကောင်း၊ ပိုင်းခြားသိသော “နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်=ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ” ဖြစ်ရှိ ပြည့်စုံလေတော့သည်။

ခြောက်ဒွါရ၌ ဖြစ်ပေါ်တိုင်းသော ရုပ်နာမ်တို့ကို အသက်လိပ်ပြာ ဝိညာဉ် အတ္တကောင်ဟု ယူစွဲသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပြုတ်လေ၏။

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ

မပြတ်ရှုမှတ်နေသော ယောဂီမှာ မြင်မှု သိမှုနှင့် ပတ်သက်၍ “မြင်တယ် မြင်တယ်” ဟု ရှုနေစဉ် မျက်စိရှိလို့၊ မြင်ရတယ်၊ ကြည့်စရာရှိလို့၊ မြင်ရတယ်၊ အလင်းရောင်ရှိလို့၊ မြင်တယ်၊ ဂရုစိုက်ကြည့်လို့၊ မြင်တယ် စသည်ဖြင့် အကြောင်း တရားကို သိမ်းဆည်း (သိ) သည်။

အသက်လိပ်ပြာ ဇီဝအတ္တမဟုတ်သော ရုပ်နာမ်အကြောင်းများကြောင့် ဝိညာဉ်မဟုတ်သော အကျိုးရုပ်နာမ်များသာ ဖြစ်နေသည်။ အသက်လိပ်ပြာ ဝိညာဉ် အတ္တဆိုတာ ယခုလည်း မရှိ၊ ရှေးရှေးကလည်း မရှိ၊ နောက်ကာလများ၌လည်း ရှိမည် မဟုတ်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်လျက် သိသည်။

သက်ရှိသက်မဲ့ တစ်လောကလုံးကို ဘုရားသခင် ဖန်ဆင်း၍ ဖြစ်သည် ဆိုသည်မှာလည်း မဟုတ်မမှန်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်လျက် သိသည်။ ဘုရား၊ ဟာရား၊ သံဃာနှင့် ပတ်သက်၍လည်း အစစ်အမှန်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်လျက် သိသည်။

ရှုမှတ်နေစဉ်မှာ ဤသို့သိသော ကိုယ်တွေ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဉာဏ်သည် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်လည်း မည်၏။ ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိလည်း မည်၏။

မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏသန္ဓေ ဝိသုဒ္ဓိ သမ္မသန္ဓဉာဏ်

ဆက်လက် ရှုမှတ်နေသော ဝိပဿနာ ယောဂီသည် မြင်မှု၊ ကြားမှု စသော ခြောက်ဒွါရ ဖြစ်ပေါ်ခိုက် ရုပ်နာမ်တို့ကို ရှုမှတ်လေတိုင်းပင် အရှင် အာရုံရုပ်နာမ် တို့၏ ပေါ်လာပြီး ခဏနေ ပျောက်သွားသည်ကို ပီသပြတ်သားစွာ သိသာသည်။

ဤအသိသည် အရှင် ရုပ်နာမ်တို့၏ (ပေါ်လာသော အစပိုင်း၊ ခဏတည်နေသော အလယ်ပိုင်း၊ ပျောက်သွားသော အဆုံးပိုင်း) သင်္ခတလက္ခဏာကို သိခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ပစ္စက္ခသမ္မသန္ဓဉာဏ်

ဖောင်းမှု၊ ပိန်မှု၊ ကွေးမှု၊ ဆန့်မှု၊ ကိုင်ယူမှု၊ ပါးစပ်ဖွင့်ဟမှု၊ ထမင်းခွံ့မှု၊ ဝါးမှု၊ မျိုချမှု၊ မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ မွေးမှု၊ နံမှု၊ တွေးကြံမှု၊ စဉ်းစားမှု၊ ဝမ်းသာမှု၊ ဝမ်းနည်းမှု၊ ကြည်ညိုမှု၊ ယုံကြည်မှု၊ နှစ်သက်မှု၊ စိတ်ဆိုးမှု၊ မနာလိုမှု၊ သဝန်ကြောင်မှု၊ ပျံ့လွင့်မှု၊ ပူပန်မှု၊ မယုံကြည်မှု၊ သံသယဝင်မှု စသော ရှုမှတ်မိရာ ခြောက်ဒွါရ ရုပ်အာရုံ နာမ်အာရုံတို့၏ ပေါ်လာခြင်း အစပိုင်း ဥပါဒ်၊ ခဏတည်နေခြင်း အလယ်ပိုင်းဌီ၊ ပျောက်သွားခြင်း အဆုံးပိုင်းဘင်၊ ဤသင်္ခတလက္ခဏာကိုသိသော ယောဂီသည် “အနိစ္စ=မမြဲဘူးဆိုတာ မှန်ပါကလား၊ မမြဲတဲ့ တရားတွေချည်းပါ ကလား” ဟု ကိုယ်တိုင်ပင် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်လျက် “သိ” လေတော့သည်။ ဤ “သိ” ခြင်းသည် ပစ္စက္ခ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ် မည်၏။

ခြောက်ဒွါရ ရုပ်နာမ်တို့ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေစဉ် “အနိစ္စ တရားများနှင့် ဆက်စပ်ရောထွေးနေသော ရုပ်နာမ်အပေါင်း တစ်ကိုယ်လုံး တစ်ကောင်လုံးဟာ လည်း ဆင်းရဲတုန်း ဆင်းရဲခံ ဆင်းရဲ အစုအဝေးချည်းပါတကား” ဟု ယောဂီက “သိ” လာပြန်သည်။

ရှုနေမှတ်နေစဉ် ကိုယ်တိုင်ပင် ကိုယ်တိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်လျက် သိသော ယောဂီ၏ ထို “သိခြင်း” သည် ပစ္စက္ခ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ် မည်၏။

မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ တွေးကြံစဉ်းစားမှု၊ ကွေးမှု၊ ဆန့်မှု၊ ဖောင်းမှု၊ ပိန်မှု စသော ရုပ်နာမ်အပေါင်း ဤတစ်ကိုယ်လုံးသည် အနိစ္စတရား၊ ဒုက္ခတရားတို့ဖြင့်

ရောထွေး စပ်ယှက်နေခြင်းကြောင့် ကိုယ့်အလိုအတိုင်း ပြီးစေနိုင် အစိုးပိုင်သော အသက် လိပ်ပြာ ဝိညာဉ်ကောင်၊ အတ္တကောင်၊ ငါကောင်အဖြစ် မခေါ်ထိုက် မသုံးသပ် မယူစွဲထိုက်ပါတကားဟူ၍ ရှုနေမှတ်နေစဉ် ယောဂီက ဆုံးဖြတ်လျက် “သိ” လာ ပြန်သည်။ ယောဂီ၏ ဤ“သိခြင်း” သည် ပစ္စက္ခ အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ် မည်၏။

အနုမာန သမ္မသနဉာဏ်

ဤပြဆိုအပ်ပြီးသောအတိုင်း ခြောက်ဒွါရ ရုပ်နာမ် ဖြစ်ပေါ်တိုင်းသိ ရှုမှတ် နေသော ယောဂီသည် မျက်မှောက် ကိုယ်တိုင်တွေ့ အနိစ္စသိ၊ ဒုက္ခသိ၊ အနတ္တသိ- ပစ္စက္ခသမ္မသနဉာဏ် ထက်သန်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ရှုမှတ်မှုကို ရပ်ထားပြီး ကိုယ်တိုင်တွေ့ ကိုယ်တိုင်သိများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကာ မိမိ သူတစ်ပါး နှစ်ဦးသားတို့၏ လက်ရှိ ပစ္စုပ္ပန် ရုပ်တရား နာမ်တရား၊ အတိတ်ရုပ်တရား နာမ်တရား၊ အနာဂတ် ရုပ်တရား နာမ်တရားများကိုပါ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တကုပ္ပလေတရားတရားများ ပေါ်တကားဟု ဆင်ခြင်သုံးသပ်နေတော့သည်။

ဤသို့ “ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်း” သည် အနုမာန အနိစ္စသမ္မသနဉာဏ်၊ အနုမာန ဒုက္ခသမ္မသနဉာဏ် အနုမာန အနတ္တသမ္မသနဉာဏ် မည်၏။

မဂ်တရား ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တရားရအောင်

ဤသမ္မသနဉာဏ် မဂ်ကိုရောက်လျှင် အခဲသုံးလုံး မကျေသော်လည်း ပင်ကိုဉာဏ် ထက်သန်သော ယောဂီများနှင့် စာပေဗဟုသုတ ကြွယ်ဝသော ယောဂီတို့မှာ မမှတ်တော့ဘဲ သုံးသပ်ဆင်ခြင်လျက်သာ အချိန်ကို အသုံးချ နေတတ်ကြသည်။ ဆင်ခြင်သုံးသပ်နေလျှင် အထက် အထက် မဂ်တရားများ ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တရားများကို မရောက်နိုင် မရနိုင်တော့ပေ။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်သော စိတ်မှစ၍ ခြောက်ဒွါရ ပေါ်ရာရာ ရုပ်တရား နာမ် တရားတို့ကို ဝိပဿနာနည်းဗျူဟာအတိုင်း အကြွင်းအကျန် အလစ်အလပ် မရှိစေဘဲ တွန်း၍ ရှုမှတ်သွားရမည်။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်

- သာတစ္ဆေကိရိယာယ သမ္မာဒေတိ
- မနားမရပ်၊ ခြားမပြတ် ရှုမှတ်မြဲရမည်။
- ဗလဝါ ဒုဗ္ဗလောရိဝ
- လှုပ်ရှားမှုရာ၊ လူမမာ၊ တူစွာကျင့်ရမည်။

ဤသို့အစရှိသော ကဏ္ဍသုံး နည်းဗျူဟာနှင့်အညီ ရှုမှတ်ကျင့်ပွား အားထုတ်သော ယောဂီသည် ဖောင်းမှု၊ ပိန်မှု စသော ခြောက်ဒွါရ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့၏ ပေါ်လာခြင်း၊ ပျောက်သွားခြင်း (ဖြစ်-ပျက်-အနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တ) သာမည လက္ခဏာတို့ကို ပီပီပြင်ပြင် ထင်ထင်ရှားရှား ကောင်းကောင်း သိလာသည်။

ပေါ်လာခြင်းသည် ဖြစ်၊ ပျောက်သွားသည် ပျက်၊ ရှုမှတ်ရင်း ဖြစ်-ပျက် ကို သိသော ဉာဏ်သည် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်သည်။ ဤဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၏ အာရုံ ဖြစ်သော အရှင် ခြောက်ဒွါရ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ (ဖြစ်-ပျက်-အနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တ) သည် သာမည လက္ခဏာမည်၏။

ပီတိ (၅) မျိုး ဖြစ်ပေါ်ရေး

- အနည်းငယ်မျှ၊ ကြက်သီးထ၊ ခေါ်ရ “ခုဒ္ဒိကာ”။
- လျှပ်ပြက်ပမာ၊ ကြိမ်များစွာ၊ ဆင့်လာ “ခဏိကာ”။
- လှိုင်းလုံးတူစွာ၊ ပြည့်တက်လာ၊ မှတ်ပါ “ဩက္ခန္ဓိကာ”။
- ကိုယ်လက်အင်္ဂါ၊ မြောက်ကြွလာ၊ မှတ်ပါ “ဥဗ္ဗေဂါ”။
- ကိုယ်လုံးပြည့်လွန်း၊ ဆီထိဝွမ်း၊ စိမ့်ဖြန်း “ဖရဏာ”။
- ဥဒယဗ္ဗယ၊ နုဉာဏ်မှ၊ ဖြစ်ကြ ဤငါးဖြာ။
- ဉာဏ်ရင့်သောအခါ၊ ဖရဏာ၊ ဖြစ်လာသူချည်းသာ။

ယောဂီ၏ နိဗ္ဗာန်

ဖြစ်-ပျက်ကို စိတ်ကူးဖြင့် လုပ်ကြံ၍ ရှုတတ်ကြသည်။ ဖြစ်-ပျက်ကို လုပ်ကြံရှုသော ထိုယောဂီအား အဆိုပါ ပီတိတို့ မဖြစ်ကြကုန်။ ဝိပဿနာ

နည်းလမ်းမှန်ဖြင့် ရှုပွားအားထုတ်သော ယောဂီသည် ရှေးဦးစွာ သဘာဝလက္ခဏာကို သိခဲ့ရမည်။ နောက် သင်္ခတလက္ခဏာကို သိခဲ့ရမည်။ အဲဒီနောက် သာမညလက္ခဏာကို ရှုသိခဲ့ရမည်။

သာမညလက္ခဏာ ဖြစ်-ပျက် အမှန်ကို ရှုသိသော ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ် ပေါ်သော ယောဂီအား ပီတိ (၅) မျိုးတို့သည်လည်း ဖြစ်ပေါ်ကြသည်သာ။ ထိုပီတိ တို့သည် ယောဂီနိဗ္ဗာန် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်-

- ယတော ယတော သမ္မသတိ၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
- လဘတိ ပီတိပါမောဇ္ဇံ၊ အမတံ တံ ဝိဇာနတံ။
- ဟု ဓမ္မပဒ ဒုတိယ (၃၇၄) သမ္မဟုလဘိက္ခဝတ္ထု၌မိန့်တော်မူလေသည်။

အရည်အချင်း (၅) မျိုး ပြည့်စုံပြီ

သဘာဝလက္ခဏာ သင်္ခတ လက္ခဏာတို့ကို ရှုမှတ်လျက် အစဉ်အတိုင်း သိခဲ့ပြီး၍ ဆက်လက် ရှုမှတ်ရင်း သာမညလက္ခဏာ (အနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တ-ဖြစ်-ပျက်) ကို သိသော ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်ပိုင်ရှင်ယောဂီ၊ နိဗ္ဗာန်ပိုင်ရှင် ဝိပဿနာယောဂီ မှာ ကဏ္ဍသုံး၌ ယောဂီ၏ အရည်အချင်း (၅) မျိုး ပြည့်စုံပြီ။

ဤအရည်အချင်း (၅) မျိုး ပိုင်ရှင် ယောဂီသည် ဆက်လက်ရှုပွား အားထုတ်ပါလျှင် မသေမီ ယခုဘဝ၌ပင် အမှတ် (၁၅) လောကုတ္တရာမဂ်ကို ဆိုက်ပြီး၍ တစ်ဆက်တည်း ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်မည်ဟု ဗုဒ္ဓမိန့်တော်မူသည်။

ဤသို့သော ယောဂီ အရည်အချင်း (၅) မျိုးကို ရရှိသော ယောဂီသည်-

- သဗ္ဗရတိ၊ ဓမ္မရတိ ဇိနာတိ ပျော်စရာ အမျိုးမျိုးတွင် တရားပျော်စရာ သည် အကောင်းဆုံး အမြတ်ဆုံး၊
- သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသော ဇိနာတိ၊ အရသာ အမျိုးမျိုးတို့တွင် တရား အရသာသည် အကောင်းဆုံး အမြတ်ဆုံး၊

ဟူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ အမိန့်တော်ကို ထောက်ခံနိုင်အောင် ကိုယ်တိုင်ပင် တွေ့သိရသောအခါ မမှတ်မရှု အားမထုတ်ဘဲ ရပ်နား ရောင့်ရဲနေတတ်လေသည်။

ဆရာကောင်းဆရာမြတ်တို့၏ သြဝါဒလမ်းညွှန် ဆုံးမစကားများကို ဆင်ခြင် ဆုံးဖြတ်ပြီး မရှုမမှတ်ဘဲ တင်းတိမ်ရောင့်ရဲ ရပ်နားနေလျှင် လမ်းမှားရောက်မည်။ ရှေးကထက် ပို၍ပို၍ ရှုမှတ်ကြိုးစားအားထုတ်မှသာ လမ်းမှန်ရောက်မည်ဟု ယောဂီ ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်လာမည်။

ထို့ကြောင့် ဤကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်နိုင်အောင် သိသော “သမ္မသနဉာဏ်နှင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်” နှစ်ပါးကို မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဟူ၍ ခေါ်သတည်း။

ဆက်လက်ရှုမှတ်အားထုတ်မှသာ လမ်းမှန်ဟု ဆုံးဖြတ်မိသော ယောဂီ သည် ကဏ္ဍ-သုံး စသည်၌ ပြုအပ်ပြီးသော နည်းဗျူဟာများအတိုင်း ရှုမှတ် အားထုတ်သည်။ ထိုသို့ အားထုတ်လေသော် သာမညလက္ခဏာ (ဖြစ်-ပျက်-အနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တ) ကို ပို၍ပို၍ တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် အနုစိတ်ထက် အနုစိတ် တိတိကျကျ ပီပီသသ ရှုသိသော ဘင်္ဂဉာဏ်မှ အနုလောမဉာဏ်တို့သည် အစဉ် အတိုင်း ယောဂီမှာ ဖြစ်ပေါ်လေသည်။ ထိုဉာဏ် (၉) ပါးတို့သည် ပဋိပဒါဉာဏ-ဒဿနဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။

ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ

ရှုလျက် မှတ်လျက် အားထုတ်နေသော ယောဂီအား ပဋိပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ အမှတ် (၁၁) အနုလောမဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် တစ်ဆက်တည်း (၁၄) ဂေါတြဘူဉာဏ်၊ (၁၅) မဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

ထို မဂ်ဉာဏ်သည် ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။

ထို ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ မဂ်ဉာဏ် လောကုတ္တရာကုသိုလ်သည် စက္ကန့် မခြား တစ်ဆက်တည်းမှာပင် ဖိုလ်ချမ်းသာကို ပေးသည်။ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြု “သိ” ရရှိလေတော့သည်။

မဟာသောတာပန် ဘွဲ့ထူးကြီးကိုလည်း ပိုင်လေပြီ။

မောသောတာပန် ဂုဏ်ဩဇာ (၄) ပါး

(၁) ^{၁၂}ရတနာသုံးဆင့်၊ ဉာဏ်ဖြင့် မြင်တွေ့၊ မပြောင်းရွှေ့ တိုး၍ ကြည်ညို ယုံကြည်ကြသည်။

(၂) ‘ကိုယ်နှုတ်နှစ်ဖြာ၊ ကျင့်သိက္ခာ၊ မြဲစွာသီလ လုံခြုံသည်။’

[ကျမ်းညွှန်း (ဒီ၊ ၃၊ ၁၉၀)]

ဤတွင်၍-

ဝိသုဒ္ဓိ (၇) ပါး ကို ပြဆိုရာ ဝိပဿနာ
ပဋိဝေဓ သာသနာ ကဏ္ဍ-လေး ပြီးပြီ။



ကဏ္ဍ-ငါး

ပကိဏ္ဍက ကထာ

ပဋိဝေဓ-ထိုးထွင်းသိ

ကဏ္ဍလေး၌ ဖွင့်ပြအပ်သော ဝိသုဒ္ဓိ (၇) ပါးတို့တွင် ဒိဋ္ဌိ ဝိသုဒ္ဓိ စသော
ဝိသုဒ္ဓိ (၅) ပါး တို့သည် “ပဋိဝေဓသာသနာ” မည်ကုန်၏။ ဤအရာ၌ “ပဋိဝေဓ”
ကို ပဋိ=ထိုးထွင်း၊ “ဝေဓ=သိ” ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုတော်မူကြသည်။

မေး။ ။ အဘယ်ကို ထိုးထွင်းသိသနည်း။

ဖြေ။ ။ ညာတပရိညာ

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ရုပ်ရုပ် နာမ်နာမ်၊ ရုပ်နှင့်နာမ်လည်း၊
တစ်ပေါင်းတည်း၊ ထင်လွဲဖွယ်က။
သမူဟ ဃန ပညတ်တည်း။

ထင်မှတ်နေကြသည့်

ဝိပဿနာတရားကို ထိမိတိကျစွာ မရှုပွား မအားထုတ်ဘူးသူတို့သည်
လက်ခြေစသည်ကို ကွေးနေ ဆန့်နေတုန်းမှာပင် ကွေးချင်ဆန့်ချင်သော နာမ်
တရားနှင့် ကွေးရုပ်ဆန့်ရုပ်တို့ကို တစ်ခုတည်းဟုလည်းကောင်း။

တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ သန္တာန်မှာ ဖြစ်ရှိသော မျက်စိရုပ် နားရုပ် စသည်၊ အဆင်းရုပ် အသံရုပ် စသည်တို့ကိုလည်း တစ်ယောက်တည်းဟု လည်းကောင်း ထင်နေကြသည်သာ။

ထို့ကြောင့် မိမိ၏လက် စသည်ကို ကြည့်ပြီး ကိုင်လိုက်လျှင် ကိုင်ပြီး ကြည့်လိုက်လျှင် မြင်ရသော လက်အဆင်း ရုပ်တရား၊ ထိတွေ့ရသော လက်တွေ့ ရုပ်တရားတို့ကို တစ်ခုတည်းဟု ထင်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

မြင်ရတာလည်း ဒီလက်၊ ထိတွေ့ရတာလည်း ဒီလက် စသည် ထင်နေကြ သည် ဆိုလိုပေသည်။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် ရုပ်အပေါင်း နာမ်အပေါင်း ရုပ်နာမ်အပေါင်းကို တစ်ခုတည်း တစ်ယောက်တည်းအနေ ထင်မှတ်ဖွယ်သည် “သမူဟဃနပညတ် မဟာရံ တံတိုင်းကြီး” ပင် ဖြစ်လေသည်။

ဒိဋ္ဌိကင်္ခါ ဝိသုဒ္ဓိစိတြ

ဝိပဿနာကို ထိမိတိကျစွာ ရှုပွားအားထုတ်သော ယောဂီသည် ထို “သမူဟဃနပညတ် မဟာရံ တံတိုင်းကြီး” ကို ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ = နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ဖြင့်-

ပဋိ-ထိုး၍ ထွင်း၍ ဖောက်၍-

အသက်လိပ်ပြာ ဝိညာဉ် အတ္တမဟုတ်သော မှတ်စရာ ရှုစရာနှင့် မှတ်တာ ရှုတာ ဤနှစ်မျိုးသာရှိသည် ဟူ၍ ဝါ-ရုပ်တရားနှင့် နာမ်တရား ဤနှစ်မျိုးသာ ရှိသည်ဟူ၍ သဘောကျကာ ဆုံးဖြတ်နိုင်လောက်အောင် ရှုမှတ်အပ်ဆဲ ရုပ်တရား နာမ်တရား၏ (ပင်ကို သဘောရင်းဖြစ်သော) သဘာဝလက္ခဏာကို -

ဝေဝေ = သိသည်။

ပဋိဝေဝေ = ထိုးထွင်းသိသည်။

ပဋိဝေဝေ သာသနာတော် ပထမအဆင့်

ကာလျက် ကွယ်လျက် တားဆီးနေသော သမူဟဃနပညတ် မဟာရံ တံတိုင်းကြီးကို ထိုး၍ ထွင်း၍ ဖောက်၍ အသက်လိပ်ပြာ ဝိညာဉ် အတ္တဆိုတာ

မရှိ၊ ရုပ်တရား နာမ်တရား ဤနှစ်မျိုးသာ ရှိသည်ဟု သဘော ဆုံးဖြတ်နိုင်လောက်အောင် စင်ကြယ်သော သိမှု ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်သည် ပဋိဝေဓ သာသနာတော် ပထမအဆင့်ပေတည်း။

ဝိပဿနာကို ထိမိတိကျစွာ ရှုပွားအားထုတ်သော ယောဂီသည် ထို “သမူဟဃနပညတ် မဟာရံတံတိုင်းကြီး” ကို ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဖြင့်-

ပဋိ (ထပ်ဆင့်အနုစိတ်) ထိုး၍ ဖောက်၍-

ဝိညာဉ် အတ္တကောင် ငါကောင်ဆိုတာသည် ယခုလည်း မရှိဘူး၊ ဤနည်းအတူပင် ရှေးရှေးကလည်း မရှိဘူး။ နောက်နောင်၌လည်း မရှိဘူး၊ သက်ရှိလောက၊ သက်မဲ့လောက နှစ်မျိုးလုံးကို ကောင်းအောင် ဆိုးအောင် ဖန်ဆင်းနိုင်သူ ဖန်ဆင်းတတ်သူဆိုတာလည်း လုံးလုံးကြီး မရှိဘူး၊ ဆိုင်ရာအကြောင်း ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားများကြောင့် ဆိုင်ရာ အကျိုး ရုပ်တရား နာမ်တရား (ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်တရား) တို့သည် ဖြစ်ရှိနေကြသည်ဟူ၍ သဘောကျ ဆုံးဖြတ်နိုင်လောက်အောင် ရှုမှတ်အပ်ဆဲ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ (ပင်ကိုယ်သဘောရင်းဖြစ်သော) သဘာဝလက္ခဏာကို-

ဝေဓ = သိသည်။

ပဋိဝေဓ = ထိုးထွင်းသိသည်။

ထို့ဝေဓ သာသနာတော် ဒုတိယအဆင့်

ကာလျက်ကွယ်လျက် တားဆီးနေသော သမူဟဃနပညတ် မဟာရံတံတိုင်းကြီးကို ထပ်ဆင့် အနုစိတ် ထိုး၍ ထွင်း၍ ဖောက်၍ ဝိညာဉ် အတ္တကောင် ငါကောင် ဆိုတာသည် ကာလသုံးပါးလုံး၌မရှိ။ ဖန်ဆင်းရှင်လည်း မရှိဟူ၍ တိကျစွာ သဘောကျ ဆုံးဖြတ်လျက် ယုံမှားကင်းလောက်အောင် စင်ကြယ်သော သိမှု ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်သည် ပဋိဝေဓ သာသနာတော် ဒုတိယအဆင့်ပေတည်း။

သန္တတိယနုပညတ် မဟာဝံတံတိုင်းကြီး

ဆောင်ပုဒ်။ ။ တစ်ခုတည်းပဲ၊ ထင်ယူလွဲအောင် မစဲမပြတ်၊
ရုပ်နာမ်ဓာတ်တို့၊ ဆက်စပ်တွင်တွင်၊ ဖြစ်နေအင်
အစင်သန္တတိ ယနုပညတ်တည်း။

ဝိပဿနာကို တိကျစွာ မရှုပွား အားမထုတ်ဘူးသူတို့သည် တစ်သန္တာန်
တည်းမှာ ရှိသော အဆင်းရပ်ကို အကြိမ်ကြိမ် မြင်ရာ ရှေးရှေးမြင်ရသော အဆင်း
နှင့် နောက်နောက်မြင်ရသော အဆင်းတို့ကို တစ်ခုတည်းဟုသာ ထင်ကြသည်။
ရှေးရှေးသိမြင်မှုနှင့် နောက်နောက် မြင်သိမှုများကိုလည်း တစ်ခုတည်းဟုသာ
ထင်နေကြသည်။

ကြားမှု၊ မွေးနံ့မှု စသည်တို့ကိုလည်း တစ်ခုတည်းဟုသာ ထင်နေကြ
သည်။ တစ်သန္တာန်တည်း၌ ဖြစ်သော မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ ကွေးဆန့် ထိုင်ထ စောင်းလှည့်
ပြောင်းရွှေ့ ငဲ့မော့ ကိုက်ယူ စသော ခြောက်ဒွါရ ရုပ်နာမ်တို့ကိုလည်း တစ်ခုတည်း
ဟူ၍သာ ထင်နေကြသည်။

ဤကဲ့သို့ တစ်ခုတည်းဟု ထင်ရအောင် မပြတ်မစဲ ဆက်စပ်ဖြစ်ပေါ်နေ
သော ရုပ်တရား နာမ်တရား အစဉ်သည် သန္တတိယနုပညတ် မဟာရံ တံတိုင်းကြီး
ပေတည်း။

ကိစ္စယနုပညတ် မဟာဝံတံတိုင်းကြီး

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ရုပ်နာမ်ကိစ္စ၊ မတူကြလဲ၊ တူတူပဲ၊ ထင်လွဲဖွယ်က၊
မှတ်သားကြ၊ ကိစ္စယနု ပညတ်တည်း။

ဝိပဿနာတရားကို ထိမိ တိကျစွာ မရှုပွား အားမထုတ်ဘူးသူတို့သည်
တစ်ယောက်တည်းဟူ၍သာ ထင်နေကြသည်။

ထင်နေပုံမှာ -

မြင်နေတုန်းမှာ အဆင်းရုပ်တရားသည် အမြင်ခံတတ် (သော ကိစ္စရှိ)
သည်။ စက္ခုဝိညာဏ် စိတ်နာမ်တရားသည် အဆင်းကို မြင်သိတတ် (သော ကိစ္စရှိ)
သည်။ မျက်စိရုပ်တရားသည် အဆင်းကို မြင်စေတတ် (သော ကိစ္စရှိ) သည်။

ဤကဲ့သို့ တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ တစ်သန္တာန်တည်း ဖြစ်ပေါ်ကြ ကုန်လျက် ကိစ္စအားဖြင့် မတူကြကုန်သော ထိုမျက်စိရုပ် အဆင်းရုပ်တရား မြင်သိမှု စိတ် နာမ်တရားတို့ကို တစ်ခုတည်း တစ်ကောင်တည်းဟူသာ ထင်နေကြသည်။

ကြားနေတုန်း စသည်မှာလည်း နည်းတူပင် ချဲ့၍ သိအပ်သည်သာတည်း။

ဝိညာဏ် (၆) ပါး ကိစ္စပြား

စက္ခုဝိညာဏ် စိတ်သည် မြင်သိတတ် (သော ကိစ္စရှိ) သည်။ သောတ ဝိညာဏ်စိတ်သည် ကြားသိတတ် (သော ကိစ္စရှိ) သည်။ ဃာနဝိညာဏ်စိတ်သည် မွေးသိနံသိတတ် (သော ကိစ္စရှိ) သည်။ ဇိဝှါဝိညာဏ်စိတ်သည် အရသာကို စား သိတတ် သောက်သိတတ်လျက် သိတတ် (သော ကိစ္စရှိ) သည်။ ကာယဝိညာဏ် စိတ်သည် ထိသိတတ် (သော ကိစ္စရှိ) သည်။ မနောဝိညာဏ်စိတ်သည် အမျိုးမျိုး အထွေထွေကို ကြံသိတတ် စဉ်းစား သိတတ် ဆင်ခြင်သိတတ် နှလုံးသွင်းသိတတ် (သော ကိစ္စရှိ) သည်။

တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း၏ တစ်သန္တာန်တည်းမှာ ဤသို့ ဖြစ်ပေါ်ကြ ကုန်လျက် ကိစ္စအားဖြင့်မတူ ကွဲပြားကြကုန်သော ထိုဝိညာဏ် (၆) ပါး နာမ်တရား တို့ကို တစ်ကောင်တည်း ဟူ၍သာ ထင်နေကြသည်။

မြင်တာလည်း ငါ၊ ကြားတာလည်း ငါ၊ မွေးတာနံတာလည်း ငါ၊ စားတာ လည်း ငါ၊ သောက်တာ လျက်တာလည်း ငါ၊ ကိုင်တာ ထိတာ ကြံစည်တာလည်း ငါ၊ ဤသို့ စသည် အကုန်လုံးကို ငါကောင်တစ်ခုတည်း ဟူ၍သာ ထင်နေကြလေ သည်။

ဤသို့ ကိစ္စအားဖြင့် မတူကွဲပြားသော ခြောက်ဒွါရ ရုပ်တရား နာမ်တရား တို့ကို တစ်ခုတည်း တစ်ယောက်တည်းကနေ ထင်မှတ်ဖွယ်သည် “ကိစ္စဃနုပညတ် မဟာရုံတံတိုင်းကြီး” ပေတည်း။

အာရမ္မဏ ဃနုပညတ် မဟာရုံတံတိုင်းကြီး

ဆောင်ပုဒ်။ ။ သိဖွယ်အာရုံ၊ မတူကုန်ငြား၊ နာမ်တရားလည်း၊
အတူတူပဲ၊ ထင်လွဲဖွယ်က၊ အာရမ္မဏ ဃနုပညတ်
တည်း။

ဝိပဿနာတရားကို ထိမိတိကျစွာ မရှုပွား အားမထုတ်ဘူးသူတို့သည် အာရုံ ပြုမှု သိမှုမတူ ကွဲပြားသော ခြောက်ဒွါရ နာမ်တရားတို့ကို တစ်ခုတည်း တစ်ယောက်တည်း ဟူ၍သာ ထင်နေကြသည်။

ထင်နေကြပုံမှာ စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်သည် အဆင်းကို မြင်သိ သိ၏။ အာရုံ ပြု၏။ သောတဝိညာဏ်စိတ်သည် အသံကို ကြားသိ သိ၏။ အာရုံပြု၏။ ဃာန ဝိညာဏ်စိတ်သည် အနံ့ကို မွှေးသိ သိ၏။ အာရုံပြု၏။ ဇိဝှါဝိညာဏ်စိတ်သည် အရသာကို စားသိ သိ၏။ သောက်သိ သိ၏။ လျက်သိ သိ၏။ အာရုံပြု၏။ ကာယဝိညာဏ်စိတ်သည် အတွေ့အထိ အမျိုးမျိုးကို ကိုင်သိ သိ၏။ ထိသိ သိ၏။ အာရုံပြု၏။ မနော ဝိညာဏ်စိတ်သည် အကြောင်းအရာ ဘာသာရပ် အမျိုးမျိုး သဘောတရား အမျိုးမျိုးကို ကြံစည်သိ သိ၏။ စဉ်းစားသိ သိ၏။ တွေးတောသိ သိ၏။ အာရုံပြု၏။

သို့ဖြစ်၍ မြင်သိစိတ်သည် ကြားသိစိတ် စသည် မဟုတ်ချေ။ ကြားသိစိတ် စသည်သည်လည်း မြင်သိစိတ် စသည် မဟုတ်ချေ။

အဆင်း အမျိုးမျိုးကို မြင်ရာမှာလည်း အဖြူကို မြင်သိစိတ်သည် အမည်း အပြာ အဝါ စသည်ကို မြင်သိစိတ် မဟုတ်ချေ။ အမည်း အပြာ အဝါ စသည်ကို မြင်သိစိတ်သည်လည်း အဖြူ စသည်ကို မြင်သိစိတ် မဟုတ်ချေ။

အဆင်းတစ်မျိုးတည်းကို မြင်ရာမှာလည်း ပထမမြင်သိစိတ်သည် ဒုတိယ မြင်သိစိတ် တတိယ မြင်သိစိတ် စသည် မဟုတ်ချေ။ ဒုတိယ တတိယ မြင်သိစိတ် စသည်တို့သည်လည်း ပထမ မြင်သိစိတ် မဟုတ်ချေ။

အသံအမျိုးမျိုးကို ကြားသိရာ စသည်တို့မှာလည်း ချဲ့၍ သိအပ်၏။

ဤကဲ့သို့ နာမ်တရားတို့၏ သိမှု (အာရုံပြုမှု) ကွဲပြားသော်လည်း တစ်ဦး တစ်ယောက်၏ တစ်သန္တာန်တည်း၌ ဖြစ်သော ထိုခြောက်ဒွါရ စိတ်နာမ်တရားတို့ကို တစ်ခုတည်း တစ်ကောင်တည်းဟူ၍သာ ထင်နေကြသည်။

ငါတစ်ယောက်တည်းကပင် ကြည့်ချင် မြင်ချင်သည်။ ကြည့်ရန်လည်း ကြံသည်။ မြင်လည်း မြင်သည်။ ငါတစ်ယောက်တည်းကပင် အဖြူကိုလည်း မြင် သည်။ အမည်း အပြာ အဝါကိုလည်း မြင်သည်။ ငါတစ်ယောက်တည်းကပင် ကြာကြာကြီး မြင်နေကြားနေသည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် တစ်ယောက်တည်း တစ်ယောက်တည်း အနေ ထင်မှတ်ကြသည်။

ဤသို့ စသည် သိမှု အာရုံပြုမှု မတူကွဲပြားသော ခြောက်ဒွါရ နာမ်တရားတို့ကို တစ်ခုတည်း တစ်ယောက်တည်း တစ်ကောင်တည်း အနေ ထင်မှတ်ဖွယ်သည် “အာရမ္မဏ ဃနပညတ် မဟာရုံ တံတိုင်းကြီး” ပေတည်း။

ထိရုဏပရိညာ

မဂ္ဂါ မဂ္ဂဉာဏဒဿန ပိသုဒ္ဓိ
အမှတ် (၃) ပဋိဝေဓ သာသနာတော်

ဝိပဿနာကို ထိမိတိကျစွာ ရှုပွားအားထုတ်သော ယောဂီသည် သန္တတိ ဃနပညတ် မဟာရုံတံတိုင်းကြီးကို ပစ္စက္ခသမ္မသနဉာဏ်ဖြင့် -

ပဋိ = စတင်ပြီး ထိုး၍ ထွင်း၍ ဖောက်၍ ရှုမှတ်အပ်တိုင်းသော ခြောက်ဒွါရ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ (ပေါ်လာသော အစပိုင်း ဥပါဒ်၊ ခဏတည်နေသော အလယ်ပိုင်းဌီ၊ ပျောက်သွားသော အဆုံးပိုင်း ဘင် ဟူသော) သင်္ခတလက္ခဏာ တို့ကို (အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ တရားတွေချည်းပဲဟု အကြမ်းစားသဘောကျ ဆုံးဖြတ်နိုင်အောင်)

ဝေဓ = သိသည်။

ပဋိဝေဓ = ထိုးထွင်းသိသည်။

ခြောက်ဒွါရ ရုပ်တရားတို့၏ သာမညလက္ခဏာ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ အရှိအမှန်ကို ရှုမှတ်လျက်သိသော ပစ္စက္ခသမ္မသနဉာဏ်သည် ပဋိဝေဓ သာသနာတော် တတိယအဆင့်ပေတည်း။

အမှတ် (၄) ပဋိဝေဓ သာသနာတော်

ဝိပဿနာကို ထိမိတိကျစွာ ရှုပွားအားထုတ်သော ယောဂီသည် သန္တတိ ဃနပညတ် မဟာရုံတံတိုင်းကြီးကိုပင် ပစ္စက္ခ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြင့် -

ပဋိ၊ ထပ်မံ ထပ်ဆင့် ထိုး၍ ထွင်း၍ ဖောက်၍ ရှုမှတ်အပ်တိုင်းသော ခြောက်ဒွါရ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ (ပေါ်လာသော အစပိုင်း ဥပါဒ်၊ ပျောက်သွားသော အဆုံးပိုင်း ဘင် ဟူသော) သာမညလက္ခဏာတို့ကို (အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ တရားတွေချည်းပဲဟု အနုစိတ်သဘောကျ ဆုံးဖြတ်နိုင်အောင်)

ဝေဓ = သိသည်။

ပဋိဝေဓ = ထိုးထွင်းသိသည်။

ခြောက်ဒွါရ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ သာမညလက္ခဏာ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ အရှိမှန်ကို ရှုမှတ်လျက် အနုစိတ်သိသော ပစ္စက္ခ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သည် ပဋိဝေဓ သာသနာတော် စတုတ္ထယအဆင့်ပေတည်း။

ပဏာနပရိညာ

ပဋိပဒါဏာဒဿန ပိယုဒ္ဓိ

အမှတ် (၅) ပဋိဝေဓ သာသနာတော် (စသည့်)

ဝိပဿနာကို ထိမိတိကျစွာ ရှုပွားအားထုတ်သော ယောဂီသည်-

(က) သန္တတိဃနပညတ် မဟာရံတံတိုင်းကြီး၊

(ခ) ကိစ္စဃနပညတ် မဟာရံတံတိုင်းကြီး၊

(ဂ) အာရမ္မဏဃနပညတ် မဟာရံတံတိုင်းကြီးတို့ကို ဘင်္ဂဉာဏ်၊ ဘယဉာဏ်၊ အာဒိနဝဉာဏ်၊ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်၊ မုဉ္ဇိတုကမျတာဉာဏ်၊ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်၊ သင်္ခရပေက္ခာဉာဏ်၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ အနုလောမဉာဏ်တို့ဖြင့် -

ပဋိ၊ မှုန်၊ မှုန်ညက်ညက် ကျေပျက်အောင် ထိုး၍ ထွင်း၍ ဖောက်၍ ရှုမှတ် မိတိုင်းသော ခြောက်ဒွါရ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ (တရိပ်ရိပ်နှင့် ပျောက်ပျောက် သွားသော အဆုံးပိုင်း ဘင်္ဂဟူသော) သာမညလက္ခဏာတို့ကို (အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ တရားတွေချည်းပဲဟု အလွန်အလွန် အနုစိတ်ထက် အနုစိတ် အနုလောမဉာဏ် မှတ်စိတ်နှင့် အာရုံသံသရာနယ်အကုန်) သဘောကျဆုံးဖြတ်နိုင်အောင်

ဝေဓ = သိသည်။

ပဋိဝေဓ = ထိုးထွင်းသိသည်။

ခြောက်ဒွါရ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ (တရိပ်ရိပ်နှင့် ပျောက်ပျောက် သွားခြင်း အဆုံးပိုင်းဘင်္ဂဟူသော) သာမညလက္ခဏာ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ အရှိမှန်

ကို ရှုမှတ်လျက် အလွန်အလွန် အနုစိတ်ထက် အနုစိတ် သိသော ဘင်္ဂဉာဏ် (ပေ) အနုစိတ်လောမဉာဏ်တို့သည်-

အစဉ်အတိုင်း ပဋိဝေဓ သာသနာတော် ပဉ္စမအဆင့်
 ဆဋ္ဌမအဆင့်
 သတ္တမအဆင့်
 အဋ္ဌမအဆင့်
 နဝမအဆင့်
 ဒသမအဆင့်
 ဧကာဒသမအဆင့်
 ဒွါဒသမအဆင့်
 တေရသမအဆင့် တို့ပေတည်း။

ပဟာနု ပရိညာ
 ဉာဏဒဿနု ဝိသုဒ္ဓိ

ဝိပဿနာကို ထိမိတိကျစွာ ရှုပွားအားထုတ်သော ယောဂီအား တေရသမအဆင့် ပဋိဝေဓ သာသနာတော်ကြီး၏ အခြားမဲ့၌ အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု “သိ” သော -

- ဂေါတြဘူဉာဏ်
- သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်
- သောတာပတ္တိဖိုလ်ဉာဏ်

တို့သည် တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်ပေါ်လာကြ၏။

- ဂေါတြဘူဉာဏ်သည် ပဋိဝေဓ သာသနာတော် စုဒ္ဒသမအဆင့်၊
- သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်သည် ပဋိဝေဓ သာသနာတော် ပန္နရသမအဆင့်။
- ထိုပန္နရသမအဆင့်ကြောင့် ဝိပဿနာယောဂီသည် ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ဝိမုတ္တိရသ သန္တိသုခကို ရရှိပိုင်ဆိုင်လေတော့သည်။

ထို့ကြောင့် -

- အကာလိကော၊ တစ်စက္ကန့်မျှ မငဲ့ရဘဲ တစ်ဆက်တည်းမှာ ဖိုလ်ချမ်းသာကို မြန်စွာ ပေးတတ်ပါသော မဂ်ဉာဏ်လေးပါး တရားတော်ကို ကြည်ညိုမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား-

ဟု ဓမ္မဂုဏ်တော်ဖွင့် တရားရှိခိုး၌ ပြဆိုအပ်ခဲ့လေပြီ။

သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏

- ဒေသနာ ဝသာနေ-
- တရားဒေသနာတော်အဆုံး၌ ဝါ-တရားဟောပြီးခါစ၌
- ဂါထာပရိယောသာနေ
- တရားဂါထာတော်အဆုံး၌ ဝါ-ဂါထာ တရားတော်ကို ဟောပြီးခါစ၌
- သစ္စပရိယောသာနေ-
- သစ္စာလေးပါး တရားတော်အဆုံး၌၊ ဝါ-သစ္စာလေးပါး တရားတော်ကြီးကို ဟောပြီးခါစ၌။ သော ဘိက္ခု၊ ထိုရဟန်းသည်။ ဝါ၊ ထိုယောဂီသည်။ သောတာပတ္တိဖလေပတိဋ္ဌတိ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏ ။ ဝါ၊ သောတာပန် ဖြစ်လေ၏။

ဟူ၍ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ဇာတ်အဋ္ဌကထာ စသည်တို့၌ မှတ်တမ်းပြုသော အရာသည် ပြအပ်ပြီးသော ပဋိဝေဓ သာသနာတော်အဆင့်ဆင့် မြင့်ထက်မြင့်လျက် ပြီးဆုံးသွားပုံကို အကျဉ်းရုံးကာ သိစေခြင်း ဖြစ်သည်။

ဝိပဿနာ အထောက်အထားများ

ဓမ္မစက္ကပတ္တနုသုတ် (ဓမ္မစကြာတရားဦး)

- ကတမာ စ သာ ဘိက္ခဝေ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ပုဒ္ဓါ စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ ဥပသမာယ၊ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။
- အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ၊ သေယျထိဒံ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တော၊
သမ္မာအာဇီဝေါ သမ္မာဝါယမော သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိ။

[သံ၊ ၃၊ ၄၊ ၃၆၉]

အနက်။ ။ ဘိက္ခုဝေ၊ ပဉ္စဝဂ္ဂီလူသား (၅) ဦးနှင့် အို နတ်ဗြဟ္မာ အပေါင်းတို့။ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ = သင်တို့၏ဆရာ ငါဘုရား သိလာရ လာပြီဆိုသော။ စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ၊ ပညာမျက်စိဖြင့် အသိဉာဏ်ကို ပြုလုပ် တတ် ဖြစ်စေတတ်သည်ဆိုသော။ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ၊ ကိလေသာငြိမ်းရန် အထူးသိရန် ထိုး၍ထွင်း၍သိရန် ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ရန်ငြိမ်းရန် ဖြစ်သည်ဆိုသော။ သာမဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ - ထို အလယ်လမ်းအကျင့်သည်။ ကတမာ စ - အဘယ်ပါနည်း ဟူမူကား-

- အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ-
- ဤ (ယခု ပြောပြမည့်) အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ပေတည်း။
- သေယျထိဒံ-ယခု ပြောပြမည့် အင်္ဂါရှစ်ပါးသော ယင်း အရိယမဂ် ဟူသည် -

- (၁) သမ္မာဒိဋ္ဌိ- မှန်စွာ မြင်ခြင်းလည်းကောင်း၊
- (၂) သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ- မှန်စွာ ကြံစည်ခြင်းလည်းကောင်း၊
- (၃) သမ္မာဝါစာ- မှန်စွာပြောခြင်းလည်းကောင်း၊
- (၄) သမ္မာကမ္မန္တော- မှန်စွာပြုခြင်းလည်းကောင်း၊
- (၅) သမ္မာအာဇီဝေါ- မှန်စွာ အသက်မွေးခြင်းလည်းကောင်း၊
- (၆) သမ္မာဝါယမော- မှန်စွာ အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊
- (၇) သမ္မာသတိ- မှန်ကန်စွာ အမှတ်ရခြင်းလည်းကောင်း၊
- (၈) သမ္မာသမာဓိ-မှန်စွာ စူးစိုက် တည်ကြည်ခြင်းလည်းကောင်းတည်း။

သမ္မောဟ ပိနောဒနိ အဋ္ဌကထာ

- ဒသ လောကုတ္တရော အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ၊ ယော သဟ လောကိယေန မဂ္ဂေန ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနိ ပဋိပဒါတိ သင်္ချဂတော၊ (၁၁၄)

အနက်။ ။ ဒသ ဓမ္မစက္က ပဝတ္တနသုတ် ဓမ္မစကြာ တရားတော်ကြီး၌ ဟောတော်

မူသော ဤ (သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝ သမ္မာဝါယမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိ) တရားသည်၊ လောကုတ္တရာ အရိသော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ၊ လောကုတ္တရာ အရိယ အဋ္ဌင်္ဂိက မဂ်တရားပေတည်း။

- ယော ယင်း အဋ္ဌင်္ဂိက အရိယမဂ်တရားသည်၊ သဟ လောကီယေန မဂ္ဂေန- လောကီ သတိပဋ္ဌာန် မဂ်နှင့်အတူ၊ ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနီ ပဋိပဒါတိ သင်္ချ၊ ဆင်းရဲခပ်သိမ်းချုပ်ငြိမ်းရာ (နိဗ္ဗာန်သို့) ဆိုက်ရောက်သောအကျင့် (မဂ္ဂသစ္စာ) ဟူသော ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဂတော၊ ရောက်လတ်သတည်း။

- ဉာဏဿ အဓိဂမာယ
- အယဉ္စိ ပုဗ္ဗဘာဂေ လောကီယော သတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါ ဘာဝိတော လောကုတ္တရမဂ္ဂဿ အဓိဂမာယ သံဝတ္တတိ။

[ဒိ၊ ဋ၊ ၂၊ ၃၄၂]

အနက်။ ။ ဟိ သစ္စ-မှန်၏။ ပုဗ္ဗဘာဂေ၊ အရိယမဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌။ ဘာဝိတော၊ (ခြောက်ဒွါရရုပ်နာမ်တို့ကို ရှုလျက်မှတ်လျက်) ပွားစေအပ်သော။ လောကီယော၊ လောကီ (ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရကုသိုလ်) ဖြစ်သော။ အယံသတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါ၊ ဤသတိပဋ္ဌာန်မဂ်သည်။ လောကုတ္တရမဂ္ဂဿ၊ (ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ် ဓမ္မစကြာ တရားတော်ကြီး၌ ဟောတော်မူသော) လောကုတ္တရာမဂ်တရားကို။ အဓိဂမာယ သံဝတ္တတိ၊ ရဖို့ရာ ဖြစ်သည် ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိမှတ်အပ်ပေသတည်း။

တေန၊ ထို့ကြောင့်။ ဉာဏဿ အဓိဂမာယာတိ၊ “ဉာဏဿအဓိဂမာယ” ဟူ၍။ အာဟ၊ မဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ်၌ ပုဒ္ဒဘုရား ဝန်ခံစကား မိန့်ကြားတော်မူသတည်း။

- သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ၊
- ယသ္မာ ပန ကာယဝေဒနာ စိတ္တဓမ္မေသု ကိဉ္စိ ဓမ္မံ အနာမသိတွာ ဘာဝနာ နာမနတ္ထိ၊ တသ္မာ တေပိဏ္ဏမိနာဝိ မဂ္ဂေန သောက ပိရဒေဝ သမတိက္ကန္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

[ဒိ၊ ဋ၊ ၂၊ ၃၃၉]

အနက်။ ။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ ကာယဝေဒနာ စိတ္တဓမ္မေသု၊ ခြောက်ဒွါရ၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ဆဲ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ သဘောတရား (သတိပဋ္ဌာန် အာရုံလေးပါး)

တို့တွင်။ ကိဉ္စိဓမ္မံ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော သတိပဋ္ဌာန် အာရုံကိုမျှ။ အနာမသိတွာ၊ မသုံးသပ်လျှင် ဝါ၊ မရှုလျှင် မမှတ်လျှင်။ ဘာဝနာ နာမ၊ ဝိပဿနာပညာခေါ် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ကို ပွားစေခြင်း။ လောကုတ္တရာ ပညာခေါ် အရိယာမဂ်ကို ဖြစ်စေခြင်း မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိလေ။

တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တေပိ၊ တရားနာရင်း သောတာပန် ရဟန္တာ ဖြစ်သွား သည်ဟု ဆိုသော ထိုသန္တတိအမတ်ကြီးနှင့် ပဋ္ဌာစာရာ ထေရီတို့သည်လည်း။ ဣမိနာဝ မဂ္ဂေန၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ မဟာသတိပဋ္ဌာန်လေးပါးဟူသော ဤအကျင့်လမ်း ဖြင့်သာလျှင်။ သောကပရိဒေဝ၊ စိုးရိမ်ရပူဆွေးရခြင်း၊ အူသည်းဖို ငိုရခြင်းတို့ကို။ သမတိက္ကန္တာတိ၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ဆိုက်ရောက်လျက် လွန်မြောက် (ချမ်းသာ) ကြကုန် သည်ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ရွှင်ပြုံးနှစ်ခြိုက် သိမှတ်ထိုက်ကုန်သတည်း။

သတိပဋ္ဌာန် မဂ်သည် လောကုတ္တရာမဟုတ်

ကာယာဒိ စတုအာရမ္မဏပဝတ္တော ဟိ ပုဗ္ဗဘာဂသဟိဋ္ဌာန မဂ္ဂေါက္ကမာ ဓိပ္ပေတော၊ န လောကုတ္တရော၊ သော စ အနေအဝါရမ္မိ အယတိ၊ အနေကဉ္စဿ အယနံ ဟောတိ။ [ဒိ၊ ဋ၊ ၂၊ ၃၃၆]

အနက်။ ။ ကာယာဒိ စတုအာရမ္မဏ ပဝတ္တော၊ ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မ အာရုံ လေးပါး၌ (ရှုလျက်မှတ်လျက်) ဖြစ်သော။ ပုဗ္ဗဘာဂ သတိပဋ္ဌာန မဂ္ဂေါ၊ လောကုတ္တရာ အရိယာမဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော လောကီသတိပဋ္ဌာန် (တည်း ဟူသော) မဂ်ကို။ ဣမာဓိပ္ပေတော၊ ဤ၌ အလိုရှိအပ်၏။

- လောကုတ္တရော၊ လောကုတ္တရာ အရိယမဂ်ကို၊ နအဓိပ္ပေတော၊ ဤ၌ အလိုမရှိအပ်ပေ။
- သောစ၊ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်၊ ဓမ္မစကြာ တရားတော်၌ ဟောတော်မူ အပ်သော လောကုတ္တရာ အရိယမဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်သော ထိုလောကီ (သတိပဋ္ဌာန်ဟူသော) မဂ်သည်။ အနေကဝါရမ္မိ၊ အကြိမ် များစွာလည်း။ အယတိ၊ ဖြစ်၏။ အဿ၊ ထိုလောကီမဂ်၏။ အယနံ၊ ဖြစ်ခြင်းလည်း။ အနေကဉ္စဟောတိ၊ အကြိမ်များစွာလည်း ဖြစ်၏ တည်း။

သင်္ဂါယနာ စာတော်မူ

ဗုဒ္ဓပိဋက ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာကျမ်းများ

- (၁) သံယုတ္တနိကာယပါဠိတော် တတိယတွဲ (သံ၊ ၃၊ ၃၆၈)
ဓမ္မစက္က ပဝတ္တနသုတ် (ဓမ္မစကြာတရားတော်)
- (၂) ဒီဃနိကာယ ပါဠိတော် ဒုတိယတွဲ (ဒီ၊ ၂၊ ၂၃၁)
မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် တရားတော်၊
- (၃) ခုဒ္ဒကနိကာယ ပါဠိတော် ပထမတွဲ (ခ၊ ၁၊ ၃၀၂)
ဟေမဝတသုတ် တရားတော်။
- (၄) သံယုတ္တနိကာယ ပါဠိတော် ဒုတိယတွဲ (သံ၊ ၂၊ ၅၅)
အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်၊

သိသာ ထင်ရှားလှပါသည်

ဤသုတ်ပါဠိတော်များ၊ ယင်းတို့၏ အဖွင့်အဋ္ဌကထာများနှင့် သမ္မောဟ ဝိနောဒနိ အဋ္ဌကထာကြီးကို သုံးသပ်ကြည့်ပါလျှင် ဒီဃနိကာယ မဟာသတိပဋ္ဌာန သုတ် ပါဠိတော်ကြီးမှ ကာယာနုပဿနာ၊ ဣရိယာပထပဗ္ဗ၊ ကာယာနုပဿနာ သမ္မုဇေညပဗ္ဗနှင့် ဝေဒနာနုပဿနာ၊ စိတ္တာနုပဿနာ၊ ဓမ္မာနုပဿနာ မဟာသတိ ပဋ္ဌာန် ပုဗ္ဗဘာဂ မဂ်တရားကို ဓမ္မစက္က ပဝတ္တနသုတ် အရိယအဋ္ဌကိက မဂ်တရားနှင့် ဆက်မိသွားအောင် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ သုဒ္ဓဝိပဿနာယာနိက သရုပ်ဖော် မိဂဒါဝုန်မှာ ဗုဒ္ဓအရှင် ဟောကြား တင်ပြတော်မူကြောင်း သိသာထင်ရှားလှပါသည်။

မိဂဒါဝုန်၌ ဟောသော တရားများ

ဘီစီ ၅၈၉၊ လွန်ခဲ့သော ခရစ်တော်မပေါ်မီ နှစ်ပေါင်း ၂၅၇၅-နှစ်၊ မဟာ သက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလပြည့် နေဝင်လုလု တစ်ခြမ်းမြပ်၊ လထွက်လုလု တစ်ခြမ်းပေါ်အချိန်၌ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ် တရားတော်ကြီးကို ပဉ္စဝဂ္ဂီ လူသား ငါးဦးနှင့် နတ်ဗြဟ္မာများအား ဟောကြားတော်မူပါသည်။

ယင်း ဝါဆိုလပြည့်နေ့ည သန်းခေါင်ယံ၌ ဗုဒ္ဓအရှင်သည် ဟေမဝတသုတ် တရားတော် ဟောပါသည်။ လပြည့်ကျော် (၅) ရက်နေ့၌ အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို ဟောတော်မူပါသည်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မပါ အဘိဓမ္မာ မရောနှော

ထိုစဉ်အခါက ဗုဒ္ဓအရှင်သည် မိဂဒါဝုန်တော၌ “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ” စသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကို ဟောကြားတော် မမူသေးပါ။ “ကုသလာဓမ္မာ၊ အကုသလာဓမ္မာ၊ ဟေတုပစ္စယော၊ အာရမ္မဏပစ္စယော” စသော အဘိဓမ္မာတရားတော်ကိုလည်း မဟောပါ။

ဗြဟ္မာ ၁၈ ကုဋေ၊ နတ်များ အသင်္ချေ၊ လူသား (၅) ယောက် ဉာဏ်မြင်ပေါက်၊ လွတ်မြောက် ဆင်းရဲတွေ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော် စက်ဝိုင်းကြီးဖြင့် အမွှမ်းမတင် အဘိဓမ္မာ တရားတော်ကြီးဖြင့် အနုစိတ် အချောမတိုက် ဖော်ပြအပ်ပြီးသော သုတ်တရားတော် မိဂဒါဝုန် ဝိပဿနာသင်တန်းကြီးကို တက်ရောက် သင်ယူကျင့်ပွား အားထုတ်ကြ ကုန်သော နတ်အသင်္ချေ၊ ဗြဟ္မာ ၁၇-ကုဋေတို့သည် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန် ပိုင်ဆိုင် ခိုင်မြဲချမ်းသာ မဟာသောတာပန်စသော အရိယာဘွဲ့ထူးကြီးများကို အသီးသီး ရရှိကြကုန်လေ၏။

လူသား (၅) ယောက်

ကျင့်ကြကုန်သော ဝိပဿနာသင်တန်းသား (၅) ယောက်တို့တွင် ဝါဆို လပြည့်ညမှာပင် ကောဏ္ဍညပုဏ္ဏားကြီးသည် မဂ်နှင့်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ပိုင်သ မဟာသောတာပန်ဘွဲ့ကြီးကို ရလေ၏။

ဝပ္ပ၊ ဘဒ္ဒိယ၊ မဟာနာမ်၊ အဿဇိ၊ ကျန်သော ပုဏ္ဏားလေးယောက်တို့ လည်း ဆက်လက်ပြီး ကျင့်ကြရာ တစ်ရက်စီ တစ်ရက်စီ မဟာသောတာပန် ဘွဲ့ထူး ကြီးကို ရကြလေကုန်၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ကြသည်

ဤဟိန္ဒူပုဏ္ဏား (၅) ဦးတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ကြသည်။ ဝိပဿနာ နည်းဗျူဟာ အစွမ်းကြောင့်ပင် သူဌေးသား ယသနှင့် အပေါင်းပါ (၅၅) ဦးတို့သည် လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင်ကြ၏။ ၎င်းတို့၏ မိဘဆွေမျိုး မိတ်သင်္ဂဟတို့လည်း ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင်ကြသည်။

ပါအောင်ယူကြ

ဖော်ပြအပ်ပြီးသော သင်္ဂါယနာစာတော်မူ ဗုဒ္ဓပိဋက ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ မှတ်တမ်းအရှိ အကြောင်းအရာများ ဖြစ်ရပ်မှန်များ အားလုံးကို ခြုံငုံ သုံးသပ်ပြီး မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ မိဂဒါဝုန် ဝိပဿနာ ပဋိပတ်လုပ်ငန်းကြီးကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်တွေ့ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ကြကုန်သော ဗုဒ္ဓသာသနာဝန်ဆောင် အခေါင်ထွတ်ဖျား ဉာဏ ဒဿနဝိဇ္ဇာ အာသဝက္ခယ ဝိဇ္ဇာ ဗာဟုဿစ္စမင်္ဂလာပိုင်ရှင် ဆရာတော်သခင် ကျေးဇူးရှင်အဆက်ဆက်တို့သည်-

“တောထွက်လျှင် သတိပဋ္ဌာန် စာစောင်ကို ပါအောင် ယူကြရမည်” ဟု သတိပေးသြဝါဒစကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ကြ၏။

ဝိပဿနာ ရှေးလမ်းကြောင်း

- (၁) မင်းကွန်းတောင်ရိုး ကင်းတောရ ဆရာတော် ဦးခေမာစာရ။
- (၂) ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတုန်းမင်းတရား လက်ထက် နာမည်ကျော် သီးလုံးဆရာတော်ဘုရားကြီး။
- (၃) စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး အလယ်တောရ ဆရာတော် ဦးမဇ္ဈ။
- (၄) မင်းကွန်း ဇေတဝန်ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တ နာရဒမထေရ်။
- (၅) အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိ ပုစ္ဆက မဟာစည် ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တ သောဘနမဟာထေရ်။

ဝိတိက္ကမ ကိလေသာ (၃) ဆင့်ကို ထိန်းချုပ်ပယ်သတ်

သုတ်သင် ရှင်းလင်းခြင်း ဝိတိက္ကမ ကိလေသာ

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ကိုယ်နှုတ်မှုရာ၊ ဖြစ်ပေါ်တာ၊ ဝိတိက္ကမ ကိလေသာ။

သီလဝိသုဒ္ဓိဖြင့် သတ်မှု၊ ခိုးမှုစသော ကာယကံအဆိုး၊ လိမ်လည်မှု၊ ကုန်းတိုက်ခြေထိုးမှု စသော ဝစီကံ အဆိုးတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေသော ဝိတိက္ကမ ကိလေသာကို ထိန်းချုပ်ပယ်သတ် ချေမှုန်း ဖျက်ဆီးသုတ်သင် ရှင်းလင်းသည်။

ပရိယုဋ္ဌာန ကိလေသာ

ဆောင်ပုဒ်။ ။ စိတ်ကူးထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်တာ၊ ပရိယုဋ္ဌာန ကိလေသာ။

ကဏ္ဍာလေး စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြင့် နီဝရဏတရား ငါးပါး စိတ်ကူး ကိလေသာများကို ထိန်းချုပ်ပယ်သတ် ချေမှုန်းဖျက်ဆီး သုတ်သင်ရှင်းလင်းသည်။

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ အမျိုးအစား

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဟူသည် -

- (၁) သုဒ္ဓဝိပဿနာယာနိကနည်းဖြင့် ခြောက်ခွါရ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့ကို အိပ်ပျော်ချိန် ချန်လှပ်မပြတ်မလပ် ရှုပွားအားထုတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရရှိလာသော စူးစိုက်တည်ငြိမ်မှု ခဏိကသမာဓိခေါ် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ။
- (၂) သမထကမ္မဋ္ဌာန်း လေးဆယ်တို့ကို အားထုတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော စူးစိုက်တည်ငြိမ်မှု ဥပစာရသမာဓိခေါ် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ။
- (၃) အပ္ပနာသမာဓိခေါ် (လောကီဈာန်သမာပတ်) စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအားဖြင့် (၃) မျိုး ရှိလေသည်။ ဤအရာ၌ ဝိပဿနာ ယောဂီ၏ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကို ခဏိက သမာဓိခေါ် “စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ” ကို ယူပါလေ။

အနုသယ ကိလေသာ

ဆောင်ပုဒ်။ ။ အကြောင်းညီကာ၊ ဖြစ်နိုင်တာ၊ အနုသယ ကိလေသာ။

အာရမ္မဏာ၊ သန္တနာ၊ နှစ်ဖြာနုသယ။

အကြောင်းညီညွတ်လျှင် ဖြစ်ပေါ်ခွင့်ရှိသော ကိလေသာကို အနုသယ ကိလေသာ ခေါ်သည်။ ယင်း အနုသယ ကိလေသာသည် မိဂဒါဝုန် ဝိပဿနာနည်းဗျူဟာဖြင့် မရှုလျှင် မမှတ်လျှင် ခြောက်အာရုံ၌ ဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိသော “အာရမ္မဏနုသယကိလေသာ” အစမထင်သော သံသရာမှ ခန္ဓာအစဉ်၌ ပါလာသော ဖြစ်နိုင်ခွင့် “သန္တာနုသယ ကိလေသာ” ဟူ၍ နှစ်မျိုး ရှိလေသည်။

အာရမ္မဏာနုသယ ကိလေသာ

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြင့် ခြောက်ခွါရ ရုပ်နာမ်တို့ကို အသက်လိပ်ပြာ ဝိညာဉ်အတ္တ ဟု ယူစွဲသော ဒိဋ္ဌိစသော အာရမ္မဏာနုသယ ကိလေသာကို ထိန်းချုပ်ပယ်သတ် ချေမှုန်းဖျက်ဆီး သုတ်သင်ရှင်းလင်းသည်။

ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိဖြင့် ဝိညာဉ်အတ္တနှင့် စပ်သော ယုံမှားမှု၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သံဃနှင့် စပ်သော ယုံမှားမှု၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ဝိပဿနာ အကျင့်သိက္ခာနှင့်စပ်သော ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာစသော အာရမ္မဏာနုသယ ကိလေသာကို ထိန်းချုပ်ပယ်သတ် ချေမှုန်းဖျက်ဆီး သုတ်သင်ရှင်းလင်းသည်။

မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဖြင့် လမ်းမှားလမ်းမှန်ကို ကွဲပြားအောင် မသိ နိုင်သော လောဘ မာန စသော အာရမ္မဏာနုသယ ကိလေသာကို ထိန်းချုပ် ပယ်သတ် ချေမှုန်းဖျက်ဆီး သုတ်သင်ရှင်းလင်းသည်။

ပဋိပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိဖြင့် ခြောက်ခွါရ ရုပ်နာမ်တို့ကို အနိစ္စ မမြဲ သည်ကို နိစ္စမြဲသည်ဟု ထင်မှတ်မှားသော နိစ္စသညာ၊ ဒုက္ခ ဆင်းရဲသည်ကို သုခ ချမ်းသာသည်ဟု ထင်မှတ်မှားသော သုခသညာ၊ အနတ္တ အစိုးမရ အနှစ်သာရ မရှိသည်ကို အတ္တအစိုးရသည်၊ အနှစ်သာရ ရှိသည်ဟု ထင်မှတ်မှားသော အတ္တ သညာ၊ အသုဘ မတင့်တယ်သည်ကို သုဘ တင့်တယ်သည်ဟု ထင်မှတ်မှားသော သုဘသညာ၊ ဤကဲ့သို့ အစရှိသော အာရမ္မဏာနုသယ ကိလေသာတို့ကို ထိန်းချုပ် ပယ်သတ် ချေမှုန်းဖျက်ဆီးသုတ်သင် ရှင်းလင်းသည်။

သန္တတိ လက္ခဏာ နိဗ္ဗာန် နိရောဓသစ္စာ

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ နှစ်ပါးတို့ဖြင့် ခြောက်ခွါရ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ သဘာဝလက္ခဏာကို အာရုံပြု၍ အာရမ္မဏာနုသယ ကိလေသာ ကို ထိန်းချုပ်ပယ်သတ် ချေမှုန်းဖျက်ဆီး သုတ်သင်ရှင်းလင်းပြီး တစ်ဆက်တည်းမှာ ပင် -

ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိဖြင့် သန္တိလက္ခဏာရှင် နိဗ္ဗာန်နိရောဓသစ္စာကို မျက် မှောက်ပြု (သိ)လျက် “ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ ဣဿာ မစ္ဆရိယ” သန္တာနာ နုသယ ကိလေသာ ကို အမြစ်ပြတ် ထိန်းချုပ်ပယ်သတ် ချေမှုန်း ဖျက်ဆီးသုတ်သင် ရှင်းလင်းသည်။

အပါယဂမနီယ အပါယ်လေးပါးသို့ ရောက်စေနိုင်သော လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အကြမ်းစား သန္တာနာနုသယ ကိလေသာများကိုလည်း အမြစ်ပြတ် ထိန်းချုပ် ပယ်သတ် ချေမှုန်းဖျက်ဆီး သုတ်သင် ရှင်းလင်းသည်။

အကုသိုလ်လောဘမှု ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ် (၄) ခု မောဟမှု ဝိစိကိစ္ဆာ သမ္ပယုတ်စိတ် (၁)ခုအားဖြင့် အကုသိုလ်စိတ် (၅)ခုကိုလည်း အမြစ်ပြတ် ထိန်းချုပ် ပယ်သတ် ချေမှုန်း ဖျက်ဆီး သုတ်သင်ရှင်းလင်းသည်။

ထို့ပြင် ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဖြင့် အပါယ်လေးပါးသို့ ပို့မည် အကုသိုလ် ကံပေါင်း အနန္တကိုလည်း သုတ်သင်ရှင်းလင်းသည်။ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝသို့ပို့မည့် ကာမာဝစရ မဟာကုသိုလ်ကံပေါင်း အနန္တတို့တွင် (၇)ခုကိုသာ ချန်၍ မဟာကုသိုလ်ကံ အားလုံးကိုလည်း သုတ်သင်ရှင်းလင်းသည်။

ဤသို့ သုတ်သင်ရှင်းလင်းသင့်သည်များကို ရှင်းလင်းလျက် တစ်ဆက် တည်းမှာပင် ယင်းလောကုတ္တရာ ကုသိုလ် သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် မဂ်ဉာဏ်မဂ် တရားခေါ် ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိသည် လောကုတ္တရာဝိပါက် သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ် ဖိုလ် ဉာဏ် ဖိုလ်တရား ဖိုလ်ချမ်းသာတို့ကို ပေးသည်။

ကံကုန် နိဗ္ဗာန်ဘုံရောက်

ထိုဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်သည် လောဘ ဒေါသ မောဟ အာသဝေါတရား တစ်စိတ်တစ်ချို့နှင့် ဒိဋ္ဌိအာသဝေါတရား မကျန်အောင် ရှင်းလင်းနိုင်၍ အာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာ မည်၏။ အကုသိုလ်ကံအားလုံး၊ ကာမာဝစရ မဟာကုသိုလ်ကံတစ်ချို့ကို ရှင်းလင်းနိုင်၍လည်း ကမ္မက္ခယကရ မည်၏။

ထို့ကြောင့် ထိုအာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာ မဟာသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်ကို “ကုသလံ ကုသလ ဇဟံ=ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကို စွန့်သူ” ဟု လည်းကောင်း၊ “နတေ ဘဝံ အဋ္ဌမ မာဒိယန္တိ = (၈) ကြိမ်မြောက် ဘဝကို မယူသူ” ဟု လည်းကောင်း ဂုဏ်ပြု ရသည်။

ခုနစ်ဘဝဖြင့် သံသရာဇာတ်သိမ်း၍ နိဗ္ဗာန်ဘုံ အေးရိပ်မြို့ကို ခိုလှုံအေးချမ်း စံမြန်းရမည်ဟူလို။

အကုသိုလ်စိတ်များ လျော့သွားပြီ

ပုထုဇဉ်ဖြစ်ကာ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတစိတ် (၄၅)ပါးတွင် လောဘမူသမ္ပယုတ် မောဟမူ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ် အကုသိုလ်စိတ် (၅)ခုကို နှုတ်လိုက်လျှင် စိတ် (၄၀) ကျန်သည်။ သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ်ကို ဖြည့်သော် (၄၁) ပါးသောစိတ်နှင့် ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ ကြည်သော စေတသိက် (၄၈)ပါး ကို ထိုအာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာ မဟာသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်က ပိုင်ဆိုင်သည်။

ကုသလရာသီသုတ်တော်ဇယား

နိဗ္ဗာန်

ဖိုလ်

မဂ်

အဋ္ဌကိက

မဂ်

ပုဗ္ဗဘာဂ

၁	၂	၃	၄	၅
၆၀-ရက်(၂-လ)	၄၃၂၀၀၀၀	၄၃၂၀၀၀၀	၄၃၂၀၀၀၀	၂၅၉၂၀၀၀၀
၄၅-ရက်(၁-လခွဲ)	၃၂၄၀၀၀၀	၃၂၄၀၀၀၀	၃၂၄၀၀၀၀	၁၉၄၄၀၀၀၀
၃၀-ရက်(၁-လ)	၂၁၆၀၀၀၀	၂၁၆၀၀၀၀	၂၁၆၀၀၀၀	၁၂၉၆၀၀၀၀
၁၅-ရက်	၁၀၈၀၀၀၀	၁၀၈၀၀၀၀	၁၀၈၀၀၀၀	၆၄၈၀၀၀၀
၂၀-နာရီ(၁-ရက်)	၇၂၀၀၀	၇၂၀၀၀	၇၂၀၀၀	၄၃၂၀၀၀
၁၀-နာရီ	၃၆၀၀၀	၃၆၀၀၀	၃၆၀၀၀	၂၁၆၀၀၀
၆၀-မိနစ်(၁-နာရီ)	၃၆၀၀	၃၆၀၀	၃၆၀၀	၂၁၆၀၀
၃၀-မိနစ်	၁၈၀၀	၁၈၀၀	၁၈၀၀	၁၀၈၀၀
၁-မိနစ်	၆၀	၆၀	၆၀	၃၆၀
၁-စက္ကန့်	၁	၁	၁	၆
ရှုမှတ်မှုအချိန်	ရှုမှတ်မှုအကြိမ်	ပုဗ္ဗဘာဂမဂ် နာဿနာသတိသွန်	ဤကံချမ်းသာ ဆမည့်ကုသိုလ်များ	မဟာသောတာပန် မပြည့်စုံအာသဝကံ တန်း နတ်၊ လူ့ဘဝ ရဆဋ္ဌိမည့်ကုသိုလ်များ

ကုသလရာသီသုတ်

ကာယာ စိတ္တာ ဓမ္မာ

(သံ/ ၃/ ၁၆၃)

အားထုတ်သင့်သော ဝိပဿနာ

မဟာသောတာပန်စသော အာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာတို့သည် အပါယ်လေးပါး ဆင်းရဲ၊ လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ၊ ဗြဟ္မာဘဝ သံသရာဆင်းရဲတို့မှ လွတ်မြောက်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာ တရားအလုပ်ကို အပါယ်ဆင်းရဲ သံသရာဆင်းရဲအားလုံးမှ လွတ်မြောက် ချမ်းသာလိုသူတိုင်း ကြိုးစားအားထုတ်သင့်ကြသည်။

အချိန်ဖြန့်ဖြန့်

ဒါန သီလ အပစာယန ဝေယျာဝစ္စ ပတ္တိဒါန ပတ္တာနုမောဒန ဓမ္မဿဝန ဓမ္မဒေသနာ ကုသိုလ်၊ ပုတီးစိပ်၊ ပရိတ်ရွတ်၊ ပဋ္ဌာန်းရွတ် စသော သမထ ဘာဝနာ ကုသိုလ်၊ ခဏိက သမာဓိ ဥပစာရသမာဓိ လောကီအပ္ပနာသမာဓိခေါ် သမထ ဘာဝနာကုသိုလ်၊ ဤကုသိုလ်တို့သည် မဂ်စာရင်းမဝင် မဂ္ဂသစ္စာ မထိုက်ကုန်။

အခြေခံမျှသာ ဖြစ်တော့သည်

မဂ္ဂသစ္စာမထိုက်သော ထိုဆိုခဲ့ပြီးသော ကုသိုလ်တို့သည် မဂ်စာရင်းဝင် မဂ္ဂသစ္စာထိုက်သော ဝိပဿနာ ဘာဝနာ ကုသိုလ်၏ အခြေခံမျှသာလျှင် ဖြစ်တော့ သည်။

ဝိပဿနာတရားကို နေ့ညမခြား ရူပွားအားထုတ်ကြသူများ ရကြသော အကျိုးအမြတ်များကိုပါ ကုသလရာသီသုတ် ဇယားအတိုင်း သိနားလည်နိုင်ကြရာ သည်။

ကုသလရာသီသုတ်တော် ဇယားအနက်

ကုသလရာသီတိ ဘိက္ခဝေ ဝဒမာနော စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ သမ္မာဝဒမာနောဝဒေကျ၊ ကေဝလောဟာယံဘိက္ခဝေ ကုသလရာသီ ယဒိဒံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ၊

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ကုသလရာသီတိ ဝဒမာနောဝ၊ ကုသိုလ်အစုဟု ဆိုသောသူသည်။ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ၊ သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့ကို။ ဝဒမာနော၊ ဆိုလျှင်။ သမ္မာဝဒေကျ၊ မှန်စွာဆိုသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဟိ၊ မှန်ပါသည်။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ယဒိဒံစတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ၊ အကြင်လေးပါးသော

သတိပဋ္ဌာန်တို့ ရှိကြသည်။ ကေဝလာ၊ အလုံးစုံသော။ အယံ၊ ဤသတိပဋ္ဌာန် လေးပါးသည်။ ကုသလရာသီ၊ အကုသိုလ်အစုပေတည်း။

[မဟာစည်သက္ကပဉ္စသုတ်တရားတော်]

ပဋိဝေဓသာသနာတော်ဇယား

အဝတ္ထဘုံ	← ၃	ပဋိဝေဓသာသနာတော်	
နိဗ္ဗာန်		မဟာသောတာပန်	(အရိယာနယ်)
ပိုလ်ညဏ်		အဋ္ဌကိကမဂ္ဂသစ္စာ	သမုစ္ဆေဒနိရောဓသစ္စာ
(၁၅) မဂ်ညဏ်		ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ	လောကုတ္တရာကုသိုလ်
(၁၄) ဂေါတြဘူညဏ်	→	ပုထုဇဉ်	အရိယာနယ်ခြား
(၁၃) အနုလောမညဏ်		ပုဗ္ဗဘာဂ(ပဋိကိက/ဏာရက) မဂ္ဂသစ္စာ	တဒဂ်နိရောဓသစ္စာ
(၁၂) ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိညဏ်			
(၁၁) သင်္ခါရပက္ခာညဏ်		ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ	မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ
(၁၀) ပဋိသင်္ခါညဏ်		ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ	ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ
(၉) မုဋ္ဌိတုကမျတာညဏ်		လောကိကာမာဝစရ ဉာဏသမ္ပယုတ်	မဟာကုသိုလ်
(၈) နိဗ္ဗိဒါညဏ်		စူဠသောတာပန်	(ကလျာဏပုထုဇဉ်နယ်)
(၇) အာဒိနဝညဏ်			
(၆) ဘယညဏ်			
(၅) ဘင်္ဂညဏ်			
(၄) ဥဒယဗ္ဗယညဏ်		ဗြဟ္မာဘုံ	
(၃) သမ္ပယနညဏ်		အရူပ	
(၂) ပစ္စယပရိဂ္ဂဟညဏ်		ကာမရူပ	
(၁) နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒညဏ်		← စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ←	သီလဝိသုဒ္ဓိ ←
↑ ပညာ ↑		သမာဓိ	သီလ
သာသနအမွေတော်		နပဿနာသတိပဋ္ဌာန်	
		ကာယာ	ဝေဒနာ စိတ္တာ ဓမ္မာ
ဒုက္ခသစ္စာ	←	ရှုရန်အရှင်	→ သမုဒယသစ္စာ
ပါ.၂၆၅၆ ဝိပဿနာယောဂီတိုင်းရဲရှိသော ဝိသုဒ္ဓိ(၇)ပါး ဉာဏ်စဉ်တရားတော်			

ဝိဇ္ဇာဖြစ်မှ နွားထက်သာမည်

၂၂။ ဘောဇနံ မေထုနံ နိဒ္ဒါ၊ ဂေါဏေ ပေါသေ ပိ ဝိဇ္ဇတိ။
ဝိဇ္ဇာပိသေသော ပေါသဿ၊ ဟံ ဟီနော ဂေါဏ သမောဘဝေ။
(စတုရင်္ဂဗလ အမတ်ကြီး၏ လောကနီတိ၊ ဆယ်စောင်တွဲကျမ်း)

- လောကေ၊ လူ့ရွာလောက၌။ ဘောဇနံ၊ အစာစားခြင်းသည် လည်းကောင်း။
မေထုနံ၊ မေထုန်မှီဝဲခြင်းသည်လည်းကောင်း။ နိဒ္ဒါ၊ အိပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ပေါဏေပိ၊ နွား၌လည်းကောင်း။ ပေါသေပိ၊ လူ၌လည်းကောင်း။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ရှိ၏။
- ပေါသဿ၊ ဝိပဿနာတရား ရှုပွားအားထုတ်သောလူ၏။ ဝိသေသော၊ နွားမှ ထူးသည်ကား။ ဝိဇ္ဇာ၊ လောကီမဂ် (၁၄)ပါး၊ ဉာဏဒဿန ဝိဇ္ဇာ လောကုတ္တရာ မဂ် (၄)ပါး၊ အာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာ အသိပညာပေတည်း။
- တံဟီနော၊ ဝိပဿနာတရား ရှုပွားအားမထုတ်သဖြင့် ဉာဏဒဿန ဝိဇ္ဇာ၊ အာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာ၊ အသိပညာမရှိသောလူသည်။ ဂေါဏသမော ဘဝေ၊ နွားနှင့် တူသတည်း။

ပကိဏ္ဍက ကထာကို ပြဆိုရာဖြစ်သော ကဏ္ဍငါးပြီးပြီ။

မဟာစည် ဝိပဿနာရှုနည်း ပြီး၏။



ခက်ဆစ် မြန်မာပြန်အဓိပ္ပါယ်

မြန်မာ့အလင်း ပါဠိသင်္ဂြိုဟ်ကြီး ဦးအောင်တင် ကူညီသည်။

ဣရိယာပထပဗ္ဗ - ဣရိယာပုတ် အပိုင်းအခန်းကို ဆိုလိုသည်။ ဣရိယာပုတ် ဆိုသည်မှာ လျောင်း၊ ထိုင်၊ ရပ်၊ သွား ဣရိယာပုတ် လေးပါး။

သမ္မဇညပဗ္ဗ-သမ္မဇည - (၄) ပါး၊ (၁) သာတ္ထက သမ္မဇည။ (၂) သပ္ပာယ သမ္မဇည။ (၃) ဂေါစရ သမ္မဇည။ (၄) အသမ္မောဟ သမ္မဇည။ သာတ္ထကသမ္မဇည - အကျိုးရှိ မရှိ သိစွမ်းနိုင်ခြင်း။ သပ္ပာယသမ္မဇည - လျော်၏ မလျော်၏ သိစွမ်းနိုင်ခြင်း။ ဂေါစရသမ္မဇည - သိမြင်ခြင်း။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ တစ်ခုခုကို စူးစိုက် သိစွမ်းနိုင်ခြင်း။ အသမ္မောဟ သမ္မဇည - မတွေ့မဝေ သိမြင်ခြင်း။

ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗ - ဓာတ်ခွဲ၍ နှလုံးသွင်းခြင်း အပိုင်း၊ ဥပမာ ပထဝီဓာတ် ၂၀၊ အာပေါဓာတ် ၁၂၊ တေဇောဓာတ် ၄၊ ဝါယောဓာတ် ၆ ပါး စသည်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်တွင်းရှိ တရားများကို ဓာတ်လေးပါးဖြင့် ရှုမှတ်သည့် အပိုင်းအခန်းကို ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗဟု ခေါ်သည်။

အာနာပါနပဗ္ဗ - ထွက်လေ ဝင်လေကို ရှုမှတ်သည့် အပိုင်းအခန်းကို အာနာပါနပဗ္ဗ ဟုခေါ်သည်။

ဝေဒနာနုပဿနာ - သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ စသည့် အပိုင်းကဏ္ဍများကို ဝေဒနာနုပဿနာ ဟုခေါ်သည်။

စိတ္တာနုပဿနာ - ရာဂရှိသောစိတ်၊ ရာဂမရှိသောစိတ် စသည်ဖြင့် စိတ်ကို ရှုမှတ်သော အပိုင်းကဏ္ဍများကို စိတ္တာနုပဿနာဟု ခေါ်သည်။

ဓမ္မာနုပဿနာ - ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး စသည်များမှာ ရှုမှတ်သော အပိုင်းကဏ္ဍကို ဓမ္မာနုပဿနာဟုခေါ်သည်။

သမထယာနိက - ဈာန်လမ်း သက်သက်ကိုသာ အားထုတ်မှုကို သမထယာနိက ခေါ်သည်။

သမထပုဗ္ဗင်္ဂမ ဝိပဿနာယာနိက - ဈာန်ရပြီးမှ ဝိပဿနာတရားကို ဆက်လက် အားထုတ်ခြင်းကို သမထပုဗ္ဗင်္ဂမ ဝိပဿနာယာနိကဟု ခေါ်သည်။

သုဒ္ဓဝိပဿနာယာနိက - သက်သက်သော ဝိပဿနာတရားကိုသာ အားထုတ်ခြင်းကို သုဒ္ဓဝိပဿနာယာနိက ခေါ်သည်။

ကာယဂတာသတိ - ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှ မလွတ်တမ်း အမြဲ သတိလိုက် နေခြင်းကို ကာယဂတာသတိဟု ခေါ်သည်။ ၎င်း ကာယဂတာသတိသည် (၁၄)ခန်း ရှိကြောင်း သတိပဋ္ဌာန် ပါဠိတော်တွင် ရှိ၏။

ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ - မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ် ခြောက်ပါးကို ဣန္ဒြေဟု ခေါ်သည်။ ထိုဣန္ဒြေတို့မှ အကုသိုလ်တရား မဖြစ်အောင် စောင့်စည်း ထိန်းသိမ်းမှုကို ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ ခေါ်သည်။

အနုဗန္ဓနာနည် - ထွက်လေ ဝင်လေကို ရှည်လျှင် ရှည်မှု တိုလျှင် တိုမှု သတိဖြင့် ရှုခြင်းကို အနုဗန္ဓနာနည်း ခေါ်သည်။

ဥဿာဟပြု - လုံ့လပြု၍။

ဥပစာရသမာဓိ - ဈာန်၏အနီး၊ မဂ်၏အနီးတွင် ကပ်နေသော သမာဓိကို ဥပစာရ သမာဓိခေါ်၏။ ၎င်း ဥပစာရသမာဓိမှာ ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်ပင် ဖြစ်၏။

အပ္ပနာသမာဓိ - ဈာန်တရားကို ခေါ်သည်။ ဈာန်သည် ပဉ္စကနည်းအား ဖြင့် ကိုးမျိုး၊ စတုတ္ထနည်းအားဖြင့် ရှစ်မျိုးရှိ၏။

ပထမဈာန် - ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ အင်္ဂါငါးပါး ရှိသော ဈာန်ကို ပထမဈာန် ဟုခေါ်သည်။

ဒုတိယဈာန် - ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ အင်္ဂါလေးပါး ရှိသော ဈာန်ကို ဒုတိယဈာန် ဟုခေါ်သည်။

တတိယဈာန် - ပီတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ အင်္ဂါသုံးပါး ရှိသော ဈာန်ကို တတိယဈာန် ဟုခေါ်သည်။

စတုတ္ထဈာန် - သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ အင်္ဂါနှစ်ပါး ရှိသော ဈာန်ကို စတုတ္ထဈာန် ဟုခေါ်သည်။

ဝိသုဒ္ဓိသုံးပါး - သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိညာဉ်ဝိသုဒ္ဓိ စသည်များ။

ပုဗ္ဗကိစ္စပရိကံပြု - ရှေးဦးဆုံးလုပ်ရမည့် အခြေခံအလုပ်ကို ပုဗ္ဗကိစ္စပရိကံ

ဟု ခေါ်သည်။

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း - ဝင်လေ ထွက်လေဟုလည်းကောင်း၊ ထွက်လေ ဝင်လေဟုလည်းကောင်း ရှုမှတ်ခြင်းကို အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းဟု ခေါ်သည်။

ဗောဓိပက္ခိယတရား - မဂ်ဉာဏ်လေးပါးကို ဗောဓိဟုခေါ်သည်။ ထိုမဂ် ဉာဏ်လေးပါး၏ အသင်းအပင်း သတိပဋ္ဌာန် သမ္ပပ္ပဓာန် အစရှိသော တရားများကို ဗောဓိပက္ခိယဟု ခေါ်သည်။ အပြားအားဖြင့် (၃၇)ပါး ရှိသည်။

အရိယာ - ဖြူစင်သော တရားရှိသူကို အရိယာဟု ခေါ်သည်။ မြတ်သော ဟူ၍လည်း အဓိပ္ပာယ်ယူနိုင်သည်။

အဋ္ဌကလာပ်ရှစ်ပါး - ရှစ်မျိုးသော ရုပ်အစု အပေါင်းကို အဋ္ဌကလာပ် ရှစ်ပါးဟု ခေါ်သည်။ (ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ။)

ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ - အတွေ့အာရုံကို ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဟု ခေါ်သည်။ (မာပျော့) (ပူအေး) (တိုးဝှေ့) (၃)မျိုး ရှိသည်။

ရူပက္ခန္ဓာ - ရုပ်အစုပေါင်းကို ခေါ်သည်။ တစ်ပါးသာ ရှိသည်။

နာမက္ခန္ဓာ - နာမ်အစုအပေါင်းကို ခေါ်သည်။ လေးပါးရှိသည်။

ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါ၊ ဝိညာဏ်။

အာယတန - သံသရာကို ရှည်တတ်သော တရားကိုခေါ်သည်။ အာယ တန (၁၂)ပါး ရှိ၏။

လောဘ - လိုချင်ခြင်းကို ခေါ်သည်။

ဒေါသ - ပြစ်မှားခြင်းကို ခေါ်သည်။

မောဟ - တွေဝေခြင်းကို ခေါ်သည်။

မာန - ထောင်လွှားခြင်းကို ခေါ်သည်။

ဒိဋ္ဌိ - အယူမှားခြင်းကို ခေါ်သည်။

ကိလေသာ - ညစ်ညူးစေတတ်၊ ပူပန်စေတတ်၊ နှိပ်စက်တတ်သော တရားကို ခေါ်သည်။

သဗ္ဗေသင်္ခါရာဒုက္ခာ - သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရ တရားတို့သည်။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲကုန်၏။

သဗ္ဗေဓမ္မာအနတ္တာ - သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ရုပ်တရား နာမ်
တရား မှန်သမျှတို့သည်။ အနတ္တာ၊ အလိုသို့ မလိုက်ကုန်။

အမောဟ - အသိ၊ အလိမ္မာ၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ - ကောင်းသောအမြင်။

ဝိဇ္ဇာဉာဏ် - သိတတ်သောဉာဏ်။

မောဟအဝိဇ္ဇာ - မသိအောင် ဖုံးကွယ်တတ်သော တရား။

မရဏနဿတိ - သေခြင်းတရားကို အထပ်ထပ် ရှုမှတ်နေခြင်းအလုပ်
ကို မရဏနဿတိ ခေါ်သည်။

ပရိညာသုံးပါး - ပိုင်းခြား၍ သိသောဉာဏ်ကို ပရိညာခေါ်သည်။

ဉာတပရိညာ - ဆင်းရဲအမှန်ကို သိပြီးသောဉာဏ် (၂)ခုပေါင်း၍ ဉာတ
ပရိညာ ခေါ်သည်။

တိရဏပရိညာ - ကိလေသာ အားလုံးကို လွန်မြောက်ပြီးသည်ကို ပိုင်းခြား
၍ သိခြင်းဉာဏ်။

ပဟာနပရိညာ - ကိလေသာအားလုံးကို ပယ်ပြီးသည်ကို ပိုင်းခြား၍
သိခြင်းဉာဏ်။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ - ထွေထွေလာလာ သိမှုအစုကို ဝိညာဏက္ခန္ဓာဟု ခေါ်
သည်။

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ - ခံစားမှုအစုကို ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။

သညာက္ခန္ဓာ - မှတ်သားမှုအစုကို သညာက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာ - ပြုပြင်တတ်သော တရားအစုကို သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ - အယူစင်ကြယ်ခြင်း။

သောတာပန် - ရေအလျဉ်နှင့်တူသော ပထမဆုံး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ရပြီးသူ
ကို သောတာပန်ဟု ခေါ်သည်။

ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ - ယုံမှား သံသယစိတ် ရှိနေခြင်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် - အကြောင်းကိုစွဲ၍ အကျိုးတရား ဖြစ်ပေါ်နေသည့် အဝိဇ္ဇာ
သင်္ခါရ စသည်များကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ခေါ်သည်။

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာသင်္ခါရာ - မသိလို့လုပ်သည်ကို ခေါ်သည်။

သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ - မသိလို့ လုပ်သည့်အတွက် ဝိညာဉ်ပေါ်လာခြင်းကို ခေါ်သည်။

သဿတဒိဋ္ဌိ - မြဲ၏ဟု ယူမှားခြင်းကို တဿတဒိဋ္ဌိ ခေါ်သည်။

ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ - ပြတ်၏ဟု ယူမှားခြင်းကို ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ခေါ်သည်။

မနောဝိညာဏ - ထူးထူးခြားခြား သိခြင်းကို မနောဝိညာဏ ခေါ်သည်။ သိခြင်း (၇၉) မျိုး ရှိ၏။

အသရီရံ ဂုဟာသယံ - အထည်ကိုယ်မရှိသော စိတ်သည် နှလုံးတည်း ဟူသော လိုဏ်ဂူထဲ၌ ကိန်းအောင်းနေခြင်းကို ခေါ်သည်။

သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန် - ခန္ဓာကိုယ် အကြွင်းအကျန် ရှိနေသေးသည်ကို သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ဟု ခေါ်သည်။

ဒုလ္လဘတရားငါးပါး - (၁) ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒဒုလ္လဘ - ဘုရားအဖြစ်ကို ရခဲခြင်း၊ (၂) မနဿတ္တ ဒုလ္လဘ - လူအဖြစ်ကို ရခဲခြင်း၊ (၃) သဒ္ဓါသမ္ပတ္တိဒုလ္လဘ - သဒ္ဓါ နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို ရခဲခြင်း၊ (၄) ပဗ္ဗဇိတဘာဝဒုလ္လဘ - ရဟန်းအဖြစ်ကို ရခဲခြင်း၊ (၅) သဒ္ဓမ္မသပန ဒုလ္လဘ - သူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာ ရခဲခြင်း။

ဝိပရိတာမ - ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်း။

နိဝရဏ - ကုသိုလ်တရားကို တားဆီး၊ ကန့်ကွက်၊ ပိတ်ပင်၊ ပျက်ဆီးခြင်း။

ဥပနိဿယ - အားကြီးသော မှီရာအကြောင်း။

သညာဝိပလ္လာသ - အမှတ်မှားခြင်း။

အဓိဋ္ဌာန်ပြု - ဆောက်တည်ခြင်း။

ဉာဏ်စဉ် ရှင်းလင်းချက်များသည် မိုးကုတ်ဝိပဿနာရှုနည်းနှင့် မဟာစည် ဝိပဿနာရှုနည်းများတွင် ပါရှိပါသည်။

ဤတွင် ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး (၉)ပါး၏
ဝိပဿနာရှုနည်း (၉)နည်း ပြီးပါပြီ။



ဆရာကျော်နန္ဒအောင် စုဆောင်းပူဇော်သည့်စာအုပ်များ

- (၁) ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ၏
ဝိပဿနာရှုနည်း (၉)နည်း - (ဒုတိယတွဲ)
- (၂) ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ၏
ဝိပဿနာ ရှုနည်းများ
(စတုတ္ထတွဲ) နှင့် (ပဉ္စမတွဲ) အကျဉ်း
- (၃) တော်ကူးကျင့်စဉ်နှင့် ယောဂီတို့၏မှတ်တမ်းများ

အောင်ဇော်စာပေမှ ဆက်လက်ဖြန့်ချိပါမည်။

အောင်ဇော်စာပေမှ ထုတ်ဝေပြီးသောစာအုပ်များ

* မောင်မြင့်ကြည်(စာပေဗိမာန်)

- ၁။ ထူးဆန်းသောအမွှာညီနောင်နှင့်လက်ရွေးစင်ပုံပြင်များ
- ၂။ ကြောက်တတ်သောသူရဲကောင်းနှင့် လက်ရွေးစင်ပုံပြင်များ
- ၃။ စကားလိမ္မာ လူချမ်းသာ
- ၄။ ကောင်းမှုကုသိုလ်ဖြင့် ဘဝကိုတည်ဆောက်ခြင်း
- ၅။ အမှတ်တမဲ့နှင့် ဘဝကိုရောင်းသူများ
- ၆။ အယောင်ဆောင်သူတော်ကောင်း

* ဇော်မိုင်း

- ၇။ မေတ္တာ၏အကိုင်းအလက် (အချစ်ကဗျာစု)

* ဆရာဦးမြင့်ဦး

- ၈။ အလယ်တန်းသုံးအင်္ဂလိပ်စာစီစာကုံး
(တစ်ပုဒ်ချင်းမြန်မာပြန်ထားသည်)

* ဦးမောင်မောင်ဌေးလွင်

- ၉။ အထက်တန်းသုံး အသုံးပြုမြန်မာစာ စာစီစာကုံး

* ဦးဝင်းမြင့် (စာနိုင်ငံ)

- ၁၀။ စာနိုင်ငံနီတိ

* နန္ဒာမိုးကြွယ်

- ၁၁။ ကြေကွဲရသောပုံရိပ်များ
- ၁၂။ ရာဇဂြိုဟ်ရဲ့ငွေလမင်း

* မောင်သွေးချွန် (စုစည်းပူဇော်သည်)

- ၁၃။ မသိရာမှသိရာသို့
(မဟာဗောဓိမြိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏အလုပ်ပေးတရားစု)
- ၁၄။ ကာမမှ ဓမ္မသို့
(မဟာဗောဓိမြိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏သာဓကဇာတ်ကြောင်းများ)

* အောင်မြတ်ဦး

- ၁၅။ အပျိုဘော်ဝင်စ
- ၁၆။ ဣတ္ထိယရေးရာ

* ဂေါယာမြေစောဝင်သာသနာတော်ထွန်းကားပြန့်ပွားရေးဦးစီးဌာန

- ၁၇။ ယေဓမ္မာ ဟေတုပ္ပ ဘဝါ

* ဦးသန်းဖေမြင့်

- ၁၈။ ပြင်မှလှသည် ကြည်မှရမည်

သုတေသနပညာကြံ့ခိုင်တိုက်

ကမ္ဘာအေး၊ ရန်ကုန်။

ကျေးဇူးတော်ရှင်

ဆရာတော်ကြီးများ၏

ဝိပဿနာရူနည်း ပြနည်း

ပထမတွဲ

နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်လိုသူများအတွက်
မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်၌ ပါရှိသော
ဝိပဿနာ ရူပွားနည်းများသည်
နိဗ္ဗာန်ခရီးအတွက်
တစ်ကြောင်းတည်းသောလမ်း
တစ်ခုတည်းသောလမ်း ဖြစ်ချေသည်။

သို့ကြောင့်

ထိုလမ်းပေါ်သို့ ရောက်ရှိအောင် တက်ရောက်နိုင်မှသာ
မဂ်ဖိုလ်ကို ရရှိနိုင်ကြပေမည်။

ကျော်နန္ဒအောင်

စုဆောင်း : ပူဇော် သည်

500